

Sermones aurei & pulcerrimi uariis scripturarum doctrinis referti de te[m]pore per totu[m] annum

<https://hdl.handle.net/1874/461457>

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:

<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
 - the spine
 - the head edge
 - the fore edge
 - the bottom edge
 - the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
<https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/>

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsnede
 - de staartsnede
 - het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

pranis ppetrandis qz sicut dicit **Job**
v. Consilium prauoz dissipat sed de
rebus utilibus a necessitatibus in. **Re.**
i. Accipe consilium a me et salua anima
tuam. **Secundo** in xpo fuit pietas in
patiendo cum dicit **Miseror** sup tur
bam. **Dim** erant quatuor incopassibi
lia et dura scz **des** angelus celu et mors
Deus em hominem sibi recosiliare no
lebat. **angelus** homine non dilgebat
nec animas deserere. **celum** nulluz sus
cipiebat. **mors** omnes deuorabat et ad
tartara rapiebat. **Sed** mo recessit tota
duricia et aduenit magna misericordia.
Nam in xpo tanta pietas fuit. qz ho
minem sibi reconciliavit. **Ros. v.** Cum
em effemus inimici reconciliati deo su
mus p mortem filii eius. **De** ista sua
pietate effudit in angeluz et eum sic co
passibilez fecit. qz hoiez deinceps taqz
suuz cuem dilexit. et in paradysum aias
deportauit. **unde** sup illud **Mat. ult.**
Dolite expauescere dicit **Grego.** Vos
autem cur expauescitis qui uestros co
ciues videtis. **Sic** effudit in celu qz ipm
antim flexibile fecit. qz ad omnem iustu
susceptum statim se flectit. **In** cuius
significationem sup **Stephanu** se ape
ruit et eum recepit. **Sic** effudit in mor
tem. qz que prius erat terribilis et dura
facta est dulcis et mansueta. ita qz a ius
tis no timet sed desiderat. **Phil. i.** De
siderium habens dissolui. et euz xpo
Tercio in xpo fuit liberalitas in satu
rando cum dicit. **Manducauerunt** et
saturati sunt. **In** pctozibus est fames
continua. **Eoz** em memoria est fame
lica. quia semp volut recordari de im
mundicijs pctozum. **Rome. xi.** In me
tem nobis veniunt cucumeres et pepo
nes porri et cepe et allia. **Cucumeres** et

pepones sunt dulces et suaves. **signifi**
cat pctā suauia. sicut gula et luxu. **por**
ri cepe et allia sunt acerbā et significant
pctā acerbā. sicut tristitiam iram et in
uidiam. **Item** intelligentia eoz est fa
melica. quia semp volunt inuestigare
curiosa. **Ecc. vii.** Deus dedit homine
rectum. et ipse infinitis se miscuit. **questi**
onibus. **Et** voluntas eoz famelica ē
quia semp volunt diligere vana. **ps. i.**
De quid diligitis vanitatez. **et** in fa
turo at iste tres potentie saturabit. **uel**
Nam scdm **ber.** Filius saturabitur
lignitiam plenissima cognitione. **Spi**
ritus volitatem suauissimā dilecti
one. **Pater** memoriam securissimā utri
usqz retentōne. **Secundo** istud conuiuiz
fuit cōmendabile ex parte coniuuantū.
in quibus tria fuerunt qz xpm ad mile
ricordiam induxerūt. **Primu** est pacē
tia in sustinēdo. cum dicit **Triduo** sus
tinēt me. **ut** triduo pfeuerant mecum
ut dicit **Ma. xv.** Qui vult ergo a do
spūaliter pasci. **secum** triduo cōmoret
Prunus dies est dolor conuictōis. **De**
cundus pudor cōfessionis. **Tercius** la
bor satisfactōis. **Istud** ē tridui quo
in desertum penitentie itur. **ut** dicit
tum sacrificium offerat. **De** quo dicit
Exo. viii. ut scdm **Giosam** Turba tri
duo dominuz sustinet. cum multitudine
fidelium pctā sua p penitētiā dedi
mans ad dominū se in ope in locutiōe
et cogitatōe conuertit. **De** primo **Ros.**
vi. Sicut exhibuistis membra uestra
uire immundicie et iniquitati ad inq
tatem. **De** scdo. **i.** Regū. **ii.** Recedat
uetera de ore vro. **De** terco. **Ephe.**
iii. Renouamini spū mentis. **De** terco. **Ephe.**
Scdm qd xpm ad misericordiam in
duxit fuit labor in uenēdo. cum dicit

Quidam autem ex ipis de longe vene
runt. **scdm** glo. **Ad** seruitum dei. qdā
ueniunt de ppe. **Quidam** de minus p
tatem mentis et corporis seruant de p
pe ad deum festinat. qui uero cōiugio
vix nullis tamen alijs flagicijs in qui
nat. de minus ppe uenire cognoscitur.
Qui autem post multa flagicia cōuer
titur de lōge uenire pbat. **Ephe. ii.** De
longe fustis. **pacē** vobis qui prop
cundum hoc igit de ppe uenit virgo
bca. que mentis et corporis integritatem s
ta. qz in suo coniugio honeste vixit. **de** lō
ge **Ad** galena. qz post multa flagicia
ad deum totaliter se cōuertit. **Tercuz**
qz xpm ad misericordiam induxit fu
it victus deficiencia in redeundo. cum
dicit. **Si** dimisero eos ieiunos in domū
suam deficient in via. **Circa** qd no
tandum qz sunt quatuor genera homi
num qz difficulter ieiunia ferre possunt.
scz a magna egritudine cōualescentes.
itinerantes. pueri. et senes. **Tales** sunt qz
de nouo ad penitētiā ueniunt. ideo
cibo uerbi dei indigent. quia ipi cōua
luerunt de magna infirmitate peccati.
Hebr. xi. Cōualuerunt de infirmitate
ipi aggressi sunt viā paradisi. **ii.** Regū
xix. Surge comede grandis em tibi re
stat via. **Glo. sup.** **Mathe. xv.** Perit
qz sine celesti pane ad patriam tendit.
Ipi tanqz pueri sunt receter in grā re
nat. **i.** **Petri. ii.** Quasi mō geniti infan
tes sine dolo. **lac** concupiscite. **Ipi** qnqz
fuerunt in peccatis inueterati. **psal.** **In**
ueteraui inter omnes inimicos meos.
Tercō istud conuiuiz fuit cōmendabile
ex parte ministratum. **i.** ex parte disci

puloz. **Fuit** tamen in eis quiddam reb
hensibile. quiddam tolerabile. et quiddā
cōmendabile. **Fuit** reprehensibile istud.
quod dixerunt. **unde** istos quis pote
rit saturare pambus in solitudine. **no**
em de hoc debuerunt dubitare. cū pau
lo ante xps quinqz milia hominum de
gnqz pambus saturauit. **ut** habetur su
pra **Jo. vi.** **Ipe** autez dominus nō eos
inclamauit sed leuiter interrogauit di
cens. **Quot** panes hētis. **Gal. vi.** Vos
qui spūales estis. **instruite** hōmō in spi
ritu lenitatis. **Non** dixit in sermone le
uitatis. **nec** in disciplina lenitatis. sed
in spū lenitatis. **Quidam** em corrigen
di sunt in sermone asperitatis. **Alii** in dis
ciplina seueritatis. **Omnes** autē in spū
lenitatis. **quia** qz tumcūqz sonet in voi
ce asperitas. in correctōe seueritas. semp
dēt esse in corde tranquillitas. **Quādo**
autem quidam simplicitate ducunt. **si**
cut erant isti discipuli. tunc tales corri
gendi sunt cum sermone lenitatis. **et** cūz
spū lenitatis. **Scdo** fuit in eis quiddā
tollerabile. scz quia necessitati vite sue
panes reseruabant. **Sed** contrariuz vi
detur quod dicit. **Ma. vii.** Nolite sol
liciti esse in crastinum. **Sed** aliud ē ha
bere sollicitudinem nimiam p quā cele
stia temporalibz postponunt. que ē. p
hibita. **Unde** dicit. **Luce.** **Primu** qri
te regnum dei. **Aliud** est habere. puidē
tiam qua laborādo vite necessaria ac
quirunt. que est concessa. **psal.** **Labo**
res manuum tuarum. qz manduca. **re**
Ideo labor est exercēdus. sollicitudo
tollenda. **Aliud** est seruare ordmatōne
diuinam qua deus ordinauit. **ut** pdi
catoribz uerbi dei a subditis ministrē
tur necessaria. **i.** **Coz. ix.** Deus ordina
uit bis qui euangelium annunciant. **de**

no.

E. fo.

33

Rariora

Cm

Cm

100
d

Cm

cm

E. fo.
88

355. **Jacobus de Voragine** (Viraggio), *Sermones de tempore*.
[Leuven] Joh. van Westfalen [c. 1490]. 2°. E. 2°. 881

Type 1b. — CA* 1771. — C II 6541. — Pr. 9447.

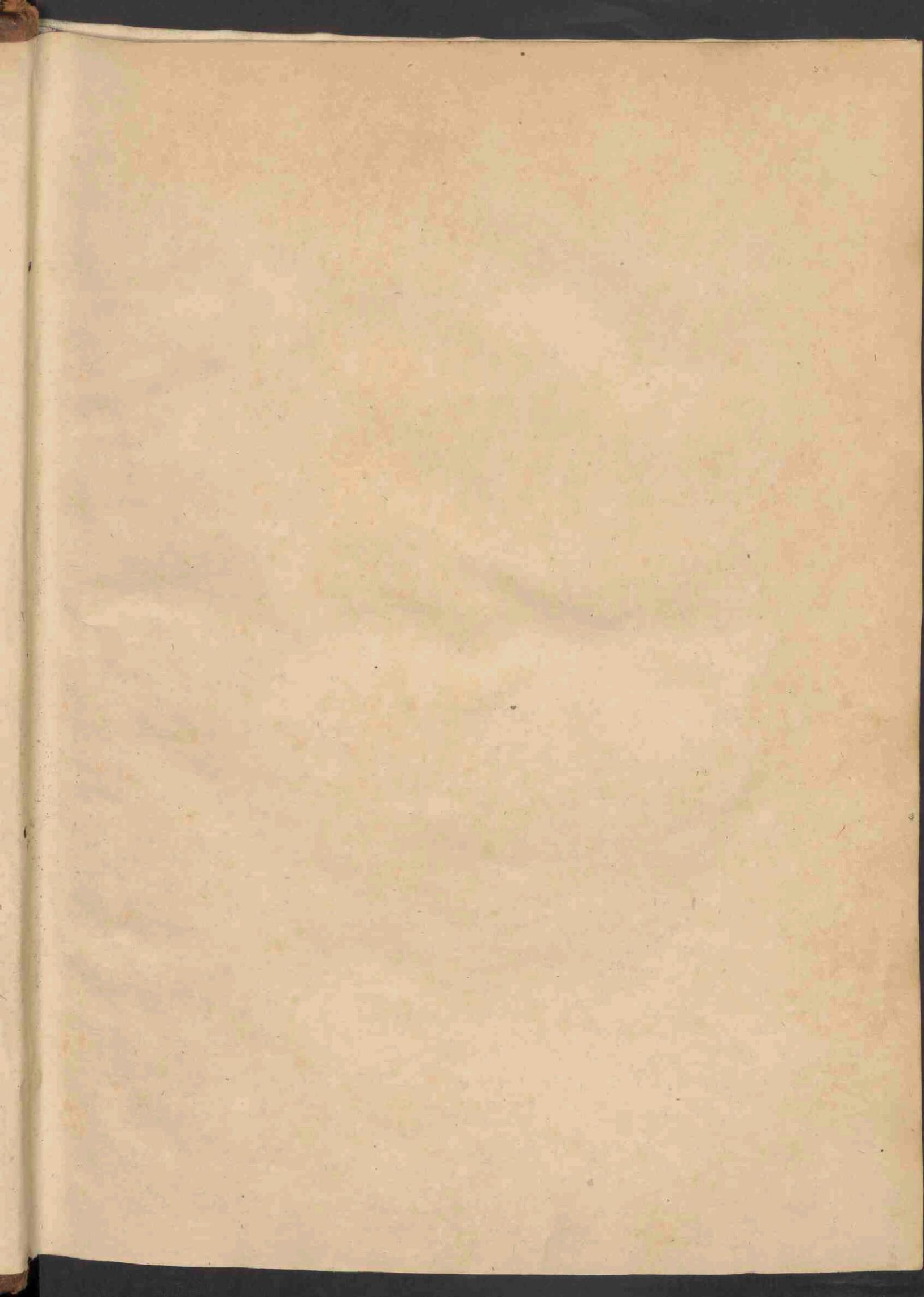
Op het 1e, 2e en op het laatste bl.: „liber monasterii s. pauli In traiecto inferiori”. — Samengeb. met nr. 408.

408. **Johannes de Hildesheim**, *Historia trium regum*. [Acc.]
Albertus Magnus, *Super Matthaei evangelium notula de festo die epiphaniae*. **Augustinus**, *Duo sermones de epiphania domini*. [Keulen], Joh. Guldenschaff 1478. 2°.

E. 2°. 882

Type 1. — HC 9396. — BMC I p. 254. — Pr. 1206. — VK 679. — Zie over den drukker de aanteek. bij nr. 21.

Samengeb. met nr. 355.

Liber monasterij sancti pauli In traiccto inferiori

E. f. 88

1571. 8. 1. 1. 1. 1.

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF TORONTO

N. 171. A.
Liber monasterii sancti pauli in Srauetto inferiori

Sermones aurei et pulcherrimi uari/
is scripturarum doctrinis referti / de te
pore per totum annum editi a solennissi
mo theologie doctore magistro Jaco
bo de voragine ordinis predicatorum
quondam episcopo Januesi feliciter
incipiunt.

Incipit prologus in sermones de
tempore Jacobi de voragine.

Homane labilis vite
decursum salubri eru
dicatione nos amonet
rebus non incumbere
periculis / sed ea ope
rari semper in terris
quorum fructus perseueret in celis / dicē
te dño. Operamini non cibum qui perit
sed qui manet in uitam eternam. Impro
puna igitur fratrum instanciam non impro
ba temeritatis audacia me induxit / ut
de euangelis dominicalibus que legun
tur per anni circulum aliquam facerem co
pilationem sermonum. Et quous uires me
as iudicii libra discuties inuenias me
sciencie tenuis et ingenui tardioris / spe
ro tamen quod imperfectum meum et sup
plebit diuina bonitas / et coadiuuabit
fraterna charitas / et excusabit sincera
quam gero uoluntas. De quolibet autem
euangelio dominicali tres sermones compo
sui ad honorem indiuidue trinitatis et
gloriose uirginis marie dei et beati Do
minici patris nostri. Quia uero in prima
dominica aduentus non est idem euange
lium apud omnes / sed diuersimode dici
tur a diuersis / ideo in primo sermone
ipsius dominice prophetice assum
psi auctoritatem / per quam inducimur
ut christo aduenientiam cordis preparemus

hospitium / et sibi occurramus per ob
sequia gratiarum. Et quonia ordinem
predicatorum dei sum miseratione pro
fessus / ideo ad beati Domini postu
landa suffragia deuotus assurgo / ut
ipse apud dei misericordiam exorare
dignetur / quatenus presens opusculum
et ad laudem suam dirigat / et ad legenti
um utilitatem conuertat / et mihi ad me
ritum prouenire concedat.

Explicit prologus.

Incipit sermo primus de aduentu
Dominica prima.

Reparare in occur
sum dei tui israel
Amos iiii. Quando
rex uel aliquis prin
ceps maxime digni
tatis / ad ciuitatem
aliquam est uentu
rus / diuersi nunci premitunt / ipsius re
gis nunciantes aduentum / ut ad ipsius re
uerenter suscipiendum / omnes se prepa
rent et disponant. Rex iste magnus est
dominus noster Ihesus christus / qui isto
tempore est uenturus in carnem secundum eccle
sie representationem / et ideo debemus
nos preparare / et reuerenter sibi occurre
re iuxta uerbum premissum quo dicit
Preparare in occursum dei tui israel
Ideo sancta mater ecclesia hodie in mis
sa tres solennes nuncios et legatos mit
tit / qui istius regis aduentum nobis an
nuncient / et ad ipsius susceptionem solli
cite nos inuicent / uidelicet sanctum Pau
lum apostolum / Zachariam prophetam et
Mattheum euangelistam. Paulus namque in
epistola sua legationem facit / ostendens

82

quales debent esse illi qui istū regē de-
bent suscipere. annūciāns ⁊ proponēs.
q̄ tria eos facere oportet. **P**rimo ei
debent non dormire sed uigilare. cum
dicit Ro. xii. Hora ē iaz nos de som-
no surgere. Nox precessit. dies at ap-
propinquauit. Olim quidē fere om̄s
in peccatis dormiebāt ⁊ a bono ope-
re torpebant. Nec mirū quia in nocte
erant. In nocte quidē tria sunt q̄ dor-
mire faciunt ⁊ somnū inducūt. s. obscu-
ritas. frigiditas. ⁊ humiditas. Nox
quidem naturaliter est obscura. frigi-
da. ⁊ humidā. Obscuritas q̄dez som-
num inducit. unde homines dormire
uolentes loca obscura querūt. Frigi-
ditas etiā somnū inducit. unde in hy-
eme ⁊ frigida cōplexione somnū pro-
fundus laudabilis est. in cōtraria uel-
ro suspectus. Humiditas etiā cau-
sat somnum. Nam s̄m philosophūz
uapor humidus a cibus resolutus. duz
ad cerebrum ascēdit. somnum inducit.
Hinc est q̄ pueri magis dormiunt q̄
senes. quia plus abundāt in humidi-
tate. Non fuit ergo mirū. si antiq̄ dor-
miebāt. quia erāt in obscuritate igno-
rantie. in frigiditate dilectionis diui-
ne. ⁊ humiditate carnalis cōcupiscen-
tie. Dyaabolus quidem in his tribus
locis dormit. s. in loco obscuro. frigi-
do. ⁊ humido. ⁊ ideo secū dormire ce-
teros faciebat. Job. xl. Sub umbra
dormit. ecce obscuritas ignorantie. in
secreto calami. ecce frigiditas dilectio-
nis diuine. in locis humētibz. ecce hu-
miditas carnalis cōcupiscētie. S̄z ista
nox iam precessit ⁊ dies appropiqua-
uit. ⁊ ideo iam non est dormiendum
sed uigilandū. Aduenit enim uera lux
que obscuritatem ignorantie expulit. et

splēdorē sapiētie adduxit. **P**salm. ix.
Populus qui ambulabat in tenebris
uidit lucē magnā. **A**duenit uerū ignis
qui frigiditatē fugauit. ⁊ totū mundū
in dei amore incēdit. **L**u. xii. **I**gnē ue-
ni mittere in terrā. ⁊ quid uolo nisi ut
ardeat. **A**duenit uerū sol. qui omnē ne-
bulam carnalis cōcupiscētie in anima
exsiccauit. ⁊ ab om̄i humore ipsūz con-
cupiscētie carnalis animā arefecit. **E**c-
cle. xliii. **A**perti sunt thesauri sapientie.
scz solares radii. ⁊ auolauerūt nebulę
sicut aues. **S**ecundo apostolū annū-
ciat q̄ debemus uestes sordidas ab-
iicere ⁊ pulcras induere. ostēdēs q̄ de-
bemus abicere tria genera uestiū sor-
didarum. s. uestez nigram. cum dicit.
Abiciamus opera tenebrarū ⁊ uestem
immundāz cum subdit. non in om̄es
sationibus ⁊ ebrietatibus non in cul-
libus ⁊ impudicis. **E**t uestē lace-
ratam cum subdit. non in cōtentione
⁊ emulatione. **W**estē nigrāz facit auaricia.
auarus enim nigredinē cōtrahit.
Corporalem. ex eo q̄ sollicitudine urī-
tur. ⁊ spūalem quia cuz pecunia sit lu-
tum. inde anima inquinat. **I**n quia sic
sunt denigrati ⁊ fedati a deo minime
cognoscunt. **T**ren. iiii. **D**enigrata ē su-
per carbones facies eoz. ⁊ nō sunt co-
gniti in plateis. **W**estē immūdam fa-
cit luxuria. que est penitus odiēda. un-
de **I**udas in canonica sua. **O**dientes
eam que est carnalis maculatā tunicā.
Westem laceratā facit superbia. **U**nde
dicit **P**rouerborum xii. **I**nter super-
bos semper iurgia sunt. **A**biectis sor-
didis uiciorum uestibus. monet apo-
stolus ut induamur uestes uirtutūz ⁊
bonorum operū. quas quidem uirtu-
tes uocat idumēta. arma ⁊ lucē dicēs.

Induamini arma lucis. Dicunt autē
indumenta quia peccata operiūt pri-
pe. iiii. **C**haritas operit multitudinē
peccatorū. Dicunt arma quia animā
ab insidiis demonū custodiunt. unde
dicit d. elemosina. **Eccī. xxix.** Super
scutum et super lāceam aduersus iumi-
cum tuum pugnabit. **Dicunt lux.** quia
lucidū et ornatū faciunt. unde de ani-
ma uirtutib9 ornata. **Psal.** **A**stitit regi-
na a dextris tuis. **Tercio apostol9**
annunciat. qd xpi uexillum debeamus
assumere dicēs. **I**nduimini dominum
Ihesum xpm. **I**stud uexillū est xps in
cruce affixus. cui9 memoriā in cordi-
bus debem9 retinere. **H**asta ist9 uexil-
li est lignū crucis. **U**elut est caro xpi
cruci affixa. que triplici colore fuit de-
picta. s. albo. rubeo. et nigro. **C**aro em̄
xpi et fuit albiſſima. per innocētie pul-
critatem. et fuit rubea per sanguinis as-
persionē. et fuit nigra per mortū luo-
rem. unde si ipsa caro posset loqui di-
cere posset. **Cātic. i.** **D**igra sum ppter
liuorē. sed formosa propter innocen-
tie decorē. sicut pelles Salomōis. ppter
sanguinis aspersionem. **I**lle pelles
erant pelles arietū rubricate. **P**ostq̄
ecclesia misit apostolū. qui annunciat
quales debēt esse illi qui istū regē de-
bent suscipere. **D**icit secunduz nunciū
scz **C**achariā prophetā. qui nobis an-
nunciat quare et propter quid istū re-
gem debeam9 suscipere. dicēs. **D**icite fi-
lie syon. **E**cce rex tuus uenit tibi man-
suetus. **C**irca hoc sciēdum. qd libēter su-
scipimus quatuor genera hominum.
scz dominos. propinquos. beneficos.
et amicos. **L**ibēter igit xpm suscipere
debemus. quia ipse est dñs et rex no-
ster. quod notat cum dicit. **E**cce rex.

De hoc ipse sibi perhibet testimoniū
dicens. **Jo. xiii.** **M**os uocatis me ma-
gister et dñe. et bene dicitis. sum etenim
Eiusdez. **xviii.** **T**u dicis quia rex sum
ego. **N**ec sunt ista uerba supbie. iactā-
tie uel elationis. sed salutifere instructi-
onis. **D**eus em̄ superbire non potest.
Superbire em̄ est super alios ire. **D**o-
mo igitur superbire pōt. quia super se
alios habet. **Eccs. v.** **E**xcelso excelsi-
or est alius. et. **S**imiliter et angel9 su-
perbiuit. quia super se deū habuit. **D**e-
us autē superbire non pōt. quia super
omnes est. **S**ecundo est propinqu9
et frater noster. cum dicit. **tu. i.** de tua
stirpe progenies. **Gen. xxxvii.** **F**rater
enim et caro nostra est. **Bernard9.** **P**u-
ta quia iam me despiciere non poterit
os ex ossib9 meis. et caro de carne mea.
Humana igit natura in magna puri-
tate et reuerētia est habēda. cum quia
ad dei imaginē est facta. cum quia a fi-
lio dei assumpta. **T**ercio ē bñificus
noster. cum dicit. uenit tibi. i. ad utili-
tatem tuā. **H**omo quidē amiserat faci-
em dei. habitationē celi. et tenebat in
carcere lumbi. **S**ed dicit. **Job xxxiiii.**
Si fuerit pro eo angel9 loquēs. sic est
xps. qui dicit magni consiliū angelus.
deprecabit dominū. et placabilis ei fi-
et. et uidebit faciē eius in iubilo. **E**cce
quia acquisiuit homini faciē dei. libe-
rauit animam suā. ut non pergeret in
interitum. **E**cce quia eripuit eū a carce-
re inferni. **S**ed uiuēs lucē uideret. **E**c-
ce quia sibi acquisiuit lucidū locū celi.
Quarto est amicus noster. cum dicitur
mansuetus. **I**psē enim inter nos si-
cut amicus inter amicos. mansuete et hu-
militer cōuersatus fuit. **Mat. xi. Di-**

scite a me qa mitis sum. ⁊ humilis cor
de. qui em̄ olim erat leo seuerus / mo/
do factus est agnus māsuetus. Legi/
tur qd rinoceros nulla uolentia capi
potest. sed in sinu uirginis requiescit
⁊ totaliter māsuēcit. ⁊ sic deus leo for/
tissimus in sinu uirginis requiescens.
factus est agnus. Postq̄ apostolus
nunciauit quales debent esse illi a qui
bus rex iste est suscipiendus. Et post
q̄ propheta subiunxit quare ⁊ prop
ter quid sit suscipiendus. mittit eccle/
sia tercium nunciū sc̄z euāgelistā Ma/
theum. qui annūciat qualiter sit susci/
piendus. ⁊ hoc exēplo turbarū. Prio
igitur suscipiendus est cum operibus
charitatis. quod notat per hoc qd hec
uestimēta sua prosternebāt in uia. De
stimēta anime spūalia sunt bona ope
ra. Apoca. xvi. Beatus qui uigilat et
custodit uestimēta sua. ne nudus ābu
let. Ista uestimēta in uia prosternim⁹.
quādo bona nostra pauperibus. ⁊ ui
atoribus peregrinis cōmunicam⁹. Ec
clesiastes xi. Mitte panē tuum super
trāsēuntes aquas. ⁊ post multa tēpo
ra inuenies illū. Panē nostrū sup trās
ēuntes aquas mittimus. quādo pau
peribus peregrinātib⁹ elemosinas no
stras dam⁹. Dicit qd serpens in uesti
tum insilit ⁊ nudum fugit. quia dya
bolus ē in illis diuitiis que nūq̄ in
pauperibus cōmunicant. ab illis autē
fugit que pauperibus distribuuntur.
Secundo cum puritate ⁊ mundicia
cordis. qd notat per hoc. qd sibi ob
mauerunt cum ramis oliuarū. Sūt q/
dam tanq̄ lignū putridū quoz cōsci
entia immūdiarū omnium est senti
na. Jobelis pri. Cōprutuerūt iumēta
in stercore suo. Suidā tanq̄ lignū ari

dum. quoz conscientia omni humo/
re deuotionis ē uacua. Psal. Aruit tā
q̄ testa uirtus mea. Suidā tanq̄ lignū
uiride instar oliuē. quoz cōsciētia ui
rore uirtutūz omnū est amena. Pro/
uer. xi. Iusti quasi urēs foliū germia
bunt. Tercio cum triūphali uictoria.
quod significat per hoc. qd cuz ramis/
palmarū sibi obmauerūt. Illi autē re
cte palmarūz ramos portare p̄nt. qui
uincunt dyabolū eius suggestionib⁹
resistendo. Yac. iiii. Resistite dyabo
lo ⁊ fugiet a uobis. Sui uincit mun
dum fidem cum operib⁹ obseruando.
pri. 70. v. Nec est uictoria que uincit
mundūz fides nostra. Sui uincit cor
pus propriū ipsum castigādo. i. Co
runt. ix. Castigo corp⁹ meū ⁊c. Quar
to cuz laude diuina. notat per hoc qd
xpm laudabāt dicentes Osanna filio
dauid ⁊c. Ista laudatio debet fieri o
re corde ⁊ ope. De laude cordis. Epe
se. v. Cantātes ⁊ psallētes in cordib⁹
uestris dño. Laudatio at̄ oris nō ua
let sine laude cordis. Ysa. xxix. Appo
pinquat populus iste labiis suis. cor
autem eoz lōge est a me. Nec utraq̄
ualet sine tercia. id ē sine laude operis.
Matth. vii. Non ōnis qui dicit mihi
domine dñe. quo ad laudē cordis ⁊ o
ris. intrabit in regnū celoꝝ. sed qd facit
uoluntatē patris mei qui in celis est.
quo ad laudē operis. ipse intrabit in
regnum celorum.

Sermo secundus.

Ecce rex tuus uenit tibi māsu
tus sedens super asinā ⁊ pul
lum filiū subiugalis. Matth.
xxi. Si aliquē p̄cipē ad nos uēturū

suscepturi sumus. ipsuz propter quin
qz libenter ⁊ reuerenter suscipere debe/
mus. **Primo** propter statū quādo. s.
esset psona sublimis. **Secundo** ppter
affectū. quādo. s. esset noster propin/
quus uel affinis. **Tercio** propter bñ/
ficiū. quādo. s. ueniret ut non rape/
ret nra sed tribueret sua. **Quarto** pp
ter officiū. quādo sciremus q non ha
bet officiū seuere iusticie sed pie miseri
cordie. **Quinto** propter comitatum.
quādo scirem9 q non ducit secū exer/
citum grādem uel crudelē sed mitez et
clementē. **Istis** quinq; decausis regem
nostrum dominū Ihesum xpm ī car/
nem scdm ecclesie representationē tem
pore isto uenturū reuerenter suscipere
nos oportet. **Primo** propter statum.
quia iste est rex ualde excellēs ⁊ subli/
mis. quod notat cum dicit. **Ecce rex.**
Apo. xix. Habens in uestimēto. ⁊ ī fe/
more suo scriptum. rex regum ⁊ do/
minus dominātium. Multi tñ negāt
ipsum. **Jo. xx.** Nos non habem9 regē
nisi cesarē. **Cristus** dicit crismate un/
ctus. **Cesar** dicit a cedendo. **Itales** igit
respuunt regem ungetem ⁊ eligunt sibi
dyabolum cedētē. **Iste rex** triplex ha
bet regnum. de quo dicit. **Philip. ii.**
In noie Ihesu omne ge. flectet. celest.
terrest. ⁊ infer. **Habet** etiā tres differē
tias militum. quoz quidā sunt decer
tantes. istos ponit in regno terrestri.
de quoz numero erat qui dicebat **E/
pheb. vi.** Non est nobis colluctatio
aduersus carnē ⁊ sanguinē. sed aduer
sus pri. ⁊ potest. ⁊c. **Alii** sunt milites
triūphantes. istos ponit in regno ce/
lesti quibus postuictoriā dat coronā
ii. **Thi. v.** Non coronabit nisi qui le/
gi. certa. **Alii** sunt succubentes ⁊ terga

uertentes. **Istos** collocat in carcere īfer
nali. **Ysaie xxiii.** Cōgregabunt in cō
gregatione unius fascis in lacū. ⁊ clau
dentur ibi ī carcere. **Secūdo** debem9
ipsum libēter suscipere. ppter affectū.
quia ipse est frater noster. ⁊ propin/
quus noster. quod notat cum dicitur
tuus. id est de tua origine procreatus.
Doluit enim xps parentelam contra/
bere cum natura angelica. sed humana.
Hebre. ii. Nusq; em̄ angelos apprehē
dit. sed semē abrahe apprehēdit. **Ex**
quo uidet. q inter deū ⁊ hominem est
maior fraternitas q̄ inter deū ⁊ ange
lum. maior affinitas. maior cōsanguini
tas. ⁊ maior cognationis firmitas.
Fraternitas quidē que tñ causat ex
altero parentum firma est. sed que ex
utroq; causat firmissima. **Angelus** est
frater xpi tñ ex parte patris eterni. q
est pater etiam xpi sed per eterna3 ge
nerationem. ⁊ angeloz sed per creatio
nem. **Nō** uero ē xpi frater. ⁊ ex parte
patris eterni qui ē xpi pater per eter/
nam generationē. ⁊ hoīs per creatio
nem. ⁊ ex parte matris quia uirgo be
ata fuit mater xpi ⁊ nostra. **Quā** xps
nusq; uocat angelos fratres suos. sed
homies dicēte. **Ysal.** Narrabo nomē
tuum fratribus meis. **Legit Genesis**
xlvi. q Joseph in suo cōuino. maio
rem partē dedit beniamin qui frater
suus erat ex utroq; parēte. q̄ ceteris q
tñ fratres erant altero parēte. q̄ xps
duplicem refectionē homini dabit. s.
in sua diuinitate. ⁊ in sua humanitate.
angelos at tñ in sua dinitate reficit.
Secūdo ē maior affinitas. **Magna**
quidem affinitas cōtrahit. quādo qs
filiā suam alicui dat uel accipit. Sed
maior quādo utroq; modo est. **Deus**

filiam suam. i. imaginem suā. et simili/
tudinem angelo dedit. quādo ipsum
ad imaginē suam creauit. **H**omini ue
ro imaginē suā dedit. et insuper foro
rem nostrā. ad est humanā naturam fi
lio suo accepit. **Hiere. ii. Recordatus**
sum tui miserans adoleſcētiā tuam. et
charitatē desponsationis tue. Eiusdē
xxxi. In charitate perpetua dilexi te.
ideo attraxi te miserans. **U**nde dicit
in prosa. **M**aritari noluit uerbū dei
altius. nubere non potuit caro glori
osius. **T**ercio est maior consanguini
tas. **M**agna quidē consanguinitas ē.
quādo quis alteri attinet ex una linea
consanguinitatis. **maxima uero quā**
do ex duabus. Quādo deus angeluz
ad imaguem suā creauit. tunc quodā
modo de sua progenie eum fecit. **H**o
minem uero de suo genere fecit. iuxta
illud **Actū. xvii. Ipsius enim genus**
sumus. **Genus ergo cum sumus dei. et**
et insuper de nostro genere fecit se. **Ro.**
pri. Sui factus est ei ex semie dauid
scōm carnem. **Q**uarto est maior co
gnationis firmitas. **Cum enī triplex**
sit cognatio. s. legalis que est per ado
ptionem. **S**pūalis que est per baptis
mi regenerationē. **C**arnalis que ē per
carnis propagationē. **A**ngelus attinet
xpo cognatione legali. quia deus eos
in filios adoptauit. **H**omo uero atti
net xpo cognatōe legali. quia deus eos
in filios sibi adoptauit. **Ephes. prio.**
Predestinauit nos in adoptionē fili
orum per Ihesum xpm. Et spirituali
quia eos in baptismo in filios regene
rauit. **Jo. iiii. Nisi quis renatus fuerit**
denuo et. **E**x carnali. quia xps ex p
genie hoīs nasci uoluit. et carnē et san
guinem accepit. **Hebre. ii. Quia igitur**

pueri cōmunicauerunt carni et sangui
ni. et ipse similiter participauit eisdem
Tercio debemus ipsuz suscipere pp
ter beneficiū. quod notat cum dicitur
uenit tibi. i. ad utilitatē tuā. **N**on enī
uenit. ut auferret nra sed ut daret sua.
Omnia enī que habuit nobis dedit. s.
regnum suū in possessionē. **Mat. xxv**
Possidete paratū uobis regnū a con
stituti. mīdi. Corp9 suum in refectio
nem. Jo. vi. Caro mea uere est cibus.
Sanguinē suū in ablutione. **Apoc. i.**
Lauit nos a peccatis nostris in san
guine suo. Animā suā in redēptione.
Jo. x. Animā meā pono pro ouibus
meis. Et diuinitatē suā in fruitionem.
Jo. xviii. Hec ē uita eterna. ut cogno
ſcant te solū uerū deuz. et quem misisti
Ihesum xpm. Quarto debemus ip
sum libenter suscipere. propter officii
quia non habet officium seuerē iusti
cie. sed pie misericordie. quod notat
cum dicit. māsuetus. **C**irca quod ſci
enduz est. q. quedā māsuetudo ē a na
tura. **U**nde dicit philosoph9 q. hō ē
animal māsuētū a natura. **S**uedam a
gratia. que est quedam uirtus infusa.
Prouer. iiii. **M**āsuētis autē dabit gra
tiam. **S**uedā ab humana industria si
ue in longa experētia. sicut aīalia do
mestica dicim9 māsueta id ē manu as
sueta. **X**ps igit dicit māsuetus a na
tura diuina. quia deus naturaliter ē mā
suetus et pius. **P**sal. **Tu at dñe suauis**
et mitis. **E**t a natura humana. q. de
mansueto p̄re ſc̄z dauid natus ē. **P**sal.
Memento dñe dauid. et om. mā. eius.
Secūdo fuit māsuetus a gratia. spi
ritus enim ſc̄is adeo eū unxit. q. man
suetum eū totaliter fecit. **P**sa. lxi. **S**pi
ritus domini sup me. eo q. unxit me

ad annunciandum etc. **Tercio** factus est mansuetus a magna experientia quia longo tempore nostras infirmitates est expertus et ideo factus est ualde mansuetus. Et sicut anis domestica statim currit ad ostensionem carnis et ouis domestica ad ostensionem rami uirentis. Sic Christus adeo est domesticatus quod statim ad quodlibet desiderium cordis nostri occurrat. ideo monemur Sophonie ii. **Suerite iustum querite mansuetum.** **Sui** to debemus ipsius libenter suscipere propter comitatum quia ducit comitatum secum humile quod notat cum dicit sedens super asinam et pullum. **Hieronymus** per asinam significat synagoga iudeorum que in gremio legis trahitur per pullum ecclesia gentium que tanquam filia synagoge fuit genita. **Christus** igitur super asinam et pullum sedit quia utrumque populum sibi coniunxit uterque tamen ligatus erat funibus peccatorum quia sicut dicit Roman. iii. Non enim est distinctio omnes enim peccauerunt. **Iste** funis sepe conficitur ex multis filiis. **Quia** mala cogitatio parit delectationem. **Delectatio** consensus. **Consensus** operationem. **Operatio** consuetudinem. **Consuetudo** cordis dulriciam. **Dulcia** necessitate. **Necessitas** desperationem. **Desperatio** mortem eternam. **Sed** dixit dominus discipulis suis. **Soluite** et adducite mihi. **Prophetas** enim soluit a deo per infusionem gratie penitentis. **Psalmus.** Dominus soluit copeditos et a seipso merito contritionis. **Psalmus.** Solue fasciculos deprimentes et a ministris dei potestate iurisdictionis. **Mathei** xvi. Quodcumque solueris super terram erit solutum et in celis.

Sermo tercius de dominica eadem

Benedictus qui uenit in nomine domini. **Iste** turbe uidentes magna et crebra miracula que Christus faciebat et maxime audientes quod Iazari quadriduanus suscitauerat prout habet Jo. vi. sibi obuia processerunt et ipsum cum ramis et frondibus dignis laudibus extulerunt dicentes. **Benedictus** qui uenit in nomine domini. **In** quibus uerbis tria ponuntur. **Primo** enim ponit ipsarum turbarum digna laudatio cum dicit. **Benedictus.** **Secundo** ipsius laudationis ratio cum subdit. **Sui** uenit. **Tercio** ipsius rationis explanatio cum dicit. **In** nomine domini. **Laudatio** autem ista fuit digna ex parte laudantis laudati rei laudande et modi laudandi. **Ex** parte enim laudantis tunc laus est digna quando ille qui laudat dignus est laudare quia sicut dicit Eccle. xv. Non est speciosa laus in ore peccatoris. **Tunc** autem est indigna quando non est a deo missus. **Psalmus.** **Prophetas** autem dixit deus. **Quare** tu enarras etc. **Isti** autem erant digni laudare ex eo quod Christum imitabantur fide et deuotione. **Unde** dicit Mathei. xxi. uidentes pueros clamantes. **Osanna** etc. **Isti** enim dicebant pueri non tamen propter etatem sed maxime propter innocentiam et puritatem. **Secundo** fuit digna ex parte laudati. **Tunc** enim est digna ex parte laudati quando ille qui laudatur est dignus laudari unde dicit de indignis laude. **Psalmus.** **Laudat** peccator in desideris anime sue. **Christus** autem non tantum laude nostra est dignus sed etiam omnem laudem excedit angelicam et humanam. **Eccle.** xlii. **Benedicite** deum ex altate eius quoniam potens est maior est ei omni laude. **Tercio** fuit digna ex parte rei laudande. **Tunc** enim ex parte rei

laudande laus est digna. quādo quis
laudatur de re digna. unde dicit de
his qui de malis laudabant. Psalmus. iiii.
Popule meus qui beatū te dicunt ipsi
decipiunt te. Isti autē xpm laudabāt de
re. que omni laude digna erat. s. q. in
nomine dñi uenerat. Quarto fuit di-
gna ex parte modi laudādi. quia fie/
bat ab illis qui preibant. et qui seque/
bantur. et etiā qui comitabantur. Illi q.
dem qui precesserunt. scz patriarche et
prophete eum cum magno desiderio
expectabāt. Bernardus super Cantica De-
siderium patrū suspirātium xpi i car-
nem aduentū frequētissime cogitās.
pungor et confundor in memetipso. et
nunc uix cōtineo lacrimas. ita pudet
corporis teporisq. miserabilū tēpo/
rum horū. Cui nanq. nostrū tantū in/
gerat gaudiū gratie huius exhibitio.
quantū accenderat ueteres desiderata
promissio. Comitantes id ē aposto-
li eius uerbis audissime pascebantur.
miracula ammirabant. et exempla imita/
bantur. Nos autē qui sequimur. debem9
ipsum semper habere in ore per grati/
arum actionē. Psalmus. Semper laus eius
in ore meo. et in corpore per mortifi/
cationem. i. Coz. vi. Empti enī estis
precio magno. Et in corde per medi/
tationem. Deutro. vi. Meditaberis se-
dens in domo tua. et in opere per
imitationē. quia scdm Aug. Summa
xpiane religionis est hunc imitari quē
colimus. Secūdo ponit hui9 lau-
dationis ratio. cum dicit. Sui uenit.
Ideo enim eū laudabāt. quia in mun/
dum uenerat. et nostrā redēptionē p/
curabat. Ex quo igit ad nos uenit per
carnis susceptionē scdm ecclesie repre-
sentationē. debem9 nos ornare et sibi

reuerenter occurrere. assumēdo uestes
albas. deauratas siue rubeas et uari/
as. Uestis alba est ipsa puritas. de q.
dicit Apocal. iiii. Vestimētis albis in-
duaris. ut non appareat cōfusio nudi/
tatis tue. Uestis deaurata est ipa cha-
ritas. sicut em̄ aurū non pōt putresce/
re. sic et charitas non potest deficere.
pri. Coz. xiii. Charitas nunq. exci-
dit. Est et charitas uestis rubea. q. fa/
cit animā rubentē. id est igne amoris
feruentē. Uestis uaria est uirtutū diuer-
sitas. De hac triplici ueste dicitur in
psal. Astitit regina etc. Beata est igit
illa anima. que xpo adueniēti occur/
rit cum ueste alba puritatis. cu9 ueste
deaurata siue rubea charitatis. et cum
ueste uaria multiplicis uirtutis. De ta/
li anima dicit Prover. vlt. Stragula
tam uestem fecit sibi. ecce uestis uaria
uirtutum. Nam sicut Isidorū Stragu-
lata uestis est uestis discolor. sic dicta
eo q. in stratu uel amictu sit apta.
Bissus. ecce uestis alba puritatis. et
purpura indumētū eius. ecce uestis ru/
bea charitatis. De autē illi et iterū ue-
qui sibi ecōtrario occurreret. cu9 ueste
nigra sanguinolenta. et sordida. Quis
homo est. qui ferre posset si sibi de ul/
tramarinis partibus ueniēti. uxor oc/
curreret habēs uestes nigras. sangui/
nolentas. et sordidas. Donne eā calci-
bus tunderet. et tanq. insanā et adulte/
ram repudiaret. Illā em̄ animā habz
uestē nigram. que non habet cādorem
puritatis. sed nigredinē peccati mor/
talis. Non est enim olla tam nigra. q.
anima i pētō mortali posita. Dauid.
ii. Facies omnium sicut nigredo olle
ideo tales anime. quādo de hac uita
exeunt. nec a deo nec ab āgelis cogno

scuntur. sed tanq̄ ignote abiciuntur.
Tren. iii. Demigrata est super carbōes
facies eoz. nec sunt cogniti in plateis.
scz **Hierusalē celestis.** Illa habz uestē
sanguinolētā. que nō habet uestem
auream siue rubeā charitatis. sed ha/
bet cor sanguinolētū per odium per
uerse uoluntatis. **Tales cum sua ueste**
igne infernali cōburent. **Ysa. ix.** Vesti
mentum mixtū sanguine erit in cōbu/
stionem. a cibus ignis. **Illā habet vel**
stem sordidā et pānosam. que non ha
bet uarietate uirtutū. sed uarietate ui
ciorum. istam at pānosam uestē apo/
stolus abiciēda. amonet dicēs **Ro.**
xiii. Abiciamus opera tene. Sed pos
set quis dicere. possum hēre utrāq. scz
uestem nouā uirtutū. et ueterē uiciorū.
Ad quod dñs respōdet dicēs. **Mat.**
ix. Demo cōmittit cōmissurā pāni ru
dis. in uestimētum uetus. **Tercio**
pontē huius rōnis explanatio cū di
citur. In noie dñi. Et pōt hoc intelli
gi de triplici aduētū. uidelicet de ad/
uentu in carnem. quia tunc uenit in no
mine dñi id est ad notificādum nomē
domini. **Jo. xvii.** Pater manifestauit
nomen tuū. **Quel de aduētū ad iudi**
cium. et tunc uenit in nomine domini.
id est in potestate dñi. **Jo. xv.** Pote/
statem dedit ei iudiciū facere. quia fili
us hominis est. **Del de aduētū in men**
tem. qui est per peccati remissionem et
uirtutis infusionē. et tunc uenit in no
mine domini. id ē in gloria dñi. **Ysa.**
Propter nomē tuū domine propicia
beris pctō meo. multū ērē. Quia glo
ria uirtutis eorū tu es. **Ad istū autem**
triplicē aduentū designandū. ecclesia ī
primo responsorio in matutinis tres
uersus decāta. **Unus designat aduē**

tum xpi in carnē. quo dicit. **Suiq̄ ter**
rigene et fi. ho. et. Per terrigenas intel
liguntur peccatores. qui suā sequuntur
originem. quia sicuti sunt geniti de ter
ra. ita affectāt terrena. **Per filios ho**
minū intelligunt iusti. qui rōnales sunt
et rōnabiliter uiuētes. **Utrūq̄ utile est**
audire aduētum xpi in carnē. et pecca
toribus ut prouocent ad ueniā. et iu/
stis ut animent ad gratiā. **Dicit ergo**
propheta. uos terrigene et filii homi
num. audite istud magnū et grāde mi/
raculum. quia simul in unū i. in eadez
persona diues et pauper. **Xps em̄ qm̄**
tum ad naturā diuinā fuit ualde di
ues. quantum uero ad humanā ualde
pauper. **Istud tāgit apostolus dicens.**
u. Coz. vii. Scitis gratiā domini no
stri **Ihesu xpi.** quia cū diues esset. pp
ter nos egenus factus est. **Secūdus uer**
sus designat aduētum xpi in mentem.
quo dicit. **Sui regis israhel intende.**
Israhel interpretat uir uidēs deum.
Quis est animal māfuetū. **Joseph in**
terpretat augmētatio. **Xps igit ueni**
ens in animā per gratiā. facit ipsaz es
se **israhel.** id est ipsam uidere deuz per
fidem et tādem per speciē. **i. Coz. xii.**
Videmus nūc per speculū in enigma
te. et facit ipsam esse ouē per māfuetā
conuersationem. **Gal. v.** Fructus autē
spiritus māfuetudo. fides. et. **facit ip**
sam esse ioseph per operū bonoz aug
mentationē. **Gen. xlix.** **Filius accrescēs**
Joseph. **Tercius uersus designat ad**
uentum xpi ad iudiciū. quo dicit. **Ex**
cita domine potētiam tuā. ut ue. ut sal.
fa. nos. **Modo em̄ dormit dei iusti**
cia. quia pctōres non punit. **Digilat**
autē eis mīa. quia ōnes ad misericor/
diam recipit. **Ysa. xxx.** **Expectat nos**

deus ut misereat nŕi. In iudicio autē dormiet eius misericordia. Na. xv. Clausa est ianua scz misericordie. uigilabit autē iusticia. psal. Cum acceperim tēpus. ego rē.

Dominica secunda aduentus dñi / Sermo primus.

Erunt signa in sole et luna et stellis et in terris pŕsura gētium rē. Lu. xxi. In prece denti dominica actum est de aduentu xpi in carnē qui est aduentus amoris. In hac dominica agitur de aduentu xpi ad iudiciū qui est aduentus timoris. ut amor ad bonū nos inuitet. et timor a malo nos reuocet. Quādo at aliquis rex ad bellū ē profecturus omnes cōmouent ut secum proficiscant. sic rege xpo ad iudiciū ueniente omnes creature pariter cōmouentur. et contra malos armant. In hoc igit euāgelio ponit cōmotio quadruplicis creature. scilicet creature celestis. terrestris. rōnalis. et intellectualis. p̄prio namq; ponit cōmotio creature celestis cum dicit. Erunt signa in sole et luna et stellis. Sue at sunt ista signa hic nō exprimitur. sed Math. xxiii. detēminatur. ubi sic dicit. Sol obscurabitur. et luna non dabit lumē suū. et stelle cadent de celo. Signū in sole. est obscuratio solis. Sue quidē obscuratio q̄tuor modis accipi pōt. p̄rimo quantum ad lucis priuationē. Tunc enī fiet eclipsis uniuersalis. que auferet lucem ab omnibus partib; terre. quod in nulla alia eclipsi fieri cōsueuit. Illa enim eclipsis ab aliis differt. tum quia erit uniuersalis. tum quia diu durabit. tum quia nō fiet per lune interpo-

sitionem sed lucis superueniētis per nimiam uirtutē. et hoc faciet sol ī signū meroris pro morte humani generis. Crisostomus. Quolibet patrefamilias moriente domo eius turbat. familia plāgit. et nigris uestibus se induit. Sic humano genere propter quod scā sunt omnia deficiēte. celi ministeria lugent. et candore deposito tenebris induunt. Secūdo quātum ad maioris lucis superuentionē. Nam s̄m Hiero. sol obscurabit non diminutione sue lucis. scz maiore luce superueniēte Crisostomus. Sicut ī hoc seculo luna et sidera mox obscurantur orto sole. sic in gloriosa crīsti apparitione sol obtenebrescet. et luna non dabit propriū iubar. Tercio quantum ad methaphoricā locutionem. ut sic sensus. sol obscurabit. id ē tam seuera erit uindicta iudicis. q̄ etiam sol ipsum respicere non audebit. Augustinus. De ore diei iudicij et tormēta pereuntū neq; sol neq; luna neq; astra cetera respicere poterunt. sed retrahēt splendorem suū. non q̄ clemētiora sunt dei iudicio. sed q̄ omnes creature ī aliorum uindicta et dei sui iudicio per timescant. Quarto quātum ad mysticā significationē. Distice enim sol est xps qui tunc erit ualde obscurus. quia nec predicatione nec miraculis clarescet. Apocal. vi. Sol factus ē niger tanq̄ saccus cilicij. Anticristy at erit ualde clarus. quia ubiq; de eo predicabit. et miracula facere uidebitur. In sole autē s̄m Augustinus tria considerātur. scz qd̄ est. quod lucet. et quod callet. Similiter et in xpo tria sunt scz diuinitas sua. sapiētia et ueritas sua. bonitas et gratia sua. Quātū ad ista tria sol obscurabit. quia nullus audebit

ipsum confiteri esse deū. sed hominem
pulum. ipsum non fuisse doctore ue/
ricatis sed magistrū erroris. ipsuz nō
habuisse spm̄ sanctū sed spiritū mali/
gnū. **Secundū** signum est obscu/
ritas lune. per lunā significat ecclesia.
que tunc obscura erit. quia nec miracu/
lis radiabit. nec doctrine splēdore ful/
gebit. **Quāuis** autē deus potuerit lu/
ne lumen propriū cōmunicare sicut et
soli. uoluit tamē ut luna a sole illumi/
naretur. tribz de causis ut dicit Dam/
li. ii. s. propter pulcritudinez ordinis
armonie. propter mutuā subministra/
tionem lucis. et propter humilem sub/
iectionem. **Hic** em̄ sic. **A** sole illuminat
luna non ut a priori deo dare sibi. p/
priū lumē non possit. sed ut armo/
nia et ordo seruet creationi regētis. et
ut erudiamur tribuere nobis inuicem.
et ut erudiamur subiici. primo quidez
dominatori et gubernatori omnīū. de
inde his qui ab ipso ordinati sunt pri/
cipibus. **Appellat** autē Dam. richmus. et
ordinem. et pulcritudinē quādam et ar/
moniam. que debet esse in uniuerso. **Est**
enim quoddā corp⁹. quod a nullo lu/
men recipit. et alteri infundit sicut sol.
• **Est** aliud quod recipit sed non infun/
dit sicut terra. **Et** idē ut esset richmus
et armonia. oportuit qd esset tertium
quod recipiat et infundat sicut luna.
• **Ista** autē superior triplex ratio tunc re/
mouebit. et ideo tunc luna ecclesie nō
immerito obscurabit. tūc em̄ remoue/
bitur omnis pulcritudo. et ordinatio.
quando scz anticristus exaltabitur. et
xps humiliabit. **Eccl̄s. x.** Positū stul/
tum in dignitate sublimi. et diuitem se/
dere deorsum. **Tunc** remouebitur mu/
tua subministratio. quia omnes dili/
gent propriā utilitatē. et non fraternā
charitatē. ii. **Thi. iii.** In nouissimis di/
ebus instabūt tēpora periculosa. et erūt
homines seipos amātes. **Nat. xxiii**
Abundabit iniquitas. et ref. ca. m. **Tunc**
remouebit subiectio obediētie. quia tūc
regna et imperia recedēt ab obediētia
ecclesie. et a fide. ii. **Thessal. ii.** Nisi ue/
nerit dissensio primū. i. **Thim. iiii.** In
nouissimis diebus discedēt quidaz a
fide. **Crisost.** Sicut hō circa mortem
multas patit fantasias. sic mund⁹ in
exitu multos patiet errores. **Tercū**
um signum est qd stelle cadēt de celo. s.
non uidet qd hoc possit esse. cum earū
substantia sit incorruptibilis. et scdm
Origenē multe earū sunt maiores ter/
ra. et ideo eas terra capere non possit.
• **Sed** dicēdum. qd stelle tribz modis ac/
cipiunt. s. proprie. similitudinarie. et
trāsumptiue. Inquantū accipiunt sci/
licet proprie. dicunt cadere dupliciter.
• **Tunc** igneas comas emittēdo. quia oia
sidera stationaria et erratica magnas
de se comas emittēt. ut uicinū esse ad/
uentum indicent. **Tunc** lumē retrahēdo.
quia per aliquot dies ante iudiciū re/
trahent suū lumen ut minime uideant.
Jobel. iiii. Stelle retraxerūt suū lu/
men. **Stelle** autē similitudinarie dē sunt
quedā impressiones et choruscationes
in aere generate. que tūc frequēter per
aerem discurrunt ad terrorē malorum.
Sapie v. Tunc directe emissiones ful/
guruz. **Stelle** trāsumptiue dicti sunt
sancti. **Multi** enim qui sancti esse ui/
debantur. tunc de celo id ē de ecclesia ca/
dent. **Legimus** autēz stellas cecidisse
per tria. scz per caudā draconis. ut ha/
betur **Apocal. xii.** per terremotum ut
habet eisdem viii. et per cornu hirci

ut habet Danielis vii. Anticristus enim
quosdam decipiet per miraculorum o-
perationem et istos trahit per caudam
draconis. Sicut enim cauda operit be-
stie turpitudinem. sic falsa miraculorum
operatio operiet anticristi iniquitatem.
Quosdam per donorum largitionem istos
deiciet per terremotum. Glosa super il-
lud Dan. iii. Terram diuidet gratuito.
Quos enim anticristus suo terrore sub-
iugare non poterit. auaricia subiuga-
bit. Quosdam per penam et tormentorum il-
lationem et istos deiciet per cornu hir-
ci Greg. Robustos quippe anticristus
interficiet. dum eos qui mente uncti
sunt corporaliter unct. Secundo
ponit commotio creature terrestis. taz
terre quam maris. cum dicitur. et in terris
pressura gentium etc. Tunc ei erit maior
pressura gentium quam unquam fuerat in terra.
Quadruplex enim tribulatio inuenitur
Prima fuit tyrannorum. secunda heretico-
rum. tertia ypocritarum. quarta erit an-
ticristi ceteris maior. Unde dicit Da-
nielis vii. Videbam in uisione noctis. et
ecce quatuor bestie magne ascendebant
de mari. Prima quasi leona. Ista est cru-
delitas tyrannorum. Secunda similis ur-
so. Ista est uersutia hereticorum. Tercia
quasi pardus. Ista est uarietas et dolo-
ypocritarum. Quarta terribilis et fortis
numis. Ista significat anticristum. Confu-
sio autem maris tribus modis accipi potest
Primo propter maris eleuationem et
depressionem. Nam sicut dicit Hieroni-
mus se inuenisse in annalibus hebreorum.
Nare. xl. cubitis super montes se ele-
uabit. et alio die sic deprimetur. ut uix
apparere possit. Illa autem talis eleuatio
et depressio. sine multa confusione et so-
nitu fieri non ualebit. Secundo propter

nouam et inauditam maris turbationem
Grego. Confusio maris et fluctuum. nec
dum noua exorta est. sed dum iam mul-
ta prenunciata completa sunt. dubium
non est quin sequantur pauca que restant.
Tercio propter maris inuolutionem.
Nam ab igne qui faciem iudicis precedet
mare purgabit. et nouam formam assu-
met. Apocal. xv. Vidi tanquam mare ui-
treum. Illa autem talis purgatio per ignem.
sine multo strepitu et sonitu fieri non
ualebit. Tercio ponit commotio cre-
ature rationalis. cum dicitur. arefcetibus ho-
mimibus etc. Quatuor autem de causis
planta arefcere consuevit. aut propter
modicam terre profunditatem. Mat. iiii.
quia non habebat altitudinem terre etc.
aut propter radicis siccitatem sicut pa-
tet. Ione. iiii. de edera. aut propter steri-
litatem sicut patet in ficulnea sterili. cui
Xps maledixit et statim aruit. aut pro-
pter estus nimietatem. Ia. i. exortus est sol
cum ardore et arefcet fenum. Quatuor
enim genera hominum. tempore anticri-
sti arefcet. Primi qui non erunt pro-
fundati in dei dilectione. ii. Thessal.
ii. Cuius aduentus etc. et subdit causas
eo quod charitatem dei non receperunt. Sec-
cundi qui erunt sicut et uacui in fide. quod
si in radice. Luce xviii. Filius homi-
nis ueniens. putas inueniet fidem sub
terra. Tercii qui erunt steriles in bono
opere. Mat. xxiii. sicut fuit in diebus
noe etc. Quarti qui erunt estuati igne
male concupiscetie. Unde de his qui tunc
erunt. dicit. ii. Thi. iii. qui erunt incotu-
nentes. et de anticristo dicit Daniel x
quod erit in concupiscetia feminarum.
Quarto ponit commotio creature in-
tellectualis. i. angelorum cum dicitur. Na-
uitates celorum mouebunt. Ista autem

8
cōmotio causabit ex tribus. **P**rimo ex timore cuiusdam reuerētie. **J**ob xxiii. **C**olūne celi contremiscēt. **B**eda. **Q**uid facient tabule. quādo tremunt colūne. **Q**uid igitur uirga deserti patitur. cum celi drus paradisi timore cōcutitur. **S**ecundo ex preparatione pugne. et quantū ad hoc sic loquitur **C**risost. dicens. **S**i rex processurus ad bellū cōtra aliquā expeditionē. mādat in populo. dignitates omnes mouent. et exercitus cōcitur. tota ciuitas feruet. **Q**uāto magis rege celesti exurgente iudicare uiuos et mortuos. angelice uirtutes mouebuntur. terribiles ministri terribilē dominum precedētes. ante ipsius fulgura uia precedent pro cādelis. horrēda tonitrua pro tubis. **T**ercio ex horrore diuine uindictē. **J**ob. xli. **C**um sublati fuerit timebunt āgel. **C**risost. **Q**uis angeli cōscu sibi non sint. uicētes tamen infinitas multitudines cōdem nari. non intrepide illic stabūt.

Sermo. u. de eodem.

Quoniam uidebunt filium hominis uenientem in nub. et c. **S**i cut dicit **J**sid. in li. de summo bono. **I**n quolibet iudicio quatuor persone requirunt. scilicet iudex. reus. accusator. et testis. **E**t quia istud euāgelium de aduētu xpi ad iudiciū loquitur. idē iste quatuor persone in isto euāgelio exprimuntur. **P**ersona iudicis cum dicitur. **T**unc uidebunt filio. **P**ersona rei cum dicitur. **A**rescentibus ho. pre ti. et confu. **P**ersona accusans cum dicitur. **E**runt signa in sole et luna et c. **P**ersona testis siue testium cum dicitur. **N**am uirtutes celoꝝ mouebunt. **P**rimo igitur ponit psona iudicis. i. xpi. q. i forma

hominis iudicabit. ut bonis det consolationem et malis cōturbationē. **B**er. **I**deo pater misericordiarū et deus totius cōsolationis. uult per hominē homines iudicare. ut in tāta perturbacione maloꝝ. homini fiduciā prestet si militudo nature. **I**ste autē iudex ita iuste iudicabit. q. iudiciū suū nullo modo corrumpi poterit. **Q**uatuor namq. modis ut dicit **J**sid. corrumpi iudiciū consueuit. scilicet timore. amore. odio. et munerē. **C**orrumptur timore. **U**n dicit **E**ccl. vii. **N**oli querere uelle fieri iudex. nisi uirtute ualeas irrumperē iniquitatē. ne forte extimescas faciem potentis. **J**sidory. **Q**ui metu potentis uirtutē occultat. eiusdē ueritatis iram sibi prouocat. quia plus pertimescit homines. q. diuinā trepidat maiestatem. **S**ecundo corrumptur munere. **E**ccl. xxi. **X**enia et dona excecāt oculos iudicis. **A**ug. **U**sq. adeo cupiditatis inoleuit malū. ut iam ex consuetudine uendant leges. corrumpanur iura. sentētia ipsa uenalis sit. et nulla iaz causa possit esse sine causa. **T**ercio corrumpunt odio. **Q**uarto amore. **D**e istis duobus dicit **C**risost. **P**riuatū amor. et priuatū odiū rectū iudiciū nō cognoscunt. **G**reg. **I**udicare digne de subditis nequeunt. qui in subditorū causis odiū uel gratiā sequunt. **I**udex autem eternus nullo istoꝝ corrumpi poterit. non timore quia potētissim⁹ est. **J**ob xvii. **N**unquid timens arguet te. et ueniet tecū ad iudiciū. **P**rimo quāto potentiores erunt. tāto oꝝtra eos se ueriores sententiā proferet. **S**apie vi. **P**otētes potēter tormēta patientur. **N**on amore quia iustissimus est. ideo cōtra fratres suos. falsos scilicet xpianos

duram sententiā promulgabit. unde
nihil ualebit eis fraternitas. **Psal. Cxv.**
non redimet. nihil nature cōformitas.
ideo subdit. redimet homo. nihil pre/
cum multiplicitas. ideo subdit. non
dabit deo placā. suā. **Nihil sanguinis**
xpi preciositas. ideo subdit. **et precium**
redēp. anime sue. **Non munere** qā di/
tissimus est. **Prover. vi.** Non acquie/
scet cuiusq; precibus. nec suscipiet p
redēptione dona plurima. **Her.** Veni
et dies illa. in qua plus ualebūt pura
corda q̄ astuta uerba. **et bona consci**
entia q̄ marsupia plena. **Aug. 9.** Expe
ctatur dies iudicii. **et aderit ille equis**
simus iudex. qui nullis potētis perso
nam accipit. cuius pallaciū nullus epi/
scopus. uel abbas uel comes auro uel
argento corrumpere poterit. **Crisost.**
Tunc non diuitie pro diuitibus uel pa
rentes pro filiis intercedēt. nec angeli
sicut solebāt pro hominibus faciēt uer
bum. quia natura iudicis non recipit
et misericordia. **Non odio.** quia opti
mus est. **In eo em̄ qui optimus est.** odi
um cadere non pōt. **Ipsē enī creator**
omnia diligit que creauit. **Sapi. ii.** Di
ligis omnia que sunt. **et nihil odisti eo**
rum que fecisti. **et quia dilexit iō** cum
dolore **et cōpassione punit.** **Psal. p̄rio.**
Heu heu cōsolabor super hostibus me
is. **et iudicabor de inimicis meis.** **Se**
cundo ponunt rei. id ē peccatores dam/
nandi. cuius dicit. **Arescētibus hominibus**
pre ti. et cōsu. **Ipsi em̄ tunc in timore**
confusione erunt. sicut ostendit **Greg.**
dicēs. **Quō anguste erūt tūc uie repro**
borum. **Superius erit iudex iratus.** **īfe**
rius horredum chaos. **a dextris pec**
cata accusantia. **a sinistris infinita de**
monia ad supplicium trahētia. **int̄ con**

scientia mordens. **foris mūdus ardēs.**
Quo igit fugiet miser peccator. **non enī**
poterit ascēdere sursum. quia ibi iudex
iratus. de cuius ore procedet gladius
bis acutus. **Apo. vi.** **Dicēt mōtibz**
et collibus cadite super nos. **et abscon**
dite nos a facie sedentis super thronū.
Nec poterit fugere a dextris. quia ibi
sunt peccata. **Her.** **Tunc loquētia simul**
peccata dicent. **Tu nos egisti opera tua**
sumus. **et non te deseremus sed tecum**
ad iudiciū pergemus. **Nec a sinistris.**
quia ibi sunt demōes accusantes. **Aug.**
gustinus. **Presto tunc erit dyaboli re**
citans. quicquid fecerim. **et in quo die**
et in quo loco peccauim. **et quicquid fa**
cere debuim. **Nec poterit se abscondere**
intra se. quia ibi erit uermis cōscien/
tie remordens. **Psal. ult.** **Uermis eorū**
nō moriet. **Nec poterit fugere ad mū**
dum. quia ibi erit ignis ardēs. **Psal.**
Ignis ante ipsum precedet. **Nō restat**
igit nisi ut in fornacem descēdant.

Tercio ponunt accusantes. qd̄ no/
tatur cum dicit. **Erūt signa in sole.**
Omnes enim creature peccatorē accu
sabunt. **Sciēdum at̄ q̄ tres accusa**
tores cōtra peccatores stabunt. **Primus**
erit totus mūdus. omnia scz elemēta
et omnes creature. **De elemēto aque di**
citur Exodi xv. **Submersi sunt quasi**
plumbū in aquis uehe. **De tribz aliis**
elementis dicit Job xx. **Deurabit eos**
ignis qui non succēdit. **reuelabūt celi**
iniquitatē eius. i. celū arceū quod ob
tenebrabit. **et terra cōsurget aduersus**
eum quia fortissime cōcutiet. **De aliis**
creaturis dicit Crisost. **super ad act.**
In illo die nihil est quod respondeat
mus. **ubi celum et terra. sol et luna dies**
et noctes. et totus mūdus stabūt ad

uersus nos in testimoniū peccatorum
nostrorum. **Secundus** accusator erit p/
prium scelus. Omnia enim peccata q̄
modo sunt occulta extra proficient et
suū accusabunt actorē. **Siquidem** ti
nea uestimētorum accusabit uaniglo
riosum. **erugo** auri et argēti accusabit
auarum. **iniquū edificū** accusabit usu
rarium. **De duobus primis** **Jaco. v.**
Diuitie uestre putrefacte et uestimenta
uestra a tineis comesta sunt. **aurum** et
argentum uestruz eruginauit et erugo
et. **de. iiii. Abacuc. ii.** **Lapis** de parie/
te clamabit et lignum quod est iter iū/
cturas edificiū respōdebit. **Tercius** ac/
cusator erit dyabolus. **Aug.** **Dicitur**
est cōtra nos aduersarius. **Equissime**
iudex iudica hunc esse meū ob culpā
qui tuus esse noluit per gratiā. **Tuus**
est per naturā. **meus** per miserā. **tuus**
ob passionem. **meus** ob suasionē. **tibi** ī
obediens. **mibi** obediens. **a te** accepit
immortalitātē stolā. **a me** accepit hāc
pannosam qua inductus est tunicam.
tuam uestē dimisit. **cum** mea huc uenit.
equissime iudex iudica hunc meū esse
et mecum damnādum esse. **Obi** si dili/
genter attenditur. **Dyabolus** poit quī
q̄ allegaciones per quas peccatorē se
cum damnādū ostēdit. **Quartus** po
nuntur testes. **cum** dicit uirtutes celo/
rum mouebunt. i. angeli nobis ad cu
stodiam deputati. **Tres** at testes tūc
peccator habebit. **unū** supra se sc̄z de/
um. **Hiere. xxix.** **Ego** suz iudexi testis
dicit dominus. **Secundū** intra se. s. con
scientiam. **Aug.** **Suis** quis futuruz iu/
dicium times. **presentē** cōscientiā cor/
rige. **Sermo** enim causē tue testimoni
um conscientie tue. **Tercium** iuxta se.
sc̄z angelū ad custodiā deputatū. **Job**

xx. Reuelabunt celi id ē angeli iniqui
tem eius. **ideo** dicit hic q̄ uirtutes ce/
lorum mouebunt. id ē angelice potes
tates commouebuntur. **ut** peccatores
accusent et cōtra eos testimoniū ferāt.

Sermo tercius unde supra.
Qunc uidebunt filiū hominis/
uenientem in nube. **cum** potestate
magna et maiestate. **Sapiens**
iudex quadrupliciter ī iudicio suo p
cedit. **Ipse** em̄ causas et culpas in iu/
dicio diligēter examinat. **examinatas**
ponderat. **ponderatas** sentēciat. **sen/
tēciatas** executioni demādat. **Taliter**
in extremo iudicio iudex eternus p
cedet. **ideo** in uerbis premissis de ip/
so quatuor legunt. s. q̄ ipse apparebit
in forma humana. **q̄** ueniet cum socie
tate decora. **cum** potestate multa et ma
iestate magna. **Apparebit** igit̄ in for/
ma humana. **ad** examinanduz. **ueniet**
cum societate decora. **ad** ponderādū.
cum potestate multa. **ad** sentēciandū.
et **cum** maiestate magna. **ad** exequēdū.
Primo igit̄ apparebit in forma hu
mana. **ad** examinādū. **ideo** dicit. **tūc**
uidebunt filiū hominis. **Eis** inquit
est filius hoīs propriū erit examina
re. **sicut** habet. **Matth. xxv.** **Cum** uene
rit inquit filius hominis in maiestate
sua. **Deinde** ponit̄ examinatio ab ip/
so fienda. **Esuriui** inquit. **et** non dedi/
sti mibi māducare. **et.** **De** ista exami
tione dicit. **Job xxix.** **Causam** quā ne
sciebam id est quā nescire ostēdebam.
Diligētissime examinabā. **Examinabit**
quidem primo omnia cogitata. **Sapie**
pri. **In** cogitationibus impiū interro/
gatio erit. **Drige.** **In** illa die cogitati
ones accusabunt animas. **nl̄** defendēt.

non utiq; cogitationes que tunc erūt.
sed iste que nunc sunt in nobis/ quarū
note quedā signacula in corde nro re
linquunt. uelut in carta. que in occul
to cordis posita in illa die reuelari di
cuntur. Secūdo examinabit omnia
uerba. non tm maliciosa. sed etiā ocio
sa. Math. xii. De omni uerbo ocioso
re. Tercio examinabit omnia facta.
Eccli. vii. Cuncta que sunt. adducet.
deus in iudiciū re. Quarto oīa bo
na neglecta. Ber. Omne tepus nobis
impēsuz. regret a nobis quā sit expē
sum. Quinto oīa crimina ignorata. un
de rogat propheta. Ignorantias me
as ne memineris. Secūdo uenit cuz
societate decora ad ponderādū. cū di
citur. ueniētē in nube. i. cum sanctoz
societate. qui dicunt nubes. quia fue
runt a terrenis eleuati. et in celestibz cō
uersati. De quibz nubibus dicit Apo
ca pri. Ecce uenit cum nubibz. Iudex
enim principalis postq; cām examia
uit. conferre cū suis assessoribz consue
uit. que culpe sint graues. q̄ leues. que
mediocres. ut scdm grauitatē uel leui
tatē culpe det grauitas uel leuitas pe
ne. sic xps postq; culpas examinauit
ipsas de cōsilio scōz ponderabit. nō
q̄ non habeat grauitatis uel leuitatis
culparum plenā noticiā. sed ut in hoc
sanctis faciat honorē et gloriā. Psal.
Gloria hec est omnibz sanctis eius. Ec
iterum. Ut faciāt in eis iudiciū cōscri
ptum. De ista pōderatōne fiēda di
citur. Prouer. xvi. Pōdus et statera iu
dicia domini sunt. Solēt campsores
monetas in statera pōderare. et eas q̄s
inuenierint pōderis nullis. i. nullis ua
loris. uel minoris ponderis in ignē p
iciunt uel incidūt. Illas uero quas in

ueniunt equalis uel maioris pōderis/
in thesauro id est in archa reponunt.
Omnes homines qui in iudicio extre
mo assistent. aut erunt omnino uacui.
aut semipleni. aut pleni. aut superple
ni. Ille est uacuz. qui nulla opera mel
ritoria secum portauit. et in peccati ui
tam finiuit. Talis in statera dini iudi
ci appendet. et sibi dicit illud Daniel
v. Appensus es in statera. et inuētus es
nihil habēs. Iste prouicit in fornacez
inferni. Ille at est semiplenuz. qui pecca
ta quidē cōmisit. et ad penitētiā cō
uersus est. sed morte preuētus. satisfā
ctionem cōdignam agere non potuit.
Tuel etiam pniām sibi inuētā suffici
enter nō expleuit. Talis sifr appendet
ur. et sibi dicit Appēsus es in statera.
et inuētus es minus habēs. iste prouit
cietur in fornacē purgatorii. Post iu
dicium at quādo purgatorii nō erit.
illi qui tales inueniēt. igne qui prece
det faciē iudicis purgabunt. Ille uel
ro est plenus. qui quācum deliq̄t tan
tum satisfecit. qui si non habuit ma
gna perfectionis opera. habuit tñ ea
que sufficiunt ad dimissionē culpe et
acquisitionē glorie. et gratie. Talis si
militer appēdet. et sibi dicit Appensus
es in statera et inuentus es satis hñs.
Ille uero est superplenus. qui opa per
fectionis habuit. et qui super satisfā
ctionem. multa merita cumulauit. Ta
lis similiter appendet. et sibi dicit. Ap
ensus es in statera. et inuētus es mul
tum habēs. Isti duo in celesti thesau
ro reponēt. Tercio xps ueniet cū
potestate multa ad sentenciandum. et
hoc quādo dicit. Discedite a me ma
ledicti in ignē eternum. et. Ex qua sen
tencia manifeste colligitur. q̄ sit cōtra

reprobos implacabilis ira dei. **D**ato
 etiam q̄ damnati sibi dicāt. **N**on su/
 mus domine digni regnū uestrū possi/
 dere. s̄ placeat uobis ut ad pedes ue/
 stros possim⁹ manere. **R**espōdebit **D**i/
 scedite a me. **D**ato etiā q̄ sibi dicāt.
Et si nos a uobis repellitis. saltē bene/
 dictionem uestram nobis deus. **I**pse
 eis ecōuerso suā maledictionē. **D**abit
 dicens **I**te maledicti. **D**ato q̄ sibi di/
 cant. **S**altē ad aliquē locū consolati/
 omis. **R**efrigerii nos mittatis. **R**espō/
 debit **I**te in ignē. **D**ato q̄ subiungāt.
 saltem breuē terminum nobis consti/
 tuatis. **R**espōdebit. eternū. **D**ato q̄ ite/
 rum dicāt. saltē domine aliquē bonū
 dominum nobis ibi preficiatis. q̄ cle/
 menter nos regat. **R**espōdebit. qui pa/
 ratus est dyabolo. **D**ato q̄ subiungāt.
Saltē aliquā bonā societate nobis de/
 tis. cū quibus possim⁹ cōsolari. **R**ūde/
 bit. **7** angelis eius. q̄ d. **E**t pro dño
 habeatis dyabolū maiorē. sed p̄ so/
 cius uestris habeatis demones mino/
 res. **Q**uarto x̄ps ueniet cū maiesta/
 te magna ad exequēdum. **P**ostq̄ em/
 sentēciam dederit ipse eā executōi del/
 mandat. **D**e qua executione dī. **M**at.
 ix. **E**t ibunt hi in suppliciu eternū. **I**u/
 sti autē in uitam eternā. **U**trobiz at/
 tam in inferno q̄ i celo apparebit ma/
 iestas dei magna. et gloriosa iusticia
 dei. **A**pparet quidē **7** reducet in inferno.
Tho. xiii. **D**istēdit maiestatem suam in
 gentē peccatricē. **P**sal. **D**es maiestatis
 intonuit. **P**ulcrus enim stat latro in
 patibulis q̄ staret in regis solio. **S**er/
 uus in cloaca q̄ in camera picta. **P**or/
 cus in luto q̄ i prato florido. **L**atro
 est **superbus**. qui illud quod ē dei. p̄/
 prium. s̄. gloriā sibi auferre conatur.

Psa. xlii. **G**loriā meam alteri non da/
 bo. **S**eruus est auar⁹. de quo dicitur
Ephe. v. **A**uaricia quod ē ydolorū
 seruitus. **P**orc⁹ est luxuriosus. **P**ro/
 uer. xi. **C**ircul⁹ aureus in naribus suis.
 mulier pulcra **7** fatua. **I**deo magis re/
 lucet maiestas et iusticia dei. in eo q̄
 istos ponit in inferno q̄ si eos pone/
 ret in celo. **A**ug⁹. **P**ctōres in supplici/
 is ordinant. ut nunq̄ sit dedecus cul/
 pe. sine decore iusticie. **A**pparebit etiaz
 maiestas dei in celo. **G**loria em̄ scōru⁹
 maiestas uocat. tum quia erit genera/
 liter magna. **P**sal. **R**eplebit maiestate
 eius omnis terra. tum quia erit perpe/
 tualiter firma. **D**icit autem maiestas
 quasi magnitudo stans. tum quia erit
 ineffabiliter lucida. **B**aruch v. **A**ddu/
 cet de⁹ israhel cum iocūditate in lumi/
 ne maiestatis sue.

Dominica tertia aduētus dñi.

Sermo primus
Quoniam audisset **J**ohānes in
 uiculis opera x̄pi. **M**at.
 thei xi. **H**erodes antipas
Johānem baptistā in uim/
 culis posuit. **T**riplici de causa. **P**rima
 ex eo q̄ ipsuz reprehēdebat. q̄ philip/
 po fratri suo. **H**erodiadē uxore ab/
 tulerat. **7** iō ad suggestionē ipsius be/
 rodiadis ipsum incarcerationi. sicut in/
 nuatur. **M**at. vi. **S**ecūda ex eo. q̄ di/
 cit **J**osophus. q̄ iusticiā **7** sobrietatē
7 baptismū predicabat. **7** ideo mult⁹
 eum popul⁹ sequebat. **H**erodes ue/
 ro. cum esset alienigena. **7** populo odi/
 osus. tumultū populi pertimescēs ip/
 sum in carcerē cōiecit. **T**ercia ex eo. q̄
Johānes quēdam magnū regē p̄ se
 uenturum predicabat. **7** cum romani
 ordinassent ne aliq⁹ sine senat⁹ aucto

ritate rex nominaret. / offensa cesaris
timuit. / ideo ipsum in carcerē uincul/
lauit. **De** quibus uinculis cum audis/
set miracula / opera xpi / duos disci/
pulos ad ipsum misit. **In** isto at euā/
gelio principaliter tria tangunt. s. **Jo**
hannis interrogatio. xpi respōsio. et
Jobānis cōmendatio. quaz. s. xps fe
cit. De interrogacione at Jobānis ali/
ter sentit Grego. aliter Ambrosi9. ali/
ter Hilari9 / et **Gregori9** em dicere
uidet. q. Jobānes dubitauit utrū cri/
stus in infernū per seipsum descēsur9
esset. / ideo scire uoluit. utru9 sicut per
se in mundum uenerat. ita per se. ad in/
ferni claustra descēdat. ut ipsum uētu/
rum in inferno denūciat. quem iam ue/
nisse in mūdo nūciauit. **Sed** incōue/
niens est dicere. q. Jobānes de hoc du/
bitauerit. qui uocē p̄ris audiuit. q. spi/
ritum sanctū super ipsuz inspectit. qui
eum digito demōstrauit. **Non** est ue/
risimile. ut illud ignorauerit. quod mi/
nores prophete sciuerunt. **Cacharias**
cognouit hoc dicens ix. **Tu** quoq. in
sanguine testamēti tui redemisti uin/
ctos r̄c. **Itē** s̄m **Ambrosiū**. **Non** fu/
it ista dubitatio incredulitatis. qualē
habuerūt iudei. nec tarditatis. quale9
post resurrectionē habuerūt discipu/
li. sed pietatis. **Uñ** dicit **Ambrosius**.
Jobānes. non in fide sed pietate dubi/
tauit. sicut / petrus dicens. **Propicius**
tibi sis domine. non tibi fiet hoc. **Uñ**
Jobānes dubitauit. ad ē ad modū du/
bitantis se habuit. sicut / pater filio in
peregrinationē pergēti / iam in itine/
re osticuto. ex quodā pietatis affectu
dicit. **Quoniam** fili carissime me relin/
quis? **Sic** Johannes pietatis affectu
ignorabat. q. filiz dei. ad iferna clau/
stra descēderet. / ideo non dubitabat.

sed ad modū dubitātis se habebat.
Hilari9 / et **Erisost.** dicunt. quod ueri/
us uidet. q. Johannes non dubitauit.
sed saluti discipulo9 cōsuluit. **Sciens**
enim mortē suā uicinā eos ad cristum
misit. ut ab eo certificarent. / ab eo cō/
uerterent. **Habebāt** enim ipsi discipu/
li tres defectus. **Primo**. quia xpo erant
inuidi / et emuli. pro magistro suo. indi/
screte zelātes. **Uñ** dixerūt **Joban. iiii.**
Rabbi qui erant tecū trāsiordanē. ec/
ce hic baptizat. **Secūdo** erant rudes. /
ad intelligēdum ignari. quia cū **Jobā**
nes de xpi sublimitate sepe eis predi/
casset. ipsi intelligere nō ualebāt. **Uñ**
dicit ibidē. **Ipsi** uos mihi testimoniū
perhibuistis. quicquid dixerim nō sum
ego xps. / illum oportet crescere r̄c.
Tercio erant cristo increduli. sicut pa/
tet **Jo. ix.** ubi se phariseis cōtra xpm
affociauerunt. dicentes. **Quare** nos et
pharisei ieiunam9 frequēter. discipu/
li autem tui non ieiunāt. **In** xpo aut
tria cōmendabilia erāt. scz. **exēpla ui**
te. per que inuidos edificabat. uerba
sapientie. per que rudes instruebat. et
miracula glorie. per que incredulos cō/
uertebat. **Misit** ergo eos **Jobānes** ad
Ihesum. ut uiderēt exēpla sue sancti/
tatis / uite. per que inuidi edificaren/
tur. **Audirēt** uerba sue sapientie. p. que
rudes instruerent. / uiderent miracula
glorie. per que increduli cōuerterētur.
Non autē misit omnes. quia ubi multi/
tudo ibi cōfusio. **Misit** uero duos. ut
in ore duoz testum. staret omne uer/
bum. / ut ostēderet. xpi capitis se esse
membruz. qui discipulos suos binos
mittebat. **Secūdo** ponit xpi respon/
sio. cum dicit. **Euntes** renūciate **Jobā**

mi que audistis et uicistis etc. Non est intelligendum quod Christus statim eis responderit sed quod prius in eorum presentia multos infirmos curauerit. unde dicitur Lu. vii. In ipsa hora multos curauit a languoribus suis et plagis et spiritibus malis et cecis multis donauit uisum. et tunc dixit eis. Eritis renunciate Iohannem etc. Hiero. Cessent uerba et ueniamus ad facta. Crisostomus. Misit Iohannes discipulos ad Christum ut miracula eius uideret. que tot fecit ut paucorum animas lucraret. quia melior est apud dominum unus iustus quam totus mundus peccatoribus plenus. Ad hoc autem miraculorum quedam fuerunt corporalia. quedam spiritualia. ponit ergo prior corporalia dicens. Ceci uident etc. Quis autem multi prophete fecisse legant miracula. per ista tamen certificatur quod ipse sit messias in lege promissus triplici ratione.
Primo ratione prophetie qua dicitur Isaie xxv. Deus ipse ueniet et saluos nos. Tunc aperientur oculi cecorum. et aures surdorum patebunt. tunc saluet sicut ceruus claudus. et aperta est lingua mutorum. Secundo ratione multitudinis et abundantie quibus enim ante Christum multa miracula facta fuerunt. Christus tamen in abundantia ipsa fecit Jo. xv. Si opera non fecissem in eis sed in abundantia que nullus alius fecit etc. Tercio ratione singularis potentie qua Christus solo imperio miracula faciebat. unde dicit Ambrosius. Si Tobias lumen recepit hoc fuit angeli non hominis medicina. Si Helias mortuus suscitauit ipse rogauit. Si Helises leprosum mundauit. ualuit figura misterii. non auctoritas precepti. Possunt autem hec infirmitates spiritualiter intelligi. Ceci enim sunt qui peccat per ignorantiam. clau-

di qui per impotentiam. leprosi qui per maliciam. surdi qui per consuetudinem longam. mortui qui per finale impenitentiam. Deinde ponit miracula spiritualia que sunt propria deo. unum quod consistit in conuersione peccatorum a culpa. cum dicitur pauperes euangelisantur id est per euangelium illuminantur. et conuertuntur. Psal. lxxvi. Euangelizare pauperibus misit me. Fit autem potius mentio de pauperibus quam de diuitibus. quia pauperes facilius conuertuntur. tum quia diuitius superbia est annexa. et sicut Gregorius. Tumor mentis est obstaculum ueritatis. tum quia cor diuitis est plenum sollicitudinibus seculi. que suffocant uerbum dei. tum quia diuites habent consolationes temporales. et ideo paruipendunt spiritualia. Secundum miraculum spirituale consistit in fide uera cum dicitur. Beatus est qui non fuerit scandalisatus in me. Est autem scandalum grece idem quod obex latine. Obex autem est lapillus in terra occultatus in quem improuidus uiator impingit. Lapis iste est Christi diuinitas in terra nostre mortalitatis abscondita. que multis fuit occasio scandalum. dum uidentes hominem passibilem non credebant eius diuinitatem. Ex hoc autem uerbo secundum glossam. nuncios istos tagit. qui in cristum non credebant sed purum hominem ipsum esse putabant. Ista autem miracula spiritualia sunt maiora quam corporalia. Maus est enim secundum Augustinum. iustificare impium quam creare celum et terram. plus est uiuificare animam in eternum uicturam quam suscitare carnem iterum morturam. Plus est in anima reformare ymaginem dei quam in corpore reparare materiam uilis limi. Tercio ponit commendatio Iohannis cum dicitur. Illis autem ab eum

tibus 7c. Doluit at xps Johānez excusare uel cōmendare in presentia nūciorum. triplici de causa. Primo. quia non erat necesse cum ipsi sciret. q̄ Johannes illā questionē non fecerit dubitando. sed in persona ipsorum interrogando. Secūdo. quia discipuli credebant Johānem eē xpm. 7 ideo si tā magna preconia a xpo audiuissent. in suo errore potius cōfirmati fuissent. Tercio. ne uideret in quādam adulationem loqui. Crisost. Blādiores in faciem laudant. uel corā domesticis. uir autem sapiēs quādo laudat in facie. flagellat in corde. Excusat at ipsum quadrupliciter. Quidā autē poterāt imponere incōstantiam. et leuitate. q̄ modo quasi sciens predicaret. modo quasi nesciēs interrogaret. Cōtra hoc dicit q̄ non est arundo. ut modo flectatur uento prosperitatis. modo impellatur uento aduersitatis. Gregorius. Arundo Johānes non erat. quez a status sui rectitudine nulla rerū uarietas inflectebat. Alii poterāt sibi imponere adulationem. quia in presentia euz commēdabat. 7 in absentia se eū non cognoscere ostēdebat. Contra qd̄ dicit. hominem mollibus uestitū. Adulatores enim in aula regū morantur. ut bene pascant. 7 nutriant. Uñ 7 ab aula adulatores dicti sunt. Johānes autē de uictu 7 uestitu non curauit. 7 ideo adulator non fuit. Alii poterant sibi imponere prophetie imperfectionem. q̄ scz habuit tm̄ prophetie spiritū de presenti. non de futuro. Contra quod dicit. prophetā. etiā dico uobis. 7 pl̄ q̄ prophetā. q. d. prophetie spiritū habuit. 7 de futuro. de preterito. et de presenti. Alii poterāt sibi opponere al-

liquam dubitationē. Contra quod angelum eum uocat. angelus enim dubitare non potest. tūz quia est confirmatus in ueritate dei. tum quia uidet semper faciē dei. tum quia audit semper ueritatē a deo. Johannes ergo similis fuit angelo. 7 quia in utero matris confirmatus fuit. 7 quia spiritū sanctum uidit. 7 quia uocem patris audiuit.

Dominica tertia aduētus domini
Sermo secūdus.

Quid existis in desertum uidere? arundinem uēto agitataz. 7c. Cōmēdatio que fit ab aduersario est firma. que fit ab hoīe sancto est fidedigna. que fit ab āgelo est certa. que fit a deo ē probata. i. Coz. xii. Non enim qui seipsum cōmendat ille probatus est. sed quē deus cōmēdat. Johānes igit cōmendatus ē ab Herode aduersario. qui sicut dicit Matth. vi. ieum metuebat. eū uirum sanctū 7 iustum sciebat esse. 7 iō talis cōmēdatio fuit firma. Cōmendatus est ab hominibus bonis. quia sicut dicitur Matth. xxi. Omnes eū sicut propheta tam habebant. 7 iō talis cōmēdatio fuit fide digna. Cōmendatus ē ab angelo. qui dixit Luc. i. Ecce eū magnū coram dño. 7c. 7 ideo talis cōmēdatio fuit certa. Cōmendatus est a deo ut in euangelio hodierno habet. 7 iō talis cōmēdatio fuit probata. Volens autem xps ipsum cōmendare duo de ipso negat. s. q̄ nō fuit arūdo. nec mollibus uestitus. Duo at affirmat. s. q̄ fuit propheta. 7 q̄ fuit āgelus. 7 iō q̄ tu or magnas uirtutes ipsum habuisse dicit. Primo nāq̄ habuit magnaz in mente firmitatē. ideo dicit ipm arun-

clinem non fuisse. arūdo quidem radici
ces in arena habet. Illi igitur sunt arun
do qui radices amoris figunt in ter
renis. Edificiū seu plāta in arena fun
data tria timet. s. uentū pluuiaz et flu
men. ut habet. Math. vi. Per uētuz
igitur qui ab aere uenit tēptatio demo
nis intelligitur. qui in aere cōmoratur.
Per pluuiā que de celo descēdit. intelli
gitur aduersitas que a deo uenit.
Per flumen quod in terra fluit. intelli
gitur persecutio quam terrenus tyrān
nus infligit. Facile est igitur uidere q̄s
sit arūdo in arena. quis sit firma co
lumna in petra. Si enim uētuz tēpta
tionis aliquē frāgit. arūdo fuit. si tem
ptationi resistit. colūna firma permā
sit. Si pluuia diuine animaduersionis
aliquē aspersit. ille impatientis extitit.
arundo fuit. si patiens fuit. colonne fir
mitatem habuit. Si ad flumē alicuius
persecutionis aliquis eradicat. arūdo
fuit. si solidus perseverauerit. colūna
extitit. Beatus igitur Iohānes non fuit
arūdo. sed firma colūna. Passus ē em
uentum. quādo iudei pro x̄po ipsum
recipere uoluerūt. sed non potuit flecti.
Passus ē pluuiā. quādo deo permit
tente fuit incarceratus. sed non potuit
cōmoueri. Passus est flumē. quando
decapitatus fuit. sed non potuit a so
liditate iusticie eradicari. Secūdo ha
buit magnā in corpore asperitatē. hō
dicit ipsum mollibz uestibz indutum
non esse. scđm āt Cris. tribus de cau
sis potest quis uestes deferre. Primo.
propter ostentationem uane glorie. si
cut ille diues qui induebat purpura et
bissos. Secūdo. ppter infirmitatem ne
cessitatis humane. sicut patet Genesis
iii. Vbi deus Ade et uxori sue tunicas

pelliceas fecit. ut scz nuditatē suā tege
rent et frigus arcerent. Tercio propter
mortificationē carnis nostre. sicut lei
gitur. iiii. Re. i. de helya. qui zona pel
licea accinctus erat. Iohānes igitur non
ferebat uestes suas per ostentationem.
quia non erant uestes uanitatis sed ui
lilitatis. Stabat etiā in deserto ubi a ne
mine uidebat. Nemo autēz sicut dicit
Gregorius. pulcras uestes portare ap
petit ubi a nemine uideri se credit. nec
ferebat eas simpliciter propter huma
nam necessitatem. quia uestes de pi
lis cameloz facte cum sint frigide. ad
frigus expellēdū non inueniunt ydo
nee. Ferebat at eas ppter carnis mor
tificationē. et tamē mortificatōe nō in
digeat. qui in utero sanctificatus fu
erat. qui nunq̄ pctm̄ commiserat. qui
angelicā vitā ducebat. Quid ergo nos
dicturi sumus. qui immūdi nascimur.
qui pctā multa cōmittimus. qui sepe
brutalē uitā ducimus. et tamē nullam
carnis molestiā pati uolumus. Tercio
habuit magnā in ore ueritatē. ideo di
cit eum fuisse prophetā. et plusq̄ pro
phetam. Cum em̄ quidā prophete fu
erint de preterito ut Moyses. quidā
de futuro ut Isaias. quidā de presen
ti occulto ut Elizabeth. Iohānes autē
omnes istas tres prophetias habuit.
scz de preterito. quia x̄pi natiuitatez
de spūs sancto factā esse nouit. Jo. iiii.
Qui de terra est de terra loquitur. qui
de ce. ue. super om. est. De presenti. quia
cognouit ipsum esse filiū dei. Jo. pri.
Ego uidi et testi. perbi. quia hic est fi
dei. Et de futuro. cum dixit ipsum in
ara crucis esse immolādum. Jo. i. Ec
ce agnus dei. Et circa hoc at sciēdum
q̄ sunt quidā prophete dei. quidam

dyaboli / quidam fuerunt primo p/
phete dyaboli. sed postea facti sunt
dei. Et quidam prophete dei. s; postea
facti sunt dyaboli. Prophete dei sūt.
qui instar Iohannis sunt prophete /
quantū ad tēpus preteritū. presens et
futurū / qui scz 7 tēpus preteritū bene
expēderunt / 7 presens bene expendūt.
7 futurū bene expēdere intēdunt. Alii
uero sunt prophete dyaboli / quātuz
ad tempus preteritum. quia ipsum in
uanitatibus consumpserunt / sed post
moduz facti sunt prophete dei / quia
7 presens tēpus deo dāt. 7 futurū da
re proponunt. Dicit enim Ber. q; uere
penitens de tēpore nihil perdit / quia
uel preteritū recuperat per satisfactio
nem / 7 presens tenet per bonā operati
onem / 7 futurū per immobilē uolūta
tem. Alii sunt prophete dyaboli. q; a
prteritū male cōsumpserūt / 7 presens
male expēdunt / futurū autem qd om/
nino dubium est deo dare uolunt / di/
centes. adhuc penitētiā agā. Talis
propheta fuit Balaam. de quo dicit
Numeri xxiii. qui ait ad orient' anima
mea morte iustoz 7 fiat nouissima me
a hoz similia / Non enī desiderabat
habuisse bonā uitā iustoz preteritaz.
Dec habere bonā presentē. sed tm fu
turam. Quarto habuit magnam in
uita sanctitatez / ideo dicit eum fuisse
angelum. In angelo at tria reperiunt
scz essentie puritas / obedientie ueloci
tas / 7 feruens charitas. Psal. Qui fa
cis angelos tuos spūs. ecce quāta pu
ritas. substantia enim spūalis de se pu
rissima ē. Et ministros tuos. ecce quā
ta obediētie uelocitas / Ignē urentem
ecce q; feruēs charitas. Tam purz at
est angelus. q; a dyoniso speculū pu

rum uocat. Sic Iohānes tante puri
tatis extitit / q; omnes nras imparita
tes in eo possumz speculari. Ibi enim
auari speculari possunt deformitatez
cupiditatis sue. q; oīa terrena contē
psit. Ibi supbi deformitatē elatōis sue.
quia profunde se humiliavit. Ibi im
mundi deformitatē cōcupiscentie sue.
quia uirgo extitit. Ibi gulosi deformi
tatem uoracitatis sue. quia ualde abs
tinens fuit. Ibi uanigloriosi deformi
tatem ambitionis sue. quia de pilisca
meoz uestes portauit. Secūdo habu
it feruētez charitatē. propter quā om
nia despexit. Cantico. viii. Si dederit
homo omnē substantiam domus sue
pro dilectione. quasi nihil des. eā. Iō
conuenire potest sibi illud Hier. xii.
Reliqui domū meā. dimisi hereditatē
meam. dedi animā meā in manz ini
me. Cum ei esset filius summi sacerdo
tis 7 unicus patris sui. ipse tamē do
rum paternā deseruit / hereditatē sibi
debēdam cōtempserit / heremum intra
uit. 7 tandē animam suā pro iusticia
in mortē dedit. Tercio habuit prō
ptam obediētiā / est autē quedā ob
edientia in prosperis / 7 hec non debet
habere aliquid de suo / quedam in ad
uersis 7 hec debet habere de suo / quel
dam in medijs 7 hec aliquid debz ha
bere de suo. 7 nihil debet hēre de suo.
Preceptū sibi fuit quoddā magni ho
noris. ut scz xpm baptisaret. 7 hec ob
ediētia nihil habuit de suo. quia hūili
ter recusabat / preceptū fuit sibi a spū
sancto. quoddā magne difficultatis.
ut scz homines fugeret. 7 desertū intra
ret / 7 hec obediētia multum hz de suo.
quia p̄tinus obediuit. Preceptum si
bi fuit quoddā. quod habebat digni

tatem et difficultatem. scilicet officium pre-
dicandi quod quidem est dignissimum
quia fuit officium christi. et est laboriosum
Johannes autem illud officium sibi nolu-
it usurpare. cum esset officium dignum
tamen noluit recusare. cum esset officium
laboriosum. Non enim seipsum mit-
tere uoluit. sed usque ad annum. xxx. ex-
pectauit. et tunc deo precipiente obedi-
uit. Unde dicitur **Lu. iiii.** Factum est uer-
bum domini super **Johannem** zacha-
rie filium in deserto. et uenit in omnes
regionem iordanis. predicans baptis-
mum penitentiae. in remissionem pecca-
torum.

Sermo tertius.

Quoniam audisset **Johannes** in uin-
culis opera christi etc. Multi au-
dierunt uerba christi. et eis non pro-
fuit. quia sibi credere noluerunt. **Hebr.**
iiii. Non profuit ei sermo auditus. non
admixtus fidei. **Alii** uiderunt miracu-
la christi. et eis non profuit. quia ea per-
uerterunt. **Matth. xii.** In **Belzebub** pri-
ncipe demoniorum eicit demonia. **Alii** u-
derunt sanctitatem et opera christi. et eis non
profuit. quia ea imitari contempserunt.
Sapientie. ii. Grauis est etiam nobis ad-
uidendum. quoniam dissimilis est uita
illius. **Johannes** autem in carcere positus.
et uerba christi referri audiebat cum reue-
rentia. et miracula eius cum ammirati-
one multa. et sanctitatem et opera eius cum
deuotione magna. et ideo sue incarcera-
tionis oblitus. et de salute discipulorum
solicitus. discipulos ad eum misit. ut
audirent uerba eius quibus instrueren-
tur. uiderent miracula eius quibus con-
uerterent. et sanctitatem et opera eius qui-
bus edificarent. **Notandum** autem quod **Johannes**
in quadruplici carcere fuit in hoc

mundo **Primus** est carcer deserti. in quo pro-
pter deum se multo tempore incarceratione
ut sensus suos mundos seruaret. quos
in christi obsequium debebat suo tempo-
re macipare. **Sciebatur** enim quod in mun-
do sensus suos conseruare non potuis-
set mundos. quia uisus ibi sepe corrumpitur
uauitates uidendo. **Auditus** uer-
ba detractoria audiendo. **Olfactus** ua-
rios odores adhibendo. **Os** uana se-
pe loquendo. **Et manus** eas sepe ad il-
licita extendendo. **Uoluit** igitur in deser-
tum fugere. ut mundos seruaret oculos
quibus spiritus sanctum in specie columbe
dei filium erat inspecturus. **Aures** quibus
uocem patris erat auditurus. **Os** quo tri-
sti testimonium erat prolaturus. **Olfactum**
quo christi odore erat pensurus. **Et ma-
nus** quibus christum erat baptisaturus. et
digito ostensurus. **Sui** igitur sensus su-
os corporales diligenter custodit qua-
tuor magnas utilitates inde acquirit.
quas ponit propheta dicens. **Si mei**
non fuerint dominati. **Uocat** autem me
os sensus proprios. qui tunc non dominantur
quando sub romani dominio coercentur.
Prima utilitas est preseruatio a
maculis futuris. ideo dicit **Tunc** im-
maculatus ero. **Uideo** sanctus **Job**. ut ab
istis maculis futuris se preseruaret di-
cebat. **Job xxx.** **Depigi** feci sedes cum ocu-
lis meis etc. **Sicut** enim dicitur **Eccl. ix.**
Ascendet mors per fenestram. enim ingres-
sa est domum. **Secunda** utilitas est emun-
datio a delictis preteritis. non tamen par-
uis et magnis. sed etiam maximis. **Uideo**
subdit et emundabor a delicto maximo
Uideo idem propheta postquam ex incau-
to aspectu in delictum maximum cecide-
rat. sensus suos postmodum custodiuit.
et ideo mundari premeruit. sed quia ipsos

per se custodire non sufficit. a deo custodiendos petit dicens. **A**uerte oculos meos ne uideant uanitatē. i. uia rē.
Tercia utilitas ē quia orōnes rālium sunt deo placite. ideo subdit. **E**t erūt ut cōplaceant eloquia oris mei. **P**ropter hoc monet nos deus ut in cubiculū cordis intremus. et ostia sensuum foris claudamus. **P**sa. xx. **V**ade popule meus. intra in cubicula tua. et claude ostia super te. **Q**uarta utilitas est quia meditationes nostre sunt deo acceptę. **I**ō subdit. et meditatio cordis mei in cō. t. **I**deo sancti uiri tēpus nocturnum eligunt ad meditandum. quia tunc nō impediunt distractione sensuum. **P**sal. **I**n matutinis dñe medi. in te. **I**tē meditatus sum nocte c. cor. **S**ecundus ē carcer corporis proprii. **D**eus enim animam quodāmodo corpori incarceratione. quā ipsam spūalem substantiam carni uniuic. **Q**uod maxime tribus de causis fecit. quarū primas duas ponit **G**regorius nazanzenus. **P**rima est. ut anima in carne. et per carnē merita multa conquireret. **P**lura enim sunt in quibus anima per carnem meretur. in quibus sine carne mereri non posset. sicut est contra carnales concupiscētiās decertare. ieiunare. peregrinationē assumere. et martiriū sustinere. **S**ecunda est. ut animā carnem ipsam tanquā fidelis custos deo cōseruaret et custodiret. et eā in supernis sedibus collocaret. **C**aro enim per se beatitudinis susceptiua non ē. nisi mediāte animā stolam immortalitatis indueret. **T**ercia est. ut deus uniuersum suū perficeret. **C**um enim sit quedā creatura pure corporalis sicut creatura sensibilis. quedam pure spūalis ut āgelus. oportuit adhuc ut dei uniuersum cōpleretur.

et alia fieret creatura. que carne et spiritu esset cōposita. ut est hō. **D**eutro. xxxi. **D**ei perfecta sunt opera. **A**b isto tamē carcere corporis sancti uiri educti desiderāt. triplici de cā. iuxta illud **p**sal. **E**duc de carcere animā meam ad cō. n. t. **P**rimo enim exire desiderant ut assequantur mētis iocūditatē. in isto enim carcere sunt semper in tristitia. sed exuti in leticia semper erūt. **E**t iō propheta postquā dixit. **E**duc de custodia. siue de carcere animā meā. statim subiunxit. ad cō. n. t. i. ut laudet et glorificet nomē tuū. **P**sa. xxxv. **G**audiū et leticiā obtinebūt. et fugiet dolus. **S**ecundo ut assequantur propinquorū et amīcorū societate. unde subdit. **D**e expectant iusti. hinc est quod quādo sancti moriuntur. ad p̄ses suos siue ad populū suū apponi debent. **G**en. xxv. **M**ortuus est abrahā in senectute bona positusque est ad populū suū. **T**ercio. ut assequantur possessionē et domorum suarū et totius hereditatis plenā facultatē. unde subdit. **d**onec retribuas mihi. **p**sal. **T**u es qui resti. hereditariam meam mihi. **T**ercio est carcer. mundi de quo sancti uiri quadruplici de causa exire desiderāt. **p**sal. **D**eu me quia incolatus meus prolongatus ē. **P**rima. quia ista peregrinatio est nimis longa. quod notat cum dicit. **D**eu me quia incolatus meus pro. ē. licet ei sit uita breuis. amāti tamen nimis longa uidetur. ubi dicit glosa ibidē. **E**t si tēpus sit breue amāti desiderio. tamen nimis longum esse uidet. **S**ecunda quia sancti uiri hēnt hic hospitia ruinosā. quod notatur cum dicit. **H**abitam in tabernaculis cedar. **I**stam enim literam exponit glosa. dicit autē tabernaculum a

a taberna sicut dicit Hugucio/ eo qd nō
sit domus stabilis/ sed ad tempus du
rans/ sicut fit in nūdinis/ sicut ⁊ sancti
uiri non habēt hic ciuitatē manentem.
sed futurā inquirūt. sicut dicit heb̄.
xiii. **Tercia** quia habēt uia tenebro/
sam. quod notat̄ cuz dicit Cedar. qd
interpretat̄ tenebre Job xxviii. Nos
quippe inuoluimur tenebris. **Quar/
ta** quia habēt societate peruersa/ qd
notatur cum dicit. Cum his qui ode
runt pa. e. pa. Habēt em̄ malos soci/
os/ ⁊ mūdum carnē ⁊ dyabolū. **Dū**
dus eos turbat per oppressionē Jo.
xvi. **In** mūdo pressurā habebit/ **Ca/
ro** per impugnationē Gal. v. Caro o
cupiscit aduersus spiritū/ **Et** dyabo/
lus immittēdo diuisionē. **Mat̄. xiii**
Venit inimic⁹ et super seminauit ⁊ ⁊ ⁊ ⁊
niam. **Quartus** est carcer tyranni in
quo Iohānes posit⁹ fuit propter ue
ritatem triplicē. **Primo** propter uer
tatem iusticie/ quam defendebat. Dice
bat enim Herodi **Mat̄. vi.** Non licet
tibi habere uxore fratris tui. **Secun
do** propter ueritatē doctrine/ quā pre
dicabat. **Dam** s̄m Iosephū. iudēs he
rodes populi multitudinē ipm sequē
tem. eum in carcere posuit. **Tercō** pp
ter ueritatē uite. quam tenebat. Sicut
enim serpētes odorē uinearū fugiunt/
⁊ noctue lucē solis non sustinent. Sic
iudei uitā Iohānis imitari non ualē/
tes. ipsam dyabolo ascribebāt. **Mat̄.**
thet. xi. Venit Iohānes non mandu/
cans neq; bibēs. ⁊ dicunt demoniū h̄.
Istum at̄ carcerē tyrannorum sancti
uiri paciēter portāt/ sciētes qd ex tribu
lationibus presentis uite tria bona ac
quirūt. **Primo** dei misericordiā expur/
gantem. **Grego.** Quod lima ferro ⁊ fla

gellum grano ⁊ fornax auro. hoc fa/
cit tribulatio uiro iusto. **Secūdo** dei
gratiam dulcoratē/ unde ipsi perse/
cutores apes necant. **Psal.** Circumde
derunt me sicut apes/ apes em̄ licz pū/
gant tamen mella cōponunt. Sic etia/
q̄uis caro iusti tribulationib⁹ crucie/
tur. tamen ei⁹ anima dulcedine gr̄e sa
ginatur. **Tercio** dei gloriā letificatē/
Unde Aug⁹. in libro superio/ quiqua
gesima omel⁹. persecutores uocat tor/
cularia ⁊ molas. sanctos at̄ qui perse
cutionē patiunt. uocat uinū ⁊ oleum.
Postmodū in fine cōcludit. **Cōsidera**
qd illi qui te persequunt̄ apud deū ne/
lut mole. aut torcularia deputant. Tu
uero quasi oliua. ⁊ quasi uua legitima
paruo tēpore pressurā maloꝝ sustine
re cogeris/ sed postea illis sine fine re/
manebit opprobrium. tu felici cōsum
matione trāsibis ad regnū

Dominica quarta **Ter. primus.**
Iserunt iudei ab Hieroso/
limis sacerdotes ⁊ leuitas
ad Iohānem ut interroga
rent eum. **Tu** quis es. **Jo.**
pri. **In** isto euangelio plura per ordi
nem quēda occurrūt. **Prō** quare iu
dei potius opinabant̄ de Iohāne qd es
set xps qd de dño Ihesu xpo. **Ad** hoc
respondet **Cris.** qd hoc fuit triplici de
causa. **Primo** pp̄ter habit⁹ asperita/
tem. Xps em̄ ferebat uestes cōmunes.
Iohānes at̄ uestes de pilis camelorū
confectas. **Secūdo** pp̄ter uict⁹ par
citatē/ quia xps panē ⁊ uinū cū pec
catoribus comedebat. Iohānes autē
habuit durissimū uictū/ ⁊ uitabat cō
sortia pctōꝝ. **Tercio** propter gens
illustre/ quia xpm de fabro p̄genit⁹
esse credebāt. ⁊ de paupere muliere na

tum esse sciebant. Jobānem uero filiū summi sacerdotis esse cognoscebant.
Secūda questio est. quare Jobānes negauit se esse Helyā. cum dominus dicit Math. x. Et si uultis recipere ipse est Helyas. Ad quod dicēdum q̄ s̄m Dionisiū in omni re reperiunt̄ tria. s. substantia. uirtus. et operatio. Jobānes igit̄ non fuit Helyas quātum ad substantiam. Fuit ac̄ Helyas quātum ad uirtutē et operationē. Habuerunt em̄ ambo easdē uirtutes. scz tēperantiam in abstinēdo. fortitudinē in constanter reprobēdo. prudētiam in prohibendo. et iusticiā in ueritate defendēdo. quia Jobānes iusticiā defendit usq̄ ad mortē. et Helyas usq̄ ad mortis cōmuationē. sicut p̄. iii. Reg. xix. Quādo iezabel mortē sibi omīnata est. et habuerūt etiā ambo eādē operationē scz idem officiū. quia uterq̄ fuit precursor. sed ille in secūdo aduentu. iste in primo. Tercia q̄stio est quare negauit se esse prophetam. cum dominus dicat eū esse prophetā et plus q̄ prophetam. Ad quod dicēdum q̄ prophetā tripliciter accipi pot̄. aut generaliter. aut specialiter. aut singulariter. Primo pot̄ accipi generaliter. p̄ quolibet prophetā. et tunc dixit se nō esse prophetā scz t̄m. quia plusq̄ prophetā erat. tanq̄ si aliq̄s diceret de imperatore q̄ non esset rex. scz t̄m. quia est plusq̄ rex. quia imperator. et tamē in ueritate est rex. quia om̄is imperator ē rex. sed non om̄is rex imperator. Sic Jobānes dixit se non eē prophetā. quia erat plusq̄ prophetā. quia om̄is plusq̄ prophetā est prophetā. sed nō om̄is qui est. p̄pheta est plusq̄ prophetā. Secūdo pot̄ accipi prophetā spe-

cialiter scz pro p̄pheta id ē messia i lege promisso. De quo dicit Deutro. x. viii. Prophetā suscitabit uobis dñs de fratribus uestris tanq̄ ipsum me au. Et quātum ad hoc ueritatē dixit q̄n prophetā se non esse asseruit. Tercio potest hic accipi. p̄pheta singulariter. et sic sc̄m glo. accipit̄ pro Heliseo. p̄pheta. qui apud iudeos antonomastice. p̄pheta dicebat̄. et eximius prophetarum propter plenitudinē sp̄s̄ sancti. prophetādi. et miracula faciēdi. quem in duplo acceperat ab Helya. et ipse etiā am̄ baptisma figurauit quādo Naaman septies in Jordane lauare fecit. Credebāt igitur iudei Jobānem Heliseum esse. cum quia baptisabat. tū quā tantā sp̄s̄ sancti plenitudinē habebat. quātum ad hoc etiā Jobānes uerum dixit. quādo prophetā esse se negauit. Nō erat igit̄ Jobānes Helyas uel Heliseus. sed utroq̄ maior. Nam in Helya fuit sp̄s̄ simplex. in Heliseo duplex. ut habet. iiii. Reg. ii. In iohāne uero triplex. quia prophetauit i uero quādo x̄pm agnouit. In mūdo quādo x̄pm digito demonstrauit. in limbo quādo aduentum x̄pi sanctis patribus nūciavit. Maior igit̄ fuit q̄ Helyas uel Heliseus. quia Helyas habuit sp̄s̄ sancti prophetie t̄m in uita. Heliseus in uita et in morte. quā scz mortuus mortuū suscitauit. iuxta illud Eccl. de. xviii. Mortuū prophetauit corpus eius. Jobānes autem habuit et ante uitam. et in uita. et post uitā. Quarta questio est quare Jobānes uocatur prophetā. et plusq̄ prophetā. Ad quod dicēdum q̄ prophetarum quidā habēt sp̄s̄ sancti prophetie t̄m de p̄terito. quidā de presenti occulto. quidā de fu-

turo Johānes āt de omni tēpore ha/
buit spm̄ prophetie. Vnde dicit Jo/
hānis prio Ipsē est qui post me uētu
rus ē. Ecce prophetia de futuro qui
ante me factus est. Ecce prophetiam de
preterito cuius nō sum dignus soluere
cori. cal. Ecce prophetia de p̄senti oc
culto. Vel p̄t dici q̄ Johānes dicit
plusq̄ propheta quia ceteri prophe/
te habuerunt spm̄ prophetie in uita.
Ite āt ut supra dictū est habuit et an
te uitā et in uita et post uitā. Quinta
questio est quare appellauit se uocem.
Cuius prima rō est quia uerbū in cor/
de est sed manifestat̄ per uocē dicentē
et ponit̄ in corde audiētis / et sicut ni/
hilominus uerbū adhuc remanet i cor
de dicētis et audiētis. et uox transiit sic
etiam xp̄s qui est uerbū in corde pa/
tris ad nos uenit et Johānes ip̄m no
bis manifestauit. et sic xp̄s remanet in
corde p̄ris per eternā generationē et in
cordibus n̄ris per fidē et Johānes trās
iuit per mortē. Secūda ratio est quā
sicut uerbū prius est q̄ uox et tamen
uox uehit et preit uerbuz. sic xp̄s fuit
ante Johānem. unde ipse dixit Jo. i.
Prior me erat et tamen Johānes pre/
cessit xp̄m. Luce. i. Ipsē precedet an̄ il
lum et c. Tercia rō quia sicut uox cō
iuncta est uerbo nec tamē est uerbum
Sic Johānes multa sanctitate coniu/
ctus fuit xp̄o. nec tamē fuit xp̄s. Quāz
xp̄s sponsus fuit Johānes amicus sp̄o
si ut dicit Jo. iiii. Christus fuit sol Jo
hannes lucifer. ut dicit Job. xiii. Chri
stus fuit ignis Johānes facula sicut di/
citur Ecclē. xviii. Ecce quāta similitu
do fuit Johānis ad xp̄m et tamē nō
fuit xp̄s. Sexta questio ē quare di
xit Johānes de xp̄o qui post me uen

urus est. cum tamē iam uenisset Et q̄
re dixit qui āte me factus ē. Aut ei hoc
intelligit̄ inquantū hō et tunc non ui/
detur esse uerū quia xp̄s nō ē factus
homo āte Johānez sed ecōuerso. Aut
inquātum deus et tunc similiter nō ē ue/
rum quia deus nō est factus. Dicēdum
āt q̄ cristus post iohānem erat uētū
rus quia āte ipsum erat predicaturus et
baptisaturus et moriturus. Quō āt dicit̄
tur ante me factus est. potest̄ intelligi
inquātum homo et inquātum deus. Nā
inquātum homo factus est ante eum
nō tēpore sed dignitate. ut dicat̄ an
te eum factus est i. sibi prelat̄. Inq̄n
tum āt deus est ante eum factus est et tem
pore quia ab eterno et dignitate quia
est super omnia deus. ymō etiā est et āte
Abraham Jo. viii. Anteq̄ Abraham f̄i
eret ego sum. ymō etiā ante luciferum
ysaī. Ante luciferū genui te et tunc fa
ctus improprie accipit̄ quia nō ē fa
ctus sed genitus. Septima q̄stio est
quare dixit mediū uestrū stetit et c. Ad
quod dicendum q̄ caro hūana in no/
bis est terra. Ecclē. iiii. De terra scā sunt
omnia et in terrā pariter reuertentur.
In cristo autez est mediū terre ysaī.
Deus autē rex noster āte secularē. Na
tura ei hūana habuit duo extrema
unum quo fuit sub innocētia / Aliud
quo fuit sub miseria. Caro āt cristi cū
utroq̄ extremo participauit et iō me
dium terre fuit. Nam de primo statu
accepit innocētiā de secūdo penali
tatem et miseriaz. Et ideo dixit. stetit.
quia nunq̄ cecidit sedit uel iacuit. Ca
dit quis per p̄t̄m. sedit per ocūz. ia
cet per cōsuetudinē longam in malo.
In cristo āt nihil istoz fuit. et iō sem/
per stetit. Octaua questio ē qualiter

intelligitur quod dixit. **Non sum di-**
gnus ut solua eius corrigiaz calciame-
ti. Ad quod dicendum. **q̄ pot̄ intelli-**
gi ad litera q̄ propter x̄pi sublimitate
7 sua paritatez non reputabat se di-
gnum cristo etiā infimū seruitū exhi-
bere. **Del per hoc uoluit incarnatōis**
mysteriū designare. **In x̄po quidē ē di-**
uinitas. caro 7 anima. **Per pedē signa-**
tur diuinitas quia sicut pes totū cor-
pus sustentat. sic 7 diuinitas oīa por-
tat. **Debre. i.** **Portansq̄ omnia uerbo**
uirtutis sue. **Per calciamentū intelli-**
gitur caro mortalitati subiecta 7 quo-
dāmodo diuinitati uestis effecta. **un-**
de dicit Grego. **Venit ad nos diuini-**
tas calciata. **Per corrigiā signat̄ ei9 a-**
nima quia sicut corrigia calciamentum
pedi astringit sic mediāte anima car-
ni diuinitas sociat̄. **Qui igit̄ non co-**
gnoscit mediū non cognoscit aliquod
extremo. **In hoc q̄ dixit se non esse**
dignū. s. insufficientē cognoscere x̄pi
animam. dat intelligere q̄ nō fuit suf-
ficiens cognoscere. nec carnē de uirgīe
genitam. nec diuinitatē eternam. **Del i**
hoc q̄ dixit se nō esse dignū corrigiaz
calciamentū soluere. dat itelligere se nō
esse dignū cristi sp̄sā id ē ecclesiam
usurpare. **Et istud dicit̄ s̄m morem le-**
gis. quia ut habet̄ Deutro. xxv. Cal-
ciamentum detraheb̄ at̄ ab illo. q̄ spon-
sam ducere recusabat. 7 ille q̄ detraheb̄
bat ipsam sibi i sp̄sā accipiebat.

Sermo secūdus de eodē

Ego uox clamantis in deserto
dirigite uia domini **Jo. prio**
Apud iudeos tres opiniones
de iohāne eē uidebant. **Quidā em̄ di-**
cebant ipsum eē x̄pm propter nimiaz
eius sanctitatem 7 baptisandi aucto

ritatem. **Alii dicebāt ipsum esse Hely!**
am propter habitatiōē deserti. absti-
nentiā cibi. asperitatē indumenti.
7 feruorē zeli. **Alii dicebāt ipsum eē a-**
liquem magnū prophetā. de priorib9
suscitātū propter grām prophetandi.
sicut glosa innuere uidet̄. iō ad ipsuz
nuncios direxerūt ut super his ab eo
discerēt ueritatē. 7 cum respōdisset se
non esse cristū. neq̄ Helyā neq̄ pphe-
tam. dixit se eē uocem. **Ego inq̄ uox**
clamantis in deserto. **ubi dicit se ad**
tria missum fuisse. s. ad precedēdū. ad
clamandū. 7 ad dirigendū. **Primo ad**
precedēdū cū dicit Ego uox. Sicut
enim uox naturaliter precedit uerbuz
sic Iohānes precessit x̄pm. Cris̄ em̄
uerūm est p̄ris omnipotentis. Jo. i.
In principio erat uerbū. 7 uerbū erat
apud deū. 7 de9 erat uerbuz. Cui9 uer-
bi Iohānes uocē se dixit. quia ei9 p̄-
cursor 7 preco erat. **Secūdo ad cla-**
mandum cum subiūgit. clamantis in
deserto. **Tercio ad dirigendum cum**
subdit. dirigite uiam dñi. **Primo igit̄**
tur dicit se missum eē ad precedēdum.
quia cristum predicādo 7 baptisando
precessit. ideo dicit ego uox. de uoce
autem sic dicit̄ Ps̄d. i. libro et̄bi. Per-
fecta uox est alta clara 7 suavis. Alta
ut clamare i sublimi sufficiat. clara ut
ures audiētium adimpleat. suavis ut
auribus audiētium blandiat. Et sub-
dit. Si aliquid ex his defuerit perfec-
ta uox non erit. **Talis fuit uox predi-**
cationis iohānis. **Fuit enim alta. q̄ a**
primus de altis 7 celestib9 predicauit.
cum dixit. Mat. iij. Penitentiam agite.
appropinquat em̄ regnū celoz. **Quisq̄**
em̄ in tota sacra scriptura audiat̄ fue-
rat nominare regnū. nisi cum

Johānes hic ipm primo nominavit.
Secūdo fuit clara. Illa predicatio est
 obscura que fit uerbo sed obscuratur
 malo exēplo. Quicqd enim in Johā
 ne fuit uox clara et predicatio sonora
 extitit. s. doctrina eius et conuersatio
 eius et passio eius. Nam doctrina p̄
 dicabat fidei ueritatē. cōuersatio ma
 gnam sanctitatē. passio magnanimi
 tatem. Tercio fuit suavis. et maxime
 quādo loquebat̄ euz bonis. Cris. Ser
 mo Johānis seuerus et leuis. Nam cū
 populo iudeoz uiriliter et feruēter. cū
 rege audacter. cum propriis discipu
 lis leniter cōferebat. Talis debet esse
 uox cuiuslibet p̄dicatoris. s. alta q̄
 non debet descēdere ad terrā. i. ad ter
 renum cōmodum. nec ad fauorem hu
 manum. sed sursum eleuari ad deum.
Talis erat uox apostoli qui dicebat.
 ii. Thessal. ii. Non em̄ aliquādo fui
 mus inter uos. in occasionem auaricie.
 deus testis est. Ecce quia non descen
 debat ad terrenū cōmodum. Neq̄ q̄
 rentes ab hominibz gloriā. Ecce quia
 non descēdebat ad fauorē humanum.
 sed facti sumz p̄ aruuli in medio uestri.
Ecce quia intēdebat tm̄ honorem di
 uinum et fructum animaz. Secundo
debet uox esse suavis. ut predicet. fer
 uenter quo ad tepidos. dulciter quo
 ad deuotos. et sapienter quo ad om
 nes. Secūm et philosophū. uoces sunt
 note earum que sunt in aīa passionū.
Ex hoc em̄ signum est. q̄ cor suuz sic
 inflāmatū igne charitatis diuine. dul
 coratum melle deuotionis iterne. et il
 lustratum lumine sapientie. Hinc est q̄
 in archa Moy si erant uirga. manna.
 et tabule. quia in predicatore debet eē
 uirga acris correctionis. quo ad tepi

dos. manna dulcis exhortatōis quo
 ad deuotos. et tabule discretōis quo
 ad omnes. Tercio debet eē clara. par
 tes em̄ uocis sunt ut sillabe. quia om
 nia que sunt in predicatore debent eē
 predicātia. Alias eiuz uox siue doctria
 non est clara. i. Thi. iii. Exēpluz esto
 fidelium in uerbo. in cōuersatōe an ue
 ritate et. Hiero. super Exo. ubi loq
 tur de ueste sacerdotali. Omnia iquit
 sacerdotis debēt eē uocalia. ut uerita
 tem quam mente cōcipit habitu reso
 net. ut quicqd agit. quicquid loquit̄
 de eternis sit. Secūdo Johānes fu
 it missus ad clamādum. Ideo dicitur
 clamātis in deserto. Dicit em̄ Remigiz
 et Cris super hūc locū. q̄ tribz de cau
 ris clamamz. s. quādo loquimur lon
 ge positis. aut quādo loquimur sur
 dis. aut quādo loquimur ex ira. Pre
dicatores igit̄ debēt clamare non tm̄
 ore. sed etiā maximo cordis feritore.
Primo quia loquunt̄ peccatoribz q̄
 longe recesserūt a deo. Et iō post eos
 debēt clamare. ac dicere illō Ysa. xlii.
Redite preuaricatores ad cor. et. et li
 cet dicat̄ Prouer. xv. Lōge est domi
 nus ab impiis. Dez tamē nunq̄ se elō
 gat ab homine. sed homo a deo. Et su
 per hoc Dyonisiz ponit exēplū dicēs.
Si enim nauis impigat in petram. pe
 tra uidebit̄ elōgari. et tamē petra imo
 bilis permanet. et nauis se elōgat. et q̄n
 to fortis impingit tāto magis se elon
 gabit. Peccator cōtra deum impingit
 quādo peccatū mortale omittit. et tūc
 a deo se elōgat. et deus immobilis stat.
 et quāto grauius peccat tāto āplius se
 elongat. Ysa. Longe a peccatoribus
 salus. et tamē pctōr elōgādo se a deo
 appropinquat ad deum. sicut hō uo

Omnia opera sua faciunt ut uideantur
ab hominibus. Per uiam rectam uadunt
humiles et mansueti. quia omnia a deo
tanquam a principio recognoscunt et ad ip-
sum tanquam ad finem cuncta reducunt. De
quibus hic dicitur. Dirigite uiam domini
et sicut habet Ysa. xl. unde Johannes
ista uerba assumpsit. Et subditur. Re-
ctas facite in solitudine semi. dei nri.

Rectum enim est cuius medium non ex-
cedit ab extremis. Deus est alpha et o-
principium et finis. sicut dicit Apoca. i.
Ille igitur ab istis extremis non erit qui si-
cut omnia a deo habere se nouit. sic ad
ipsum omnia opera sua dirigit et solum
modo sibi placere intendit.

Sermo tercius de eodem

Dirigite uiam domini et. Quan-
do aliquam personam honorabi-
lem in proximo expectamus.
quatuor facere consueuimus. scilicet uiam di-
rigere. hospitium preparare. epulas or-
dinare. et uestes pulcras assumere. Et
quia in proximo expectamus saluato-
ris aduentum in carne. secundum ecclesie
representationem. Ideo ista quatuor
studeamus sibi spiritualiter exhibere. Pri-
mo namque debemus sibi uiam dirigere. p-
parare. qualiter ac ista uia sit prepara-
da determinat. Ysa. xl. Dux clamatus
in deserto. parate uiam domini. Omnis
uallis implebitur. et omnis mons et collis
humiliabitur. et erunt praua in directa.
et aspera in uiam planam. Ex quibus uerbis ha-
betur quod uia domini quadrupliciter p-
paratur. scilicet defossa eleuando. tumetia
deprimendo. tortuosa rectificando. et
aspera remouendo. In anima nostra nimi-
us timor aliquando inducit magnam
fossam. et ualle desperatis. Nimia ue-
ro spes et fiducia inducit nimium timo-

rem presumptionis. Per montem pre-
sumptionis et tumoris. uoluit ire luci-
fer et cecidit. Per ualle diffidentie et de-
sperationis iuit Cayn. et reprobatus fu-
it. Eleuatus est igitur nimius timor ad
spem. Deprimenda est nimia presumptio
ad timorem. Legitur de proprietatibus a-
uium. quod sunt quidam accipitres que aues
non capiunt nisi in aere. et sunt quidam
qui non capiunt nisi in terra. Columba
uero naturaliter hoc cognoscit. et ideo si
fugatur ab accipitre capiende in aere sta-
tum ad terram se deicit. Si uero ab ac-
cipitre capiende in terra in aere se tenet.
et sic euadit. Sic anima quando temptatur
ab accipitre infernali de nimia fiducia
uel presumptione. statim debet se ad
terram deicere per timorem et humilita-
tem. Si autem temptatur diffidentia debet se
subleuare ad spem. Ysa. l. Ascendit us-
que ad celos. et descendit usque ad abissi-
nos. Secundo debemus uiam preparare tor-
tuosa rectificando. ut scilicet tortuosas in-
tentiones non habeamus. sed ad rectum
finem id est ad deum omnia dirigamus.
Colo. iiii. Omne quodcumque facitis in
uermo aut in opere. omnia in nomine do-
mini facite. Tercio debemus uiam pre-
parare omnia praua in corde remouen-
do. scilicet lapides superbie. Superbia enim
instar lapidis cor durum facit. Job. xli.
Cor eius indurabit quasi lapis. Lu-
tum luxurie. Eccli. ix. Omnis formica
quasi lutum in uia concubabit. Et
spinas auaricie que habent semen spiritu-
ale in anima suffocare. Luce viii. Si-
mul exorte spine suffocauerunt illud.
Secundo debemus domum dignam et
hospitium preparare. scilicet cor nostrum.
Ambrosius in libro sermonum. Domos
animarum uestrarum adornetis bonorum

operum floribus eas repleatis precio
so castitatis odore. **In** ista domo sūt
tres camere que debēt esse pure et mun
de. scz memoria. intelligētia. et uolūtas.
In memoria habitat pater. **In** intelli
gentia filius. **In** uolūte spū sanctus.
Memoria em scdm Aug. est mater in
telligentie. **Intelligētia** enim nihil co
gnosceret nisi memoria sibi influeret.
Similiter uolūtas generat a memoria et
intelligētia. **Nemo** em aliquid uult ni
si illud i memoria habeat. et nisi intel
ligentia aliquo modo cognoscat. et sic me
moria est mater intelligētie. **Intelligē**
tia proles memorie. uolūtas uero pro
cedit ab utroque. et ideo per quādam ap
propriationē pater habitat in came
ra memorie. filius in camera intelligē
tie. spū sanctus in camera uoluntatis.
In camera igitur memorie pater ha
bitat per beneficioꝝ dei cōtinuam re
cordationem. **Psal.** Memor fui dei et
delectatus sum. **Maxime** tria in me
moria habere debem. scz dei bñficia
ad regratiādum. peccata nra ad dolē
dum. et mortē nostram ad preuiden
dum. **Deutro. xxxii.** Ut mā saperēt. id
est cum sapore cognoscerēt dei benefi
cia. et intelligerēt sua pccā. atq; nouis
sima prouiderēt scz mortē. **Ista** autē
talis meditatio camerā scobat et mun
dat. **Psal.** Meditatus sum noc. cū cor.
et. **In** camera intelligētie habitat fili
us. per fidē uerā et sapiētiam diuinā.
Ephef. iii. Habitare xpm per fidem
in cordibz uestris. **In** hac at domo in
telligētie non debem ponere sapiēti
am dyabolicā que mors est aie. **Ro.**
viii. Sapiētia carnis mors est anime.
Hiere. iiii. Sapiētes sunt ut faciāt ma
lum. bene at facere nesciunt. **Nec** sapiē

tiaz mūdā quia uanitas est. **Sap.**
xii. **Dani** sunt omnes homines. in quibus
non est sapiētia siue scientia dei.
Debemus autem ibi ponere sapiētiā
dei. **Dam** quia uita est aie. quia scdm
Aug. in duobz cōsistit scz in cognitio
ne dei. et in cognitione sui. **Un** aut in li
bro soliloquioꝝ dicens. deus sp idē
nouerim te. nouerim me. **Ista** at sapiē
tia que est per fidem. domū intelligen
tie purgat et mūdā. **Act. xv.** Fide pu
rificans cor. e. **In** camera uolūtat
is habitat spū sanctus. per amorē. **Un**
de postq; dixit dñs. **Job. xiiii.** Si qs
diligit me. et. subdit. et ad eū ueniē
et man. apud e. fa. scz per amorem. **Ista**
autē camera uoluntatis. oīs per
turbatio est tollēda. quia iste hospes
non habitat nisi in domo pacifica et
quieta. **uerū** tamen cum triplex sit per
turbatio. una meritoria qua qs tur
batur cōtra uicā et pccā. **Psal.** Cēla
ui super iniquos. et. **Alia** prohibita
de qua dicit. i. **Jo. ii.** Sui odit fratē
sui. homicida ē. **Alia** pmissa ut subi
tus moty animi. sine quo presens ui
ta non ducit. quia dicit **hieronimus**
Sui nulla animi perturbatione moue
tur ut simpliciter dicā. aut deꝝ aut la
pis est. id primā turbationē scz meri
toriam in hac camera uolūtat
is debemus seruare. **Secundā** scz prohibita
debem abicere. **Tercā** scz permissā
inquātum possumus tēperare. **Tercō**
bebemus cibos preparare. uidelicet ma
terialē. spūalem. et celestē. **Primū** scz
materialē preparē in pauperum re
fectionē. **Cristy** enim in paupere se re
putat esurre. et pasci. **Mathei xxv.** Es
surium et dedisti mi. et. **Secūndum** cibū
scz spūalem. debem preparare in nra

iustificatione. de quo dicitur Jobā. iiii.
Deus cibus est ut faciā uolū. pa. m.
Istū cibum xps hostiatim uadit que
rendo. dicens Apoca. iiii. Ego sto ad o
stum et pulso. si quis ape. mi. ia. itra.
ad il. et cena. cum illo et ipse mecum. **I**n
ista enim cena peccator debet ponere
tres partes. scz cōtritionem. cōfessionē
et satisfactionē. **D**es aut tres alias par
tes ponit. s. remissionē culpe. infusio
nem gratie. collationē glorie. **S**z mul
ti sunt similes ioculatoribz qui semp
nolunt comedere de alieno. et nūq̄ de
suo. Sic etiā tales libēter uellēt q̄ des
partes suas apponeret. et nihil appone
re uellent. **T**ercū cibum. scz celestē. de
bemus preparare in dei laudatione.
Psalm. Nunquid man. car. tau. et c. **E**t
dicitur cibus celestis. quia sancti tali ci
bo in celo pascunt. **P**salm. Beati q̄ ha
bitant in domo tua et c. **A**ug. in lt. de
ci. dei. Ipse erit finis desiderioꝝ nꝛo
rum. qui sine fine uidebit. sine fastidio
amabit. sine fatigatione laudabitur.
Si quis amicū suum libēter uidet il
la uisio quādoq̄ finit. si quis amat.
ille amor quādoq̄ in fastidiū uertit.
si quis laudat uel canit sepe ex tali a
ctu fatigat. **S**ed tunc nec uisio nꝛa ha
bebit finez. nec amor fastidiū. nec laus
fatigationē. sed cōtinuum feruorem.
Quarto debemz assumere uestes pul
cras sponso cōsimiles. **C**risty enim ha
buit quatuor paria uestiū. s. uestes al
bas. Apoca. iiii. **A**mbulabūt mecum in
albis. **R**ubeas. **P**salm. lxii. **S**uare rubz
est indumentū tuum. **D**auratas et ua
rias. **P**salm. **A**stitit regina. i. xpi aia q̄
corpus suū laudabiliter rexit in uesti
tu deaurato. circūdata uarietate. **P**er
hunc modū. xpi sponsa id est quelibz

fidelis anima debet habere uestes al
bas per mundicie cōseruationē. **A**poc.
iiii. **V**estimētis albis induaris. ut non
appareat cōfusiō. tu. **R**ubeas per do
minice passionis meditationē. ii. **R**e.
pri. **V**estiebat uos coccino in deliciis.

Dauratas per feruētē charitatem.

Psalm. **I**n fimbriis aureis circūamicta
uarietatibus. **E**t uarias per uirtutum
multiplicitatem. **E**zechi. xvi. **V**estiui
te discoloribus

Fonica infra octauas natiuitatē do
mini.

Sermo tercius

Erant **J**oseph et **M**aria m̄
Jhesu ammirantes. **S**up his
que dicebant de illo **L**uc.
ii. **N**on solū uerba xpi fue
runt nobis in documētum. et ea que fe
cit fuerunt nobis in exēplum. sed etiā
ea que circa eum et propter eū facta sunt.
magnum nobis preferūt fidei misteriu
um. sicut patet in euāgelio hodierno.
Ibi plures persone ponunt q̄ sunt no
bis ad instructionē et informationem.

Ibi em̄ instruunt coniugati. uideur
gines. et senes. et pueri. parētes et filii.
Primo quidē ibi instruunt cōiugati.
et hoc in **M**aria et **J**oseph. iter quos
fuit uerū matrimoniū. tamē sine com
mixtione corpoꝝ. **M**aria quidē ho
norabat sponsum suū. eum sibi spon
sando **L**uc. v. **E**cce p̄ tu et ego. et c. et
sibi obediēs erat. sicut quādo iaz pre
gnans secum in **B**ethleem iuit. et post
modum in **E**gyptū p̄perauit. **J**oseph
honorabat sp̄sam suā. tanq̄ matrem
domini sui. **U**xor igit debet obedire
uero suo. i. **1**et. iiii. **M**ulieres subdite
sint uiris suis. sicut **S**ara obediebat
Abram. dominū eum uocās. **U**iri aut
debent uxores suas honorare. **I**bidē

Uiri similiter cohabitantes scdm scien-
tiam quasi infirmiori uasculo mulie-
bri impartientes honore. ambo at scz
uir 7 mulier debet se inuicē precordia-
li amore diligere. Quia enim uir uxorez
suaz diligere debeat precordiali amo-
re ostēditur ex prima formatōe / quia
mulier formata est de parte corporis
uiri iuxta cor / ad innuēdum q̄ uir del-
bet uxore diligere precordiali amore.
Secūdo uero mulier uirū amore precordi-
ali diligere debeat. ostēditur ex ecclesie
institucione / que ordinauit ut in quar-
to digito sponse anulū imponatur /
Dicunt em̄ naturales. q̄ quedā uena a
corde procedit que in digito quarto
respōdet / ideo igit̄ anulū in q̄rto di-
gito ponit̄ / ad innuēdum q̄ uxor vi-
rum suum diligere precordiali amore
tenet̄. Secūdo instruunt̄ uidue / hoc
per Anna uiduam prophetissam. Di-
cit autem Aug⁹. in libro de uita xp̄ia
na. q̄ sunt tria genera uiduarū. Tria i-
quit esse genera uiduarū non ignora-
re te credo. Primū quidē est perfectis-
simū 7 celesti p̄mio destinati. quod
die ac nocte deditū est orationibus 7
ieiuniis / de quib⁹ apostol⁹. i. Thi. v.
Uiduas honora. que uere uidue sunt.
Aliud quod intēdit cure domus 7 fili-
is alēdis. nec tamē peccatis obnoxii.
Aliud quod intēdit epulis 7 deliciis.
quod eterne mortu seruat. 7 pene. De q̄
bus apostolus. i. Thi. v. Vidua que
in deliciis ē uiuēs. mor. ē. Et quis ad
omnes spectet orōnibus insistere. pre-
cipue tamen hoc cōuenit illis. que uere
uidue sunt. sicut ostendit Aug⁹ triplici-
ter in epistola ad probā de orādo de
um. Primo exēplo ipsi⁹ Anne uidue.
de qua dicit̄. q̄ non discedebat de tel-

plo iēu. 7 orō. seruiens deo die ac no-
cte. Secūdo exemplo alteri⁹ uidue im-
portune instātis cuidā iudici. ut eā uir-
dicaret de aduersario suo / quam dñs
cōmemorauit dum ad semper orādū
7 non desistēdum nos ammonuit. ut
habet Lu. xviii. hoc etiam ostēdit Au-
gustinus auctoritate apostoli. qui ait
pri. Thi. v. Que uere uidua est 7 deso-
lata. speret in domino 7 instet oratio-
nibus nocte ac die. Ideo autē Ap̄lūs
dicit uiduam desolatā s̄m Aug. ibidē.
quia nondū apprehendit illam uitam.
ubi est uerum certūq̄ solaciū. Tercō
instruunt̄ uirgines in hoc. q̄ ista An-
na uirginitatem usq̄ ad matrimoniū
dicit̄ conseruasse / per quod dat̄ intel-
ligi. q̄ mulieres uirginitatē suam usq̄
ad matrimoniū corporale uel spiritu-
ale debet custodire / 7 tunc sp̄so car-
nali uel sp̄iali illibatā fidem seruare.
Est enim uirginitas preciosus thesau-
rus. 7 cum cautela 7 diligentia seruan-
dus / 7 hoc maxime p̄pter uasis fragi-
litatem. Non enim est iste thesaur⁹ in
uase ferreo. sed fictili. u. Coz. iiii. Na-
bemus thesaurū istum in uasis fictili-
bua. propter ist⁹ thesauri impreciabi-
litatem. quia non potest in equū ul̄ in
melius cōmutari. Eccl. xxvi. Non est
digna ponderatio auri conti. aīe / p̄p-
ter ist⁹ thesauri irrecuperabilitatem.
Quis em̄ cristus multa miracula fece-
rit 7 multos mortuos suscitauerit / ta-
men uirginitatē pditā. nulli unq̄ resti-
tuere uoluit. Hieronim⁹. Cum omnia
possit deus. uirginem tamen nō p̄t su-
scitare post lapsum. Illud autē sepe di-
citur homo non posse facere. q̄d nun-
q̄ facit q̄uis possit. sic de⁹ dicit̄ hoc
facere nō posse. quia hoc nūq̄ uoluit

facere. **Quarto** instruuntur senes. et hoc per **Simeonē senem**. De quo inter cetera dicitur quod erat timoratus. Illi enim qui in tota uita sua deo seruerunt possunt de deo multum confidere. Illi uero qui tantum in senectute possunt de deo multum timere. In ueteri lege deus preceperat quod sibi animal imaculatum offerretur. quantum ad caput corpus. et caudam. Caput in homine est prima etas. scilicet adolescentia siue iuuentus. Cauda est ultima etas scilicet ipsa senectus. Corpus est etas media. inter has scilicet etas uirilis. Qui igitur dant deo suam iuuentutem. uirilem etatem senectutem isti offerunt deo caput. corpus. et caudam. Isti de deo potest multum confidere. Qui uero dant mundo suam iuuentutem. sed postmodum deo etatem uirilem. et senectutem. Isti auferunt caput. dant tamen corpus. et caudam. Isti possunt timere et confidere. Timere quia caput hostie detraxerunt. Confidere quia corpus. et caudam obtulerunt. Qui autem dant solummodo deo caudam. isti possunt timere multum. **Psalmus**. Seruite deo in timore. et exultate ei cum tre. Quasi dicat. uos qui totam uitam deo dedistis seruite domino in leticia. uos qui etatem uirilem et senectutem deo obtulistis exultate ei. scilicet cum tremore. quia iuuentutem sibi abstulistis. uos qui tantum senectutem deo dedistis seruite ei cum timore. **Quinto** instruuntur et pueri. per hoc quod dicitur. Puer autem crescebat et cetera. Sicut enim pueri crescunt per etatem. sic debet crescere per uirtutem. Si enim dies post auroram non cresceret inutilis esset. Quasi aurora anime est gratia incipiens. Sicut igitur aurora crescit in lucem. et de luce in perfectum diem. sic anima de gratia incipiente. debet crescere in proficientem de

proficiente in perfectam. **Proverbi. iiii.** Iustorum semita quasi lux splendens. **Ecce aurora gratie incipientis. procedit.** **Ecce lux gratie proficietis. et crescit usque ad perfectum diem.** **Ecce dies gratie consummatis.** **Sexto** instruuntur parentes quantum ad literam erga filios debent se habere. in hoc scilicet quod parentes christi ipsum puerum ad templum perduxerunt per quod ipsi parentes instruuntur ut filios suos a puericia instruunt ut ad ecclesiam uadant. et dei mandata custodiant. Pueri enim tanquam molles cera de facili ad bonum deducunt. sed postquam in maliciis induratur uix ad bonum reuocant. **Proverbi. xxii.** Adolescens iuxta uiam suam. etiam cum senuerit non recedet ab ea. **Unde** propheta in persona puerorum et iuuenum dicit. **Factum est cor meum tanquam cera liquefens.** sed in persona illorum qui iam indurati sunt subdit. **Aruit tanquam testa uirtus mea.** Tales enim ab omni humore gratie exsiccant. **ideo** dicit. **Aruit tanquam testa.** Et quia nunquam aut raro confitentur ideo subdit. **Et lingua me adhaesit faui.** Et sepe in suis maliciis moriuntur. **ideo** subdit. **In puluerem mori dedimus me.** **Septimo** instruuntur filii qui propter dolorem parentum non dimittant quin deo seruiant. quod notatur per hoc quod simeon dixit matri. **Tuam ipsius animam pertrasti. gloria.** **Filius enim dei non dimisit quin crucem ascenderet. et quin in ea usque ad mortem persisteret.** quis sciret quod gladius doloris matrem suam perforaret. a matre etiam se absente uitae ut operibus dei insisteret. quis sciret quod de sua absentia multum mater doleret. **Luce. ii.** **Pater tuus et ego do. que. te.** **Per hoc igitur filii instruuntur** quod non debeant dimittere propter

dolorem parēum. quin penitētie cru-
cem ascendāt. quin in ea usq; ad finē
uite sue permaneant. quin spūalia et
dei opera terrenis utilitatib; parētuz
semper preponāt. Hieronim; in eplis.
Licet paruul; ex collo pēdeat nepos.
licet sparso crine et scissis uestibus ube-
ra quibus te nutriuerat mater ondat.
licet in lumine pater iaceat. per calcātū
perge patrē cōtemptra mfe. siccisq; ol-
culis ad uexillū crucis euola. solū pie-
tatis genus est in hac re esse crudelem.
Gladiū tenet hostis ut me perimat. et
ego de mris lacrimis cogitabo.

Sermo secundus de eodē.

Et dixit Simeon ad Mariā
matrē eius. Ecce posit; ē hic
in ruinā et resurrectionē mul-
torum in israhel. et in signū cui contra-
dicetur. Et tuā ips; animam pertrāsi-
bit gladius. Simeon spū dei plen; p-
phetisauit ista de xpi passionē resur-
rectionē. et de maximo quem brā vir-
go habitura erat dolore. In quibus
uerbis quatuor tangunt. Qm̄ quod
spectat ad nos. s. incussio magni timo-
ris. tria que spectant ad uirginē. scz ti-
tulus magni honoris. affect; magni
amoris. et gladi; magni doloris. Pri-
mo ex parte nostri. notat incussio ma-
gni timoris cum dicit. Ecce posit; est
hic in ruinam. Xps enim fuit in rui-
na malis. qui suis salubrib; documē-
tis ad suā perditionē utunt. Tales eī
excecant ex luce. moriunt ex odore. et
infirmant ex medicamine. Ista tria ex-
empla adducunt a sanctis. Primum
adducit Cris. dicens. q; qm̄ lux splēdet
et sol radiat. oculos debiles cōturbat
Aug; h. Oculis egris odiosa est lux. q;
sanis ē amabilis. Tales sunt sicut noc-

tue. et uespertiones que excecant a lu-
ce. Secūdo adducit Apostolus di-
cens. u. Coz. iiii. Xpi bonus odor su-
mus his qui salui fiant. et his q; pere-
unt. Aliis quidē odor mortis in mor-
tem. Aliis odor uite in uitā. Tali odo-
re moriebat iudas. qui ait Jobā. xii.
Quare hic ungentū non ue. et. Interli-
nearis. Iste morit bono odorē de quo
alii uiuunt. Tales sunt similes bufo-
mbus et serpētibus. qui odorem uinee
ferre non pnt sed fugant. Tercū exē-
pluz adducit Gregori; dicens. Celestis
medic; egros nō respicit. quos de me-
dicamento deteriores fieri uidet. De
talibus dicit Hier. li. Curauim; ba-
bilonem et non est curata. derelinq;mus
eam. Eiusdē xxx. Insanabilis est fra-
ctura tua pessima plaga tua. Secū-
do ex parte uirginis ponit titul; ma-
gni honoris. in hoc q; m̄ xpi nomina-
tur. Magnus honor eīdem filiū hal-
bere cum deo. Magn; honor matre;
esse illius in terra. cui; est deus pater
in celis. Ipse etiā filius eam tanq; ma-
trē harissimā honorauit in natiui-
tate sua. quia salua uirginitate de ea
nasci uoluit. quod nulli alteri ccessuz
unq; fuit. unde dicit. sicut sidus radiū
profert. sic uirgo filiū. Itē. Ut sol nō
uiolat uitrum. per quod tñ intrat. Sic
de prole pia manet imaculata maria.
In uita sua q; sibi obediēs fuit. Lu-
ii. Erat subdit; illis. In morte sua q;
eam Jobāni sollicitē cōmendauit. ut
habet Jo. xix. Post resurrectionē suā
quia sibi prius apparuit. Unde dicit
Sedulius. Semper uirgo manēs se vi-
sibus astans luce palam omnib; dñs
prius se obtulit. Et post ascēsiōē su-
am. quia in suam gloriā eam deduxit

et ad dexteram suam eam suscepit. Psal.
In uoluntate tua dedisti etc. Tercio ex
parte uirginis ponit affectus magni
amoris cum dicit Tua ipsius animam
pertransibit gladius quod tribus mo-
dis intelligi potest. Primo sic Tuam
ipsius animam id est tuam ipsam animam
uel animam ipsius que est tua uel animam
tuam que est ipsius et hoc notat non
per naturam indiuidue substantie sed per
uirtutem et uinculum charitatis immesse.
De sola enim anima beate uirginis dici
potest quod sit filii et reuerso quia nun-
quam fuerunt nec esse possunt due anime
tam singulari amore diiuncte. Erat et
anima uirginis anime filii sic per amo-
rem unita quod tota in filii amore erat o-
uersa. Sicut enim ferrum missum in ignem
totum ignis efficitur sic marie anima cha-
ritate successa tota effecta est charitas
quia tota erat liquefacta. Sicut enim
aurum ad calorem ignis totum liquefit.
Sic eius anima igne amoris inflama-
ta tota erat liquefacta. Can. v. Anima
mea liquefacta est. Tota erat languida.
Amor enim spiritualis facit animam lan-
guidam et infirmam in amando terrena.
Sed forte et robustam in amando ce-
lestia. ii. Coz. xii. Cum enim infirmor
tunc fortior sum et potes. Et quia anima
uirginis tota ab amore mundi defecerat
et dei amore plena erat. id se langui-
dam esse dicebat. Can. v. Nunciate di-
lecto etc. Quarto ex parte uirginis po-
nitur gladius magni doloris cum di-
citur Pertransibit gladius. In hoc quod di-
citur gladius ostendit quod dolor fuit ma-
gnus. In eo quod dicitur animam ostenditur
quod dolor fuit intimus. In eo quod dicitur
pertransibit ostendit quod fuit transitorius
quia in gaudium est conuersus. Psal.

Ad uesperum demorabitur fle. etc. Et quoniam
non potest aliquid sine multo dolore a-
mitti quod cum multo fuerat amore
possessum. ideo uideamus quantum ma-
tris ad filium fuit amor et tunc uidere
poterimus quantum etiam dolor fuit. Si
quidem in christo triplex fuit substantia
scilicet caro anima et diuinitas. Erat igitur
inter matrem et filium triplex coniunctio
scilicet carnis ad carnem secundum naturam anime
ad animam secundum amicitiam spiritus ad dei-
tatem secundum gratiam. Amabat igitur uirgo
beata christum amore nature tanquam filium
suum amore amicitie tanquam amicum su-
um amore gratie tanquam creatorem suum. dis-
secabat igitur caro uirginis uidens car-
nem christi tam crudeliter lamari uulnera-
batur eius anima uidentes animam christi
tam graueri contristari. lacrimabatur
spiritus eius uidentes deitatem christi tam
ignominiose tractari. Iste autem gladi-
us qui eius animam pertransiuit secundum Am-
brosium fuit gladius diuini sermonis.
De quo dicitur Hebr. iiii. Diuus est ser-
mo dei et efficax et pene omnia gloria an-
gustum gladium profunde uniuersum ha-
buit quia dei misteria profundius cete-
ris penetravit et uerba dei semper in cor-
de medullitus portauit. Luce. ii. Ma-
ria autem conserua. etc. Secundum autem Be-
rethum iste gladius fuit gladius amoris unde
ait super Can. Est sagitta electa amor
christi qui animam Marie non tamen pertransi-
uit sed ita pertransiuit ut nullam in pecto-
re uirginali particulam uacua amore de-
reliquerit. Secundum autem Bedam Iste gla-
dius fuit gladius doloris quem do-
minice passionis tempore sustinuit. Yn-
de ait. gladius doloris dominice passio-
nis eius animam pertransiuit quia non
potuit uidere filium crucifigi sine affectu

materni doloris. et si speraret resurrec-
turum. Ber. Tuam animam pertrāsi-
uit uis doloris. et nō plus q̄ martīrem
non immerito predicamus. in qua ni-
mirum sensum corporee passionis ex-
cessit affectus durissimi doloris. Da-
mascentis. Dolores quos effugit pa-
rens tēpore passionis sustinuit.

Sermo tercius de eodem.

Ecce positus est hic in ruinam /
et in resurrectionē multorū in
israhel. et in signū cui cōtradi-
cetur. In deo duo sunt. scz misericor-
dia et iusticia. Psal. Duo hec audiunt.
quia potestas dei est et tibi dñe miseri-
cordia. In hominibz at̄ peruersis est
multa malicia. quia nec iusticiam dei
formidant. nec misericordiā eius desi-
derant. In uerbis ergo p̄missis. P̄rio
ponit̄ dei iusticia cum dicit̄. Ecce po-
situs est hic in ruinā. Secūdo cōmen-
datur dei misericordia. cum subditur
Et in resurrectionē multoz in israhel.
Tercio ostēdit̄ hominis malicia cum
subdit̄. Et in signū cui cōtradict̄. Cir-
ca primum notādum. q̄ iustum est ut
homines mali ruant et corruāt. triplici
de causa. Primo. q̄ nimis se onerant
scz onere diuitiaz. p̄ccōrum. et pertur-
bationum. It̄ enim diuitie onerēt et ag-
grauent dicit̄. Abacuc. ii. De qui ogre-
gant non sua usq̄quo aggrauāt con-
tra se densum lutum. It̄ p̄ccā onerent
dicit̄ in. Psal. Iniquitates mee super-
gressę sunt caput meū. It̄ turbationes
et ire maloz sunt graues dicit̄. Prouer-
bioz xxvii. Graue est saxum et onero-
sa est arena. et ira stulti utrobiz gra-
uior. Ad istud triplex on̄ deponēdū
nos monet Apostol̄ dicens. Hebr. xii.
Deponētes omne p̄ccus. quo ad pri-

mum. et circūstans nos peccatum. quo
ad secūdum. per patientiaz curramus
ad propositum nobis. et c. quo ad ter-
cium. Secūdo iustū est q̄ ruant. quia
debiliter se appodiant. Appodiando
enim se mundo. appodiāt se rei flexibi-
li. Ideo ipse mundus assimilāt fluiuo.
ii. Reg. xiii. Omnes morimur. et quasi
aque dilabimur. que non reuertuntur.
Appodiant se rei debili. ideo assimilā-
tur baculo arūdineo. Psal. xxxvi. Ec-
ce confidis super baculū arūdineum.
Appodiant se rei exposite casui. Ideo
assimilant̄ parieti iclinato. Psal. Tā-
q̄ parieti iclinato et macerie dep̄.
Sui autē appodiat se deo cadere nō
potest. quia appodiat se petre firmis-
sime cōtra fluxibilitatē. Psal. Petra
refugium herinacis. i. hericus hoc est
p̄ccōribz. Appodiat se turri fortissi-
me. cōtra debilitatē. Prouerbi. xviii.
Turris fortissima nomen dñi. et c. Ap-
podiat se monti. contra casus facilita-
tem. Psal. Sui cōfidunt in dño sicut
et c. Tercio iustū est q̄ ruāt. quia per-
uiam tenebrosam. et lubricā ambulant
Psal. Fiant uie illoz te. et lu. et c. Nō
est ergo mirū. si tales corruāt. quia ite-
rius habēt cecitatē cordis. Ro. primo
Obscuratum est insipiēs cor eoz. et c.
Ideo dicit̄. fiat uie illoz te. Prouer-
bi. iii. Via impioz tenebrosa. nesciunt u-
bi corruāt. Exterius habēt lubricū car-
nis. ideo subdit̄. et lubricuz. Tren. iiii.
Lubricauerunt uestigia nra in itinere
platearū nostrarū. Hiere. xxxviii. Di-
merferunt in ceno et lubrico pedes me-
os. Anteriz etiā habent impulsū tē-
ptationis. ideo subdit̄. Et āgelus do-
mini persequēs eos. Istū impulsuz eti-
am habent uiri sancti. sed dñs eos de-

fendit Isa. Impulsus euersus suz ut
caderem et dominus suscepit me. Se-
cundo cōmendat dei misericordia cū
dicit Et in resurrectione multoz. Re-
surrectio at dicit respectu casus qui p̄
cessit. Iud enim resurgit quod prius
cecidit. Magna enim dei mia ostendi-
tur. quādo illum qui in peccatum ceci-
dit surgere facit. quia homo p̄t per
se in peccatum ire sed non p̄t per se a
peccato redire Isa. Sp̄s uadens et
non rediēs. Crisost. Disi dominus deus
ualida manu mie sue solueret peccato-
rem usq̄ ad mortē in peccato suo/
rum uinculis permanebit. Sed multi
sunt qui semper uolūt in peccō dormi-
re quos Apostolus increpat dicens. El-
phes. v. Surge qui dormis. et exurge
a mor. et illu. te xps. Alii sunt qui sem-
per uolunt sedere. id ē a bonis operi-
bus torpere. et nunq̄ ambulare. id ē p̄
bona opera se exercitare. Io. xii. Am-
bulate dum lucē habetis et c. Alii sunt
qui semper uolunt māducare. et delici-
is uacare. Miere. xxxi. Usq̄quo delici-
is dissolueris filia uaga. Ista tria ge-
nera hominū propheta reprehēdit di-
cens. Surgite postq̄ sederitis qui mā-
ducatis panē doloris. ac si dicat. sur-
gite postq̄ satis dormiuitis in pecca-
tis. postq̄ diu sedistis uacātes ab o-
peribus bonis. postq̄ satis mandu-
castis uacātes deliciis. et sic amodoyi-
gulate qui tādiu dormiuitis. amodo
ambulate qui tādiu sedistis. amodo
ieiunate qui tādiu māducastis. Et di-
cit panem doloris. quia deliciae corpo-
rales que nunc delectabiles uident̄ in
futurum in dolorem et amaritudinem
conuertent̄. Job. xx. Panis ei9. in ute-
ro illius uertet̄ in fel asp̄idū intr̄sec9.

Tercio ostendit hominū malicia. cū
dicit in signū cui cōtradict̄. ubi duo
uidēda sunt. Primo quod est istud si-
gnū. Secūdo qualiter ei cōtradict̄.
Istud autē signū est xps. de quo di-
citur. Isa. xiii. Super montē caligino-
sum leuate signū. mons caliginosus
est mūdus. qui errore excecatus prospe-
ra mundi tanq̄ uera bona appetebat.
et aduersa tanq̄ uera mala refugiebat.
sed super istū montē caliginosuz leua-
tum est signū. in quo tria sunt scripta
et depicta. s. humilitas. paupertas. et
carnis asperitas. De quo signo dicit̄
Luce ii. Et hoc uobis signū. Inuenie-
tis infantē. ecce quāta humilitas. Sui
enim erat sine p̄cipio. infans unis di-
ei esse uoluit. Isa. ix. Paruulus nobis
natus est. pannis inuolutū. Ecce quā-
ta paupertas. Ber. Dei filius in cui9 ar-
bitrio erat eligere tēpus. elegit qd̄ mo-
lestius est presertim paruulo et paupe-
ris matris filio. que uix p̄anos habu-
it ad inuoluēdum. Ecce certe cum tan-
ta necessitas esset. nullā audio fieri pel-
lium mētionem. Positū in presepio.
Ecce quāta carnis asperitas. Idē. cri-
stus qui non fallit̄ elegit quod carni
molestius est. Id ergo melis. id utilis.
id magis est eligēdum. et si quis aliud
doceat uel sentiat. ab eo tanq̄ a sedu-
ctore cauēdum. et sic xps uerbo et exē-
p̄lo docuit bona trāsitoria. scz diuiti-
as. delicias. et honores nō esse uera bo-
na nec eē amāda. Paupertatē uero mo-
lestias corporis et sui cōtemp̄tū nō eē
uera mala nec eē timēda. Aug9. super
illud. Hebr. xii. Sui p̄posito sibi gau-
dio et c. dicit Omnia terrena bona cō-
temp̄sit hō xps. ut contēnda demō-
straret. et omnia terrena mala sustinuit.

Nota

que sustinēda precipiebat. ut nec in illis quereret felicitas. nec in istis timeretur infelicitas. **Tercio vidēdum est qualiter isto signo contradicatur.**

Siquidem humilitati que est in signo in vexillo xpi depicta. contradicunt superbi. Eccl. xiii. Sicut abhominatio est superbo humilitas. sic execratio diuiti paupertas. Carnis molestie contradicunt uoluptuosi. Eccl. xxi. Audiet luxuriosus et displicebit ei. Paupertati contradicunt auari. Math. xix. Cum audisset adolescens uerba hec. tristis abiit. erat enim habēs multas possessiones.

Dominica priā post octauas epyphanie
Sermo primus:

Quoniam factus esset Ihesus annorum duodecim. ascendētibz illis Hierosolimam scdm consuetudinē diei festi. **Lu. ii.** Scdm Augustinū. Non solum uerbi uerba sunt nobis documēta. sed etiam uerbi facta sunt nobis exēpla. **Et ideo ea que hic dicta et facta sunt a uerbo eterno. et de ipso uerbo. non solum nobis sunt in documētuz instructiōis. sed etiam exēplum imitatōis.**

In pnti euāgelio instruit mī mēs q̄ liter debeāt se habere ad filios. Instruit filius filios qualiter se debeāt habere ad parētes. Instruit mater et filii omnes alios. qualiter habere se debeant ad seipsoz. Primo igitur mater instruit matres. q̄ ad filios habeāt discretū amorem. timorē. et correctionē. Tunc amor discretus est mīs ad filium. qm̄ a puericia eū imbuit salutaribz disciplinis. sicut uirgo beata filium imbuebat. dum ipsum a sua puericia ad dei

festa ducebatur. **preceptū enim fuerat filiis israhel Exo. xxiii. q̄ ter in anno. scz in april. iunio. et septēbri festa celebrarent. scz pascha penthecosten et zelnophegiam. et quous lōge postē a duabus festiuitatibus pro minoribz causis possent remanere. a festo tñ pasche nullus se poterat excusare. nisi infirmitas uel casus inuitabilis interueniret.**

Et quia ista erat paschalis solēntas. ideo Ioseph et Maria Hierosolimā ascenderūt. et puerū secū ad tēpluz dei duxerunt. Sed multe iam mēs sunt q̄ filios suos uel filias citius ducunt ad choreas. q̄ ad ecclesias. Nolum eas ducere ad choreas dei. que sunt in ecclesiis. **Psal. Preuenerūt principes cōiuncti p. in medio. Ducunt autē ipsoz ad choreas mūdi. ubi puella saltauit. et Iohānem decapitari fecit. Tādeq̄ ducuntur ad choreas inferni. ubi de calore ad frigus. de frigore ad calorē perpetuo saltabūt. Job xxiii. Ad nimium calorē trans. ab aquis nium. et nullo minus priuabunt choreis celi. De q̄bus dī. Cui pascis inter lilia. De cūdo mater de filio debet habere magnum timorē. ne scz in potestātē dyaboli deueniat. beata em̄ uirgo sicut dicit glo. timuit. ne sicut Herodes filiu suum infantē occidere uoluit. sic fecim iam puerū alii occiderent. Timebat ergo et dolebat ne forte in potestātē archelai filii Herodis deuenisset. **Et multe sunt mēs que sciunt filios suos. ab Herode id est a demone iam occisos. et parū timere ac dolere uident. Doleat mater si lupus asportat porcū suū. et non dolet si lupus infernalis aufert filium suū. Doleat si cadit asinus. et non dolet si cadit filius. Bernardus. Cadit****

asinus et est qui subleuet / perit anima
et non est qui curet. **Sed tales multum**
dolebunt quando filios suos ad infer-
nale patibulum coram suis oculis duci vi-
debunt / et tunc eis dici poterit illud **Lu-**
ce xxiii. **Filie hierusalē nolite flere su-**
per me etc. **Flebunt** quidem super cristum.
ut inducat eum ad compassionem / **flebunt**
super seipsas quia non adhibuerunt er-
ga filios suos debitam correctionem / **Fle-**
bunt super filios quos uidebunt tra-
ditos in eternam damnationem. **Primas** er-
go lacrimas dominus remouet ne scilicet su-
per ipsum plorent / quia non potest eum
ad misericordiam inclinare / alias duas
concedit ut super seipsas et filios suos
plorent. **Ac si dicat dominus. Nolite fle-**
re super me. quia nunquam me ad miseran-
dum filius uesteris inclinare poteritis.
sed **flete** super uos quia eos non cor-
rexistis / et super filios uestros quos in
tormentis perire uidebitis. **Tercio** de-
bent matres habere ad filios debitam
correctionem. quod notat in hoc quod
beata uirgo dixit filio suo **Fili quid fe-**
cisti nobis sic? **Non enim** filium maledicere
nec conuiciatur / sed rationem facti querit.
quod est contra multos parentes / quod fi-
lios nimis exasperant / et super eos ni-
mis clamant / et nimis eos uituperant.
Ephes. v. **Et uos patres nolite ad ira-**
cundiam prouocare filios uestros. **ne-**
que mansueti enim filii sunt corripiendi cum
lenitate / mali cum seueritate. **Omnes autem**
cum mentis tranquillitate / et cum discreti-
one. **ii. Thi. iii.** **Argue obsecra increpa-**
re. **Mali enim** sunt arguendi et increpan-
di / boni obsecranda. **Omnes autem** cum om-
ni patientia tolerandi / et cum doctrina. **i.**
discretionem moderandi. **Secundo** fili-
us instruit filios qualiter se habere de-

beant ad parentes / habet autem homo tres
parentes. scilicet celestem. spiritualem. et carnalem.
Primo autem Ihesus ad patrem celestem se ha-
buit reuerenter. quia ipsum et eius nego-
cia parentibus carnalibus preponeret.
dicens. **Quid est quod me querebatis.** nesci-
ebatis etc. **Aug.** **Amandum est genitor.**
sed preponendum est creator. **Secundo**
ad parentes spirituales. **i.** legis doctores
se habuit sapienter. et hoc in tribus / in quibus
uolentes addiscere instruit et infor-
mat. **Primo** in eo. quod eos tanquam nesci-
ens audiebat. **Ecclesi. Si dilexeris audi-**
re sapiens eris. **Secundo** in eo. quod tanquam
discere cupiens eos interrogabat. **Deu-**
tro. xxxii. **Interroga patrem tuum etc.**
Tercio in eo. quod tanquam ex auditis et in-
terrogatis informat / sapienter respon-
debat. **Ecclesiast. v.** **Si est tibi intel-**
lectus responde proximo. etc. **Tercio**
ad carnales parentes se habuit obedi-
enter cum dicit. **Et erat subditus il-**
lis. Ber. Suis? quibus? Deus homini-
bus. **Augusti.** **Homo erubescat esse su-**
perbus. quia humilis factus est deus.
Ex his instrumur. quod ad patrem celestem
debemus nos habere cum reuerentia.
Ad patres carnales bonos cum obedi-
entia / ad patres spirituales id est ad pre-
latos cum subiectione. **In hoc** reprehē-
duntur quidam scioli. qui habentes pre-
latos minus peritos eis subici dedignan-
tur. **Petrus** qui interpretatur agnoscens.
seruo pontificis amputat auriculam.
quia scientia in clerico et religioso sepe
aufert obedientiam. **Tercio** magister et fi-
lius instruit nos omnes. qualiter nos
habeamus ad nos ipsos. et hoc in quibus
quibus. **Primo** ut ad ecclesiam libenter eamus.
quod notat per hoc quod christus ad templum
fuit deductus. et in templo inuentus. **Li-**

benter ei filius in domo patris sui manebat. unde etiam ueniens Hierusalem primo ad templum ibat. Crisost. Proprium erat boni filii. ut ueniens Hierusalem primo curreret ad domum patris sui. Ille igitur qui libenter stat in ecclesia. signum est quod sit filius dei. quia stat in domo patris sui. Ille uero qui libenter stat in taberna. signum est quod sit filius diaboli. quia in domo patris sui moratur. Secundo ut usque ad finem sacri misterii in ecclesia persistamus. quod notatur per hoc quod dicitur Consummatisque diebus etc. Sed multi sunt contrarius facientes. Refert Gregorius in dialogo de quodam monacho. qui in oratione stare non poterat. quod sanctus Benedictus considerans uidit dyabolum in forma pueri mauri. qui ipsum per fimbriam uestimenti de ecclesia extraherat. Sicut enim angelus deuotos ad ecclesiam inducit. adductos custodit. et eductos ad propria reducit. iuxta illud Judith. xiii. Custodiuit me angelus domini et hinc euntem et ibi comorantem. et inde huc reuertentem. Sic dyabolus quosdam ad ecclesiam adducit ut mulieres conspiciant. quosdam ibi detinet ubi uanis rumoribus inserviant. quosdam recedere facit ne officium usque ad consummationem audiant. Tercio ut fugiamus turbas si christum amittere nolumus. Beata enim uirgo in turba filium perdidit. Legitur in uita patrum quod quidam arsenius in oratione quesuit quomodo saluus fieri posset. et audiuit. Fuge tace quiesce. Hec enim sunt radices non peccandi. Legitur Lu. xix. quod Caceus christum in turba uidere non poterat. sed in domo sua quietus conspexit. Interrogatus quidam philosophus quid esset.

homini magis inimicum. respondit. alter homo. Quarto ut uerba dei in corde retineamus. quod notatur per hoc quod dicitur Maria autem conseruabat omnia uerba hec. Verba enim dei in corde recondita a peccatis nos retrahunt. Psalm. In corde meo abscondi eloquia etc. ad uelociter currendum et frequenter operandum nos pungunt. Ecclesi. xii. Verba sapientium quasi sti. etc. Ad amorem dei accendunt. Psalm. Sagitte potentis acute etc. Quinto ut semper de bono in melius proficiamus. quod notatur per hoc quod dicitur quod Iesus proficiebat etate et sapientia etc. Similiter et nos sicut proficimus per etatem debemus proficere de uirtute in uirtutem. Psalm. Ibi uirtute in uirtutem. Debemus etiam proficere in sapientia id est in sapida scientia. ut spiritualia nobis sapiant. et terrena desipiant. Ecclesi. vi. Sapientia secundum nomen eius est. Debemus etiam proficere apud deum et homines in gratia. id est in gratiosa fama. Mathei. v. dicitur. Luceat lux ustra etc. Et sic erimus uirtuosi quo ad nos. saporosi quo ad deum. et gratiosi quo ad proximum.

Sermo secundus de eodem.

Remansit puer Iesus in Hierusalem etc. Quia multi sunt qui perdunt Iesum. id est utile est scire ea per que perdit. sed utilius est scire ea per que perditur recuperat. Utilissimum est scire ea per que recuperatus custodit. Sunt igitur quedam per que Iesus amittitur. et illa sunt quatuor. Primo enim amittitur per ineptam leticiam. quod notatur per hoc quod beata uirgo de terra sua expulsa in egypto fugata. in tanta tribulatione posita filium non perdidit. ac postquam ad festiuitatem iuit ipsum amisit.

Per quod dat̄ intelligi. q̄ Ihesus sepe
in aduersitate custodit̄. in prosperita/
te perdit̄. Ecce Dauid a Saul persecu
tus deum non deseruit. postmodum
autem in regno positus. in adulteriū ⁊
homicidiū cecidit̄. Prosperitas enim
mundana est sicut unum purū quod
cito inebriat. sed aduersitas mixta est
sicut unum mixtū quod sobrietatem
generat̄. Ad literā etiā in magnis festi
uitatibus sepe Ihesus perdit̄. Cū in
sticute fuerint festiuitates ad utilitatē
animarum. uani homines eas conuer
tunt ad uoluptatē corporis. Tales em̄
festiuitates a deo reprobant̄. Amos
v. Diui ⁊ proiecisti festiuitates uestras.
quasi diceret. uestre sunt ⁊ nō mee. Imo
ab ipso deo in quādam abhominati
onem habent̄. Mat. ii. Dispergam su
per uultū uestrum sterces solēnitatū
uestrarum. ⁊ a demonibus deridentur.
Tren. i. Viderūt eam hostes. ⁊ derise
runt sabbata eius. Secūdo amittit̄
per diffidū ⁊ distractionē nimiam.
quod notat̄ per hoc q̄ parentes eū a
miserunt ex eo q̄ a Hierusalē recesserūt
⁊ se turbis imiscuerūt. Qui em̄ recedit
a tranquillitate cordis ⁊ dat se tumul
tū mundane tribulatōis. de facili ihe
sum perdit̄. Legit̄. iii. Reg. xvi. q̄ He
lyas manens in solitudine delicate a
dño pascebat̄. sed ad turbas se trāffe
rens iuxta aquam ⁊ buccellā panis ob
tinebat̄. quia q̄ diu homo est in quiete
interna. delectatione pascit̄. sed ma
nens in turbatione. tali uisitātōne pri
uatur̄. Hic est etiā. q̄ filii israhel mā
na recipere non potuerunt. nisi postq̄
mare trāserunt. quia nullū pōt recipere
spūalem consolationē ⁊ dulcedinē.
nisi trāseat mētis turbationē. Tercō

amittitur per uanam fiduciā. Viri em̄
ad festiuitates ibant seorsum ⁊ mulie
res seorsum. Ueri at̄ poterāt ire cū u
troq̄ parētum. Ideo Ioseph etiā cre
debat q̄ esset cum m̄re. ⁊ m̄ credebat
q̄ esset cum Ioseph. Et sic ipsū ex ta
li fiducia amiserūt. Quidā em̄ nimis
cōfidunt in suo sensu ⁊ sapiētia. s̄ ne
mo Salomone sapientior. qui tamen
deceptus fuit. Quidā confidūt nimis
in fortitudine sua ⁊ constantia. sed ne
mo Sampsonē fortior. nec Petro cō/
stantior. quādo dixit. Mat. xxii. Do
mine tecū paratū suz ⁊ in car. ⁊ i mor.
re. ⁊ tamen uterq̄ cecidit. Quidam ni
mis cōfidunt in diuitiaz tēporalium
⁊ spūalium opulentiā. sed nemo diui/
te illo qui induebat̄ purpura ⁊ bisso
tēporaliter ditior. ⁊ nemo Dauid spi
ritualiter locupletior. ⁊ tamen uterq̄
cecidit. Quidam nimis cōfidunt i dei
mīa nihil cogitātes de iusticia. Tales
sub spe uenie multa pctā cōmittūt. si/
cut Adam qui consensit uxori sue sub
spe uenie obtinende. Omnes tales de
us alloquit̄ dicēs. iere. ix. Nō glo
rietur sapiens in sapiētia sua. (quo ad
primos. ⁊ non gloriēt fortis in forti
tudine sua. quo ad secūdos. ⁊ nō glo
rietur diues i diuitis suis. quo ad ter
cios. Sed in hoc gloriēt. qui seire glo
riatur ⁊ nō seire me. (quia ego sum dñs q
facio iudiciū ⁊ iusticiam in terra) quo
ad quartos. quia debet ipsum cogno
scere non tñ misericordem sed etiā iu
stum iudicem. Quarto amittit̄ per
ignorantiam. quod notat̄ per hoc q̄
dicit̄. ⁊ non cognouerūt parētes eius.
Si enim cognouissent nunq̄ ipm̄ ami
sissent. Sic pctōr sepe xpm̄ amittit̄.
quia periculum suum non cognoscit̄.

Ysa. v. Propterea captiuus ductus est populus meus. quia non habuit scientiam. Nulla periculosior infirmitas. quam illa que non sentit. Petor enim est infirmus usque ad mortem. et tamen non cognoscit egritudinem suam. Omnis enim petor ignorans est. et excecatus te nebris petorum. et ideo medicum non querit. Est enim sicut freneticus qui ridet et parentes plorant. sic petor letatur et angelus lacrimat. Ysa. xxxiii. Angeli pacis amare flebant. Est sicut letargicus. cui suus somnus uidetur dulcis. et tamen est mortalis. Job xx. Cum enim dulce fuerit in ore eius malum. abscondit illud. et Tales sunt similes illi de quo legitur in hystoria Barlaam. qui ad ramum arboris pedens et subter se baratrum habens. et comestioni fauere et melis de ramo pendentes se dabat. et de suo periculo non cogitabat. Secundo sunt quedam per que Ihesus amissus recuperatur. et illa sunt quatuor quasi contraria quatuor predictis. Primo enim recuperatur per mundani gaudii exclusionem. quod notatur per hoc quod dicitur. Dolentes querebamus te Sicut enim inepta leticia christum facit perdere. sic salubris tristitia ipsum facit inuenire. Bernardus. Quo inueniam te bone Ihesu in gaudio. quem mater dolens uix inuenit. Job. vi. Maria stabat ad monumentum foris plorans. et quia plorans. ideo inuenit. Hiere. vi. Luctum unigeniti fac tibi planctum amarum. Nullus ergo speret se posse inuenire christum gaudentem. quem mater inuenit dolendo. magdalena lacrimando. omnes tanquam unigenitum lugendo. Secundo recuperatur per cordis pacificationem. quod notatur per hoc quod in Hierusalē que inter-

pretatur unio pacis redierunt. Sui enim christum amisit per cordis turbationem. recuperare potest per mentis pacificationem. Deus enim cum sit amator pacis. non habitat nisi in corde pacifico. Psalmus. Factus est in pace locus eius. Hinc est quod ymago hominis non conspicitur in aqua turbida uel commota. sed in aqua limpida et tranquilla. quia deus non uidetur a corde turbido sed pacifico et quieto. Hinc est quod etiam apostoli recuperunt spiritum sanctum sedentes. ad eam tumentibus quiescentes. Tercio recuperatur per deuotam orationem. quod notatur per hoc quod Maria filium recuperavit in templo. quod erat domus orationis. Unde Mat. xxii. Domus mea domus orationis uocabitur. Deus enim aliquando amittit per peccatum. quod fit per ignorantiam. Sic amisit eum Paulus qui dicit pri. Thi. i. Ignorans feci in incredulitate. Aliquando per peccatum. quod fit per infirmitatem humanam. Sic amisit eum Petrus qui dum mori timuit christum negauit. Aliquando per peccatum. quod fit per certam malitiam. sic amisit eum Dauid qui adulterium et homicidium commisit. sed omnes isti per orationem ipsum recuperauerunt. Nam Paulus tribus diebus et noctibus orauit. Unde dixit dominus ananie. Actuum ix. Ecce enim orat. De Petro dicitur Mathei. xxvi. Egressus foris fleuit amare. Dauid orationem trinum sillabarum fecit et misericordiam promeruit dicens. u. Regum. xii. Peccauit. Quarto recuperatur per completam satisfactionem. quod notatur per hoc quod Ihesum post triduum inuenerunt. Prima dies est contritio. secunda confessio. tertia satisfactio. Exo. iii. Ibimus in a triduum ut sacrificemus domino deo nostro

Tercio sunt quedam per que Ihesus recuperatus custodit ut semper nobis cum inhabitare dignet. Ipse at habitat in descensu in Nazareth cum maria et Ioseph unde dicit. Et descendit cum eis. et uenit nazareth et habitat quod est in descensu id est in ualle humilitatis. Psal. Valles. i. humiles abundabunt frumeto illo. s. frumeto de quo dicit Jo. iii. Nisi granum frumeti cadens in terra et habitat in nazareth. i. flore puritatis. Psal. Tu at in sco habitas. sanctum ei id est quod purum. Can. i. Ego flos campi. Ecce quia diligit flore puritatis. Et lilium conuale. Ecce quia diligit uallem humilitatis. habitat cum ioseph id est cum illis in quibus est augmentum sanctitatis. Psal. Ibi uir deuitate in uirtute et habitat cum maria id est cum illis qui habent lucem fulgide conuersationis quia Maria illuminata interpretat. Math. v. Sic luceat lux uestra coram hominibus. Jo. i. De lux est et tenebre in eo non sunt uille. Jo non habitat cum tenebrosis. quia lux cum tenebris stare non potest. Coz. vi. Sue societas lucis ad tenebras

Sermo tercius ut supra.
Pater tuus et ego dolentes querrebamus te. Multi sunt qui Ihesum querunt sed non inueniunt quia non querunt eum suo tempore et loco modo. Est enim primo querendus suo tempore quia post triduum est inuentus. Prima dies fuit tempus ante legem et tunc patriarche eum quesierunt sed eum inuenire non potuerunt unde dicebat unus eorum. Exodi. iiii. Obsecro mi domine mitte quem missurus es. Secunda dies fuit tempus sub lege et tunc prophete eum quesierunt et eum inueni

re non potuerunt. Unde dicebat unus eorum. Psal. lxxiii. Utinam diruperes celos et descenderes. Tercia dies tempus est presens et in ista die Ihesus inuenitur. Psal. lvi. Querite dominum dum inueniri potest. in uo. et. Quarta dies est tempus post hanc uitam et tunc dantur eum inuenire non possunt. quatumcumque eum querant. Sicut enim ille qui ficus uel uuas extra tempus quereret non inueniret sic illi qui extra tempus presens deum querunt inuenire non possunt. Jo. vii. Queritis me et non inuenietis. Dantur quidem deum inuenire et non inueniet. Inueniet quidem tanquam iudicem torquentem sed non inuenient tanquam patrem miserentem. Legit. ii. Regum xiiii. quod Absolon usque ad annum tertium regem Dauid uidere non potuit. In quarto autem anno ipsum non inuenit sed tribus lanceis uulneratus fuit. Homo quidem deum non inuenit in tempore legis nature nec in tempore legis scripte sed tamen in tempore legis gratie. In quarto autem tempore scilicet post hanc uitam mali deum non inueniet ad penitentiam sed tamen ad penam qui tunc etiam tribus lanceis uulnerabunt. Una lancea est uermis conscientie. Secunda est ignis gehene. Psal. lxxvi. Vermis eorum non morietur et ignis eorum non extinguetur. Tercia lancea est priuatio uisionis diuine. Psal. ii. secundum aliam translationem. Tollat impius ne uideat gloriam dei. Secundo Ihesus est querendus suo loco. Ioseph autem et Maria non potuerunt ipsum inuenire apud seipsum nec in comitatu hominum mundanorum nec inter cognatos et notos sed solummodo in templo dei. Est enim quadruplex amor scilicet priuatus mundanus domesticus et diuinus. Non poterant igitur Ioseph et Maria

Ihesum inuenire apud seipfos. q̄a nō
inuenitur in amore proprio ⁊ priuato.
Talis em̄ amor sc̄z sui amor est valde
periculosus. quia multoz maloz est
effectiuus. ii. Thimo. iii. Instabūt tē/
pora periculosa. ⁊ erūt homines seip/
fos amātes. cu. ⁊ elā. ⁊c. Secūdo nō
inuenit̄ in comitatu hominū munda-
lorum. quia nō inuenit̄ in amore mū/
dano. sed potius mūdus ne inueniat̄
impedit. Jo. xiiii. Spiritum ueritatis
quem mundus non pōt. ⁊c. Et inuen-
tum perdere facit. quia est sicut sacco
pertusus. Agg. i. Sui merces cōgrega/
uit misit eas in sacco pertusum. Ter-
cio non inuenit̄ inter cognatos et no-
tos. quia nō inuenit̄ in amore domesti/
co. id est in amore parētum. Bernar.
Quō bone Ihesu inter cognatos me-
os te inueniam. qui inter tuos minime
es inuēt. Deut. xxxiii. Sui dixit pa/
tri suo ⁊ matri sue nescio uos ⁊ fratri/
bus suis ignoro uos. ⁊c. Quarto at̄
inuenit̄ in tēplo dei. id est in amore spi/
rituali ⁊ diuino. Jo. xiiii. Si quis di/
ligit me. sermonez meū seruabit. ⁊c. Et
pater meus diliget eū. ⁊ ad eū ueniam⁹
⁊ māsonem apud eum faciemus. Ihri-
mos autē tres amores relinquendos.
⁊ quartū retinēdum amonet dñs. Lu-
ce xiiii. Si quis uenit ad me ⁊ nō odit
patrē suum. Hoc refert̄ ad amorē do-
mesticū. Parētes enim odiēdi sunt qñ
sunt mali. uel quando filios a seruitio
dei auertunt. quia sicut dicit̄. Mat. x.
Inimici hominis domestici. sequitur.
Adhuc at̄ ⁊ animā suam. hoc refertur
ad amorē propriū ⁊ priuatū. nullus
enim debet diligere aiām suā. id est ani/
malitatem ⁊ carnalē uitā suam. sed eā
odire. Jo. xii. Sui odit aiām suam ⁊c.

Et sequit̄ Et qui non baiulat crucē su-
am. Hoc refert̄ ad amorez mūdānum
Ille enim crucē baiulat qui crucifixus
est mundo. ⁊ mūdus sibi. Gal. vi. Mi/
bi mūdus crucifixus est. ⁊c. Sequitur.
Et uenit post me. Hoc refert̄ ad amo/
rem spūalē ⁊ diuinū. Uenit iquit post
me non amādo terrena. sed desideran-
do celestia. sicut ego amo ⁊ desidero.
• Non sicut Adam qui terrena dilexit ⁊
celestia deseruit. i. Corint. xv. Prim⁹
homo sc̄z Adam de terra terren⁹. Sel-
cundus homo sc̄z xp̄s de celo celestis
Terzio querēdus ē suo modo qui
quidem modus triplex est. Primo
enim debet queri socialiter. quod no/
tatur in eo q̄ dicit̄. Pater tuus ⁊ ego
Joseph interpretatur augmētum. et si/
gnificat opera bona q̄ semper debent
augeri. Maria interpretat̄ illuminata.
⁊ significat fidē que ē illuminatio mē/
tis. Interpretat̄ etiā stella maris. ⁊ sig/
nificat charitatē. Sicut em̄ ceteris stel/
lis occidētibus illa non occidit. sic ce/
teris uirtutibus deficientib⁹ charitas
non deficit pri. Corinth. xiiii. Charitas
non excidit. Cū tali igit̄ societate Ihe/
sus est querend⁹. ⁊ tunc inuenit̄ sc̄z cuz
fideuera. operatōe sollicita. ⁊ charita/
te succēsa. Si em̄ alterū istoz defuerit
inueniri non poterit. Nam sine fide o-
pera deo non sunt accepta. Hebr. xi.
Sine fide ipossibile est placere deo. si/
ne operibus autē fides ē mortua. Ja-
co. ii. Fides sine operib⁹ mortua est.
Fides autem ⁊ opera sine charitate in-
utilis est. pri. Corinth. xiiii. Si distri/
buero in cibos pauperū. ⁊c. Secūdo
debet queri lacrimabiliter. quod nota/
tur ex eo q̄ beata uirgo dixit. dolen-
tes querebamus te. Triplici de causa

sic beata uirgo dolebat. **Primo** quia
scdm **Orig.** timebat ne ipsa deserens
ad celos rediisset. **Secundo** timebat
scdm aliquos ne longe ad ptes remo-
tas abisset ut aliis nationibus pdica-
ret. **Tercio** timebat scdm **Glo.** ne in
manu successoris herodis deuenisset.
His tribus de causis sancti sepe lacri-
mabiliter eum querunt. **Primo** cu lacri-
mis deuotionis quando scz solita del-
uotionem ad tempus eis subtrahit et
quodammodo eos deserens in celum ascen-
dit. **Cuius** reuersionem desiderant dicen-
tes cum propheta **Redde** mihi leticia
salutaris tui. **Secundo** eum querunt cu
lacrimis contritionis quas fundunt pp-
ter peccata que aliquando commiserunt
propter que se ab eis tunc totaliter elon-
gauerunt. **Prover. xv.** Longe est dominus
ab impijs. **Psal.** Longe a peccatori-
bus salus. **Tercio** querunt eum cum la-
crimis compassionis quas fundunt pro
miseris et malicijs peccatorum qui Ihe-
sum in manu herodis id est demonis
tradunt et quantum est in eis occidunt.
Hebr. vi. Rursus crucifigunt sibi metip-
sis filium dei. **Tercio** debet queri deside-
rabiliter quod notat in eo quod dicitur.
Querere uisus te et nihil aliud extra te.
Ipsum enim habentes in ipso omnia
possidemus. **Sapi. vii.** Veniunt mihi
omnia bona **sed** illi qui uolunt sine
ipso habere diuitias et delicias et hono-
res eum non inueniunt sed potius a-
mittunt. **Job xxviii.** Non inuenit in
terra suauiter uiuentium id est carnalium
et deliciosorum. **Abissus** dicit. Non est in
me id est humana cupiditas que fundum
non habet quia sicut dicit **Eccel. v.** A-
uarus non implet pecunia. **Et** mare lo-
quitur non est mecum id est tumens sup-

bia. **Superbus** enim instar maris sem-
per contra alios feruet semper intume-
scit semper est in motu turbationum
Ysa. lvi. Cor ipsius quasi mare fer. quod
quiescere non potest.

Dominica secunda. Sermo primus

Nuptie facte sunt in chana ga-
lilee et erat mater Ihesu ibi.
Io. ii. Scdm Bedam dominus
interesse uoluit nuptijs ut statum mari-
monialem sua presentia approbaret.
approbauerat prius statum uirginalem.
in eo quod de itemerata uirgine nasci uo-
luit. approbauerat statum uidualium eo
quod ab Anna uidua benedici dignatus fu-
it. **Non** restabat nisi ut statum coniuga-
lem similiter approbaret ut per hoc da-
retur intelligi quod in quolibet istorum sta-
tuum potest homo saluari. **Est** tamen
gradus in his tribus statibus sicut **Be-
dam.** **Bona** est inquit castitas coniuga-
lis. **melior** continentia uidualis. **opti-
ma** perfectio uirginalis. **Nuptie** autem
iste de quibus in isto euangelio agit quod
dupliciter commendabiles sunt. **Com-
mendant** enim a loco a conuiuio a con-
uiuio et a ministris. **Siquidem** in loco
notat magna misterii congruitas in con-
uiuio magna uini preciositas in conui-
uantibus magna nobilitas in seruien-
tibus magna strenuitas. **Primo** enim
commendatur a loco in quo notat ma-
gna misterii congruitas quod notatur
in eo quod dicunt facte fuisse in chana ga-
lilee. **Chana** enim est nomen uille in provin-
cia galilee. **Chana** autem zelus interpreta-
tur. **Ex** hoc enim innuitur quod uir et uxor
debent mutuo se zelare. **Est** autem tri-
plex zelus scilicet nimis tepidus et discre-
tus. **Zelus** nimis est zelotopia et ta-
lis reprehensibilis est etiam in uiro. **Eccel.**

viii. Non zeles mulierem si. t. q̄ i uxo
re Eccl. xxvi. Do. cor. 7. luct. mulier ze
lotipa. Refert Hieronim⁹ in libro cō
tra Iouinianū q̄ quidam nobilis ro
manus uxore habebat a foris gratio
sam. sed int⁹ cum uiro nimis litigiosa
atq; zelotipam. quam uir a se expulit
7 eiecit. Cūq; reprehēderet q̄ uxore sic
gratiosam expulisset. ille pedē preten
dit dicēs. Videtis hoc calciamentum
a foris quidē est multū pulcrū. 7 tñ in
tus me premit. calciamēti quidem ui
detis formositatē exteriorē. sed nō ui
detis meam molestiā interiorē. Refert
Senec. q̄ Socrates habuit duas uxo
res nimis zelotipasa contēciosas. a
deo q̄ quadā die in ipsum impetum
faciētes ad terram eum deiecerūt. alia
etiam uice cum una illarū multa in euz
intulisset tonitrua cōminationum. ille
diffimulās abiit. 7 iuxta murum do
mus sedere cepit. Illa uero aquaz im
mundam super caput eius fudit. sed
Socrates nihil ex hoc exasperat⁹ ca
put tergere cepit dicēs. Sciebat q̄ p̄
tonitrua. pluuia sequeret. Cum at̄ ami
ci ei cōsulerēt ut eas expelleret. Respō
dit. Disco in domo qualis sum in fo
ro. hoc est disco in domo paciētia. ut
ipsam in foro exhibeā. Secundu⁹ ē zel
lus tepidus quādo scz uxor scit uiruz
suūm fornicatē. si tamen sustinet. dis
simulat. 7 tacet. Et iste zelus tam tepi
du⁹ est ualde nociu⁹. Debēt em̄ uxo
res uiros suos fornicarios. q̄ tuor mo
dis cohercere. ut dicit Aug⁹. i libro o
mel. Primo eos amonendo. secundo
obiurgādo. ut si non p̄sint charitati
ue ammonitiones. faciāt duras obiur
gationes. tercio ad ecclesiā interpellā
do. Si em̄ nec per amonitiones uult re

si piscere nec per obiurgatōes abstinere
debet uxor ecclesie uel episcopi auxili
lium interpellare. maxime si p̄ctm no
torium est. Quarto ad deum recurren
do. Si em̄ nihil horū ualeat. 7 ille i du
ricia sua permanet. debet uxor ad ui
ros spūales 7 ad orationē cōfugere.

Quedam at̄ sunt que tacēt triplici de
causa. ut ibidē Aug⁹ ostendit. scz aut
timore perterrita. quia a uiris flagella
ri timent. sed plus debēt timere deum
precipiētē. q̄ uirū flagellantē. Peril
culo sius enim est incidere in man⁹ dei
uiuētis 7 omnipotētis. qui pōt corp⁹
7 animam mittere in gehennā ignis. q̄
incidere in man⁹ hominis mortalis 7
impotentis. qui tñ habet potestatem
in corp⁹ 7 non in animā. Aut blandis
adulationib⁹ emollite. quia eas uiri
laudant q̄ patiēter eos portant. Que
tamen paciētia est mala. 7 salutē uiro
rum cōtraria. Aut falsa rōne seducte.

Tribus em̄ rōnibus ut ibidē August.
ostendit. uiri uxores ad tacēdum idu
cere conant. Una est qua dicūt. Nos
sumus uiri 7 uos femine. 7 respondet
Aug⁹. Imperat̄ femine ut ferat adulte
rum uirū. qui non uult ferre adultera⁹
uxorem. ego inquit quia su⁹ uir. si uir
es uince libidinē tuam. Alta ē qua di
cunt. Nos sum⁹ domini 7 uos ancille.
Ad quod respōdet Aug⁹. In ceteris ā
cille estote uiroz uestroz. sed ubi uen
tum fuerit ad hoc quod dicit Apl⁹.
uir non habet potestatē sui corporis
sed mulier. Clamate pro re uestra. Ter
cia est qua dicunt. Nos sum⁹ capita.
7 uos mēbra. ad quod respōdet Au
gustinus. Si caput es. duc s⁹ inde quo
eas. Noli ire quo non uis. ut sequat̄ te
pedi sequa tua. Et quia possent aliq̄

uxores dicere ex quo uir mihi fidē nō
seruat nec ego sibi seruabo. Respondet
Aug. Nolite pudicissime femine imi-
tari uiros uestros aut uobiscū uiuāt.
aut soli pereant. Impudico uiro non
debet mulier seruare pudiciā s; xpo.
Tercio zelus est ordinat; et discretus.
quādo sc; uir et uxor ordinate se dili-
gūt. Ephe. v. Viri diligite uxores u.
sicut et xps dilexit ecclesiā. i. Corin. vii
Vir debent diligere uxores suas ut
corpora sua. Ephe. v. Unusquisq;
uxorem suā ut seipsum diligit. Debet
igit uir diligere uxorem suā sicut xps
dilexit ecclesiā. ut si quādo fornicat et
penitet ipsam recipiat sicut et cristi; a/
nimam penitentē recipit et gratiā sibi
reddit. Sicut corp; suuz ut nūq; cor-
pus alteri diuidat. sicut seipsum ut p-
cordiali amore eā diligit. Secūdo
iste nuptie cōmendabiles sunt a cōui-
uio in quo fuit uini magna p̄ciositas.
Credit enim q; illud uinū magis fue-
rit p̄ciosum. q; unq; fuerit ab aliqua
uite productū. Dicit em̄ Crisost. q; mi-
racula que fecit xps semper ad meli; q;
terminant. q; natura facere possit. Un-
si xps panes multiplicauit. si uisuz re-
stituit. si aquā in uinuz mutauit. et hu-
iusmodi. melius semper fecit q; natu-
ra facere potuerat. Mutata est igitur
aqua in uinum. quātum ad substanti-
am. saporem. colorē. et odorem. Aqua
putrida est carnalis immundicia. in q;
uiri porcini cōmorant. ii. Pe. ii. Sus
lota in uolutabro luti. Cum quidam
lasciuus iuuenis Pythagore diceret. se
malle cum mulieribus q; cum philo-
sophis cōuersari. Et sues inquit libē-
tius in ceno. q; in aqua pura morant.
Uinum at deo gratū. est matrimonū

legitime seruatum. Si igit ista aq; pu-
trida aliquis erat ifectus. postq; iam
matrimonio est cōiunct; mutet aquā
carnalis immūdicie in uinuz m̄rimo/
nalis pudicie. mutet aquā quantuz
ad substantiam. ut eaz iam non habe-
at in opere. mutet quātum ad saporē.
ut iam eā non habeat in uolūtate nec
in delectatione. Cōtra hoc faciebāt il-
li. qui quib; de egypto peccati recessis-
sent quātum ad operationē. tamē ad-
huc uidebant illud retinere quātū ad
uolūtatez. Nume. xi. In mentē nobis
ueniunt cucumeres. pepones. porri. ce-
pe et allia. Mutet quātum ad colorē.
ut non habeat eam in mala specie ha-
bendo sc; cum aliqua suspectā famili-
aritatē. i. Thessal. v. Ab ōni specie
mala absti. Mutet quātū ad odo-
rem. ut uitet mali occasionē id est ma-
lorū societate. Sicut enim mal; odor
inficit. sic mala societas mores corrū-
pit. i. Coz. xv. Corruptunt bo. mo-
col. ma. Tercio iste nuptie cōmēda-
biles sunt a cōuiuanti; in quib; fuit
magna nobilitas. fuerunt em̄ ibi Thes-
sus Maria et discipuli. Circa qd sci-
endū q; quatuor de causis potest q; q;
uxorem ducere. Prima est ppter offi-
cium. id est prolis propagationem. et
sic matrimonū fuit institutū in para-
diso ante peccatū. quādo dixit domi-
nus Gene. i. Crescite et multiplicamini
et. Secūda est propter solaciū et rei
familiaris adiutorū sine aliqua com-
mixtione corporum. et tale fuit matri-
monium inter Joseph et Mariā. Ter-
cia est propter remediū. unde dicit ap-
ostolus. i. Coz. vi. Meli; est nubere
q; uri. Quarta est propter uiciū vo-
luptatis. Psal. Cōparatus ē iuuetis
de

inst. 72. Quando quis matrimonium
cōtrahit propter officium. inter eos ē
Ihesus qui fuit uirginis proles / quā
do propter solaciū. inter eos est Adā
ria. que similiter propter eandem cām
matrimonii contraxit / quādo ppter
remediū inter eos sunt discipuli. q sub
disciplina matrimoniali seipfos co /
hercent. i. Coz. vii. Propter fornicā /
tionem unusquisq; suā uxorem habe /
at / quādo vero propter carnalē uolu /
ptatem. inter eos est dyabolus q dici /
tur asmodeus. Tho. vi. Inter eos qui
coniugia ita suscipiunt. ut sue libidini
uacent sicut equus 7 mulus. habet po
testatem demoniū. Quarto iste nup
tie cōmendabiles sunt a seruitoribus.
in quibus fuit magna hōbitas ma
xime in architriclino / qui erat p̄iceps
aliorum ministroz / Tricliniū dicitur
domus habens tres ordines mēsaruz.
Voluit enim dominus ut de isto uino
tria scirent. Primo q non erat natu
rale sed miraculose factū. Et quātum
ad hoc habuit tres testes / ministros.
qui idrias aqua impleuerūt. et unū ef
funderunt. Secūdo q erat unū uerū
7 quātum ad hoc uoluit ut idrie eēnt
testes. Si enim scdm Crisost. in uasis
uinariis hoc miraculū fuisset factum.
forsitan crederet q ibi feces remansis /
sent. 7 q non esset uinuz uerū s; aqua
colorata. Tercio q esset uinū bonuz.
7 quātum ad hoc uoluit habere testē
architricliniū. qui erat ieiunz 7 sobrius.
7 ideo de sapore uini melius poterat
iudicare.

Sermo secundus de eodem.

Nuptie facte sunt in chana ga
lilee 7c. Quis heretici miseri.
mentiant carnale matrimoni

um esse illicitum. eoz tamen falsitas
manifeste apparet. Si em illicituz esset.
nec deus ipsuz in paradiso instituisset.
nec de uirgine matre despōsata nasci
uoluisset. nec ipsum sua et m̄ris sue et
discipulorū suoz presencā 7 miracu /
lo decorasset. Notādū aut circa hoc
q est triplex matrimonii. Primuz est
carnale quod est inter uirū 7 uxorem.
quod est humano generi ualde utile. si
modo debito quis eo utat. Per hoc
enim homo a peccato cōseruat. i. Co
rinth. vii. Propter fornicationē unus
quisq; uxore habeat. Per hoc legit
ma proles suscipit. que alias illegiti /
ma censeret. Gen. i. Crescite 7 multipli
camini 7c. Per hoc homini obsequiū
exhibet. quia sicut dicit Eccl. xxxvi.
Obi non est mulier ingemiscit eger.
Per hoc hominis bona fideliter con
seruant. Ibidē. Sui possidet mulierez
bonam inchoat possessionem bonā.
Istud autē matrimonii celebratū est
in chana galilee. quia ipsi cōiuges de
bent inuicē se diligere 7 inuicē se zela /
re. quod quidē ostēdit per auctōrita
tem 7 per rōnem. 7 per quādam signi /
ficationē. Per auctōritatē quidē qua
dicit Eccl. xv. In tribus beneplacu
tum est spiritui meo. que sunt probal
ta corā deo. 7 hominibz. Concordia
fratrū. amor proximoz. uir 7 mulier
sibi bene cōsentientes. Ista at tria iter
eos requirunt. scz amor interioris in cor
de. cōcordia exterioris in cōhabitatio
ne pacifica. 7 cōsensus tam interiorisq;
exterioris in bona operatōe. Secūdo
hoc ostēdit ratione. maioris em ad
minorem debet esse correctio 7 disci /
plina. minoris ad maiorē obediētia
7 reuerētia. equalē ad equalē amicitia

mutua. Si igit facta fuisset mulier de capite hominis. uideret q̄ deberet eē maior 7 uir minor. 7 q̄ ad ipsam spectaret uirū corrigere. Si de pede uideretur q̄ uir deberet esse ancilla 7 q̄ uiro tanq̄ ancilla deberet in omnibus obedire. Sed facta est de latere tanq̄ eq̄/ lis 7 soror. ut inter eos dilectio 7 amicitia perseveret. Ista tamē equalitatē per peccatū. ex parte mulier amisit quā deus sibi dixit Sub uiri potestate eris.
Tercio hoc ostēdit per quādā significationem. id ē per anulū subarrationem. Ille enim anulus significat coniunctionē uiri 7 uxoris per uerū amorem. Debet autē ille anulus esse aureus. rotundus 7 in quarto digito positus. et tū unus positus. Aureus quidē ut ostēdatur q̄ amor ille debet habere excellentiam 7 maioritātē. Sicut enim aurum excellit oīa metalla. sic 7 amor ille ceteros amores. Genes. ii. Hoc nunc os ex ossibus meis. quāobrem derelinquet homo. 7 c. Rotundus autē ut ostēdat q̄ ille amor debet habere perpetuitatē ut nunq̄ finiat nisi per mortem. In quarto uero digito positus ut ostēdat q̄ ille amor debet habere p̄cordialitatē. Dicunt enim medici q̄ q̄dam uena a corde procedit. que in digito quarto respōdet. Unus autē tū a sponso ponit 7 non duo ut ostēdat a moris singularitatē. In ceteris em̄ hō uult habere sociū. nisi in amādo uxorem. Isti autē matrimonii scōm Aug. triplex est bonū. scz fides. quā sibi mutuo seruare tenent. proles que debet suscipi 7 religiose educari. 7 sacramentum id est inseparabilitas 7 indiuiduitas. quo ad perpetuā cohabitationē. Contra primū bonum faciunt adulterantes

antes qui debitā fidē sibi non seruāt.
Contra secundū faciunt oborsum sibi procurantes. que homicide sunt censende.
Contra terciū faciunt iracūdi 7 superbientes. propriū enim hominis uiciū est superbia. mulieris iracūda. Eccl. x.
Non est creata hominibz superbia neq̄ iracūdia nationi mulierū. Quando igit uir est superbus 7 uxor iracūda pacificari non possunt. 7 ideo sepe ab inuicē separant. Secūdum matrimonium est spūale. quod est inter deum 7 animā. Et istud matrimoniuz iniciat. ratificat. 7 consummat. Iniciat autē per sponsonē 7 fidē. Dzee. ii. Sponsabo te mihi in fide. Ista autē iniciatio fit in baptismo. ubi est sponso ex parte sponse. que dyabolo 7 pompis ei9 abrenunciare promittit. 7 est fidei datio ex parte spōsi. id est xpi quia ibi percipitur xpiana fides. Multi autē frāgunt sponsonem istā quam fecerūt cū deo. 7 faciunt pactū cum dyabolo. Dzee. x. Ferietis fedz cum mēdacio id est cū dyabolo. qui mēdax est 7 pater eius.
Secūdo istud matrimoniu spirituale ratificat. que ratificatio fit in penitentia per uerba de presenti. quod est cōtra procrastinātes. qui uolūt q̄ semper durent sponsalia de futuro. Pro. uer. iii. De dicas amico id est xpo. uade 7 reuertere 7 cras dabo tibi. cū statim possis dare. Ambrosi9. Si aurū tibi offeram non mihi dicis cras ueni. am. sed iam exigis. Nemo differt. nullus excusat. redēptio anime promittitur. 7 nemo festinat. De ista despōsatione dicit Dsee. iii. Spōsabo te mihi in iusticia. 7 iudicio. 7 mia. 7 miseratione.
Iusticia 7 iudiciū debent esse ex parte penitentis ut quantum deū offendit in

peccatis. tantum de se iudiciū ⁊ iustici-
am faciat in penitētie lamētis. **Ro. vi.**
Sicut exhibuistis mēbra uestra serui-
re immūdicie ⁊ iniquitati ad iniquita-
tem. ita nunc exhibete mēbra v̄ra ser-
uire iusticie in sanctificationē. Miseri-
cordia ⁊ miseratōes sunt ex parte dei.
qui animā peccatricē recipit ⁊ gratiaz
suiam sibi restituit. Legit. Numeri. xii.
q̄ moyses ethiopiſſaz quādā habuit
uxorem. De quo sic dicit Ber. Moy-
ses quādā ethiopiſſam duxit uxo-
rem. sed non potuit eis mutare colorē.
Xps uero quam adamauit adhuc in-
nobilem ⁊ ſecundam gloriosam sibi exhi-
buit non habētē maculā neq̄ rugā.
Tercio matrimoniū spūale cōsumma-
tur per gratiā perfectā. Et sicut in ma-
trimonio cōsummatio est bonū fidei.
prolis ⁊ sacramēti. sic in isto spiritua-
li matrimonio debet esse bonū fidei.
ne anima dyabolū unq̄ suscipiat. Sz
de multis dicit. Psa. lviij. Juxta me. i.
me sciente ⁊ uidente discooperuisti te.
id est uolūtātē ⁊ consensum tuum ape-
ruisti. ⁊ suscepisti adulterū id est dya-
bolum. Bonū prolis ut per bona o-
pera se exerceat. i. Thi. ii. Saluabitur
mulier per filioꝝ generationē si pman-
ſerit in fide. id est per bonoꝝ operum
multiplicationē ⁊ fidē. unde ⁊ in uete-
ri lege maledictē erant steriles. Non a
carnalibus filiis. sed ab operibus bo-
nis. Bonū sacramēti ut anima nunq̄
a xpo se diuidat. Xps em̄ ab anima
nunq̄ separat. nisi prius ab ipso ani-
ma diuidat. Hiere. ii. Quid inuenerūt
in me patres uestri iniquitatis. q̄a elō
gauerunt se a me. ⁊c. ymo si anima ab
ipso separat mox a deo recōciliat. Et
iusdem. iij. uulgo dicit. Si dimiserit

uir uxorem. ⁊ recedēs ab ea duxerit al-

teram nunq̄ reuertet ad eā ultra. Tu
autem fornicata es cum amato. ⁊c.
Terciuū matrimoniū est quasi mediū.
quod est inter deū ⁊ humanā naturā.
⁊ sicut in matrimonio carnali est tri-
plex unio. Una. que est sc̄dm cōsensus
animoz. Secūda. que est sc̄dm p̄mix-
tionem corporū. Tercia. que est per in-
diuisibilē habitationē amboꝝ. sic et
in isto superſubſtantiali m̄rimoio ista
triplex unio reperit. Est ei xps copu-
latus ecclesie per perpetuā charitatē.
Hiere. xxxi. In charitate perpetua di-
te. ⁊ ideo ⁊c. per nature cōformitatem
Hebr. ii. Nusq̄ em̄ agely appa. ⁊c. Et
per inseparabilitatē. Mat. vlt. Ecce
ego uobiscū sum ⁊c. Nunq̄ etiā natu-
ra diuina separata est ab hūana. ymo
etiam in morte diuinitas erat cōiuncta
carni in sepulcro. ⁊ anime in lumbo.

Sermo tercius de eodem.

NOptie facte sunt in chana ga-
lilee. **Suerit areolus Theo-**
pbraſtus philosophy. utrum
sapiens ducere debeat uxore. ⁊ cū dif-
ſiniſſet si pulcra eſſet. si bene morigera-
ta. si nata ex honestis parētibus. ⁊ si
ipsa sana ⁊ diues. ⁊ sic aliquādo sapi-
entem poſſe inire matrimoniū. ſtatū in-
tulit. hec enim raro in nuptiis unuer-
ſa cōcordant. Non est igit̄ uxor du-
cenda ſapienti. Ex his ergo habet. q̄
sapiēs aut non debet ducere uxorem.
aut debet ipsam ducere bonā ⁊ hone-
ſtam. Circa hoc ergo ſex ſunt uicēda.
Primo qualis uxor ſit ducēda. Secū-
do qualiter bona uxor ſit cognosce-
nda. Tercio qualiter diligēda. Quarto
qualiter cuſtodieda. Quinto qualiter
caſtigāda. Sexto qualis uita p̄ mor-

tem uiri sit ab ipsa eligēda. **Circa pri-**
mum notandum q̄ illoꝝ qui uxores
accipiunt quidā sunt lasciuī 7 uani, q̄
clam cupidi 7 auari, quidā sapiētes 7
discreti. **Lasciuī 7 uani non querūt in**
uxore nisi pulcritudinē. **Sue tñ pulcri-**
tudo in muliere est periculosa. **Prouer-**
bioꝝ x. **Circulꝝ aureus in naribus su-**
is mulier pulcra 7 fatua est decepto/
ria 7 uana. **Prouer. vlti.** **Fallax grā 7**
uana pulcra. **7c.** **Suerit supradictus**
areolus philosophꝝ prout refert Hie
ronimus cōtra Iouinianū. **Si uir de-**
beat ducere uxore pulcrā aut turpem.
Et respondet pulcra cito adamat. fe
da facile cōtemnit. **Difficile est custo-**
dire quaz ōnes amāt. **Dolestū ē pos-**
sidere quam nemo dignat̄ habere. **Si**
nori tamen miseria deformis habetur,
q̄ formosa seruet. **Legit̄ Hester. xv.**
q̄ ipsa roseo colore 7 micantibꝝ ocu-
lis ad regē intrauit credens ex hoc re/
gem placare 7 ipsum inclinare, sed rex
eam uidens in furorē maximū est mo/
tus. **Tunc regina timens corruit.** 7 in
pallorē color ille mutatz fuit. **Rex ui-**
dens eam sic pallidā deposuit iram, 7
ipsam recepit in gratiā. **per quod da-**
tur intelligi q̄ mulieres que se colorāt
deo displicēt. **Sue at̄ ex abstinentia ef-**
ficiuntur pallide deo placent. **Cupidi**
autem 7 auari non querūt in uxore ni-
si diuitias. **Crisost. super matheū.** **Tu**
iuuenis quādo uxoreꝝ ducere uis noli
querere diuitē, sed bñ morigeratā, q̄
boni mores diuitias semper acqrunt.
diuitie at̄ bonos mores nunq̄ fecerūt.
7 gloriosior est paupertas fideluꝝ q̄
diuitie peccatoꝝ. **Interrogauit quidā**
Themestū philosophū cuiā libenti/
us filiā suā traderet in uxore. an pau-

peri sed sciētia 7 moribus ornato an
locupleti parū probato. **Sui respon-**
dit. **Malō** inquit hominē indigētem
pecunia q̄ pecuniā indigentem uiro.
Suerit supradictꝝ areolus philoso-
phꝝ quid sit meliꝝ an ducere uxoreꝝ
pauperē an diuitē. **Et respōdit.** **Pau-**
perem inquit alere difficile est. diuitēꝝ
uero tormētuz. **Et q̄uis non determi-**
net quid sit melius. **Salomon tamen**
determinat qui dicit q̄ melius est ducere
uxoreꝝ pauperē et pacificā q̄ diui
tem 7 litigiosam. **Prouer. xxi.** **Meliꝝ**
est sedere in angulo domatis q̄ cum
muliere litigiosa 7 in domo cōi. **Sapi-**
entes at̄ respiciunt in uxore ad sapien-
tiam eius. sciētes illud. **Prouer. xviii.**
Sapiēs mulier edificat domuz suam.
insapiens quoq̄ extructā manibꝝ de/
struet. **Eiusdem. xix.** **Domus 7 diuitie**
dantur a parētibus, a domino auteꝝ
proprie uxor prudēs. **Respiciūt etiā**
ad bonitatē eiꝝ. **Eccē. xxvi.** **Mulieris**
bone beatꝝ uir. **Dō dixit mulieris pul-**
cre nec mulieris diuitis. sed mulieris
bone. **Secūdo uidēdum est qualiter**
uxor bona sit cognoscēda. **Itud oñ-**
dit Crisost. super Math. dicens q̄ ille
qui uult uxoreꝝ accipere debet cōside/
rare si habet ābos parētes bonos uel
ambos malos uel unū bonum 7 alte/
rum malū. **Si ambo sunt boni.** secure
eam accipiat. si aut̄ ambo mali omni/
no deuitet. **Si uero alter bonꝝ 7 alter**
malus quid facturuz sit timeat. uerū/
tamen si pater est bonꝝ 7 mater mala
magis cōuenit timere. si uero econuer/
so minus. **Et ratio est** quia puelle ma
gis cōsueuerunt cōuersari cum matri/
bus q̄ cum patribꝝ. 7 ideo magis cō
sueuerunt imitari mores maternos q̄
dē

paternos. **Tercio** uideūm est qualiter sit diligēda. **Cauēdy** est ei amor nimius. et inordinatus. **Seneca.** Amor forme mulieris rationis obliuio est et insanie proximus. turbat cōsilia. alios et generosos spūs frāgit. a magnis cogitationibus ad humilimas detrabit. **Refert** idē **Seneca** cognouisse se quendam hōratū uirū qui exiturus in publicum cum fascia uxoris sue se colligebat. et nec puncto quidē hore presentia eius carere poterat. portionēq; nullam nisi alteri tactā labiis uiri uxor hauriebat. **Et subdit Seneca.** Origo quidez amoris honesta erat. s; magnitudo deformis. Nihil at̄ interest cum ex honesta causa quis isaniat. **Unde sextus in sentēciis.** Adulter quidez est in suam uxore amator ardētior. In alienam quidem uxorem omnis amor turpis est. et in suā nimius. Nihil turpius q̄ amare uxore tanq̄ adulterā. **Quarto** uideūm est qualiter uxor sit custodiēda. **Uerit** supradicty a reolus. si uxor sit custodiēda uel non. **Et r̄ndet.** Quid prodest diligēs uxorū custodia cuz seruari impudica nō possit. Pudica non debeat. **Certuz** est autē q̄ uxor pudica probata nō indiget custodia. **Refert Hieronimuz** in libro cōtra iouinianū. q̄ duellus q̄ prius Rome nauali certamine triūphauit. cum iam senex esset. audiuit exprobrari sibi os fetidum. Cūq; uxori conuestus esset. quare nunq̄ se monuiss; ut huic uicio mederet. **Fecissēm** inq̄t illa nisi putassēm omnib; hominib; sic osolere. **In hoc magna sua pudicitia monstrat.** que nunq̄ sic alicui homini cum facie appropiquauit ut discernere posset flatus odore. **Talus** nō in

digebat custodia. **Refert** idē ibidē de quadā uirgine thebana. que dū a quodam uiolata fuisset. iugulauit ipsum postea dormiētem. et postea se interfecit. **Narrat** etiā **Aug.** i libro de ci. dei de **Lucretia.** quam sextus tarquinus filius regis romanoz uiolauit. quam cum uir flentē inuenisset. et eā saluasset. **Respōdit.** Quid salutis est mulieri amissa pudicitia. **Ueritamen** corpus est uiolatiū non animus. et ne ulla impudica exēplo **Lucretie** uiuat. cultellū arripuit. et se interfecit. **Tales** igit̄ que sic habebant firmū propositū castitatis. custodiēde non erāt. **Ille** autē q̄ suspecte sunt custodiēde sunt. **Et** quous impudice ōnino non possunt custodiri. possunt tamē a multis maliciis impediri. **Unde dominuz** dixit mulieri fornicarie. **Usee. ii.** Ecce ego sepiaz uias tuas spinis. et semitas suas non inueniet. et sequet̄ amatores suos. et non apphēdet eos. **Ille** quidez impudice uxoris uias spinis sepit. qui multas cautelas et impedimēta sibi oppōit. **Ecc̄. xxvi.** In filia non aduertēte se. firma custodia. ne inuenta occasione abutatur se. **Quinto** uideūm est qualiter sit castiganda. **Istud** docet **Cris̄.** sup **Matheum** dicēs. Tribus inquit mōis uxor male morigerata castigari d; **Primo** docēdo sc̄dm deū. **Si** at̄ timorem dei non sentit impropēdo. ut uel homines erubescat. **Si** at̄ nec pudorē sentit frequēter cōfusa. faciat illi quod p̄cipit. **Salomō** Cor durū in baculo percute. **Primo** ergo inquit **Crisostomuz** **Ammone.** quia sepe proficit doctrina iusticie. **Deinde** confunde quia frequēter pudor est frenum uiciorū. **Tercio** iustum est ut castiget̄ tanq̄ ancilla

que erubescere nescit ut libera. **Sexto**
uidēduz est. quālis uita sit ab ipsa p̄
mortem uiri eligenda. Ad quod dicen
dum est. q̄ cutis est ut uita eligat uidu
alem. **Mortuo** enim uiro mulier debz
se semimortuam reputare. cum ambo
fuerint una caro. ⁊ ideo tanq̄ semi
mortua amplius nubere non debz. **In**
aliquibus etiā auibz hoc inuenit̄ ut
postq̄ una morit̄. reliqua alteri nō so
ciatur. **Bernar.** Vudeat ad negocium
honestatis. rōnem non posse iuenire in
homine. q̄ natura pōt in uolucere. **Su**
per hoc Hieronimus cōtra Iouinia
num adducit exēplum de tribz matro
nis romanis. que post amissum uiruz
accipere noluerūt secūduz. **Quaruz v**
na dicebat. **Marchia** cathonis. q̄ in
terrogata quare secūduz non accipe
ret uirum. **Respōdit** se non inuenire ui
rum qui uelit eā propter se sed p̄pter
sua. forte quia erat turpis ⁊ diues. **Se**
cunda dicebat. **Valeria.** que cum iter
rogaret quare secūduz non acciperet
uirum. **Respōdit** se hoc facere nō pos
se. quia uir suus non erat mortuz sed
uiuus. q̄ diu enim ipsa uiueret uir suz
secum in corde pariter uiueret. **Tercia**
dicebat. **Amnia.** que cuz a parētibz ur
geretur ut secūduz acciperet uiruz. eo
q̄ iuuenis ⁊ diues esset. **Respondit** se
hoc non posse facere. quia bonum ha
buerat uirū. ⁊ ideo si secūduz accipe
ret. aut ille esset bonus aut malus. Si
bonus semp esset in timore ne ipm p̄
deret. si malus semper esset in dolore.
eo q̄ post bonum uirum malum inue
nisset.

Dominica tertia post octauas
ep̄yphanie. **Sermo primus.**

Ecce leprosus ueniens adora
bat eum dicēs **Domine si uis**
potes me mūdare. **Mat. viii.**
Per istū leprosum sed mūdatum intel
ligere possumus quēlibet peccatorem.
Sed iustificatū. Circa cuius curationez
tria ponunt̄. s. species morbi. modus
curadi. ⁊ pericia medici. **Species mor**
bi fuit lepra. per quam peccatū intelli
gitur. Leprosus em̄ habet omnes sen
sus corporis uiciatos atq̄ corruptos.
Habet em̄ uisum caliginosum. odora
tum obtusum. auditū clausuz. palatū
inordinatum. inflatam ⁊ debilez ma
num. Sicut enim lepra corrūpit om̄s
sensus corporales. sic ⁊ p̄ctm corrūpit
omnes uirtutes anime sp̄iales. **P̄rio**
enim peccatū corrumpit uirtutez intel
lectiuā. que est uisus anime. **Sapie. ii.**
Excecavit eos malicia eoz. Fides em̄
est oculus dexter anime. qui per pecca
tum excecatur. **Legit̄. i. Regū. xi. q̄ Na**
as ammonites dixit filiis iabel gala
ad. **In hoc feriā uobiscū fedus ut eru**
am omniū uestriū oculos dextros. ha
bens oculū dextrū erutū non est aptz
ad pugnandum. quia nec pōt uidere
oculo dextro cuz sit erutz. nec sinistro
cum sit clipeo tectz. **Sed si sinistruz o**
culum erutū haberet. adhuc possz pu
gnare quia cum dextero oculo possset
uidere. **Oculus dexter anime ut dictum**
est fides est. sinister uero sunt opa bo
na. ipsa at̄ opera bona sine fide inuti
lia sunt. **Heb. xi. Sine fide impossibi**
le est placere deo. fides at̄ sine operibz
in casu ualere pōt. quādo scz non ē o
peradi facultas. est tamē operadi vo
luntas. **Cum fide igit̄ sine operibz p̄t**
aliquādo hō cōtra dyabolū pugna
re. Cum operibz at̄ sine fide pugnare

non potest. Unde Apostolus nō amonet ut cōtra dyabolū assumamus opera sed principaliter fidem. Ephe. vi. In omnibz sumētes scutū fidei in quo possitis oīa tela neqssimi ignea extinguere. Secūdo pctm claudit in anima uirtutē auditiuā ut uocem dei precipiētis nel āmonētis audire non possit. Sicut enim aīa dicit uidere qñ aliquid per se intelligit sic ⁊ dicit audire quādo aliquid ab alio cognoscit. Auditus autē in homine aliqñ impeditur ab interiori sicut quando nervi audibiles opilant aliquādo ab exteriori sicut quādo aliquod obstaculū in aure ponit aliquādo partim ab exteriori partim ab interiori sicut qñ ex aere exteriori corrupto in instrumēto auditus aliqua corruptio generatur. Superbia igit in anima impedit spūalem auditū ab interiori quia ē in mēte. Superbus em̄ non uult audire uocem dei nisi a tergo. Hier. ii. Verterit ad me tergū ⁊ non faciē. Psa. xxx. Audiet uocē post tergū monētis. Auaria ipedit ab exteriori quia ponit ibi terrā cupiditatis. Istā terram remouēdam āmonet dominus deus dicens. Hier. xxii. Terra terra terra audi sermōnem domini. Luxuria ipedit partim ab interiori ⁊ partim ab exteriori ipsa enim cōcupiscētia interi⁹ radicatur in anima sed foris apparet per signa impudica. Eccl. xxvi. Fornicatio in extollētia oculoz ⁊ in palpebris illi⁹ cognoscit. Tales etiā uocē dei audire contēnunt. Eccl. xxi. Audiet luxuriosus ⁊ displicebit ei. Tercio peccatuz obdurat uirtutē memoratiuā que est quasi olfactus anime. Cum em̄ deberet odorare diuinas suauitates / odor

rat fetētes carnalitates. Psaie. iiii. Erūt pro suauī odore fetor. Cū deberet habere in memoria bñficia dei. habet in memoria iniurias proximi cum tamē dicit. Eccl. x. Omnis iniurie proximi cui ne memineris. Cum deberet eē memor suoz peccatoz ad dolendū iuxta illud. Psa. xxxviii. Recogitabo tibi omnes ānos meos ⁊c. memor ē potius ad delectādum. Quarto peccatum deordinat uirtutē affectiuā que est quasi palatū anime quia non sapunt sibi spūalia sed terrena. Prouerb. xxvii. Anima saturata id ē amore terrenoz repleta calcabit fauū id est dulcem amorē celestū. Psa. v. De qui dicitis bonum malū ⁊ malū bonū. ponētes tenebras lucē ⁊ lucē tenebras. ponentes amarū in dulce ⁊ dulce in amarū. Illi dicunt malū esse bonū ⁊ bonum malum qui dicūt diuitias eē bonas que multoz maloꝝ sunt cause ⁊ paupertatem esse malā quam xps docuit ⁊ seruauit. Unde secundus philo sophus interrogatus quid esset paupertas. Respondit odibile bonum. Ille dicunt tenebras eē lucem ⁊ lucē tenebras qui opera uicioza laudant et uirtuosa uituperant. cum tamē dicat. Ro. xiiii. Abiiciam⁹ opera tene. ⁊ induamus ar. lu. Illi ponunt amarū i dulce ⁊ dulce in amarū qui malit habere cōscientiam turbidā q̄ quietā. Gregorius nicen⁹. Mala cōsciētia sequit se. ymo non recedet a se. uix potest foris aliquod esse remediū quādo intus est uulnus inclusum. Quinto pctm debilitat uirtutē operatiuā que est quasi manus anime / facit enim ipsam eē pigram ad operādū. Prouer. xxvi. Abi condit piger mansuvas sub asella sua.

7c. Eiusdem xi. Manus in manu non
erit innocens manus. Sancti uiri non
habent manus ab inuicē separatas. cum
una manu cōtra dyabolū preliantes.
cum alia bene operantes. Deemie. iiii.
Una manu faciebāt opus. 7 altera te/
nebant gladiū. Digri at habentes eas
coniūctas. quia nec uolūt plari nec o/
perari. In futuro at habebūt eas liga/
tas. Math. xxi. Ligatis manib9 7 pe/

dibus 7c. Secūdo ponit mod9 cu/
randi cum dicit. Extēdens manū teci/
git eum dicens Volo mūdare. Ubi no/
tatur qd xps habuit uerū corp9 ueraz
animam 7 uerā deitatem. Tria at cir/
ca istum leprosum ostēdit. s. tactum.
Tetigit inquit eum per affectū dicens.
Volo. et pretatiuum effectū di. Mū/
dare. In tactu notat qd habuit uerū
corp9. Contactus enim non ē nisi du/
orum corp9. In affectu notat qd ha/
buit uerā animā. Affectus enim 7 com/
passio tm est in aīa. nō in corpore. nec
in deitate. unde dicit Anselm9. Suan/
do nobis cōpateris non sentim9 com/
passionis effectū. tu nō sentis affectū.
In pretatiuo at effectū notat qd ha/
buit ueram deitatē. ex eo qd in instāci
ipsum mūdauit. quod nulla uir9 cre/
ata facere potuiss9. Ista at tria scz cor/
pus animā. 7 deitatē. secū portauit ut
de his tria remedia faceret. per q̄ tres
homini infirmitates sanaret. Nō qui/
dem patiebāt tumorē superbie. uulne/
rationem mortalis culpe. 7 fetorē cō/
suetudinis prauē. Psal. i. Vulnus.
Ecce uulnus culpe mortalis. Et li/
uor. Ecce putredo cōsuetudinis. Et
plaga tumens. Ecce tumor elationis.
Don sunt circūligata 7c. Fecit igitur
xps de carne sua emplastrum. quo tu

morem superbie frāgeret 7 maturaret.
Emplastrum enim fit de herbis 7 flo/
ribus. 7 caro xpi sicut 7 nra fuit her/
ba 7 flos. Psal. xl. Omnis caro fenūz
7c. Aug9. Ecce habes humilitatis exē/
plum. superbie medicamētum. De sua
anima fecit uas ungentarium. in quo
ōnia genera ungetoz reposuit. ut uul/
nera nra sanaret. Psal. Unxit te des/
d. 7c. Eccl. xxxviii. ungētarius facie/
bat pigmēta suauitatis. Deitatem uel/
ro habuit tanq̄ balsamū preciosum.
ut suo odore omnē fetorē expelleret.
Eccl. xxiiii. Sicut cynamomū 7 bal/
samum 7c. Istum odorē in sua passi/
one mortui 7 putridi sentiētes. conti/
nuo surrexerūt. Tercio ponit peri/
tia medici. In hoc enim consistit peri/
tia medici ut infirmū iam sanatū istru/
at. qd caueat sibi a cōtrariis. 7 utat cō/
seruatiuis. Cōtrarū sanitati spūali ē
humanuz fauorē appetere. Istud xps
ab isto infirmo sanato prohibet di/
cens. uide nemini dixeris. Conseruati/
uum sanitatis est. omnia deo attribu/
ere. sacrificiū laudis sibi offerre. Istō
precepto dicens. Offer mun9 id est sacri/
ficiū. Illud scz sacrificiū de quo di/
citur i psal. Sacrificiū laudis bono/
me. Nihil enim nobis per uanā glori/
am debem9 attribuere. sed oīa deo of/
ferre. De omnib9 enim operib9 nostris
deus uult ut habeam9 totum meritū.
Proximus habeat bonū exēplū. 7 ip/
se uult habere laudē 7 gloriā. Tria em
sibi deus reseruauit. 7 nulli creature un/
q̄ cōmunicare uoluit. s. gloriā. Psal.
xlviij. Gloriā meam alteri non dabo.
Vindictam Ro. xii. Mibi uindictaz
7 ego re. Et potestātē iudiciariā. Jo.
v. Potestātē dedit ei et iu. fa. 7c. Glo

riam autem sibi offerunt uani gloriosi. de quibus dicit **Jo. v.** Quis potestis uos credere. qui gloriam ab inuicem accipitis. **Uindictam sibi auferunt superbi et iracundi** qui de iniuriis sibi illatis uindicare se uolunt. cum tamen dicatur **Ecccl. xxviii.** Sui uindicare se uult a domino inueniet uindictam. **Iudicium sibi auferunt temerarii et presumptuosi.** qui de occultis aliorum cordium iudicare uolunt. cum dicat **ii. Corint. iiii.** Nolite ante tempus iudicare. quousque uel dominus qui illuminabit abscondita tene. et manifesta. **cofi. cor.**

Sermo secundus unde supra.

Domine si uia potes me mundare. **Ad infirmum pertinet medico aperire morbum. et petere sanitatis beneficium. Ad medicum pertinet liberaliter infirmo exhibere suffragium. Ad utrumque pertinet cauere reciduum. ut scilicet et medicus infirmo et infirmus sibi ipsi caueat ne reciduum incurrat.** **Per istum igitur leprosum peccator significatur. Ad cuius curationem facta tria fuerunt. unum ex parte sua. scilicet morbi insinuatio. et sanitatis postulatio. cum dicit Domine si uis potes me mundare. me scilicet leprosum. Sanantis informatio. Significatur autem peccatorum per lepram triplici de causa. Primo quia lepra est morbus contagiosus. sic etiam peccatum. Sicut enim leprosus generat leprosum corporaliter. Sic unus peccator generat alios spiritualiter. **i. Coz. xii.** Corruptunt bonos mores colloquia praua. Quando sani stant cum sanis in sanitate. mutua se conseruant. Quando uero leprosi stant cum leprosis magis ac magis se uiciant. De quo modicum est curandum. Quando uero sani cum leprosis**

stant uel e converso. sanis sepe inficiuntur a leprosis. **Leprosi autem in multis adiuuantur a sanis. Ideo non est periculum sanis stare cum leprosis. Sic quando boni stant cum bonis. mutuo ad bonum se prouocant. unus enim ab alio addiscit humilitatem. et ab alio pietatem. ab alio patientiam. ab alio obedientiam. Prouer. xxviii.** Ferrum ferro accutur. et homo exacuit faciem amici sui. **Quando autem mali stant cum malis. mutuo se ad malum incitant. Psal.** Dies dei eructat uerbum id est bonum bono dat bonum documentum. et nox nocte id est scienciam id est malum malo dat malam doctrinam. et sic peiores efficiunt. **Quod quidem iustum est postquam sanari contemnunt. Apocal. xxi.** Sui nocet nocet at ad huc qui in sordibus est. **Et uero boni stant cum malis uel e converso. non est periculum malis sed utile. quia sepe meliorantur. Est autem periculum bonis. quia sepe uiciantur. Prouerbi. xiii.** Sui cum sapientibus graditur. sapiens erit. amicus stultus. **Ideo non dixit babilonis et chaldeis ut recederent de medio populi sui. sed dixit populo suo ut recederet de medio babilonis. et de terra chaldeorum. Diere. i.** Recedite de medio babilonis. **Secundo peccatum significatur per lepram. quia lepra est morbus periculosus. Ceteri enim morbi corruptunt partem corporis. Iste autem inficit totum corpus. et ideo ab hominibus ualde timetur. sed peccatum est periculosius quia corpus et animam inficit et corrumpit. et ideo ualde est timendum et fugiendum. Ecccl. xxi.** Quasi a facie colubri fuge peccatum. **Detes leonem detes eius. interficientes animas hominum.**

quasi rōphea bis acuta omnis iniquitas. Et assimilatur hoc peccatum colubro et dentibus leonis. et romphee bis acuta. Per colubrum luxuria designatur. Dicit enim coluber quasi colens umbram. Vel coluber quasi lubricus. Luxuriosus ei umbrā id est tenebras amat. Job xxiii. Oculis adulteri obfer. caliginē di. Non me uidebit oculus. et de peccato in peccatum lubricat. Tre. iiii. Lubricauerunt uestigia nostra in itinere platearū nostrarū. Per dentes leonis intelligitur auaricia. Illud enim quod est in ore leonis nunquā excutit. Sic illud quod rapit auarus uel usurarius uix aut nunquā restituit. Notandum autem quod dentes primi precifores. sequētes dicuntur canini. ultimi dicuntur molares. Sunt enim qui bona pauperum precipidunt. non tamē omnia auferunt. sed partē dimitunt. et partem tollunt. Isti sunt dentes precifores. Alii sunt qui pro pecunia cōtra iusticiā et ueritatē latrant. sicut mali aduocati. Isti dicuntur dentes canini. Alii sunt qui uniuersa cōminuunt et cōmolunt. sicut tyranni et usurarii. Isti dicuntur dentes molares qui omnia atterunt et commolunt. Psal. iii. Quare atteritis populū meum. et faciem pauperū cōmolitis. et sic certe sicut dicit in psal. Dentes eorum et molas leonū cōd. et per rōpheam bis acuta intelligitur superbia quae dicitur bis acuta. siue quia affligit hominem in corpore opprimēdo et in rebus spoliādo. siue quia odiosa est deo et hominibus. Eccl. x. Odibilis coram deo et hominibus est superbia. siue quae occidit animā morte culpe. et morte gehennae. Tercio peccatū significat per lepram. quia est morbus fetidus et abho-

minabilis. et ideo leprosi ab aliis separantur. et quia abominabiles sunt. et quia fetētes. Sic et peccatores sunt abominabiles et fetētes. et ideo separantur a bonis et quo ad locum. et quo ad meritum. et quo ad cōfortiū. Quo ad locum quidem. quia deus quatuor loca fecit. scilicet. celū. terrestrē paradisu. mundum. et infernū. In celo talis leprosus stare non potuit. quia quāto lepra superbie in primo angelo inuēta fuit de celo eiectus fuit. nec in paradiso terrestri. quia quāto in Adā fuit inuenta lepra peccati. de paradiso fuit expulsus. Nec etiam in mundo isto tales leprosi stare permittunt. sed tādē omnes eticiētur. Psal. Ut lutū platearū dele. et. et ideo non restat nisi ut in inferno quae est eorum leprosa includant. Psal. xxiii. Congregabunt in cōgregatiōe unius fascis in lacu. et claudent ibi in carcere. Secūdo separati sunt a bonis quātum ad meritū. quia nullam participationē habēt meritoꝝ quae sūt a sanctis in ecclesia militāte. et ideo nec dyabolo possunt resistere. et si cadūt nō possunt resurgere nec in bono pōt se mutuo confouere. Eccl. iiii. Melius est duos simul esse quā unum. Si unus ceciderit ab alio fulciet. et si quispiam pueruerit aduersus aliū duo resistent ei. et si dormierint duo fouebunt mutuo. Tercio separabunt a bonis quātum ad cōfortiū. In hac enim uita licet sint separati quātum ad meritū non tamē quātum ad cōfortiū. quia mixti sunt boni et mali. sed in futuro fiet separatio et quātum ad cōfortiū. quantum ad locum et quātum ad premiū. Mathei xiii. Exhibūt āgeli et se. ma. et. Ecce separatio quātum ad cōfortiū. et

mittent eos in caminū ignis. Ecce se-
paratio quātum ad locū Tibi erit stel-
tus et stridor dentium Ecce separatio
quātum ad premiū. Illi em̄ erunt sem-
per in luctu. sancti ac semper in gau-
dio Secundo ex parte medici fuit be-
nigna curatio. cum dicit. Extēdēs ma-
num tetigit eū dicēs et. Unde notan-
dum. q̄ leprā corporālē quinq; mōis
curatā legimus. Pr̄io per ablutionē
sicut patet. iii. Regū v. in Daaman
signat lacrimarū effusionē. Psal. La-
uabo per singulas noctes. Secundo
per ostētionem. sicut patet Luce xviii
in decē leprosis quibus dñs dixit Te
ostēdite uos sacerdotibus. et sic eū do-
mundati sunt. et significāt cōfessionem.
Psal. Confitebor aduersum me et.
Tercio per separationē. sicut p̄z Nu-
meri x. in Maria sorore Moyse. que
septē diebus separata fuit. et significat
excōmunicationem. que instar cauterii
debet esse medicinalis. sicut patet pri-
Corinth. v. de illo fornicario quē
apostolus excōmunicauit. Quarto p
inclusionē sicut patet Exodi. iiii. In
manu Moyse que de sinu extracta le-
prosa apparuit. sed i sinu reposita mū-
da fuit. sic multi qui in seculo spiritu-
aliter leprosi erāt. mundātur. quā spiri-
tualiter claustrū ingrediunt. Quinto
per tactum. sicut patet hic. Est autē tri-
plex tactus. unus est pure corporāl.
quādo se quod tāgit et quod tangit
est corpus. et iste fuit in xpo ualde vir-
tuosus. Luce vii. Omnis turba quere-
bat eū tāgere. et. Secūdu ē partim
corporalis. et partim spūalis. in quo qd
tangit est corp⁹ et quod tāgit est spi-
ritus. Et iste tactus est tribulātōis in-
flicte Job. i. Tāge os et carnem ei⁹ et.

Tercius est pure spūalis. in quo qd
tangit et quod tangit est spūs. Et iste
est tactus inspirationis interne. i. Re.
x. Abiit cum dauid pars exercit⁹ quo-
rum tetigit de⁹ corda. Iste igit lepro-
sus tactu partim spūali et partim cor-
porali fuit tactus. quādo ad sui cor-
reptionem fuit a deo lepra percussus.
Tactu pure corporali quādo man⁹
xpi eius carnē tetigit et mūdauit. tac-
tu pure spūali quādo de⁹ salubre p̄-
positum sibi infudit et sanitatē corpo-
ris et anime impetrauit. Tercio ex
parte medici et infirmi debet esse cau-
ta prouisio. ne in recidiuum peccati la-
batur. Et ad hoc tria sunt necessaria-
unum est humane laudis uiratio. Jo-
dicitur uide nemini dixeris. Aliud est
pura cōfessio. ideo subdit. uade ostē-
de te sacerdoti. Tercū est elemosina-
rum largitio. ideo dicit. et offer mun⁹
et. Siquidē contēptus laudis animā
conseruat in merito. Matth. v. P̄ tu⁹
qui uidet in abscōso red. et. Cōfessio a-
nimā custodit a dyabolo. Psal. Ne-
tradas best. ani. cōfi. Elemosina gra-
tiam cōseruat in corde nostro. Eccle.
xxvii. Elemosina uiri tanq̄ sacculus
cum ipso et.

Sermo tercius
Pater meus iacet paralyticus in
domo et. Sicut per leprosu
ita per paralyticū p̄cōr signi-
ficat. Circa curationē at istius paraly-
tici tria notant. Nam ex parte infir-
mi notat magna miseria. Ex pte me-
diatoris magna orōnis instātia. Ex
parte medici magna curatōis poten-
tia. Primo igit notat ex parte infirmi
magna miseria quia erat paralyticus.
Est at paralisis dissolutio mēbrorū.

priuās ipsa mēbra aliquando quan-
 tum ad sensum tm̄ aliquādo quātum
 ad motū tm̄ aliquādo quātū ad utrū
 q̄. Et ideo per paralicū recte pecca-
 tor designatur. Sunt enim quidā pa-
 ralitici quātum ad sensum quīs nun-
 q̄ ad motū. sicut heretici qui de deo
 quidem recte non sentiūt per fidē ve-
 ram/mouent tamē ad aliquā operati-
 onem simulatā. de quib⁹ dicit Ro. i.
Tradidit illos de⁹ in reprobū sensū
Sapientie xiii. Vani sunt sensus ho-
 minis r̄. Alii sunt paralicū quātum
 ad motū. licet non quātū ad sensū. si-
 cut mali xp̄iani/qui de deo sentiūt rec-
 ta. sed non mouēt se per bona opera.
 Tales sunt similes simulacris. que pe-
 des habent sed nō mouent. Psal. Ne
des habēt r̄ non ambulabūt. Psal. xl.
Suerit quō statuatur simulacru⁹ qd̄ nō
moueat. Alii sunt paralicū quātū ad
 utrūq̄. qui nec fidem habēt nec opera.
 Isti sunt tanq̄ arbores autūales in
 fructuose bis mortue. ut dicit Jude i.
Tunc igit̄ paralicū perfecte sanat̄.
 quādo sensus mēbroꝝ restituit̄. mo-
 tus reddit̄. r̄ in sanitate perfecta cōfir-
 mat̄. Sic etiā peccator qui est paralit-
 icus perfecte sanat̄. quādo habet sen-
 sum fidei rectum. motū bone operati-
 onis sollicitū. r̄ in his perseverātiā et
 finem debitū. De his tribus d̄ Act.
xviii. In ipso uiuim⁹. mouemur r̄ su-
 mus. Ecce quia a deo habem⁹ uitam
 motum r̄ essentiā. Illi habēt uitā qui
 habent fidē rectā. quia sicut d̄ Ro.
pri. Justus ex fide uiuit. Illi hñt mo-
 tum qui habēt operationē sollicitam.
 Illi habēt esse spūale qui uiuūt p̄ fir-
 mam constātiā. Secūdo ex pte me-
diatoris id est cēturionis. notat̄ ma-

gna orōnis instantia. Ista at̄ eius ora-
cio habuit anexaz fidē. Nō dixit do-
 minus de eo. Non inueni tantā fidem
in israhel. Hoc at̄ dicit̄ scdm̄ cōmunez
 usum loquēdi. ut si quis intrat domū
 aliquā cum societate. si nullū ibi inue-
 nerit dicit. Non inueni aliquem in do-
mo ista. In tali modo loquēdi nō cō-
 numerat secū ueniētes. Sic r̄ dominus
 dicens. Non inueni tantā fidem in isra-
bel. non cōprehendit discipulos se se-
quentes. Secūdo habuit humilitatē.
 unde pre nimia humilitate dixit. se nō
 esse dignū ut xp̄s sub eius tectū intra-
 ret. Aug⁹. Dicēdo se eē indignū presti-
 tit se dignū. non in cuius parietes sed
 in cuius cor xp̄s intraret. Crisostom⁹
Quia indignū se fecit suscipiēdo xp̄m
in domo. dignus factus est in regno.
Oratio ei est sicut nunci⁹ celestis. quē
ad deum destinam⁹. Psal. Intret i cō-
spectu tuo orō mea. Glo. ibidez. Ma-
 gna uirt⁹ orōnis. que quasi quedā per-
 sona ad deum intrat. r̄ mādatū per-
 agit. quo caro nequit peruenire. Oratio
enim ad deū peruenire non pōt̄ ni-
si habeat duos comites supradictos.
scz fidem a dextris. Math. xi. Omnia
quecūq̄ orātes petieritis credite q̄ ac-
cipietis r̄. Et humilitatē a sinistris.
Ecc̄i. xxxv. Oratio humilitātis se nu-
bes penetrat. Oratio igit̄ hereticorum
ad deum non ascēdit. quia nō habent
fidem catholicā. nec oīo superborum
quia non habēt humilitatē ueraz. nec
oratio maloꝝ xp̄ianoꝝ. quia nō ha-
bent fidem formatā. Oratio uero isti
us cēturionis meruit exaudiri. r̄ pp-
ter astātem fidē. r̄ assistentē humilita-
tem r̄ impellētē charitatē. quia eā ef-
fundeat pro fraterna salute. Crisost.

super **M**atheū. **P**ro se orare nature ē
pro aliis gratie. **P**ro se orare necessi/
tas rei cogit. **p** altero at̄ charitas fra/
ternitatis hortat̄. **D**ulcior est at̄ ante
deū orō. nō quā necessitas rei trāsmittit̄/
sed quā charitas fraternitatis horta/
tur. **T**ercio ex parte medici notat̄
magna curationis potētia. quia solo
uero curant. **T**ria enim uerba crīstī
dixit. que fuerunt cā curationis. **D**ñū
fuit uerbū humilitatis et̄ benivolentie
cum dixit. **E**go ueniā et̄ curabo eum.
Grego. **M**agna humilitas. q̄ seruū
dignatus ē uisitare. **A**d filiū reguli no/
luit uenire. ne diuitias honorare uide/
retur. **a**d seruū mox ire cōsensit. ne ser/
uilem cōditionē spernere uideret̄. **S**e/
neca. **S**uēadmodū stultus est. q̄ equū
empturus non ipsum aspicit sed strā/
tum et̄ frenos. sic stultissimus qui ho/
minem. aut ex ueste aut ex conditione
estimat. **S**ecūdum uerbum fuit ueri/
tatis et̄ sapiētie. cum dixit. **M**ulti ue/
nient ab oriēte et̄ occidente et̄ recībent
cum **A**brahā et̄. **I**sta fuit magna eis
sapiētia. qua uidit et̄ preuidit multos
saluādos ab oriēte et̄ occidēte. et̄ etiam
Ab aquilone et̄ meridie. **A**b oriēte qui/
dem ueniunt. qui penitētiā agunt in
sua iuuetute. **A**b occidēte qui in sua se/
nectute. **A**b austro qui sunt inter pspe/
ra et̄ tamē ibi seruant patientiā. **A**b ag/
lone qui sunt iter aduersa. et̄ tñ ibi ser/
uant patientiā. **U**nde sub tipo eccle/
sie fuit dictū iacob **Gen. xxvii.** **D**ila/
taberis ad orientē. et̄ septētrionē. et̄ oc/
cidentem. et̄ meridie. **T**ercū fuit uer/
bum uirtutis et̄ potētie. cum dixit **U**a/
de et̄ sicut credidisti fiat tibi. et̄ sanatus
est puer ex illa hora. **Eccel. vii.** **S**ermo
illius potestate plenus. **D**eus ei facit om

nia uerbo suo. **Psal.** **D**ixit et̄ facta sunt.
ipse mādauit et̄. supple uolūtate sua.
Psal. **O**mnia quecūq̄ uoluit dominus
fecit. et̄. **D**iffert em̄ multū in operatōe
sua creator a creatura. **A**gens em̄ crea/
tum aut operat̄ cum mora et̄ labore si/
cut homo et̄ cetera animalia. **A**ut cum
mora et̄ sine labore. sicut sol et̄ cetera lu/
minaria. **D**eus autem operat̄ sine mora
et̄ sine labore et̄ motu. quia solo suo uer/
bo et̄ uolūtate. **S**olo uerbo ipse ope/
ratur. testat̄ ipse cēturio dicēs. **D**ic tñ
uerbo et̄ sanabit̄ puer meus. **S**ed solo uer/
bō testat̄ leprosus dicens. **S**i uis
potēs me mūdare. **N**os at̄ non sana/
mur quia uerba sue potētie non time/
mus. cum tamen dicat̄ **Diere. x.** **S**uis
non timebit te o rex gentiū. **H**ec ad sa/
pientiam eius erubescim⁹. qui omnes no/
stros cogitatus et̄ opera uidet. **Debr.**
Omnia nuda et̄ aperta sunt oculis ei⁹.
Et eius benignitatez cōtemim⁹. **Rō.**
An diuitias bonitatis ei⁹. et̄ patie/
tie. et̄ longanimitatis eius cōtemim⁹.
Iste at̄ centurio iuste meruit exaudiri
a xpo. quia et̄ uerba sue potētie habu/
it in timore. et̄ uerba sue sapiētie habu/
it in honore. et̄ uerba sue benignitatis
habuit in amore.
Dominica quarta **S**ermo primus
Ascendēte **I**hesu in nauiculaz
secuti sunt euz discipuli eius.
Matheū viii. **S**epe contingit
q̄ quādo quis penitētiā inchoat. gra/
uis tēptatio eū pulsat. nec deus ipsū
liberat. ideo recurrere debet ad deum
per feruētē orōnem. et̄ tam perseue/
ranter instare. donec impetret dei mise/
rationē. **T**anta autem gratia sepe euz
consequit̄. q̄ ipse etiam in ammiratio/
nem excitat̄. **I**sta omnia in isto euan/

gelio per ordinē expriment. **Primo**
enim ponit penitētie assumptio. cum
dicitur Ascēdente Ihesu in nauiculaz
Tunc enim deus in nauiculā ascēdit. qn̄
quis sue salutis auidus penitētiā fa-
cere incipit. Per nauiculā quidē p̄na
designat. quia per ipsam hō ad por-
tum salutis deducit. Et quicunq; ex-
tra istam nauē inuenit. ad portū salu-
tis non perueniet. sed ipsum unda in-
fernalis inuoluet. ideo significata est
per archā Noe. quia illi qui in eā ascē-
derunt fuerūt saluati. Qui uero nō a-
scenderunt fuerūt submersi. In hoc ta-
men distat illa archa. ab ista s̄m sentē-
tiam Crisost. in li. de laudibus pauli.
quia in illam archā lupus intrauit et
lupus exiuit. leo intrauit et leo exiuit.
coruus intrauit et coruus exiuit. homi-
nes intrauerunt et homines exierūt. q̄a
nec lupo potuit auferre suā rapacita-
tem. nec leoni suā ferocitatē. nec coruo
suam uoracitatē. nec in hominib; su-
am mutare humanitatē. Sed quicunq;
s̄m eum Crisost. intrat in hanc archā
penitētie. si erat lupus mutat̄ in agnū.
quia si erat raptor uel auary dimittit
rapinā et induit innocētiam. quia nul-
li nocet sed omnibus prodest. Si erat
leo mutat̄ in oues. q̄a si erat elatus per
superbiam. efficit̄ māsuētus per humi-
litatem uerā. si erat coruus mutat̄ in co-
lūbam. quia si appetebat prius carnes
modo pura grana appetit. i. si appete-
bat carnales uoluptates. modo appe-
tit spūales refectiōes. Si instar cor-
ui differēbat suā cōuersionem. p̄crasti-
nādo. iuxta illud Soph. ii. Vox can-
tantis in fenestra. coruus in superlimia
rum. modo facit eaz in gemitibus ad de-
um clamādo. iuxta illud Psa. lix. Sua

si columbe meditātes gememus. **Aug.**
Ista res est que multos occidit. dū di-
cunt semper cras et cras. et claudit osti-
um et manent foris cum uoce corui-
na. quia noluerunt habere gemitū co-
lumbinū. Et homines scdm eundē Cri-
sof. in ista nauī penitētie mutant̄ in
angelos. Angeli em̄ ex natura hnt̄ ex-
cellentē puritatē. ex officio at̄ deo ha-
bent assistere et nobis ministrare. sic et
serui dei in nauē penitētie ingressi. ad
similitudinē angeloz puritatē inētis
et corporis seruat̄. habētes per gratiā
quod habēt angeli per naturā. In su-
per deo assistunt per excessum cōtem-
plationis. et proximo ministrāt cōde-
scendendo eis per sobrietatē discreti-
onis. u. Coz. v. Siue mēte excedimus
deo. siue sobrii sumus uobis. Secun-
do penitētiā assumptā sepe sequitur
magua tēptatio. quod notat̄ cum di-
citur. Et ecce motus magnus factus ē in
mari. Eccl. ii. Fili accedēs ad seruitu-
tem dei. Ista in iusticia dei rē. Com-
motio at̄ maris triplici de causa acci-
dere cōsueuit. Aliquādo a causa supe-
riori. hoc est a stellis et maxime errati-
cis. scdm August. in li. de uita bt̄a. Ista
etiam causa innuitur in epistola iude.
Fluctus seu maris despumātes suas
cōfusions. sidera errātia quibus pro-
cella tenebrarū est cōseruata. Aliquan-
do accidit a causa inferiori. hoc ē ab
ipso fundo maris. quando nimis fer-
uet et bulit. Ista causa tāgit̄ Job xli.
Ubi dicit̄ de leuiatan. Feruescere faci-
at quasi ollam profundum mari. po-
nit quasi cum ungeta buliunt. Aliquā-
do accidit a causa media id est a uen-
to ab aere ueniēte. et undas maris con-
cutiēte. Ista autē causa tangit̄ Dan.

vii. Videbas in uisione ma. nocte. 7 e.
iiii. uen. te. 7c. Turbatio igitur 7 tēpta-
tio in seruis dei. aliquando accidit a
causa superiori. id est a deo permitten-
te ad ipsorum humiliationem 7 grē cōser-
uationem. sicut accidit in paulo. q di-
xit. ii. Cor. xii. De magnitudo reue-
lacionū extollat me. datū est mihi sti-
mulus carnis mee. 7c. Aliquādo ab in-
feriori causa. id est a tirāno aliquo p-
sequente. Math. xiii. Ex illis occidēt
7 crucifigētis. 7c. Aliquādo a cā media
id est a demone seuiēte. qui in aere ca-
lignoso morat. sicut p3 in Job que3
percussit ulcere pessimo. Ista sunt illa
tria de quibus dicit Math. vii. De-
scendit pluuia 7 ue. flu. 7c. Per plui-
am que de celo descēdit intelligit ad-
uersitas a deo imissa. Per flumen. qd
per terrā fluit intelligit persecutio a ti-
ranno terreno inflicta. Per uētū. qui
ab aere uenit. intelligit tēptatio a dy-
abolo destinata. Ista autē turbatio ma-
ris tam seua fuit. ut etiā nauicula ope-
riretur fluctibus. Remig3 in omel. His
procellis tēptationē 7 tribulationem
solet cōcuti fides spes charitas. quas
procellas sic deus permittit insurgere.
ut pene splendor fidei obtenebrescat.
spei celsitudo cōtabescat. 7 flāma cha-
ritatis frigescat. Tercio in ipa tribu-
lacione 7 tēptacione sepe fit auxilium di-
uini subtractio. quod notat cum dici-
tur Ipse uero dormiebat. Ubi notan-
dum qd deus alicubi semper dormit.
alicubi semper uigilat. alicubi quādo
q3 dormit. quādo q3 uigilat. In infer-
no quidem semper dormit. quia dam-
natos perpetue obliuioni tradit Job
xxiii. Obluiscat eius misericordia.
In celo semper uigilat. quia scōs sem-

per custodit 7 coronat Dan. iiii. Ecce
uigil 7 sanctus descē. de celo 7c. In pre-
senti autē quando q3 uigilat. seruos suos
a tribulationibus 7 tēptacionibus cul-
stodiendo. Ideo dixit propheta Ec-
ce non dormitabit neq3 dormiet q3c.
Aliquādo dormit eos tribulationibus
exponēdo. Ideo dicit idē ppheta Ex-
urge quare obdormis dñe. 7c. Quar-
to pro ipsa tēptacione 7 auxilium diu-
ini subtractione. debet fieri clamorosa
oratio. quod notat per hoc. q3 acces-
serunt 7 suscitauerūt eū dicētes Dom-
ine salua nos perimus. Scdm Crisof.
Xps fecit in mari magnā turbatio-
nem. quod notat p hoc q3 dicit. Por-
ro homines illi mirati sunt. 7c. ut ma-
gnā turbatio magnū discipulis incute-
ret timorē. 7 magnus timor induceret
eos ad clamorosam orōnem. 7 clamo-
rosa oratio induceret xpm ad magnā
miraculi operationē. 7 magnum mira-
culum induceret hoīes ad fidē 7 āni-
lacionē. Est igitur xps tēpore tēptacio-
nis clamorosis precibus excitādus. Au-
gustinus. Excita xpm in corde tuo. uil-
gilet fides tua. trāquillet conscientia
tua. 7 liberat nauis tua. Idem. Jō p-
muntur iusti in ecclesia ut pssī clament.
clamātes exaudiant. exauditi glori-
cent deum. Iste autē clamor non debz fi-
eri uoce tm̄. iuxta illud. Voce mea ad-
dominum clamaui. Nō tm̄ corde iux-
ta illud. Clamaui in toto corde exaudi-
me domine. sed etiā opere. ut insinat.
ieiunius. elemosinis. 7 maceratōi corpo-
ris. Ione. iii. Domines 7 iumēta 7 bo-
ues 7 pecora nō gustent quicq3 qd. Et
clament ad deū in fortitudine. Quin-
to post clamorosam orationē sequit
diuina miseratio. quod notat cū dī.

Tunc surgens imperauit uentis et mari
et facta est tranquillitas magna. Ipsa
enim tribulatio est sicut quedam tempe-
stas, que mentem conturbat. Est sicut que-
dam pluuia, quia multas lacrimas ge-
nerat, est sicut quoddam nubilum, quia men-
tem obscurat. Sed Christus nostris clamo-
ribus excitatus, expellit omnem tempesta-
tem, et succedit mira tranquillitas. Ex-
pellit omnem pluuia lacrimarum et rema-
net mira iocunditas. De his duobus di-
cit Thob. iiii. Post nubilum et tempesta-
tem tranquillum facis et. Expellit om-
ne nubilum, et remanet mira serenitas.
Matth. xvi. Facto uespere dicitis se-
renum erit, rubicundum est enim celum.
Per uespere presens uita, per mane aut
inchoatio uite eterne figurat. In ues-
pere igitur presentis uite in sanctis vi-
ris est celum rubicundum, id est cor multum tri-
bulacionibus laceratum, sed in mane ui-
te eterne habebunt serenum, id est cor io-
cunditibus exhilaratum. Sexto de
tanta mentis tranquillatione causat ma-
gna admiratio, quod notat per hoc op-
er dicit. Porro homines illi mirati sunt
et. Ammirat enim homo de tanta faci-
litate. Ecc. xlii. In sermone illius siluit
uentus. Psal. Tu dominaris potesta-
ti maris, et. Ammirat de pristina can-
ta amaritudine, et subsequuta tanta dul-
cedine. Psal. Secundum multitudinem do-
lorum meorum, et. Ammirat de pristina
difficultate, et subsequuta facilitate. Ber-
nardus in sermonibus. Turbat aliquis
uehementer, seu corporali quouis inco-
modo, seu tribulatione aliqua seculari,
seu accidia spiritus et animi, quidam de-
fectione languescens iam reprimi inci-
pit supra quam ualeat sustinere, arbi-
tror sane uelut quibusdam manibus bul-

iusmodi homines interdum ab angelis
supportari, ut quodammodo non senti-
entes transseant, que tantopere formida-
bant, nec parum mirentur postmodum, tam
super posteriore facilitate quam super prio-
re difficultate.

Sermo secundus de eodem

Ascendete Ihesu in nauticam
et. Olim deus fecerat nauem in
nocentie, in qua posuit Adam,
ut cum illa ad celestem patriam tenderet,
sed illa nauis naufragium pertulit, quam-
do Adam peccauit. Deinde fecit nauem
synagoge, quam terrenis meritis one-
rauit, quia iudeis tantum terrena promi-
sit. Sed ista nauis naufragium pertulit,
quando gubernatorem eius, scilicet Christum uidentes
occidit. Ideo fecit tertiam nauem, scilicet san-
ctam ecclesiam, que ad modum nauis in
principio fuit arcta, quia paucos habu-
it credentes, in fine etiam, scilicet tempore antichristi
erit angusta, quia tunc pauci erunt fi-
deles. In medio autem est lata, quia modo
fides est multum dilatata. De ista autem
nauis ecclesie dicit Crisostomus, super Ma-
theum. Nauigat ecclesia instructa fidei
gubernaculo, felici cursu per huius seculi
mare, habens deum gubernatorem, an-
gelos remiges, portas choros omnium
sanctorum, erecta in medio ipsa salu-
tari arbore crucis, in qua euangelice fi-
dei uela suspensa, flante spiritu sancto ad
portum paradisi, et securitatem quiete eter-
ne deducit, ubi Crisostomus describit nauem
ecclesie quantum ad octo. Primo quan-
tum ad mare, quod habet transire cum
dicit, quia nauigat per huius seculi ma-
re. Unde enim iste est mare, et mare
periculosum dicit, quia in eo multi nau-
fragium patiuntur. In mari sicilie ubi est
scilla et caribdis, uix de c. nauibus perit

una. **I**n isto mari uix de quatuor ani-
mabus liberat una. **Aug.** Amas secu-
lum absorbebit te. amatores suos uo-
rare nouit non portare. ideo rogat p-
pheta dicens. **N**ō me demergat tē. aq-
uā. **T**ria rogat. scz aut q non demer-
gatur. aut q non absorbeat. aut q nō
includat. **I**lli demergunt in aquaz tē-
pestuosam qui cadunt in mortale cul-
pam. sed tamē adhuc possunt libera-
ri. **I**lli absorbent a profundo. q per lō-
gam cōsuetudinez sunt profundati in
peccato. **E**t isti aliquādo ex maxima
dei misericordia liberant. **Psal.** Dixit
dominus ex basan conuerta. couer. rē
Sed tunc putey os suum urget et clau-
dit. quādo profunditas peccatoꝝ ani-
mam in desperationez deiecerit. **D**icit
tamen **Aug.** huic uerbo alludēs. **N**ō
urget super te putey os suū. si tu nō
clauseris cōfitendo os tuū. **S**ecūdo
describit nauē quātum ad gubernato-
rem cum dicit. **H**abēs deū gubernato-
rem. **I**deo non pōt naufragiū sustine-
re. **N**on enim timēda est tēpesta quā
pater misericordiarūz habet in manu
sua. cobibēs eam cum uiderit expedi-
re. **J**ob xxxviii. **S**uis enim conclusit
ostium maris. rē. **B**er. **S**uācumq; se-
uiat tribulatio. non putes te derelictū.
sed memineris scriptū esse. **C**ū ipso suz
in tribulatione. **Psal.** xliiii. **C**ū transie-
ris per aquas tecū ero. rē. **A**liquādo
tamen iste nauta permittit hanc nauēz
temptationū fluctibus operiri. ne ho-
mo securū se reddat. s; semper de se ti-
meat. et spem suā in deo ponat. **B**erū.
in sermonibus. **N**usq; est securitas fra-
tres. neq; in celo. neq; in paradiso mul-
to min; in mūdo. **I**n celo āgelus ceci-
dit sub presentia diuinitatis. **A**daz in

paradiso de loco uoluptatis. **J**udas
in mundo de scola saluatoris. discipu-
li etiam fuerunt in periculo in presen-
tia gubernatoris. **P**ōt etiā dici q ista
nauis ecclesie. habet quatuor guberna-
tores. scz quatuor uirtutes. **P**ā prudē-
tia ipsa regit ab anteriori. q. a prora.
quia eius est cauere a periculis uentū-
ris. **I**usticia a posteriori. q. a puppi.
quia eius est satisfacere de preteritis.
unde et cause que aliquādo mergūt in
nauē. audiunt et iudicant in puppi. **T**e-
perantia a dextris. ne nimis resoluat.
uel securā se reddat in prosperis. **F**or-
titudō a sinistris. ne frangat et succum-
bat in aduersis. **T**ercio describit ip-
sam quantum ad remiges. qui hnt ip-
sam deducere. dicens angelos remiges.
Remigāt enim angeli. et ecclesiaz dedu-
cunt cum tribus ordinib; remorū. s;
cum purgatiua. illuminatiua. et perfecti-
ua. **D**am sūm **D**yonisiū. angeli habēt
nos purgare. illuminare. et pficere. **T**ūc
igit angeli nauē ecclesie uersus portā
paradisi euz his trib; ordinib; remo-
rum trahunt. quādo alios purgant a
culpa. alios illumināt in fide uera. ali-
os perficiūt i operatōe sollicita. **I**sta
tria no. **A**ct. xii. in liberatōe petri. **D**i-
citur enim ibi. q āgelus lumen in habi-
taculo refulsit. q cathenas fregit. et
ipsum excitauit. dicens. **S**urge veloci-
ter. **T**ūc angel; illuminat habitacul-
lum. quādo cor nostrū per uerā fidem
irradiat. **T**ūc cathenas frāgit. quādo
nexus peccatoꝝ dissoluit. **T**ūc uelo-
citer excitat. quādo ad bñ operandūz
sollicitat. **Q**uarto describit eā quan-
tum ad onus quod habet deferre. euz
dicit. **P**ortās choros omnū sanctoꝝ
Isti at chori sanctoꝝ q a nauē ecclesie

portantur in tribus gradibus et statibus
distinguntur. scilicet uirginali. uiduali. et
matrimoniali. **S**ui non est in aliquo
istorum statuum. non est in nauis ecclesie
quatum ad meritum sed extra. et ideo sub/
mergit. **I**sti tres chori et status saluan/
dorum significantur per illos qui in ista
nauicula continebantur. **I**bi enim erat **J**he
sus. et discipuli eius. et homines ammiran/
tes. **P**er **J**hesum intelliguntur illi qui hanc
uirginalem innocentiam. **P**er discipu/
los illi qui seruunt continentiam uidualem.
Per ceteros homines illi qui seruunt ma/
trimoniam mundiciam. **I**sti sunt tres
uiri de quibus dicit **E**zech. xiiii. **S**i fue
rint tres uiri isti in medio eius. **D**oe **D**a
niel et **J**ob. ipsi iusticias. **P**er **D**oe
qui cum uxore rexit archam. intelligun/
tur coniugati qui suam regunt familiam.
Per **D**anielem intelliguntur qui uirgina
lem seruant mundiciam. **P**er **J**ob signifi
cantur penitentes qui seruant continen
tiam. **S**exto describitur ea quatum ad
arborem. que in nauis erigitur. dicitur **E**re
cta in medio ipsa salutaris arbore cru
cis. **D**e ista arbore dicitur **E**zech. xxvii
Cedrus de libano tulerunt ut faceret ti
bi malum. **S**unt autem duo genera cedrorum.
scilicet que nascitur in libano que est valde
alta et odorifera. et significat crucem que
adeo alta fuit. quod eius uirgo ad celum a/
scendit. adeo odorifera quod patrem reco
niliavit. **E**st alia cedrus maritima. que
poma producit triplicem substantiam
habentia. quarum prima est calida. me
dia temperata. ultima frigida. **I**sta igitur
cedrus maritima est crux sancta. que pro
tulit pomum. id est christum. in quo fuit triplex
substantia. scilicet deitas. anima. et caro. **P**ri
ma scilicet deitas fuit valde calida. quia om
nium uiciorum consumptiua et omnium

cordium inflammatiua. **H**eb. xii. **D**eu
noster ignis consumens est. **M**edia. scilicet a
nima fuit valde temperata. quia omnes
uirtutes in ea sunt tenuere medietatem. nec
unquam aliqua ad suum declinavit extre
mum. **U**ltima scilicet caro fuit frigida. quia
ab omni concupiscentia penitus aliena.
Sexto describitur ea quatum ad ue/
lum quod in ea suspeditur. cum dicitur. in
qua euangelice fidei uela suspensa. **U**elum
igitur in hac arbore suspensum est ipsa
doctrina euangelica. **S**ed quia uela re/
galia consueuerunt esse diuersorum colorum.
ideo quatuor euangeliste istud uelum texue
runt. et diuersos colores apposuerunt.
Matheus enim apertius egit de christi
incarnatione. que facta est ex infinita
dei charitate. **M**atth. xxi. **I**n charita
te perpetua dilexi te. **E**t ideo **M**athe
us apposuit ibi colorem rubeum. quia pro
colorem rubeum ignita charitas designa
tur. **L**ucas apertius egit de christi passio
ne. in qua fuit christus denigratus. **A**poca.
vi. **S**ol factus est niger. tanquam saccus ci
licinus. **E**t ideo **L**ucas apposuit ibi co
lorem nigrum. **M**arcus apertius egit de
christi resurrectione. in qua christus fuit can
didus et fulgidus. **U**nde et angelus qui
eius resurrectionem nunciare uenit in can
dida ueste apparuit. et ideo **M**arcus ibi
apposuit colorem album. **J**ohannes ap/
ertius egit de christi diuinitate. que est au
rea. iuxta illud **C**antic. v. **C**aput eius
aurum optimum. **C**aput christi est deus. ut di
citur. i. **C**or. xi. et ideo **J**ohannes ibi
posuit colorem aureum. **S**eptimo descri
bitur ea quatum ad uentum. quo ipelli
tur. cum dicitur. **F**late spiritus. **P**sal.
Spiritus tuus bonus. **D**e isto uento
spiritus. iiii. **R**egum. xix. **E**cce spiritus gran
dis et fortis subuertens montes et petras

Non in spiritu dominus. et post spiri-
tum comotio. non in comotione dñs.
et post comotionem ignis. Non in igne
dominus. Et post ignem sibilus aure
tenuis. et ibi dominus. Est enim quidam
spiritus malus qui preest superbie scz
lucifer. et iste est de quo dicit spiritus
grandis et fortis. et. Est alius qui preest
auaricie. s. mamona. et iste est de quo di-
cit. et post spiritum comotio. s. terrenoz.
Est alius qui preest carnali concupiscentie
scz asmodeus. et iste est de quo sub-
ditur. Et post comotionem ignis. Dy-
abolus enim primo mentem occupat
per superbiam. Deinde ipsam illaque-
at per auariciam. tandem ipsam infla-
mat per mala concupiscentiam. Habet
igitur dyabolus naues suas. una est na-
uis superboz que ducit a lucifero. A-
lia auaroz que ducit a mamona. A-
lia luxuriosoz que ducit ab asmodeo.
In nulla istaz est dominus. Sed deus ha-
bet nauem humilium pauperum. et mudoz.
que ducit a spiritu qui est sibilus au-
re tenuis. ipse enim delectat cum sit sibi-
lus. et refrigerat cum sit aura. et tran-
quillat cum sit tenuis. Octauo describit
eam quantum ad portum ad quem dedu-
citur cum dicit Ad portum paradisi se-
curitatem quietis eterne deducitur. In
portu enim naute sunt securi a piratibus
uentis. sunt quieti a laboribus pristi-
nis. sunt opulenti ex meritis deporta-
tis. unde portus a portatis mercibus
nomen accepit. sicut et illi qui sunt in
portu celestis patrie sunt securi a tem-
pationibus hostis. quieti a laboribus
pristinis. et opulenti ex meritis bonis.
Psa. xxxii. Sedebit populus meus in
pulcritudine pacis. Ecce quod quieti. In
tabernaculis fiducie. Ecce quod securi. Et

in requie opulenta. Ecce quod opulenti.

Nemo tercius.
Ascendete Ihesu in nauiculam
et. Secundum beatum Hieronymum in ori-
ginali super Mattheum. quoti-
enscumque turba dominum comprimebat.
ipse tria refugia habebat. s. desertum.
montem. et nauem. De refugio deserti di-
citur. Mattheum. vi. Venite seorsum in de-
sertum et requiescite pusillum. Erant enim
qui ueniebant et redibant muti. et nec
spacium manducandi habebant. De re-
fugio montis dicitur. Mattheum. v. Videtis
Ihesus turbas ascendit in montem. De
refugio nauis dicitur. Luce. v. Cum tur-
be irruerent in eum. Et sequitur. Ascen-
dit autem in unam nauem que erat simon-
is. Quotiens ergo opprimimur a tur-
multibus cogitationum. temptationum uel
solicitudinum. debemus refugere ad de-
sertum pnie. quia ibi inueniemus qui-
etem et refectionem. Jo. xvii. In mun-
do pressuram habebitis. in me autem
pacem. Mattheum. xi. Venite ad me omnes
qui laboratis et onerati estis. et ego re-
ficiam uos. Ad montem habitaculis su-
perne. De quo monte dicitur in psalmo. Do-
mine quis habitabit in tabernaculo
tuo. Ad illum montem debemus refuge-
re desiderio. et conversatione. Psal. lvi.
Nostra conuersatio in celis est. Ad nauem
crucis dominice. de qua dicit mi-
stice hic. Ascendente Ihesu in nauiculam
id est in crucem suam. per quam mare pre-
sentis seculi transiit. Discipuli etiam id
est omnes fideles debent eum sequi iuxta il-
lud. Matthei. xvi. Si quis uult post me
uenire abneget se. De ista autem nauicula
crucis quinqz sunt uideenda. Primo que fu-
erit eius causa. Secundo que fuerit eius
arbor. Tercio quod fuerit eius uelum.

Tercio quis fuerit eius mercator. Et
quinto que fuerit eius merces. Circa
primum notandum quod causa eius fuit
quadruplex. scilicet efficiens. materialis. for-
malis. et finalis. Efficiens causa fuit ipsa be-
ata trinitas. scilicet pater qui ibi posuit su-
am potentiam. inquam per baculum
crucis hostem potenter percussit. Ysa. xxx
uoce domini pauebit assur. uirga per-
cussus. Dumeri xxiiii. Exurget uirga
ex israel. et perciet omnes di. et Fi-
lius ibi posuit suam sapientiam. inquan-
tum dyaboli astutiam per crucis musci-
pulam decepit. Aug. 9. Venit redemptor
noster. et uictus est deceptor. Et quod fe-
cit redemptor captiuator noster. Te
tendit muscipulam. crucem suam posuit
in escam sanguinem suum. ille autem no-
luit rapere sanguinem non debitoris. pro-
pter quod recessit a debitoribus. Spiri-
tus sanctus ibi posuit suam misericordi-
am. Tit. iiii. Non ex operibus iusticie
que fecimus. et Causa materialis fuit
diuersitas lignorum. quia de quatuor
differetibus lignorum compaginata fuit
crux. Des enim siue truncus qui in terra
figebatur. fuit de cedro. Stipes qui in al-
titudine erigebatur. fuit de cipresso. Brachia
siue lignum transversale fuit de palma.
Tabula supposita fuit de oliua. Per
ista quatuor ligna. significatur quadru-
plex crucis efficacia. Prima est quia ma-
las cogitationes fugat. quod signifi-
catur per cedrum. cuius odor fugat ser-
pentes. Secunda est quia in tribulatio-
ne constantiam prestat. quod significa-
tur per cipressum. que nullius uicti im-
pulsu comam amittit. Tercia est quia de
hoste triumphat. quod significatur per
palmam. qua uictores coronant. Quar-
ta est. quia amaritudinem penitentiae tem-

perat. quod significatur per oliuam. cui-
us liquor dolores uulnere dulcorat.
In his quatuor casibus consueuimus
nos crucis signaculo comunire. uel cum
aliqua turpis cogitatio se ingerit. uel
cum aliquod periculum subito emergit.
uel cum aliquod fantasma dyaboli-
cum nostris sensibus se obicit. uel cum
aliquis dolor os arripit. Tam forma-
lis est. quia ad instar nauis in princi-
pio fuit angusta. in medio lata. in fine
stricta. Sic fuit angusta in principio.
ut caput ibi locum non haberet ubi sus-
tentaret. Sic fuit arta in fine. ut pes su-
per pedem poneret. Sic fuit lata in me-
dio. ut brachia in longum extenderent.
Causa finalis fuit ut genus humanum
per mare huius seculi secure transiret.
Iste enim mundus est mare. uallis et flu-
uius. Deo parauit nobis crucem tan-
quam nauiculam. scalam. et pontem. Quia enim
mundus est mare in quo multi periculi
tantur. ideo dedit nobis crucem tanquam na-
uiculam. ut per eam securi transiremus. et
saluari possimus. Sapi. xiiii. Exiguo
ligno credunt homines animas suas. et
transientes mare per ratem liberati sunt.
Quia est uallis. dedit nobis crucem tan-
quam scalam. ut de ualle miserie possimus
ascendere ad montem habitacionis eter-
ne. Ista scala significata est Gen. xxviii
Ubi dicit. quod Jacob uidit scalam stan-
tem super terram. et acumen eius attingens
celum. Quia est fluius. dedit nobis cru-
cem tanquam pontem siue baculum. quo secu-
ri transiremus siue transuadare possimus.
Hebr. ix. Cristus assistens pontifex. et
Fuit enim pontifex id est pontem faci-
ens. in quo ponte ipsa crux fuit. pro tra-
be. caro christi suspensa pro tabula appo-
sita. quatuor clauis firmata. Est etiam

baculus. iuxta illud Genes. xxxii. In baculo meo trāsum iordanem istū. n̄.
Secundo uidentium est que fuerit arbor in ista nauicula. Arbor quidē eius fuit x̄ps. Sicut enī in nauī arbor stat erecta. Sic in cruce caro x̄pi fuit extensa. De ista arbore dicit Eze. xxvii. Cedrum de libano tulerunt ut facerēt tibi malum. Assimilat enim cristus cedro non t̄m propter sui sublimitatē. s̄ etiam propter fructus qualitatem. Prima enim cedri in aliqua sui parte sunt dulcia. In alia acetosa. In alia inter dulce et acetosum sunt media. per q̄ significatur tres in x̄po substantie. Ey enim diuinitas fuit dulcissima. Ey caro fuit amaritudine plena. Ysaie. i. Planta pedis usq; ad uerticem nō est in eo sanitas. Ey anima etiā fuit dolore plena. in quātum nature sue proprie relicta patiebatur. et fuit dulcedine repleta in quātum diuinitate fruebat. Ysa. Cōcidisti saccū meū. Ecce amaritudo. et circumdediti me leticia. Ecce fructio. Tercio uidentium est quod fuerit uelum. x̄ps enim qui fuit arbor fuit et uelum. De isto uelo dicit Ezec. xxvii. Byssus uaria de egypto extensa est tibi in uelum. Istud igit uelū dicitur fuisse uariū. quia contextū de colore albo. rubeo. et auro. Color albus est eius caro mūdissima. Color rubeus est eius anima charitate feruētissima. Color aureus est eius diuinitas preciosissima. Cant. v. Dilectus meus cā. et rubicundus propter carnis puritatē. Rubicundus propter anime charitatem. Electus ex milibus propter diuinam maiestatem. Quarto est uidentium qd in ista nauicula fuit mercator. Ipe. s. x̄ps. de quo dicit Ysa. vi. Facta

est quasi nauis institoris de lōge portans panem suū. In ista autē nauī iste mercator portauit panē suū. id ē seipsum. qui dicit Jo. vi. Ego sum panis uiuus. et. Et portauit de longe. Istud autem de lōge dicit distāciam locorū. quia de celo in terrā. uel dicit distāciam naturarum. quia iste panis oritur ex natura diuina et humana. que in infinito distant. uel dicit distāciam meritōrum. quia nulla nostra merita meruerunt ut deus ad nos ueniret. et hō fieret. De isto autē pane dicit Hieremie xi. Mittamus lignū in panē. id ē mittamus panem celestē in lignū eius. id est in crucem. Quinto uidentium que sunt merces. quas iste mercator portauit. De quibus mercibus sic dicit Aug. supra illud. Debr. ii. Et liberaret eos q̄ timorem mortis. In isto enim seculo maligno quid abundat nisi nasci. laborare. et mori. Hec sunt merces regionis nostre. et ad tales merces mercator ille descendit. Et quia omnis mercator dat et accipit. dat quod habet. et accipit quod non habet. x̄ps in ista mercatura dedit. et accepit. Accipit a nobis quod hic abundabat. s. nasci. laborare. et mori. Dedit renasci. resurgere et in eternū regnare. Ex his p̄ q̄ cristus a nobis tres merces accepit. s. nasci. laborare. mori. De prima merce dicit Ysaie ix. Paruulus datus est nobis. De secunda Ysa. Pauper sum ego et in laboribus. De tertia Ysa. ii. Factus est obediēs usq; ad mortē. et. Nobis autem dedit tres suas merces. s. renasci. resurgere. et in eternū regnare. De prima Jo. i. Dedit eis potestatem. et. Jo. hannis xii. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spū. et. De secunda Jo. v. Ego

resuscitabo eum in nouissimo die. De
tercia Luce vii. Nolite timere pusillu
grex etc.

Dominica quinta Sermo primus.

Simile est regnu celoz homini
qui seminauit bonuz semen in
agro suo. Mat. xiii. Ista pa
rabolā de semināte bonū semē super
semināte zizania. dominus per semetip
sum exposuit. scdm cuius expositionez
in isto euāgelio plura uideda occur
runt. **Primo uidedum quis est iste q
seminat. quia filius hominis. Dyabo
lus quidē in mundo seminauerat tria
semina pestifera. scz ignorantiam. cul
pam. et miseriam. ideo de celo uenit ce
lestis agricola portās tria semia illis
cōtraria. sapientiā. gratiam. et gloriam
De quibus dicit Jo. i. Vidimus glori
am eius etc. Ecce semen glorie. Plenuz
gracie. Ecce semen grē. Et ueritatis. Ec
ce semen sapientiē. Primo igit dyabo
lus seminauerat ignorantia. et ob hoc
mundus erat tenebrosus. ideo cristus
portauit sapientiā illuminantē. Jo. i.
Lux i tenebris lucet etc. Ro. xiii. Nox
precessit dies at appropinquabit. Se
cundo dyabolus seminauerat culpam.
et ob hoc mundus erat frigidus. **Hiere.
vi.** Sicut frigidā facit cisterna aquam
suam. sic frigidā facit malicia sua. et ideo
xps portauit gratiā inflāmantē. Lu.
xii. Ignem ueni mittere in terram etc.
**Tercio dyabolus seminauerat mise
riam. et ob hoc mundus erat ignomi
osus. ad tantā quidē miseriam et igno
miniam homo deuenerat. qd iumentis
similis factus erat. ideo xps portauit
gloriam exaltantē. adeo quidē homi
nem exaltauit. qd qui erat iumentis si
milis. fecit eum fratrem suū. angelis so****

cium. regem celestē et omnibz creaturis
prelatum et principē. Ista tangunt in
psal. **Quid est homo qd memor es ei
etc. ac si dicat. licet homo esset uilis et
ditionis. tamen tu memor ei fuisi et
eum uisitasti. quādo cum ipso parēte
lam cōtraxisti. et quis eum paulomi
nus ab angelis minueris propter na
turam corruptibilem. tamē eum ade
quasti eis per gloriā cōsimilem. Psal.
Gloria et honore coronasti eū. quia fe
cisti eum regem celestem. et constituisti
eum super opera manuum tuarū. quia
fecisti eum omnibz creaturis prelatū
principem. **Secundo uidedum ē qd
sit ager. quia mundus. In isto tamen
agro sunt sepe prurigines malarū cō
cupiscentiarū. punctiones secularium
solicitudinū. et destructa sepes quicqz
sensuum. De istis tribz dicit Prouer.
xxiii. Per agrū hominis pigri transi
ui. et per uincam iuri stulti. et ecce totuz
repleuerat urtica etc. Ut uero cor nrm
sit ager aptus ad seminādū. debemus
euellere urticam male concupiscentie. et
plantare mirtū temperantie. **Ysaie. lv.
Pro urtica crescit mirtus. Urtica autē
uocata est ex eo. qd tactu adurit. et est
igneae nature et pruriginē generat. et ideo
cōcupiscentiā carnalē designat. **Vir/
tus sūm Psidorū dicit a mar. ex eo qd
in terris maritimis nascit. et est nature
temperatissime. et significat cōtinentiā
Tunc igit pro urtica crescit mirtus. qm
in carne in qua oriebat pruritus concu
piscencie. oritur nitor pudicie. **Debe
mus etiam eradicare spinas pungenti
um sollicitudinū. et facere cor nouum.
Hiere. iiii. Nouate uobis nouale. et no
lite ferere super spinas. **Debemus etiā
edificare circa sensus corporis sepe************

custodie **Ecc̄l. xxviii.** Sep̄i aures tu/
 as spi. 7c̄. **Ecc̄l. x.** Qui dissipat sepem
 mordebit eum coluber. sc̄z infernalis.
Tercio uideñdū est quid sit triticū.
 quia filii regni. **Triticū** enim exterius
 habet ruborē. interius cādorem. panis
 enim de tritico mille cibus admixtus.
 mille saporum erit receptius. **Sic** 7 ser
 ui dei exterius ad proximū hñt chari
 tatem. interius in corde habent purita
 tem. cōsiderādo etiā infinita opera et
 beneficia dei. infinitū inde hauriūt sa
 porem. **Cantic. v.** Dilectus meus cādū
 dus. 7 rubicūdus. electus ex milibus. **Can**
 didus propter puritatē rubicūdus. pp
 ter charitatē. electus ex milibus. pp
 ter multiplicem saporē. **Quarto**
 uideñdum est que sit zizania. quia filii
 nequā. zizania em̄ tria habent. sc̄z vim
 acutam. uentosam. 7 uenenosam. **Inqu**
 tum habēt uim acutā. significāt auari
 tiam. **Auari** enim sunt ualde acuti ad
 decipiendum. **Isa. l.** Sicut nouacula a
 cuta 7c̄. **Sicut** em̄ nouacula acuta du
 cta per caput cito 7 totaliter radit. sic
 auari simplices cito 7 totaliter spoli
 at 7 decipit. **Inquantū** autē zizania ha
 bent uim uētosam. significāt superbiam.
Prover. x. Qui nitit̄ mēdacis hic pa
 scit uentos. idem sequit̄ aues uolātes.
Superbus em̄ nitit̄ mendacis adula
 tionum. 7 sequit̄ uentos suarū ambi
 tionum. **uentus** em̄ dicitur eo. q̄ uiolen
 tus uenit 7 tamē subito desinit. sic am
 bitiones sepe in magnitudine ueniūt.
 7 cito deficiūt. **Talis** etiā sequit̄ aues
 uolantes suorū desideriorū. **Auis** em̄
 sc̄dm **Ps̄l. lxxviii.** dicit̄ ab a quod ē sine
 7 uia. quia nō habet certā uia sed per
 aera uagando discurret. **Sic** 7 super
 bi per uaria desideria discurrūt. et ni

bil stabile in mēte figit̄. **Inquantū** au
 tem zizania habēt uim ueneno sa. sig
 nificāt luxuriā. **Deutr. xxxiii.** Venenū
 aspidum insanabile. **Aspis** em̄ dicit̄
 ab aspergēdo quia uenenū spargit. et
 significat dyabolū qui uenenum spar
 git luxurie. qd̄ dicit̄ insanabile. **Aspis**
 autem ne audiat incantatoris uocem
 unam aurē in terrā figit. aliam cū cau
 da claudit. **Hec** ē duplex causa quare
 sepe luxuriosi nō sanant. **Una** ē quia
 habent copiā diuitiarū terrenarū. que
 sunt materie luxurie. 7 hoc ē aurē cor
 dis in terram figere. **Alia** quia promit
 tunt longā uitam. **Et** hoc ē caudā in
 aure ponere. **Quinto** uideñdum q̄ sint
 homines dormiētes. quia plati negli
 gentes. **Tria** autem sunt genera homi
 num. quibus periculū est dormire. **pa**
 stores gregis. gubernatores nauis. **pa**
 nitores obfesse urbis. **periculū** igitur
 est quādo prelati dormiunt. **Primo** quia
 sunt dominici gregis pastores. **unde**
 dicit̄ bar. **Jacob** qui fuerat pastor **Gen**
 nes̄is xxi. **Fugiebat** somnū ab oculis
 meis. **Luce ii.** Pastores erant in regio
 ne eadē uigilātes. 7c̄. **Secundo** quia
 sunt nauis ecclesie gubernatores. **Pro**
 uer. xxii. **Eris** sicut dormiens i medio
 maris 7c̄. **Tercio** quia sunt urbis ec
 clesie ianitores. **Ecclesia** em̄ est modo
 obfessa a demonibus. 7 tirānis. 7 rō
 periculū esset. si isti ianitores dormi
 rent. **Unde** primus ianitor reprehēdi
 tur. **Marci xiiii.** **Simon** dormis 7c̄.
Hoc significatū est. **ii. Regum. iiii.** ubi
 dicit̄ q̄ ostia iā purgans triticum ob
 dormiuit. 7 sic iterfectus ē ysbosēch.
Sexto uideñdum est q̄s sit inimicus
 hominis. quia dyabolus. **Sc̄dm** ei **Gre**
 gorii. **Inter** malos 7 caput eorū tanta

arentem dedisti mihi iunge et irrigua.
Deditque ei irriguum superius et inferius.
Ista sunt illa tria. scilicet corpus anima et spiritus
que ponit apostolus dicens. i. Thi. v.
Ipse autem deus pacis sanctificet nos per
omnia ut integer. et ista autem tria a
domino cum suspiriis petere debemus.
Illi habent terram australem et arenam. qui
habent corpus aridum. id est ab omni carnali
concupiscentia exsiccatur. Gene. i. Con-
gregentur aque. id est carnales concupiscentie
in locum unum. id est in matrimonium et
in uirginibus. et in continentibus. apparet
arida id est caro ab omni libidine
exsiccata. Illi habent irriguum inferius.
quorum anima sepe pro nimia tribulatione
afflicta. emittit lacrimas doloris. Jo. xvi. Amen amen dico uobis.
quia plorabitis et flebitis. et illi habent
irriguum superius. quorum spiritus pro de-
siderio celestium sepe emittit lacrimas
deuotionis. Psal. Fuerunt mihi lacri-
me mee. et talis igitur ager sic aridus in
corpore. sic irriguus inferius in anima. sic
irriguus superius in spiritu. aptus est ad produ-
endum lilium. rosam et uiolam. Naz. in
corpore arido. id est mortificato. crescit
lilium castitatis et mundicie. Est autem
preciosior talis ariditas. quam coniugal-
is fecunditas. Psal. lvi. Non dicat eu-
nuchus Ego lignum aridum. Nomen sem-
piternum dabo eis. et istud nomen sem-
piternum est illud de quo dicitur Sapi-
entie. iiii. Non est pulchra est casta genera-
tio cum claritate. et in anima irrigua
per amaritudinem nascitur rosa patientie.
quia sicut dicit Gre. Abel esse reuinit. quez
cayn malicia non exercet. Aug. Om-
nis malus autem ideo uiuit ut corrigatur.
aut ideo ut per ipsum boni exerceantur.
In spiritu irriguo pro deuotione nascitur

tur uiola contemplationis superne. Psal.
xxvi. Spiritus meus in precordiis meis
et. Secundo ponitur proposita questio
nis admiratio. cuius dicitur. unde ergo ha-
bet zizania. Ad istam questionem potest
responderi. quod preter causam quam po-
nit dominus dicens. Inimicus homo fecit.
Sunt alie tres cause ex quibus zizania o-
riuntur. Primo ex cultorum negligentia.
quando agrum purgare negligunt. Cum
tritico enim consueuerunt crescere zizania.
sicut dicitur hic. Palee. que tamen non sunt
condende cum tritico. Diere. xxiii. Quid
paleis ad triticum dicit dominus. Et spina.
Matth. viii. Simul exorte spine suffo-
cauerunt illud. Nec autem inter se ita dissi-
ferunt. quod zizania non sunt de semine tri-
tici. in herba tamen assimilantur tritico.
Palee uero sunt de semine tritici. In fru-
ctu tamen tritico non assimilantur. Spi-
ne autem non sunt de semine tritici. nec in
aliquo assimilantur. Semen dei est fides
dei. Ex qua omnia bona opera nostra na-
scuntur. Heretici sunt zizania. quia non
nascuntur ex semine tritici. id est ex fide
dei. Assimilantur tamen tritico id est ca-
tholicis in herba id est in conuersatione si-
mulata. Matth. vii. Accedite a falsis
prophetis qui uenunt ad uos. et ista ta-
lia zizania sunt conburenda. sicut dicitur hic.
Palee uero sunt falsi christiani. qui licet na-
scantur ex semine tritici id est fide dei. non
tamen habent fructum boni operis. et quod
uis palee proficiunt tritico. tamen non re-
conduntur in horreo cum tritico. sic eti-
am tales quous proficiunt bonis. tamen quia
non sunt boni in igne eterno cremabuntur.
Matth. iiii. Paleas autem conburet igne
et. Isti sunt similes illis. de quibus di-
citur Iudic. xii. quod non poterat dicere
seboletus. quod interpretatur spica. sed

theboleth quod interpretat palea. **S**pine uero sunt hoies impii. q nec fide uidentur habere nec opera. **I**nsuper bonos persequuntur. **A**ut in personis ut tyranni. aut in rebus ut usurarii. aut in uita per malū exēplum sicut mali plati. **T**ales etiā spie oburent. **P**sa xxxiii. **S**pine cōgregate igne cōburent. **S**econdo nascunt zizania ex aeris corruptela. **I**n signat maloz societate. q bonos corrumpit. **I**n ubiq est periculosa et damnosa. **S**ed in celo mala societas luciferi fecit aliis cōfocius pdere regnuz celi. **A**pocal. xii. **C**auda draconis trahat terciā partē stellarū. **U**na pars angeloz fuit illorū. qui deo assistunt. **A**lia illoz qui deo ministrat. **T**ercia illorum qui noluerūt assistere nec ministrare. **E**t istam partē traxit. **S**ecunda damnosa est in inferno. **M**ax societates demonū dānatis facit horrorem. **J**ob xx. **V**adent et superuenient super eum horribiles. **S**ocietas propinquorum facit eis dolorem. **I**deo diues nolebat ut fratres sui ad infernū descēderēt. ne ei dolore auget. **S**ocietas omnū et singuloz facit eis stuporē. **P**saie xiii. **U**nusquisq ad proximum suū stupet. **T**ercia est nociua in mūdo. **M**ali enim sunt imundi. **I**n ideo alios inquinant. **E**ccl. xii. **S**ui tetigerit picē inquinabitur ab ea. **S**unt tenebrosi. **I**ō alios quos obscurant. **u. Corinb. xvi. S**ue societas lucis ad tenebras. **S**ūt corrupti. **I**deo alios corrumpunt et uiciant. **i. Corinb. xv. C**orrumpunt bonos moral. **col. T**ercio nascunt zizania ex terre malicia. **P**rocedit quidē ex terra aliquādo humor uenenosus. aliquādo grossus. aliquādo subtilis. aliquādo subtilissimus atq purissim⁹. **S**ue

dam igit semina nascunt ex humore uenonato sicut zizania nē. **I**sti sunt luxuriosi. **U**n dicit de uino. per qd luxuria designat. **P**rouer. xxiii. **S**uasiregulus uenena diffundit. **U**enenū dicitur a uena. qd per uenas usq ad cor discurret. **U**ene autē anime sunt quinq sensus corporis. **U**na est uisus in quo tunc uenenū ponit. quādo ex impudico aspectu cōcupiscētia generat. **A**lia uena est auditus que tunc uenenū haurit. quādo colloquiū mulieris ipsum inficit. **I**n sic per tales uenas istud uenenū ad cor uadit et ipsum extinguit. **A**lia generant ex humore grosso. sicut mullica. **I**sti sunt superbi. qui nascuntur ex humore grosso id est ex spū inflante. **D**e quibus dicit **A**postol⁹ Col. ii. **I**nflatos sensu carnis sue. **A**ug⁹ **D** pelis inflata. quid tēderis? **D** sanies facta quid inflaris? **S**ed ista pellis inflata in morte decumescet et dirūpet. **S**apientie iiii. **D**irūpet eos inflatos sine uoce. **A**lia generatur ex humore subtili sicut milū. quod licz sit uile tamē ē subtile ac tenue. **I**sti sunt auari q sunt ualde subtiles ad decipiēdum simplices. **H**iere. iiii. **S**apientes sūt ut faciāt. **m**abo. at fa. ne. **T**ales taz subtiles. i mor te stulti apparebūt. **P**sa. xix. **C**onfundentur plectētes et texētes subtilia. **A**lia generatur ex humore subtilissimo et purissimo sicut triticū. **I**sti sunt sancti uiri. qui a mūdo suscipiūt subtilissimum humorē. id ē purissimū amorē. amātes mūdum nō ad superuitatē s; ad necessitatē. **i. Thi. vi. H**abētes alimēta et qbus tegamur nē. **T**ercio ponit questionis et ammirationis determinatio. cum dicit **I**mmic⁹ homo hoc fecit. **U**biq; qd des seminat

damnatoꝝ denigrata. torrida. et com-
 busta. Et talis visio faciet in eis mag-
 num stuporeꝝ. Visione quodammodo
 spūalem habebūt. qui uidebūt horri-
 biles ⁊ deterrimos demones. Et talis
 visio faciet in eis magnā ⁊ horribileꝝ
 iracūdiā. ⁊ furorē. Visione ut ita di-
 cam intellectuale. quā uidebūt lucifereꝝ
 qui erūt quasi deꝝ ⁊ dominus inferna-
 lis. Et talis etiā visio faciet in eis ma-
 gnum ⁊ horribilē dentium stridorem.
 Vidēdo enim tam horribilē atqꝝ ter-
 ribilem dominū. stridebunt dentibus
 p̄ pauore. Psal. Peccator uidebit tria
 scꝝ predicta. ex hoc irascet. Ecce quā-
 tus furor. Dentibus suis fremet. Ecce
 quātus stridor dentium. Et tabescet. Ec-
 ce quātus stupor. Secūdo damnati
 habebunt ordinationē in supplicis.
 quod notat cum dicit Alligate ea in
fasciculos Greg. in moral. Si nullꝝ in
 supplicis ordo seruādus est. cur cōbu-
 renda zizania ī fasciculos ligātur. Sꝝ
 nimirum fasciculos ad cōburēduꝝ li-
 gare. est hos qui eterno igni tradendi
 sunt pares paribꝝ sociare. ut quos si-
 milis culpa inquinat. par etiā pena o-
 stringat. Et sic uidetꝝ qꝫ in inferno erit
 ordo. Sed cōtrariū uidetꝝ quod dicitꝝ
Job. x. Obi nullus ordo. sed sempi-
ternus horror inhabitat. Sed dicēdū
 qꝫ est ibi ordo. ⁊ nō est ibi ordo. Est
 enim ibi triplex ordo. Primus diuine
 iusticie. Augꝝ. Peccatores in supplici-
 is ordinantur. ut nunqꝫ sit dedecꝝ cul-
 pe sine decore iusticie. Et hoc ostendit
 Augꝝ. triplici exēplo. Pulcre eīm relu-
 cet gēma in anulo incarcerationa. pulcre
 latro apparet in furca. pulcre seruus
 manet ī cloaca. Sic diuina iusticia pul-
 cre lucet in carcere infernali. Pulcre pec-

cator qui est latro aīe sue. stat in parti-
 culo dyaboli. Pulcre idē pctōr qꝫ est
 seruus dyaboli. manet in cloaca gebē-
 nali. Secūdo est ibi ordo supplicio-
 rum. quia non ōnes equaliter puniun-
 tur. sed iuxta mēsuram peccati datur
 mēsurā supplicii. Deut. xxv. Pro mē-
 sura peccati erit ⁊ plagarum modus.
Tercio est ibi ordo peccatum. qꝫ il-
 li qui fuerūt similes in culpa sociabū-
 tur in pena. Cach. xii. Planget terra
 scꝝ infernalis familie ⁊ familie seorsuz.
Nam seorsum plāctum faciet familia
 superbōrū. seorsum luxuriosoꝝ. seor-
 sum familia auaroꝝ. Dicitꝝ autē ibi
 non esse ordo. quātum ad tria. Prio
 quia elemēta ⁊ cetera creature ibi non
 seruāt distinctionē suā. sed ōnia sunt
 omuxta ⁊ ofusa. Psal. Ignis sulphur
 ⁊ spūs procellarū pars calicis eorum.
Ideo infernus uocatꝝ chaos. Lu. xvi
Secūdo quia dānati non seruāt ibi
 locū suū. Res eīm dicitur inordinata.
 quādo frequēter mutat locū. De dam-
 natis autē dicitꝝ Job xxiiii. Ad nimi-
 um calorē trāsibunt ab aqꝫ nuium.
Tercio quia ibi elemēta nō seruāt
 pprietates suas. Nā pprietas ignis
 est glaciem ⁊ niuē resoluerē. Tūc autē
 non resoluet. Sapie xvi Dixꝝ glacies
 sustinebant uirtutē ignis. ⁊ nō tabesce-
 bant. Proprietas aque est ignē extin-
 guere. tūc autē nō extinguet. Sapie
xvi. Ignis in aqua ualebat oꝝtra uir-
 tutem suā. ⁊ aqua extinguentis nature
 obliuiscēbat. Proprietas aeris ē lumē
 recipere. Tūc at nullo mō recipiet. E
iūsdem xvii. Nec siderū lumpidissime
 flāme illuminare poterāt illam noctē
horredam. Proprietas terre est ifimū
 locum tenere. Tūc autē pctōr hēbit

terrā sursum ⁊ deorsum ⁊ a dextris ⁊ a
sinistris. Infernus em̄ credit̄ esse in cen/
tro terre ubi undiq; uallat⁹ erit pecca/
tor. **Job xx.** Reuelabunt celi iniquita/
tem ei⁹. ⁊c. Tunc terra aduersus pecca/
torem consurget. quia ne unq; euadat
eum custodiet. **Tercio** dānati habe/
bunt diuersitatē in penis. quia nō eq/
lites sed per fasciculos punient. **In in/
ferno em̄ est calix ire dei plenus.** **Apoc.**
xvi. Babilon magna uenit in memo/
riam ante deū. date illi calicē ire indi/
gnationis eius. ⁊ est ibi fluius igneus
Dan. vii. Fluius igneus rapidusq; egr.
a fa. e. **In calice** igit̄ ire dei quidaz bi/
bunt tm̄ in superficie qui scz non gra/
uiter peccauerūt. **Alii** usq; ad medium.
qui grauiter deliquerunt. **Alii** usq; ad
profundū. ⁊ usq; ad feces qui scz fue/
runt profundati in fecibus peccatoꝝ.
Ysa. li. Usq; ad funduz calicis sapo/
ris bibisti. ⁊c. Est etiā ibi fluius igneus.
in quo non omnes equaliter puniun/
tur. **Quod** significatū est **Ezech. xlii.**
ubi dicit̄. **Mensus** est mille cubitos. ⁊
traduxit me per aquā usq; ad talos.
Rursus mēsus est mille. ⁊ traduxit me
per aquam usq; ad genua. **Rursus** mē/
sus est mille. ⁊ traduxit me per aquaz
usq; ad renes. **Et** mensus est mille per
torrentē quem non potuit trāsuada/
re. quoniā intumuerūt aque profunde
torrentis. qui non potuit trāsuadari.
Ecce propheta ponit i isto fluiuo q/
druplicē mensurationē. alicubi attingit
usq; ad talos. alicubi usq; ad ge/
nua. alicubi usq; ad renes. alicubi usq;
ad caput ⁊ super. **In** talis autē ē p̄i/
cipium ⁊ inchoatio. **In** genub⁹ deam/
bulatio. **In** renib⁹ carnalis delectatō
In profunditate submersio. **Sūt** igit̄

quidam qui de nouo peccare inceperūt
⁊ sine penitētia decesserūt. **Isti** ponentur
in isto fluiuo usq; ad talos. **Alii**
sunt qui de malo in peius ambulauerunt
⁊ profecerūt. **Isti** ponent̄ usq; ad
genua. **Alii** sunt qui preter peccata spi/
ritualia ut est superbia ⁊ inuidia. ⁊ p̄/
ter peccata etiā tēporalia ut est usura
addiderunt etiā pctā carnalia. **Isti**
ponunt̄ usq; ad renes. **Alii** sunt q in
omnia pctā per lōgam cōsuetudinē
se immerferūt. **Isti** ponuntur in profun/
do habētes istū fluiuum usq; ad cal/
put ⁊ super caput. quia em̄ pctā super
peccata eoꝝ ascenderunt. iuxta illud
psal. Iniquitates mee supergressē sunt
⁊c. **Iustū** est ut etiā pena super eorū
caput ascēdat. **Secūdo** ponit glo/
ria beatoꝝ cum dicit̄ **Triticū** autē cō/
gregate in horreū meum. **Notādum**
autem q; triticū dei tripliciter pōt cō/
siderari. **Primo** put est in agro. ⁊ sig/
nificat electos qui dei seruāt p̄cepta.
Triticū enim in agro fructū facit. **ali/
ud. xxx.** aliud sexagesimū. aliud cente/
simū. ut habet **Mat. iiii.** Tunc at/
tales fructū tricesimū generāt. qñ cuꝝ
fide trinitatis decē p̄cepta dei obli/
uant. **Tunc** faciūt fructū sexagesimū.
quādo seruāt dei p̄cepta et sex mi/
sericordie opera. **Tunc** faciūt fructū
centesimū. quādo ōnia ista faciunt.
non pro laude mūdi sed pro gl̄a dei.
Centesimus enim numer⁹ p̄i⁹ de sini/
stra transit ad dexterā. **Secūdo** cōsi/
deratur triticū prout est in area. ⁊ sig/
nat uiros perfectos qui dei seruāt cō/
silia. **Area** enim religionē signat. **Triti/
cum** autem in area a tribus purgatur.
scz a paleis. ab aristis. et a cōmixtiōe
puleris. **Multi** sunt filiofi qui hāt

cum secularibus nimiam societate et hoc est triticum esse cum paleis. id sunt purgandi. **Mat. xxii.** Quid paleis ad triticum dicit dominus? Alii habent nimiam morum leuitatem et hoc est triticum esse cum aristas que sunt leues et aride. quia tales in moribus habent leuitatem et in afflictionibus ariditatem. ideo sunt purgandi. **Lu. iiii.** Cuius uentilabrum in manu eius et permiscabit area suam et cetera. Alii habent nimiam terrenorum cupiditatem. et hoc est triticum esse cum puluere. Et id purgandi sunt. alias dyaboli eos cribrat id est rotat et currere facit de cupiditate in cupiditate. **Lu. xxii.** Ecce sathanas expetuit uos ut cribraret sic triticum. Cribrum enim a currere nomen accepit eo quod triticum currat per ipsum. Secundo considerat triticum prout est in horreo. et signat sanctos prout sunt in gloria. ubi sunt insimul coniuncti et a uentis temptationum et tempestatibus persecutionum securi. Tria autem sunt necessaria uite humane scilicet triticum. uinum. et oleum. Tria dabantur sanctis in gloria. **Psal.** A fructu frumenti. uini. et oli. multi sunt. Frumentum habet reficere. oleum delectare. uinum iucundare. Sancti igitur reficiunt in uisione humanitatis. delectantur in contemplatione diuinitatis. et iucundantur in presentia tantae beatitudinis societatis.

Dominica in septuagesima.

Sermo primus.

Simile est regnum celorum prout famulus qui exiit primo mane conuocare operarios in uineam suam et cetera. **Mat. xx.** Dominus noster sepe ad turbas in parabolis loquebatur. ut boni et humiles intelligerent. mali autem et superbi intelligere non possent. Ad in-

telligentiam autem istis parabole plura per ordinem sunt uidentia. Primum quod sit ista uinea. et dicendum quod ista uinea signat ecclesiam siue uniuersitatem fidelium. **Ysa. v.** Uinea domini sabaoth domus israel est. Ista autem uinea tot palmites protulit. quot sanctos habuit. **Dist.** stinguunt autem dominus tria genera palmitum. ut habet **Jo. xv.** Quidam enim sunt uiti id est christo adherentes per fidem. sed non ferentes fructum per operationem. De quibus dicit **Omnne palmitem in me scilicet manentem per fidem. non ferentem fructum per operationem. tollet eum. scilicet pater meus de consortio beatorum. et ponet eum in consortium danatorum.** De talibus dicitur **Sapiencie. iiii.** Adulterine plantationes non dabitur radices altas. Vocantur autem adulterine plantationes palmites. ad radicem uitis crescentes. quod sunt infructuosi et immaturales. **Secundi palmites sunt** qui nec uiti adherent per fidem. nec fructificant per operationem. De quibus subdit **Si quis in me non manserit. mittet foras sicut palmes. et colligent eum scilicet angeli. et in ignem mittent. et ardet.** Isti sunt heretici et scismatici. qui ab ecclesia sunt precisi. Tercii palmites scilicet infructuosi. quod secundi scilicet precisi ad nihil sunt apti nisi ad ignem. **Ezec. xv.** Fili hominis quid fiet de ligno uitis. ex omnibus lignis nemorum? Nunquid tollat de ea lignum ut fiat opus. aut fabricabit ex ea paxillum ut dependeat ex eo quodcumque uas? Ecce igni datum est in escam. In talibus enim hominibus non est lignum alicuius uirtutis. per quod fieri possit aliquod opus meritorum. nec paxillus id est uita emines ad quam uasa subditorum possint pendere per exemplum. Et id ex quo sibi non

sunt utiles per opera meritoria nec al-
lius per exempla non sunt apti nisi ad in-
cedia. **Tercii sunt palmites** quod viti sem-
per adheret et fructum faciunt. **De qui-**
bis dicit **Sui manet in me et ego in eo.**
hic fert fructum multum. Tales enim mul-
tum fructificant. **Tum** quia a patre qui
est agricola purgant. **Ibidem.** **Omnes**
qui fert fructum purgabit eum sed propter me-
us ut fructum plus afferat. **Tum** quia a
filio dei qui est vitis vera humor in-
fundit. **Hiere. xvii.** **Erit tanquam lignum**
quod transplantat super aquas quod
ad humorem mittit radices. **Tum** quia
a spiritu sancto qui est solaris radius vne-
maturant et excoquant. **Can. i.** **Botry-**
cupri dilectus meus in. **Ad litteram enim**
dicitur quod sol radius recto locum illum en-
gradadi respicit et ideo vinas excoquit et
preciosum unum facit. **Secundo** videtur
dum est quis sit iste paterfamilias et
dicendum est quod deus trinitas qui ha-
bet tria palacia in quibus habet tres fa-
milias. **Primum** est celum ubi est familia
filiorum. **Psal. Filii t. sicut novelle oli-**
ve. **Secundus** est mundus ubi est fami-
lia militarium. **Job vii.** **Militia est vi-**
ta hominis super terram. **Tercium** est infer-
nus ubi est familia incarceratorum.
Psal. xxiii. **Congregabunt in congrega-**
tionem unius fascis in lacum et clauden-
tur ibi in carcerem. **vel potest dici** quod iste
tres familie sunt tres status salvandorum
scilicet coniugati continentes et virgines. **Sui**
non est in aliquo istorum trium statuum
non est de familia dei sed dyaboli.
Tercio videndum est qui sunt isti o-
perarii et dicendum est quod sunt fideles. **Ho-**
rum tamen tria sunt genera de quibus
dicitur **Apoca. iii.** **Utinam frigidus esses**
aut calidus sed quia tepidus est etc.

Quidam enim operantur fideliter et fer-
uenter isti sunt calidi et boni operarii.
Ponit autem Crisostomus super Math. tria si-
gna per que boni operarii discernuntur
a malis. **Primum** est quia boni opera-
rii prius aspiciunt opus et postea cibum
malus autem prius habet oculum ad cibum
et ad opus iniunctum. **Sic** et servi dei
in operibus suis prius intendunt dei
gloriam et postmodum utilitatem suam. ma-
li autem e converso. **Secundum est** quia
bonus operarius totam diem expendit cir-
ca opus sciendum modicum autem tempo-
ris circa cibum. **Malus** autem parum vult
operari et tota die comedere et inebri-
ari. **Sic** et servi dei totum tempus debent
expendere circa spiritualia procuranda
modicum autem circa temporalia acqui-
renda. mali autem e converso faciunt. **Ter-**
cium est quia boni operarii si forte
opus non potest perficere erubescit mer-
cedem petere vel coram domino appa-
rere. **malus** autem si forte perficiat siue non im-
pudenter se ingerit mercedem petit. **Sic**
etiam servi dei si forte aliqua carnis fra-
gilitate impediti aliquod opus dei non
faciunt apparere coram deo in oratio-
nibus erubescunt nec pro illo opere mer-
cedem a deo sperare presumunt. **mali** autem
etiam si nihil boni faciunt audacter se
ingerunt et de dei patientia et longani-
mitate nimis presumunt. **Alii operan-**
tur neque **Isti sunt frigidi et mali o-**
perarii de quibus sic dixit **Augustinus**
super psal. **Dicit homo miser nolo me con-**
tinere a malo et volo videre dies bo-
nos. **Si operarius tuus tibi diceret** **En-**
uasto istam vineam. **Adduxisti me ad vi-**
neam ut faciam eam et putem et concidam
omnia ligna utilia ut non quod colli-
gas habeas et cum fecero istud reddu-

turus es mihi laborē meum / Nōne in sanum illum dices / et de domo tua illum pelleres anteq̄ ad falceꝝ manum mitteret? Tales sunt hominēs qui facere uolunt mala / et dies bonos uidere.

Alii sunt qui operant negligēter. Isti sunt tepidi operari / qui sepe sunt peiores q̄ frigidū. Aqua enim calida q̄ congelat fortius congelat q̄ frigida. ex eo q̄ frigus maiorē resistētiā ibi inuenit. et ideo uirtutē suā ibi fortius imprimit. Similiter et ferrū durū et frigidum propter eādem causam fortius ignit q̄ stipula. Eodē modo quādo boni efficiunt mali / peiores sunt ceteris. quia dyabolus in eis fortius imprimit suam maliciā propter multā quā ibi inuenit resistētiā. Mali autē quādo ouertunt feruētiores sunt tepidis / quia deus fortius in eis suā imprimit gratiam. ideo dicit Ecc̄. xlii. Melior est iniquitas uiri q̄ benefaciēs mulier. quia quādo cōuertit uir iniquus feruentius operat q̄ mollis et tepidus.

Quarto uidendum est que sint iste hore / et dicendum q̄ si uinea accipiatur allegorice pro ecclesia. tunc s̄m Greg. mane fuit ab Adā usq̄ ad Noē. Tercia a Noē usq̄ ad Abrahā. Sexta ab Abrahā usq̄ ad Moysen. Nonā a Moysē usq̄ ad aduētum dñi. Unde cima ab aduentu domini usq̄ ad finē mundi. Si uero uinea accipiat moraliter pro aīa. tunc sc̄dm Gregorium

Hanc est intelligēda puericia. que parum clarescit sicut lux matutina. Tercia est intelligēda adolescētia. que proficit in calore etatis et splendore cognitionis. Sexta est intelligēda iuuetus. que plene calet et lucet sicut sol in meridie. Nonā est intelligēda senectus. que

incipit decrescere in calore et cognitiōe.

Undecima est intelligēda etas decrepitorum. que iuxta occasum est / quia igit̄ ad bonā uitā alius in puericia / alius in adolescētia / alius in iuuentute / alius in senectute / alius in decrepita etate perducit. ideo diuersis hōris operari in uineam uocant. Quinto uidendum quis sit iste denarius / et dicendum q̄ s̄m Remigiū iste unus denarius qui omnibꝫ dat signat beatā uitā. q̄ ab omnibus percipiet / in qua non uiet unus alio minꝫ uel prolixius. et tū ibi erunt multe diuersitates meritorū.

Dicit autē denarius quadruplici ratione.

Primo rōne nominis. Denarius em̄ dicitur a decem / ex eo q̄ olim .x. uisuales ualebat / et ideo uita illa beata denarius dicit / quia pro obseruatōe decalogi dat. Mat̄. xix. Si uis ad uitā ingredi serua mādata. Secūdo rōne imaginis. imago enim dei in beatis imprinetur / per assimilationē ad deū / et ad trāsformationē in ipsum. ii. Cor. iiii. Nos autē reuelata facie gloriā domini seculātes / in eādem imaginē trāsformamur et. Tercio rōne scripture. quia ibi erat plena sciētia / et cognitiō ueritatis. i. Cor. iiii. Nunc cognosco ex parte. tunc autē cognoscā sicut / et cognosco suꝫ.

Quarto rōne figure sperice. quia ibi erit plena possessio eternitatis. Jo. x. Ego uitā eternam do eis. Sexto uidendum est quis sit iste procurator. Et dicendum q̄ est xp̄s inquantū hō. Mat̄. inquantū deꝫ est p̄familias istis uinice est cum patre. Est igit̄ procurator quia ipse sicut dicit Glosa interlinearis / pater omnia dedit sibi in manus. Omnia sc̄z celestia terrestria et infernalīa. Nam celestibus procurat iustam

remunerationē Mathei. xxv. Venite
benedicti patris mei. 7c. terrestribz p
curat paternā propiciationē. i. Jo. ii.
Advocati habemz apud patrē. Ihesu
sum xpm iustū 7 ipse est p. 7c. Infer
nalibus procurat eternā punitionem.
Psal. Reges eos in uirga ferrea 7c.
Septimo uidendum est que sit ista
murmuratio. Et dicēdum qz murmu-
ratio ex multis causari pōt. Prio ex
motu ipatiētie. de qua dī Ro. x. De
qz murmurauerit sicut qui. eoz mur-
7 perierit ab exterminatore. Ista talis
murmuratio nō erit inter sanctos.
Gregor. Regnum celoꝝ nullz murmu
rans accipit. nullz qui accipit murmu
rare potest. Secundo causari pōt ex
magna desiderii intēctione. Est em̄ ma
gna desiderii intēctio. quedam cordis
inmurmuratio. 7 talis murmuratio erat
in antiquis patribus. qui nimis inten
te suam liberationez affectabāt. unde
dicebat unus eoz. Psal. lxxiii. Utinaz
distrūperes ce. 7 de. Ista talem murmu
rationē habēt anime sanctoꝝ. que di
cunt. Apocal. vi. Usqzquo dñe sanctz
7 uerus non iudicas 7 iudicas sangui
nem nostrum. Tercio causari pōt ex
longa expectatōe 7 cordis suspēctōe.
7 ista etiā fuit in antiquis patribus.
Greg. Accipiētes murmurabāt. qz an
tiqui patres in infernū descendentes a
gloria dilati sunt. Quasi ergo pꝑ mur
murationē denariū accipiunt. qz pꝑ lō
ga iferni tēpora ad regni gaudia per
uenerūt. Quarto causari pōt ex am
miratione diuine clemētie. Et ista mur
muratio est aliquando inter scōs vi
ros. qui uidētes qz deus tam copiose
7 citius remunerat tarde uemētes. qz si
bi lōgo tempore seruīētes. quodāmo

do murmurant. dei super hoc liberali-
tatem 7 mīam ammirantes. Unde 7 pe-
trus murmurare potuisset. qz latro ip-
so citius ad regnū peruenit. Et de tali
etiā murmuratōe intelligi pōt qd̄ di-
citur hic. Quinto cāri pōt ex amira
tionē diuine patiētie. Et hanc etiā ha
bent sancti uiri qui uidētes malos in
hac uita floreꝝ. quodāmodo murmu
rant dei super hoc patiētiā ammiran
tes. Hier. xii. Iustus quidē tu es do
mine si disputem tecū. quare uia impi
orum prosperat. Bene est omnibus qui
preuaricant 7 inique agūt. Abacuc. i.
Quare respicis contēptores. 7 taces o
culcante impio iustiorē se. Del p̄t ac
cipi ista murmuratio. per quādā sup
positionē. q. d. Dato qz sic murmurā
rent taliter. respōderet eis.

Sermo secundus de eodē.
Te 7 uos in uineam meā 7 qd̄
iustū fuerit dabo 7c. Ista uer
ba dixit dominz uinee illis qz
stabāt ociosi in foro. Magnū quidēz
periculū est ocii sectari. quia dyabol
lus quos ociosos inuenit mox ad o
pus suū assumit. Unde monet Hiero
nimus. Semper aliqd̄ boni facito. ut
te dyabolus inueniat occupatū. Ali
quādo tamen dominz dyabolū pre
uenit. 7 ociosos ad laborādum mittit
sicut hic. quādo dixit. Te 7 uos in ui
neam meā 7c. Et in hoc ostēdit mag
na dei mīa. labor ei fuit inflictus bo
mini propter p̄ctm̄. Gen. iiii. In sudo
re uultus tui 7c. Et tamē ipsuz labo
rem nobis cōuertit in merituz. Psal.
Labores ma. t. quia mā. 7c. Augusti.
de ci. dei. Ineffabili dei misericordia.
ipsa pena uicioꝝ trāsit in arma uirtu
tum. 7 fit iusti meritū supplicii p̄ctōꝝ.

In uerbis igitur premissis tria sunt ui-
denda. **P**rimo quid per uinea signat
Secundo propter quid operarii in ui-
neam mittunt. quod notat cum dicit
Ite et uos et Tercio que merces eis p-
mittitur. quod notat cum dicitur **Et**
quod iusti fuerit dabo uobis Circa
primum notandum quod per uinea; sicut **Ber-**
nar. anima sue conscientia significatur.
In uinea igitur anime nostre laborandum est.
ut amputemus palmites luxuriantes
carnalis concupiscentie. **T**ancum. ii. **T**empus
pucationis aduenit. prouinciam lapid-
es superbie. **P**salm. v. **L**apides elegit
ex ea. et extirpauit spinas auaricie. unde
dicitur ibidem de uinea malorum. **A**scendet
super eam uesper et spine. **I**n tali igitur
uinea sic purgata nascuntur bone gemme.
boni flores. bone uue. et bonum uinum.
De quibus dicit **Gen. xl.** **V**idebam col-
ram me uitem in qua erant tres p-
pales crescere paulatim in gemmas et
post flores uuas maturescere. **T**uli er-
go uuas et expressi in calice. et tradidi
poculum pharaoni. **S**emine bone sunt co-
gitationes bone. **S**icut enim gemme sunt
principia et origo omnium fructuum in
uinea. sic bone cogitationes sunt prin-
cipium et origo omnium bonorum operum
in anima. **P**riusquam enim homo aliquid bo-
ni faciat illud cogitatione pertractat.
Eccles. ii. **C**ogitavi a uino abstrahere
carnem meam. et tamen illud principium
a nobis habere non possumus. sed a deo
petere debemus. **ii. Cor. iii.** **N**on quod suf-
ficientes simus cogitare aliquid a no-
bis quasi ex nobis. **et** Flores autem bo-
ni sunt bone uoluntates. **C**risostomus. **B**one
uoluntates sic sunt apud deum suauis
quod admodum odoriferi flores. **S**icut
autem ex gemmis nascuntur flores. sic ex

bonis cogitationibus bone uolunta-
tes. et sicut flores sicut **C**risostomus. non prius
procedere nisi prius precedat gemme.
sic nec quis potest habere bonam uolu-
tatem. nisi prius habeat bonam cogita-
tionem. **D**icunt autem flores a fauonio.
qui est uetus qui greco nomine zephirus
appellatur. qui flores generat et conser-
uat. et uenit ab occidente. et ideo mortem
et occasum hominis representat. **I**ulius di-
citur flores. secundum **V**isidum quod fluide ex
eo quod cito resoluntur et maxime ab au-
stro propter aquarum abundantiam.
Unde auster quasi hauriens aquas uo-
catur. per quod datur intelligi quod bone
uoluntates generantur et conseruantur per
mortis memoriam. resoluntur autem et
dissipantur a nimia rerum abundantia.
Due autem bone sunt fructus bono-
rum operum. **S**icut enim uue nascuntur
ex floribus. sic bona opera nascuntur
ex bonis uoluntatibus. **Eccles. xxiii.** **F**lo-
res mei fructus honoris et honestatis.
Dicunt autem uue sicut **V**isidorus quasi
humide ex eo quod intrinsecus humore
sunt plene. **S**ic opera seruorum dei del-
bent esse humida. id est humore deuoti-
onis et charitatis plena. **Hiere. xxxi.**
Inebriabo animas sacerdotum pin-
guedine. **W**inum autem significat gau-
dium cordis. quod in presenti ex bo-
nis operibus generatur. **D**icit autem ui-
num sicut **V**isidorus a uena. ex eo quod ue-
nas sanguine replet. **U**ene autem sunt po-
tentie anime. **M**emoria enim replet gau-
dio. quando recollit bona que facit. **I**n-
telligentia quando in statu salutis se ef-
se cognoscit. **U**oluntas quando in bonis
operibus semper perseverare intendit.
De isto gaudio quod in presenti ex bo-
nis operibus generatur. dicit **g**lo. super

illud psal. **In** custodiēdis illis retri-
butio multa. non tñ pro eis in futu-
ro reddet premiū. sed etiā hic in eorū
custodia magnum est gaudium. **Cir-**
ca secundum nota scz. propter qđ ope-
rari in uinea mittunt. **Notandum** qđ
operari in uineam mitti cōsueuerunt
ad tria. scz. ad putādum. ad fodiēduz.
et ad uindemiādum. **Sic** et nos uineaz
cōscientie nostre debemus putare. om-
nia uicia resecađo. **Dicit** autē **Ambro-**
sius ad simpliciāniū. uinea recisa fructi-
ficat. semiputata frondescit. neglecta
luxuriat. **Uinea** igitur anime nre bñ re-
cisa. et putata ab omnibus uiciis et pec-
catis fructificat per bona opera. **Jo.**
vi. Omne palmitem qui fert fructum
purgabit eum. ut fructū plus afferat.
Ossee x. Vitis frōdosa israhel. fructus
adequatus est ei. **Illā** est optima ui-
nea in qua fructus foliis et folia fruc-
tibus adequantur. **Illā** est optima ani-
ma in qua opera uerbis et uerba ope-
ribus assimilant. **Iste** autē fructus at-
tenditur et foris per bonā famam et in-
tus per bonā cōscientiam. **Prouerbi.**
xxiii. Para foris opus tuū. et diligē-
ter exerce agrū tuum. **Sicut** enī dicit
Cesarius **Quid** enī prodest. si extero-
ra nostra possidet serenitas et interio-
ra nostra tempestas. **Uinea** autē semi-
putata id est aīa negligenter purgata
frondescit. quia multa uerba sed pau-
ca opera gignit. **Talis** aīa est maledic-
ta. **hoc** significatū est **Matth. xxi** **Ubi**
dominus ficulnee habēti sola folia ma-
ledicit. ymo talis uinea est eradicāda
et comburenda. **Lu. iii.** Omnis arbor
que non facit fructū bonum excidet. et
in ignem mittet. **Uinea** uero neglecta
luxuriat in palmites degeneres. et silues-

tres et super oriuntur ibi spine et uepres
unde dicit **Ysa. v.** Non putabit et nō
fodietur. et ascendet super eā uepres et
spine. **Uepres** scđm **Ysidorū** dicuntur
quasi in p̄cedentes. **Spine** dicuntur a
spica propter acuitatē. **Quādo** igitur
consciētia non purgat. oriuntur ibi tem-
ptationes carnales animā in prenden-
tes. id est uolēter capiētes. **Oriuntur**
etiam ibi tēptationes spūales. acute a
nimam perforātes. **Talis** etiam uinea
efficit siluestris. quia non p̄fert uuas
sed labruscas. **Ysa. v.** Expectaui ut fa-
ceret uuas. et fecit labruscas. **Dicit** autē
labrusca a labris uiarū. quia tales a-
nime efficiunt siluestres ut nihil spūa-
le sapiāt. **i. Coz. ii.** Animalis hō non
percipit ea que sunt spūs dei. **Et** effici-
untur demonibus perue. ut per eas in-
cedant. **Job xix.** Venerūt latrones et fe-
cerunt sibi uia per me. **Secūdo** debe-
mus ipsam uineā nostraz fodere. **Sūt**
autem huius uinee fossores quatuor.
Primus ē pudor. qui habet terrā cor-
dis mollificare. **Quādo** enī p̄tōr col-
gitat sui status horribilitatē. inde cō-
cipit magnū ruborē. **Ro. vi.** Quem er-
go fructū habuistis tunc in illis in quibus
nūc erubescitis. **Talis** ergo rubor
terrā anime durā habet emollire. **Job**
iii. Deus emolliuit cor meū. et omni-
potens conturbauit me. **Deinde** accedit
secūdus fossor. s. dolor. qui cor emol-
litum habet scindere. **Postq̄** enim ter-
ra dura emollita fuerit. facilius scindit
Jobe. ii. Scindite corda uestra et non
uestimēta uestra. s. cātum. **Sui** enī scin-
dit corda scindit et uestimēta. id est ex-
teriora opera sed non euerſo. **Dei**
inde accedit tercius fossor scz. timor.
qui omnes lapides id ē omnia peccata

que in corde scisso ⁊ defosso inuenerit.
habet extra proiicere. Prouer. i. Tior
domini expellit pctm. Deinde accedit
quartus foffor. f. amor dei. q omnes
palmites infructuosos ad radicez vi
tis subortos. id ē omnes amores mū
danos habz euellere ⁊ radicare. Aug. ^{in 1546}
Gui biberit de fluuio paradisi ⁊ gut
ta maior est oceano. restat ut i eo sūt
mundi penitus extincta sit. Tercio
debemus uineā istā uindemiare id ē o
pera nostra colligere ⁊ deo offerre. S;
hodie sunt tres mali uindematores.
scz auaricia luxuria ⁊ superbia. Psal.
Uindemiant eam omnes qui ptergre
diuntur uiam. exterminauit eam aper
de silua ⁊ singularis fery depas. ē eam;
Ambulātes per uiaz sunt auari q non
cessant discurrere ut diuitias possint
augere. Et est mirabile quia in uia pe/
dum quāto quis semor tāto ardētior.
In uia autem lucrōrū quāto quis se/
mor tāto ardētior. Aper de silua por/
cus siluestris. ⁊ significat luxuriosum.
qui efficit homo porcinus ⁊ immūdy.
Singularis fery est superbus qui uult
singularis esse ⁊ nullum super se habe
re. ⁊ est fery id ē crudelis. quia ceteros
uult opprimere ⁊ humiliare. Isti tres
uindemiant istaz uineā ita q xps vix
in ea potest aliqū inuenire racemum.
Dich. vii. de. De mibi. quia factus
sicut qui colligit i autumnno racemos
uindemie. Circa tertium scz mercedē
que operariis promittit. Notandum
q tres ponunt differētie operariōrū.
Quidam sunt quibus dominus pmu/
sit denarium diurnū. Illis qui. f. ma/
ne id est in puercia deo seruiēt ⁊ sem
per perseuerauerūt. Denarij eniz diur/
nus dicitur merces. que debet pro labo

re diurno. id est per totam diē. hoc est
per totam etatē exhibitio. Est eniz la/
bor maturus illoz scz qui in sua pu/
ericia uel iuuetute deo seruire incipiūt.
sed postea deficiunt. Dsee vi. Miseri/
cordia uestra quasi nubes matutina ⁊
quasi ros mane pertrāsienz. Est labor
uespertinus illoz scz qui in sua senec/
tute cum toto corde ad deum redeūt.
quoz serutiū deus hz acceptū. Psal.
Eleuatio manuū mearū sacrificiū uel/
pertinum. Est labor nocturnus eoruz
scz qui male agunt. Io. iiii. Omnis qui
male agit odit lucem. ⁊c. Talia opera
nocturna sunt abiciēda. Ro. xiiii. Ab
iciamus opera tenebrarū. ⁊c. Est eniz
labor diurnus eoz scz qui totam ui/
tam habēt clarā ⁊ lucidā. ii. Thessa.
v. Omnes uos filii lucis. Secūda dif/
ferentia est illorum. quibus dominus
promisit dare quod iustū est. sicut il/
lis qui tertia sexta ⁊ nona hora uenē/
runt. quos deus remunerat ut iusticia
requirit. considerādo multitudinez o/
peris. Psal. Secūm multitudinē mal/
me. re. m. Radicē charitatis quia deo
non respicit quātum sed ex quanto si/
cut patet in uidua que plus dedit. q a
cum maiori affectu dedit. ut habetur
Luce xxii. Diuturnitatē laboris. un/
de isti cōquerebant dicētes. Pares il/
los nobis fecisti. qui portauimz pon/
duz diei ⁊ estus. Sapiē. xi. Omnia in
numero ⁊ mensura ⁊ pōdere disposu/
isti. Deus em̄ in remuneratione nō at/
tendit mēsuram tēporis. nec numerum
operis. sed pōdus amoris. Tercia dif/
ferentia est illorum quibz dominus p/
misit nihil. illoz scz qui in hora vi/
decima. hoc est in etate decrepita uē/
nerunt. Tales enim nihil ex debito pe

tere possunt sed quicquid eis dominus donat ex gratia donat. Sufficit enim talibus senibus. quod a deo regantur. iuxta illud. Senex puerum portabat. puer autem senem regebat. quod a deo non derelinquatur. Psalmus. Usque in senectam et senium deus ne derelinquas me. quod a deo non prouiciantur. Psalmus. Ne prouicias me in tempore senectutis.

Sermo tertius de eodem

Quoniam sero factum esset dixit dominus uinee procuratori suo. Per istam uineam possumus intelligere penitentiam. qua per diuersas horas operarii conducunt. dum alii in puericia. alii in iuuetute. alii in senectute conuertuntur. Ad istam autem penitentiam assumendam. ecclesia hodie in officio missae nos inducit. uerbis. exemplis. et promissis. Nam in epistola nos uerbis exhortat ad currendum per penitentiae opera. ad certandum contra dyaboli septemeta. In euangelio autem ad laborandum in uinea id est in conscientia. Secundo inducit nos exemplis. ad ducens nobis in exemplum tres magnos peccatores. qui totum officium missae composuerunt. scilicet Dauid qui posuit introitum. ne quis desperet propter peccatum luxurie. Paulum qui posuit epistolam. ne quis desperet propter peccatum superbiae. Mattheum qui posuit euangelium. ne quis desperet propter peccatum auaricie. Tercio ecclesia inducit nos ad penitentiam promissis. promittit enim laboranti denarium. currenti brauium. et pugnantem coronam. Istud autem tempus quadragesime in presentat tempus preuaricationis. Adde. et tempus nostre penitentiae. quia enim representat tempus preuaricationis. Adde. et

ecclesia deponit canticum leticiae. scilicet. Alleluia Gloria in excelsis. Te deum laudamus. Alleluia quidem est canticum celestis patrie. Thomae. xiii. Per omnes uicos tuos scilicet Hierusalem Alleluia cantabit. Gloria in excelsis deo. est canticum leticiae angelice. quia illud in christi natiuitate decantauerunt. Te deum laudamus est canticum uniuersalis creature. quia omnes creature ad laudandum deum illic introducuntur. In deo illa tria cantica subiciuntur. ad ostendendum quod homo per peccatum priuatus est celesti patria. societate angelica. et laude diuina. Istud etiam tempus representat tempus nostre penitentiae in qua quidem debemus mutare leticiam in salubre tristitiam. Eccl. ii. Tempus flendi. et tempus ridendi. Viri enim perfecti habent tres leticias. que per illa tria cantica superius posita designantur. Habent enim corda leta. leta uerba. et leta opera. sed uiri penitentes debent leticiam cordis conuertere in amarum contritionem. leticiam oris in peccatorum confessionem. leticiam operis in laboriosam satisfactionem. Ipsi autem penitentes per laborem penitentiae a deo recipiunt mercedem salutis eterne. De qua intelligit uerbum superius positum. scilicet. Cum sero factum esset. ubi sex ponuntur. Primo temporis oportunitas cum dicitur. Cum sero factum esset. Per sero intelligitur finis seculi. uel mors cuiuslibet. In sero enim dies finit. homo in domum suam ingreditur. et ab operibus quietatur. Sic etiam tunc finit dies mutabilitatis. Deutero. Adesse festinant tempora. Dicunt autem secundum Hieronymum. Psidorum tempora a tepedo. uocantur curricula quia nunquam stant. Nam in presenti sunt homines tepidi in charitate. fraternam et cur-

rentes ad uicia ⁊ peccata. Matth. iiii.
Abūdauit iniquitas. Ecce q̄ curretes
sunt ad uicia ⁊ refrigesc̄ charitas mul-
torum. Ecce q̄ tepidi ⁊ charitate. Tūc
autem tempora festinant adesse. quia
tunc sancti erunt stabiles in eternitate.
⁊ feruētes in amore. Tunc etiā hō igre-
dicur ⁊ domū sue eternitatis. Eccl̄. xiii.
Ibit homo in domū eternitatis sue.
Tunc etiā homo quietat̄ a labore cu-
inlibet operis. Apocal. xiiii. A modo
iam dicit spūs sc̄. Secūdo ponit̄ uo-
cantis curialitas cum dicit̄ uoca. q. d.
Non expectes q̄ ipsi mercedē petant.
sed tu eos uoca ad quietē. ad cenā ad
mercedē. Ad ista enim tria operarii o-
sueuerunt uocari. Nam s̄m Bern. tria
erunt in sanctis. sc̄z requies a labore ⁊
hoc est uocari ad requiē. / Ysa. xxxii.
Sedebit populus me⁹ in pulcritudine
pacis. in tabernaculis fiducie. in rege
opulenta. / Forcunditas de eternitate et
hoc est uocari ad cenā. que erit tā no-
ua ⁊ tam uicūda. Apoca. xix. Beati q
ad cenam nuptiarū agnī uocati sunt.
Secūdo ponit̄ securitas de eternitate. ⁊ hoc est uo-
cari ad mercedē. id est ad denariū. / In
quo ratione uicūditatis eternitas de-
signatur. Tercio ponit̄ remunerato-
rum dignitas. cum dicit̄ Operarios.
⁊ d̄ ei digni sunt remuneratōne q̄ nō
fuerunt ociosi. sed in continuo labore
⁊ ociosis enim nō cōpetit habere remu-
nerationē suā. nisi in inferno. Nō em̄
cōpetit eis esse in mūdo. quia locus est
laboris. Job v. Domo nascit̄ ad la-
borem. / Dec esse in celo. quia dat̄ labo-
rantibus. sicut patet hic. Prouer. vi.
Laudent eam in portis opera eius.
⁊ Dec esse in terrestri paradiso. quia hō
positus ibi fuit ad operādum. Genes

ii. Ut operaret̄ ⁊ custodiret illū. / Dec
esse in purgatorio. quia ibi nō purgā-
tur nisi laborātes. / Ysa. l. In labōr̄ ho-
minū non sunt. / Relinquit̄ ergo q̄ erūt
in inferno. qui non est locus ad ope-
randū sed ad recipiēdū. Eccl̄. ix. Bō-
cunq̄ potest manus tua facere. instanter
operare. quia nec opus sc̄. / Secūdo
ponitur debita preciositas. cum dicit̄
Redde eis mercedē. s. denariū. i. uitaꝝ
beatam. que per denariū significatur.
Primo quia ibi erit aperta claritas.
Ideo dicit̄ diurnus a dyān quod est
clarum. i. Coz. iii. In eādē imaginē
trāformamur de claritate in claritatē.
Nam de clara uisione humanitatis in-
trabimus ad clarā cōtemplationē di-
uinitatis. ⁊ de clara contēplationē diu-
nitatis transibim⁹ ad clarā uisionem
humanitatis. / Secūdo significat̄ per
denariū. quia ibi erit dulcis suauitas
⁊ in hac enim uita nihil dulci⁹ amatur
ab auaris q̄ nūmus. ⁊ in uita b̄tā ni-
hil dulcius amabit̄ q̄ deus. / Aug. de
doctrina xp̄iana. Video sicuos amar̄
pecuniā. ut iubēte amor̄ pecunie labo-
res suscipiatis. ieiunia toleretis. mare
trāseatis. uentis ⁊ fluctib⁹ uos cōmit-
tatis. sic me amate pl⁹ uolo amari ait
deus improbis loquit̄. / Tercio signi-
ficatur per denariū. quia ibi est plena
copiositas. Nam s̄m opinionē uulgi
habita pecunia habent̄ uniuersa quia
in pecunia omnia cōtinent̄. ⁊ ipsa ha-
bita omnia habent̄. sic ⁊ in deo omnia
cōtinentur ⁊ ipso habito oīa habent̄.
Exo. xxxiii. Ego ostēdam tibi omne
bonum. / Anselmus. Ama unū bonū in
quo est omne bonū. ⁊ sufficit tibi. / Iste
autē denari⁹ dicit̄ fuisse unus. q̄ om-
nes habebunt idē celū ad habitādū

sed tamen ibi sunt diuersæ mansiones.
Jo. xiiii. In domo patris mei mansiones multe sunt. Omnes habebunt eandem claritatē ad contēplandum. sed tamen stella differt in claritate a stella. Sic et resurrectio mortuorum. ut dicitur **i. Cor. xv.** Omnes habebunt eandem suauitatē et dulcedinē ad fruēdū. Sed tamē alia ē dulcedo roris. alia lactis alia mellis. **Ista** triplicē differentiam dulcedinis tagit ecclesia cum dicit. **In illa die** stillabunt montes dulce id ē rorem dulcem. et colles fluent lac et mel. et est sumptum **Iobelis vlti.** Sicut enim in illis tribus est gradus in dulcedine. sic et in beatis gradus erit in diuina suauitate. **Quinto** ponit penitentiā magna cōsolatio cum dicitur. Sic erunt nouissimi primi. **Sepe** enim illi qui ad penitentiā tarde ueniunt cito remunerantur quā illi qui tēpestiue ueniunt. quā cito de corpore exeunt. **Cito** enim latro est remuneratus quā petrus. uel illi qui sunt nouissimi in oculis suis. sunt primi in oculis dei. **i. Reg. xv.** **Donne** cum paruus esses in oculis t. cap. in tribubus israhel factus es. uel illi qui sunt nouissimi iudicio hominum. sepe sunt primi iudicio dei. quia deus non cōsiderat exteriora corporis sed interiora cordis. **i. Regum. xvi.** Homo ei uidet in facie. deus autē intuetur cor. uel sicut dicitur. quod erunt nouissimi primi et pri. nouissima. quia sepe illi qui tarde ad penitentiā ueniunt tēpore. precedunt alios in feruore. **Seneca.** Faciamus quod aliquā in itinere fieri cōsuevit. ut qui tardius exiuerunt uelocitate cōpensant morā. **Beda** Erunt primi et multi. Multi prius feruētes postea torpēt. Multi prius frigidi. postea iardescūt. Multi i secu

lo despecti in futuro sunt glorificandi. Alii apud hoīes glorificandi in futuro sunt damnandi. **Sexto** ponit presumptioniū magna timoris incussio. cuius dicitur. Multi sunt uocati et ad quinque enim sumus uocati. **Primo** ut in celestes reges et epōs eligamur. **i. i. de. ii.** Vos estis gens electa. regale sacerdotium. **Videmus** autē quod ad electiones regum et episcoporum multi uocantur. et tamen unus solus eligitur. sic etiā multi uocantur ad fidem sed pauci eliguntur ad regalem et celestē dignitatē. **Secundo** sumus uocati. ut in stadio ecclesie militantis uiam mādatorum dei curramus. **uidemus** autē quod multi uocantur ad stadium sed tamē unus accipit brauiū. ut dicitur. **i. Cor. ix.** Sic etiā multi sunt uocati ut per uiam fidei et mandatorum dei uelociter currant. sed tamē pauci perseverant. **Unus** enim id est perseverans secundum **Glo.** accipit brauiū siue palliū celestis uictorie et dignitatis eterne. **Tercio** sumus uocati ut in area militatōis ecclesie purgemur. et emūdemur. **Luce. iii.** Cuius uentilabrum in manu eius. et permūdabit areā suam. **Videmus** autē quod multum de palea relinquitur. et parū de tritico in horreo recōditur. sic etiā sunt multi qui bonis operibus uacui existētes relinquuntur et cōburunt. pauci uero in dei horreo recōduntur. **Luce. iii.** Cōgregabit triticū in horreū suū et cetera. **Quarto** sumus uocati. ut in domo celesti tanquā uiui lapides edificemur. **i. de. ii.** Ipsi tanquā uiui lapides superedificamini in domos spūales. **Domus** autem celestis non edificatur nisi de lapide precioso. **Tho. xiii.** Ex lapidibus preciosis omnis circuitus muroꝝ eius. **Videmus** autē quod multi sunt lapides

comunes sed pauci sunt lapides pre-
ciosi. Sic ad edificandum celestem do-
mum multi sunt uocati. sed tamen lapi-
des communes sunt qui habent tamen fide-
m et non opera. qui relinquunt. et de eis do-
mus infernalis edificat. Pauci autem
sunt lapides preciosi. qui fide habent et
opera. hii in celeste edificium assumunt.
¶ Quanto sumus uocati. ut celestem pa-
triam introeamus. Videmus autem quod
multi filiorum israel ad terram promissi-
onis fuerunt uocati. sed pauci ad in-
trandum electi. Fuerunt enim uocati
ex egypto hoc est educti sex. c. milia p-
ter paruulos et familiam. quorum non
erat numerus. sed tamen duo electi ad in-
trandum. Et ratio est. quia uia que du-
cit ad perditionem nimis est lata. que
autem ducit ad uitam est nimis angusta.
¶ Math. vii. Lata porta et spaciofa uia
que ducit ad perditionem. et multi sunt
qui intrant per eam. quia angusta por-
ta et arcta uia que ducit ad uitam. et pau-
ci sunt qui inueniunt eam etc.

¶ Dominica in sexagesima.

¶ Sermo primus.

¶ **S**icut qui seminat seminare sel-
men suum. Luce octauo ca-
pitulo. **¶** Consuetudo domini fuit. sepe
in parabolis loqui ad turbas. ut mo-
rem palestine ubi predicabat gereret.
ut diuina misteria indignis non pan-
deret. ut bonis et humilibus exercitan-
di se occasione preberet. et ut quod di-
cebat memorie melius imprimeret. Est
autem parabola sicut Hieronimus di-
cit. rerum sibi natura discrepantium sub
aliqua similitudine facta comparatio.
¶ Subdit Hiero. parabola similitudo
latine dicitur. ut quando quod intellige-
re uolumus per aliquam comparationem in

dicamus. ut ferro aliquod durum. uelo-
cem uetis comparamus et auro. **¶** In ista
autem parabola mentio fit de tribus.
scilicet de seminatore. de semine. et de terre
uarietate. **¶** In hoc autem primo sermone ai-
getur de seminatore. **¶** In secundo de se-
mine. **¶** In tercio de terre uarietate. **¶** Semi-
nator autem proprie christus est. **¶** Predicator
enim potius est cophinus seminatoris
quam seminator. **¶** Aug. autem in libro de
doctrina christiana sic ait. per quem ille se-
minat. quid sum ego nisi cophinus se-
minantis. **¶** Ille in me ponere dignatus
est quod uobis spargo. nolite attende-
re ad utilitatem cophini. sed ad caritatem
seminis. et potestatem seminatoris. **¶** Ad
bonum autem seminatorem quatuor requi-
runtur que fuerunt in christo. et in presen-
ti euangelio denotant. **¶** Primum est magna
diligentia quod notat cum dicit. **¶** Exi-
it bonus enim seminator non debet o-
cio torpere. sed ad agros seminandos
frequenter exire. **¶** Sic christus tanquam bonus
seminator exiit. **¶** Primum de sinu patris
et uenit in agrum uteri uirginis. **¶** Et ibi
tria semina seminauit scilicet semen eternum.
antiquum et nouum. id est diuinitatem suam que est
eterna. Carnem suam que est antiqua. id
est ab Adama traducta. **¶** Et animam suam que
de nouo fuit creata. **¶** De his tribus se-
minibus tanquam ex tribus farinais. scilicet eter-
na. antiqua. et noua factus est ille pa-
nis celestis qui dicitur Jo. vi. Ego sum
panis uiuus qui de celo descendi. **¶** **¶** **S**ed
significatum est Gen. xviii. accelera tria
sata simile commisce et fac subcineribus
panes. **¶** Tunc enim Sara id est beata uir-
go tria sata farine commiscuit. quando
christum existentem in his tribus substati-
is. de suis uisceribus generauit. **¶** Secun-
do exiit de utero uirginis. et uenit in

mundum portas secum tria semina scz
semen doctrine. gratie. et misericordie.
Vandus quidem erat multis erroribus
circudatus. dei inimicus et dyaboli ser-
uus. ideo xps de paradiso attulit se-
men doctrine. ut omnes errores dyabo-
li solueret. i. Job. iii. In hoc apparuit
filius dei ut dissoluat opera dyabo-
li. propter hoc enim officium uenit in mun-
dum ut. s. semen doctrine per mundum
spargeret. Lu. iiii. Aliis ciuitatibus o-
portet me euangelizare regnum dei. quia
ad hoc missus sum. **S**ecundo attulit
semen gratie. ut mundum dei inimicum
iustificaret. et reconciliaret. Ephe. ii.
Gratia enim estis saluati per fidem. Ad
Titum. iii. Iustificati gratia ipsius here-
des sumus. **T**ercio attulit semen mi-
sericordie. ut mundum de seruitute dya-
boli redimeret. Psal. Apud dominum
misericordia et copiosa apud eum redemptio. Ad
Titum. iiii. Secundum suam misericordiam sal-
uos nos fecit. **D**e his tribus dicit. i.
Cor. i. Qui factus est nobis a deo sa-
pientia et iusticia. et sanctificatio et re-
demptio. **S**apientia in quantum mundum il-
luminauit. **I**usticia et sanctificatio in-
quantum mundum iustificauit et recon-
ciliauit. **R**edemptio in quantum mundum
redemit. In huius significatioe de xpi
corpore dum esset in cruce tres fontes
emanauerunt. scz aqua. sanguis. et laci-
me. **P**er aquam intelligit eius sapien-
tia siue doctrina. qua mundum ab erro-
ribus abluuit. Eze. xxxvi. Effundam su-
per uos aquam mundam. **E**ffluxit san-
guis quo nos redemit. Apo. v. Rede-
misti nos deo in sanguine tuo. **E**fflu-
xerunt lacrimae quibus nos patri reco-
ciliauit. Hebr. v. Cum clamore ualido
et lacrimis offerens. exauditus est p-

sua reuerencia. **T**ercio post suam resur-
rectionem exiit de mundo et uenit in
celum. Et licet in agro celesti plantasset
tamen lilia angelorum. post ascensionem ta-
men ibi plantauit rosas martirum. **E**c-
cles. xxiii. Quasi plantatio rose in Hie-
richo. **V**iolas confessorum. et lilia uir-
ginum. **C**antic. ii. Ego flos campi quo
ad primos. lilia conuallium. quo ad se-
cundos. **D**el potest dici quod deus habet quatuor
agros. scz celum. terrestrem paradysum
mundum. et uirginis uterum. **I**n celo se-
minauit naturam angelicam. sed aliquid eorum
facti sunt tanquam terra seculi uiam. dum su-
perbe cogitationes per eos transierunt. et sic
malus uoluerit id est superbia illud semine deuorauit. **I**n terrestri
paradiso seminauit primos parentes.
sed quia nondum habebat altitudinem
terre. id est plenitudinem gratie consummate.
orto sole temptationis dyabolice aru-
erunt. **I**n agro mundi seminauit genus
humanum. sed fere omnia a spinis diuitiarum
et sollicitudinum suffocantur.
In agro uteri uirginalis seminauit seipsum.
in quo fuit clausura omnimode custodia.
altitudo terre. id est consummatio gratie.
in qua nulle spine sollicitudinis fuerunt
mundane. et ideo eius terra fecit fructum
tricesimum. in quantum ma trimonio coniuncta.
Sexagesimum in quantum fuit postmodum uicua derelicta.
et tamen semper erat uirgo incorrupta.
et ceterum in quantum fuit uirgo perpetua.
Secundo requirit in uero seminatore
magna pericia. quod notatur cum dicitur
seminare semen suum. **P**ericia autem seminandi
non acquiritur ex uno actu seminandi. sed
ex frequenti uisum seminandi. **X**ps enim a
principio mundi seminare incepit. **D**um
seminauit pri-

mo patriarchas / postea prophetas .
deinde apostolos . deinde martires / de
inde cōfessores . deinde uirgines . In /
super in ipis sua semina seminauit . Nā
in patriarchis seminauit magnā fidem
et miam . In prophetis magnā sapien /
tiam . In apostolis magnā plenitudi /
nem gratie . In martiribus magnā cō /
stantiam . In cōfessoribus magnā ten /
peranciam . In uirginibus magnā mū /
diciam . Ista significatur Psa . xxviii .
Quidquid tota die arabit arās / pscin /
det ut serat et seminet humū suā ? Non
ne cuiz adequauit faciē eius seret gith /
et cyminū sparget / et ponet triticūz per /
ordinē / et ordeū / et milū / et uiciam i fini /
bus suis . Gith fm Glo . est genū legu /
minis simile cymino in quāitate / sed
nigri coloris . et in pane dulcorando
spargitur . Cyminū est semē aromati /
cum et medicinale . Triticū fm Psido /
rum dicit a tritura . eo q̄ in area terit /
et purū in horreo collocat . Dicia fm
eūdem dicit a uictoria . eo q̄ tūc uicto /
res inde coronabunt . Milū scdm eū /
dem dicit a multitudie . ul scdm quos /
dam a mille . eo q̄ unū granū semiatū /
sepe in mille cōsurgat . Ordeū dicitur
quasi aridū . Tunc igit deus seminauit
gith . quādo patriarchas dedit q̄ mū /
dum insipidūz . sua fide dulcorauerūt .
Tunc seminauit cyminū . quādo pro /
phetas produxit q̄ medicinalia uer /
ba habētes . multos sanauerūt . Tūc se /
minauit triticū . quādo apostolos del /
dit . qui tribulationibz triti reponi in /
horreo celesti purissimi meruerūt . Tūc
seminauit uiciā . quādo martires pro /
tulit qui uictores existētes coronā ui /
te acquisierunt . Tunc seminauit milū .
quādo cōfessorū multitudinē addu

xit . que est tāta ut numerari non possit . Apocal . vii . Vidi turbā magnam
quam dinumerare nemo poterat . Tūc
seminauit ordeū . quādo uirgines pro /
tulit . que ab ōni humore cōcupiscētie
sua corpora edificauerūt . et arida fecerunt .
Quotidie etiā iste seminator cor /
da nostra scindere non cessat . et scā de
sideria semiat . unde premisit Psa . xx /
viii . Dunqd tota die arabit arās et .
Tercio requirit in semiatore bono
magna prouidētia . ut scz terram dili /
genter colat . quod notat cum dicitur
Aliud cecidit in terrā bonam . et ortum
fecit fructum cētuplum . Tres enim a
gros nobis deus dedit . scz corpū . ani /
nam et pauperes . ut scz corpū semine /
mus puritate et mūdicia / animā suau /
tate et deuotione interna . pauperes pi /
etate et mīa . et si isti agri taliter fuerint
seminati . cētuplum fructum reddent .
Centesimus enim fructus debet uirgi /
nibus . que corpus suū diligēter exco /
luerunt . Sicut enim numerū cētenarij
de leua ad dexterā trāsit et circulum fa /
cit . sic uirginitas hominē de conditio /
ne humana trāsire facit in dignitatem
angelicā et celestē acqrit coronā . Debe
tur etiā cōtemplatiuis . unde dicitur
Gene . xxv . Seuit autem ysaac i terra
illa . et inuenit in illo āno cētuplūz . Ysa
ac qui interpretat risus significat ui /
rum cōtemplatiuū . qui facit risūz deo .
gaudiū angelo . et ipse etiā gaudet i
corde suo . Debet etiā pauperibz xp̄i .
qui omnia propter deum reliquerūt /
et pauperibus dederūt . Mathei . xix .
Dimis qui reliquerit domum . et cen /
tuplum accipiet et uitā eternam possi /
debit . Sed sicut dicit Crisost . Non vi /
detur fuisse prouidētia secus uiaz uei

supra petra uel inter spinas seminasse.
et ad hoc triplex ratio assignatur. **Una** est.
quia sicut ille qui seminat sine diuidi/
catione mittit semina / sic predicator
non debet diiudicare dante uel pau/
perem studiosum uel deside. **Roma. ii.**
**Grecis ac barbaris / sapientibus et insi/
pientibus debitor sum.** **Secunda ratio.**
quia quantum ad seminationem materi/
alem secundum eundem Crisost. nec esset p/
uidencia in tali terra seminare / quia non
est possibile uiam non esse uiam. petra
fieri terram uel spinas non esse spinas.
Quantum autem ad seminationem spiritu/
alem prouidentia est / quia ille qui erat
uia potest non conculari / et ille qui erat
petra potest terra pinguis fieri. et in il
lo in quo erant spine possunt ipse spi/
ne eradicari. **Tercia ratio** est ob predi/
catorum consolationem / ut non tristiten/
tur si semen suum in multis perire consi/
derant / quia et in christo simile accidisse
uidetur. **Matth. x.** Non est discipulus
super magistrum. **Quarto** requiri/
tur in bono seminatore magna patien/
tia quod notat cum dicitur / et fructum
afferunt in patientia / **Iaco. v.** Ecce ag/
ricola expectat precio. fruct. terre. Se
pe deus alicui imittit aliquod bonum
propositum / uel per suum predicatorum a/
liquod bonum uerbum. et tamen patien/
ter expectat donec fructum accipiat /
aut temporaneum in iuuetute. aut sero/
tinum in senectute. Hoc significatum est
Lu. xii in ficulnea. que per tres annos
fructum non ferebat / et cum precipien/
da esset rogauit agricola ut quartus an
nus expectaret. **Primus** annus est pue/
ricia. **Secundus** iuuetus. **Tercius** matu/
ra etas. **Quartus** senectus. **Psal. xlvii.**
usque ad senectatem ego ipse. et usque ad ca

nos ego portabo. **Deus** enim portat
peccatores ad canos id est usque ad ma/
turitatem. et usque ad senectatem id est usque
ad senectutem.

Sermo secundus unde supra
Semen est uerbum dei. **Post**
quam dictum est de seminatore di/
cendum est hic de semine. **Est**
autem semine uerbum dei quod christus de ce/
lo attulit et in terram seminauit. **Dist**
entim hoc semine christus attulisset. totus mu/
dus in sceleribus permansisset. **Ysaie. i.**
Dist dominus exercituum reliquisset no/
bis semen quasi sodoma fuisset. **Est**
autem duplex semen mundo necessa/
rium. **Unum** est quod seminauit christus
scilicet uerbum suum. **Aliud** quod seminare
debet homo. scilicet largitio elemosinarum.
Sed primo uideendum est. quare uerbum
dei semen dicitur. **Et** postmodum quare ele/
mosina semen uocat. **Dicit** autem uer/
bum dei semen. quia in semine est calor
naturalis quo plura fouet. et humor
nutrimentalis quo plura nutrit. et ratio
seminalis qua unum semine ex alio ge/
neratur. **Dicit** autem uerbum dei semen.
ex eo quod habet uirtutem calefactiuam. nu/
tritiuam. et generatiuam. **Habet** quidem
uirtutem calefactiuam. et inflammatiua.
Prover. iii. Omnis sermo dei ignitus.
Ysaie. Ignitum eloquium tuum. **Sed** si ser/
mo dei est ignitus cur peccatores sunt fri/
gidi. **Hiere. v.** Sicut frigida facit cister/
na aquam suam. sic frigida facit ma/
liciam suam. quare ad uerba dei non pro/
tinus inflamatur. **Ad** hoc dicendum quod
hoc accidit tribus de causis. **Primo** quia
ad istum ignem non appropinquat. sed
aut corpore aut corde se elongat. **Sui**
autem appropinquat corpore arte aut
diendo. et corde deuote intelligendo.

48

isti illuminant et inflāmant. **Psal.** Accedite ad eum et illuminamini. **Deutr.** xxxiii. Sui appropinquant pedibus eius accipient de doctrina illius. **Deo** duo discipuli qui appropinquauerunt inflāmati erant dicētes. **Lu. vii.** Nonne cor nostrū ardens erat in. **Secūda** causa est quia inter se et istum ignē ponunt magnū obstaculū. **Et murū ferreū** scz mortale peccatū. **Tren. iii.** Opposuiti nubē tibi ne trāseat orō. **Ezechiels iii.** Sume tibi sartaginē ferreā et pones eam murū ferreū inter te et ciuitatem. **Peccatū enim mortale dī** nitas quia facit animā tenebrosā. **Et dicitur** murus ferreus quia facit animam obstinatā. **Et dicit** sartago quia facit animam igne male cōcupiscētē inflāmatam. **Tercia** causa ē quia per longam cōsuetudinē peccādi sunt cōgelati et ideo liquefieri possunt per mortē corporis. **calefieri** aut non possunt per ignem grē spūalis. **Eccī. xlii.** Frigidus uentus aquilo flauit et congelauit cristallus ab aqua. **Aquilo** dicitur quasi aquas ligans et uentus est gelidus et sic cus. **Cristallus** aut grece glacies latie dicitur. **Per uērum igit** aquilonarē intelligitur dyabolus a quo omne malum procedit. **Diere. i.** Ab aqlone pandedur omne malū. **Et qui dixit** **Ysaie xlii.** Sedebo in lateribus aqlonis. **Iste** igitur aquilo ligat aquas grarum ne fluant in animā. **Facit etiā ipsam** animam ab omni humore deudēdis siccam et insuper dei amorez extinguens facit eā totam gelidā. **Et dicit** **Ysidorus** q terra maiori gelu cōstringit in sereno q̄ in nubilo. quia bonus cum incipit cōgelari fortius congelat q̄ malus. **Secūdo** uerbū dei dicit semē quia

habet uirtutē nutritiua. **Mathei. iii.** Non in solo pane uiuit hō. sed in omni uerbo quod procedit et. **Est** aut triplex periculū circa istū cibum. **Primum** quādo quis cibuz non sumit. i. uerba dei fastidit. **Psal.** Omnē escam abhominata est anima eoz. **Si** tales portis mortis sunt uicini. **caueāt** ne fiat in trānei. **Secūdum** est quādo quis cibum retinere non pōt. **Grego.** Eterne mortis periculū formidate si cibū scē exhortationis accipitis et in uētre memorie non tenetis. **Tercū** est quādo iste cibus non digerit. **Tunc** em uerbū dei non digerit sed in stomacho memorie crudū morat quādo per opera non implet. **Iaco. i.** Estote factores uerbi. **Tercio** uerbū dei dicit semē quia habet uirtutē generatiuā. **Iac. i.** Voluntarie em genuit nos uerbo uel ritatis. **Est** aut quintuplex generatio que non pōt fieri nisi per uerbū. **Prima** est naturalis que habz fieri per carnis propagationē. **Nullus** enim filius pōt legitimus generari nisi per uerbu. id ē nisi inter generātes prius interueniat o sensus uerbi. **ut cum dicit** uir. accipio te in meā. **mulier** accipio te in meum. **Secūda** est legalis que est per adoptionem. **et ista** similiter habet fieri per uerbum. id est per p̄cipis imperium uel rescriptū. **Eodem** mō generatio q̄ in dei filios adoptamur habz fieri per uerbum. **i. Coz. iiii.** In xpo enī Iesu per euāgelium ego uos genui. **Tercia** est spūalis que fit per baptismi regenerationē. **et ista** similiter habet fieri per uerbū. **ut cum dicit.** Ego baptiso te. **In nomine** p̄ris. et filii et spūis sancti. **Amen.** **Aug.** Accedit uerbū ad elementum et sic sacramētum. **Jo. ii.** Dist q̄

renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto. Et ponit hic christus illud quod habet se per modum matris scilicet aqua consecrata; et illud quod habet se per modum patris scilicet spiritum sanctum per modum autem seminis se habet uerbum. Quarta est sacramentalis qua panis transubstantiatur in corpus christi et ista similiter habet fieri per uerbum. cuius dicitur: Hoc est enim corpus meum. Eusebius Inuisibilis sacerdos uisibiles creaturas uerbo dei secreta potestate commutat. Quinta est supersubstantialis qua filius dei generatur a patre et ista similiter habet fieri per uerbum patris. Psal. Eructauit cor meum uerbum bonum. Tunc enim pater uerbum bonum eructauit quando filium de sua substantia generauit. Circa istud autem semen uerbi dei triplex periculum est cauendum. Primum ne quis seminet semen bonum et recolligat malum. Tales sunt predicatorum questuosi qui seminant uerbum ueritatis et recolligunt spinas cupiditatis. Hierem. xii. Semina uerunt triticum et spinas messuerunt. Secundum est ne alius seminet et alius metat. Tales sunt predicatorum uani gloriosi qui uerba seminant ex quibus alii consequuntur utilitatem et ipsi incurunt sterilitatem. Sicut cymbalum alius prodest et sibi nocet. Michae vi. Tu seminabis et alius metet. Tercium est quando quis seminat multum et colligit paruum; tales sunt predicatorum uerborum qui seminant aliis uerba multa et ipsi recolligunt parua opera et ideo recolligunt parua premia. Aggei. i. Seminastis multum et intulistis paruum. Psal. v. Triginta modii semetis faciet modios tres. Tales enim auditoribus seminant triginta modios monentes ut seruent fidem trinitatis cum decalogo preceptorum et ipsi uix fidem

trinitatis seruant. Secundo uideendum est quare elemosina semen dicitur. Assimilatur autem largitio elemosinarum seminationi. Ratione seminantis et seminis et terre seminandae. Ratione quidem seminantis quia debet seminare sapienter. Fideliter et perseveranter. Insuper seminator esse qui post tergum semine iactaret. Sapienter autem seminat qui ante faciem semine iactat. Est enim elemosina instar candelae lumen prebetis et ideo animam in tenebras ire non patitur. Thomae iiii. Ubi loquitur de elemosina. Non patitur animam ire in tenebras. Est instar pupillae animam dirigentis. Ecclesi. xix. ubi loquitur de elemosina. Gratiam hominis quasi pupillam conseruabit. Est instar seminis centesimum fructum reddentis sicut dicitur hic. Qui igitur tunc post mortem elemosinas uult facere eius anima cum de corpore egreditur lumen habet post tergum suum et ideo uiam qua itur in celum non potest clare uidere. Oculos habet post caput suum et ideo sepe contingit in foueam purgatorii ipsum incidere. Seminauit pro dorsum suum et ideo non poterit tantum copiosum fructum recolligere. Secundo debet seminare fideliter. Ille fideliter seminat qui sibi quod suum est accipit et domino suo tributum reddit. Legitur Genesis xlvii. quod Ioseph dixit egyptiis. Accipite semina et serite agros. Quinque tam partem regi dabitis. reliquas quatuor permitto uobis. De nostris enim bonis operibus uult deus ut quatuor partes habeamus. Prima est iocunditas conscientie. Psal. Iusticie domini recte letificantes corda. Secunda est remissio culpe. Tercia est uitatio mortis eterne. Quarta est acquisitio glorie. De

his tribus dicit **Tho. xii.** Elemosina
a morte liberat. et ipsa est que purgat
peccata et facit inuenire uitam eternam.
Quinta autem pars est gloria. Illaz
autem non nobis sed deo dare debe-
mus. **Psal.** Non nobis domine non
nobis sed tui tuo da gloriam. **Ber.** Si
semen iactum in terram bonam fructus
attulisse uidet. Illius est gloria qui dat
semen ferenti. fecunditate terre et semini
incrementum. **Tercio** debet seminare p-
seueranter **Ecci. xi.** Dane semina sel-
men tuum et uespere non cesset manus
tua. hoc est in iuuentute et senectute et
prosperitate et aduersitate. **Secundo**
assimulat elemosina seminationi rati-
one seminis. Debet enim instar seminis
esse occulta pura et irrigua. Occulta q-
dem ab omni laude humana. **Ecclesi-**
xxix. Conclude elemosinam in sinu pau-
peris. **Matth. v.** Te autem faciente elemosi-
nam nesciat si. t. quid fac. d. t. Pura si-
ne admixtione zizanie. id est rei aliene.
Ecci. xxxiii. Sui offert sacrificium ex
substantia pauperum. q. qui uidet matris
lium in conspectu patris sui. Item irri-
gua scilicet ex interna passione. **Psal.** E-
untes ibant et flebant. mittentes semina
sua. **Job. xxx.** Flebam super eum qui
afflictus erat. et anima mea compatie-
batur pauperi. **Tercio** elemosina con-
paratur seminationi ratione terre semi-
nande. quia non debet committi terre p-
uie et conculcate. id est malis et sceleratis.
qui sunt demonibus peruii et malis tem-
ptationibus conculcati. nec terre petro-
se id est superbis et in malo iduratis.
Nec terre spinose id est mundanis diui-
tis locupletibus. sed debet committi ter-
rebone id est bonis mansuetis et egenis.
Psal. xxxiii. Beati qui seminant super

omnes aquas. similes pedes bouis
et asini. Pauperes enim dicunt aquae
transientes dei. in quantum discurrunt. p-
ter necessitatem uite. et dicunt boues dei.
in quantum portant iugum penitentie.
et dicunt asini et iumenta dei. in quantum
habent mansuetudinem et simplicitatem
innocentiae. Sui igitur super tales semi-
nant sunt beati.

Sermo tercius de eodem.

Quod autem cecidit in terram bo-
nam hi sunt qui in corde bo-
no et optimo audiunt uerbum
dei recipiunt. Postquam dictum est de se-
minatore et semine. uidendum est hic de
terre qualitate et uarietate. **Terra** autem
ista duplex est. una est mala. alia bo-
na. **Terra** mala triplex est. una est secus
uiam. alia petrosa. tercia est spinosa.
Terra secus uiam si non clauditur efficitur
uia. **Terra** si non conpluit. efficitur arida
et in modum petre dura. **Terra** si non co-
luitur. efficitur spinis plena. Est autem pri-
ma terra que efficitur uia et significat lu-
xuriosos qui nullam clausuram habent. nec in
oculis suis quia libenter uident illicita.
nec in auribus suis quia libenter audi-
unt carnalia. nec in ore suo quia liben-
ter loquuntur uerba scurrilia. nec in cor-
de suo quia libenter cogitant immunda.
et quia nullam habent clausuram. ideo
demonibus eorum corda frequenter peram-
bulant. **Job. xix.** Venerunt latrones et
fecerunt sibi uiam per me. Libenter ea de-
monibus conculcant. **Ecci. ix.** Omnis mu-
lier que est fornicaria. quasi stercus in
uia conculcabit. libenter in ea habitant.
Sunt enim demonibus porcum iocundius
stant in corde immundo. quam florido. **ii.**
Petri. ii. Sus lota in uolutabro luti-
sunt corui. et iocundius stant in cada-

uere q̄ in flore sicut p̄ in coruo quez
Hoe de archa emisit. qui deuoratiōni
cadauerum se dedit. **Sunt serpētes in**
fernales. ideo libētius stant in squa
mis spurcie. q̄ in flore mūdicie. **Ser**
pentes enim fugiunt odorē uinearum.
et delectant̄ in squamis suarū immū
diciarū. **In cordibz enim luxuriosoꝝ**
nullum bonū crescere potest. quia vo
lucres id est demones qui eoz corda
conculcant. qui ea perābulant. qui ea
inhabitāt. omnia asportant. **Dicunt̄**
autem demones uolucres celi. siue pp
ter aeris in habitationez. siue propter
naturam celestem. siue propter ueloci
tatem ad malū. **Q̄ at luxuriosi nullū**
bonum spūale appetere possunt. ostē
dit Crisost. super Math. per tale exē
plum. **Si leoni ostēdas cāpum uiren**
tem eius appetitus non excitat̄. quia
non est ī natura sua comedere herbas
sed carnes. sic et anima luxuriosa non
incitat̄ ad desiderādum celestes ame
nitates. sed carnales uoluptates. **i. Co**
rinth. ii. Carnalis homo non percipit
ea que sunt spūs dei. **Secūda est ter**
ra petrosa. et significat superbos. **sup**
bia enim facit cor pōderosuz. frigidū.
et durū. **Tam pōderosum ut celū ipm**
non possit sustinere. **Luce x. Videbā**
sathanā quasi fulgur de celo cadentē.
Tam frigidū ut nullus ignis diuina
moris ipm possit calefacere. **Psal. An**
te faciē frigoris eius quis sustinebit.
Tam durū ut nullz malleus diuini ti
moris ipsum possit frāgere. nulla uic
tio diuini amoris ipsum possit emol
lire. **Ber. Cor durū est quod nec com**
punctione scindit. nec pietate molliē.
nec mouet̄ precibus. minis non cedit.
flagellis indurat̄. **In corde igitur su**

perborum sic ponderoso. sic frigido
sic duro. nullum bonum semen crescere
potest. **Huius exēplum ponit Crisost.**
ubi supra. **Si pluuia inquit super la**
pidem descēdat. lapis a fortis balnea
tur. intus autem sicus existit. **Si emz**
pluuia uerbi dei uel inspiratiōis diuini
ne cor superbi attigerit. foris quidez
remanet. intus aut̄ intrare non potest.
Tercia est terra spinosa. et significat
auaros. **Diuitie enim spine dicuntur.**
siue quia sunt latibulū serpētū infer
nalium. **i. Thi. vi. Qui uolunt diuites**
fieri incidūt in laqueos dyaboli. siue
quia sunt materia ignis infernal. **Pla**
te xxxiii. Spine cōgregate igni cōbul
rentur. siue q̄ sub flore mundane glo
rie pungūt labore acquirendi. timore
conseruādī. et dolore perdēdi. **In cor**
de igit̄ sic spinoso. i. sic latibulum de
monum effecto. sic materia ignis inf
fernalis pleno. sic laboribus timoribz
et doloribus lacerato. semē dei fructi
ficare non potest. **Huius exēpluz po**
nit Crisost. ubi supra. Si enim uasi al
ceto pleno guttam mellis infundas. et
mel perdis. et acetum non immutabis.
Del sunt uerba dulcia dei. Psal. Q̄
dulcia faucibz meis eloqa tua. super
mel ori meo. **Sunt spūs sancti inspira**
ta proposita. **Tuasa acetosa sunt auar**
orum corda anxietatibz plena. in q̄
bus et doctrina celestis perdit̄. et inspi
ratio suffocat̄. **Secūda at̄ terra scz**
bona similiter triplex est. **Una em̄ est**
que profert fructū cētēsimū. **Alia ye**
ro sexagesimū. **Alia q̄ profert fructū**
centēsimū. **Unde dicit̄ Math. xiii. Et**
fecit aliud quidem tricesimum. **Aliud**
sexagesimū. **Porro aliud cētēsimum.**
Ista autē triplex differētia fructuum

tripliciter potest considerari. **Primo** quantum ad tres status fidelium qui sunt incipientes proficientes et perfecti. Incipientes sunt tanquam terra que profert fructum tricesimum. quia sufficit illis ut habeant fidem trinitatis cum impleti one decalogi. Proficientes sunt tanquam terra que profert fructum sexagesimum. quia non tamen habent fidem trinitatis et seruant decem precepta. sed etiam exhibent sex opera misericordie. Perfecti sunt tanquam terra optima. que profert fructum centesimum. quia habet duplicem perfectionem. seruantes ueteris legis precepta et euangelica consilia. **Iste triplex gradus. s. incipientium. proficientium et perfectorum tangit Math. iiii. ubi dicit. Ultimo enim terra fructificat. Primo herbam deinde spicam deinde plenum fructum in spica. Sue uerba exponens Gregorius super Ezech. dicit. Cum desideria bona concupimus. semen in terra mittimus. Cum uero recta opera incipimus. herbas sumus. Cum autem ad profectum boni operis crescimus. ad spicam peruenimus. Cum in eiusdem operatiois perfectionem solidamur. plenum fructum in spica proferimus. **Secundo** potest considerari quantum ad tres status saluandorum. scilicet coniugatos. uiduas. et uirgines. **Ista ratio assignat Augustinus in questionibus euangelii dicens. Tricesimus fructus pertinet ad coniugatos. Nam et ipsa digito complectens et federans. maritum pingit et coniugem. Sexagesimus ad uiduas. que in tribulatione et angustia sunt posite. unde inferiori digito deprimuntur. Centesimus ad uirgines. qui numerus de sinistra transiens ad dexteram et circulum faciens. exprimit uirginitatis****

coronam. **Tercio** potest considerari quantum ad triplicem uictorie modum. **Istam rationem assignat Augustinus ibidem. Quidam enim sic pugnant cum amore mundi. ut eos amor mundi non vincat. Isti habent tricesimum. Alii sic pugnant et sic superant. ut si denuo resurrexerit facile reprimat. Isti habent sexagesimum. Alii sic extinguunt se amore mundi. ut se omnino nulla ex parte commoueat. Isti habent centesimum. Vel potest dici secundum uirgilium et palladium. quod terra bona per tria cognoscitur. Primo per fossionem et repletionem. Si enim defecerit erit reprobata. si adequata fuerit erit mediocriter bona. si superabundauerit erit optima. Illi deficiunt quod multa mala committunt et pauca bona faciunt. Isti sunt terra reprobata. **Hebr. vi. Proferes terra spinas et tribulos reprobata est. Talibus dicitur Dan. v. Appensus es in stateram inuentus es minus habens. Illi adequantur. qui quantum deo peccauerunt tantum satisfaciunt. Roma. vi. Sicut exhibuistis membra uestra seruire immundicie et iniquitati ad iniquitatem. ita nunc exhibete membra uestra seruire iusticie in sanctificatione. Istis dicitur. Appensus es in statera. et inuentus es satis habens. Isti superabundant. qui opera perfectionis faciunt seruantes mandata et consilia. **Luce x. Quodcumque supererogaueris ego cum rediero reddam tibi. Istis dicitur. Appensus es in statera. et inuentus est multum habens. Secundo cognoscitur per colorem. quia nigredo pinguedini terre attestat. Illi sunt igitur bona terra que se denigrant. id est se despiciunt et humiliant. Niger autem color uisum congregat. album iuxta se positum magis commedit.******

et pupillaz oculi illuminat, magis enim
lucet pupilla quando est nigra. quam si es-
set alba. Sic et humilitas animam iter se
congregat, ut supra se uel extra se non
effluat. **Psal.** Non est exaltatum cor me-
um, neque elati sunt oculi mei. **Dignitati**
adiuncta ipsam magis exornat. **Eccl.**
iii. Quanto magis es tanto humilia te
in omnibus, et coram deo inuenies gra-
tiam. **Ber.** Non est magnum in abiecti-
one esse humile, magna prorsus uirtus
est humilitas honorata. **Humilitas**
etiam in conspectu dei facit animam cla-
riorem, quia quanto aliquis est nigri-
or id est humilior in conspectu sui, tan-
to maior est in conspectu dei. **i. Regum**
xii. Nonne cum paruulus esses in oculis
tuis, caput in tribubus israel factus es?
Tercio cognoscit per saporē. quia
debet gleba terre aqua aspergi, et si fu-
erit saporis amari uel salsi, mala erit,
sed si dulcis bona. **Amartudo anime**
ira est. **1. Acto. iiii.** quod si zelum amarum habe-
tis et contentiones sunt in cordibus ue-
stris. **Salsugo anime est auaricia.** **Psal.**
Terram fructiferam in salsugine. **Salsu-**
go enim est salsus humor terre, qui ip-
sam sterilem reddit. **Nihil autem magis a-**
nimam sterilem facit, quam auaricia. **Tunc est**
igitur terra mala anime, quando uel est
amara per iram, uel salsa per auariciam.
illi autem sunt bona terra, que sunt dulces
.i. que habent dulcia corda. **Pro. xvi.** Dul-
cedo anime est sanitas ossium. **Qui habent**
dulcia uerba. **Eccl. xvi.** Verbum dulce
multiplicat amicos et mitigat inimicos.
Qui habent dulcia et mansueta opera. **Ec-**
cle ix. Breuis in uolatilibus est apis, et
inicum dulcoris habet fructus eius.
Eiusdem. iiii. In mansuetudine opera
tua perfice, et super hominum gloriam

diligeris.

Dominica in quinquagesima

Sermo primus

Asumpsit Ihesus duodecim
discipulos suos, et ait illis **Ec-**
ce ascendimus Hierosolimam,
et consumemus omnia que scripta sunt de filio
hominis. Tradet enim gentibus, et illu-
detur, et flagellatus, et conspuus. Et postquam fla-
gelatus, occidetur, et tertia die resurgens. **Lu-**
ce xviii. Sicut dicit **Greg.** **Receptor**
noster preuidens ex passione sua disci-
pulorum animos perturbandos, eis lo-
ge ante passionis penam, et resurrectionis
sue gloriam predixit, ut cum morientem
cerneret, et resurrecturum eum non dubi-
tarent, et tamen ipsam christi passionem
intelligere non poterant, quod tribus de
causis accidit, ut dicit **Beda.** **Prima est,**
quia eum nimis amabant, et ideo mortem
eius audire non poterant, sicut mater
que filium diligit nimis tenere, non po-
test audire uerbum de eius separatione.
Secunda est, quia credebant ipsum uel-
rum deum esse, deo suspicari non pote-
rant ipsum mori posse. **Tercia quia**
credebant ipsum parabolice loqui, si-
cut eis sepe taliter loquebatur. **Duo igitur**
christus discipulis predixit, scilicet suam pas-
sionem, et suam resurrectionem. **Curca pas-**
sionem autem quinque ponunt, scilicet traditio,
illusio, flagellatio, consputio, et occisio.
Traditio enim ille, qui est uirtus paterna,
illudit autem qui est dei sapientia.
Flagellat qui est innocetia uera. **Con-**
sputur dei gloria. **Et occiditur uita.**
Ista autem quinque que christus passus est
a iudeis, quotidie patitur ab hominibus
malis. **Primum namque est traditio.** **Fu-**
it autem traditus a iuda, qui eum tra-
didit salutando, amplexando, osculando.

et secum comedendo. Sic et multi in ipsa
x. xpm salutabunt cum oronem do/
minicam frequerabunt. quoties enim
pater noster digne dicimus. toties deum
salutamus. Multi etiam xpm amplexa
buntur brachio amoris. et brachio ti/
moris. Signum autem quod homo xpm am/
plectitur brachio amoris est. quando vi/
tat peccata. Prouer. xv. Per timorem
domini declinat omnis homo a malo. Signi/
num quod homo xpm amplectitur brachio
amoris est. quando facit bona et dei ser/
uat mandata. Io. xiii. Si quis diligit
me ser. me. Multi etiam in ista qua/
dragesima xpm osculabuntur. et xps
eos iuxta illud. Misericordia et veri/
tas obuiauerunt sibi. iusticia et pax os/
culatae sunt. Veritas enim debet esse ex par/
te peccatoris. misericordia ex parte dei.
Si peccator de se dicit ueritatem. peccata sua
ueraciter confitendo. mox misericordia xpi sibi
obuiat indulgendo. Similiter ex parte
peccatoris debet esse iusticia. ex parte
dei pax. Si enim peccator de se facit iu/
sticiam se per penitentiam puniendo.
mox deus ipsum osculatur eum in ami/
ciciam recipiendo. Multi etiam cum cri/
sto comedunt quando corpus xpi reci/
piunt. et tamen ad similitudinem iude
xpm sic salutant. sic amplexantur. sic
osculantur. sic in mensa associatum pro/
ditorie tradunt dum ad peccata redeunt.
et xpm de corde expellunt et dyabolum
introducunt. Fuit autem cristus a tribus
traditus. scilicet a iuda qui eum tradidit
per auariciam. Unde dicit. Mat. xxvi.
Quid uultis mihi dare? ego uobis eum
tradam. A iudeis qui eum tradiderunt per
inuidiam et maliciam. Mathei xxvii. Sci/
ebat enim quod per inuidiam tradidissent
eum. et a pylato qui eum tradidit cru/
cifigendum propter timorem et pusilla
nimitatem humanam. Nam sicut habe/
tur Luce xix. Cum iudei dixissent py/
lato Si hunc dimittis non es amicus
cesaris. Pylatus ductus timore eum tra/
didit. Omne enim peccatum aut fit per cu/
piditatem male inflamantem. i. Thi.
vi. Radix omnium malorum est cupidi/
tas. Isti tradunt xpm cum iuda. Ta/
les sunt symoniaci usurarii et auari.
Aut fit per maliciam. fraternam gram per/
sequentem. Isti tradunt eum cum iudeis.
Tales sunt inuidi et maligni. qui do/
na spiritus sancti in aliis persequuntur.
Aut fit per infirmitatem humanam ali/
quatenus inducentem. Isti tradunt eum
cum pylato. Tales autem sunt timidi et
pusillanimes. qui plus timet hominem
mortalem quam deum uiuum. Secundum autem
est illusio. Illudit autem xps et irridet
maxime a tribus generibus hominum.
Primo a duris et obstinatis. Prouer.
pri. Vocavi et renuistis. et non in fi/
ne deus eos irridebit. Unde etiam sub/
ditur. Ego quoque in interitu uestro ri/
debo. Pro. iii. Illusores ipse deludet.
Hiero. An putamus fratres. quod iocan/
do predicet propheta. ridendo loqua/
tur apostoli. xps infantiliter comine/
tur. sed ioci non sunt ubi tormenta in/
tercedunt. Psaias serra secat. Daniel le/
onibus deuorandus exponit. Petrus
in cruce dei exemplo suspedit. si iocan/
do sunt passi. credo quod et iocando sunt
locuti. sed timeo ne fides nostra po ti
us sit iocabilis quam ipsorum. Timeo ne io/
cando non saluemur. et rideat ipse de
nobis quemadmodum scriptum est. Qui
habitat in celis irridebit eos. Secun/
do a recidiuis. Psidorus. Irrisor est non
penitens. qui adhuc agit quod penitet.

Illusio:

Cum talibus em ludit dyabolus sicut
cattus cum mure quem aliquatulus a
scendere permittit. sed mox super eum
ruit. Sic dyabolus peccatorem aliquem per
mittit penitere. sed postmodum facit
eum ad peccata redire. Prouerbio. xiiii.
Stultus illudit peccatorem. id est dyabolus qui
fuit inuictor peccati. Tercio a tepidus
et ociosus. Tren. i. Viderunt ea hostes et
deriserunt sabbata eius. et dicit sabbata
in plurali. Tales enim faciunt sabbatum
quo ad deum uacantes ab oratione. Faci
unt etiam quo ad seipsos. uacantes a
uiciorum mortificatione. Faciunt insu
per quo ad proximum uacantes a bono
opere. Et quia tales christo illudunt dan
tes sibi aquam tepidam ad bibendum. ideo
hostes id est demones sabbata eorum
derident. Notandum autem quod christus qui
tuor uicibus fuit illusus. Primo in do
mo Cayphe sacerdotis. cum uelamete
capitis ut habet. Lu. xxii. Secundo
in domo Herodis. cum ueste alba. ut
habet. Luce xxii. Tercio a militibus
in atrio pretorii indutus purpura. ut
habet. Matth. xxvi. Quarto a iudeis
in cruce. quod eius uerba peruertebat. Mat
th. xxvii. Vah qui destruis templum
dei. et eius fide deridebat. dicentes ibi
dem. Si rex israel est descendet nunc de
cruce et credimus ei. His quatuor mo
dis sacerdotes mali uident christo illu
dere. Primo cum caypha per amictum
capitis. cum ipsius amictum in capite
assumunt. qui designat spem celestium.
Ephes. vi. Galeam salutis assumite. Ip
si autem non seruiunt in ecclesia pro celesti
tribulatione. sed pro terrena cupidita
te. Secundo sibi illudunt in alba ueste
cum Herode. cum ipsa alba induunt
que significat mundiciam. iuxta illud

Psal. Lauabis me et super niuem deal
abor. Ipsi autem non sunt mundici. sed in me
te et corpore impuri. Tercio in purpu
ra cum militibus. cum induunt casulam
purpuream. que significat latitudinem et
feruorem charitatis. Ipsi autem non habent
uestem purpuream charitatis. sed san
guinolentam rancoris. Quarto cum ui
deis in cruce. qui eius uerba peruerterunt
et fide deridebant. Ipsi uerba dei con
temnunt cum stola que significat glori
dium id est uerbum dei indigne assu
munt. sicut fidei que significat per
manipulum despiciunt. Ephes. v. In om
nibus sumentes scutum fidei. Tercium
est flagellatio in qua flagellatio sancti
guis de omnibus membris christi exiuit. Fle
uerat prius oculis. sed tunc fleuit om
nibus membris. Christus enim quadru
pliciter in passione fleuit. scilicet corde per
immensitatem doloris. Tren. i. O vos
omnes qui transitis per uiam. Ore la
rimosis uerbis. Matth. xxvii. Deus
meus deus meus. ut quod dereliquisti me.
Oculis per lacrimarum effusione. Ier
bre. v. Cum cla. ua. et. Et tandem cum
omnibus membris per sanguinis effusio
nem uel emanationem. quando seculum fuit
tam crudeliter flagellatus. Notandum
autem quod quatuor uicibus iudei ipsum
flagellauerunt. Primo in capite ipsius a
rundine percutiendo ut habet. Matth.
xxvii. Secundo in facie eius uelates per
cutientes ut habet. Lu. xxii. Tercio in
collo. colaphis eum cedentes ut habet.
Matth. xxvii. Quarto in toto cor
pore ipsum flagellantes ut habet. Jo.
xix. Flagellat autem christum hodie in ca
pite qui persequuntur prelatos ecclesie.
Flagellat in facie qui contemplantiosus. qui
sunt pulchrior pars ecclesie. perturbat

Cōspu:
in sua quiete Flagellāt in collo. q̄ pre-
dicatores impediunt a diuino sermo-
ne. Flagellāt in corpore qui actiuos i-
firmiores molestant in sua operatiōe
Sz de tali flagello dicit Aug⁹. Quid
superbit impius si de ipso flagellū fa-
cit p̄r meus. pater flagello filium cor-
ripit. ⁊ postea flagellū ad cōburēduz
ad ignem mittit. Quartum est cōspu-
tio. Significat autē cōspuatio magnaz
uulsiōnem. unde super illud Job
xxx. Faciē meā cōspuere non uerent.
dicit glosa. Faciē cōspuere est iustos
etiam in presentia cōfutare. ⁊ in eoruz
contumelias uerba fluxa id est fluen-
tes saliuas mittere. Ista autē cōspuatio
id est uulsiō. aliquibz ad suffoca-
tionem ⁊ concubationē. sicut legit̄
de bur uiro marie sororis moysi. qui
iudeoz spūis fuit suffocatus. Aliqui-
bus est ad correctionē. quod signifi-
catum est Deutr. xxv. q̄ quando ho-
mo nolebat accipere uxore fratri. in
faciē illius cōspuebat. Et que ē uxor
fratri nostri. nisi penitētia. quam cri-
stus frater noster pro nobis suscepit.
⁊ quam penitētia cū homo accipere
rennuit. deus ipsum duris flagellis af-
fligit. ex quibus sepe ille correctionez
accipit. Aliquibz uero ē ad humiliati-
onem. sicut legit̄. q̄ Dyogenes philo-
sophus inuitat⁹ a quodā habēte tur-
pem faciē sed domū pulcrā. in faciē
eius spuit. dicēs se non uidisse in tota
domo aliquid turpius in quo spūere
posset. Hoc autē fecit philosoph⁹ ut
ille se recognosceret. ⁊ de pulcritudine
domus non superbiret. sed de turpitu-
dine persone humilitatē haberet. Ali-
quibus est ad illuminatiōē. ⁊ p̄fectū
uirtutum. sicut in ceco nato. ut habet̄

Jo. ix. Tales erāt apostoli de quibus
dicit. Act. v. Habant apostoli gauden-
tes a cōsp. con. ⁊ c̄. Quintum est occi-
sio. Habuit autē xp̄s quedā vulnera q̄
fuerunt sibi occasio mortis. ⁊ brio emz
fuit flagellatus intantum. ut inter illa
flagella alius exspirasset. Deinde fuit
in pedibus ⁊ manibus perforat⁹. ⁊ tā-
dem cum iam esset mortuus in latere
vulnerat⁹. Per corpus xp̄i igit̄ intel-
liguntur illi de ecclia qui adhuc sunt
infirmi ⁊ tēporalibus dediti. Isti occi-
duntur. quādo eis tēporalia auferun-
tur. Ecc̄i. xxiiii. Sui aufert in sudore
panem. quasi qui occidit proximum
suum. Per man⁹ intelligunt̄ actiui. isti
occidunt cū suis operationibus impe-
diuntur. Prover. iii. Noli prohibere
eum benefacere qui potest. si uales eti-
am ipse benefac. Per pedes intelligen-
tur cōtēplatiui. qui suis orōibz tu-
ram eccliam sustētant. Istos illi occi-
dunt qui orōnes ne in ipsis effectum
habeant impediunt. Sūt etiā in ecclia
quidā mortui. sicut uiri perfecti. Col.
iii. Mortui em̄ estis ⁊ uita uestra abs-
condita est. Istos illi occidūt q̄ eos o-
turbare non desunt. Secūdo po-
nitur noticia resurrectionis cum dici-
tur. Et tertia die resurget. Ile igitur q̄
est mortu⁹ per p̄ctm̄ tertia die resur-
gat. ⁊ prima dies est contritio. secūda
confessio. tertia satisfactio. ⁊ tres di-
es sunt delectatio. cōsensu ⁊ op̄. Sui
igitur non resurgit a delectatione re-
surgat a consensu. ⁊ qui non resurgit
a consensu. resurgat ab opere. Si enim
quartā diem addiderit sez cōsuetudi-
nem resurgere uix ualebit. hoc signifi-
catum est in lazaro quatruiduano. Ce-
teros q̄dez mortuos resuscitauit xp̄s

simplici iussione. Istum aut suscitauit orando. clamando. lacrimando. ut daretur intelligi. quod illi qui sunt in peccatis inueterati indigent multorum orationibus. magnis cordis clamoribus. longis et diuturnis fletibus.

Sermo secundus

Quiscus sedebat secundum uiam mendicans. Per istum cecum significatur genus humanum. quod malignam incurrerat cecitatem. sed illuminari meruit per christi passionem. Et ideo in isto euangelio duo tanguntur. scilicet infirmitas cecitatis. et remedium passionis.

Circa primum notandum quod sunt quatuor peccata que spiritalem cecitatem inducunt. Primum tumor superbie. Gregorius. Tumor metus est obstaculum ueritatis. et iste tumor totum genus humanum occupauit. Primum enim habuit ortum in celo. quando lucifer contra deum intumuit. Ideo superbia est nature celestis. et ideo uiros celestes aliquando inuadit. Deinde de celo descendens in paradysum. iuit. et ibi primos parentes inuasit. qui superbia se ipsos se eleuauerunt. et contra deum intumuerunt. Deinde de paradiso uenit in mundum. et modo per totum mundum iste morbus superbie est diffusus. Superbire enim dicitur quasi super alios ire. Lucifer igitur superbuit. quia super deum ire uoluit. Adam superbuit. quia super seipsum iuit. dum scientiam dei appetit. Homines superbunt. quia super alios uolunt ire. deus autem superbire non potest. quia super alium ire non ualet. eo quod super se nullum habeat. Secundum est puluis auaricie. Auarus enim semper portat terram in oculis. Psalmus. Oculos suos sta. decli. Unde dicitur de talibus quod sunt nimia cupiditate ceci. et sicut su-

perbia totum genus occupauit humanum. sic et auaricia. Hieremias. vi. A minore usque ad maiorem omnes auaricie student. Inter maiores et minores sunt mediocres. Per minores intelliguntur layci. per mediocres intelliguntur clerici. per maiores intelliguntur prelati. Auaricia igitur est a minore usque ad mediocres et maiores. quia inuenitur in laycis. uigilans in clericis. regnat in prelati. Vel potest dici. quod in domo anime sunt tres familie. scilicet minores. et iste sunt cogitationes. Mediocres uero. et iste sunt intentiones. Maiores. et iste sunt affectiones. Sunt igitur quidam. quorum auaricia est in cogitationibus. quia die ac etiam nocte cogitare non cessant. qualiter scilicet lucra possint acquirere. et pecunias augere suas. Ecclusiasticus. i. Cuncti dies eius laboribus pleni sunt. et erumia. nec per noctem mente requiescit. Alii sunt. quorum auaricia est in intentionibus. quia in omnibus que dicuntur et faciunt semper aliquod lucrum uel emolumentum temporale intendunt. Pro uer. xvii. Oculi stultorum in finibus terre. Oculi stultorum sunt intentiones eorum. qui sibi semper finem pretercedunt temporale lucrum. Alii sunt. quorum auaricia est in affectionibus. que temporalia ardentius diligunt. et spiritualia paruipendunt. Bene igitur a minore usque ad mediocre et maiorem omnes auaricie student. Quorum alii terrena lucra cogitare non desinunt. Alii in omnibus que agunt in temporalem mercedem intendunt. Alii terrena ardentius diligunt. et spiritualia contemnant. Tercium est ignis iracundie. Psalmus. Sui percecidit ignis. et non uiderunt solem. Cesarus. Sue metus lumen iracundie excecatur. Sicut enim uisus cecatur ad peluim ardentem. sic homo excecatur per iracundiam

inflamantem. Secdm enim Damasceni
Ira e ebullitio sanguinis circa cor. Ex
illa aut ebullitione fumositates ascē
dunt que oculos mētis obnubilāt. ga
impedit ira animum ne possit cernere ve
rum. Quando at uas ad ignem nimis
ebullit. tribus remediis subuenit. aut
per uasis ab igne depositione. aut p
aque frigide infusione. aut per ligno
rum subtractione. Sic etiā quādo ali
quis per irā contra aliū nimis ebullit.
ille contra quez irascit aut debz se to
taliter ab illo diuidere. Pro. xx. Nōr
est homini. qui separat se a contēcio
nibus. omnes at stulti miscēt concu
melis. Aut debet uerba refrigerātia et
dulcia respōdere. Pro. xv. Responsio
mollis frangit irā. sermo durus exci
tat furorem. Aut saltē debet tacere et ni
hil respōdere. Verba enim que iracun
do respondent sunt ligna. qbus ignis
iracūdie āplius inflamatur. Eccē. xx.
vi. Scdm ligna silue sic ignis exarde
scet. Quādo autē ligna uerborum sub
trahunt. tunc ignis ille extinguit. Pro
uer. xxvi. Cum defecerint ligna extin
guetur ignis. Quartū est fetor luxu
rie. hoc significatū est. Thob. ii. ubi di
citur qd ex stercore urundinis fuit exce
catus. Huius em auis immūdia est
desiccatiua. et significat luxuriā. quia
nullum peccatū magis desiccāt qd lu
xuria. Homo quidē quatuor hēt. s. a
nimam. corpus. famam. et temporalez
substāciam. Est igit quoddā peccatū
quod desiccāt corpus scz nimia tristi
cia. Proverb. xvii. Spūs tristis exsic
cat ossa. Est aliud quod desiccāt ani
mam scz inuidia. Nam inuidia sicut
dicitur alibi. rebus opimis marcescit.
Prover. xiiii. Vita carnum sanitas

cordis. putredo ossium inuidia. Est
aliud quod desiccāt famā. s. superbia
Eccē. x. Odibilis deo et hominibz su
perbia. Est aliud quod desiccāt terre
nam substāciā. scz prodigalitas et eti
am uiciū gule. Proverb. xxi. Sui dili
git epulas in egestate erit. et similiter
qui amat uinū mendicabit. Luxuria
desiccāt et consumit corpus. quia fa
cit ipsum cito uenire in senectutez uel
mortem. 1. Corīth. vi. Sui autē forni
catur in corpus suū peccat id ē in cor
poris sui consumptionē. et diminitio
nem. Consumit at animā. quia oia bo
na proposita. et desideria annihilat.
et dispergit. 1. Corī. ii. Animalis ho
mo non percipit ea que dei sunt. Con
sumit bonā famam. unde dī de Salo
mone. Eccē. xly. Inclīnasti femora
tua mulieribus. et dedisti maculam in
gloriam tuā. Consumit terrenā substan
tiam. Luce xv. Dissipauit substāciā
suam uiuēdo luxuriose. Quintuz est
nimia abūdantia et crassitudo terrene
substācie. Job xv. Operuit faciē eius
crassitudo. Hinc ē qd Sedechias exce
catus est in reblata. que interpretat mul
ta hec sicut habetur iiii. Regum xxv.
qd multitudo istoꝝ tēporalium faciē
hominē cecum. Hinc est qd Effraim et
Manasses fuerūt fratres. Effraim em
interpretat fertilitas. Manasses obli
uiosus. quia fertilitas seculi iducit ob
liuionem dei. Sicut em pisces aliquan
do ex nimia pinguedine exsicant. Et
sicut in anseribus oculi cōsumunt. ne ex
multitudine rerū uisarū ab impingua
tionibus retrahant. Sic hoīes ex ni
mia abūdātia rerum in aīa exsiccan
tur. Postq̄ uisum est de infirmitate
cecitatis. uidēdū est de remedio passi

onis. de qua in principio euangelii sic
mentio specialis. xps enim cōtra ista
quinq; incōmoda. portauit quinq; re
media. scz corpus. sanguinem. animā.
spiritū humanū. ⁊ diuinitatē. Na3 de
corpore fecit emplastrum. quo tumor
superbie sanaret. Fit autē emplastrum
de herbis medicinalibus. que incidun
tur. conterunt. ⁊ decoquunt. ⁊ liquore
perfundunt aliquo. Herba medica
lis est caro xpi. quia sicut dicit Psalē
xl. Omnis caro fenū. Ista herba i cru
ce fuit incisa. Deinde in mortariolo cru
cis pistillo passionis attrita. De his
duobus Psalē liii. Vulnerat9 ē prop
ter iniquitates nostras. Attrit9 ē pp
ter scelera nostra. Deinde in furno cru
cis triplici igne fuit excocta. igne amo
ris Jo. xv. Maiorē hac dilectionem
nemo habet. ⁊c. igne doloris Tre. i.
Duos ōnes qui trāsitis. ⁊c. igne pas
sionis Psalē. Ossa mea sicut cremum
aruerunt. Deinde sanguine precioso
fuit aspersa. Psalē xliii. Quare rubruz
est indumētum tuū. Istud igitē ē pla
strum factū est de xpi carne sic incisa.
sic attrita. sic decocta. sic perfusa. si su
per apostema superbie ponat. debet
ipsum statim maturare. mollificare et
frangere. Augustinus. Ecce habes humi
litas exēplum. superbie medicamen
tum. Idē. Sive superbia sanari potest
si humilitate filii dei non sanat. Se
cundo de sanguine fecit colliriuz. quo
ignis iracūdie tēperet. Nihil em sic o
dium ⁊ iracūdiā tēperare debet. q̄ o
siderare q̄ sanguis xpi pro suis cruci
fixoribus sic orauit. Sigdem xps o
rauit pro eis uerbis dicēs Luc. xxiii.
Pater dimitte illis quia nesciūt quid
faciunt. Orauit lacrimis Hebre. v. Cū

clamore ualido ⁊ lacrimis offer. Dra
uit sanguine Hebre. xii. Accessistis ad
sanguinis asperionē. melius loquentē
q̄ abel. Orauit morte Hebr. ix. Noui
testamenti mediator est ut morte inter
cedente ⁊c. Tale igitē colliriū tāce pie
tatis ⁊ charitatis in nobis. refrigerat
re debet omnē ignem tumoris. Suis
enim decetero cōtra inimicos suos o
dium tenebit. quādo xps pro suis in
imicis uerbis lacrimis sanguine ⁊ mor
te orauit. Tercio de anima fecit uas
ungentariū. quo puluis auaricie expie
tur. In isto enim uase tria ungēta pur
gatiua continent. de quib9 dicit Jo.
pri. Vidim9 gloriā eius gloriā quasi
unigeniti a patre. ple. Tbi em grā est.
id est gloriosa dei mia. Tbi em ē gra
tia. Tbi est ueritas ibi sapiētia. Qual
rus igitē qui h3 oculos plenos pulue
re auaricie. uadat ad istud uas ungen
tariuz. ⁊ ungat oculos suos miā ⁊ gra
tia ⁊ sapiētia. Tunc at ungit ungenco
mie. quādo inclināt ad cōpassionem
fraterne miserie. Tunc ungēto grē. quā
do incipit tepescere ab amore terreno
rum. ⁊ inardescere in amorē celestium
Tunc ungēto sapientie. quādo scit sa
pienter acqrere. sapiēter retinere. sapie
ter expēdere. Quarto de spū suo hu
mano fecit cibū melliflūū. quo crassi
tudo terrena cōtemneret. Eccē. xxiiii.
Spiritus me9 super mel dulcis. Mel
est dulce in superficie. dulci9 i medio.
dulcissimū in fundo. In xpo q̄dē est
triplex substātia. scz caro que est qua
si superficialis. Deitas que est p̄fun
da. ⁊ aīa que est quasi media. Mel igitē
est dulce in superficie. quia sancti
ex cōsideratione carnis xpi. hauriunt
delectatōnes suauēs. Est dulci9 in me

dio quia ex consideratōe aīe hauriūt
delectatōes suauiores. Est dulcissimū
in fundo. quia ex cōtemplatione diui
nicatis hauriunt delectatōes suauissi
mas. Talis igitur dulcedo omnē dulce
dinem humanā fecit inspidā. Crisost.
Vere non habet super terraz qđ amet.
qui domū celestē in ueritate gustauit.
¶ Sicut de diuinitate fecit balsa
num. quo fetor luxurie pelleret. Eccē
xxiij. Quasi balsamū nō mixtū odor
meus. Odor at istuz balsami cātus est.
qđ nō tñ infirmi. nō tñ mortui. nō cor
rupti. sed etiā fetidi sentire debēt. hoc
significatū est in lazaro quatrduano
et fetido. qui ipsuz odorē sensit et reui
xit. P̄ria dies est delectatio et tūc ani
ma est infirma. Secūda est cōsensus et
tunc est mortua. Tercia est malū opz
et tunc est corrupta. Quarta ē mala cō
suetudo et tunc est fetida. Sui autem
odorē istū nō sentit ē infirmo pericu
losior. mortuo insensibilior. corrupto
marcidior. fetētī abhominabilior.
¶ Sermo tercz de eodē.

Omnis plebs ut uidit dedit
laudez deo. Postqđ dñs cecū
illuminauit. omnis plebs que
ibi aderat laudez dedit deo. Ex quo
dat̄ intelligi. qđ ille est illuminatuz qui
deum laudat. Ille cecus ē qui per uer
ba uel malā uitam deum blasphemāt.
¶ In istis at diebus homines uani nō
tñ non laudant deū. sed etiā per suas
uanitates blasphemāt deū et laudant
mimicos dei. scz mūdum. carnē et dya
bolū. Ideo in isto euāgelio de cristi
passione fit mentio. ut ex cōsideratio
ne passionis dominice hoīes abstine
ant a tanta uanitate. Laudāt quidem
et honorāt mūdū exercēdo diuersos

ludos et ineptas leticias. Laudāt eti
am et honorāt corpuz propriū. pascē
do ipsum per diuersas epulas. Lau
dant et honorāt dyabolū. ducēdo di
uersas choreas. In his em̄ tribus ua
nitatibus expendūt hoīes dies istos.
et ideo cum isto ceco nō sunt illumia
ti sed cecitate inuoluti. Primo igitur
uani hoīes cum deberēt laudare deū.
ipsi tñ laudāt mūdum per diuersos
ludos et ineptas leticias. Leticia mū
di est sicut unū purū quod cito iēbri
at. nisi salubri tristitia tēperet. iuxta
illud Eccē. vii. Melius est ire ad do
rum luctuz. qđ ad domū conuiuii. Re
fert Tullius. qđ quādo aliqđ siles ro
mani redibāt uictores. triplex hōr eis
fiēbat. Primuz. quia omnis populuz si
bi cum leticia obuiabat. Secūduz. qđ
omnes captiui quos ceperāt eius cur
rum uictis manibus sequebant. Ter
cuz. quia ipse uictor idutz tunica io
uis in curru sedebat. quē quatuor eq
albi usqđ ad capitolū deducebāt. Ne
uero supra se nimis eleuaret. istuz ho
norem tripliciter tēperabāt. P̄rio. qđ
unus hō seruilis conditōis. scēi i cur
ru ponebat. ut cuilibet spes daret per
ueniēdi ad talē honorem. si probitas
mereret. Secūdo. quia ille seruz eū co
laphis cedebat. dicēs. Cognosce teip
sum. Tercio. quia cuilibet licebat illa
die in ipsum inferre ōnia obprobria
que uolebat. Si igitur pagani suas sic
leticias tēperabāt. multo fortius nos
xpiani eas reprimere et tēperare debe
mus. Et maxime triplici de ca. Prima.
quia hoc nō competit loco. sumuz em̄
in exilio. qui deberemus eē i celo. et iō
nobis est flendū et non gaudendū. Au
gustinus. In ualle sumuz miserie. ubi eo

magis flendū est minus flem⁹. Psal.
Quomodo cātabimus cāticuz domi
ni in terra aliena. Si uiris sanctis du
rum est in exiliis cātica cātare dei. qd
dicēdum est de illis qui cātant cātica
dyaboli. Cura igit sum⁹ in exilio. id
omnis mūdāna leticia debet nobis es
se importuna. Eccles. xxii. Musica in
luctu. importuna narratio ē. Secun
do non cōpetit tēpori. Tēpus em vi
te presentis nō est nisi cursus ad mor
tem. Aug⁹. Nihil aliud ē tempus hui⁹
uite. nisi cursus ad mortē. i. quo nemo
uel paululū stare uel tardis ire pmitteri
tur. Sed omnes pari motu urgentur.
Stultus at̄ est ille qui ad mortis sup
plicium cum gaudio ⁊ solacio ire uel
duci uellet. Tales sunt similes cigno. q
quando morit⁹ suauiter cātare perhi
betur. Tercio nō cōpetit status. Status
enim hominis ē periculosus ⁊ doloro
sus. quia quocūq; se uertit periculum
⁊ dolorē inuenit. Nam si sursum respi
cit uidet celū quod amisit. si deorsum
uidet infernū qui ōnes deuorare appe
tit. si a sinistris aduersitatis uidet. q
unus de mille non euadit qui non ca
dit per impatiētiam. si a dextris pro
speritatis uidet q de decē milib⁹ un⁹
non euadit. qui non cadat per intēpe
rantiam. iuxta illud. Psal. Cadent a
latere tuo mille. ⁊ si post se uidet pec
catorum multitudinē que commisit.
si ante se uidet terribile dei iudiciū. in
quo districtam rōnem eum reddere o
portebit. Unde legit⁹ in uita patrum.
q cum quidā sanctus pater quēdam
uane ridētē uideret. dixit ei. Redditi
ri sumus rōnem de uita nra. corā deo
⁊ omni terra. ⁊ tu ridēs. Secūdo ua
ni homines. cum deberēt laudare deū

laudant ⁊ honorāt corp⁹ suū. pascen

do ipsum per diuersas epulas. Stultus
autem uiciū gule ⁊ homini facit ma
gnam iacturā. ⁊ deo magnā inuriam.
Homini quidē triplicē iacturā facit.
Prima est. quia in corpore iducit ma
gnam deformitatē. ex eo q facit uen
trem nimis tumentē. Dicit autē vēter
⁹ a uento. ex eo q sit plerūq; uento ple
nus. Gulosus igit quāto maiorē uen
trem habuerit. cāto maiorē uescā uen
to plenam. ⁊ etiā maiorē sacco stercor
ibus plenū ⁊ repletum possidebit. Si
cut em uescica uēto plena ⁊ repleta. acu
puncta cito detumescit. sic etiam uen
ter gulosi punctus acu febrili. cito per
mortem euanescit. Stultus quoq; est
mercator ille. qui aurū cum multo la
bore acquisitū in cistam imponeret. in
qua in lutū conuertēdum esse putaret
⁊ estimaret. Et quoniā uēter gulosi est
sicut sacco stercorū. Stultus ē ex eo. q
ea que cum multo labore acqrit in uē
trem ponit. in quo uētre i lutū fetidū
conuertēda esse cognoscit. Secūda
autem iacturā est. q inducit sibi mul
tam infirmitatē. ⁊ aliquādo mortem.
Eccles. xxxvii. In multis escis erit infir
mitas. Ibidē. Propter crapulā multi
perierunt. Qui at̄ abstīnēs est. adiciet
uitam. Pinguita ei corda sunt modici
sanguinis qui ē causa uite. calor qpe
naturalis sepe pre nimia pinguedine
suffocat. Via em spirituu⁹ ad mēbra
a nimia pinguedine ipedit. ⁊ sic mors
sequitur. Tercia est que inducit insa
turabilitatem. Prover. viii. Vēter im
piorum insaturabil. Psal. Famē pa
tientur ut canes. Canis em postq; pro
iecta sibi deuorauit. mox ad alia del
uorāda suspēsus abelat. Sic gulosus

postq̄ multa fercula deuorauerit. ad/
huc alia cōcupiscit. ymo etiā insatu/
rabillor ē q̄ canis. ⁊ q̄ cetere fere quia
omnia spoliat elemēta. Nā a terra au/
fert gressibilia. ab aqua natabilia. ab
aere uolabilia. Nero. Tauri paucorū
iugerum pascuis aluntur. Unica silua
pluribus sufficit elephantib⁹. hō ue/
ro terra ⁊ mari pascit. Ambro. in lib.
de ieiunio Quid insatiabilis uentre.
hodie suscipit. cras exigit. cum imple/
tus fuerit disputat de continētia. cuz
digerit uale uirtutib⁹ dicit. ⁊ querit
luxuriam. Inter pocula philosophia
p̄dicat. Inter philosophos una lau/
dantur. Secūdo facit deo iniurias.
ex eo q̄ gulosus uentrē suū defecat.
Phil. iii. Suoꝝ deus uenter est. Ubi
dicit Aug⁹. hoc ab homine colit. qd̄
pre ceteris amat. Hui⁹ rationē affig/
nat Hugo de scō uictore dicens. Per
similitudinē nēter deo cōparatur. So
lent enim diis tēpla ostrui. altaria eri/
gi. ministri ad seruiēdum ordiari. pe/
cudes imolari. thura cōcremari. Deo
siquidem nētri templū est coquina. al/
tare mensa. ministri coci. immolate pe/
cudes cocte carnes. fum⁹ incēforū ol/
dor saporū. Ista autē ydolatria quo
ad aliquid peior est q̄ ydolatria pa/
ganorum. quia illi adorabāt aurum ⁊
argentum. Gulosus uero adorat sac/
cos stercorū. Tercio uam hoies cuz
deberēt laudare deū laudāt dyabolū.
diuersas ducēdo choreas. quod ual/
de fatū ē quatuor rōnibus. Primo
quia tales choree mūdi. sepe ducūt ad
choreas inferni. In inferno quidē sūt
multe processiones peccatoꝝ. id ē cō/
gregationes superboꝝ. auaroꝝ. et lu/
xurioꝝ. que semper cantū lugubrez

decantabunt. Cach. xii. Plāget terra
scz ifernalis. familie ⁊ familie seorsum.
Cantant autē unam cātationē sex uer
sus lugubres cōrinentem. Dicunt enī
De quia deū offendi. ue quia diabo
lo consensi. ue quia natus fui. ue qa
male torqueor. ue quia mori non va
leo. ue qa nūq̄ liberor. Ad istas cho
reas infernales iste choree mundiales
sepe perducunt. Job xxi. Tenent tym
panum ⁊ citharā. ⁊ gaudent ad soni/
tum organi. Ducūt in bonis dies su /
os. ⁊ in puncto ad inferna descēdūt.
Hui⁹ signum est. quia iste choree ten/
dunt ad sinistram. Prouerb. iiii. Di /
as que a dextris sunt nouit dñs. Per
uerse at sunt que a sinistris sunt. Se
cunda fatuitas est. quia priuant cho/
reis celi. Ubi em̄ sunt choree scōꝝ deo
iubilātum. Hymn⁹ Sui pascis iter li
lia sep. cho. uir. Istis choreis celi pri
uantur. qui choreis delectant mundi.
Unde refert Greg. in dial. de quadā
puella nobili romana. que cum iocis
⁊ cantilenis dedita nimis esset. Beata
uirgo cum multis speciosis puellis in/
ductis albis sibi apparuit. ⁊ cū illa tā
decere processioni associare se uellet.
prohibuit beata uirgo dicens. q̄ do/
nec esset sic uana tali processione esset
indigna. Precepit igit ei ut a iocis et
leuitatibus se abstineret. ⁊ sic die trice/
sima ad illaz processionē ueniret. Que
subito cūctis hominib⁹ miratib⁹ mu/
tata fuit. ⁊ sic die tricesima beato ⁊ fe/
lici sine quieuit. Tercia at fatuitas ē
ex eo. q̄ tales choree cedunt in iniuri/
am dei. Tum quia pactum in baptis /
mo initu frangunt. quo abrenunciare
se dyabolo. ⁊ pompis eius omnibus
promiserunt. Tum quia maiorē com /

mittunt contēptum q̄ si operi seruilī
incūberent. **Aug.** Melius est in dieb9
dominicis arare ⁊ fodere. q̄ choreas
ducere. **T**um quia festa sanctor9 suis
uauitacibus polluant. Magnā em̄ in/
iuriā choree deo fecerūt. **S**ua pphe
tam suam carissimū scz Johānē bap
tistam occiderunt. **I**n iuriā em̄ que sic
sanctis redundat in deū. **Luce. x.** Qui
uos audit me audit. ⁊ qui uos spernit
me spernit. **Q**uarta fatuitas ē ex eo.
q̄ ille choree sunt arma dyaboli. q̄ in
hoc seculo exercent. **T**ribus enim mo
dis dyabolus in p̄t̄m luxurie facit
corrūere. modo per uisum. modo per
colloquiū. modo per tactū. **I**n chore
is autem ista omnia cōcurrūt. **N**ā ibi
sunt uerba lubrica. ⁊ modulacōes can
tum. ibi est fixa uisio faciez. **I**bi est
tactus manū ignitariū. ⁊ ideo ex ta
li uicinitate ⁊ appropinquatione sepe
ignis accēdit. ⁊ mala cōcupiscētia in
flammat. ⁊ quācumq̄ hō sit for
tis ⁊ durus tanq̄ ferrū. uel sit natura
liter frigidus tanq̄ lapis. uel sit cādē
dus tanq̄ murus dealbatus. tamē non
confidat nec de sua fortitudine. nec de
sua frigiditate nec de sua sanctitate.
Siquidē ferrū in igne positū emolle
scit. sic homines firmos in suo p̄po
sito. concupiscētie ignis emollescere fe
cit. **Hiero.** Ferreas mentes libido do
mat. **E**x cōcussione etiā duorum lapī
dum frigidoz ignis excutit. sic ex ni
mia familiaritate uiroz ⁊ mulierū li
cet a principio uideant frigidū. sepe p
concupiscētiā inflāmantur. **S**uis igit
tur frigidior esse poterat. q̄ qui in ex
tremis laborabat. **U**nde refert **Greg.**
in dialogo de quodā sacerdote agē
te in extremis. cui cum quedam mulier

facie appropinquaret ut sciret si ad
huc spiraret. ⁊ ille uoce qua potuit ex
clamauit. recede mulier recede. tolle pa
leam adhuc uuit igniculus. **H**ic etiā
dealbatus quis ex candela non obu
ratur tamē denigrat. sic etiā quis alī
qui non cōburant ex cōcupiscētia. ta
men ex nimia mulierum familiaritate
denigrant ī fama. uel aliquo modo in
consciētia. quam nō habēt apud deū
sinceram. **Hiero.** Crede mihi. non pōt
cū deo toto corde ābulare. qui femina
rum accessib9 copulat.

Dominica in quadragesima.

Sermo primus.

Dixit Ihesus in desertis
a spū ut tēptaret a dyabolo
Mat. iiii. Sicut x̄ps uoluit
mori ut per suā mortē nostrā destrue
ret. sic uoluit tēptari ut n̄ras tēptati
ones superaret. **U**oluit enim tēptari
immediate post baptismū. ut tēptati
tis daret cōsolacōis remediū. **F**uit et
tēptatus statim quādo fuit baptisatus.
quādo a p̄re filius fuit appellatus.
quādo spū sanctus in specie columbe
super eū māsit. quādo celos aptos ui
dit. quādo quadraginta dieb9 ⁊ qua
draginta noctibus ieiunauit. **I**tem p̄ hoc
datur intelligi. q̄ si aliq̄s tēptat. nō
est minus a peccatis mūdatus. nō ē mi
nus dei filiatione dignus. non ē minus
spūscō dignus. non est min9 celo dig
nus. non est minus in sua penitentiā
deo acceptus. **T**ēptari ergo uoluit cri
stus ut nostras tēptationes uinceret.
ut tēptatis cōsolamen preberet. et ut
dyabolo q̄ ipse esset filius dei occulta
ret. **S**ciebat q̄ppe dyabolus per scrip
turas ⁊ prophetas. dei filiū in mūn
dum esse ueturū. ⁊ suū sibi dominū

ablaturum. Audiens atq; sicut Crisostomus in
xpi nativitate angelum pastoribus annu-
ciantem, angelorum multitudinem iubilantem,
Jobanem digito demonstrantem, patrem in
baptismate testificantem, Spiritum sanctum in
specie columbe descendentem, et nunc xl. diebus
et quadraginta noctibus ipsum ieiunantem, eum esse
dei filium suspicatus est. Sed postmodum
videns eum esurisse, ipsum esse dei filium
plurimum dubitavit. Non enim crede-
bat dei filium posse esurire. Volens igitur
experiri utrum esset dei filius an homo
purus, et sciens quia primum hominem
tribus telis prostravit, cogitavit eisdem
telis ipsum aggredi. Si siquidem
vinci poterit homo purus apparebit.
Si autem vinci non poterit dei filius esse ut
debet. Nam sicut dicit Gregorius in omel.
Dyabolus primum hominem de tribus
peccatis temptavit et vicit, scilicet de gula,
cum de fructu ligni vetiti ipsum manducare
suasit, de uana gloria, cum dixit
Eritis sicut dii, et de avaricia, cum dixit
Scientes bonum et malum. Sicut enim a-
varicia est appetitus immoderatus pecu-
nie, sic est etiam immoderatus appetitus
scientie. Eodem modo temptavit christum
Primo de gula dicens. Si filius dei es
dic ut lapides isti panes fiant. Cogita-
bat enim intra se dicens. Si lapides in
panes convertere poterit dei filius erit.
Si autem non poterit homo purus appa-
rebit, sed christus sicut in Glossa. responsum tali-
ter temperavit, quod ipsum dei filium esse non
cognovit, cum ait Scriptum est. Non in so-
lo pane vivit homo sed in omni ver-
bo quod procedit de ore dei, ac si di-
cat sicut in Glossa. Cum homo constet ex du-
plici substantia, scilicet anima tanquam superiori,
et corpore inferiori, et cibis aere sit ver-

bum dei, et cibis corporis sit panis
materialis. et tu suades mihi de cibo
substantie inferioris, et non superioris.
patet quod tua suasio temptatio est. Sed quia
sic eum dyabolus vincere non potuit.
cogitavit apud se dicens sicut ait Cri-
stostomus. Homo iste sanctus videtur.
Sancti enim viri, et si non vincant de vi-
cio gula, sepe tamen vincunt de aliquo
motu vane glorie. Et ideo ipsum assump-
psit et eum supra pinnaculum templi sta-
tuit. Dec mirum fuit sicut Gregorius. Si per-
misit se ita assumi qui permisit se cru-
cifigi. Et alia glossa dicit quod enim permisit
se assumi non fuit infirmitas, sed sapi-
entia eius. In dyabolo autem non fuit vir-
tus, sed in eo fuit magna superbia. Vel
ipsa assumptio potest intelligi deductio.
Dicit autem alia glossa quod verisimile est dy-
abolum in humana specie apparuisse,
sed tamen christus sic egit ut ipse a nemine
videret. Erat enim pinnaculum locus emi-
nens, ubi scilicet erat cathedra doctorum.
Et ideo ipse dyabolus secundum Glossam pu-
tauit istum in sede doctorum positum, ma-
ni gloria posse extolli, ubi multos fe-
cerat elevari. Dixit autem ei. Si filius dei es
mitte te deorsum, hoc dixit ideo, ut ex ta-
li precipitatione et nulla secuta lesione
iactantiam incurreret, vel ut ex hoc dia-
bolus suam potestatem agnosceret, sed
christus sic temperavit responsum, ut eum re-
liqueret dubium dicens. Non temptabis
dominum deum tuum, ubi dicit glossa
Suggerebat ut aliquo signo explora-
ret quantum apud deum posset, sed nemo
debet temptare deum quando ex humana
ratione habet quid faciat. Hunc autem pote-
rat aliter de templo descendere, quam per ia-
ctantiam se precipitare, postquam autem de-
fuit humana ratio, commendat se deo non

temptando sed deuote supplicando.
Terum postq̄ nec per primā. nec per se-
cundam temptationē eum potuit co-
gnoscere. transit ad terciā. ut saltē ip-
sum posset de auaricia superare. **Du-**
xit enim eum super montē excelsū ual-
de. ⁊ ostēdit illi omnia regna mundi.
Non autē ista ostēdit corā eius ocul̄
huiusmodi adducēdo. uel uisum āpli-
ando. uel ea que nesciebat sibi indicā-
do. sed dicit ostēdisse tribus modis.
Primo s̄m Crisost. ostēdit ac si aliqs
in loco excelsō positus. manum exten-
deret dicens. **Ecce ex illa parte est ita-**
lia. ⁊ ex illa Grecia. ⁊ ex illa Africa. **De**
s̄cōm Rabanum ostendit. Quia uani-
tatē pompe mundane quam ipse dy-
abolus diligebat q̄ speciosa sit ⁊ de-
siderabilis uerbis demōstrauit. ut ad
amandum illam ipsum induceret. uel
s̄cōm Glosam ostēdit. quō regnabat ī
mundanis per diuersa uicia. In quib-
dam per superbiā. in quibusdam per
auariciā. in quibusdā per luxuriā. ut
per exēplum multitudinis posset ad
consentiēdum inclinari. Cum autē omnia
regna mundi ⁊ gloriā ostēdisset. dixit
ei. Hec omnia tibi dabo ⁊c. Luce. iiii.
Hec omnia mihi tradita sunt ⁊c. Pla-
ne mētus est. quia dei sunt omnia. ⁊ ip-
se tribuit uniuersa. quia istud contine-
bat iniuriā conditoris. qui sol⁹ debet
adorari. iō dyabolū repulit dicens.
Vade sathanas. non tēptabis domi-
nū deū tuū ⁊c. Hiero. id est uade
in infernū. qui paratus est tibi ⁊ ange-
lis tuis. Ex his patet. q̄ dyabolus in
temptando incipit a minimis. ⁊ proce-
dit ad maiora. Minima tēptatio ui-
debat̄ tēptare de pane in magna fa-
me. Maior fuit tēptatio. de uana glo-

ria. maxima de auaricia. hoc signifi-
catum est Job. i. ubi dicit. **N** plāta pe-
dis usq̄ ad uerticē. non est in eo sani-
tas. **D**yabolus namq̄ incipit a plāta
pedis id ē a minimis peccatis. ⁊ pro-
cedit ad uerticem id est usq̄ ad cōsen-
sum rōnis. **S**upradictē autē tēptatiōes
facte sunt in xp̄o t̄m exterior. ⁊ nō in-
terior. **U**nde ait **Gregori⁹ in Omelia**
Trib⁹ modis tēptatio orit̄. suggesti-
one. delectatione. cōsensu. ⁊ nos cū tē-
ptamur plerūq̄ in delectationem ⁊ cō-
sensum labimur. **X**p̄s igit̄ tēptari per
suggestionē potuit. sed ei⁹ mentē pec-
cati delectatio nō momordit. atq̄ iō
omnis illa tēptatio foris nō int̄ fu-
it. **N**otādum autem q̄ supradictas
tēptationes xp̄s tripliciter uicit. s. sa-
pienter respōdendo. fortiter resistēdo.
⁊ principis obuiādo. **S**apienter qui-
dem respōdit. cum tria scripture testi-
monia allegauit. hoc significat⁹ ē. i.
Reg. xviii. in uictoria quam **Dauid**
habuit de **golyā** ubi dicit **Glosa Da-**
uid interfecit **golyā** trib⁹ lapidib⁹ de
torrente. ⁊ xp̄s dyabolū. trib⁹ testio-
nis ex lege prostrauit. **D**yabol⁹ suū
sic ut xp̄s lapides in panes cōuerteret.
Sed xp̄s ecōuerso panes sacre scriptu-
re conuertit ī lapides. quos oīra dia-
bolum iecit ⁊ prostrauit. **E**xēplo igit̄
tur xp̄i iniurias n̄as debem⁹ uincere
per sapiētiam. uel per paciētiam. non
per potentiā uel uindictā. **I**lle uincit
per sapiētiam. qui scit sapiētē ⁊ rōna-
biliter respōdere. **S**api. v. **M**elior est
sapiētia q̄ uires. ⁊ uir prudēs meli-
or q̄ fortis. **P**rouer. xxvi. **R**esponde
stulto iuxta stulticiā. scz sapiētē. n̄ sa-
piens sibi uideat. **I**lle uincit per pati-
entiam. qui scit dissimulare ⁊ irā suā

restringere **Eiusdē. xxii.** Melior ē pa-
tiens viro. fortis qui dominat̄ animo
suo expugnatore urbiū. **Eiusdē xxvi**
De respōdeas stulto iuxta stulticiam
suā. s. impatiēter ne efficiaris ei simi-
lis. **Ille vincit per potētiā.** qui nō at-
tendit ad iusticiā sed tm̄ ad potētiā
per quam iniuste opprimit innocētes.
Sapi. ii. Sit at̄ fortitudo n̄ra lex in/
iusticie. quod enim infirmū est inutile
inuenit̄. **Ille vincit per uictoriā.** qui ef-
fundit iram suā. et talis potis uincit̄
q̄ uincat. **Unde legit̄ de Alexād̄ro.** q̄
licet fuerit uictor orbis terrarū. tamē
a tribus permisit se uinci. scz a concu-
piscētiā. a uolōctiā. et ab ira. **Et q̄/
uis in propriis iūris patiētes eē lau-
dabile sit.** in iniuriis dei est uitupera-
bile. **Unde super illud uade sathanas**
dicit̄ Cris. Exēplo xp̄i discam̄ n̄ras
iniurias equanimiter sustinere. **Dei at̄**
iniurias nec usq̄ auditiū sufferre. q̄a in
propriis iniuriis esse quēq̄ patiētes
laudabile est. **Iniurias at̄ dei dissimu-
lare nimis impius est.** **Secūdo xp̄s**
uicit tēptationes fortiter resistendo.
Et nos fortiter resistere debem̄. **Nā**
sm̄ Greg. **Dyabolus cum ei resistitur**
est debilis ut formica. Cum uero eius
suggestio recipit̄. est fortis sicut leo.
Jaco. iiii. **Resistite dyabolo et fugiet**
a uobis. **Dyabolus dicit̄ a dya qd̄ ē**
duo. et bolus quod est morsus. q̄a de
homine uult facere duos bolos. s. cor-
pus et animā deuorando. **Et bñ dicit̄**
fugiet a uobis. **In quibusdā em̄ dya-**
bolus non exit sed ibi rezescit et dor-
mit scz in auaris. in superbis. et i luxu-
riosis. **Job xl.** **Sub umbra dormit.** ec-
ce umbra auaricie. **In secreto calami.**
ecce uacuitas superbie. **Superb̄ enim**

licet exteris uideat̄ tumidus et inflatus
tamen interis est uacuus. **In locis hu-**
mentibus. ecce turpitudine luxurie. **Ab**
aliquibus uero exit sed non recedit. s. z
ibi deprope expectat. sicut ab illis q̄
sepe patiunt̄ recidiuū ad quos scit se
reuersurū. **Lu. xi.** **Reuertar in domum**
meam. **Ab aliquibus uero exit et recedit.** sed
non fugit sed lēto passu incedit. sicut
a tepidis quos non plene deserit. **Ab**
aliquibus uero exit fugit et recedit. si-
cut a uiris p̄fectis. qui scuto fidei. ga-
lea spei. lorica iusticie. gladio uerbi di-
muniti fortiter resistunt illi. et ipsuz in
fugam conuertit̄. **Isa.** **Persequar in**
imicos meos. et op̄. **Tercio xp̄s uicit**
tēptationes eis in suis inimicis obuiā-
do. **Nam mox ut dyabolus ei tēptati-**
ones iferebat eas repellebat. **Sic et ho-**
mo quādo sentit prauas suggestiōes.
mox in suo inīcio eas debet repellere.
et nullum locū in aīo eis dare. **Ephes.**
ii. **Nolite locū dare dyabolo.** **Hiero.**
Lubricus est antiquus serpens. et nisi in
capite teneat̄ totus statim illabit̄. **Ser-**
pens em̄ infernalis habet caput. s. sug-
gestionem. **Habet et corp̄.** scz cōsensum.
Habet et caudā. scz cōsummationē o-
peris. **ubi aut̄ ponit suggestionis ca-**
put. statim ponit corp̄ cōsensu. et cau-
dam operis. **et ideo in suo capite ē cō-**
terendus. **In aliquib̄ enim ē iste ser-**
pens quātum ad caput corp̄ et cau-
dam. qui scz habēt malas cogitatio-
nes. cōsensus et opera. **Aliqui uero di-**
mittunt mala opera in ista. xl. sed ta-
men post pascha ad eadē redire inten-
dunt. **Isti aputant serpeti caudā.** sed
tamen adhuc uiuit in eoz cordib̄ q̄n-
tum ad corpus et caput. id ē quātum
ad suggestionē et cōsensum. **Aliq̄ pec-**

eatum deserunt quantū ad cōsensuz ⁊
 opus. Isti autē amputāt corpus ⁊ cau-
dam. uiuit tamē adhuc in capite per
malam suggestionē. Quādo autē sug-
gestionē resistitur. tunc caput amputa-
tur. ⁊ tunc nocere non pōt. nec quātuz
ad corpus id ē cōsensum. nec quātuz
ad caudam id ē opus malū. nec quā-
tum ad caput id ē suggestionē. q̄a ex
toto cōtritus est. Idē dicit Gene. iiii.
Ipsa conteret caput tuū. id ē suggesti-
onem tuā. que dicit caput. non tm̄ q̄a
est principiū peccati. sed etiā dicit ca-
put a capiēdo. quia dyaboli per suā
suggestionē omnes capit. ⁊ tu insidia
beris calcaneo eius id ē morti eius. q̄
dicit calcaneuz. non tm̄. quia est finis
hominis. sed etiā quia calcaneū dicit
a calcādo. per quod intelligitur mors
bonorū qui calcauerūt terrena. Del di-
citur a callo. qui est duricies pedū. per
quod intelligit mors maloz. qui fue-
runt duri in peccatis. Dyabolus enim
in fine insidiatur malis. ut eos rapiat.
⁊ bonis si forte aliquod ius in eis in-
ueniat.

Sermo secundus.

Dictus est Ihesus in desertū.
 ⁊c. In presenti euāgelio qua-
 tuor spūs exprimunt. s. spū-
 tus diuinus. humanus. malignus. ⁊ ange-
 licus. Spūs diuinus xpm̄ in desertū du-
xit. Spūs humanus ipsum esurire fecit.
Spūs malignus ipsum temptauit.
Spūs angelicus sibi ministravit. Pri-
mus igit spūitus scz diuinus xpm̄ in de-
sertum deduxit. unde dicit Ductus est
Ihesus ⁊c. Eodē modo spūs diuinus
in desertū nos deducit. dum penitenti-
am nos inchoare facit. Istud desertū
significat per illud desertum. in quod

dominus filios israhel deduxit. dum
 eos de egypto extraxit. In quo qdem
 deserto habuerūt quedā aspera scz iti-
 neris fatigationē. ⁊ quedā suauia. scz
 manne refectionē. Sic ⁊ serui dei exeu-
tes de egypto peccati. uenire debēt in
desertum penitētie salutaris. i. qua ex-
terius debēt habere asperitatē. interi-
us tamen diuine cōsolationis suauita-
tem. Primo nanqz debēt h̄re penitēti-
am asperā. ex eo q̄ talis penitētia me-
lius curat pctā. sicut dicit Crisost. su-
per Mathēi. triplici exēplo. scz exem-
plo medici corruptos humores curā-
tis. exēplo agricolę uicinas herbas
uel radices eradicātis. exēplo artificis
nodos lapidum precipitētis. dicit enī
q̄ aspera medicina humores corrup-
tos melius euacuat. rastrū ferreū uici-
osas radices meli⁹ eradicat. ferrū du-
rum nodos lapidū meli⁹ refecat. Pecc-
ator enim aliquādo plenus est humo-
ribus corruptis luxurie. Psal. Putru-
erunt ⁊ corrupte sunt cicacices mee. q̄
liquādo habet malas radices cupidi-
tatis ⁊ auaricie. i. Thi. vi. Radix om-
nium maloz cupiditas. Aliquū habet
tumet cōtra deum spūs tuus. Contra
ista tria uicia sunt tria remedia. Pri-
um est carnis mortificatio. que ē tāl-
medicina amara purgās ⁊ euaciās
omnes corruptos humores luxurie.
Eccl. xi. Malicia unius hore obliuio-
nem facit luxurie magnę. Malicia autē
ista uocat pena. que uere uidet eē mal-
la. De hac medicina amara dicit Ma-
ie xxvii. Amara erit portio bibētibus
illam. Secundum est omnū terrenoz
despectio. que est tanqz rastrū ferreū
auellens radices maloz cupiditatum.

Qui enim uult cupiditatē abscindere
et diuitias retinere cum raistro de pa-
leo hoc nititur facere. Sed quod ex toto eas
abicit ferreū rastrū apponit. Istū mo-
dum docebat dominus. Nat. xix. Si
uis perfectus eē uade et uede oīa que
habes et da pauperibus. Tercius est
mortis meditatio. et istud ē tanquā mal-
leus ferreus precipiens omnē tumore
superbie. Ferrū enī a feriendo uel a fir-
mitate nomen accepit. Dors enī dicitur
ferrea. siue quia omnia uicia ferit et
domat. Eccī. viii. Demorare nouissi-
ma tua. siue quia est dura et inflexi-
bilis ex eo quod nulli parcat. Psal. Suis
est homo qui uiuit et nō uidebit mor-
tem. Quis autē serui dei habeat aspe-
ritatem penitētie exterius intus tamen
in isto deserto penitētie recipiūt diui-
ne cōsolatōis suauitatē. Osē ii. Ducā
eum in solitudinē et loquar ad cor eius.
Hoc significatū ē ut dictum ē in filiis
israhel qui licet in deserto habuerint
labore durissimum habuerūt tñ man-
na dulcissimū. Ipsum tamē māna reci-
pere non potuerunt donec defecit eis
farina egypti et donec trāsterunt ma-
re egypti. Per egyptū que tenebre in-
terpretat. aīa per pctm tenebrosa et ni-
gra intelligit. Qui igit uult recipe mā-
na dulcedinis interne exeat de peccati
tenebrositate. Unde super illud pi-
sa. qd diu pulli coruoz habent plu-
mas albas a parētibus relinquunt et
tunc rore celesti pascunt. Quādo autē
nigrescere incipiūt tūc corui eos pasce-
re incipiunt. Sic etiā corui infernales
pascunt aīam quādo nigredine pecca-
ti est infecta. Deus autē eam pascit quā
est puritate et mūdicia cācida. Secun-

do non potest quis manna dei in de-
serto penitētie accipere nisi abiciat fa-
rinam egypti que est delectatio et con-
sensus peccati. Tales erant illi de qui-
bus dicit. Numeri xi. quod flagrabāt de-
siderio carniū id ē carnalitatū in
quorū mentibus sepe ueniebant porri-
cepe et allia. Dicunt autē porri a por-
rigendo. eo quod porrigunt id est longe
extendunt. Cepe autē dicunt a cephas
quod ē caput. Allia uero dicunt qua-
si olida ab olēdo. Per porros igitur
significat auaricia. que lōge extendit.
iuxta illud Hiere. vi. Omnes enī a mi-
nore usq; ad maiore auaricie student.
Per cepas intelligit superbia. que est
caput et iniciū peccatoz. Eccī. x. Ini-
cium omnis peccati superbia. Per al-
lia intelligit luxuria. que fetida est. Ec-
cles. ix. Omnis mulier que est formica
ria. quasi stercus in uia cōculcabitur.
Illi igit uolunt redire in egyptum. ut
comedant porros. cepas. et allia. q. ad
huc mūdum diligētes diuitias appe-
runt. honores ambiūt. et carnalib; de-
lectant. Tercio non pōt istud manna
celestē in deserto pnie recipere nisi trās-
eat mare egypti. i. nisi abiciat fluctu-
ationes et turbatōes animi. Hinc ē quod
homo non pōt faciē suam speculari.
Aut quādo aqua ē turbida. aut quā-
do est inquieta. aut quādo hō se non
inclinat. Sic etiā illa aīa deum cōtem-
plari non pōt uel quādo agitatur inge-
rudine. uel quādo est plena turbatiōe.
uel quādo se non incuruat humilitate.
Ista tria tangunt. Ysa. lxxvi. scdm ali-
am trāslationem. Super quem requi-
escet spūs meus. Nam humilitas fa-
cit in anima incuruationē. Quies fa-
cit trāquillitatē. timor facit puritatē.

iuxta illud Ecc. i. Timor domini ex-
pellit peccatum. Secundus est spiri-
tus humanus qui xpm fecit esurire.
Notandum qd xps quatuor uicibus
esuruit. Una nanq; uice esuruit qd no ha-
buit quid comedere nisi lapides. ut
hic. Per lapides intelligunt homines
duri qui non possunt ad pnam fran-
gi. Homines frigidi qui non possunt
igne diuini amoris inflamari. Homines
aridi qd siccus qui non possunt rore
diuine grē humectari. Tales non pos-
sunt incorporari a xpo sed a dyabo-
lo. Ipsē em cum sit lapideus lapides si-
bi incorporat. Job xli. Cor eius idu-
rabitur quasi lapis. Alia uice esuruit qd
nihil habuit comedere nisi folia sicut
patet in ficulnea de qua habet. Mat.
xxv. q; sicut non comedit lapides id
est corda dura ita nec folia id est uer-
ba. Arbor quidē producit folia gem-
mas flores qd fructus. Folia sunt bona
uerba. gēme sunt bone cogitatōes. flo-
res sunt bone uolūtates. fructus sunt
bona opera. Sicut igit homo nō pa-
scitur de gēmis florib; qd folus sed de
fructibus sic nec deus pascit de bonis
uerbis nec de bonis cogitationibus si
non est ibi aliud nec de bonis uolūta-
tibus quādo opere nō implent si pnt
opere impleri sed de bonis fructibus
id est bonis operib;. Cant. ii. Fructus
eius dulcis guttur m. Tercia uice esuri-
it scz in cruce. qd tunc data sunt sibi fel-
acetum. qd absinthiu. Tali cibo eū pa-
scunt qui opera de genere bonorū in
mortali pctō faciunt. Tres enim sunt
partes satisfactionis scz elemosine o-
rationes. qd ieiunia. Elemosine facte in
penitētia sunt tanq; mel. Facte in mor-
tali pctō sunt tanq; fel. Drōnes uero

facte in penitētia sunt tanq; uini op-
timum. Facte uero in peccato morta-
li sunt tanq; acetū. Ieiunia facta in pe-
nitentia sunt tanq; balsamū. Scā uel
ro in peccato mortali sunt tanq; ab-
sinthiu. Hec at intelligēda sunt opa-
ratione. Plus em ualent elemosine ora-
tionis qd ieiunia unius diei. scā in peni-
tentia qd cētum ānoz in pctō mortali
exhibita. Quarto xps esuruit quod
tidie nram salutē qd cōuersionē. Criso.
Sicut concupiscibile est nobis come-
dere sic xpo saluare. Istū cibum intm
xps desiderat qd etiā ostiatim ipsum
mendicat. Apoc. iii. Ego sto ad ostiū
q; pulso usq; qd ipse meū id ē ponem;
ad scacū siue ad symbolū. In ista em;
cena debet peccator penitens ponere
tres partes ex parte sua scz contritiōē
cōfessionem qd satisfactionē. Deus autē
ponit tres alias partes ex parte sua
scz remissionē culpe. collationē grē. et
promissionē glorie. Sed multi sunt de
natura ioculatorū qui semper uolunt
comedere de alieno qd nūq; de suo. qd
uellent qd deus eis peccata sua remitte-
ret. qd grām conferret. qd gloriā exhibe-
ret. Ipsi at nec uolūt contritiōē hal-
berent nec cōfessionem facere nec satisfac-
tionem impedere. Tercius est spiri-
tus malignus qui xpm tēptauit. Do-
luit at xps tēptari tribus de causis.
Primo ut tēptatis cōsolationē daret.
Fuit em tēptatus statim quādo fuit
baptisatus. quādo a pte filius est ap-
pellatus. quādo spū sanctus in specie
colūbe super eum māstr. quādo celus
sibi apertū fuit. quādo. xl. diebus et
noctibus ieiunauit. ut det intelligi qd
si aliquis tēptat. ppter hoc nō est mi-
nus a peccato mūdatus. nec est min;

dei filiatione dignus. nec minus spiri-
tus sancto plenus. nec est minus celo dig-
nus. nec est minus in patria acta acceptus
Secundo uoluit temptari ut de pugna
spirituali certos nos redderet. **Periculus**
est enim hostem iuxta se habere et ignora-
re. **Hiero.** Tunc maxime impugnaris.
cum te impugnari nescis. **Possimus**
autem de hoc certi esse tripliciter. **Primo**
per scripture assertionem. **Job vii.** **Di-**
luctia est uita hominis super terram. **Ephe.**
vi. Non est nobis collum aduersus carum et
Secundo per domini temptationem. quia
si temptat dominus. temptat et seruus.
Jo. xiii. Non est seruus maior domi-
no suo. **Tercio** per temptatoris frequen-
tem apparitionem. Nam beatus Martinus
in forma cruce bestie apparuit beato
Anthonio in specie pueri nigerrimi ut
suis fuit. **Quidam** etiam sancto patri in spe-
cie medici se manifestauit. ferens diuer-
sas ampullas dicens. Si quis noluerit
de una propinabo sibi de alia. **Ter-**
cio temptari uoluit ut temptatis et tribu-
latis melius misereri et compati sciret.
Nemo enim potest moueri ad compas-
sionem et misericordiam nisi aliorum cognoscat
miseriam. **Sue** quidem cognosci potest aut
audiendo aut uidendo aut experiendo.
Si enim audio dici. quod passio illata sit
magna pena iam scio et cognosco illud
per auditum. **Si** autem uidero aliquem dic-
tam passionem patientem et in magna al-
gona consistere. se horribiliter ac terri-
biliter agitare. et querulosis uocibus con-
clamare. scio et cognosco illud per ui-
sum. **Si** igitur illam passionem in corpore
meo patior. scio illud et cognosco per
experientiam. **Et** ista cognitio certior
est quam due predictae. **Humanum** enim ge-
nus multas olim temptationes et miseras

patiebatur. et ideo ad deum clamabat. et
totum celum gemitibus et clamoribus im-
plebat. et tunc deus miseras eius quod-
dammodo sciuit per auditum. **Exo. ii.**
Angemiscetes filii israel propter ope-
ra. **no** sunt et ascen. **cla. eoz** ad domi-
num et au. **ge. eoz.** Dominus igitur cla-
moribus eorum excitatus descendit. **et**
xxxiii. annis nobiscum moratus fuit. et
sic nostras miseras uidit. **ita** quod illud
quod prius sciebat audiendo. postea
sciuit uidendo. **Exo. iii.** **Vidi** afflicti-
onem populi mei qui est in egypto. **et**
cla. eoz au. et descendi. **li. eum** de manibus
egyptiorum. **Tandem** nostras temptationes et
miseras sciuit per experientiam. quia
eas assumpsit in se. **Hebre. iiii.** **Non** enim
habemus pontificem qui non possit opa-
ti infirmi. **Assumpsit** enim paupertatem.
temptationem. tristitiam. dolorem et mor-
tem. ut sic similis nobis fieret. et nostras
miseras melius cognosceret. et nobis me-
lius misereri sciret. **Hebr. ii.** **Debit** enim
per omnia fratribus similari ut miseri-
ficeret. **ibidem.** In eo enim in quo pas-
sus est ipse et temptatus. potens est et eis
qui temptant auxiliari. **Quartus** est spi-
ritus angelicus. qui christo ministravit.
Intelligunt autem angeli triplicem sibi
cibum ministrasse. **Primo** cibum mate-
rialem. qui consistit in corporali refec-
tione. quam christo esurienti ministrasse
credunt. quam etiam helie ministraue-
runt. ut habet. **iii. Regum xix.** **Secun-**
do cibum spirituales. qui consistit in pu-
ritatis delectatione. **Si** enim christus pas-
citur et delectatur in puritate hominum.
iuxta illud **Canti. ii.** **Gui** pascitur in-
ter lilia. multo fortius in puritate an-
gelorum. **Tercio** cibum celestem. qui
consistit in dei laudatione. iuxta illud

Psal. Nūquid māducabo car. thau.
Immola deo sacrificiū laudis. **I**stuz
cibum angeli deo semper ministrant.
iuxta illud **Job xxxviii.** Ubi eras cū
me laudaret astra matutina. **I**ubila
rent ōnes filii dei.

Sermo tertius de eodem.

Et cum ieiunasset xl. diebus **7**
xl. noctibus postea esuruit.

In isto euangelio mentio fit
de tribus scz de xpo ieiunāte. de dya
bolo tēpante. **7** de angelo ministrāte

Xps nāqz xl. diebus **7** xl. noctibus ie
iunauit. **I**eiuniū enim quadagesima
le approbatū fuit per legē moysaicaz.
7 prophetica. **X**ps ipsum approba
uit per euāgelicā legē. **M**oyses enī le
gislator. **7** helyas eximius prophe
tarum in isto numero ieiunauerūt. **N**ō
isti duo soli in trāssfigurātōne sibi ap
paruerūt. **X**ps at noluit ieiunare plus
q̄ illi. ne deo a dyabolo putaret. nec
minus q̄ illi. ne purus homo uideretur.
Et quia s̄m **Greg.** Omnis xpi actio
est nostra instructio. ideo **7** nos instru
imur ut exēplo xpi in isto numero si
militer ieiunemus. **D**e quo ieiunio tria
sunt uicēda. **P**rimo de numero dierū
ieiunii istius. **S**ecūdo de differentia **7**
specie ieiunii. **T**ercio de efficacia **7** uti
litate ieiunii. **C**irca primū notanduz
q̄ istud ieiuniū in numero quadrage
nario obseruamz. **M**ultiplici rōne. qua
rum una sumit a parte xpi. **A**lie a pre
nostra. **X**ps enī istū numerū quadra
genariū multipliciter cōsecrauit. **S**ua
conceptione. quia xl. septimanis fuit
in utero uirginis. **S**ua predicatōe. quia
xl. mēsisibus predicauit in mūdo. **S**ua ie
iunū obseruatione. quia xl. diebus iei
unauit in deserto. **S**ua passione. quia

xl. horis iacuit in sepulcro. **S**ua resur
rectione. quia xl. diebus post resurrec
tionem fuit cum discipulis in mundo.
Alie rōnes sumunt ex parte nra. **N**os
enim seruire debemz deo de corpore
nostro. de anima nra. de tēpore nro. **7**
de operibus nostris. **S**ed quia de his
sepe deo negligēter seruimz. **I**ō per hūc
numerum ieiunū sibi satisfacere debe
mus. **P**rimo nāqz per hunc numeruz
deo seruimus de corpore nro. **I**stā rō
nem assignat **Greg.** in omēf. dicēs. **I**n
hoc mortali corpore ex quatuor de
mentis subsistimus. **P**er cuius uolupta
tem preceptis dominicis **7** trāimz que
per decalogum sunt accepta. **C**uius igit
per carnis desideria decalogi manda
ta contēpsimus. dignū est ut eadē car
nem quaterdecies affligamz. **S**ecūdo
per hunc numerū deo de aīa nra ser
uimus. **D**am in aīa nostra sunt septez
uirtutes. **T**res scz theologice. **7** quatuor
cardinales. **P**er quas deum trinitz unit
cognoscere. **7** amare debemz. **Q**uaternā
rius autē propter quatuor tēpora aī
ni presentē uitam designat. **Q**uia ergo
septenario anime deo trinitati in to
ta nra uita non seruimus. **I**ō dignū est
ut hoc quadragenario numero ieiune
mus. **T**ercio per hunc numeruz deo
seruimus de tēpore nostro. **I**stā rōne
assignat **Greg.** dicēs. **A** prima domi
nica q̄dragētime usqz ad pascha sex
ebdomade ueniunt. q̄z dies xlii. sunt.
Ex quibus dum sex dies dominici si
ne abstinētia subtrahunt. xxxvi. i ab
tinentia remanent. **D**um uero per ccc.
lxxvi. dies annz ducit. quasi anni deci
mam deo damz. **Q**uarto per hūc nu
merum seruimus deo de operibz nris.
Opera enī nostra debēt esse circa ob

seruationem x. mādatoꝝ dei. ⁊ cōplecti
onem quatuor euāgelioꝝ. **I**stam rati
onem assignat Gregorius dicens. **C**ur in
abstinētia quadragenarij numeri cu
stoditur. nisi quia uirtus decalogi per
libros quatuor sancti euāgelij imple
tur. **S**ecūdo uidēdum ē de differen
tia ⁊ specie ieiunii que quidē sunt sex.
Prima enim abstinētia est ab his que
in se ⁊ sibi sunt mala. s. a uicijs ⁊ pec
catis. **Ysa. lviij.** Nonne hoc ē magis
ieiunium quod elegi. **D**issolue ꝛc. Pec
cata enim quodāmodo sunt colliga
ta. quia unū trahit ad aliud. ⁊ unū nō
remittit sine alio. ideo dicit. **D**issolue
colliga. impietatis. quot etiā hō habz
genera peccatorū. tot habet diuersita
tes fasciculoz que mentē opprimunt.
ideo subdit. **S**olue fasciculos depri
mentes. **P**eccata in diuersas ptes cor
frangunt ⁊ in seruitutē redigunt. ideo
subdit. **D**imitte eos qui cōfracti sunt
liberos. **P**arum igit homini prodest
abstinere a cibis. nisi ⁊ abstineat a pec
catis. **H**ierō. **T**unc preclara ē apud de
um abstinētia corporis. cum animus
ieiunat a uicijs. **Q**uid em̄ prodest cor
pus attenuare abstinētia. cū animus in
tumescit superbia. **Ysidorus** **S**ui a ci
bis abstinent ⁊ mala agūt demōsesimi
tantur. quibus esca semper abest ⁊ cul
pa semper adest. **S**ecūda abstinētia
est. abstinere ab his que sunt occasio
mali. s. a lasciuia sensuū. **D**e hoc dicit
sic **Bern.** in sermone quadagesime. **S**i
sola gula peccauit sola ieiunet. si autē
peccauerunt cetera mēbra. cur non iei
unent ⁊ ipsa. **D**einde subdit. **I**eiunet au
tē a curiosis aspectibz. ieiunet au
ris a fabulis ⁊ rumoribus. ieiunet lin
gua a detractōe ⁊ murmuratōe. iei

iuinet manus a malis operibz. ieiunet
anima a uicijs. ⁊ propria uoluntate.
Tercia abstinētia est ab his que ha
bent speciē mali. i. **Thes. v.** **A**b ōni spe
cie mala abstinete uos. **S**ed hoc maxime
propter scandalū proximoz. **S**pecies
malam habent uerba scurrilia sepe di
cere. ⁊ immūdicias nominare. **L**ingua
hebraica sibi **Ysid.** fuit prima. ⁊ erit ul
tima. ⁊ dicit **Rabbi moyses** q̄ in illa
lingua nulluz uocabulum ē ad nomi
nandum aliquid inhonestū. **E**x quo
tria notabilia eliciunt. **Q**uoz q̄ uocal
bula turpitudinū. nō fuerūt ab institu
tione diuina sed ab inuētione huma
na. **S**ecūdum q̄ multū displicent deo
uerba scurrilia. quando ea ponere no
luit in lingua quam homini concrea
uit. **T**ercium q̄ ille habuit linguā ce
lestem. qui a talibus sese seruat immu
nem. **Q**uarta abstinētia ē ab his q̄
sunt simul ⁊ species mali ⁊ occasio ma
li. sicut est uanus ornatus. ⁊ suspecta fa
miliaritas mulierū. **M**anus em̄ ornatus
habet speciē mali. quia uidet q̄ tales
mulieres non sunt pudice sed lasciuie. ⁊
est occasio mali. quia sepe incautos de
cipiūt. **S**uspecta etiā familiaritas mu
lierum. ⁊ habet speciē mali ⁊ est occa
sio mali. **Bern.** **C**um mulieribz cōsiste
re. ⁊ se imūne seruare maius ē. q̄ mor
tuū suscitare. **S**ed minus ē nō potes.
⁊ quod maius est uis ut credam tibi.
Quinta abstinētia ē ab his que li
cita sunt. **L**icitū quidē est ad uxorem
accedere. debitores repetere. aliquas o
solationes recipere. uenationi uacare.
Sed tamen in quadagesimali tēpo
re debemus a talibus abstinere. **D**e pri
mo dicit **Ambros.** **N**ullus ōmino in q̄
dragesima uxori sue ante octauam

pasche iungatur. Aug. in sermone de
xl. Estote his diebus crebris ieiunan
tes. et pauperibus largis tribuētes. et vo
bis metipsis impēdētes. a cōiugali co
pula abstinētes. De secūdo dicit Gre/
gorius. exponens illud uerbum Ysaie
lyiii. Ecce in die ieiunii uestri inuenit
uoluntas uestra. et debi. uest. re. Neq̄
enim qui debitorē suū hoc quod de
bet repetit. aliquod iniustum facit. sed
dignū est ut quisquis se in p̄nā mace
rat. etiā quod iuste sibi cōpetit inter
dicat. De tercio dicit p̄pheta. Renuit
cōsolari anima mea. Her. Delicata est
diuina cōsolatio. et non dat admittē
tibus alienaz. De quarto dicit Amb.
An illū ieiunare putas. qui primo di
luculo uigilās ad ecclesiaz non uadit.
sed surgens seruos cōgregat. retia dis
ponit. canes producit. saltusq̄ perlu
strat. Sexta abstinētia est a cibo et
potu. de qua sic dicit Ambros. Ho
neo et cōtestor uos. ut nullus uestrū ni
si forte infans uel infirmus sit. usq̄ in
pascha domini nisi in dominicis die
bus ante nonā māducat aut bibat. Au
gustinus. Aliis diebus ieiunare aut re
medium est aut premiū. An quadrage
sima non ieiunare peccatū est. Alio tē
pore qui ieiunat accipiet indulgentiā.
In quadragesima qui pōt ieiunare et
non ieiunat sentiet penā. Tales qui ie
iunare cōtemnunt. in futuro fame et si
ti deficient. Ysa. xlvj. Ecce serui mei co
medent et uos esurietis. ecce serui mei
bibent et uos sitietis. Verū est tamē q̄
pro uino habebūt fel draconū et uene
num serpētum. Deutr. xxxi. Fel dra
conum uinū eoz. et ue. aspi. insa. pro
pane habebūt ignitū calculū. Prouer.
xx. Suavis est homini panis menda

ci. et postea implebit os eius calculo
Talis panis nō poterit masticari. q̄
durus panis ē. nec in ore poterit tole
rari. quia ignitus est. nec ab ore pote
rit reici qui a oris impletius ē. pro
pietātia nero habebūt sempiternū in
teritum. Ysa. Mors peccatoz pesti
ma. Et mors depascet eos. Tercio
uidendū est de utilitate ieiunii. que tri
plex est. Prima est quia per hoc des
recōsiliatur. Huius exemplum habemus
Jone iii. In niuinitis ubi dicitur. Ho
mines et iumēta boues et pecora nō gu
stent quicq̄. ubi dicit Ambros. Suale
est hoc xp̄ianum non facere. quod pel
cudes fecerunt nisi q̄ stolidior est pel
cude qui indicto sibi ieiunio a sacer
dote non ieiunat. Et pecus quidē del
clinat foueam. cauet precipitium. Tu
autem non uis ieiunando periculum
declinare quod cernis. Desperationis
genus est tunc māducare cum ieiunare
debeas. tunc gaudere cum debeas plo
rare. Secūda est quia per hoc homo
ad patriā celestē ducit. Hiero. contra
Joumanū. Et diu adam ieiunauit in
paradiso stetit. Hinc ostēdit per ieiū
nium ad paradīsum nos posse reuer
ti. a quo per saturitatē fueram⁹ eecti.
Greg. in omel. A paradisi gaudis p
culpaz gule cecidim⁹. ad hec per absti
nentiam resurgam⁹. Tercia est q̄a per
hoc dyabolus superat. Dyabol⁹ em̄
est serpens. est piscis est lup⁹. et canis.
Sicut em̄ fm̄ Ambros. sputū hominis
ieiun serpētem interficit. sic ieiunium
dyabolū occidit. et sicut piscis natus
in flum⁹ et morit in sicco. sic dyabo
lus delectat in aquis deliciari et mori
tur in sicco abstinētie. et sicut fames ex
pellit lupū a nemore. sic ieiunium ex

pellit dyaboluz a corde / et sicut aqua
bulliens expellit canem de coquina. sic
oratio feruens dyabolū fugat de aīa.
Mat. ix. Hoc genus demonioꝝ i nul
lo potest eici nisi in orōne et ieiunio.
Secundo in euāgelio fit mētio de di
abolo tēptante. **Distinguit** autē **Aug⁹** su
per psal. **Sui habitat.** quatuor gene
ra tēptationū. **Una** est leuis et occulta.
quod notat cum dicit. **Non timebis**
a timore nocturno. **Alia** leuis et aper
ta. que notat cum dicit. **A sagitta uo
in die.** **Tercia** grauis et occulta que no
tatur cum subdit. **A negotio perābu
lante in tenebris.** **Quarta** grauis et ap
ta. que notat cum subdit. **Ab incurſu
et demonio meridiano.** **Istis** quatuor
modis dyabolus xpm tēptare uoluit
sed non preualuit. **Primo** tēptatōe le
ui et aperta cum dixit. **Dic ut lapides
isti panes fiant.** **Ista** em tēptatio fuit
leuis. quia de cibo corporali et necessa
rio et fuit aperta. eo qd de cibo spūali
nullam faciebat mentionē. **Secundo**
tēptatione leui et occulta. quādo statu
it eum super pinnaculū tēpli. **Tūc** em
de aliquo motu uane glorie eū tēpta
re uoluit. et iō fuit tēptatio leuis. s; tñ
per hoc suā potestātē cognoscere intē
debat. et iō fuit occulta. **Tercio** tēpta
tione graui et occulta. quādo eū tēpta
uit de auaricia. **Talis** em tēptatio fu
it grauis qd de graui pctō. et fuit oc
culca quia aliud pretēdebat et aliud i
tendebat. pretēdebat ei⁹ sublimatio
nem sed intēdebat ei⁹ perpetuam de
iectionem. **Quarto** tēptatōe graui et
manifesta. quādo tēptauit eū de ydo
latra dicens. **Hec** omnia tibi dabo si ca
dens adoraueris me. **Tercio** in euā
gelio fit mētio. de angelis ministranti

bus. **Hec** autē ministratio tripliciter po
test intelligi s; tres naturas. que sunt
in xpo. uel adoratione. uel de cōgratu
latione. uel de tēporali subuētōne. **Nā**
angeli ministrabāt. id ē suppliciter ad
orabant et hoc respectu deitatis. **uel**
ministrabāt. id ē pugnāti cōgaudebāt.
et hoc respectu anime que sic pugna
bat et uincebat. **uel** ministrabāt. id ē si
bi esuriēti in cibo materiali subuenie
bant. et hoc respectu carnis. **sicut** etiā
olim āgeli **Helye** ministrauerūt ut ha
betur. **iii. Regū. xix.** Sed tamen **Helye**
ministrauerūt ad suū quadragenariuz
perficiēdum. xpo ministrauerūt post
suū quadragenariū celebratū.

Quinta secūda **Sermo** prim⁹.
Thesus **Ihesus** secessit in par
tes tyri et sidonis. **Mat. xv.**
Dominus **Ihesus** xps mul
tos uiros ad pñiam adduxerat. mul
tos i suis petitionib⁹ exaudierat. mul
tos in corpore et anima curauerat. iō
qd ne mulieres a suis bñificis uiderent
excluse. istā mulierē chaneā ad peni
tentiam adduxit. unde cantat ecclesia.
Sui chaneā et publicanū uocasti ad
penitētiam. **Ipsam** in sua petitiōe ex
audiuit. et filiaz eius in corpore et ani
ma sanauit. ut per hoc daret intelligi.
qd aduētus su⁹ non tñ fuit ppter sa
lutem uiroz sed etiā mulierū. **In** isto
autem totali euāgelio de quic⁹ perso
nis fit mentio. s; de xpo in quo erat
magna miseratio. **De** muliere chana
nea in qua fuit instās petitiō. **De** filia
in qua erat magna uexatio. **De** dya
bolo i quo erat maliciosa oppōsiō. et
de discipulis xpi i quib⁹ erat magna
cōpassio. **Primo** igit ponit persona
xpi in quo erat magna miseratio. **To**

Miserere.
dixit ei mulier. Miserere mei domine
fili dauid. Quāuis enī sciret eum esse
potentem. sapiētem. ⁊ iustū. tamen non
recurreat ad eius potētiam. sapiēti
am nec ad eius iusticiā. sed ad eius mise
ricordiā. quia sciebat ipsum ad mise
ricordiam esse promptū. Quam qui
dem promptitudinē misericordie ha
buit ⁊ in quātum de⁹ ⁊ in quātum ho
mo. Uñ ista mulier utrāq; mīam po
nit. ⁊ quam habet in quātum de⁹ cum
dicit. Miserere mei domine. ⁊ quā ha
bet in quātum homo cum dicit. Fili da
uid. In quātum igit est de⁹. causat in
eo misericordia a tribus. Primo a na
tura diuina. cuius propriū est misere
ri semper ⁊ parcere. Sicut enim ignis
naturaliter calorē habet. sic de⁹ natu
raliter habet mīam ⁊ bonitatē. Uñ di
xit glosa Jo. iii. Deus a natura mise
ricors. paratus est saluare per clemēti
am. quos non pōt saluare per iusticiā.
Secūdo causat a cōsuetudine longa.
quia a principio mundi usq; in finem
nō cessauit. nec cessabit misereri. Psal.
In eternū mīa eius. Itē psal. Aut in fi
nem mīam absci. q. d. non. quia ⁊ lon
ga cōsuetudo uertit ī necessitatē. sicut
dicimus de aliquo qui semper consue
uit esse liberalis. iste nescit aliter facere
Sic deo misereri uersum ē quodāmo
do in necessitatē immutabilis uolūta
tis. Tercio causat ab omnipotentia.
ex eo enim q; deus onipotens est inue
nitur misericors. Quia quāto quis est
magnanimior. tāto ad misericordiaz
promptior. Ambros. Procul ē a ma
gnanimitate cupiditas ultionis. Quāto
autem quis est infirmior. tāto ad uin
dictaz prōptior. Unde mulier magis
appetit uindictā q; uir. Quia igit de⁹

tam magnanimis ⁊ potens ē. ideo tar
dus ad uindictam. ⁊ pron⁹ ad miseri
cordiam uel ad ueniam. Sapi. xi. Mi
sereris omnīū. quia onia potes. Dra
tio. Deus qui onipotētiam tuā par
cendo maxime ⁊ miserādo manifestas.
In quātum autē est homo ⁊ filius Da
uid. habet promptitudinē miserēdi a
tribus. Primo ab unctiōe iterna. Psal.
Unxit te de⁹ deus tuus. Sicut em res
rigida unctiōne efficit māsuetā. sic de
us qui prius erat dur⁹. factus ē ex ta
li unctiōne māsuetus. Psal. lxi. Spiri
tus domini super me. eo q; unxit me.
Secūdo causat a progenie ppria.
quia fuit de stirpe dauid. qui fuit ho
mo magne mīer māsuetudinis. Ada
chab. ii. Dauid in sua mīa cōsecutus ē
sedem regni in secula. Tercio causat
ab experiētia. quia ex seipso didicit a
lus misereri. Ecci. xxxi. Intellige que
sunt proximi tui ex teipso. Debr. vi.
Didicit ab his que passus est obedi
entiam. Secūdo fit mētio de mulie
re chananea. in qua fuit instās petitiō.
Petit em sapiēter. instāter. humiliter.
⁊ seruēter. Sapiēter quidē petit. pete
do scz quod erat sibi necessariū. ⁊ deo
gratum. Non em petit diuitias. licet
bonis omnibus expoliata esset a iude
is. Nec uindictā inimicōz. licet de ter
ra sua esset expulsa. Nec libertatē. licet
cum ceteris chananeis in seruitute a iu
deis esset subiugata. Sed petit demo
nis expulsione. a quo filia sua teneba
tur obsessa. Sed multe mulieres sunt
que parum curāt de expulsione demo
nis. multuz autē de habēdis diuitiis.
De uindictādis iniuriis. De nobilitate
generis. Secūdo petit perseveranter.
quia repulsa sepe non desistit. ⁊ ideo

quod petebat obtinuit. **Crisost.** Vide quanta est instantia orōnis. quia quod apostoli non obtinuerūt ipsa obtinuit. **Necessaria** quidē in orōne ē perfectio. sicut patet per exēplum mulieris uidue. **Lu. vii.** Deus enim aliquādo differt dare triplici de causa. s. ut desideria feruētius augeant. ut habitata caris possideant. et ut possessa cautius custodiant. **Greg.** Sancta desideria dilatare crescūt. si autē dilatare deficiunt desideria non fuerūt. **Aug.** Si aliquādo dominus tardius dat. cōmēdat dona nō negat. desiderata diu dulcior obtinent. cito autē data ualescūt. seruat tibi deus quod cito uult tibi dare. ut discas magna magne desiderare.

Tercio petit humiliter. **Psal.** Respexit in orōnem humilium. Humilitas enim orōni conuicta tria bona facit. **Primum** est quod ipsam in celū deducit. **Secundum** est quod usque ad deum eā appropinquare facit. **Tertium** est quod donec deus optulerit illud quod petit non recedit. **Ista** tria notant. **Eccl. xxxv.** Oratio humiliantis se nubes penetrat. ecce primum. **Et donec appropinquet non consolabitur.** ecce secundum. **Et non discedet donec respiciat altissimum.** ecce tertium.

Quarto petit desideratē quod notatur in clamore nō tū oris. sed etiam cordis. **Iste** est autē clamor cordis de quo dixit dñs ad Moysi. **Exodi. xiiii.** Quid clamas ad me? De isto clamore dicit propheta. **Clamauit in toto corde.** bene dicit in toto corde. **Cum** enim in corde sint duo. scz intellectus et affectus. **Illi** clamant in toto corde. qui in sua orōne habent deuotionē et attentionem. **Coz. xiiii.** Orabo spū orabo et mence. **Illi** clamant cum medio corde.

qui habent attentionē sed non sentiūt deuotionē. **Osce x.** Diuisum est cor eorum. ideo interibūt. **Illi** clamāt cū nullo corde. qui nec ibi habēt intellectum per attentionem. nec affectū per deuotionem. **Mat. vii.** Populus hic labiis me honorat. cor autē eoz longe ē a me. **Tales** sunt de natura ranarū. quia clamant ore. sed tamē sunt in palude immundicie. **Tercio** fit metio de filia in qua erat magna uexatio dyabolum dicit. **Filia** mea male a demonio uexat. **Animā** hominis est filia dei per creationē. sed dyabolus uexat eam per temptationē. male autē uexat per malam operationē. et sic que erat filia dei efficit filia dyaboli. **Maxime** autē quādo habet in se superbiam. auariciā et luxuriam. que tres filie dyaboli nuncupantur. **Dyabolus** enim tres habuit uxores siue cōcubinas. scz uanitatem. cupiditatē et carnalitatem. et de his tribus tres filias quasi primogenitas genuit. **Nam** de uanitate genuit superbiam. **De** cupiditate auariciā. **De** carnalitate luxuriā. **Has** autē filias maritauit tyranis. principibus et prelatibus. **Auariciā** maritauit mercatoribus. senibus et aduocatis. **Luxuriā** maritauit iuuenibus petulantibus et uiris porcinis.

Istos autē tres suos generos. s. supbos auaros et luxuriosos dyabolus uexat in presenti per diuersa uicia. et in futuro male uexabit per diuersa supplicia.

Clamet igitur peccator et dicat filia mea male a demonio uexat. dyabolus enim ab eoz uexatione non cessat nisi prius tres supradictas filias suas primogenitas occidant. **Decidat** igitur superbus superbiam. auarus auariciā. luxuriosus luxuriā. et sic a demonio liberatur.

Hoc signatū est in **Exo. xiiii.** ubi dicitur / **q̄ pharao populū israhel dimittere noluit donec p̄rogenita sunt occisa.** **P**ercussit inquit dominus **ōne primogenitū a primogenito pharaonis usq̄ ad primogenitū captiue / r̄ omne primogenitū iumētōz.** **P**er primogenitū pharaonis notat **superbia / per primogenitū captiue notat auaricia.** que facit homines seruos pecunie. **P**er primogenitū iumētōz significat **luxuria** que facit hominē bestialē. **(Suar to fit mētio de dyabolo in quo erat maliciosa oppressio.)** **D**yaboly em̄ opprimit corp̄ ut sic ueniat ad oppressiōnem anime. **A**d quod etiā uicit **sex iaculis .i. suggestionē / delectationē / offensū / opere / osuetudinē / r̄ necessitatē.** **S**ed ista sex iacula fideles debent uincere **p̄ sex arma.** **P**riō per orōnem que est **sagitta dei .ii. Reg. i. Sagitta ionate nū / q̄ abiit retrorsum.** **T**unc sagitta orationis retrorsum uadit / quādo a debili r̄ tepido corde exit / quia talis ōfō debiliter dyaboluz percutit iuxta illud **Psal. Sagitte paruulorum facte sunt pla. eoz.** **S**ecūdo per ieiuniū quod ē **tiriaca dei.** **S**icut em̄ **sm̄ Ambros.** **S**alia hominis ieiuniū est uenēnū serpētī. **S**ic ieiuniū est uenēnū dyabolo r̄ tiriaca homini ieiunāti. **Mat. xvii. Hoc genus demonioz non eicit nisi in oratione r̄ ieiunio.** **T**ercio uincit per fidem que est **scutū dei.** **Ephes. vi. Sumentes scutū fidei.** r̄ bene dicit **exti guere.** **F**ides enī dat r̄ nutrit in aq̄s baptismi. r̄ iō in ipsa omnia tela igni ta extinguunt per cōfessionem que est quasi incātarō dei / quādo enī sacerdos peccatōrē absoluit tunc dyabolum incātare uidet / sed de multis dicitur in psal. Sicut aspidis surdet / oblitu au. suas. **S**exto uincit per elemosinam que est **lācea dei.** **U**nde dicit de elemosina. **Ecc̄i. xix. Super scutum lanceam / aduersus inimicū tuū pugnat.** **S**exto uincit per humilitatē q̄ ē **gladius dei.** qui ipsum superbū humiliat r̄ vulnerat. **Psal. Tu humiliasti sicut yul. superbū.** **(S**exto fit mētio de discipulis in quibz fuit magna cōpassio / r̄ iō rogabāt pro ea dicentes. **Dimitte eā quia clamat post nos.)** **E**x quo sperare debemus q̄ sancti orant pro nobis si eoz suffragia deuote petamus / quod quidē ostēdit auctoritate. r̄ōne. r̄ reuelatione. **A**uctoritate q̄ habet. **ii. Machab. xv. Hic ē q̄ multum orat pro populo r̄ uniuersa sancta ciuitate Iherusalem.** **Hic est frater amator r̄ populi israhel.** **O**rat em̄ sancti p̄ pp̄lo. iō dicit hic. **Est q̄ multū orat p̄ pp̄lo.** **O**rant pro dero. iō subbitur uniuersa sc̄a ciuitate Iherusalem sancta ecclesia. **O**rat pro religiosi. iō subdit hic est fratrum amator. **O**rant pro cōtēplatiuis. ideo subdit et populi israhel. **S**ecūdo hoc ostēdit ratione. **S**i enim sancti tāte fuerūt charitatis q̄ pro nobis orabāt dum essent in miseria / manifestum est q̄ modo p̄ nobis orant dum sunt in gloria. cum eorum charitas non sit diminuta sed augmentata. **I**n p̄nti est igniculus amoris. **I**n futuro at̄ erit caminus charitatis. **Pla. xxxi. Ignis est in syon r̄ ca / minus in hierusalē.** **T**ercio hoc ostēditur reuelatione. **N**am in festo omnium sanctoꝝ quidā uir sanctus per reuelationē uidit / q̄ bt̄a uirgo r̄ oēs ordines sc̄oꝝ od deū p̄cessionaliter accedebant / r̄ ipsuz pro humano genere

suppliciter adorabant.

Bermo secundus de eodem.

Ecce mulier chanaanica a fimbriis illis egressa cla. di. mis. m. fili dauid. Quando aliquis ad aliquem regem debet accedere libere secum ducit in sua societate quos amicos regis esse cognoscit. Ista igitur mulier ad christum uolens accedere. et sanitate pro illa obtinere illas secum uirtutes assumpsit. quas christo magis gratas esse cognouit. scilicet humilitatem. patientiam. fidem. et compassionem. siquidem humilitas fuit mater christi. patientia soror christi. fides filia fuit christi. compassio socia et familiaris christi. Dominus igitur accessit cum humilitate. que fuit mater christi. et dicitur humilitas mater christi. quia sicut dicitur Beata Maria ex uirginitate placuit. ex humilitate concepit. quantumcumque uirgo fuisset si humilis non fuisset christum non concepisset. Ista igitur humilitatem ista mulier habuit. quam facta et uerbo ostendit. Facto ipsius adorando. uerbo catellis se comparando. micam postulando. fideles dominos suos uocando. et se indignam mensam filiorum reputando. Humilitas enim multum ualet ad obtinendum quod petit. Psal. Respexit autem in orationem humilium. Huius autem mulieris humilitas multum commendabilis fuit. quia scilicet cum ipsa esset alienigena uir dei superbi. scilicet conuersari humiliter cum iudeis superbis. et humiliter cum christo humili. Duo quidem humiles ad inuicem pacificari possunt. unus humilis et unus superbus pacificari potest. duo autem superbi pacificari non possunt. Duo enim corpora plana potest ad inuicem applicari. Corpus sphericum et corpus concuum possunt applicari ad in-

uicem. sed concuum recipit intra se sphericum. Duo autem corpora spherica non possunt applicari nisi in puncto. Sic etiam duo humiles et mansueti potest ad inuicem pacificari. Psal. Audiatur mansueti et letent. unus humilis et unus superbus possunt ad inuicem pacificari. quia humilis intra humilitatem suam recipit et supportat illius tumiditatem. Psal. Cum his qui oderunt pacem eras pacificus. Duo superbi ad inuicem pacificari non possunt. Iungere se quidem possunt. pacificari non possunt. Pro uer. xiii. Inter superbos semper iurgia sunt. Secundo assumpsit secum patientiam. que fuit soror christi. quia ipsius nunquam deseruit. sed in uita et in morte ei sociata fuit. Psal. xlii. Tacui semper silui. patientis fui. Ista autem patientia in tribus consistit. Potest autem iniuria homini irrogari aliquando in temporalibus substantiis. sicut faciunt raptores. et illa est patientia magna. Aliquando in fama. sicut faciunt criminatores. et illa est patientia maior. Aliquando in persona. et illa est patientia maxima. sicut faciunt oppressores. Ista triplicem iniuriam non inferendam docet Iohannes baptista dicens. Luce iii. Dominum concuciat. id est non sitis oppressores in persona. neque calumniam faciatis. id est non sitis criminatores in fama. et otiosi estote stipendium uestrum. id est non sitis raptores in temporalibus substantiis. Ista autem triplicem patientiam ista mulier habuit. uidebat enim habere tres inimicos. scilicet christum. iudeos. et dyabolum. Christus enim quoddam uerbum sibi dixit. quod quoad apparentiam uidebat sonare in infamiam. quando ipsam canem uocauit. Sed etiam ipsam talem iniuriam ipsa libe-

semper perseveravit. Quarto assum-
psit secum cōpassionē. que fuit sociat
familiaris xpi. Cōtraxit enim secū fa/
 miliaritatē ⁊ in utero ⁊ extra uterum.
Job xxxi. Ab infantia crevit mecum mi/
 seratio. Ista at cōpassio debet radica
ri in corde per desiderium ⁊ affectionem.
 ⁊ debet ostēdi in ore per affabile ex/
 hortationē ⁊ debet impēdi i ope per
 miserationis exhibitionē. Ista triplex
cōpassio ostēdit. Isa. xxxviii. Cū es/
 fuderis esuriēti animā tuā. ecce cōpas/
 sio cordis. ⁊ animā afflictā repleueris.
 scz uerbis bonis ⁊ consolatorius. ecce
 compassio oris. frāge esuriēti panē tu
um. ecce cōpassio operis. Ista triplicē
cōpassionem ista mulier habuit. Ma-
gnam quidē cōpassionē habuit i cor
de. quādo filie miserā ppriam suā re/
 putabat. Magnam in ore. quā ipsam
 a dyabolo uexari querulosis uocibz
 cōclamabat. Magnā etiā in opere. quā
 eius curationē tam importunis uoci/
 bus expectabat.

Bermo tercius de eodem.

Miserere mei domine fili dauid
 filia mea male a demōio vexa
 tur. Si deus proponeret vi
ris in exemplum sanctos qui precesse
runt. forsitan excusarent ⁊ dicerēt. Nō
possumus sanctos imitari. qui tot do/
 nis spiritus sancti sunt preuēti. Rursus
si proponeret feminis in exēplum ali
quos uiros deo fortiter seruientes. se
 forsitan excusarēt ⁊ dicerēt. Dos cū si
mus fragiles uiros imitari nō possu
mus. Dunc autē ablata est excusatio
uerisqz. uiris scz ⁊ feminis. Dum istam
mulierē alienigenā debilē ⁊ infirmā in
exēplum tantarū uirtutū adducit. scz
 in exēplum orōnis sincere. humilitatē

profunde. fidei magne. firmitatis atqz
constantie. Primo igit proponit eā in
exēplum orōnis sincere. Tunc at orō
est sincera. quādo effundit ab aīa que
 nullo peccato mortali est infecta. tal
erat oratio istius mulieris. De qua dici
tur. qz egressa est a finibz tiri ⁊ sidonis.
Tirus intererpretat angustia. Sidon
uenatio tristitie. quia peccatū facit an/
 gustiam cōscientie. ⁊ ducit ad tristitiā
 pene eterne. finis uero peccati sunt oc
casiones peccati sicut maloz familia
ritates. loci oportunitates. respectus
 incauti. epulationes cōtinue. ⁊ cetera
 hmoi a quibus etiā est exeūdum. Sūt
autem maxime quatuor pctā. qz maxi
me orōnem impediūt. ⁊ ideo tā ab ip/
 sis qz eoz finibus ē exeūdum. Primū
est imūdicia luxurie. Sicut em aliquis
oculos auerteret ab aliquibus spurci
ciis. sic deus oculos auertit ab orati/
 onibus factis ab immūdis. Ysa. i. Cū
extēderitis manus uestras. auertā ocu/
 los meos a uobis. Manus em vestre
sanguine plene sunt. i. immundicia lu/
 xurie. Secūndum est cōpassio auaricie.
Sicut enim auary auertit aures suas a
petitionibus pauperū. sic deus auer/
 tit aures suas ab orōnibus auarorū.
Prouer. xxi. Gui obturat au. ad cla/
 pau. ⁊ ipse cla. ⁊ non exau. unde dicit
Crisost. qz iō pauperes stant ante fo/
 res ecclesiarū. ac si dicant. si uultis qz
deus exaudiat uos in orōnibz uestris.
exaudite nos in petitionibus nostris.
Tercū est rācor odii. Gui em cor su
um claudit ab aliquo. molēs em dilige
 re. deus auertit ab ipso cor suum non
 infundēs sibi medelā gratie. Ecclesi.
xxviii. Nomo homini seruat irā. et a
 deo querit medelā. Ysid. Sicut nulluz

proficit in vulnere medicamentū si ad
huc in eo sit ferrum. ita nihil proficit
oratio eius qui luorē seruat ī pecto/
re. Quartum est contemptus uerbi dei.
Gui enī a uerbo dei auertit aurē cor/
poris/uel cordis ad audiēdum. uel in
telligendū/ deus auertit ab ipso aurē
et cor ad exaudiēdum. Prouer. xxviii
Gui declinat aurē suam. ne audiat le-
gem oratio eius erit execrabilis. Se-
cundo proponit in exēplum humili-
tatis profunde/ magna enim humili-
tas in ista muliere apparuit/ in hoc qd
non tū canem sed catellam se nomina
uit/ peccatricē se esse recognouit q̄ ca/
tullam se esse asseruit/ unde postq̄ fuit
iustificata. xps eam non canē sed mi
lierem uocauit Aug. 9. Prius negauit et
postea concessit/ quia cordis īspector
mundatā eam uidit quam laudauit.
et ideo non ait. O canis magna est fi-
des tua. sed o mulier. Mutauit uoca/
bulum. quia mutatiū uidit affectū. Pi-
ctur at peccator canis multiplici rati-
one. Primo ppter impudiciā. Sicut
enim canis etiam corā rege non erube
scit facere fecditatē suam/ sic nec pecca/
tor coram deo erubescit perpetrare in
iquitatez/ cum tamē deus omnia uide
at et cernat Eccē. xxiii Oculi dñi mul-
to lucidiores super solē circūspiciētes
uias hominū. Secūdo propter iraci/
diam. Canis em si auribz trahit statū
irascit. Prouer. xxvi. Sicut qui appre
hendit canē auribus. sic qui irascitur
impatiens omiscet rixē alteri. Si qs
uero cani blādit. mox cauda applau-
dit. Si autē baculo uel lapide ei mine
tur territus fugit. Sic etiā stultus ho/
mo in reprehendentē se irascit et ipm
odit. Amos v. Odio habuerunt ī por-

ta corripientē/ sed blādentē et applau
dentem diligit. et tamē dicit Psalm. iii.
Popule meus qui beatū te dicūt ipi
te decipiunt. Cōmīnantē et flagellātem
timec. et se saltem timore cōpescit. Pro
uer. x. Virga in dorso eius qui idiget
corde. Tercio propter insaturabili-
tatem. Psalm. Famē patietur ut canes.
Peccator enim nunq̄ satiat. Sed ubi
q̄ famem patit. Nam superbus paci
tur famē ambitionū. Auāz famē diui
tiarum. Luxuriosus famē deliciarū.
Quarto ppter mordacitatē. Dor-
det enim et detrabit. Os enī detracto
ris est fetidū/ quia alioz immūdicias
semper portat in ore. Psalm. Sepulcrū
patens est guttur eoz. Itē est nociuū.
quia in ore canis rabidi diffundit ve
nenum. Psalm. uenenū aspīdū sub labi
is eorū. Quinto propter reiectoꝝ de
uorationē/ peccator enim ea que reuel
cit per cōfessionem. iterū resumit p ite
rationem. Prouer. xxvi. sicut canis q
reuertit ad uomitū suum/ sic iprudēs
qui iterat stulticiā suam. i. He. ii. Ca
nis reuersus ad uomitū suū. Tales ca
nes ab ōnibus sunt cauēdi. Psalm. ii.
Videte canes. uidete malos operari
os/ tales canes a societate bonoz sūt
penitus amouēdi. Eccē. xiiii. que cō
municatio hominis sancti ad canem.
Imo tales a ciuitate celesti penitē sunt
excludēdi. Apoc. xxii. Foris canes et
impudici et uenefici. Tercio nobis
proponit ī exēplū magne fidei. Enia
enim magnā fidē habuit/ iō quod pe
tuit impetravit. unde dixit ei dominus
O mulier magna est fides tua/ fiat tibi
sicut uis. Imo plus obtinuit q̄ pe
tiuit. Nā filie sue sanitatē petiuit cor
poris/ et non solum obtinuit filie cor

poris sanitatē / sed etiā mentis iustifi-
cationem / sibi ipsi plenā cōuersionē.
Sepe enim propter fidē magnā peten-
tis plus deus exaudit et plus cōcedit
quā petat. Sed notādum quod aliquando
deus exaudit ad uolūtatē sed non
ad utilitatē sicut medicus infirmos
desperatos ad uolūtatē exaudit quia
quicquid uolunt cōcedit. Per istū mo-
dum xp̄s exaudiuit demones petētes
mitti in porcos. Mat. xv. Habuerunt
quidem suā uolūtatē sed nullam as-
secuti sunt ex hoc utilitatē. Taliter de-
us exaudit aliquos in hac uita de quo-
rum salute desperat dās eis cūcta que
uolunt. et tō tūmēdum ē quādo homi-
ni omnia ad uotū succedunt. ne hoc
sit eterne reprobationis signū. Greg.
Continuus successus tēporaliū euiden-
tissimum est reprobationis indicium.
Aliquando uero deus exaudit ad utili-
tatē sed non ad uolūtatē. Sicut me-
dicus infirmo uinū petēti de cuius sa-
lute non desperat nō cōcedit. In hoc
enim procurat suā utilitatē licet suam
non cōpleat uolūtatē. Per istū mo-
dum exaudiuit dominus Paulū petē-
tem stimulū amoueri. Est em̄ exaudi-
tus et non est exauditus. Non em̄ est ex-
auditus ad uolūtatē quia non ē fa-
ctum quod uolebat. Est autē exaudi-
tus ad utilitatē quia ad obseruatio-
nem humilitatis. hoc utile sibi erat. A-
liquādo autē deus exaudit utroq; mo-
do. scilicet ad uolūtatē et utilitatē sicut me-
dicus infirmū qui iam cōualuit peten-
tem uinū et carnes exaudit et sibi ista
concedit. In hoc em̄ et suā cōplet uo-
lūtatē et suā procurat utilitatē quia
sibi utile est ut ammodo uino utat et
carnibus reficiat. Sic exaudiuit deus

apostolos qui infra ascēsiōnē et pente-
costen orōnibus uocabāt ut eis spiri-
tus sanctus mitteret. In hoc em̄ et eo-
rum cōpleta est uolūtas et multiplex
procurata utilitas. Aliquādo uero de-
us exaudit et quātum ad utilitatē et
uolūtatē et etiā supra postulatio-
nem et sic exaudiuit Salomonē. Ipse
enim petebat sapientiam et deus sibi re-
spondit quod etiam sapientiam dabit et
insuper diuitias et gloriā cumulabat
ut habet. ii. Reg. iii. Aliquādo uero
deus neutro modo exaudit nec quan-
tum ad uolūtatē nec quātum ad uti-
litatē sicut patet in Antiocho scele-
ratissimo de quo dicit. ii. Mach. ix.
Sui in tantā calamitatē incidit ut car-
nes eius effluerent et uermes de eis cor-
pore scaturirēt. Unde subdit. Drabat
scelestus deū a quo non est miām con-
secutus. Quarto proponit nobis
exemplū firme cōstantie. Xps enī pri-
mo ad eā se habuit dure quādo nihil
sibi respōdit ac si esset excōmunicata.
Deinde se habuit durus quādo di-
xit quod nō erat de ouib; dei ex quo re-
linquitur quod erat ouis dyaboli. Deinde
se habuit durissime quādo eam canē
appellauit que autē est mulier tam pa-
tiens que non plurimū turbaret si quis
ei tanq̄ excōicite loqui nollet. si quis
eam ouē dyaboli appellaret si quis eaz
canem diceret. Greg. Quālis quisq; apud
se lateat cōtumelia illata pbat. Ista
autē a deo taliter reprehēsa nō mur-
murauit non turbationē ostēdit sed
potius reprehēdētī cōsensit dicens.
etiam domine. Nam et catelli edūt et
Sunt enim quidā qui quādo reprehē-
duntur tanq̄ cera mollis. Alii tanq̄ la-
pides. Alii tanq̄ spine. Cera mollis quā

tangit statim cedit. et se duci permit-
tit. sic multi sunt ad eo mansueti quod si tangunt id est reprehendunt. statim obediunt. et ad omne bonum se duci permittunt.
In quorum persona dicit propheta. factum est cor meum tanquam cera liquefactum.
Alii sunt sicut lapides. Lapis si tangitur non cedit. sed tamen tangentem non ledit. Sic etiam multi quando reprehenduntur non cedunt. id est se non corrigunt. sed in sua duritia consistunt. inquit illud Job xl. Cor eius indurabit sicut lapis. unum tamen bonum habent. quia se reprehendentes non ledunt. id est uerba maledictionis in eos non inferunt. **A**lii sunt sicut spine. que si tanguntur non cedunt. et insuper tangentes pungunt. sic sunt multi tam duri et impatientes. quod si reprehenduntur non se corrigunt. et insuper uerba contumelie in se reprehendentes inferunt. et ideo oportet quod reprehendentes arment se forti patientia. passione dominice. et charitate ignita. **I**sta autem triplex armatura contra uiros spinosos tangitur. ii. Reg. xxiii. Preuaricatores autem quasi spine euellent uniuersi. que non tolluntur manibus. et si quis eas tangere uoluerit armabitur ferro et ligno lancea. et ignis successe comburentur usque ad nihilum. Tales enim uiri spinosi non tolluntur. id est non sustinent quod reprehendantur ab aliquibus. et si quis eos uoluerit tangere id est reprehendere. oportet quod armet se lorica ferrea. id est forti patientia. ideo dicitur armabitur ferro. oportet etiam quod armet se dominice passionis memoria. ideo subditur et ligno lancea. **I**stud enim lignum est christus. de quo dicitur in psal. Erit tanquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum. **I**stud lignum fuit lanceatum. id est in cruce

lancea perforatum. oportet etiam quod armet se charitate successe. per quam comburantur et annihilentur omnia uerba maledictionis. ab illis uiris spinosis prolata. et ideo subditur ignis successe comburentur usque ad nihilum. **I**sta igitur mulier tante fuit patientie atque constantie. quod licet sepe fuerit exasperata et repulsa. tamen nec ad modum spine uerba maledictionis protulit. nec ad modum lapidis dura extitit. sed ad modum cere a christo se duci permisit.

Dominica tertia. **S**ermo primus.
Erat Ihesus eiciens demonium. **Q**uod illud erat murum. Lu. xi. **E**rat dyabolus maxime isto tempore fideles temptare non desinit. ideo in his tribus dominicis ecclesia sollicitos et attentos eos reddit. ut ab eius insidiis et astutiis caueant. **E**orum autem quos temptat quatuor sunt genera. **Q**uod si nanque temptat sed nequaquam superat. sicut sunt uiri spirituales et fortes. quorum temptatio significat per temptationes christi. que quidem dyabolus temptauit. sed nequaquam superare potuit. **A**lios temptat et superat. et per diuersa uicia uexat. sicut sunt in peccato existentes. quorum temptatio significat per filiam mulieris chananee. **D**e qua dicitur. Filia mea male a demonio uexata. **A**lios temptat et superat. uicium tamen per confessionem et contritionem eiecit. sicut sunt uiri prudentes. horum temptatio significat per istum demoniacum. de quo dicitur. **E**rat Ihesus eiciens demonium. **A**lios temptat et superat et uincit et ab eis postmodum eicit. sed tamen ad eos adhuc redierunt sunt recidiuantes. horum temptatio significat per illud quod dicitur. **C**um mundus spiritus exierit ab homine. **C**irca

Istud autem miraculū quatuor tāguntur scz demonis eiectio / calūniatorū confutatio / periculosa reciduatō / et nostra instructio siue informatio .

Circa primum notandum q̄ iste demoniacus non tm̄ erat mutus sed etiā erat cecus ut dicitur / Mat. xii / Et scdm̄ Crisost. similiter erat surdus quia fm̄ eundem omnis mutus naturaliter surdus est. Et facit dyabolus ad modū latronis qui aliquā domū spoliare desiderans ipsam domū silēter ingreditur ne quis eum audiat / lumen extinguit ne q̄s eum uideat / et os obstruit ne quis clamet uel auxiliū petat. Sic dyabolus in domum anime ingressus claudit auditum cordis ne audiat uerbū dei / extinguit lumen fidei / et obstruit os ne emittat cōfessionē peccati / et sic iste fur ingreditur in eum / et furat in anima omnia bona proposita / et egreditur extra et furatur omnia bona opera in corpore .
Vide vii. Fur ingressus est spoliās intus latriculus foris. **C**irca secundū scz cōfutationē calūniatorū qui dicebant xpm̄ in belsebub p̄cipe demoniorum eiecere demonia. **N**otādum q̄ xps̄ ostēdit per quatuor rōnes nō eē uerum que dicebāt. **P**rima sumit a parte demonū et est talis. Si in aliqua familia ciuitate uel regno diuisio oritur oportet q̄ cadat et ad nihilū redigat. Si igit̄ demones se mutuo expellebāt sibipsis cōtrarij sunt / et cum iam fluxerunt plusq̄ quinq̄ milia annorū q̄ sunt creati iam debuissent eē destructi et ad nihilum redacti. Sed uidemus q̄ sunt et in malicijs suis regnāt nō sunt sibi ipsis cōtrarij nec mutuo se expellunt. **I**sta rō adiuuat per illud quod dicit Hieronimus. **C**oncordia parue res cre-

scunt / discordia maxime dilabuntur.

Secūda rō sumit a parte apostolorum et iudeorū et est talis. Filij uestri id est apostoli mei de uobis p̄geniti demones expellunt uirtute nominis mei. Filij etiā uestri id ē exorciste uestri demones expellunt uirtute exorcismi. Ego autē eicio in digito dei id ē uirtute spūs sancti. Si igit̄ illoꝝ eiectionem deo attribuitis meaz quoq̄ similiter deo attribuere debetis. **I**sta rō adiuuat per illud quod dicit magister in historia scolastica. Salomon fecit quosdam exorcismos per quos exorciste iudeorū demones expellebāt. **U**nde refert Josephus se uidisse quēdam exorcistā iudeū captū ad Vespasianum imperatorē dum esset in obsidione Hierusalē adductū et quēdam demonem eiecisse et ut hoc probaret peluum aqua plenā adduci fecit precipiens demoni q̄ dum exiret euerteret eā quod et factum ē. **I**deo inquit cristus ipsi filij uestri iudices erūt. **M**at. apo. stoli eorū erunt iudices per sentēcie approbationem et exorciste per melioris uite cōparationē. Sed si uos creditis q̄ ego in digito dei id ē spūs cō eicio demonia profecto talis fides esset uobis uia per quam ad regnū dei perueniretis. **D**icit autē spūs sanctus digitus quia in homine est corpus et brachium cum manu et digitis. **C**orpus autē est per se brachiū uero cum manu p̄cedit a corpore. **D**igitus uero p̄cedit ab utroq̄ et tamē omnia sunt eiusdē nature. **P**ater igit̄ est tanq̄ corpus quia a nullo est. **F**ilius est tanq̄ brachiū et manus patris quia ab illo procedit. **E**t p̄ter illū omnia operat. **S**pūs sanctus est tanq̄ digitus qui procedit a patre.

filio a quo etiam omnia dona dantur et
tamen omnes sunt eiusdem essentie. **Ter-**
cia ratio sumitur a parte christi et ipsius dyaboli
et est talis. **D**yabolus enim tanquam
fortis armatus mundum tanquam castrum
tenebat et pacifice possidebat quia nul-
lus contradicere sibi poterat. **S**ed ego
fortior ipsum superavi. castrum cepi.
demonas alligavi. arma sua id est tempta-
menta confregi. spolia id est sanctos pa-
tres qui erant in limbo eripui. et diversis
mansionibus eos distribui. ex quo igitur
sum eo fortior. et eum unctum et li-
gatum teneo. eius auxilio vel favore
non indigeo. **I**sta ratio iuuat per illud
ii. Pet. ii. **A** quo enim quis superatus et
seruus est. **I**tem per illud Hier. xvi.
Fortis impugnat in forte. et ambo parti-
ter ceciderunt. cecidit christus sed mox re-
surrexit. **D**yabolus cecidit sed resurge-
re nunquam ualebit. **Q**uarta ratio sumitur
ex parte christi et ipsius dyaboli. et est talis.
Ego et dyabolus habemus contrarias
uoluntates. **H**abemus quidem uoluntatem
contrariam quia qui non est mecum con-
tra me est. **I**psa enim mecum in nullo in-
uoluntate conuenit. sed contraria uult que
ego uolo. **E**go enim uolo donec bonum
et ille omne malum. **E**go amo humilitatem.
ille superbiam. **E**go diligo castitatem.
ille luxuriam. **H**abemus etiam contrarias
operationes quia qui non colligit me-
cum dispergit. ego colligo et congrego
homines ad fidei unitatem. ille disper-
git per errorum et scismatum uarietatem.
Ego congrego ad uinculum charitatis.
ille dispergit per odium rationis et litis.
Ego congrego ad uirtutes. ille disper-
git ad uicia. **I**lla ratio adiuuat per illud
quod dicitur Mat. vii. **D**emonus potest du-
obus dominis seruire. scilicet contrariis su-

biis et contrariis precipientibus. **T**er-
cio ponitur quod periculosa sit recidivatio
cum dicitur **C**um immundus spiritus exie-
rit ab homine etc. et potest intelligi de
iudeis et continuatur ad superiora ut sit
sensus. **V**os dicitis quod ego eicio de-
monia in uirtute demonum. sed ego pos-
sem de uobis dicere quod prius habebatis
unum demonem. scilicet ante legem qui uos
faciebat idolatrare. modo autem habet
septem. id est omnes qui uobis suadet
ut me debeatis persequi et occidere. **P**er
potest intelligi de recidivantibus ut sit
sensus. **Q**uis dyabolus uicerim. tamen
nullus de se confidat quia multas ad-
huc habet partem quia quando immundus
spiritus exierit ab homine aliquo
penitente uadit ad aliquos perfectio-
res. et inueniens eos sine humore uicio-
rum redit ad primos quos inuenit in-
datos interius per contritionem et orna-
tos exterius per satisfactionem. et tunc
assumit omnes modos temptandi et ca-
nequiter eos temptat quod sepe uincit et su-
perat. **D**icunt autem demones spiritus
immundi. uel affectione quia diligunt in-
munda. uel persuasionem quia suadent
inmundicia. uel in habitatione quia inha-
bitant immunda corda. **Q**uarto cir-
ca istud miraculum ponitur nostra in-
structio. **I**nstruimur enim quod sicut deli-
mon tunc eiectus est corporaliter sic
ipsum a nobis eiciamus spiritualiter. **P**eri-
culum enim est quando permittimus deli-
monem in cordibus nostris habitare. **S**i-
cut enim dicit Innocentius quartus in qua-
dam decretali ubi loquitur de iudeis et
saracenis. **T**ria sunt que mala exhibent
remunerationem hospitibus suis. scilicet mus
in perasignis in sinu. et serpens in gremio.
Per murem significat peccatum superbie.

Iste mus sic ascendit in celum in angelis sic omnia bona corrosit. q̄ demones eos fecit. **P**eperit at̄ superbia tres filias. sc̄z uanā gloriā. accidiā et inuidiam. **P**rimā sc̄z uanā gloriā misit in paradysum ad primos parentes. et sic eos corrosit q̄ in eis bona nō dimisit. **A**liam sc̄z accidiā misit ad eosdē. **D**eus enim posuerat eos in paradiso ut operarent. **D**yabolus inueniēs eos otiosos eos aggressus est. **T**erciam sc̄z inuidiam misit in mūdum inter duos fratres. et sic in cayn omnē fraternū amorem corrosit. q̄ fratrem occidit. **T**andem mater et filia sic totū mundū occupant et corrodunt. q̄ residuū superbie corrodit uana gloriā et residuū uane glorie corrodit inuidia. et residuū inuidie comedit negligētia. **J**obel. i. **R**esiduū eruce comedit locusta. residuū locuste comedit bruceus. et residuū brucei comedit rubigo. **E**ruca nascitur de oleribus et ea comedit. et significat superbiam. que nascit̄ de bonis operibus et ea cōsumit. **L**ocusta s̄m **V**lido rum dicit̄ quasi longa hasta et significat uanā gloriā. que tanq̄ longa hasta omnes percutit. **B**rucus est fetus locuste anteq̄ habet alas. et est grauior q̄ locusta. quia iacēs in ymo loco radicatus omnia cōsumit. et significat inuidiam que iacens in corde inuidi etiam si foris se non extēdat n̄ ostēdat ipsum corrodit. **R**ubigo significat accidiā. quia animus hominis dum nō exercet̄ rubiginosus efficit̄. **S**er igneus in sinu intelligit̄ pct̄m auaricie. ignis enim si ligna apponunt̄ semper augetur. si subtrahunt̄ diminuit̄. si totaliter auferant̄ extinguit̄. **S**ic est de auaricia. **Q**uanto enim quis diuitias mal-

gis multiplicat. tanto auariciam magis inflāmat. **E**ccl. xviii. **S**icut ligna silue sic ignis exardescet. **Q**uādo autē quis pauperibus largiendo diminuit. tunc ignis auaricie refrigerat̄. **N**ā diminutionem domini docebat faciendam. **M**at. xi. **Q**uod superest date elemosinam. et ecce omnia mūda sunt uobis. **Q**uādo autē quis ex toto diuitias abicit et contēnit. tunc iste ignis penitus deficit. **P**rouer. xxvii. **C**um defecerint ligna extinguet̄ ignis. **S**er serpētem in gremio. significat peccatū luxurie. que ueneniū diffundit. **F**ugienda est igit̄ uicinitas serpētis id est familiaritas mulieris. **H**ieroz. **N**ulla securitas est uicino serpēte dormire. potest enim fieri ut me non mordeat. potest fieri ut aliquādo mordeat. **I**dē. **Q**uis unq̄ iuxta serpētem securus dormuit. **N**am et si aliquādo non mordeat timore tamē sollicitat. **N**aus autē est perire non posse. q̄ iuxta periculū nō perisse. **T**unc igit̄ iste serpens ueneniū diffundit. quādo malā concupiscentiam accendit. **E**st at̄ ueneniū frigidū amarum. et cordis extinctiū. **S**ic luxuria dicit̄ frigida. quia igneus diuini amoris extinguit. dicit̄ amara quia in cōsciētia amaritudinē facit. dicit̄ cordis extinctiua quia animam occidit. **Q**ui autē est taliter uenenatus debet facere sicut ceruus. qui postq̄ cum serpēte pugnauit et uenenum hausit. ad fontem subito currit. sic talis debet currere ad fontē lacrimarū. et per lacrimas deponet omne uenenum. **P**sal. **S**icut ceruus desiderat ad fontes aquarum.

Sermo secundus.

Et cum eiecisset demonium locutus est mutus. **U**bi abundat

demonis malicia ibi abundat et super/
abundat diuina clemencia. In isto enim
demoniaco multum abundauit malicia
demonis. quia eum tenebat oppressus.
ipsum fecerat mutum. et cecum. et etiam sicut
Crisostomus surdum. Sed dei misericordia in ip-
sum abundauit. quod demonium de obsessio-
eiecit. loquelam sibi restituit. lumen re-
cuperauit. auditum reserauit. Per hunc
igitur hominem sic curatum intelligere pos-
sumus peccatorem iustificatum. cui deus
spiritualiter quatuor supradicta beneficia con-
cedit. Primum est quod dyabolum ab eo ex-
pellit. peccator enim dyabolum in domum
anime sue conducit. Sed christus ipsius tan-
quam malum pensionarium expellit. Sunt
autem quatuor cause sicut iura. propter
quas potest quis de domo conducta
expelli. uidelicet aut quando pensiones
non soluit. aut quando domum in pra-
uiam officinam conuertit. aut quando do-
mus ruinam minat et reparatione indi-
get. aut quando dominus domus habi-
tatione caret. propter istas quatuor cau-
sas dyabolum iuste de domo dei potest ex-
pellit. Primo quia peccatorem prohibet
ne persoluat pensionem. Deus enim dedit
homini tria. de quibus uult pensionem
habere. scilicet corpus. et animam. et res tempo-
rales. Nam de corpore uult habere ieiun-
ium. de anima deuotas orationes. de rebus
elemosinam largitiones. Dyabolum autem
prohibet ieiunium. quia sibi est uenenum.
Sic etiam dicit Ambrosius. Sputum ho-
minis ieiunium est uenenum serpentis. Prohi-
bet orationes. quia sibi sunt incensum. Tho-
mas. Cordis eius particulam. si super car-
bones imponas. fumus eius extricat omne ge-
nus demoniorum. Prohibet elemosinam. quia
est lancea et iaculum. unde dicitur de ele-
mosina. Ecclesiasticus. xxix. Super scutum pote-

ris et super lanceam aduersus inimicum
pugnabit. Sui autem non possunt soluere istas
tres pensiones. saltim soluat duas. Unde
dicit Augustinus in libro. omel. Non dicat cri-
stiani. comedamus et bibamus cras enim
moriemur. Sed dicat. ieiunemus et do-
nemus. et oremus. cras enim moriemur.
Sui autem non possunt dicere ieiunemus.
saltim dicant donemus et oremus. Propter
duo scilicet elemosina et ieiunium orationes
deducit in celum. unde dicit ipse Aug-
ustinus super psalmum. Vis ad deum uol-
lare. orationes tuas fac. fac illi duas alas
scilicet ieiunium et elemosinam. Secundo debet
expelli. quia domum dei in turpem officinam
conuertit. facit enim de ea stabulum.
clum ponit in ipsa immundicias omni-
um peccatorum. iuxta illud apoc. xviii.
Facta est babilon habitatio demoni-
orum. quo ad peccatum auaricie. Sicut et
demoni non cessant animas decipere. Sic
nec auari pauperes defraudare. et cul-
stodia omnis spiritus immundi. quo ad
peccatum luxurie. et custodia omnis uol-
ueris immunde. quo ad peccatum superbie.
stud etiam signat. Act. xi. Ubi dicitur
quod Petrus uidit lintheum in quo qual-
drupedia et serpentes terrena uolueres ce-
li erant. Per quadrupedia intelligitur
peccatum luxurie. quod in corpore exerce-
tur. quod ex quatuor elementis compo-
nitur. Per serpentes terre intelligitur pec-
catum auaricie. quia auari semper ter-
renis incumbunt. Per uolatilia celi in-
telligitur peccatum superbie. quia super-
bi super alios semper uolare uolunt.
Tercio debet expelli. quia domum dei
destruit et oportet quod reparet. Deus enim
edificauit domum anime de lapidibus
quadris et in quadro. Psal. ix. Laceres
cecidit. sed quadris lapidibus edifi-

ficabimus Apoc. xxi. Civitas in qua-
dro posita est. Ista quadraturā faci-
unt fides. spes. et charitas. et bona ope-
ra. Greg. Quātum credis tantum spe-
ras. quātum credis et speras tantū di-
ligis. quātum credis speras et diligis.
tantū bene operaris. Ista quadratu-
ram dyaboli nitit destruere. dñi fidez.
spem et charitatē et bona opera labo-
rat auferre. Iuxta illud Job. i. uentus
uenies a regione deserti cōcussit qua-
tuor āguos domū. Sed debet quili-
bet resistere et de fide facere scutū. et de
spe galeā et de charitate lorica. i. Thef-
salo. v. Inducti lorica fidei et charitati.
et galeā spem salutis. Opera autē xpi
debet ponere super omnia arma tau-
q̄ regis insignia. Roma. xiii. Induit
min dñm nostrū Ihesum xpm. i. con-
uersationem. et opera domini nr̄i Ihe-
su xpi. Quarto debet expelli. q̄a deus
domum ipsam anime uult inhabitā-
re. Domus at anime habet tria solari-
ria unum superis sc̄ spiritū aliud in-
ferius sc̄ corpus et aliud mediū sc̄ a-
nimam. De his tribus solaris dicitur.
i. Thef. v. Ipsē at deus pacis sancti-
ficer uos per omnia. ut integer spiritus
uester et anima sine querela in aduētū
domini nostri Ihesu xpi seruet. deus
enim in superiori solaris id ē in spiri-
tu habitat quādo ipse spūs uacat su-
perne cōtemplationi. Tunc ad eū uenit
et mansionē apud eū facit Jo. xiii. Ad
eum ueniam et mansionē apud eū faci-
emus. Habitat in solaris medio in a-
nima quādo ipa anima intēdit iterne
mundationi. Sapi. vi. Per nationes
in animas sc̄as se trāffert. Sanctū em̄
idem est quod mundū. Habitat in so-
laris inferiori. id est in corpore quan-

do ipsum corpus exercitat et intendit
mortificatōi. Iuxta illud Gal. v. Sui
autem sunt xpi carnē suā crucifixerūt
cum uiciis et concupiscētis. Eiusdem
vi. Ego enim stigmata domini Ihesu
i corpore meo porto. i. Coz. vi. Glo-
rificate et portate deū in corpore v̄ro.
Propter ista tria dicit in psal. (Dedi-
tatus sum nocte cum corde meo) ecce
spiritus superna cōtemplatio et exci-
tabor ecce corporis maceratio et sco-
pebam spiritū meū. ecce aie iterna mū-
dano. Secūdo beneficiū est q̄a deus
peccatori linguā aperit. Deus quidē de-
dit homini linguā ad tria officia. sc̄z
ut deus laudaret. Ysa. xliii. Populum
istum formauit mihi. laudē meā narra-
bit. ut proximū edificaret. Eiusdē ibi
dem. Dedit mihi linguā eruditā. ut sci-
am sustētare eum qui lapsus ē uerbo.
et ut corā deo se reprehēderet et accusa-
ret. Job xlii. Idcirco me reprehēdo. et
ago penitētias. Idcirco autē ligua sua
ad illa tria officia non utit et iō recte
mutus uocat. Primo em̄ deū nō lau-
dat sed per mala opera ipsum blas-
phemat. unde propheta ones creatu-
ras inuitans ad laudādum deū. inter
ceteras inuitat dracones. infernū et ser-
pentes dicēs. Laudate dominum de
terra dracones et omnes abyssi. Item
serpētes et uolucres pēnate. Dusc̄ autē
inuitat ad laudādum deū superbos a-
uarios et luxuriosos. quia tales deum
non laudant sed blasphemāt. et iō vi-
dentur esse peiores q̄ serpētes q̄ dra-
cones q̄ infernus. Secūdo est mutus.
quia proximū non edificat sed potius
scandalizat. Ecc̄i. xxviii. Lingua ter-
cia multos cōmouit. et disperfit de gē-
te in gentē. Tres enim sunt lingue. sc̄. di-

una cuius est loqui ea que ad salutez
eternam spectant unde dixit pe. 70.
vi. Verba uite eterne habes. 7 ista est
lingua perfectoz uiroz. Secūda ē lin
gua humana. cuius est loqui de mun
do. 7 de his que requirit humana neces
sitas. 70. iii. Ipsi de mūdo sunt. 7 iō
de mundo loquunt 7 mūdus eos au
dit. 7 illa est lingua imperfectoz. Ter
cia est lingua dyabolica. cuius est de
trahere mendacia dicere 70. viii. Cum
loquit mendaciū ex propriis loquit.
Huius etiam lingue est discordias se
minare. ipse enim dyabolus discordi
as seminavit inter se 7 deū. deinde in
ter deū 7 hominē. Quotidie autem se
minat inter hominē 7 hominē. 7 ista ē
lingua detractor 7 malignātiū. Illi
igitur loquunt lingua prima id est di
uina. qui proximū edificāt. Illi loquū
tur lingua secūda id ē humana. qui ne
gocia humana 7 secularia tractāt. Il
li lingua tertia id ē dyabolica q dis
cordias semināt. Ista at lingua tertia
non solū proximōs cōturbat. sed etiā
sepe matrimoniū separat. Ecclī. xviii.
Lingua tertia mulieres uiratas deie
cit. 7 priuauit eas laborib9 suis. Ter
cio pctōr est mutus. quia de suis pec
catis in cōfessione se non accusat. cum
tamen dicat. Prover. xviii. fm aliaz li
teram. Iustus in principio accusator
est sui. Peccator em̄ habet principium
sez malā delectationē. 7 cogitationē.
Habet 7 medium sez malū consensum.
Habet 7 finē sez malū opus. Iustus at
non em̄ confitet mala opera. sed etiā
malū cōfitet cōsensum. malas delecta
tiones 7 cogitationes. Tercū benefi
cium est. quia de9 pctōri lumen resti
tuit. Signū autem q ipse sit illumina

tus est. quādo uidet ante 7 retro. a dex
tris 7 a sinistris sicut dicit. Apoc. iii.
de sanctis aialibus. q plena erāt ocl
lis ante 7 retro 7 in circuitu. id ē a dex
tris 7 a sinistris. Ille habet oculos re
tro. qui cōsiderat 7 recogitat pctā sua
que fecit 7 inde habet dolorem. Psalē
xxxviii. Recogitabo tibi omnes an
nos meos. Ille habet ante se q uil
det 7 cogitat dei iudicia 7 inde habet
timorem. Psalē. A iudiciis em̄ tuis ti
mi. Ille habet a dextris. qui uidet et
cogitat mundi prospera q̄ sint cadu
ca. uana. 7 ad ea non allicit per amorē
sed resilit per aspersionē. Naum. iii.
Om̄nis qui uiderit te resiliet a te. Ille
habet a sinistris. qui uidet mundi ad
uersa q̄ sint breuia 7 utilia. 7 iō in eis
non frangit per ipatiētiam uel despei
rationē. q̄ at sint breuia 7 utilia di
citur. u. Coz. iii. Id enim quod in pre
senti est momētaneum. Dunc est q
filiū israhel ut habet. Exodi xviii. Cuz
egyptios fugerēt. habebāt retro se nu
bem condensam. ante se colūnam luci
dā. a dextris 7 a sinistris mare stans
tanq̄ murum. Qui igit vult euadere
persecutiones egyptioz id est demo
num. habeat post nubem tenebrosam
id est pctōrum suorum cōsiderationē
cōtinuam. peccata em̄ 7 sunt tenebro
sa quia animā obscurā faciunt. 7 sunt
nubes quia orōnes n̄ras ne ad deum
perueniant impediunt. Treno. iii. Ap
posuisti nubē tibi ne trāseat orō. Ha
beat ante se colūnam igneaz id est iu
dicioz diuinoz cōsiderationē affidu
am. Illa enim colūna 7 erat alta q̄ a
celo usq̄ ad terrā protendebat. 7 erat
recta. sic dei iudicia 7 sunt profunda.
Isalē. Iudicia tua abyssus multa. et

sine iusta et recta Apo. xix. Vera et in-
 sta sunt iudicia eius. Habeat a dextris
 et a sinistris mare tanquam murum. mare
 significat mundum qui tunc est tanquam mu-
 rus a dextris quando non potest per spi-
 rita animam mouere ad intemperantiam.
 Tunc est tanquam murus a sinistris quan-
 do non potest per aduersa frangere ani-
 mum per impatientiam. Sic et muniri
 docebat Apostolus ii. Corin. vi. per ar-
 ma iusticie a dextris et a sinistris. Quar-
tum beneficium est quia peccatori audi-
tum restituit. peccator enim est surdus.
 quia non audit deum ammonentem. nec de-
 um beneficiantem. nec deum comminantem.
 nec deum inspirantem. Propter ista quod
tuos conquiret dominus. Prouer. i. Voca-
ui et renouistis. ecce quia non audit de-
um ammonentem. extendi manus meas
multa scilicet beneficia porrigendo et non
fuit qui aspiceret. ecce quia non audit
deum beneficiantem. despexisti donec con-
silium meum quod scilicet uobis inspirabam
ecce quia non audit deum inspirantem
et increpationes meas neglexistis. ecce
quia non audit deum comminantem. Tunc
autem iste surdus auditum recipit. quan-
do deum sic loquentem audit iuxta il-
lud psalm. Audiam quid loquat in me do-
minus deus.

Sermo tertius

Belzebub princeps demoni-
 orum eicit demonia. Propri-
um est hominum inuidiosorum sem-
per proborum uitam infamare. aut uerba
peruertere. aut opera denigrare. Ideo
isti pharisei qui christo inuidebant niteban-
tur eius uitam infamare dicentes. Jo-
ix. Nos scimus quia hic homo pecca-
tor est. laborabat eius uerba peruerte-
re sicut patet. Marthei xxii. quando ei

dixerunt. Magister scimus quia uerax
es et studebat eius opera denigrare.
sicut patet hic. ubi eiectionem demonum
quam christus in uirtute dei faciebat bel-
sebus attribuebat. quem principem de-
moniorum appellabat. Notandum autem
quod cultus ydolatrie. secundum Psidorum a ni-
no rege assiriorum ortus habuit. qui de
morte Beli patris sui intum doluit. quod in
honorem suum statuam erigi fecit. et diui-
nos honores sibi exhiberi instituit. ac
omnem offensam ad ipsam statuam fugi-
entibus remittere consuevit. ad huius si-
militudinem diuersi diuersas statuas
erigebant. et diuinos honores eis im-
pendebant. et sic ydolatrie cultus excre-
uit. secundum sua ydeomata quilibet no-
bat suum ydolum. Nam babiloniam dice-
bant bel. Palestini baal. Belsibus autem
nullius ydoli nomen erat. Sed iudei u-
nus dei cultores. uicini sibi ydolum
acharonitarum derisionis causa sic no-
minabant. et sonat uir muscarum. ob sor-
des immolatici sanguinis aialium in
templo. quem musce sequuntur. Afferebant
autem iudei in hoc ydolo habitare de-
moniorum principem. Videndum est igitur
circa hec qui sint principes inter de-
mones. et qualiter expellantur. Circa pri-
imum notandum. quod demones habent sua
officia ualde ordinata in malum. Est
enim unus demon qui preest supbie.
et uocat lucifer. de qua dicitur. Psal. xlii.
Quomodo cecidisti de celo lucifer. qui ma-
ne oriebaris. qui dicebas in corde tuo
in celum conscendam. super astra celi ex-
altabo solium meum. Ecce quanta supbia.
et iste habet multos satellites. qui eum
iuuant. et multos principes quibus prin-
cipatur scilicet omnes superbos. Job. xli.
Ipse est rex super omnes filios superbie

13
Alius est qui preest luxurie et ille uocatur asinodius de quo habet **Tho. iii.** qui interfecit septē uiros **Sare.** anteq̄ ad eam accederēt. **I**ste em̄ demon odit legitimū matrimoniū. et idē p̄ hūc modum uolebat trahere hanc puellā ad fornicationis uiciū. ut sc̄ postq̄ non poterat legitimo matrimonio uti cogeretur in fornicationē labi. et iste demon multos habet satellites qui sibi assistunt. et multos habet subiectos. omnes sc̄ luxuriosos qui quideq̄ multi sunt. quia sicut dicit. **i. Jo. v.** **T**otus mundus in maligno positus est. id ē malo igne cōcupiscētie. **T**ercius ē qui preest auaricie et uocat māmona. **Ma**thei vi. **N**ō potestis deo seruire māmona. **M**āmona sicut dicit glo. nomē est demonis qui preest diticitis. **N**on q̄ in eius ditione posite sint. sed quia eis utitur ad decipiendum. **I**te iste multos habet satellites qui eum iuuant. et multos habet subditos super quos regnat. omnes sc̄ auaros qui multi sūt. iuxta illud **Hiere. vi.** **A** maiore usq̄ ad minorem omnes auaricie student. **Q**uartus est qui preest immūdis cogitationibus. odus et rācoribus. inuidiis et malis affectionibus. et uocat belsebut id est uir musca. **B**el em̄ dicit uir. **sebut** musca interpretat. **I**mmittit enim muscas id ē malas cogitationes. et immūdas odia et uolūtes malas. que dicuntur musce que etiā ad animū cito uolant. et ipsum cōmaculāt. **I**ste autem demō multos habet satellites qui eum adiuant. et multos subditos quibus preest. quia sicut dicitur. **Pro**uer. x. **S**uis potest dicere mūdum est cor meum. purus sum a peccato. **S**ecundo uicendū est. qualiter isti p̄ci-

pes et prefecti cum suis satellitibus expellant. **C**irca quod est sciēdū. q̄ **dy**abolus serpens uocat. ut dicit **Gen. iii.** **S**erpens at̄ naturalis per quatuor expellit. **P**rimo. per odore uinee florentis. **N**aturaliter em̄ odit odore uinee. et ab ipsa fugit. **U**n̄ q̄d̄ sunt uinee florentes uix aut nūq̄ aliqui ibi reperiuntur serpētes. **S**ecundo expellit per sputū hominis ieiuni. unde dicit **Am** brof. in exameron. **T**anta ē mis ieiuni ut moriat serpens si gustauit sputū hominis ieiuni. **T**ercio expellit per nudationē et spoliationē hoīs. nam sicut dicit in historia scolastica serpens in hominē uestitū insilit. nudus fugit. et ratio assignat ibidē. quia quando deus inimicitias inter serpētem et mulierem et semen eius statuit. tunc hō nudus erat. et ideo hominē nudus fugit tanq̄ sibi inimicū. **Q**uarto expellitur per carmina ab incantatoribus. unde quando incantatorē sentit. unā aurē in terrā figit. aliā uero euz cauda claudie ne uocem audiat incantantis. iuxta illud **Psal.** **S**icut asp̄dis surde et obturantis aures suas. **P**er ista autē quatuor sic sp̄aliter intellecta. supradicti quatuor demones expellunt. **P**rimus sc̄ lucifer qui preest superbie. expellitur per odorem uinee florentis. id est per uerā humilitatē mentis. **H**umilitas adeo est odorifera. q̄ deum attrahit et demonē expellit. **C**an. i. **C**um esset rex in accubitu suo. nardus mea dedit odore suum. **N**ardus est herba odorifera calida et parua. et significat humilitatem que facit cor odoriferū coram deo. **U**nde deus sentiens odore humilitatis beate **M**arie mox in utero eius descendit. **L**egit̄ de unicornē q̄ sic

animal ualde ferox / et a nemine capi
possit sed in sinu puelle uirginis caput
reclinat et dormit / et sic capit et habet.
Sic et deus adeo durus erat quod a nullo
sancto ad miam poterat inclinari / sed
tractus humilitate uirginis in eam de
scendit et uenit. Est etiam nardus calida.
quia humilitas facit cor feruens et cali
dum coram dyabolo. quia ipsum totum
incedit et adurit atque expellit. Unde legi
tur in uita patrii quod dyabolus dixit be
ato Anthonio. Si tu uigilas ego som
num non capio. si ieiunas ego ni
hil terrenum possideo. Unus est quod me
ualde terret scilicet humilitas tua per quam
aduersus te non ualeo preualere. Est
etiam nardus herba parua. quia hu
militas facit cor paruulum coram seipso.
unde dicitur. i. Regum xv. Donne cum par
uulus esses in oculis tuis. et ac si di
cat dominus. Cum paruus eras coram te
magnus fuisti coram me. modo autem quia
magnus es tu in oculis tuis paruus a
me reputaris. De hoc ponit exemplum
Gregorius in pupilla oculi. que quanto est
nigrior et minor tanto est lucidior. sic
homo quanto coram se est despectior.
tanto coram deo sublimior. Secundus
demon scilicet asmodeus qui preest luxu
re. expellitur per sputum hominis ieiunans.
id est per ieiunium et mortificationem
corporis. Mach. ix. Hoc genus demo
norum in nullo potest exire nisi in orac
tione et ieiunio. Faciendum est igitur de cor
pore nostro sicut fit de equo agro et a
pibus. Equus enim si nimis delicate pa
scitur recalcitrat. si pabulum necessarium
subtrahit non laborat. si prout neces
se est pascitur tunc recalcitrationem di
mittit et labori intedit. similiter et ager

si nimis impinguat uiciosas herbas
producit. si nihil impinguat fructus
non facit. si prout expedit impingua
tur bonus fructus reddit. Similiter de
apibus legitur quod si nimis de melle eis
dimittit dant se impinguationi. si ni
mis paruulum quasi indignate dant se ier
tie et uacationi. si uero temperate opera
tionem se dant. Eodem modo de nostro cor
pore est dicendum. Hugo de sancto victore
¶ Qui carnem suam supra modum affligit.
116
ciuem suum occidit. Si plusquam oportet
aliments reficit. hostem suum nutrit. sic
ergo nutrienda est ut seruiat. et sic do
manda ut non superbiat. ¶ Tertius de
mon scilicet mamona qui preest auaricie.
expellit per demudationem id est per tem
poralium abiectioem. ¶ Ista autem demu
datio aut totaliter fit sicut eam faciunt
uri perfecti. De quibus dicitur. Mat. xix.
Si uis perfectus esse uade et uende om
nia que habes. Aut fit particulariter si
cut eam faciunt illi qui de sua abundantia
dimittunt et pauperibus largiuntur. de
quibus dicitur. Luc. xi. Quod superest
date elemosinam. Aut nullo modo fit. si
cut sunt illi qui nihil pauperibus dare
uolunt. Aug. Quid est quod dicis ego di
ues ille pauper. nisi ego oneratus ille le
uis. sarcinam tuam commemoras et pon
tus tuum laudas. Onerate. o ligate.
Quid te laudas. quid te iactas? Sol
ue uincula tua. minue de sarcina tua.
Da comiti tuo et illum adiuuas et te re
leuas. Tales igitur sic diuitis suffarcia
tos serpens infernalis inuadit. i. Thi.
vi. Qui uolunt diuites fieri incidunt in
temptationes et in laqueum dyaboli. To
taliter aut demudatos totaliter fugit ab
illis. Etiam qui particulariter se demu
dant et de superfluis elemosinas dant

Tsimiliter fugit. Elemosina enim expel-
lit demonem in uita. quia expellendo
peccatū expellit demonē. Eccl̄. iiii. Igne
ardentē extinguit aqua. et elemosina re-
sistit peccatis. Expellit etia; in morte.
quādo animam plenā operib; miseri-
cordie inuenit. ab ea cōfusus recedit.
sicut patet in beato Martinō. Expel-
lit enim post mortē. quia elemosina ē
scutum et lancea cōtra eum. Eccl̄. xxix.
Super scutum poteris. et super lanceā
aduersus inimicū tuū pugnabit. Quar-
tus demon sc; Besebub. qui interpre-
tatur uir muscarū. qui preest odis. et
rancoribus et cogitationibus immun-
dis. Expellit etia; per incantationē. id
est per confessionē. Musce at̄ super car-
bones mortuos resident. Super tepid-
os uero uolitat. Ignitos uero fugi-
unt. Quia em̄ male cogitatōes residēt
super cor in dei amore frigidū. Volāt
autem circa tepidum. sed fugiūt cor in
dei amore inflāmati. Iste em̄ demō ut
dictum est expellit per incantationem.
id est per sacerdotale absoluōnē. In
cantatores enim dei sunt ipsi cōfesso-
res. qui serpentem infirnalē incantant.
quādo super caput peccatoris abso-
lutionem et benedictionem dāt. et quia
dyabolus scit per cōfessionem se pel-
li. ideo ipsam cōfessionē nitit̄ impedi-
re. Ad similitudinē em̄ lupi non capit
ouem. id ē animā; per pedē sed dimi-
tit eam ad ecclesiam ire. Nec per aures.
sed dimittit eaz uerba dei audire. nec
per manū sed dimittit eam ad paupe-
res manū extēdere. sed capit eaz per
gulam quia impedit ne possit confes-
sionem emittere. sciens quia per ipsam
confessionē expellit ymo etia; uulne-
ratur. Aug;. Nec enim dyabolo acri-

ores dolores infligim; q̄ cum plagas
peccatoꝝ nostꝝ confitēdoꝝ penitē
do sanamus.

Dominica. iiii.

Sermo primus

Abut Ihesus trans mare galil
lee quod ē tyberiadis **Johā.**
vi. Stud euāgelium bis in an-
no recitat̄ in ecclesia. scilicet ultima domini-
ca at̄e aduentū xp̄i hoc propter finē
euāgelii ubi dicit̄. Hic est propheta q̄
uenturus est i mundū. Et in ista q̄tra
dominica quadragesime. et hoc prop-
ter p̄cipium euāgelii ubi dicit̄. Erat
autem proximū pascha dies festus iui-
deorum. Vocat̄ at̄ dominica ista du-
pliciter. scilicet dñica de rosa. et dominica
de panibus. Causa autē prime appel-
lationis est quia in hac dominica siue
die summus pontifex per urbes portat
rosam aureā musco et balsamo it̄; ple-
nam. quā postmodū dat prefecto ur-
bis. Quare at̄ ista rosa portat̄ triplex
potest rō assignari. Una literalis. alia
sp̄itualis. alia moralis. Rō autē literalis
prout dicit̄ Innocētius tercius in quo-
dam sermone ē. quia corruptibile cor-
pus nostrum ex nimio labore et fati-
gatione deficeret. nisi ipsum quādoq;
aliquod recreationis remediū releua-
ret. unde dicit̄. Interpone tuis iterdū
gaudia curis. quod caret alterna rege-
durabile non est. unde etiam sc̄us An-
thonius fratres post lōgum laborem
solutus erat inducere ad aliquā recrea-
tionem. Et cum cuiā sagitario displi-
cuisse. docuit eum sanctus Anthonius
per arcū nimā extēsiōnem. q̄ oportet
interdum relaxare rigore. Ecclesia igit̄
cur populū ieiuniis fatigatum tripli-
ci remedio nitit̄ hodie releuare. Primo
uerbo letificante. Omnia enim q̄ sunt

in hodierna missa tam in introitu q̄
in epistola q̄ etiā in toto officio sunt
gaudiosa / 7 id eos qui in penitencia
laborāt lenificant / sunt etiā fortifican-
tia quia delectatio fortificat operati-
onem ut dicit in ethicis / Secundo ci-
bo confortate sicut patet in euāgelio.
Istud enim miraculū de quinque pan-
ibus sicut tunc refecit corporaliter / sic
nunc debet nos reficere spūaliter / Ter-
cio quodā solacio recreate / id est rose
deportatione / Unde dicit idem Inno-
centius / De populis propter asperita-
tem quadragesimalis obseruatiē sub
continuo labore deficiere / in hac medi-
ana dominica rose solaciū interponi-
tur / ut anxietas temperata melius suf-
feratur / Secunda rō est spūalis / per ro-
sam enim tam per illā artificiales q̄ na-
turales xps significat / In illa rosa ar-
tificiali tria sunt scz aurum / muscus et
balsamum / Similiter 7 in xpo tres sūt
substantie scz caro que significat per
aurum quia corrūpi nō potuit / Bals-
amum dabis sanctū tuum uidere corru-
ptionem / 7 tē anima que plena fuit mi-
sco odore omnium uirtutum / 7 gratiarum
Cant. i. Trahe me post te curre in od-
ungen tuorum / Et diuinitas que signifi-
catur per balsamū rē. Eccl. xiiii Bals-
samum non mixtum odor meus / Dei-
tas enim fuit carni unita non mixta.
Qui igit uult laborē penitentiē leuiter
ferre debet hanc rosam in corde por-
tare / Significat etiā xps per rosam na-
turalem / que pre ceteris floribus magis
delectat uisus suo colore / magis recre-
at olfactum suo odore / magis cōfor-
tat gustum suo sapore / Sic etiā cristus
est delectabilis ad intuentum / i. De i.
In quem desiderāt angeli prospicere.

7 suavis ad odorandū Cant. i. Tra-
he me post te curre in odo unguentorum
7 dulcis ad pregustandum. ii. De i. u.
Si tamē gustastis q̄ dulcis est domi-
nus / Non debent igit fideles fatigari
labore penitentiē cōsiderando hanc ro-
sam in qua recepturi sunt uisionē tan-
te claritatis odorē tāte suauitatis / 7 re-
fectionem tāte sacietatis. / Tercia rō
est moralis / per hoc enim significatur
q̄ per penitentiā spine nostrorum uici-
orum cōuertunt in rosas uirtutum / un-
de dicit Ambrosius in sermonibus / q̄ per
abstinentiā spine cōuertunt in rosam /
producit enim inquit per ieiunium libi-
do castimoniā / superbia humilitatem /
ebrietas sobrietate / Nec est intelligen-
dum q̄ uicia per se produciunt uirtutes
cum cōtraria nō sint ex alterutris / sed
q̄ per ieiunium fit ut qui prius erat libi-
dinosus efficiat castus / qui prius su-
perbus erat efficiat humilis / 7 māue-
tus / qui prius ebriosus efficiat sobri-
us / Ps. lxx. Pro saluica ascendet abies /
7 pro urtica crescet mirtus / Saluica ē
herba spinosa dicta a saliendo / eo q̄
se calcātes salire facit / Abies dicit ab
abeūdo / eo q̄ pre ceteris arboribus lō-
ge eat 7 in excelsum promineat / per sa-
luicam igit intelligit amor mundi q̄ ē
spinosis iuxta illud / Mat. vi. Nun-
quid colligunt de spinis uuas / 7 eis em
consideratio facit resilire homines ab
eius amore / Dauid iii. Omnis qui ui-
derit te resiliet a te / Per abietē intelli-
gitur amor dei qui facit animā ascēde-
re ad celum / Urtica facit pruriginem.
Uirtus uero habet frigiditatem / Est
igit sensus q̄ per penitentiā amor mun-
di uertit in amorē dei / 7 prurigo car-
nalis cōcupiscentiē in refrigerium casti-

monie Ysa. xxxv. In cubilibus in quibus prius dracones habitabant oritur uiror calami et iunci. Cor em aua-
rorum quod prius erat cubile demonum
efficit per penitentiam humile et flexi-
bile ad donec bonum. et ibi nascitur uiror
uirtutum. Secundo hec dominica uo-
catur dominica de panibus. et hoc p-
pter quinque panes quibus dominus quinq-
milia hominum faciauit. Notandum autem
quod illi homines erant multi et erant fame-
lici. quod inde colligitur quia transferat ho-
ra prandendi. unde dicitur Math. xiiii.
Desertus est locus et hora iam preteri-
it. Panes autem illi erant pauci. quia tamen
quinque erant et erant asperi et insipidi
quia ordeacet. Christus autem tam multos et
tam famelicos sic faciauit ut pleni fie-
rent. unde dicitur ibi ut autem impleti sunt
et panes paucos sic multiplicauit.
ut etiam superflueret. Panes asperos
sic dulcorauit ut dulces et suauiter sapore
haberent. Primo igitur tam multos et fa-
melicos sic faciauit ut pleni essent. Non
autem eos sic faciauit quia prius esurie-
runt. Serui enim dei qui hic sunt in esu-
ricum futuro erunt in facietate. Mali autem
qui hic nolunt abstinere nec ieiunare erunt
in perpetua esurie. Ysa. lxxv. Ecce serui
mei comedent et uos esurietis. Excusant
enim se tales a ieiunando multis modis.
Quidam sub ratione temporis contra quos
sic dicit Ambrosius. Estiuus mensibus sic
dicunt. Dies longa est. torretior sol est.
poculis nos refrigerare debemus. Hy-
emis uero tempore dicunt. Graue frigus
est. rigores pessimi sunt. esca calefieri
nos oportet. Qui dum se a ieiunio ex-
cusant. creatoris tempora accusant. Non
fallat te ista excusatio. quia te non ex-
cusabit sed potius accusabit. Alii se ex-

cusant sub ratione qualitatis ciborum contra
tra quos. sic dicit Ber. super Can. Le-
gumina inquit uetosa sunt. potum autem
non sustinet peccatus. caules nutriunt me-
lancoliam. porri coleram accendunt. Si-
sces de stagno uel pisces de lutosa aqua
meae penitus non conueniunt complexio-
ni. Suid dicitis ciborum obseruatores
morum neglectores. Non de euangelii
is uel de prophetis has differentias
legistis. Alii se excusant sub ratione com-
plexionis contra quos sic dicit Hiero.
Multo melius est stomachum dolere
quam mentem imperare corpori quam seruire
gressu uacillare quam pudicicia amittere.
Ber. Epycurus atque yprocras alter
corporis uoluptatem alter bonam habi-
tudinem preferit. magister meum utruis-
que rei contemptum predicat. Alii se excu-
sant sub ratione laboris contra quos di-
cit Ambrosius. Dicunt plerique non pos-
sumus laborare et ieiunare. ideoque non
possunt quia nolunt. Sane laborem mi-
nus ut ieiunare possint. Secundo ue-
ro panes paucos sic multiplicauit. ut
etiam superflueret. Sui enim multiplicauit
cat semina in terra. ipse multiplicauit
panes quinque in manu sua. Terra autem
bona facit fructum centuplum. ut dicitur
Math. viii. Fructus autem ceterisimus del-
betur uirgini. martiri. et predicatori. Cum
igitur Christus fuerit uirgo. martir. et predi-
cator. non fuit mirum. si panes intantum
multiplicauit. Intantum autem et multipli-
cati fuerunt. quod duodecim cophini super-
fuerunt iuxta numerum duodecim apo-
stolorum. Voluit autem dominus ut frag-
menta colligeret triplici de causa. Prima
uero est lras. quam ponit Crisosto-
dicus. quod Christus fragmenta colligere pre-
cepit. Non ostentatio superflua fuit.

ut ne fantasiaz reputarēt quod factū
est. Propter quod etiā ex subiecta ma-
teria miraculū fecit. Secunda uero
causa est spūalis. quā poit Augustin⁹
dicēs. q̄p fragmēta que populy nō po-
tuit māducare sunt secretiora intelligē-
tie. que multitudo capere nō pōt. que
illis sunt cōmittēda qui ydonei sunt
alios docere. Tercia est moralis. q̄ em̄
multe reliquie sunt collecte. est contra
multos qui de suis sermonib⁹ nullas
uolūt reliquias facere. sed totū quod
cogitauerunt uolunt effundere. grauā-
tes corda auditoꝝ prolixitate sermo-
num. Prover. xxix. Totū spiritū suū
profert fact⁹. sapiēs differt ⁊ reseruat
in posterū. Tercio ipso panes aspe-
ros sic dulcorauit. ut dulce sapore hā-
berent. Credendū est em̄ q̄ nunq̄ fuerē
panes uel pisces melioris saporis. et
ratio potest esse. quoniā aliquid p̄t fi-
eri tribus modis. aut per naturā. aut
per artem. aut per miraculū. Illud qd̄
fit per naturam est mel⁹ in eodē gene-
re ⁊ eadē specie. q̄ illud quod fit per
artificiū. Illud at̄ quod fit per mira-
culum melius est q̄ illud quod fit per
naturā ⁊ artem. Aurū quidē alchimi-
cum per artē hominis factū. uidet̄ es-
se preciosum. Sed aurū uaturaliter ra-
dius solarib⁹ in terre uiscerib⁹ genera-
tum est preciosius. Si uero aliquis san-
ctus miraculose aliquā materiā cōuer-
teret in aurū. illud esset preciosissim⁹.
sicut Jobānes euāgelista legit̄ fecisse.
Minimū etiā artificiose factum uidet̄
esse bonum. sed in uite generatū natu-
raliter est melius. Minū uero miraculo-
se factū ex aqua est optimū. sicut fuit
unum in nuptiis quod fecit xp̄s. Pa-
nis igit̄ quem quotidie comedim⁹ est

72
opus nature. in quātum generat̄ ex ter-
ra naturaliter product⁹. ⁊ est op⁹ ar-
tis in quātum grana cōterunt ⁊ redigū-
tur in farinā. farina fermentat. panis
efficitur ⁊ coquit. Cum igit̄ isti panes
fuerint producti miraculose. ⁊ panes
quos comedim⁹ partim sint opus na-
ture. ⁊ partim sint op⁹ artis. Et opus
miraculi est supra naturā ⁊ artē. mani-
festum est. q̄ isti panes ⁊ pisces melio-
ris saporis fuerūt. q̄ aliq̄ qui unq̄ fu-
erunt māducati.

Sermo secund⁹

Quoniam subleuasset Ihesus ocul-
los ⁊c. In isto euāgelio de tri-
bus personis fit mentio. s. de
xp̄o. de discipulis. ⁊ de turbis. In cri-
sto at̄ tria cōmendabilia inueniuntur.
Primo em̄ in ipso cōmendat̄ pietas
in cōpassione cum dicit. Cū subleuast̄
oculos Ihesus. De⁹ enim hab⁹ du-
os oculos. scz oculū sapiētie. Eccl̄. xx
iii. Omnia uidet ocul⁹ illius. Et oculū
miseriētie. Sap. iiii. Gr̄a dei ⁊ miā
est in sanctos ei⁹. ⁊ respect⁹ in electos
illius. Istos duos oculos de⁹ uideba-
tur habere clausos. oculum sapiētie.
quia nullus uia salutis cognoscebat.
Psal. Diam ciuitatis habitaculi nō
inuit. Et oculū miē. quia sibi null⁹ re-
conciliare uolebat. Ideo cōq̄rebat̄
Job dicēs xxx. Sto ⁊ nō respicis me.
mutatus es mihi in crudelē. Tandem
oculū sapiētie aperuit. quādo popu-
lo iudeoꝝ legē dedit. Oculū aut̄ mise-
ricordie eis non aperuit. quia nullum
ad se recipiebat. sed omnes ad infernū
descēdebant. Secundo at̄ ambos ocu-
los aperuit. scz oculū sapiētie. per quē
nobis uia salutis oñdit. ⁊ oculū miē. per
quē ad suā gl̄am nos admittit. Jo. i.

Lex per Moysen data est. Ecce quia tunc aperuit eis oculū sapiētie (Grā et ueritas per Ihesum xp̄m facta ē) Ecce quia nobis aperuit oculū sapiētie et gratie ideo dicit Cum subleuassz oculos Beda. Sed subleuasse oculos Iesus et ueniētem ad se multitudinem uidiſſe perhibet diuine pietatis iudiciū est. quia cunctis ad se uenire querentibus gratia mīe celestis occurrere consueuit **S**ecundo cōmendat in xpo humilitas in collatione cum dicit Dixit ad Iphiliippū. Unde ememz panes ut manducet hūi? Magna bonitas et humilitas dei qui de his q̄ facturz erat. cum seruis suis conferebat. Xps enim in sua familia id ē inter apostolos aliquādo exhibebat se superiorē. dicens Jo. xii. Vos uocatis me magister et domine. et bene dicitis. Sum etenim. Aliquādo inferiorē. Lu. xxii. Ego autē in medio uestriū sum. sicut q̄ ministrat **A**liquādo equalē dicens. Jo. xiiii. Itaz non dicā uos seruos sed amicos. Amicitia enim non est nisi equalit. In hoc autem dat exēpluz cuiuslibet prelato q̄ inter suos subditos aliquando debet esse maior. Aliquādo minor. Aliquādo uero equalis. Maior quantuz ad correptionē. Unde dixit apostolus cuidam prelato. Titū. ii. Argue cū omni imperio. Minor quātum ad humilitatis reputationē per quam debz q̄ bus preest se reputare inferiorē. Taliter se reputabat inferiorē uel minorez apostoloz qui dicebat. i. Thes. ii. Facti sumus paruuli in medio uestriū. Et qualis quātum ad amicabilē cōuersationem. Eccl. xxii. Rectorē te posuerunt noli extolli. esto in eis quasi unus ex illis. Ita tria tāgit Augz dicens. ho-

nore corā nobis prelato sit) Ecce reuerentia autoritatis (Timore toraz deo prostratus sit pedibus nostris) Ecce reputatio humilitatis (Circa ones se ipsum bonoz prebeat exēplū. ecce conuersatio amicitatis) Tercio i cristo cōmendat potētia in miraculi operatione per quam quicqz panes multiplicauit. Multiplicabant autē quicqz panes in manibz xpi dum frāgerentur in manibus discipuloz dum apponerent in dentibz edētiū dum comederent. Itud at miraculū quotidie fit et tamen nemo mirat. Augz. Unde em̄ multiplicat de paucis granis segetes. inde multiplicauit in manibus suis quicqz panes. Ideo notādū q̄ sunt quedā miracula que tm̄ habēt utilitatem sed nō amirationē. ex eo q̄ ex frequenti usu niluerunt. de quibus dicit Augz. Maius miraculū est gubernatio totiz mūdi q̄ saturatio quicqz multum hominū de quicqz panibus. et tamen hoc nemo mirat. illud mirantur homines non q̄ maius est sed q̄ rarum est. Quedaz autē miracula sunt q̄ habent tm̄ amirationem sed nullā utilitatem. sicut sunt miracula magorum. et anticristi. uolare em̄ per aerē sicut fecit symon magz. statuas facere loqui que faciet anticristy amirationē quādam habēt sed non utilitatē. Quedaz autem sunt miracula. que et si habeāt aliquā mirationē et aliquā utilitatem tamen nō habēt necessitatē. et talia sūnt Crisost. sunt miracula maloꝝ hominum xp̄ianoꝝ qui dicent. Math. vii. Domine nōne in noīe tuo propheta uimus et in nomine tuo demōia multa eiecimus. et. Non enim faciunt illa

propter necessitatē ut scz infideles cō
uertant uel fideles cōfirmēt s; ppter
ostentationē ut ipsi sancti reputentur.
¶ Quedā sunt que habent ammirationem.
quia sunt preter ordinē cursumq; na
ture. 7 habēt utilitatē quia sūt prop
ter utilitatē proximoꝝ. sicut ē illumi
nare cecos. infirmos curare 7 huiusmo
di. 7 habent necessitatē quia sunt quā
do iminet necessitas fidei uel alicuius
periculi. 7 talia fuerūt miracula cristi 7
apostoloꝝ. 7 talia sunt miracula q̄ fa
ciunt sancti uiri in uirtute noīs cristi.
¶ Secūdo fit metio de discipulis in/
ter quos uident fuisse tres differentie.
¶ Quidā em eorum adhuc habebant fi
dem tardam. De quoroꝝ numero erat
¶ Philippus Unde dicit Alcuin Si p
fecte de creatore Philippus intellige/
ret de eius potētie largitate non diffi
deret Alii habebant fidē imperfectam.
De quorum numero erat **¶** Andreas de
quo dicit Erisost Memor Andreas
q̄ Heliseus propheta pauit centū ho
mines de uiginti panibus. Credidit q̄
7 istos quinq; panes posset multipli
care Sed in hoc fides sua fuit imper/
fecta quia credidit q̄ de plurib; plu
ra 7 de pauciorib; pauciora fieri pos
sent 7 id dicit Sed quid hec iter tātos
Alii at̄ erant qui habebāt deuotionē
solicitam 7 operosam sicut ceteri di
scipuli. qui panes a xpo receptos dis
tribuebant turbe sollicite. sicut dicitur
¶ Mat. xiiii. Non est igit̄ miranduz si
in aliqua cōgregatione inueniant̄ ali
qui ip̄fecti. alig magis perfecti aut
deuoti. aliqui nimis tardi. Nam tardi
sunt de nouo incipientes. Imperfecti
sunt de bono in melius proficientes.
¶ Prover. uii. Iustoꝝ semita quasi lux

splendens. hoc respicit statum incipi/
entium. procedit. hoc respicit statū p
ficientium. 7 crescit usq; ad perfectum
diem. hoc respicit statum perfectoroꝝ
¶ Tercio fit metio de turbis in qui/
bus tria fuisse dicunt ¶ Primo in sedē
do magna cōgruitas quia sederūt su
per fenū. Erat inquit multū in loco fe
num Sui ergo refici uult pane gr̄e cel
lestis. cōgruum ē ut sedeat super fenū.
id est dominet̄ corpori suo. 7 mortifi
cet carnem suā. Nam sicut dicit Ysaie
xl. Omnis caro fenū. De ista mortifi
catione dicit Gal. vi. Mortificate mē
bra uestra. que sunt super terram. Nō
enim dixit que sunt sub terra. ul̄ in ter
ra. sed super terram. Sub terra est ho/
mo in morte. In terra at̄ est homo ī se
nectute. Unde 7 hō senex dicere cōsue
uit Ego sum in terra. Super terram ē
homo ī iuuetute. ¶ Nō de aliquo forti
iuuene dicere cōsueuimus. ¶ Iste ē super
terram. Sedere igit̄ supra fenū. i. mor
tificare corpꝝ suum dum ē sub terra ē
impossibile. dum est in terra est inuti
le. dum est super terrā est meritorū et
salubre. **¶** Secūdo in edēdo magna faci
etas unde dicit De at̄ impleti sunt rē
¶ In inferno quidē est esuries magna.
tam magna quidē q̄ linguas suas mā
ducabunt Apo. xvi. Cōmāducauerūt
linguas suas. q̄ brachia sua 7 aliorū
deuorabunt Ysa. ix. Unusquisq; car
nem brachiū sui deuorabit. ¶ Manasses
effraim. 7 effraim manassen. q̄ pre ni
mia fame deū blasphemabūt. ¶ Nō sub
ditur. simul ipsi cōtra iudā. ¶ Judas in
terpretat̄ confitens 7 significat scōs q̄
semper deū laudāt. ¶ Damnati aut̄ erūt
contra deū cōfitētes. quia deum nō
laudabunt sed blasphemabūt. ¶ Ysaie

viii. Cum esurierit irascet. et maledicet regi suo et deo suo. In celo autem est facietas plena. Psalmus. Satiabor cum apparuerit gloria tua. In mundo uero est facietas semiplena. Sacri enim uiri reficiuntur per celestium pregustationem. et tamen impediuntur per corporis corruptionem. Psalmus. Vinum tuum mixtum est aqua. Psalmus. Calix in manu domini uini. meri. ecce plena facietas celi. plenus mixto. Ecce semiplena facietas mundi. Verum tamen fex eius non est exinanita. bi. o. p. ter. ecce misera fames inferni. Tercio in laudando magna iocunditas. quod notatur cum dicitur. illi autem homines cum uiderent quod fecerat signum dicebant. quia hic est uere propheta. Ante quidem refectionem premitit quod christus gratias egit post refectionem dicit quod turba dei laudauit. In quo instruimur. quod ante refectionem debet precedere benedictio ad cibi sanctificationem. i. Thimotheus. iiii. Dis creatura dei bona et nihil reuiciendum quod cum gratiarum actione percipit. sanctificatur enim per uerbum dei et orationem. Crisostomus super illud gratias egit. Erudicit nos inquit non prius tangere mensam donec gratias egerimus ei qui cibum dedit. Unde dyabolus intravit in sancti monialium que lactucam sine benedictione comedit. Secundo debet comitari lectio ad spiritalem refectionem. Augustinus. Cum acceditis ad mensam donec inde surgatis quod uobis secundum consuetudinem legitur sine tumultu et contentione audite. ne sole fauces cibum sumant. sed et aures esuriant uerbum dei. Tercio debet subsequi laus ad gratiarum actionem. i. Corinthios. x. Sive ergo manducatis sive bibitis uel aliud quod facitis omnia in dei gloriam facite.

Sermo tercius.
Et puer unus hic qui habet quinque panes ordeaceos etc. Non est magnum pascere uentres inter mortuos. Sed magnum est pascere annonas in eternum uicturas. Conuiuium igitur istud quingenti milia hominum exceptis paruulis et mulieribus tunc refecit. sed conuiuium spirituale quod per istud significat multo plures pascit. Sicut autem tunc in illo conuiuio quingenti panes fuerunt. sic in nostro spirituali conuiuio quingenti panes distingui possunt. Christus est panis penitentialis. De quo dicitur in psalmo. Cibabis nos pane lacrimarum. et potabis nos in lacrimis meis. Psalmus. panis enim et potus lacrimarum datur nobis in mensuram. et infra mensuram. et supra mensuram. In mensura quidem proportionis. quia quantum homo est delectatus in peccatis. tantum debet se affligere in penitentiae lacrimis. Datur autem infra mensuram durationis. quia panis consolationis est transitorius. Panis uero consolationis qui inde causatur erit perpetuus. Datur uero supra mensuram moderationis. quia ille panis lacrimarum omnis moderate et mensurate suscipitur. Panis uero eterne consolationis supra mensuram datur. Et de isto pane dicitur scriptum in psalmo. Surgite postquam sederitis in manibus panem doloris. Ac si dicat propheta. Dos qui diu dormiistis somno culpe. qui diu sedistis torpore negligentie. Sui diu manducastis uoracitate gula. amodo surgite et manducate panem doloris et penitentiae. Iste autem panis penitentiae conficitur quando peccata minutatim conteruntur. ex grano enim integro panis non conficitur. de grano autem fracto et si conficiatur sed non delicatus habet. Ex gra

dum eos in prelium. Iste sic factus et
excoctus et sic inscius. non restat nisi ut
manducet. Manducatur aut tripliciter. A
liquando scilicet spiritualiter tamen. sic manducatur
eum quotidie boni. per fidem et amorem.
De qua manducatione dicit Augustinus
Ut quid paras dentem et uentrem. crede
et manducasti. Aliquando sacramentali
ter tamen. sicut manducant eum mali. de qua
manducatione dicit. i. Cor. vi. Qui man
ducatur et bibit indigne. iudicium sibi man
ducatur et bibit. Aliquando sacramentali
ter et spiritualiter. sicut manducant eum vi
ri perfecti. de qua manducatione dicit
Jo. vi. Qui manducatur meam carnem et bibit
meum sanguinem habet uitam eternam. Ser
uus est panis materialis quem quoti
die in oratione petimus dicentes. Panem no
strum quotidianum da nobis hodie.
Iste panis est pauperibus communican
dis. alias enim ieiunia nostra deo non pla
cent nisi elemosinis ornata sint. Unde
postquam dominus dixit. Isaie lvi. No
ne hoc est ieiunium quod elegi dicit do
minus. Et subdit. Frange esurienti panem
tuum. Dicit enim Petrus rauennensis. quod ele
mosina est ieiunio sicut oleum est lucerne.
sicut diei sol. sicut anima corpori. Si
cum enim lucerna extinguitur cum oleum
defecerit. sic ieiunium suum meritum per
dit cum elemosina defuerit. Unde di
xit Gregorius. Talia sunt sine charitate no
stra ieiunia. qualis est sine oleo lucer
na. Fumigare quidem et fetere sine oleo
lucerna potest. sed lucem dare non potest. Est
etiam elemosina ieiunio sicut sol diei. si
cum enim sol tenebras et nubes expellit
et glaciem dissoluit. sic elemosina iun
cta ieiunio omnia peccata excludit. Eccli
iii. Elemosina pauperis non erit in ob
liuione. et sicut in sereno glacies soluen

tur peccata tua. Est etiam elemosina iei
iunio sicut anima corpori. sicut ei cor
pus moritur cum anima recedit. sic iei
iunium meritum perditur cum elemosina de
fecerit. et sicut redeunte anima corpus uiu
ficatur. sic ieiunio adiuncta elemosina
ipsum ieiunium sanctificat. Probelis ii.
Sanctificate ieiunium. Ille quidem san
ctificat ieiunium qui elemosinis ipsum
ornat. Si igitur uolumus ut ieiunium no
strum ad celum ascendat. duas alas faci
amus eidem. secundum Gregorium. Due ale sunt ele
mosina et oratio. secundum Petrum rauennensem
due ale sunt elemosina et ueritas. ut scilicet
homo. et elemosinas faciat et de seipso
in confessione ueritatem dicat. Psal. Ad
seruicordia et ueritas obuiauerunt sibi
Tale ergo ieiunium elemosina et oratione
confessione sic ornatum facit hominem di
gnum paradisi. Conseruat a peccatorum
dilutione. et protegit a concupiscentie ince
ditio. Viciu autem gula contrariu ope
ratur. Ista tangit Petrus rauennensis di
cens. Adam quod diu ieiunare uoluit in pa
radiso mansit. sed gula inde eum expul
lit. Noe ieiunans in archa a fluctibus con
seruatus fuit. quem postmodum ebrietas
denudauit. Loth per ieiunium incendi
um sodomitarum euasit. qui inebriatus
incestus adustus fuit. Quar
tus est panis infernalis. de quo dicit
Prover. iiii. Comederunt panem impie
tatis. et uinum iniquitatis biberunt. Iste
panem peccati penitentes debent fugere
et abhorre. Panem enim prodest iei
iunare a cibis nisi homo abstineat a pec
catis. Unde dominus ostendens ieiunium sibi
acceptum dicit. Isaie lvi. Nonne hoc
est ieiunium quod elegi. dissolue colliga
tiones impietatis. solue fasciculos de
primetis. Quicquid enim habet impietates

colligatas. de quibus cōficit una cor-
da cum sex filis. per quam dyabolus
animā trahit ad supplicium infernale.
Primū em̄ filum est mala cogitatio.
Secundū est mala delectatio. **T**erciu-
malus cōsensus. **Q**uartū mala opera-
tio. **Q**uintū mala cōsuetudo. **S**extum
necessitas peccādi. **D**ebet etiā fascicu-
los deprimētes. **S**oluere id ē pctā abui-
cere. sed sunt quidā qui cum deberent
de isto fasce diminuerē semper uolunt
peccata addere. **L**egit in vi-
taspatriuz q̄ angely dixit arseneo. **V**e-
ni et ostendam tibi opera hominū. et ui-
dit quēdam ligna in nemore incidentē
et fascem facientē. et cuz eleuare nō poss-
set iterum ligna incidebat. et ad fasces
addebat. **D**einde uidit quēdam de pu-
teo aquā haurientē. et in cisternā perfo-
ratam refundentē. **D**einde uidit duos
homines uolētes trabē in ecclesiam in-
troducere non in longū. sed in trāsuēr-
sum. **E**t exposuit āgelus dicēs. **P**rimi
sunt qui peccatis peccata addūt. et tā
magnum fasces faciunt q̄ ipsū ferre
non possunt. cum tamē non deberent
addere sed minuere. **E**ccl. xvii. **C**ouer-
tere ad dominū et relinque peccare āte
faciē domini. et minue offendicula. **S**e-
cundi sunt qui habēt animum suas per-
diuersa crimina pforatas. qui si de ge-
nere bonoz aliqua faciunt ōnia amit-
tunt. **A**ggel. i. **S**ui mercedes congrega-
uit misit eas in sacco pertusum. **T**ercii
sunt superbi. **C**um em̄ porta paradisi
sit angusta. ipsi tamē nolūt incedere re-
cti sed trāsuersi. **N**ec uolunt se incurua-
re sed eleuare. et iō intrare non possunt
in tēplum dei. sed foris manent exclu-
si. **M**atth. vii. **A**ngusta porta et ar-
ta uia que ducit ad uitā. **S**unt pa-

nis est celestis. **D**e quo dicit. **L**u. xiiii.
Beaty qui māducabit panē in regno
Deī. **D**e ista māducatōe dicit. **E**iusdez
xxii. **E**t ego dispono uobis sicut dicit
posuit mihi pater mey regnū. ut edat
et bibatis super mensam meā in regno
meo. **E**x quibus uerbis habet. q̄ illd
comuniū habet ministrātis sublimita-
tem. cum dicit. **E**go. non aliquis ange-
lus. non Petrus apostolus. non aliquis
sanctus sed ipse xps. **L**u. xii. **A**mē di-
co uobis. q̄ precinget se et faciet illos
discubere. et trāsiens ministrabit illis.
Secūdo habebit cōuiuātium ordi-
nabilitatem. **C**um dicit. dispono. i. di-
uersis mensis pono. **N**am in una men-
sa erunt patriarche. in alia mēsa pro-
phete. in alia apostoli. et sic de aliis.
Jo. xiiii. **I**n domo p̄ris mei māsiōes
multe sunt. **T**ercio habebit tibi et po-
tus dulcē suauitatē. cum dicit. ut eda-
tis et bibatis. **E**ccl. xxiiii. **S**ui edūt me
adhuc esurient. **Q**uarto habebit mē-
se preciositatē. quia comedūt in eadē
mensa cum deo. cum dicit. **S**uper mē-
sam meā. **P**sal. **F**ili tui sicut nouelle
oluarū in circuitu mēse tue. **S**unto
habebit loci amenitatē cuz dicitur. in
regno meo. **I**lla em̄ domus dei erit pul-
cra et amena. **N**umeri xxiiii. **q̄** pulcra
tabernacula tua iacob. et tētoria tua is-
rahel. **E**rit magna et lata. **Baruth. iiii.**
Disrahel q̄ magna ē domus dei. et in-
gens locus possessionis eius.

Dominica in passione domini.

Sermo primus

Quis ex uobis arguet me de
peccato? **S**i ueritatē dico
uobis. quare non credit mi-
hi. **J**o. viii. **I**sta dominica
uocat dominica in passione domini.

Non tamen q̄ tali die x̄ps sit passus; sed uocat̄ dominica in passione quia post lazari suscitacioneꝝ fuit ad mortem sentenciatus ut habet̄ Jo. xi. Ist̄d̄ aut̄e miraculū de resuscitacione lazari legit̄ feria sexta precedente istam dominicam. Illa enim resuscitatio creditur facta fuisse prima luna martii / et luna quintadecima crucifixus est dominus. et quia post illā sentenciā firmatam ista dominica prima occurrit ideo ecclesia in ista dominica officiuꝝ de passione incipit. Sec̄d̄m aut̄ August. duo sunt que cōmendāt martirium. scilicet pena et causa. ait enim in libro de patientia. Quādo uideris aliquem grauiā pati noli cōtinuo laudare patientiam. quādo non ostendit causam patiendi. quādo illa bona est tunc ista uera est. In euāgelio igit̄ hodierno ponit̄ cā passionis. In epistola aut̄ ponit̄ pena et efficaciam passionis. Causa aut̄ passio nis quare sc̄z iudei x̄pm occiderūt fuit duplex. sc̄z sanctitas uite et ueritas doctrine. Sanctitas quidē uite x̄pi iudeos incitabat ad inuidiā. cuiꝝ sanctitas notat̄ cum dicitur. Quis ex uobis arguet me de peccatō? Cum enim quinque modis fiat peccatū. sc̄z corde. ore. opere. omissione. et origine. Nullo istorū modoꝝ x̄ps peccauit. Non corde. quia semper habuit cogitationes mundas. Apoc. i. Caput aut̄ eius et capilli erant candidi tanq̄ lana alba. Capilli capitis sunt cogitationes mētis. que in illo fuerūt cādice atq̄ purissime. Non ore. quia habuit locutiones discretas et utilissimas. Non opere. quia habuit operationes sanctissimas. De his duobus dicit̄. i. De. ii. Peccatū non fecit. nec inuētus est dolus in ore eius. Nō

omissionē. quia nullū bonū omisit q̄d facere potuit. Isaie v. Quid est quod ultra facere debui uinee mee et nō feci? Non origine. quia nullū peccatū originale cōtraxit. sed sanctus fuit in cōceptu et sanctus in ortu. Lu. i. Ideo quod nascet̄ ex te sanctū. Sec̄da cā fuit ueritas doctrine que iudeos incitabat ad inuidiā. quia ueritas odium parit. quod notatur cum dicit̄. Si ego ueritatē dico quare non creditis mihi? Contigit em̄ de ueritate sicut otingit de luce. odore et sapore. Lux em̄ est amabilis puris oculis. Habētibus oculos lippos odibilis. Aug. Oculis egris odiosa lux est. que puris ē amabilis. Odor est homini gratus. quoniā recreat et cōfortat. sed odiosus ē serpenti quia ipsum occidit et fugat. Panis palato sano est sapidus. qui palato infirmo est insipidus et penosus. August. Palato non sano pena est panis. quia sano est suauis. Veritas igit̄ odiosa est superbis. sicut lux odiosa est oculis lippis. Si em̄ predicat̄ superbis de ueritate humilitatis. talis ueritas tā fulgēs et clara est eis odiosa. Eccl. xii. Abominatio est superbo humilitas. Cā aut̄ est lippitudo superbie. que obstitit ne ista lux fulgeat in oculis aīe. Gre. Tu mor mētis obstaculū est ueritatis. Idē. Eam quippe quam non inuenit humilem ueritas fugit mentē. Sec̄do est odiosa luxuriosis sicut odor serpenti. Si em̄ predicat̄ eis de odore puritatis et mundicie. talis odor eis displicet. Eccl. xxi. Audiet luxuriosus et displicebit ei. Cā autem. quia instar serpenti et porcorū malunt stare in fetore luxurie q̄ in odore mundicie. unde cū quidam lasciuus audiēte pythagora dice-

ret. se malle cum mulieribus q̄ cū phi-
losophis cōuersari. Et sues inquit li-
bentius in ceno q̄ in aqua clara mo-
ratur. Tercio est odiosa auaris si-
cut panis palato corrupto. Si em̄ eis
predicat cōtemptus terrenoꝝ ⁊ appe-
titus celestiuꝝ talis panis doctrine licz
in se sit suauis eis tamē est execrabilis.
Ecc̄. xiii. Execratio ē diuiciū pauper.
Causa em̄ est. quia habēt palatuꝝ cor-
ruptum. iō non possunt sentire sapo-
rem celestium. i. Coꝝ. ii. Animalis ho-
mo non percipit ea que sunt spūs dei.
Auḡ. Palatum febricitātis habet cui
mel celi insipidū est. De habētibus at
palatum sanū dicit Crisost. Vere non
habet super terraz quod amet / qui do-
num celestē in ueritate gustauerit. In
epistola autē bodierna ponit̄ pena ⁊
efficacia possessionis ⁊ sanguinis Ihe-
su xpi. ubi ostēditur q̄ sanguis cristi
habuit efficaciam ⁊ uirtutē in celo. i. mū-
do. ⁊ in inferno. In celo at̄ habuit du-
plicē efficaciam. Prima ē quia celū ape-
ruit. quod notat̄ cum dicit̄. Per ppri-
um sanguinē introiuit semel in sancta
Celū enim clausum erat. cuius clausu-
ra figurata est ī clausura paradisi ue-
terestris. que a tribꝫ clausa erat ut di-
citur Gen̄. iii. scz āgelica custodia. flā-
ma apposita. ⁊ rumphea bis acuta. Ite-
custodia angelica ostium clausum tel-
neret. flāma apposita hominem ab in-
gressu arceret. ⁊ rumphea bis acuta ho-
minem deterreret. Ideo sanguis cristi
fuit clauis dei. aqua dei. ⁊ etiā precii
dei. Inquātum at̄ fuit clauis dei ostiū
aperuit. Ysa. xxii. dices. Dabo clauem
dauid super humerū eius. aperiet ⁊ nō
erit qui claudat. ⁊ c. Sed sc̄dm glo. de
cruce accipit̄. quam xps̄ suis humeris

hauit. Hieronimꝫ Sanguis xpi cla-
uis paradisi est. Inquātum fuit aq̄ dei
ignem infernalem quo ad bonos exti-
xit. Ecc̄. iii. Ignem ardētem extinguit
aqua. In huius signum aqua de cristi
latere emanauit. Ista duo tangit Hiero-
nimus dices. Flāmea illa rūphea ⁊
foribus presidētia cherubin xpi extin-
cta ⁊ referata sunt sanguine. Inquan-
cum fuit precii dei rumphea bis acu-
tam abstulit. per illā enim rūphea iu-
sticia dei figurabat̄ q̄ bis acuta erat.
quia corpus ⁊ animā incidebat. ut q̄
requirebat satisfactionē de cōmissis ⁊
omissis. Istā satisfactionē xps̄ fecit
quādo suū sanguinē in precii p̄ri del-
dit. unde cantat̄. qui pro nobis eter-
no patri ade debitū soluit. Secūda
efficacia fuit quia deū recōciliat̄ qd̄
notat̄ cum dicit̄. ⁊ iō noui testamēti
mediator ē. Erat quidē guerra iter de
um ⁊ hominem. Ideo xps̄ mediatorē
se fecit. i. Thi. ii. Unus est em̄ media-
tor dei ⁊ hominū homo xps̄ Ihesus
qui dedit semetipsum pro nobis. Se-
pe em̄ cōtingit q̄ quādo quis iter du-
os rixātes se interponit ab utroq̄ uul-
nus accipit. sic xps̄ uulneratꝫ fuit ab
homine. Cach. xii. Uius plagatꝫ sum
in domo eoz qui diligebant me. Et a
deo patre. Ysa. xlii. Propter scelꝫ po-
puli mei percussi eū. Ibidē Disciplina
pacis nostre super eū. Homo quidem
debebat disciplinari. sed xps̄ ipsaz di-
sciplinam recepit. ⁊ sic patrē pacifica-
uit. Ista at̄ disciplina fuit multuz for-
tis ⁊ dura. Illa at̄ disciplina q̄ fit cuz
uirgis est fortis quia carnē frāgit. I-
lla que fit cuz spinis est fortior. q̄ usq̄
ad ossa perforādo percingit. Illa que
fit cum ferreis instrumentis ē fortissi-

ma. quia animam de corpore excutit
Ista triplici disciplina xps fuit disci-
plinatus. **P**rimo cum uirgis. quando
ad columnā fuit flagellatus. et illa disci-
plina totum corpus suū uulnerauit. et
sanguine repleuit. **S**ecundo cum spinis
fuit coronatus. et illa disciplina sicut gre-
go. os capitis perforauit. et usque ad ce-
rebrum peruenit. **N**ec aliq̄s dicat hoc
esse impossibile. quia spine fragiles os du-
rum capitis poterāt perforare. quia om-
nis cedit natura. ubi adest uolūtas di-
uina. **C**um enim xps uoluerit sustinere du-
rissimum cruciatū. uoluit ut spine per-
tingerent usque ad cerebrū. **N**ec est con-
trariū ei quod dicitur. **Jo. xix. Os nō omi-
nētis ex eo. quia illud os capitis nō fu-
it cōmutum. licet fuerit perforatum.**
Tercio cum instrumentis ferreis id ē
cum clauis acutis. et illa disciplina a-
nimam eius a corpore excussit. **Job. a-
xix. Inclinato capite tradidit spiritū.**
Secundo sanguis xpi habuit uirtu-
tem in mundo. **E**t ista ē duplex. **N**ō quod
dem erat seruus et immūdus. **S**uia er-
go erat seruus. ideo xps sanguinē effu-
dit in precium redēptionis. quod nota-
tur cum dicitur. **Eterna redēptione inuē-
ta.** **E**t fecit xps ista emptione sicut li-
beratis mercator facere cōsueuit. quod in-
uento quem diu desiderauit lapide p̄-
cioso. sacculū pecunie studiose ligatus
non dissoluit. sed lacerat. pecuniā non
numerat. non pōderat. non mēsurat.
sed uēditori exponit ut accipiat quā-
tum uelit. **X**ps quidē habuit sacculū
pecunie. id est corpus propriū plenum
precioso sanguine. **Prouer. vii. Saccu-
lum pecunie secū tulit. Non autē expec-
tauit ut iste sacculus dissolueret. id est
cōmuni morte finiret. sed quinq̄ par-**

tibus ipsum lacerari uoluit. ut precium
largiter egrederet. et hō cito redimeret.
Cetera quidē deus fecit in numero pō-
dere. et mēsurā. ut habet. **Sapi. xi. Ex-
cepto opere nostre redēptionis. ubi ei
non seruauit numerū ut scz unā uel du-
as guttas sanguinis sui claret. cū una
sola sufficeret. Non seruauit pondus.
ut scz unā unciam uel librā effunderet.
Non seruauit mēsuram. ut scz unū cal-
licem mensuraret. sed totū dedit. totū
effudit. **Isa. Copiosa apud eū redē-
ptio. Berni. Prorsus copiosa. quia non
gutta sanguinis sed uncta per quinq̄
partes corporis emanauit. Secundo
homo erat immūdus. et iō crīstus san-
guinem suū effudit in lauacrū emūda-
tionis. quod notat cum dicitur. **San-
guis xpi emūdabit cōsciētias nostras.**
Non solū autē cōsciētias nras emū-
dauit. sed etiā omnia elemēta purga-
uit. **E**rat enim infectus aer. ex ydolatra-
rum thurificatione. **I**nfecta terra ex
nocentis sanguinis effusione. **I**nfectus
ignis ex sacrificiorū cōcrematione. iō
enim xps in aere pati uoluit ut aerem
sanctificaret. **S**anguis eius in terrā cecidit
ut terrā mūdaret. **A**qua etiā de la-
tere eius exiit ut aquā purificaret. tā-
dem spūs sanctus in igne apparuit ut
ignem sanctificaret. **T**ercio sanguis
crīsti habuit uirtutē in inferno. quia
ipsum cōfregit. et sanctos p̄res iude edu-
xit. **N**am p̄pter preuarcationes pri-
morum parētum. que adhuc durabāt
in ueteri testamēto. omnes ad limbus
descendebant. sed xps per suam mor-
tem eos inde eripuit. quod notat cum
dicitur. **Ut morte intercedēte in redem-
ptionem earū preuarcationū q̄ erāt
sub priori testamēto rē. Legitur in******

hystoria scolastica. q̄ Salomō habe
bat structionē habentē pullū. quē pul
lum Salomō in caueā uitreā inclusit.
Cum uero p̄r filium habere nō posset.
uermē de deserto attulit. et de sanguie
eius caueā ipsam liniuit. et cōtinuo fra
cta fuit. sic pullū suum inde eduxit.
Iste uermis est x̄ps qui dicit in psal.
Ego ar̄ sum uermis et nō hō. uermis cū
nascit̄ de humore terre uirtute caloris
solaris. et sic uermis patrē habet in ce
lo sc̄z solē. et matrē in terra sc̄z terre hu
morem. Sic etiā cristus in celo h̄z pa
trem sine matre. et in terra habet ma
trem sine p̄re. Pulli iclusi in caueā erāt
sancti p̄res inclusi in cauea infernali.
sed uenit iste uermiculus. et uirtute sui s̄a
guinis caueā illam cōfregit. et filios su
os uolūc̄ sc̄os p̄res ide eduxit. Psal.
Cōtriuuit portas ereas. et uectes ferreos
confregit. Qacha. ix Tu quoq̄ in san
guine testamēti tui. emisisti uictos de
lacu in quo nō erat aqua.
Sermo secundus de eodē.

Querit̄ ergo lapides iudei ut
iacerēt in eū. Quidus presens
erat tanq̄ mare tēpestuosum.
et tanq̄ fluius rapidus et profundus.
in quo omnes periclitabant̄. ideo de
us quēdam pontē ibi posuit. p̄ quem
omnes ad patriā celestē securi transi
rent. Est autem cōsuetudo q̄ q̄n̄ pons
construit̄. primo lapides iaciunt̄. et pi
le fundant̄. deinde super pilas p̄s sup
se cōstruitur. In euāgelio igit̄ hodie
no agit̄ de pilaz. fundacione cum di
cit̄. Querit̄ lapides. In epistola uero
agit̄ de ipsius p̄tis fabricatōe. cū di
citur. X̄ps assistēs p̄t̄ifex. i. pontem
faciens. Circa primū sciēdū. q̄ iudei
x̄po mortem intētauerūt. cum ip̄m la

pidare uoluerūt. Tribus enī uicibz x̄po
mors intentata fuit. Primo per hero
dem. qui ipsum uoluit occidere cū in
fantes occidit. ut habet̄. Mat. ii. ca.
Secūdo per suos cōpatriotas. q̄ ip
sum uolebāt precipitare. Lu. iiii. Ter
cio per iudeos. qui ipsum uoluerūt la
pidare. Multa etiā adhuc hodie ipsuz
lapidare uident̄. De quibz sic dicit Be
da. Suo quot malas cogitatioes. q̄s
assumit. quasi tot lapides i x̄pm mit
tit. Ac deinde quātum ad se pertinet. si
ad deliberationē trāsit. Ihesum extin
guit. Circa secūdum notandū. q̄ x̄ps
dicit̄ pontifex. propter quatuor cau
sas. sc̄z propter uocabulū. p̄pter ha
bitum. propter unctiōis misterium.
et propter officii. Primo igit̄ d̄r pon
tifex. p̄pter uocabulū. Na sicut dictū
est. Pontifex dicit̄ quasi pontē faciēs.
In mari enim huius mundi fere omnes
periclitabant̄. et naufragiū patiebant̄.
Ideo deus cōtra istud naufragiū tri
plex dedit adiutoriū. sc̄z nauē. tabulā
et pontem. Nauis est innocētia. in qua
positus fuit Adam. sed ista nauis fra
cta fuit quādo peccauit. In hac nauī
fuit uirgo beata. que nauē integra ad
portū paradisi peruenit. In hac nauī
sunt d̄nes baptisati. q̄ diu seruāt ino
centiam baptismalē. Sed q̄a fere om
nes frāgunt nauē innocētie. ideo deus
parauit secūdum adiutoriū. sc̄z tabu
lam penitētie. Na sicut Hiero. Peni
tentia est secūda tabula post naufra
giuz. In hac tabula penitētie fuit ma
ria magdalena. que cū ista tabula ad
portum paradisi peruenit. p̄mo etiā
multas alias uirgines que erant in na
ui innocētie trāscedit. et quantum ad
meritum et quātum ad premiū. Berū.

Sicut deus non priuauit bonis eos qui
ambulant in innocētia. ita nec priua-
bit bonis eos qui ambulāt in penitē-
tia. quia uero sunt multi qui proici-
unt tabulam penitētie. ideo deus para-
uit terciū adiutoriū scz pontē. i. meri-
tum passionis dominice. Tunc em cri-
stus pons factus est nobis. cuius pile
ut dictum est hodie sunt fundate. In
parascēue at quatuor traves fuerūt su-
perinducte. Quaz una fuit de palma.
Secunda de oliua. tertia de cedro. q̄r/
ta de cipresso. quia de his quatuor crux
xpi facta fuit. Deinde super has tra-
bes strata est tabula id ē caro xpi pu-
rissima. que quatuor clauis ibidez fu-
it clauata. io non restat nisi ut homo
super hunc pontē ascēdat et ad patri-
am pergat. Secundo dicit pontifex
propter habitū. habuit em amictum.
quādo fuit uelatus. Albā. quādo ab he-
rode ueste alba fuit circūdatus. Plane/
tam. quādo purpura fuit indutus. Cin-
gulum et stolā. quādo ad columnā fu-
it ligatus. Manupulū. quādo in mani-
bus fuit clauis perforatus. Mitram.
quādo spinis fuit coronatus. Baculuz.
pastoralē. quādo arūdo fuit sibi da-
ta in manibus. Sandalia. quādo cla-
uos habuit in pedibus. Tercio dicit
pontifex propter unctionis mysteriū.
Solent em pōtiffices quādo cōsecran-
tur inungi. Xps igit fuit unctus a p̄re.
a matre. a magdalena. et a iudeis. A pa-
tre quidē fuit unctus unctione carismāt.
id est gr̄a uel donis spūs sancti. Psal.
Unxit te deus deus tuus oleo leticie p̄
confortibus tuis. Olim enim deus erat
hominī durus sed modo est unctus. et iō
factus est flexibilis et māsuetus. iō di-
citur Unxit te deus deus tuus. erat ira

cus sed modo factus est letus. iō sub/
ditur oleo leticie. erat auarus sed mo-
do factus est largus. ideo subdit pre cō-
sortibus tuis Dedit em xpo spirituz
sine mēsurā de cuius plenitudine accipi-
unt uniuersi. Secundo fuit unctus a
matre unctione lacrimaz. quando scz
eius corp⁹ de patibulo fuit depositū.
unde potest dici de ea quod dicit de
Anna Thob. x. Flebat igit m̄ eis ir/
remediabilib⁹ lacrimis. atqz dicebat.
Dei me fili mi lumē oculoꝝ meorum/
solaciū uite mee. bacul⁹ senectutis mee.
Erat em lumen oculoꝝ suoz. quia ocu-
lum intellectus eius illuminabat diuina
sapiētia. et oculum affectus celesti gra-
tia. Erat solaciū uite sue. quia coram
gaudium suū erat stare cum filio. loq-
cum eo. ire cum eo. et uidere euz. erat et
baculus senectutis sue. quia cum tunc
esset fere quinquagenaria. iō auxilio
filii sui indigebat. Xps tñ loco suū di-
misit sibi Johānem euāgelistā. q̄ respo-
ditū suū erat bacul⁹ arūdineus et infir-
mus. Tercio fuit unctus a magdale-
na. que ipsum inunxit in capite in pedibus.
et etiā in toto corpore. inunge-
re uoluit. quādo ad monumētum euz
aromatibus iuit. per quod dat̄ intel-
ligi. q̄ illi xpm unguunt in capite. q̄ ex
deuotione afficiunt̄ in sua diuinitate.
illi unguunt in corpore qui afficiuntur
in sua humanitate siue passione. illi
ungunt in pedibus q̄ misericordes sunt
pauperib⁹. Quarto fuit unctus a iude-
is. qui ipsam in toto corde unxerunt.
quādo totū corpus sanguine repleuerunt.
unde angeli ammirātes eū sic inunctū di-
xerunt. Psal. xliii. Quis est iste qui uenit
de edom. tinctis uestib⁹ de bosra.
Ibidem. Quare rubrū est in dumentū

tuum et uestimenta tua sicut calcantiuz
in torculari. **Tercio** dicit pontifex
propter officium pontificis. Est autem of-
ficium pontificis triplex. unum est pro
populo orare. **Leuit. v.** Rogabit pro
eo sacerdos et pro peccato eius et dimit-
tetur ei. **Xps** igitur orauit pro nobis
multipliciter. Nam orauit uerbis. **Jo-**
han. xvii. Non pro eis rogo tantum sed et
pro his qui credituri sunt per uerba
illoz in me. **Dravit** lacrimis. **Hebre. v.**
Sui in diebus carnis sue id est mortali-
tatis sue preces supplicationesque ad il-
lum qui posset euz saluum facere a mor-
te cum clamore ualido et lacrimis of-
ferens. exauditus est pro sua reuerentia
Dravit sanguine. **Hebre. xii.** Accessistis
ad sanguinis asperionem. melius loque-
tem quam Abel. Sanguis enim Abel pete-
bat uindictam sed sanguis xpi petebat
misericordiam. **Drat** quotidie cicatri-
cum representatione. **Hebre. ix.** Intro-
iuit in ipsum celum ut appareat uultui
dei pro nobis. **Psal.** Respice in faciem
xpi tui. ubi dicit sanctus **Anselmus** Si
non uis o pater respicere in nos pro-
pter nos. saltem respice in faciem xpi tui
propter nos a lapidis cesam. sputis illi-
tam. morte pallidam. **Deus** ergo in faciem
filii sui respiciens. te quam care cristus nos
emerit uicens in nos respicit. et nobis
parat. **Bern.** Securum accessus habes
o homo ad deum ubi stat mater ante fili-
um. filius ante patrem. mater ostendit fi-
lio pectus et ubera. filius patris cicatrices et
uulnera. Nulla ergo poterit esse repul-
sa ubi tor occurrit charitatis insignia.
Secundum officium pontificis est sacri-
ficium offerre. **Hebre. v.** Omnis ponti-
fex ex hominibus assumptus pro ho-
minibus constituitur in his qui sunt ad

deum. ut offerat dona et sacrificia pro
peccatis. **Xps** igitur dicit pontifex. quia
seipsum obtulit deo sacrificium. **Hebre.**
ix. Per spiritum sanctum semetipsum ob-
tulit immaculatum deo. Non solum autem
in sacrificium. sed etiam in holocaustum.
Hebr. x. Holocaustum data et pro pecca-
to non tibi placuerunt. tunc dixi ecce ue-
nio. **supple** ut de me faciam holocaustum.
Dicit autem holocaustum totum incensum.
ab olon quod est totum et cauma quod
est incendium. **Xps** enim in passione to-
tus fuit incensus et inflamatus. quod patet
per quatuor signa. **Primum** est quod ualde
sudauit. **Lu. xxii.** Factus est sudor eius
quasi gutturi sanguinis decurreret in terram.
Quando quis stat ad paruum ignem
sudat in facie. **Quando** uero stat iuxta
fornacem sudat in toto corpore. **Magnus**
igitur ignis amoris in xpi pectore erat.
quando in toto corpore sudabat. **quando**
sudor in terram decurrebat. **quando**
humor flegmaticus in humorem san-
guineum uersus erat. **Secundum** signum
est quia ualde sitiuit. **Joba. xix.** Sitio
homo ualde inflamatus consuevit esse
se ualde sitibundus. **Ber.** Sitio ait cri-
stus. non doleo. **O domine** quid sitis.
Fidem uestram. salutem uestram. gaudium
uestrum. plus animarum uestrarum quam
corporis mei cruciatum me tenet. et si non
mei saltem uestri miseremini. **Tercium** si-
gnum est quia totus in corpore rubuit
ex eo quod totus sanguine plenus fuit.
Homo stans ad paruum ignem rubet in
facie. **Sed** stans in fornacem rubet in to-
to corpore. **Ex** quo uidetur quod magnus
ignis amoris in corde xpi feruebat. quod
ipsum sic rubere in toto corpore facie-
bat. **Corpus** quidem eius quod fuerat
album et candidum per mundiciam et pu-

no

ritatem postmodum factum est rubi-
cundum per sanguinis effusionē / et tā-
dem nigrum per mortis pallore / De
his tribus dicit Cantic. v. Dilectus me-
us candidus. et rubicundus. electus ex mi-
libus. In hoc enim quod dicit electus ex
milibus notat nigredo sue mortis quia
ipsa eius nigredo fuit nostra speciosi-
tas et pulchritudo. Quartum signum est
quia uestes in cruce ferre non potuit sed
nudus ascendit / ac si ipso facto diceret
Tanto igne charitatis ardeo. quod uestes
aliquas ferre non ualeo. Hoc signatum
est. ii. Regum vi. ubi dicitur quod Dauid lu-
debat ante archam domini / per archam
cruce christi significat / in qua profunda
mysteria continentur. Coram qua christus lu-
sit quia cum multo gaudio crucem susti-
nuit / et nudus lusit quia nudus crucem ascen-
dit. Tertium officium pontificis est pre-
bendas et beneficia distribuere. Sic cri-
stus in cruce existens prebendas diuer-
sas distribuit de quibus sic dicit Ambrosius.
Auctor humani generis in cruce exis
pietatis officia diuidebat. persecutio-
nem apostolis. pacem discipulis. corpus
iudeis. patri spiritum. uirgini paramin-
phum. latroni paradysum. peccatori-
bus infernum. christianis penitentibus cru-
cem penitentiae delegauit. Prebenda igitur
quam iste pontifex dedit apostolo fu-
it mors et persecutio. Jo. xv. Si me per-
secuti sunt et uos persequentur. Prebenda
quam dedit aliis discipulis / qui non
erant adeo fortes fuit pax et tranquillitas
mentis Jo. xiiii. Pacem relinquo
uobis. pacem meam do uobis. Preben-
da quam dedit iudeis fuit corpus pro-
prium. ut ipsum crucifigerent. uulnera-
rent. et penis afficerent ut sic nostra re-
demptio perficeretur. / Job ix. Terra id

Testa^m iesu

est caro christi de nostra terra assumpta. da-
ta est in manus impiorum scilicet iudei. Pre-
benda quam dedit patri celesti fuit spi-
ritus suus. quem in suis manibus omne-
dauit. Lu. xxiii. Pater in manus tuas
commendo spiritum meum. Prebenda quam
dedit matri fuit Iohannes euangelista.
quem sibi in paranymphum et custodem
dimisit Jo. xix. Mulier ecce filius tuus
Prebenda quam dedit latroni fuit pa-
radysus Lu. xxiii. Amen dico tibi ho-
die mecum eris in paradiso. Ecce quanta
securitas. quia sibi hoc iurauit. quia
hodie ecce quanta celeritas / quia non di-
xit usque ad mensem uel annum expecta
quia mecum eris. ecce quanta societas. in
paradiso. ecce quanta loci amenitas.
Prebenda quam dedit peccatoribus fu-
it infernus Mat. xxv. Discedite a me
maledicti in ignem eternum. Prebenda
quam dedit peccatoribus penitentibus
fuit crux penitentiae Lu. ix. Si quis uult
post me uenire abneget semetipsum et
collat crucem suam et sequatur me
Sermo tertius unde supra
Iesus autem abscondit se et exi-
uit de templo. Dominus noster Ihe-
sus christus si aliquando dicebat
uerba. hec ordinabat ad nostram in-
structionem. si aliquando faciebat mira-
cula. hec ordinabat ad nostram confir-
mationem. si aliquando sustinebat ad-
uersa. hec ordinabat ad nostram conso-
lationem. quia dicit Bernardus. Videntes
angustias domini. leuius nostras porta-
bimus. si faciebat aliqua facta. hec or-
dinabat ad nostram informationem
Unde in hoc facto quo scilicet christus se abs-
condit informamur. ut nos a furenci-
bus subtrahamus. Notandum autem quod
dominus aliquando fugiebat. aliquando

currebat. aliquando se occultabat. Fu-
giebat quidē honores sicut pz Jo. vi.
ubi dicit. Ihesus autē cum cognouisset
quia uēturū essent ut raperent euz. 7
facerent eū regē fugit in montē ipse so-
lus. Occurrebat at̄ suis crucifixoribus
sicut patet. Mat. xxvi. ubi dicit. Sur-
gite eamus scz obuiā eis. Ecce appro-
pinquabit q̄ me tradet. Abscondebat
uero se a iudeis furentibus. ut scz ab
ipsis subtraheret occasionē furēdi. si-
cut patet hic. Per ista tria exempla
dat nobis tria salutifera documenta.
scz ut fugiam⁹ mundi prospera. desi-
deremus pro xp̄o pati aduersa. 7 vi-
temus uurgia. Nos at̄ cōtrarium faci-
mus. quia honores appetim⁹. 7 p̄cu-
ram⁹. aduersa fugim⁹. 7 uitam⁹. et
litig⁹ nos immiscem⁹. Primo igitur
xp̄s fugit hōres ut doceret nos mun-
danos honores esse fugiēdos. Ita est
enim de honoribus mūdānis. sicut de
umbra. si enim homo umbram prece-
dentem uult insequi ipsam non appre-
bendet. 7 si umbrā subsequētem uult
fugere ipsam non euadet. sic etiam ho-
nores mundani fugiunt suos appeti-
tores. 7 insequunt̄ suos cōtemptores.
Ecc̄l. xi. Si secutus fueris non apprel-
bendes. 7 non effugies si precurreris.
In hoc tamen sunt pares scz hōr p̄-
curatus. 7 honor imperatus. quia in-
star umbre cito transeunt. 7 desinunt.
Sapi. v. Trāsierūt ōnia tanq̄ umbra.
nec simpliciter trāseunt. sed cum peri-
culo ipsos habētum trāseunt. Quāto
eū est maior ascēsus tāto est periculo-
sior casus. qui em̄ de plano. 7 ifimo lo-
co cadit cito resurgit. Sui at̄ de alto.
surgere neq̄t. Kami etiā arboris sicut
dicit Crisost. qui sunt in summitate ci-

to a ui uētorum frangunt. qui autem
ad radicē cōseruant. Unde 7 ait quin-
tus curcius. quēdam dixisse Alexandro;
q̄ licet arbor magna crescat diu. tamē
una hora extirpat. Et licet leo sit tam
superbus. paruariū tamen auum cib⁹
quādoq̄ efficit. Secūdo per hoc q̄
xp̄s crucifixorib⁹ suis obuiant. dat
nobis exēplum. q̄ aduersa non debe-
mus fugere sed pro ip̄o ea pati. debe-
mus etiā desiderare. 7 hoc ip̄se nobis
consuluit. 7 uerbo. cum dixit. Luce ix.
Si quis uult post me uenire. abneget
semetipsum. 7 tollat crucē suā. 7 sequa-
tur me. Et exēplo. quia ip̄se carni sem-
per molesta elegit. 7 in natiuitate. 7 in
uita. 7 in morte. Aug⁹. Omnia terrena
contēpsit homo deus ut contēnenda
monstraret. Et omnia aduersa sustinu-
it ut sustinenda doceret. ut nec in illis
poneret felicitas nec in istis timeretur
infelicitas. Tali igit̄ cōsiliario id ē cri-
sto credēdum est. quia nec fallere pōt
nec falli. Sunt at̄ tres alii stulti cōsilia
ri q̄bus cōter hoies magna credūt.
scz dyabolus. mund⁹. 7 caro. Dyabo-
lus enim cōsultat ut appetamus hōres
7 sublimitates. Mund⁹ uero cōsultat
ut appetam⁹ terrenas cupiditates. Ca-
ro autē cōsultat ut appetam⁹ carnales
uoluptates. De his tribus cōsiliariis
dicit Ecc̄l. xxv. Tres species odiiuit
anima mea. pauperē superbū. diuitez
mēdācem. 7 senē fatuū. 7 insensatum.
Pauper superbus est caro. que ē pau-
per in natiuitate. quia nuda nascitur.
Pauper in uita. quia aliūde indumen-
tis. 7 alimentis confouetur. Pauper et
morte. quia cū uili cilicio sepelitur. Pau-
per enim dicit̄ quasi parū potens. uel
parum imperans. uel parū parās. Est

igitur caro in natiuitate pauperum pa-
rum potens. quia puer quando nascitur
est omnino impotens et infirmus. **In ui-**
ta autem debet esse parum imperans. quia
non debet imperare rationi sed sibi sub-
iici. **In morte** autem est parum parans. quia
de omnibus diuitiis suis nihil secum
afferre potest. **Et quis sit caro sic pau-**
per sepe tamen superbit. quando se rationi
contradicit. **Diues** mediocris est mundus
Est enim diues in quantum omnia tempo-
ralia possidet. **Sed est mediocris** quia non
attendit quod promittit. **Nam in di-**
uitiis promittit facietatem. et dat uacui-
tatem. **Ecclesiasticus. v.** **Auarus non implebitur**
pecunia. **In deliciis** promittit delecta-
tionem. et dat amaritudinem. **Unde dicitur**
de carnali uoluptate. Proverb. v.
 Nouissima eius amara quasi absinthi-
um. **In honoribus** promittit sublimi-
tatem et dat subitam deiectionem. **Job**
xxx. **Elevasti me et quasi supra uentum**
ponens allisisti me ualide. **Senex factus**
us et insensatus est dyabolus. **Differet**
autem factus et stultus. **Factus autem dicitur**
a factio. qui se factio et loquen-
do suam stulticiam manifestat. **Stultus**
autem dicitur quasi stolidus. uel dicitur
stultus quasi stupidus. qui se ad omnia
que uidet et audit. stupet. et dicere et res-
pondere nescit. **Senex autem sicut insidiorum**
dicitur quasi sine sensu. et subdit. Nam
phibita dicunt stultos esse homines fri-
gidiores sanguinis. prudentes uero ca-
lidiore. **Unde senes in quibus iam fri-**
get sanguis. et pueri in quibus nondum
calet minus sapiunt. Pueri igitur nondum
sapiunt. quia nondum in eis sanguis in-
caluit. Senes enim desipiunt. quia in eis
iam frigidat. Iuuenes uero et etate uiri-
les acute sapiunt et memorie imprimunt.

quia sanguis in ipsis iuuenibus incale-
scit. **Antiqui uero habent sensum matu-**
rum. quia eorum sanguis nec est frigidus
nec calidus. sed est temperatus sanguis.
Ideoque dicitur Job xii. **In antiquis est sa-**
pientia. et in multo tempore prudentia.
Est igitur dyabolus senex factus et insen-
satus. Senex propter antiquitatem. quia
sicut dicitur Job xl. **Ipse est principium**
uicium dei. Factus quia factio sua stul-
ticiam manifestauit. quando dixit. Psal-
te xlii. **In celum ascendam super astra ce-**
li exaltabo solium meum. Insensatus quia
bona que a deo accepit seruare nesci-
uit. Tertio per hoc quod christus se absco-
dit. dat nobis exemplum. quod furentibus
nos debemus subtrahere. ne contingat eo-
rum iram nos amplius inflammare. Nam
contra furor et iram uideo christus quique
remedia consuevit habere. Primum est
patientiam ueram seruando. Ira namque quatuor
gradus habet. Primum est. quando
est tantum in animo. Secundus. quando est
manifestatus in exteriori signo. Ter-
tius. quando ostendit in iniurioso uerbo.
Quartus. quando exercet in contumeli-
oso facto. Isti quatuor gradus ponuntur
Matth. v. **Audistis quia dictum est**
antiquis. Non occides. ecce ira in seculo
omnis qui irascit fratri suo. Ecce ira
in animo. Sui autem dixerit racha. ecce ira
in signo. qui dixerit factus. ecce ira
in uerbo. Nullo autem istorum modorum cri-
stus unquam fuit commotus. Unde dicitur
Psalme xlii. **Non erit tristis. neque turbu-**
lens. Non enim habuit impatientiam in
animo. Ideo dicit. Non erit tristis. Nec
in exteriori signo. ideo dicit. neque tur-
bulens. Nec in uerbo. ideo dicit. non
clamabit. Nec in facto. Ideo dicit. non
calamum quassatum non conteret et linum.

80

fumiq̄as non extinguet. Illos em̄ qui
sunt cōquassati diuersis tēptationib⁹
non cōterit sed reparat. Illos in q̄bus
est fere extinctus ignis diuini amoris
non extinguit sed reaccēdit ⁊ inflam/
mat. Secūndum remediū quod habu
it x̄ps cōtra iudeos furētes fuit omni
no tacēdo. Sicut patet q̄ corā Hero/
de ⁊ pylato ⁊ aliis iudeis tēpore pas/
sionis sue tacebat. Sciēs q̄ ex hoc am
plius fuissent inflāmari. Ysaie xlii Ta
cu semper silu. patiens fui. ⁊ iste ē op/
timus modus extinguedi ignem furo/
ris. quādo scz furētī nihil respōdetur.
Sicut ignis in se deficit quādo ligna
nō apponunt. sic ira furētis euanescit
quādo uerba non respōdent. Prouer
bi. xxvi Cum defecerint ligna extingue
tur ignis. ⁊ susurrone subtracto uirgias
conquiescēt. Quādo uero quis litigat
tunc ligna parat. ⁊ furētis iram inflā/
mat. Ecc̄l. viii. Non litiges cum hoīe
linguato. ⁊ non struas in ignē illius li
gna. Dicit em̄ Crisost. q̄ quādo aliqd
iactat. si resistens inuenit ualde cōcu/
titur. si autē non inuenit per aerē dis/
soluit. Sic etiā iracūdius si resistentem
inuenit ampli⁹ inflāmatur. si nō inue/
nit tranquillat. Ecc̄l. xxviii. Scdm li
gna silue sic ignis exardescit. ⁊ sicut uir
tutem hominis sic iracūdia illius erit.
Grego. Imitatione etenim dei. glori
osus est irā tacendo fugere q̄ respon
dendo superare. Tercū remediū qd
x̄ps habuit fuit uerba pacifica respō
dendo. sicut patet hic. Cum em̄ uerbū
cōtumeliosum tam iniurosus iudei si
bi dixissent. q̄ scz demonium haberet
Ille humiliter ⁊ pacifice respondit di
tens. Ego demoniū nō habeo. Et vi
de quia sibi duo imponebāt. Unus in

quo non erat magna infamia. ⁊ pote
rat nihilomin⁹ sustineri scz. q̄ esset sa/
maritanus. qui custos interpretat. Et
ipse est custos iuxta illud Ysaie. Disi
domin⁹ custodierit ciuitate. frustra ui
gilat qui custodit eā rē. Aliud quod
continebat infamiā. ⁊ non poterat susti
neri. scz q̄ demoniū haberet. Ideo do
minus ad primū nihil respōdit. De se
cundo at humiliter se excusauit. hoc
dans exēplum nobis ne ad ōnia q̄ de
nobis dicunt respōdeamus. sed si talia
sunt q̄ tolerari possunt dissimulemus.
si autē infamiā important. nos humi
liter excūsem⁹. Greg. Duo x̄po illata
fuerunt. Unū negauit. ⁊ aliud tacendo
cōsensit. Hic igit domin⁹ in semetipso
prebuit exēplum paciētie. ut eo tēpo/
re quo a proximis. ex falsitate otume
lias accipimus. eoz etiam uera mala
taceamus. ⁊ iste est optim⁹ mod⁹ ex/
tinguedi irā furentis. uerba scz pacifi
ca respondendo. Cor em̄ iracūdi istar
olle ebullire cōsueuit. Prouer. xv. Ins
stulti ebullit stulticiam. Sicut igit ces
sat ebullitio olle quādo aqua frigida
atponit. sic cessat ebullitio ire. qm̄ uer
ba pacifica rīdent. Ecc̄l. xv. Respon
sio mollis frāgit irā. sermo dur⁹ susci
tat furorē. Quartū remediū quod
habuit x̄ps cōtra iudeos furētes. fuit
ab eis recedēdo. sicut patet hic. Greg.
Exēplo nobis dominus loquit. ut cu
etiam resistere possumus. iram super
bientium declinem⁹. ⁊ iste est ali⁹ mo
di⁹ extinguedi ignē furētis. ut scz ille
contra quez furit ab eius presentia re
cedat. Sicut enim uas quādo fortiter
bullit. si ab igne eleuet. cessat ei⁹ ebulli
tio. Sic quādo ille contra quem furit
recedit ⁊ elōgat. cessat ei⁹ inflammatio

Proverb. xx. Honor enim est homini
qui separat se a contentionibus. Dñs
autem miscetur contumeliis uel rixis.

¶ Quintū remediū quod habuit cri-
stus cōtra iudeos furētes. fuit bñficia
largiēdo. Unde postq̄ iudei ei dixerē
demoniū habes. propter talia impro-
peria non cessauit eis impēdere salu-
taria documenta d. Amen amen dico
vobis. si quis sermonē meū seruauerit
mortē non gustabit in eternū. Glosa.

¶ Sic discat homo lesus non malū red-
dere sed bonū. ex talibz tamē benefi-
ciis peiores sūt effecti dicētes. Nūc cog-
nouimus quia demoniū habes. Beda

Sicut accepta cōtumelia bonus meli-
or fit. Ita mali de beneficiis sūt dete-
riores. Aliqui tamē ex beneficiis meli-
ores fiunt. unde dicit Ro. xii. Si esu-

rierit inimic⁹ tuus ciba illū. si sitit po-
tum da illi. hoc enīz faciens carbonēs
ignis cōgeres super caput ei⁹. Carbo-
nes isti sūt sicut uel feruor chari-
tatis ad quam amplius incitant. uel
amor spiritus sancti ad quem inflam-
mantur. uel ardor penitentię ad quaz
prouocantur.

¶ Dominica palmaz. Ser. primus

Quom̄ appropinquasset ih̄s
hierosolimīs ⁊ uenisset bet-
sage ad montē oliueti. Ma-
thēi xxi. Appropinquāte die passiois

appropinquare uoluit x̄ps loco pas-
sionis. ut uolūtariē se pati ostenderet.

¶ ⁊ q̄uis sepe hierusalē ascēderet. nūq̄
tamen aliquē honorē sibi uoluit exhi-
ber. nisi modo cum ad passionē ibat.

¶ ut ex hoc det̄ intelligi. q̄ in morte san-
ctorum uiroz non est dolendum sed
potius gaudēdū. ⁊ q̄ sua passio erat
sibi in gaudiū ⁊ in magnū festūz agen-

dum. ⁊ q̄ persecutiones propter x̄pm
debem⁹ gaudēter appetere. mūdānos
autem honores uitare. sicut fecit crist⁹
qui regnū honorē fugit. ut habet Jo.
vi. Ad locū autē passionis hodie gau-
denter accessit. In hoc euāgelio quan-
tum ad tria instruimur ⁊ informamur.

¶ Primo ut carnē nostrā mortificemus.
⁊ eius uicis dominemur. quod nota-
tur per hoc. q̄ x̄ps super asinam ascen-
dit. Asina est caro n̄ra. super quā tunc
ascēdimus. cum eā rōni subicim⁹ ⁊ eā

¶ mortificam⁹. Et ista mortificatio ha-
bet triplicē gradū. Suidā enīz sic mor-
tificant. q̄ cum pri⁹ uiuērēt s̄m appeti-
tum sensualitatis tanq̄ bestiales. post
modum uiuere inceperūt sc̄dm impert-
um rōnis. tanq̄ hoīes rōnāles. Et ista
mortificatio est magna. Alii sic mortē-
ficant. q̄ omnē actum carnalē contem-
nunt. ⁊ inquantūz possibile ē puritati
angelicę se cōiungunt. ⁊ ista est maior.

¶ Alii sic omnes passionēs uincūt. ⁊ om-
nia carnalia ⁊ terrena cōtemnūt ⁊ sol-
la sp̄nalia cōcupiscunt. ut deo p̄ amo-
rem se uniant. ⁊ intima charitate se inū-
gant ⁊ ista est maxima. Ex his p̄z q̄

quadruplex est homo. s. brutalis. rō-
nalis. angelicus. ⁊ diuinus. Brutal̄ est
qui uiuit more bestiaz. Bestia em̄ sem-
per ad terram respicit. Tales sunt aua-
ri. qui semper terrena cōcupiscūt. psal.

¶ Oculos suos statuerūt declinare i ter-
ram. Bestia una femina non est cōten-
ta. sed plures iuadit. Tales sunt luxu-
riosi. qui uxore propria nō sunt con-
tenti. Diere. v. Unū quisq̄ ad uxorez

proximi sui inbiebat. ⁊ dē. Equi ama-
tores in feminas ⁊ emissariū facti sunt.
¶ Bestia igit̄ non regit̄ rōne. sed feretur
impetu sue nature. Tales sunt superbi

qui non regunt rōne sed propria uoluntate dicentes. Sic uolo sic tubeo sit pro rōne uolūtas. Ver. An nō tibi uidetur bestia bestialior eē homo: rōne uigens. rōne nō utēs. Homo rationalis est. qui uiuit scdm imperiū ratiōis. qui tam inter ougia q̄ inter diuitias. r̄ honores discrete se habet. r̄ de talibus dicit. i. Coz. vi. Qui habēt uxores tanq̄ non habētes. sint. r̄ qui utūtur hoc modo tanq̄ non utant. r̄ qui gaudent tanq̄ non gaudentes. Ille habet uxore tanq̄ nō habeat. qui ea utitur non ad uoluptatis expletionez. s̄ ad liberoz procreationē. Ille utit hoc mundo tanq̄ nō utatur. qui diuitias retinet non ad uoluptatem. sed ad necessitatem r̄ pauperuz sustentationem. Ille gaudet tanq̄ non gaudeat. qui inter prospera non effert per elationem. sed humiliter recognoscit sue infirmitatis imperfectionem. Homo angelicus est qui ab omni actu carnali abstinet. iuxta illud Luc. xx. Filii huius seculi nubunt. r̄ tradunt ad nuptias. Illic at qui digni habebunt illo seculo nec nubent. nec ducēt uxores. Equales enim angelis sunt. Ille est etiā hō āgelicus. qui cūcta inferiora despiciēs solo amore dei pascit. iuxta illud Thobie xv. Etenim cum essem uobiscū uidebar quidē manducare r̄ bibere. sed ego abo inuisibili. r̄ potu qui ab hominibus non pōt uideri utor. Homo diuinus est qui totaliter ē cōuersus iudcum. Deus quidem est charitas. r̄ est ignis. r̄ est amor. Ille igit est hō diuinus. qui totus est cōuersus in charitatem. Unde dicit Crisost. de scō Paulo. De em ferrū missum in ignē totum efficit ignis. sic Paulus charitate suc-

ensus totus effectus ē charitas. Ille est homo diuinus. qui totz feruet p ardorem dei. quem ardorē petebat Augustinus dicens. Amor qui semper ardes r̄ nunq̄ extingueris. deus meus accēde me. Ille ē homo diuinus. qui totz liquefcit per amorē. Cantic. y. Nuncia te dilecto quia amore lāqueo. Secūdo in euāgelio erudimur ut operibus bonis. r̄ officiis que nobis magis cōpetunt insistamz. Nō em omnibz omnia cōpetunt. Ambros. in li. de officiis. Sepe quod alterū decet alterū nō decet. aliud iuueni aptū aliud seni. aliud in periculis aliud in rebz secūdis. Unde fm philosophū. Derecūdia i iuue ne est laudabilis. non in senē. Silentiū etiam laudabile est in muliere. magis q̄ in uiro. Et timor fm August. in nobis est laudabilis. quez tamen in deo ponere est blasphemia reprehensibilis. In ideo in ista processione xp̄i. nō unq̄ omnia faciebāt. sed alii asinā adducebant. alii uestimenta in uia prosternebant. alii ramos oliuariū r̄ palmarum cedebāt. alii iumēto uestimēta iponebant. alii iubilabāt. Unusquisq̄ illud officium debet assumere ad quod uidet ydoneū magis se esse. Quidā sunt quibus magis cōpetit assumere opera penitētie sicut sunt penitentes uiri. De quibz Luce iii. Facite fructus dignos penitētie. Ille fructz dignos penitētie facit. qui in corpore habz macerationē. r̄ in corde cōtritionem. Isti significant per illos qui asinā r̄ pullū ad xp̄m deducebāt. Sicut per asinam caro. sic per pullū anima designat. Ille igit asinam r̄ pullū ad xp̄m adducit. qui r̄ carnē suam dat deo per mortificationē. r̄ animā per cōtritionem.

Psal. Cor meū ⁊ ca. mea exultēt ī deū
Tunc caro exultat. quādo puritate ī/
ducitur. tunc cor exultat quando gau/
dens conterit iuxta illud August. De
rus penitēs semper doleat. ⁊ de dolo/
re gaudeat. Alii sunt quibꝫ magis cō/
petit assumere opera uirtutū / oratio /
num / ⁊ gr̄e. sicut sunt uiri perfecti. Isti
significant per illos qui uestimēta sua
in uia sternerāt. uestimēta aīe diuerso
rum colorū sunt uarietates diuersarū
uirtutū. de quibus dicit in Psal. Asti
tit regina a dextris tuis. in uestitu de/
circū. uario. Charitas enim facit colo
rem aureū. humilitas nigrum. puritas
album. meditatio passionis xpi rube
um. contēplatio celestiu uiridem. Ista
uestimēta uirtutū tunc in uia sternimꝫ.
quādo ea in exēplum aliis prebemus.
Cesa. Benedicta illa a deo anima. cuiꝫ
humilitas alteris confundit superbiā.
cuius paciētia proximi extinguit ira/
cundiam. cuius obediētia pigriciā al/
terius tacite increpat. cuiꝫ feruor iner/
tiam alieni corporis suscitāt. qui. pxi/
mi sui turbatū pre ira oculum cordis
gratia cōsolatōis atqꝫ edificatōis il/
luminat. Alii sunt quibꝫ magis cōpe/
tit exercitare se. circa opera mīe. Isti si/
gnificant per illos. qꝫ ramos oliue fe/
rebant. Oliua signum est pacis. ⁊ n̄ ro
mani quādo pacē dabāt ramū oliue
mittebant. Oleū fomentū est lumini. ⁊
eminet liquoribꝫ uniuersis. Ex quibꝫ
patet. qꝫ ipsa mīa ualet homini in ui/
ta. quia deum sibi pacificat. hoc signi/
ficatum est Genesis viii. Ubi colūba
attulit ramū oliue in signū diuine cle
mentie. ualet in morte. quia ista lucer/
ne in am illuminat. ne aīa in tenebras ca/
dat. Thob. iiii. Elemosina ab omi pec

cato ⁊ a morte liberat. ⁊ non patiet al/
nimam ire in tenebras. ualet pꝫ mortē.
quia animā in celū subleuat. unde do
minus de mōte oliueti in celum ascen
dit. quia ipsa mīa in celū deducit. Alii
sunt quibꝫ magis cōpetit intēdere cir/
ca uictoriā tēptationū. sicut sunt de
nouo ouersi. qui multas patiuntē tem/
ptationes. Et iō oportet qꝫ sint para
ti ne ex iprouiso feriant. ⁊ habeant ti/
morem dei tanqꝫ scuti. ⁊ iusticiā. bo/
norum operū tanqꝫ gladiū. Ista eria
tangunt. Eccl. ii. Fili accedēs ad ser
uitutem dei. Ista in iusticia ⁊ timore p
para animā tuam ad tēptationē. Isti
signant per illos qui ramos palmarū
ferebant. Palma sicut dicit Isidorus
fulmine non ferre perhibet. quia ta/
les a fulmine dyabolice tēptatōis fel/
riri non possunt. unde dicit de marti
ribus Apo. vii. Palme in manibꝫ eo
rum. Alii sunt quibꝫ magis cōpetit in/
tendere circa expositiones scripturaz.
sicut sunt predicatorēs deuoti. Isti si/
gnantur per apostolos. qui uestimen/
ta sua iumento imposuerūt. unde dicit
Hieronimus ibidē. uestimēta que iu
mento supponunt est doctrina uirtu
tum. ⁊ per uestimēta discretio scriptu
rarum intelligi pōt. siue ecclesiasticorū
dogmatū uarietates. quibꝫ nisi aīa in/
structa fuerit ⁊ ornata. sefforē habere
dominū non meret. Illi igit uestimen/
ta iumento supponūt. qui per suas ex/
hortationes animā erudiunt. a pecca/
tis abstrahūt. uirtutibus ornāt ⁊ cō/
ponunt. ut sic ibi cristus sedeāt ⁊ qui
escat. Alii sunt quibꝫ magis cōpetit ac/
tendere circa deuotionē orōnum. sicut
uiri cōtemplatiui. Isti significant per
illos qui clamabāt dicentes. Sanna

Filio dauid ubi notat qd in nostris
orōnibus triplex cōditio esse debet.
Prima est magna desiderii intentio.
quod notat in hoc qd clamabāt. Intē
sum enim desiderii animi ē quasi ma/
gnus clamor in auribus dei. sicut dicit
dominus moysi nihil loquēti. Exodi
xiii Quid clamas ad me. Secunda ē
magna spei cōceptio. quod notat in
eo qd dicit filio dauid. Quid em̄ spe
rare debemus. qd n̄as orōnes exaudi/
at. Tum quia patrem misericordem
habuit. De quo dicit. i. Nachabe. ii.
Dauid in sua m̄ia cōsecutus est sedem
regni in secula. Tum quia frater n̄r ēē
uoluit. dum de stirpe dauid carnē as/
sumpsit. Ber. Puto me iam sperare nō
poterit os ex ossibus meis. et caro de
carne mea. Tercia ē magna discretio
quod notat cum dicitur. Osanna i ex
celsis. Et est osanna scdm Remigii cō/
positum ex corrupto et integro. quasi
osi anna id ē obsecro salua. Si em̄ so
nat salua. Anna est interiectio obsecrā
tis. sicut pape ammirantis. Discretio em̄
orantis notat in hoc qd dicit Osan
na in excelsis. qui em̄ petit salutē cor/
poralem petit in infimis. et iō non pel/
lit discrete. Sui at̄ petit celestē petit in
excelsis. Mathei vi. Querite primum
regnum dei et c. Tercio erudimur ut
prosperitatē mundanā salubri tristi
cia tēperemus. quod notat per hoc qd
dominus tāto hōri et leticie lacrimas
immiscuit. quādo uidēs ciuitatem su
per illā fleuit. Luc. xix. Mūdania enim
prosperitas est sicut unū purū quod
cito inebriat et insanire facit. nisi ex cō/
sideratione aduersitatis alicuius tēpere
tur. Ecccl. vii. Cor sapiēs ubi tristitia
est. et cor stultorum ubi leticia. Refert

Lactancius qd poete tres furias eē di
xerunt. scz libidinē. cupiditatē. et iram.
Sed deus istis certos terminos dedit.
ut homo utat cōcupiscētia ad filiorū
procreationē. cupiditate ad necessari/
orum prouisionē. et ira ad subditorū
correctionē. hec ille. Adēo at̄ uocatur
furie. quia nisi reprimant tanq̄ furio
se et insane se habēt. Quam libido adeo
insanit. qd trahit animas ad uolupta/
tes illicitas. Sapi. ii. Vino precioso
et ungentis nos impleamur. et non pretere
at nos flos tēporis. nemo nostruz sit
exors luxurie nostrē. Cupiditas trahit
ad rapinas. et usuras. et fraudulentias.
Sapi. xv. Existimauerūt lufuz eē uitā
nostram. et cōuersionē uite cōposi/
tam ad lucrū. et oportere unūquēq̄ eti
am ex malo acquirere. Ira trahit ad
uindictas. et inimicitias. et iniurias mul
tas. Sapi. ii. Opprimamus pauperem
iustum. et non parcāmur uidue. nec uete
rani reueremur canos multi tēporis.
sit autē fortitudo nostra lex iniusticie.
Reprimēde sunt igit̄ iste furie. Primā
furiā scz libidinē reprimēbat. qui di
cebat. Thob. viii. Tu scis dñe qd nō tu
xurie causa accipio sororē meam. sed
sola posteritatis dilectione. Ecccl. xx
v. A carnibus tuis absconde illā. ne sē
per abutat te. Secūdam furiā scz cu
piditatem reprimēbat apostolus. qd di
cebat. i. Ti. vi. Habētes alimēta et q
bus tegamur. hīs cōtenti sum. Terci
am furiā scz iram reprimēdam doce
bat Job xxxvi. Nō te superet ira. ut
aliquem opprimas. Prover. x. Factus
statim indicat irā suam. qui aut̄ disti
mulat iniuriā callidus est.

Sermo secundus

Ecce rex tuus uenit tibi mansuetus Dominus noster Iesus christus in hunc mundum ueniens. semper et ubique dilexit paupertatem et humilitatem. scilicet in natiuitate. in uita. in morte. et post mortem. Nam in natiuitate habuit humilem et pauperem matrem. in uita pauperem societatem. in morte pauperem lectum scilicet crucem qui ad eum fuit strictus. quod duo pedes ibi quiescere non potuerunt. sed unus super alium fuit confixus. Post mortem autem habuit pauperem sepulturam. quia non in proprio sed alieno sepulchro positus fuit. Ita etiam nunc pauperem habuit equitatum. scilicet asinam et pullum. ideo dicit propheta. Ecce rex tuus uenit tibi mansuetus tibi dicit quatuor in isto rege fuisse. Primo fuit in eo sublimitas diuina cum humana infirmitate. cum dicitur Ecce rex tuus. Fuit enim rex in quantum deus summus. sed tuus in quantum factus est homo infirmus. Ex quo habetur quantum descendit. quoniam de diuina sublimitate usque ad humanam infirmitatem. Non enim descendere magis potuit. quod inde manifestat. quoniam infra naturam diuinam est natura angelica. Infra naturam angelicam est natura humana. Infra naturam humanam est pena. Infra penam est culpa. Infra culpam uero nihil est. quia nihil inferius est peccato. Xp̄s ergo descendit infra naturam diuinam quia minor seipso factus est. Phil. ii. Semetipsum exinaniuit formam serui accipiens. Secundo descendit infra naturam angelicam. quia paulominus ab angelis minoratur. in quantum scilicet angeli habent naturam impassibilem. et ipse habuit passibilem. Psal. Admisti eum paulominus ab angelis

Tercio descendit infra naturam humanam. in quantum obprobrium hominum factus. Psal. Ego autem sum uermis et non homo. Iudebat enim esse minor omnino alio homine. qui sic fuit despectus. sic fuit consputus. sic deturpatus. sic humiliatus. Ysa. Non est ei species neque decor. et uidimus eum et non erat aspectus. unde nec reputamus eum. Quarto descendit usque ad penam. Circa penam autem triplex est gradus. Est enim quedam pena multum ignominiosa. sicut est suspensio in patibulo ubi latrones puniuntur. Est quedam multum dolorosa. sicut est excoriatio quam fuit passus sanctus Bartholomeus. et adustio quam fuit passus sanctus Laurētius. Est quedam que utriusque habet. sicut est crucifixio. Erat enim ignominiosa quia erat pena latronum. Et dolorosa. tum propter neruositatem quia fit in locis neruosis et maxime sensibilibus. tum propter ponderositatem quia ipsum corporis pondus pedentis continue auget dolorem. tum propter diuinitatem quia non statim moriuntur. sicut illi qui gladio feriuntur. Usque ad culpam autem non descendit. tum quia deuserat in quem peccatum cadere non poterat. tum quia decebat ut nullum haberet peccatum. qui nostra ueniebat auferre peccata. Secundo fuit in eo immensa charitas cum magna nostra utilitate. cum dicitur. uenit tibi id est ad utilitatem tuam. In hoc enim ostendit infinita eius charitas. quia ita ad nos uenit. ut per suam passionem nostram procuraret salutem. De qua charitate dicitur Jo. xv. Maior est hac dilectionem nemo habet. ut animam suam ponat quis pro amicis suis. et ponitur hic ultimum signum amoris. Amor enim

per quatuor signa manifestatur. **P**rio
per uerba. quādo enīz cor est plenum
amore. tunc os redūdat uel abundat
in sermone. **L**uc. vi. **E**x abūdātia cor/
dis os loquit. **S**ecundo. per collata
beneficia. **I**stud est maius q̄ primū.
Multi enim bona uerba uel amatoria
dicerēt. qui nō seruiret de rebus suis.
Grego. **P**robatio dilectionis exhibi
tio est operis. **T**ercio per obsequia
personalia. **I**stud adhuc ē maius. **M**ul
ti enim seruiret de substātia sua. q̄ nō
seruiret de persona sua. **G**enē. xxix.
Seruiuit Jacob pro Rachel septē an
nis. **Q**uarto per aduersa. **I**stud ē ul
timum. ultra quod aliud non inueniē
tur. **M**ulti em̄ darēt personā suā ad serui
endum. qui non darēt animā suā ad
moriēdum. **D**e isto signo dicit. ii. **C**o/
rinth. xii. **L**ibētissime impendā **I** su/
perimpēdar ego ipse pro animabz uel
stris. **I**sta aut̄ quatuor signa amoris.
deus humano generi ostēdit. **T**empo
re enim legis **I** prophetarum ostēdit
suum amorē per uerba. quia tunc ho
mini documēta dedit per que ad ui
tam peruenire potuit. **L**euitic. xxviii.
Custodite leges meas atqz iudicia. que
faciens homo uiuet in eis. **S**arut. iiii.
Beati sumus israhel. quia q̄ deo pla
cent sunt manifesta nobis. **D**einde ostē
dit nobis amorē suū per bñficia. **E**t
hoc in lege. **A**te legem. **I** post legem. **Q**a
omni tempore beneficia sua dedit. scz
beneficia tēporalia. corporalia. **I** spū/
alia. **I** promisit etiā dare celestia. **M**at/
thē. vi. **N**ōne aīa plus est q̄ escā. **C**or
pus plus q̄ uestimētum. **S**eruite er/
go primū regnum dei. **N**omine autēz
anime intelligunt̄ bona spūalia. **N**omine ue
corporis bona corporalia. **N**omine ue

stimētū bona tēporalia. **N**omine regni
dei bona celestia. **E**st ergo sensus. **N**ō
sitis solliciti querere nisi bona celestia.
quia pater noster qui uult nobis da
re bona celestia dabit spūalia. **I** si da
bit bona spūalia dabit **I** corporalia.
I si dabit corporalia dabit **I** tempo
ralia. **S**uia qui dat maiora dabit et
minora. **E**adē x̄ps ad nos uenit. **S**i
gnum amoris quod est per obsequia
personalia nobis ostēdit. quādo per
trigintatres annos personaliter nobis
seruiuit. infirmos sanādo. mortuos su
scitando. demones expellendo. **M**at. x.
uel v. **S**ui pertrāsuit beneficiēdo. **S**a
nando omnes oppressos a dyabolo.
quomā deus erat cuz illo. **O**ltimo o/
stēdit signū amoris. quod ē per ad/
uersa. quia scdm̄ **B**er. **P**ro nobis pas
sus ē dura uerba. duriora uerbera. du
rissima crucis tormenta. **T**ercio in
isto rege fuit māfuetudo cum benigni
tate cum dicit māfuetus. quasi manu
affuetus sicut auis domestica dicitur
mansueta. quia ad ostēsiōnē frusti car
num statiz uenit ad manū. **D**ez olim
erat ualde durus. quia quātumcūqz uo
cetur non ueniebat scz in carnē. sed
modo sic factus ē māfuetus. q̄ ad mo
dicum desiderū nostruz uenit ad cor
nostrum. **S**api. vi. **P**reoccupat q̄ se cō
cupiscunt. ut illis se priorem ostēdat.
Multi aut̄ sunt tanq̄ aues cōtumaces
I siluestres. quia licet de9 ad eos ueni/
at bona pposita inspirādo. **I**psi tamē
ad eum ire nolunt suis inspirationibz
obediēdo. **J**ob xxii. **I**psi fuerunt re/
belles lumini. **N**otandum aut̄ q̄ aues
tribus de causis ad domos suos nō
reuertunt. aut quādo sunt nimis reple
te. aut quādo sunt in deuoratiōe p̄de

occupate/ aut quādo non sunt bñ do
mesticare/ Sunt autē quidam qui de/
pictis in calcaribus deauratis ⁊ aliis
ad cristuz non ueniunt/ quia diuitiis
sunt nimis repleti. Deutr. xxiii. In cras
satus est dilectus ⁊ recalcitrauit. Alii q
spurciciis peccatoꝝ sunt pleni. similes
coruo qui ad archā non redit. q de/
uorationi cadauerū se dedit. Alii qui
adhuc non sunt bene domesticati. ia
lia autē siue aues multipliciter dome/
sticant. quedā ex flagellatione. uel ali/
ena. uel propria. aliena sicut leo q do/
mesticat quādo catuly corā eo flagel/
latur. propria sicut catuly qui dome/
sticat quādo sepius uerberat. Quedā
domesticant ex lōga cohabitatioe. cuz
hominibus uel domesticis animalibꝫ
¶ Quedam ex uini sumptione sicut pue/
ri dant aubꝫ unum bibere. qñ ad lo/
quendū uolunt eas docere. Quedā ex
beneficioꝝ impēsiōe. Non em̄ est ali/
quod animal ita siluestre. qd̄ ex benefi/
ciis non fiat lenē. ⁊ tamen aliq̄ adeo fi/
unt siluestres q̄ domesticari non pos/
sunt. nec ex cōsideratione flagellati. le/
onis id ē xpi. Lu. xxiii. Si in uiridi li/
gno hoc faciunt in arido qd̄ fiet. Nec
rex immisiōe alicuius aduersitatis.
¶ Hier. vi. Frustra conflatit cōflator.
¶ Malicie em̄ eoꝝ non sunt consumpte
¶ Nec ex longa cōuersatione cum uiris
sanctis. ymo quod deterius est aliqñ
bonos cōmaculāt. Osee vi. In domo
israhel iudi horrēdum. Ibi fornicati/
one effraim contaminatus est israhel.
¶ Nec ex potu dominici sanguinis. quē
xps nobis dimisit ad bibēdū. Deutr.
xxxiii. Sanguinē uue biberēt meracif/
simum. Nec ex assiduīs beneficiis. Nie/
re. xxxii. Feriā cum eis pactum semp̄

ternum ⁊ non desinā eis benefacere.
¶ Quarto in isto rege fuit humilitas
cum lenitate cum dicit Sedēs super a/
sinā. Magna humilitas fuit. q̄ super
asinam sedere uoluit talis ac tantꝫ qd̄
tribus de causis fecit. Primo ut super/
biam prelatoꝝ multoꝝ cōfunderet. q̄
delectant̄ in magnis eq̄s. in frenis ar/
genteis in sellis ⁊ pompis. Unde post
illud Sedēs super asinam subdit. Ca/
cha. ix. Et dispergā quadrigā. effra/
im ⁊ equum de Hierusalē. Berū. ¶ Mi/
nistri xpi sunt ⁊ seruiunt āt̄ cristo. ho/
norati incedūt de bonis dñi qui deo
honorē non deserūt. Unde is quē quo/
tidie uides meretricius nitor. histrio/
nicus habitus. regis apparatus plus
calcaria q̄ altaria fulgent. ¶ Idem. ¶ Mi/
ror de clericis qui aliud esse aliud ui/
deri uolunt. habitu milites. questu ru/
stici. actu neutriū exhibent. quia nec ut
milites pugnāt. nec ut rustici laborāt.
nec ut clerici euāgelisant. ⁊ dum utrum/
q̄ appetit utriūq̄ cōfundunt. ¶ Secun/
do ut super māsuētos se quiescere de/
monstraret. Nō em̄ quiescit super dex/
trarios. id ē superbos. nec super pale/
fridos. id ē uanigloriosos. sed super
asinam id est animā mansuetā. Criso.
¶ Non sedet in curru aureo p̄ciosa pur/
pura fulgens. Nec ascēdit super feru/
dum equū discordie amatoꝝ ⁊ litis.
sed super asinā tranquillitatis ⁊ pacis
amicam. ¶ Tercio ut in quo statu ho/
mo erat ostēderet. quia similis erat bel/
luis ⁊ uimētis. Hoc signatū est Dani/
iū. ubi dicit de Nabuchodonosor.
¶ Eucient te ab hominibꝫ ⁊ cum bestis
atq̄ feris erit habitatio tua. Fenem ut
bos comedes. septē quoq̄ tēpora mu/
tabuntur super te. Sicut autē dicitur in

hystoria scolastica. Ista non ē passus
scdm corporis mutationē sed fm mē
tis alienationē. Et ablat⁹ est ei sensus
⁹ usus lingue. uidebat sibi qd eēt bos
sue thaurus in āterioribus in posteri
oribus āt leo. Daniel quoq; p eo ora
bat. ita qd septē tēpora id est septē an
ni ad preces suas in septē menses mu
tati sunt. In quib⁹ autē septē mensib⁹.
per quadraginta dies insaniam patie
batur. per alios uero quadraginta ad
cor reuersus flebat ⁹ orabat. ita qd ex
magnis fletibus oculi eius ut caro fa
cti sunt. Multi āt ad eum exhibāt ⁹ ui
debant. Cōpletis āt septē mensibus re
uocatus est. Noluit enim statū regna
resed usq; ad septē annos penitētia⁹
egit. panē ⁹ carnes non comedens ⁹ ui
num non bibēs. Ex hac hystoria qtu
or eliciunt. Primo qualis ē homo in
statu peccati. quia simil' bestiis. Psal.
Homo cum in honore esset non intel
lexit. cōparatus est iumētis insipietib⁹
bus ⁹ similis factus est illis. Ber. Ec
ce quō de grege facta est nobilis crea
tura. Duto iumenta dicerēt si loq; fas
esset. ecce Adam quasi un⁹ ex nobis fa
ctus est. Secūdo que sunt illa pecca
ta que animā assimulant bestiis. q̄ qui
dem sunt luxuria ⁹ ferocitas nimia.
⁹ hoc significat ex hoc qd sibi uidebat
qd esset bos siue thaur⁹ in anteriorib⁹.
⁹ leo in posterioribus. Nam in thau
ro feruens luxuria. in leone effrenata
superbia significat. Tercio qual' ho
mo debet eē in statu penitētie. q̄a del
bet orōmb⁹ ⁹ fletibus insistere. ⁹ alio
rum sanctorū suffragia implorare. que
quāte uirtutis sint patet. quia Daniel
per suas orōnes septē annos mutauit
in septē menses. Iaco. ult. Mult⁹ em

ualet deprecatio iusti assidua. Quar
to qualiter hō se debeat habere post
peractam penitentiam. quia scz debet
semper timere ⁹ usq; ad mortē in bo
nis operibus perseuerare. Eccl. v. De
propiciatu pctōz noli eē sine metu. E
iisdem xviii. Ne uerearis usq; ad mor
tem iustificari. quoniā merces dei mal
net meternū.

Sermo terci⁹ de eodem

Prima āt turba strauerūt ue
stimenta sua in uia ⁹c. Maio
rem semper invita sua cristus
familiaritatē habuit cum pauperib⁹.
humilib⁹ ⁹ simplicib⁹. q̄ cum diuiti
bus. potentib⁹ ⁹ sapientib⁹. Imo de
omnibus diuitibus non habuit ali
quem amicū nisi unū solū. scz zacheuz.
de quo habet Luce xix. ⁹ de omnib⁹
potentibus nisi unū solum scz Ceteri
onem. De quo habet Mathe. vii. Et
de omnib⁹ sapientibus. nisi unū solum
scz Nicodemū. De quo habet Jo. iiii.
Hinc est. qd hodierna die quādo diui
tes. potētes. ⁹ sapientes id est scribe ⁹
pharisei mortē xp̄i tractabāt. tūc pau
peres homines ⁹ simplices. id ē turbe
xp̄m honorabāt. ⁹ ipsum processio a
liter in Hierusalē deducebāt. Notādū
qd in hac die triplex p̄cessio celebrat
⁹ Prima est qua xp̄s de monte oliueti
usq; in Hierusalē honorabiliter fuit
associatus. De qua processione agitur
in euāgelio hodierno. In qua proces
sione fm Ber. triplex obsequi⁹ xp̄o
fuit exhibitū. Primū a iumēto cui inse
dit. Secūdo ab his qui uestimēta. p
sternebant. Tercū de his q̄ ramos de
arboribus cedebāt. Possum⁹ em ad
dere quartū quod fuit exhibitū a pu
ris. qui eum laudabāt. Per ista igitur

significat. q̄ debem⁹ deo seruire ⁊ ob/
sequium exhibere de omnibus / que i no
bis uel circa nos sunt. Primo de uocib⁹
nostris ut sc̄z deū laudem⁹. Istud desi
gnatur in pueris qui xpm laudabant.
⁊ istud obsequiū est deo ualde accep
tum. Psalm. Sacrificiū laudis honori
ficabit me. Debet at̄ ista laudatio fieri
corde. ore. ⁊ opere. Augusti. in li. omel.
Eui non preualet laudare uocib⁹ lau
der bonis operibus / assiduis oratiōi
bus / bonis cogitationib⁹. Sunt autēz
quidam qui laudāt ore / sed nō corde
Mat. xv. Populus hic labiis me hono
rat. cor autem eoz longe est a me. Alii
sunt qui laudāt ore sed nō opere. Au
gustin⁹ ut supra. Si male uitis ⁊ bo
na dicit. non me laudas. Si ceperis be
ne uiuere ⁊ meritis tuis tribuis. nō me
laudas. Rursus si fueris quasi iustus
⁊ de iusticia tua inflatus inuideris / ⁊
alios in tui cōparatione cōtempseris
non me laudas. Secundo debemus
seruire deo de rebus nostris. ut sc̄z mi
sericordie opera faciam⁹. quod signi
ficatur in illis qui ramos oliuarū fe
rebant. Per oliuam em̄ mīa significat.
que sex ramos habet. quia sex miseri
cordie opera cōtinet que sunt. Vestio
poto. cibo. tectum do. uisito. Toluo.
Quot ergo mīe opera facim⁹ / q̄ si tot
ramos de hac arbore incidimus / qui
libet at̄ ram⁹ hui⁹ arboris deū ad mi
sericordiam inclinat. Mathe. v. Beati
miseri cordes quomā ipsi mīam conse
quentur. Tercio debem⁹ deo serui
re de exēplis nostris ut sc̄z bona exē
pla proximis prebeam⁹. Istud signi
catur in illis qui sua uestimēta in uia
prosternebāt. uestimenta aīe sunt ipsa
bona opera. Apocal. xvi. Beatus q̄ ui

gilat ⁊ custodit uestimēta sua ne nudo
ambulet. Alii igit̄ uestimēta in uia ster
nunt. qui per bona sua opera exēpl⁹
bene uiuēdi proximis tribuunt. Sunt
quidam qui ista uestimēta nolūt i uia
sternere. sed semper in dorso tenere. no
lentes aliqua bona opera coram aliis
facere. timētes inanis glorie motū icur
rere. Cum tamen dicat̄. Mathe. v. Sic
luceat lux uestra corā hominibus. ⁊c.
Aug⁹. Si times inspectores non ha
bebis imitatores. Debent igit̄ ⁊ inter
ius tenere sincerā intētiōē. ⁊ exteri⁹ bo
na opera ostendere ad edificationem.
Per. Sic sit opus in publico ut tamē
in intētiōe remaneat in occulto. Alii
sunt. qui non uestimēta sua sed aliena
sternunt. qui sc̄z habent mala opera s̄z
bona uerba. De quib⁹ dicit̄. Mathe
xxiii. Quicūq̄ dixerint uobis seruate
⁊ facite. sc̄dm opera eoz nolite facere.
Alii sunt. qui non ponūt i uia uestimē
ta sed laqueos ⁊ retia. sicut plati qui
habent malā uitam ⁊ periculo sam do
ctrinam. qui fiunt aliis in scandalum
⁊ ruinam. Osce. v. Laqueus facti estis
speculatiōi. ⁊ retbe extēsuz. ⁊c. Quar
to debemus seruire deo de cordibus
nostris. ut sc̄z corda uiridia ⁊ florida
semper geramus. quod significat̄ in il
lis. qui ramos palmarū ferebāt. Pal
ma enim floret in uere. autūno. estate ⁊
hyeme. Per uer significat̄ iuuent⁹ ubi
omnia florent. per autūnū senectus
ubi folia cadunt. per estate prosperi
tas. per hyemē aduersitas. Alii igit̄. cur
sunt sicut palma quorū cor nunq̄ are
scit s̄z semper uiuēt in iuuetute per fer
uorem. ⁊ in senectute per perseuerācie
uigorem. ⁊ inter prospera per tēperan
tiam. ⁊ inter aduersa per patientiam.

Psal. Justus ut palma florebit &c
Quinto debemus seruire deo de cor-
dibus nostris ut scz xpm in corpore
 nostrop per mortificatione portemus.
 Isti tales significant per iumentu cui
 xps insedit. qui dicit cum propheta
 De iumentum factus sum apud te. De
 talibus dicit. i. Coz. vi. Glorificate &
 porta dominu in corpore uestro Co-
lo. iii. Mortificate membra uestra que
 sunt super terra. Non dixit uiuificate.
 nel occidite sed mortificate. Illi uiuifi-
cant qui corpus suu in deliciis nutri-
unt & in membris suis uicia regnare per
 mittunt. de quibus dicit. i. Tibi. v. Vi-
dua que in deliciis est uiues. mortua e
 Illi occidunt qui pre nimia abstinem-
 tia sic se debilitat q cum uicis natura
 necant. ideo monet Apostoly ibidem.
 Noli adhuc aqua bibere sed modico
 uino utere ppter stomachu & frequen-
 tes tuas infirmitates. Illi mortificant
qui natura nutriunt & uicia extinguunt.
 De quibus dicit Ro. xii. Et exhibea-
tis corpora uestra hostia uiuenti &c.
 ut dicit Grego. Hostia quippe imola-
tur & uiua est quando ab hac uita non
 deficit. & tamen se carnalibz desideriis
 occidit. Secunda processio est qua a
Hierusalē usqz ad caluarie locu igno-
biliter est deductus. De qua legitur in
 passione que in missa hodie recitatur
 Ab ista processione quida recesserunt
 sed postea redierunt sicut apostoli q re-
 licto eo fugerunt & fidem amiserunt s3
 postmodum fide recuperates redierunt
 ad xpm. Quida recesserunt & nunqz re-
dierunt sicut Judas qui abiens laqo
se suspedit. Quida nunqz recesserunt si-
cet uirgo beata & cetera mulieres que
iuxta cruce ihesu semper steterunt. s3

cum prima processio fuerit magne le-
 ticie & ista sit magne tristicie. quare ec-
 clisia utraqz coniugit scz leticia & tristi-
 ciam. legens euangelium quod est tanti
 gaudi & honoris & passionē que fu-
 it tati ludibrii & doloris. pōt dici q
hoc fit tribus de causis. Prima est ut
ostēdatur quāta in uolūtate humana
& dignitate mūdāna sit instabilitas et
breuitas. Ber. Ab eodē populo & i eo-
dem loco & ipso tēpore paucis diebz
interpositis primo cum tātō triūpho
suscipit & postea crucifixus. Qd qd dis-
simile est. Tolle tolle crucifige eū. Bñ
dictus qui uenit in nomie domini. Qd
qd dissimile est rex israhel & Non ha-
bemus regē nisi cesare. Qd dissimile est
rami uirētes & crux. flores & spine. Cui
prosternebantur uestimēta aliena. ecce
 sius exiit & fors mittit super ea. Cui
dixerunt. Sanna id est salua obsecro.
tunc dixerunt. Alios saluos facit seip-
sum saluū facere nescit. Secūda est ut
ostēdatur q tēperanda est mundana
prosperitas meditatione scz mortu
alicuius aduersitatis de facili cōtingē-
tis. Deo enim nimia prosperitas Salo-
monem infatuauit quia ipsam tēpera-
re nesciuit. Istam prosperitatē & munda-
nam leticiā hodie xps & ecclesia tēpe-
rauit. Xps dupliciter. Primo i hoc ga-
honore sibi exhibitū in tātā humili-
tate suscepit. quando non super palefri-
 dum sed super asinam sedere uoluit. Se-
cundo i hoc q tātō honori lacrimas
admiscuit. dum super Hierusalē fleuit
 ut habet Luce xii. Ecclesia etiā mun-
danam prosperitatem tēperādaz do-
cet. dum leticie processionis adiungit
 tristiciam passionis. Ber. Optime p-
cessioni passio ē coniūcta ut discamz

in nulla leticia huius seculi fiducia habere scientes quia extrema gaudium occupat. **Tercia** est ut ostendat quanta in his qui honorem appetunt sit fatuitas. **Fatuus** enim est qui cum honore ad mortem deduci uellet fugit. **Christus** in uita honorem regium ut habet **Joban. vi.** **Dunc** autem ad mortem uadens suscipit honorem impensum ut ostendat quod cum hec uita quidam sit cursus ad mortem tale est in uita hac honorem appetere quale esset ad mortem cum homine uelle properare **Greg.** Sui presentis suauitate capit quasi per amena prata in ad interitum ducit. **Dors** igitur adueniens ostendit fatuitatem esse in hac uita per speritatem uel honores querere. **Fatuus** enim est tot diuitias congregare cum non possit homo nisi saccum et cilicium portare. **Job xv.** Saccum consue super cutem meam et fatuum est corpus in deliciis enutrire quod postmodum uermes in cibum debent habere. **Eiusdem xvii.** Putredini dixi pater meus es et mater mea et soror mea uermibus. **Fatuus** est super altos uelle exaltari quem in breui contingit a bestis oculari. **Eccles. x.** Quando enim moritur homo hereditabit bestias serpentes et uermes. **Tercia** processio est quam hodie facit ecclesia in qua plura notantur misteria. **Primum** est quia ordinate debent incedere. Si enim aliquis subsisteret uel retro rediret uel nimis curreret processionem turbaret. **Subsistunt tepidi et negligentes. Apoc. iii.** Utinam frigidus esses aut calidus quia tepidus es. **Retro** redeunt reciduanes. **Luce ix.** Nemo mittens manum ad aratrum et respiciens retro. **Currunt presumptores. Prouer. xiii.** Substantia festinata minuet. **Secundus**

est quia ramos oliuarum et palmarum ubi haberi possunt debent deferre. **per oliuam** misericordia designat **Ambrosius** in li. serm. monum. **Sine** causa ramum oliue portat qui opera misericordie non amat. **per palmarum** significat uictoria tum quia arbore illa dedicata erat marti cum quia uictores inde coronabant **Ambrosius** ut supra. **Sine** utilitate palmarum portat quem dyabolus decipiendo superat. **Tercium** est quia cruces portantur et calice pane pulsantur ut demones uideant uexilla dei et audiant tubas dei et sic territi fugiant propter hanc causam pulsantur campanae et cruces extrahuntur quando tempestates concitantur. **Quartus** quia uersiculi clausis ianuis decantantur quod fit duplici de causa quia una est scripturalis ex eo quod fuerunt a clauso primitus decantati. **Theodulphus** enim aurelianensis episcopus scriptum apud Iodowicum imperatorem abstinuimus accusatus ab ipso est in custodia andegauis mancipatus quod in ramis palmarum illos uersus a se editos presente imperatore et processione clausus in carcere aperta tamen fenestra decantauit. **Sui** interim imperatori placuerunt quod mox a uinculis ipsorum absoluitur. **Secunda** ratio est mystica. **tempus** enim illud signat tempus ueteris testamenti in quo adhuc ianua regni celestis clausa erat et uelamen legalium adhuc positum erat sed in parasceue ianua fuit aperta quantum ad precium solutionem uelaminis remota quantum ad misteriorum expositionem. **Et** tunc id uersus agyos in aperto decantat et cortina que uelabat altare penitus remouet.

In die sancto pasche.
Sermo primus.

Maria magdalene et maria iacobi et salome eme-
runt aromatare. Mar-
ci ultio Pauci sunt qui
amicum diligat in uita-
quia fere omnes amicum diligunt propter
sua non propter se. Ecclesiasticus. vi. Est amicus
socius mense non permanebit in die ne-
cessitatis. Pauciores qui diligat in mor-
te. Primo sepe filii parentibus aduersan-
tur. quando in morte uolunt aliquid ordi-
nare. Paucissimi qui diligat post mor-
tem. quia post modicum tempus amici
obliuiscunt. Psalmus. Obluioni datus
tanquam mortuus a corde. Iste autem sancte mul-
ieres christum dilexerunt in uita. quia seque-
bantur eum predicantem. Luc. viii. Sequi-
batur eum maria magdalena et iobanna
uxor cuze procuratoris herodis et alie
multe que ministrabant ei de facultati-
bus suis. Dilexerunt in morte. quia so-
ciauerunt se ei in cruce pendenti. Jo. xix.
Stabat iuxta crucem Ihesu mater eius
et dilexerunt post mortem. id est unguenta
parauerunt ut corpus eius inungerent.
Et hoc est quod maria magdalena et iacobi
et salome etc. In hoc igitur euange-
lio de tribus fit mentio. Primo de sanctis
mulierum deuotione que tamen deuotio
ostendit ad tria. Primo quantum ad
numerum personarum. Describuntur ei tres
scilicet maria magdalena et maria mater iacobi
scilicet minoris et maria filia salome.
Prima christo nihil attinebat nisi fidei
deuotione. due sequentes erant eius mater
terre. Unde dicitur Ex ioseph et alpheo
salome tres sunt marie. Quas ha-
buit iuxta ioseph alpheo zebedeo. U-
nus hec mater. hec quatuor illa duorum
Iuncta enim ioseph scilicet beata uirgo fu-
it mater unius scilicet christi. Iuncta alpheo

fuit mater quatuor scilicet iacobi minoris
simonis et iude et ioseph. Iuncta zebe-
deo fuit mater duorum scilicet iacobi maioris
et iohannis euangeliste. Secundo o-
stendit earum deuotio. quantum ad opus
deuotum cum dicitur. Emerunt aroma-
ta id est unguenta aromatica. Consuetu-
do enim erat iudeorum ungere corpora
mortuorum. ut conseruarent a fetore ab in-
cineratione. et a uermium corrosione. Sed
ille mulieres erant decepte. quia cum cor-
pus christi deitate esset in balsamatum si
per mille annos in terra iacuisset non
potuisset putrescere. nec incinerari. nec
inde uermes generari. Psalmus. Non dabis
sanctum tuum uidere corruptionem.
Tercio ostendit earum deuotio quan-
tum ad opus festinum cum dicitur. Et
ualde mane. Sed si erat ualde mane quomodo
iam ortus erat sol. Dicendum quod ille mu-
lieres in ciuitate habitabant. sepulcrum
autem extra ciuitatem erat. et sic erat ual-
de mane ueniunt. id est uenire incipiunt.
sed iam ortus erat sol quando peruene-
runt. Uel sol dupliciter dicitur ortus. uel
quantum ad fulgorem suum qui dicitur au-
rora. uel quantum ad speram suam. Primo
modo ortus erat sol. unde dicitur Augustinus.
Orto iam sole id est cum celum ab orientis
parte iam albesceret. Uel nomine so-
lis christus intelligitur. qui dupliciter fuit or-
tus scilicet de matris utero per natiuitatem
penosam. et de sepulcro per resurrecti-
onem gloriosam. Est ergo sensus. ual-
de mane ueniunt. sed tamen uery sol. id
est christus qui prius fuerat ortus natiui-
tate carnali. iam erat ortus natiuitate
celesti. Sed autem dicitur una sabbatorum.
intelligendum est prima die a sabbato
que nunc dominica dicitur. Dies enim ali-
ter a iudeis. aliter a romanis. aliter no-

minant' ab ecclesia Iudei ei nominat
ipso a sabbato. dicentes. prima sab/
bati. secunda sabbati et sic de aliis. Et
hoc propter reuerentiã sabbati in quo
deus requieuit. in quo opera sua per/
fecit. et quẽ pre omnibus sanctificauit.
Romani nominat dies a planetis. et ma
xime ab illo qui prime hore illius di/
ei dominat. Et quia sol dominat pri
me hore dñice. id illũ diẽ uocabãt di/
em solis. et sic de aliis. Dies at sabbati
uocabãt diez saturni quia prime hore
illius diei dñatur saturnus. Ecclesia no
minat dies a feriis dicẽs. feria secũda
feria tertia. et sic de aliis. Et est idem fe
ria quod cessatio. unde antiqui diẽ so/
lemnem feriã appellabãt. quia ab ope/
re serui cessabãt. Vel dicit feria a feri
endis uictimis. quia in diebus festiuis.
sacrificia offerrebãt. Modo at ecclesia
omnẽ diem appellat feriã. quia om̃i tẽ
pore a uicis est cessandũ. Vel dicit fe
ria a fieri. quia om̃s dies facti sunt per
fiat et factum ẽ. Psal. Dixit et facta sunt
Genes. i. Fiat lux et facta est lux. et fa
ctum est uespere et. Secundum quare beata
uirgo cum istis mulieribus ad monumẽ
tum nõ uenit. dici potest. quod triplici de
causa non uenit. Prima est. quia nõ po
tuit sustinere uidere sepulcrũ filii. quoniam
gladius doloris animã eius perforas
set. Secũda ẽ. quia in parasceue sabb
bato tẽ se macerauerat et fleuerat. et p̃
nimia debilitate sustinere se non uale/
bat. Unde s̃m Ber. oportuit quod de lo
co passionis inter manus discipulorum.
tanquã semiuua ad domũ propriã de/
ferret. Aug. Illa quippe pia m̃i ima
mi dolore euulsã. et pectora delicata o/
tundens. ita ipsa uiscera om̃ia fatiga/
uerat et m̃bra. ut iam sensu deficiens

uix peruenire potuisset ad xpi funus
Tercia est. quia sciebat quod xps resur
rexerat. et quod in monumẽto corpõ non
erat. et pie credendum est quod ante oẽs sibi
iam apparuerat. quod tripliciter ostẽ
di potest. Primo per autoritatez. Sel
dulius enim agẽs de xpi apparitione
dicit. Semper uirgo manẽs huius se uel
sibus astans. Luce palã dominõ priõ
obtulit. Secũdo per romane ecclesie
approbatã cõsuetudinẽ. Summus enĩ
põtifex in die pasche ad sanctã Ma
riam primã facit stationẽ. per hoc in/
nuens beate marie factã primam fuis
se apparitionẽ. Tercio per quãdam
moralẽ rõnem. Christus enĩ pcepit. ho
nora patrẽ tuũ et m̃rem tuã. Sed qualis
honor esset si aliquis de uoltra mare ue
niens personas extraneas primo uisi/
taret. et matrẽ de sua absentia desolatã
ultimo uisitãdam accederet. Sic christus
matrẽ non multũ honorasset si prius
alios de sua resurrectione letificasset.
tandẽ matrẽ desolate apparuisset. Se
cundo fit m̃tio de monumẽti clausi
one. et apertione euz dicit. Quis reuol
uet nobis lapidẽ ab hostio monumẽ
ti. Monumentũ enĩ tripliciter clau
sum erat. scz grãdis lapidis ad ostiũ
aduolutione. sigilli appositione. et mi
litum deputatõne. et ideo mulieres nõ
sperabãt se posse intrare. quia et lapi/
dem tam grãdẽ remouere nõ possent.
et milites eas fugarent. et sigillũ p̃sidis
frangere non auderẽt. Christus at q ex
iit de clauso utero m̃ris. et qui intra/
uit ad discipulos ianuis clausis. ipse
de sepulcro exiit saluis sigillis. Dicit
in hystoria scolastica quod anno domi
ni. M. c. xx. cuidam monacho sancti
Laurẽtii extra muros mirãti de cõgu

lo suo de quo cinctus erat insoluto et
projecto ante eum uox in aere facta est.
Sic potuit christus clauso prodire sepul-
cro. **Tercio** fit mentio de angelica ui-
sione cum dicit **Viderunt iuuenem** et.
Ubi describitur quantum ad quatuor. **Pri-**
mo quantum ad situm cum dicit **Seden-**
tem in dextris. **Grego.** Suid per sini-
stram nisi uita presens. Suid per dex-
tram nisi uita perpetua designat. **Quia**
ergo redemptor noster iam presentis ui-
te corruptionem transierat. recte angelus
qui nunciare ei perhennem uitam uene-
rat in dextra sedebat. **Secundo** quan-
tum ad habitum cuius dicit **coopertus sto-**
la candida. **Seuerinus.** Stola non est ex
mortali uellere sed ex uitali uirtute. **Splē-**
dens celesti lumine non terreno colore.
dicente propheta **amictus lumine sicut**
uestimēto. **Et de iustis dicit** **Tunc iu-**
sti fulgebunt sicut sol. **Greg.** Stola can-
dida coopertus apparuit quia festiui-
tatis nostre gaudia nunciavit. **Candor**
enim uestis splendorem denunciat nostre fe-
stiuatatis. **Matheus** autem dicit quod aspectus
eius erat sicut fulgur et uestimēta eius si-
cut nix. **Fulgur** est de celo. **nix** de ter-
ra. **per** quod datur intelligi quod in christi re-
surrectione terrenis celestia sunt com-
munita. **Secundum** autem **Grego.** in fulgure terror ti-
moris est. in niue blādicamentum cādoris.
per quod datur intelligi quod christus in iudi-
cio terribilis erit peccatoribus et blādicus
iustis. **Tercio** scribitur quantum ad eta-
tem cum dicit **Viderunt iuuenem** ad in-
uendum. quod omnes in etate iuuenili re-
surgemus. **Seuerinus** **Viderunt iuuenem**
ut cerneret nostre resurrectionis etatem.
quia nescit resurrectio senectutem et ubi
nata et mori nescit. ubi etas nec admit-
tit detrimēta nec indiget incrementis.

Ubi inuenē non senē non infantē sed io-
cundaz uiderunt etatem. **Quarto** descri-
bitur quantum ad locutionem. **Allocutus**
est enim mulieres tripliciter. **Nam** pri-
mo eas confortauit dicens. **Nolite ex-**
pauescere. Sic dicit. **ii. Cor. xi.** **Satha-**
nas transfiguratus se in angelum lucis. **In**
hoc tamē bonum a malo discernit quia
bonum angelum in principio terret ex suo
fulgore. in medio confortat ex sua al-
locutione. in fine letificat ex sua iocun-
da uisione. **Proprium** uero mali angeli est
in principio ex sua apparitione terrere
multum. in medio ex sua allocutione ter-
rere magis. in fine ex sua horribilitate
et uisione terrere maxime. **Secundo** ip-
sas confortatas et de resurrectione cer-
tificatas ad apostolos designauit di-
cens. **Ite** dicite discipulis eius et **Petro**.
Et **Petrus** autem solummodo nominauit
triplici de causa. **Ubi** assignat **Grego.**
dicens. **Petrus** uocat ex nomine ne desperet
ex negatione. **Si** enim nominatum eum non
exprimeret qui magistrum negauerat ue-
nire inter discipulos non auderet. **Ubi**
specialiter dicit **Petro** qui indignus se
iudicabat discipulatum dum ter nega-
uit magistrum. sed peccata non nocent que
non placet. **Secunda** causa est ut angelus
ibi tanquam summo pontifici deferret. **Si**
enim quis papa et collegio cardinalium
litteras mitteret papa nominatum expri-
meret cardinales in generali proferret.
Angelus igitur nominatum expressit pe-
trum tanquam pontificem summum. **Discipu-**
los autem generaliter tanquam collegium.
Tercia causa est quia **Petrus** interpreta-
tur agnoscens. **per** quod datur intelligi
quod illi christum inueniunt qui deum et se ue-
raciter agnoscunt. **Tercio** christi appari-
tionem et uisionem. **per** eas apostolis

predicat cum ait Precedet nos in gali
leam. Apparicio at facta in galilea li
cet fuerit occulta. tamē propter miste
 rium specialiter nominat. Galilea vel
ro interpretat trāsmigratio. Xps duz
 esset in hac uita mortali triplicem de/
 fectum patiebat. Unū quantū ad cor
 pus scz mortalitate. Aliū quantū ad
 animā scz passibilitate. Tercū quātū
 ad utrūqz scz multiplicem miseriam et
 penalitate. Sed i resurrectione scā est
 trāsmigratio. Siquidem trāsmigravit
 corpus de mortalitate ad imortalita
 tem. Anima de passibilitate ad impas/
 sibilitate. Corpus et anima de miseria
 et penalitate ad eternā glorie felicitatē.
De his tribus dicit Leo papa. Post
 passionez xpi ruptis uinculis mortis
 infirmitas in uirtutē mortalitas i eter
 nitatem. contumelia transiuit in glo/
 riam.

Sermo secundus de eodē.

Ihesum queritis nazarenū cru
 cifixum. surrexit non est hic.
Xps in uita sua nobilem so/
 cietatem habuit scz apostolos et quas/
 dam mulieres. horū at tēpore passio
 nis quidā ab eo recesserūt. et quātū ad
 corporalem associationē. et quātū ad
 fidem. et quātū ad amorē sicut Ju
das. Alii quātū ad corporalē associ
 ationez et fidē sed nō quātū ad amo
 rem sicut ceteri apostoli qui eo relicto
 fugierunt. et fidē perdidērūt sed non a
 morem. Alii quātū ad fidez sed non
 quātū ad associationē nec amorē.
 sicut sancte mulieres que iuxta crucez
 stabant. et ipsum etiā defunctum ama
 bant. Virgo at beata a filio nunqz rel
 cessit. nec quo ad associationē. qā iux
 ta crucez immobilis stetit. nec quo ad

fidem quia ipsaz retinuit. nec quo ad
 amorem quia ipsuz perpetuo amore
 dilexit. stud representat in quidecz
 candelis que in matutinis paulati ex
 tinguunt. Et representat duodecim a/
 postolos et tres marias qui omnes in
 passione xpi quo ad lumē fidei fuerūt
 extincti. Una tamen cādela non ē ex/
 tincta. que respēntat uirginē Mariaz.
 in qua lux fidei nunqz fuit extincta. Et
 uis autē mulieres iste fidem amisissent.
 propter amorē tamē et deuotionē ip/
 sum querebāt. et corp9 eius ungere uol
 lebant. ideo dixit eis āgelus Ihesum
queritis nazarenū. In quib9 uerbis
 tria ostēdunt. Primo qm mulierib9 fu
 it magna studiositas cum dicit. Ihe
sum queritis. Circa quod tria sunt ui
 denda. Primo quare pre ceteris mulie
 ribus iste sole uenerūt. Et dicendū q
 propter multa bñficia ille xpo pl9 ce/
 teris tenebant. Nam de magdalena se
 pretem demonia eiecit. Marthā sorore
 suam a fluxu sanguinis liberauit. fra
 trem suū lazarus quatruiduanū susci
 tauit. eaz semper dulciter excusauit. s.
 apud phariseum qui dicebat eaz im/
 mundam. et apud sorore que dicebat
 ipsam ociosam. et apud iudā qui dice
 bat eā pdigā. Secūda maria. s. m̄ ia
 cobi mioris ei multū tenebat. tuz qā
 nepos sup erat. tū qā tres filios suos
 scz iacobū simonē et iudā cardinales
 id est aplos eos fecerat. Tercia scilicet
 maria salome ei similiter multūz te
 nebat. cum quia nepos sup erat. tū qā
 duos filios suos scz iacobū et iobā
 nem apostolos fecerat. Secūdo ui
 dendum est qualiter in simul tres uene
 runt. Et dicendū q propter quatuor
 causas. Primo ppter maiorē testimoniū.

88

firmitatē ut in ore trium testiuꝝ starec.
omne uerbuꝝ. **S**ecūdo propter decenti/
am ⁊ honestatem. **D**ecet em̄ matronas
ire bene associatas. **T**ercio propter
misticā significatiōē ut ex hoc detur
intelligi. q̄ illi ad xpm̄ uenūt qui hnt̄
fidem charitatē ⁊ bona opera. **G**uar/
to propter cōmendandā congregatio
nem. **T**utis est em̄ seruire deo in socie/
tate bona q̄ in singularitate. **E**ccl̄i. iiii.
Melius est duos simul esse q̄ unū ⁊ c̄.
Tales enim merito societatis aliquan/
do liberant̄ a malo culpe perpetrato.
ideo subdit̄. **S**i unꝝ ceciderit ab alio
fulciat̄. **A**liquādo a malo culpe pepe/
trando. ideo subdit̄. **S**i quisq̄ preu alu/
erit aduersus alium. duo resistent̄ ei.
Aliquādo mutuo se accēdunt in amore
dei ideo subdit̄. **S**i dormierit duo fo/
uebunt̄ mutuo. unus quō calefiat̄. **A**li/
quādo protegent̄ a tēptationibꝝ dia/
boli. unde dicit̄. **E**ccl̄i. viii. **F**uniculus
triplex difficile rūpit. **D**yaabolus enīz
non pōt rumpere seruos dei isimul cō/
gregatos. quia non pōt inuadere nisi
solos. iuxta illud. i. Regūz. xv. **E**ligite
uobis uiriū descēdat ad singulare cer/
tamen. **T**ercio nicēdum est ppter
quid uenerunt. ut scz ungerēt eius cor/
pus. **A**m priꝝ magdalena unxerat pe/
des eius ut habet̄. **L**uc. xvi. **U**nxerat
caput eius. ut habetur. **M**athei. xxvi.
Modo ipsa cum aliis uolebat unge/
re corpus eius. per que significat̄ tri/
plex ungentū spūale. quod distinguit
Bern. super **C**an. scz cōtritionis. deuo/
tionis ⁊ cōpassionis. **S**pēs ungenti d
tritionis ut idē dicit̄ sunt pctā. ppria.
Spēs ungenti deuorōis sunt dei bñificia.
Spēs ungenti cōpassionis sunt proxi/
morum calamitates. ⁊ irrogata suppli

cia. **T**unc igit̄ cum magdalena pedes
xpi unguimus ⁊ lacrimas fundimꝝ. cur
de peccatis nostris dolemꝝ. **T**unc ca/
put unguimꝝ. quādo de eis beneficiis
sibi grās exhibemꝝ. **G**rarum ei actio
ipsum letificat ⁊ quodāmodo impin/
guat. **P**sal. **I**mpinguasti ī oleo caput
meum. **T**unc corpꝝ eius mortuū un/
guimus. quādo afflictos ⁊ pene mortu
os oleo cōpassionis ⁊ mīe delinimus.
Secūdo in xpo fuit festiua iocūdi/
tas cum dicit̄ nazarenū qui interpretat̄
floridus. **I**n sua em̄ resurrectione oia
florent ⁊ gaudēt. iuxta illud. **D**ies uel/
nit magna in qua refluēt om̄ia. **G**au/
se sunt omnes creature. scz superiores
sicut sol. qui maiori luce resplendit.
Maximꝝ. **I**n resurrectione xpi elemē/
ta om̄ia gloriānt̄. **N**am ⁊ solē ipsuz ar/
bitror in hac die solito clariorē. **D**el/
cesse est enīz. ut sol in eis resurrectione
gaudeat qui in eius passione condo/
luit. q̄. at tunc sol maiorē q̄ unq̄ ha/
buit passus est obscuritatē in signum
tristitie. quia credit̄ q̄ tunc fuerit uni/
uersalis eclipsis. **I**deo nunc maiorem
deberet recipere claritatē in signuz leti/
cie. **S**ecūdo gauise sunt creature infe/
riores id ē patres qui erant in limbo.
Tualde gauderet si quis de carcere sara/
cenorum euaderet. **M**ultū igit̄ gauisi
fuerunt quādo fuerūt educti de carce/
re tenebroso. ubi diuina uisione carebāt.
De carcere horrēdo ubi demonū soci/
etatem habebāt. **d**e carcere ignomini/
oso. quia sub terra in lacu iacebāt. **d**e
carcere tam lōgo quia per multa mi/
lia annoꝝ ibi remāserāt. **P**saie. xxxv.
Gaudiū ⁊ leticiā non obtinebunt ⁊ fu/
giet dolor ⁊ gemitꝝ. **H**abuerūt ei gau/
diū. quia affecute sunt diuīe uisionis

aspectum. **H**abuerunt leticiã quã euaserunt tam horribile consortiũ. **F**ugit ab eis dolor quem habebãt. **p**pter tã ignominiosum. **7** gemitus quem habebant propter carcerẽ tam diuturnum.

Si at̄ querit̄ ubi sancti de inferno educti fuerunt usq; ad ascensionẽ domini. ipse deus nouit qui eos eduxit. **U**el sic dicit̄ cum domino fuerit̄ in extremis maris id ẽ super ap̄lissimos fines orbis. **U**el forte fuerit̄ in paradiso terrestri ubi nunc est Enoch **7** Helyas.

Tercio gauise sunt creature medie. i. homines. **H**ominũ quidã erãt preteriti id ẽ mortui. **I**stis fuit resurrectio **7** uiuificationem. **M**ath. xxvii. **M**ulta sanctorũ corpora que dormierant resurrexerunt. **A**lii erãt presentes **7** uiuificati. **I**stis fuit in iustificationem. **R**o. iiii. **T**raditus est ppter delicta nostra **7** resurrexit propter iustificationẽ nostrã.

Alii sunt futuri **7** nascituri. **I**stis fuit ad illuminationẽ. **J**ohã. i. **I**lluminat omnem hominẽ ueniẽtem in hunc mũdum. **M**aximũ in sermone de resurrectione. **L**etemur in hac die que **7** uiuos circumfulget **7** mortuos uiuificat **7** uenturos illuminat. **C**oniunxit at̄ angelus ista duo nomina scz nazarenũ **7** crucifixum. **A**d innuẽdum qd̄ qui uult florere in gloria crucifigat se in penitencia.

Filii em̄ israhel agnũ cum lactucis aggregibus comederunt. **7** discipuli xp̄o piscem assum cum fauo mellis dederũt **7** magi xp̄m cum maria iuenerũt. **Q**ui enim uult peruenire ad esum agni celestis assumat lactucas amare conterriti omis. **7** qui uult perfrui celesti dulcedie affet̄ igne penitẽtie. **7** qui inuenire Ihesum uult in gloria habeat secũ penitẽtiam amarã.

Tercio ponit̄ resurgẽ

tis felicitas cum dicit̄ **R**esurrexit non est hic. **N**on erat em̄ ibi tanq; mortuus quia iam resurrexerat gloriosus.

Notãdum autẽ qd̄ eius resurrectio ẽ figura nostre resurrectionis sp̄ialis. **7** quia sicut xp̄s uelociter resurrexit. **S**ic nos ad deũ uelociter cõuertamur. **D**ebemus at̄ ad deũ cõuerti in iuuentute. **7** quia talis cõuersio habet facultatem. **T**ales enim sunt sicut mollis cera. **7** quã de facili ad bonũ deducunt. **P**sal. factum est cor meũ tanq; cera liquecẽs.

Sunt sicut recẽs testa quia in bono odore usq; in senectutẽ cõseruant. **P**roter. xxii. **A**dolens iuxta uia suam et cum senuerit non recedet ab ea. **S**unt sicut gracilis uirgula quia de facili ad bonum flectunt. **P**sal. **S**uoz filii succut nouelle plãtationes a iuuentute sua.

Non debemus at̄ nostram conuersionem differre nec usq; ad senectutẽ nec usq; ad mortẽ. nec usq; post mortẽ.

Primo non debem; eam differre usq; ad senectutẽ quia talis cõuersio habet difficultatem. **D**ifficile em̄ cõuertit̄ qd̄ in pctõ inueterat. **U**nde postq; ppheta dixit in personã iuueniũ **F**actus est cor meũ tanq; cera liquecẽs. **S**ubdit in personã senũ **A**ruit tanq; testa uetus mea. **T**ales em̄ in malo indurãtur **7** ab humore gr̄e exsiccant. **I**deo em̄ dicit **A**ruit tanq; testa uirtũ mea. **E**t uix aut nuncq; uere cõfitent̄. **I**deo subdit. **E**t lingua mea adhesit faucibus meis. **7** sepe in peccatis suis moriunt̄. **I**deo etiam subdit **E**t in puluerem mortis deduxisti me.

Secundo em̄ non debemus nostrã cõuersionem differre usq; ad mortẽ quia talis cõuersio habet dubietatem. **A**ug. in li. i. omel. **F**ideliter bene uiuẽs secur; hinc exit. **B**aptisat;

ad horā securus hinc exit. agēs peni/
rentiam ad ultimū ⁊ recōciliatus. si se
curus hinc exit ego non sum securus.
p̄niam dare possum securitatem dare
non possum. Quid dico dānabit
sed non dico saluabit. Dis de dubio
liberari. age penitētiam dū sanus es ⁊
securus es quia penitētiam egisti. eo tē
pore quo peccare potuisti. Si aut̄ uis
agere penitētiam quādo peccare non
potes. p̄tā te dimiserūt ⁊ non tu illa.
ergo tene certum ⁊ dimitte incertū. Ō
autem sc̄is Aug⁹ dubitat de peniten/
tia illoꝝ qui penitēt in extremis. quia
tunc quidā penitēt t̄m timore pene. q/
dam amore iusticie. quidā cōsiderati/
one utriusq; causē. Et tales ī extremis
cōstituti uident̄ potius penitere timore
pene q̄ amore iusticie. ideo eoz peni/
tentia dubia eē dicit. Tercio nō de
bemus differre nostrā conuersionē p̄
mortem. quia talis cōuersio habz im/
possibilitatem. Talibz em̄ dicit domi/
nus. Prouer. i. Vocauī ⁊ rēnuistis. et
infra. Ego quoq; in interitu uestro ri/
debo ⁊ subsannabo. cum uobis qd̄ ti/
mebatis aduenire. Tunc inuocabunt
me ⁊ non exaudia. mane cōsurgēt ⁊ nō
inuenient me ⁊ c̄. Inueniēt quidē dāna
tu deum ⁊ non inuenient. Deus em̄ est
in mūdo per m̄iam. in celo per gloriā
in inferno per iusticiā. Non pot̄t igit̄
ipsum inuenire ut miseratores. q̄a hoc
modo inuenitur in mūdo. nec ut glo/
rificatores quia hoc mō inuenit̄ ī celo.
sed ut iudicē ⁊ tortorē quia hoc mo/
do est in inferno. In hoz significatio
nem xp̄s post resurrectionē ī quadru
plici tēpore est quesit⁹. Primo in ma
ne ab istis mulieribz que de facili euz
inuenierunt. Per mane at̄ uiuentz signi

ficatur. Secūdo a uespere a duobus
discipulis eūtibz ī emaus. qui tarde
⁊ difficulter inueniūt. unde dixit eis
Ō stulti ⁊ tardi corde ad credendū.
Per uespere at̄ senectus accipit. Ter
tio in sero a discipulis cōgregatis qui
dubitauerūt credētes ipsum esse sp̄i
tum. Luc. vlti. Per sero at̄ que est ulti
ma pars diei mors intelligit̄. Quar
to a multibus ad custodiā noctis de
putatis. qui nunq; inuenire potuerūt.
Per noctem at̄ signatur obscuritas in
fernalis.

Sermo terci⁹ unde supra

Ite dicite discipulis eius ⁊ pe/
tro quia precedet uos in gali
leam. Prima mulier fuit me
dia inter serpentē ⁊ hominē. trahens
ipsum ad perditionē. Secūda mulier
scz b̄tā uirgo fuit media inter deum et
genus humanū. Facies nō strā recōcili
ationem. Iste at̄ mulieres fuerūt medie
inter āgelum ⁊ apostolos annūciātes
eis nostrā saluationē. Iam non p̄t ho
mo oqueri de muliere. quia si p̄riā dā
nauit. secūda saluauit. tercia m̄iciant.
Si prima fuit cā mortis n̄re. secunda
fuit causa uite. tercia fuit m̄iciatrix sa
lutis eterne. Et ideo angel⁹ istas muli
eres fecit nuncias resurrectionis domi
nice ditēs. Ite dicite discipulis eius et
petro. c̄. Circa at̄ istā resurrectionē cri
sti quatuor cōsiderare possum⁹. q̄ eti/
am circa sp̄i alem resurrectionē simi/
liter cōsiderare ualem⁹. scz uelocitatez
ueracitate. potestate. ⁊ integritatem.
Primo nanq; resurrexit uelociter. q̄a
die terciā. sic ⁊ nos saltē die terciā re/
surgam⁹. Tres dies sūt. praua delecta
tio. cōsensus ⁊ opus. Sui nō resurgit
a delectatione uel cōsensu saltē resur

gat ab opere et hoc est resurgere tertia die. Quarta enim est consuetudo et ab ista cum difficultate resurgit. Istud si significatum est etiam in tribus mortuis quos xps resuscitauit. Nam de facili resuscitauit puellam in domo ut habet Mathei ix. De facili suscitauit adolescentem delatum extra domum ut habet Lu. vii. Lazarum autem quatruiduanum cum difficultate suscitare uoluit. scilicet cum turbatione cum oratione cum lacrimatione cum clamore ut habet Ioh. xi. Tunc mortuus est in domo quando peccatum adhuc est in animo aut per delectationem aut per consensum. Tunc mortuus refertur extra domum quoniam peccatum exterius exit in actum. Tales igitur de facili suscitari possunt. Tunc mortuus est quatruiduanus quando per longam consuetudinem in peccato est ueteratus. Tales uix aut nunquam suscitant nisi deus manum sue pietatis apponat. Secundo resurrexit ueraciter in corpore scilicet in anima. Quod homo ueraciter uiuat duo sunt signa scilicet sensus et motus. Spiritus quidem coniungitur corpori aliquando quantum ad motum sed non quantum ad sensum sicut quando spiritus bonus uel malus aliquod corpus assumit coniunctus est corpori quantum ad motum quia spiritus mouit ipsum de loco ad locum et membra ipsum corporis sed non quantum ad sensum quia per illud corpus non uidet nec audit nec odorat nec sapit nec sentit. Et uere illud corpus non est uiuum. Aliquando coniungitur quantum ad sensum et non quantum ad motum sicut dicit Augustinus quod spiritus mali sunt coniuncti igni infernali. Non dantes igitur motum sed recipientes ab illo igne sensum et illud corpus similiter non est ui-

uum. Aliquando coniungitur quantum ad sensum et motum sicut anima coniuncta est corpori organico quod quidem mouet ad suas operationes et in eo sentit per sensus corporeos et tale corpus est uiuum. Est tamen aliquod corpus quod omnino caret sensu et motu sicut lapis qui nec sentit nec per se mouetur nisi ab alio moueatur. Sic igitur xps ostendit quod corpus suum uere uiuebat quia spiritus suus corpori coniunctus erat quantum ad motum quia mouebat ipsum modo usque ad monumentum modo apparendo mulieribus modo usque in castellum emaus modo usque ad discipulos clausos in hierusalem modo de hierusalem usque in galileam modo de galilea usque in montem oliueti modo a monte oliueti usque in celum. Coniunctus etiam erat quantum ad sensum quia uidebat audiebat comedebat. In comestione tamen quantum ad sensum sunt scilicet masticatio traiectione digestio et diuasio. Quantum ad ista quatuor xps ante passionem uere comedebat post resurrectionem autem comedebat quantum ad duo. Primo quia et cibum masticabat et in corpore traieciebat sed non quantum ad duo sequentia quia nec cibum in stomacho digerebat nec ad membra diuabatur. Siquid ergo de illo cibo fiebat potest dici quod uirtute deitatis assumebat sicut aqua immissa in igne assumitur ab igne unde dicit Glossa. Lu. ul. timo. Adhuc autem praeter non necessitate aliter enim absorbet terra aquam sitientem aliter radius solis cadens. Illa indigentia illa potestate. Si quis igitur uult scire utrum a peccato sit resuscitatus et ueraciter uiuat uideat si habeat sensum et motum sunt enim qui habent sensum id est fidem recte de deo sentientes sed non ha-

bent mortui. s. se per bōa opera nō exer-
citanes. sicut mali xpiani. ¶ Isti nō sūt
uiui sed mortui. quia sicut dicit Jaco.
ii. Fides sine operib9 mortua ē. ¶ Alii
sunt qui nō hnt sensum. quia de deo
recte non sentiunt. uident tamē habe-
re motū. quia aliqua de genere bono/
rum faciūt sicut heretici. ¶ Isti etiā sunt
mortui quib9 aliquib9 uideant uiui. ¶
poca. iii. Scio opera tua quia nomen
habes q̄ uiuas ⁊ mortuus es. ¶ Alii
sunt qui habēt sensum fidei rectum. et
motum operationis bone. sicut boni
xpiani. ¶ Isti ueraciter surrexerunt ⁊ ui-
uunt. Titū. ii. Sobrie ⁊ iuste ⁊ pie ui-
uamus in hoc seculo. ¶ Isti enim uiuūt
pie quantū ad deū. sobrie quantū ad
seipos. iuste quantū ad proximos. ¶
li sunt qui nec habent sensum nec mo-
tum. sicut sunt pleriq9 qui falso nomi-
ne dicunt xpiani. qui nec de futura ui-
ta fide9 habent. nec per bona opera se
mouent. similes lapidib9 ⁊ statuis que
nec sentiunt nec se mouēt. ¶ Psal. Simu-
lacia gentiū argētum ⁊ aurū. Os hnt9
non loquent9. ¶ Tercio resurrexit
potenter uirtute propria. ¶ Inuenimus
aliquādo q̄ uiu9 suscitāt mortuum si-
cut Pet9. Thabitā ut habet. Actū. ix.
¶ Aliquādo mortuus suscitauit mortu-
um sicut corp9 Helisei suscitauit quē-
dam defunctū in sepulcro suo ut ha-
beret. iū. Reg. xii. Sed nusq̄ inuenit9
q̄ aliquis suscitauerit seipsum. ¶ Crist9
autem ⁊ uiuus suscitauit mortuum. si-
cut lazariū. ⁊ mortu9 suscitauit mor-
tuum. quia in sua passione multa cor-
pōra sancto9 qui dormierāt surrexe-
runt. ⁊ mortu9 suscitauit seipm iuxta
illud Jo. ii. Soluite tēplum hoc ⁊ in
tribus dieb9 excitabo illud. ¶ Per hoc

datur intelligi q̄ sancti uiri qui sunt ui-
ui possunt suscitare mortuos in pec-
catis. Mortui at nec se nec alios susci-
tare possunt. Si em carbones uiui po-
nantur cum uiuis. mutuo se inflāmant
amplius. Si at carbones uiui ponant9
cum mortuis. eos accendūt ⁊ uiuificāt.
Si at mortui ponant9 cū mortuis am-
plius se denigrāt. Nam si boni moran-
tur cū bonis. in amore dei āplius se in-
flāmant. Un9 em ab alio discit patiē-
tiam. ab alio tēperātiā. ab alio hu-
militatē. ab alio pietatē ⁊ sic de aliis.
¶ Prouer. Ferruz ferro acuit9. ⁊ hō exa-
cuit facie amici sui. si uero boni morā-
tur cum malis. ipso sepe uiuificāt ⁊ in-
flāmat. modo per ignita uerba. mo-
do per ignita exēpla. modo per igni-
ta merita. modo per ignita desideria.
¶ Psal. Carbōes succēsi sunt ab eis. Ro-
ma. xii. Si esurierit inimic9 tuus ciba
illum. si sitit poti9 da illi. hoc em faci-
ens carbones cōgeres super caput ei9.
¶ Inimic9 noster est pctōr inquitū pec-
cator. quē tūc pascim9 quando sacra-
doctrina ipsum reficim9. Tunc pota-
mus. quādo per orōnes uinum sancti
spūs propinam9. Et tūc carbones su-
per caput eius congerim9. quādo ip-
sos in dei amore accendim9. Si uero
mali morant9 cum malis tūc āplius se
deprauant. ¶ See. iiii. Sāguis sanguinē
tetigit. Tūc enim sanguis sanguinē tā-
git. quādo un9 pctōr alium inficit.
¶ Quarto surrexit integraliter. Quare i-
tegraliter? quia deposita omni mise-
ria. Nihil em in eo fuit quod glorifica-
tum non fuerit. Sic ⁊ nos integraliter
resurgam9. ut nihil in nobis remaneat
quod a pctō non resurgat. in homie
quidem sunt potētia intellectua. me-

moratiua. affectiua ⁊ operatiua. **S**unt
igitur qui intellectiua dant deo. memo
ratiua peccato. affectiua mundo. ⁊ o
peratiua dyabolo. **I**n talibus tres
partes sunt mortue. quarta uiuit. ⁊ iō
integraliter non resurgit. **U**iuunt enim
quātum ad intellectiua. quia ipaz dāt
deo per fidē. **T**aliter etiā uiuunt demo
nes. **I**aco. ii. **T**u credis quoniā un⁹ est
deus ⁊ bñfacis. ⁊ hoc demones credūt
⁊ cōtremiscunt. **S**unt autē mortui q me
moratiua dant peccatis. de ali quib⁹ i
mundiciis ⁊ iniuriis ⁊ carnalitatibus
sep̄ius memorātes. **S**imiles illis q dixē
runt. **N**um. xi. **R**ecordamur piscium
quos comedebam⁹ in egypto. **I**n men
tem nobis ueniūt cucumeres ⁊ pepōes
porri cepe ⁊ allia. **A**ffectiua etiā dant
mundo. **A**mātes diuitias. delicias. ⁊ ho
nores cum dicat. i. **J**o. i. **N**olite dili
gere mundū neq; ea que in mūdo sunt
⁊ o. **O**peratiua etiā dant dyabolo. q
faciūt opera dyabolo. placita ⁊ grata.
Jo. viii. **D**os facitis opera p̄ris v̄ri.
Ille homicida erat ab inicio. q
in ue
ritate nō stetit. quia ueritas non est in
eo. **C**ū loquit̄ mendaciū ex p̄prio lo
quit̄. **S**api. ii. **I**nuidia dyaboli mors
introiuit in orbē terraz. **J**ob xli. **I**pe
rex est super om̄s filios superbie. **E**x
quibus habet̄ q; opera dyaboli sunt
occidere. mēdacia dicere. inuidere. ⁊ su
perbire. ⁊ iō qui talia opera agūt ope
ra dyaboli faciunt. **U**t ergo hō inte
graliter resurgat. oportet q; deo totū
cor suū tribuat. ut sc̄z uiuat intellecti
ua in deū ueraciter credendo. uiuat in
memoratiua cristi passionē. ⁊ dei bñ
ficia memoraliter retinēdo. uiuat i af
fectiua deū super om̄ia diligēdo. ui
uat in operatiua pietatis opera faciē

do. ⁊ sic integraliter resurrexit.
Dominica prima post pascha.

Sermo primus.
Quom̄ esset sero die illa una sab
batoz ⁊ fores essent clausē
Jo. xx. **P**ost passionē xpi di
scipuli remāserāt in multo merore iux
ta illud **J**o. xv. **P**lorabitis ⁊ flebitis
uos. **U**nde cātat̄. **T**ristes erāt apostol
li de nece sui domini. **I**n multo timore
ideo tenebant̄ fores clausē. p̄pter mel
cum iudeoz. **I**n multo errore q; xpi
resurrectionē ampli⁹ non sperabant.
Unde dixit un⁹ ex eis. **L**u. vlt. **N**os at
sperabam⁹ q; ipse esset redemptur⁹ i
rabe. **S**ed xps resurgens ⁊ eis appa
rens mestos letificauit. **J**ohānis xv.
Iterū autē uidebo uos ⁊ gaudebit cor
uestri. **T**imidos cōfortauit. **L**uce vlti
mo. **E**go sum nolite timere. **E**rroneos
illuminauit. **I**bidē. **T**unc aperuit illis
sensum ut intelligerent scripturas. **I**n
hoc ergo euāgelio tria proponuntur.
Primo qualiter mestos letificauit. **C**uz
dicat̄. **V**enit **I**hesus ⁊ stetit in medio
⁊ sequit̄. **G**auisi sunt ergo discipu
li uiso domio. **A**deo in ipso die resur
rectionis quingēs apparuit illis. **S**c̄z q;
maxime turbati erāt ⁊ qui cōsolatio
ne precipue indigebāt. **P**rimo ap
paruit magdalene que se fletib⁹ inace
rabat ut habet̄ **J**o. xix. **S**ecūdo alteri
⁊ ipsi marie que anxie multū erant. ut
habet̄. **M**athei ultimo. **T**ercio petro
qui propter negationē in tribulatioe
erat ut habet̄. **L**uce vltio. **U**bi autem
sibi apparuit non legit̄ nisi forte tunc
quādo ad monumētū cūcurrat. ut ha
betur ibidē. **I**n hystoria tamē scola
stica legit̄. q; petro quādo xpm nega
uit in quādā foneā que gallicantus

dicit fugit et ibi per tres dies in lacri-
mis fuit ibi forte sibi apparuit. **Quar-**
to duobus discipulis euntibus in emaus
qui multum tristes erant. ut habetur ibi /
dem. **Quinto** discipulis congregatis in
multo timore positus ut habetur hic.
Due prime et due ultime apparitiones
fuerunt manifeste. media inter eas qua
scilicet apparuit petro fuit occulta. hoc re-
presentat sacerdos in missa qui quoniam
es se populo manifestat. ita tamen quod
due prime et due ultime manifestatio-
nes sunt uoce aperta. media fit uoce
submissa. **nihilominus** tamen et Thome
apparuit. qui in errore erat in quo ma-
gna christi pietas demonstratur. qui pro-
pter unum solum uenit. **Crisost.** **Cōsīde-**
ra dominatoris clemenciam. qualiter pro
una anima ostendit se uulnera habere et
et accedet ut saluet unum. **Ex** his patet quod
christus licet deposuerit passionem non ta-
men cōpassionem. et tamen honores qua-
tuor mala inducere cōsueuerunt. scilicet obli-
uionem sicut legitur **Gen. xl.** quod pincerna
succedentibus prosperis oblitus est in-
terpretis sui. **Secundo** ad elationem
Greg. **Plerūque** si ad regiminis cultum
quis eruperit in elationem protinus per-
mutat. **Unde** Saul qui indignum prou-
se consideras fugit. mox ut regni guber-
nacula suscepit intumuit. **Tercio** mo-
rum mutationem. **Unde** dicitur quod hono-
res mutant mores. **Qui** enim prius habe-
bant mores mansuetos incipiunt habe-
re popaticos. **Quarto** incōpassionem
De his duobus **Amos vi.** **Optimates**
capita populorum ingrediētes populi
te domini. nihil cōpatiebantur
super conuersione domus ioseph. **Christus**
autem exaltatus nec suorum pauperum ob-
litus fuit. sed eos benigne uisitauit. **Nec**

super eos elatus sed eos fratres appel-
lauit. **Jo. xx.** **Vado** autem ad fratres me-
os. **Nec** in moribus immutatus sed hu-
militer cum eis comedit et bibit. nec du-
rus sed cōpassibilis factus. **et** deo di-
scipulos in merore timore et errore po-
sitos uisitauit et dulciter cōsolatus fu-
it. **Secundo** ponit qualiter timidos
cōfortauit. quod quidem multipliciter
fecit. **Primo** exhibendo uerbum consolati-
onis cum dixit. **Pax** uobis. **Ecccl. xviii.**
Domine ardore refrigerabit ros. **Sic** et
uerbum melius quam datum optimū. **et** ponit
tur hic tribus uicibus pax. ad innuendum
quod triplex pax a christo nobis datur. scilicet
temporis. pectoris et eternitatis. **In** hu-
ius significationem in missa pontifica-
li ter pax nominatur. **Sed** prima uice no-
minat eam uertendo se ad populum. quia
pax temporis aliquando datur in muniste-
rio sanctorum uiuorum. **Secunda** uice non
se uertendo quia pax pectoris non acquiritur
tumultibus populorum se immiscendo
sed sibi soli uacando. **Tercia** uice a to-
to cetero catur quia pax eternitatis ab
omnibus desideratur. **Secundo** eos cō-
fortauit ostendendo gratie miraculum
et exemplum cum dicit. **Ostendit** eis ma-
nus et pedes. **Nullum** enim miles avari
debet. quando regem fortiter dimicantem
uidet. **Sic** discipuli multum avari debe-
bant uidentes christum tam fortiter dimi-
casse et uicisse. **Si** quis est frigidus in a-
mando. uideat latus christi iuxta cor per-
foratum. et inflamabitur ad amorem. **Can-**
tic. viii. **Pone** me ut signaculum super
cor tuum. **et.** **Si** est tepidus in operan-
do. uideat manus eius perforatas et in-
citabitur ad laborem. **Psal. xlix.** **Ecce** in ma-
nibus meis descripsi te. **Si** est infirmus
in aduersa sustinendo. uideat eius pedes

perforatos ⁊ animabit ad sustinēdū
Psal. Intinguat pes tuus in sanguine
Tercio confortauit eos promittēdo
grande auxiliū. cum dixit Sicut misit
me pater ⁊ ego mitto uos id est sicut
pater me ad patiēdum misit ⁊ tamen
semper mecum fuit **Jo. viii.** Cui me mi-
sit mecum est Sic ego ad patiēduz uos
mitto ⁊ tamen semper uobiscum ero.
Math. ultimo. Ecce ego uobiscum sum
omnibus diebus usque ad consummatio-
nem seculi **Psal.** Cum ipso sum in tri-
bulatione Deus enim tribulatioes no-
stras supportat ⁊ ideo dicit Cum ip-
so sum in tribulatione Ab ipsis nos li-
berat iō dicit Eripiā eū Et pro ipso re-
munerat ideo dicit glorificabo eum.
Quarto eos confortat dādo grāde
solaciū cum dixit Accipite spiritūsan-
ctum in uos scz cōsolationē iō uoca-
tur paracliticus id est cōsolator **Psal.**
Scdm multitudinē doloꝝ meoꝝ in
corde meo. cōsolatioes tue letificauerūt
animā meam **Quinto** magis cōsolati-
ones diuine superāt tribulatioes mun-
danas sicut linea punctum hora mo-
mentum dies horā. annus diē **De** du-
obus primis **Ysa. liiij.** Ad punctuz in
modico dereliqui te ⁊ in miseratioibus
magnis cōgregabo te **In** momēto in
dignationis abscondi faciē meā parū-
per a te ⁊ in mīa sempiterna misertus
sum tui **Tercū** patet per hoc qđ di-
cit **Augustinus** qđ dominus xl. horis
mortuus iacuit quod fuit tristicie. et
qđ xl. diebus resurgēs cum discipulis
māsit quod fuit leticie **De** quarto dicit
tur **Ysa. lxi.** Predicāre annū placabi-
lem domino ⁊ diem ultionis deo nro.
Ecce pro die ultionis reddidit annū pla-
cationis **Quinto** eos confortat dan-

do eis super alios grāde dominiū. cui
dicit Quorum remisistis peccāta **Si**
cut enim aliqs rex mittēs aliquē prin-
cipem dat ei potestātē in carcerē mitte-
di ⁊ liberādi. sic est quod dicit deus.
Quoz remisistis peccāta **Greg.** Ecce
non solū de semetipsis securi sunt sed
⁊ principatū superni iudicii sortiunt.
ut uice dei quibusdā peccata retineāt.
quibusdam relaxent **Uoz** locū tenēt
episcopi **grādis** honor. sed graue pō-
dus honoris **Durū** quippe est. ut qđ ne-
scit tenere moderamīa uite sue. iudex ui-
te fiat aliene **Trisost.** Sacerdos nō p-
priam bene dispēsauerit uitā. alioꝝ
uero non cum diligētia curā habuerit
cum perniciosis in gehennam uadit.
Sexto eos confortat promittēdo
grande premiū. cum dixit Beati qđ nō
uiderunt ⁊ crediderūt Et intelligit de
fide formata que habet secū charitatē
⁊ opera **Est** em̄ necessaria fides. ut o-
pera sint deo accepta **Hebr. xi.** Sine
fide impossibile est placere deo. **Cha-**
ritas cum fide ne fides sit uacua. **Co-**
rinth. xvi. Si habuero fidē charitatē
autem nō habeā nihil **Opera** cū fi-
de ne fides sit mortua **Iaco. ii.** Fides
sine operibz mortua est. **Tercio** po-
nitur qualiter xps discipulos errone-
os in fide cōfirmauit Quod quidē fe-
cit per omnes quinqz corporis sensus
Primo per audituz. cum dixit pax uo-
bis per hoc dans nobis exēplū ut sp
habeamz uerba pacis nō diuisionis.
sed de multis dicit **Eccl. xxviii.** Lin-
gua tertia multos cōmouit ⁊ disper-
sit illos de gēte in gētem **Contigit** ali-
quādo magnū monstrū. qđ unus ho-
mo tres linguas habeat. **Vna** ē ad u-
lacionis qua blādit in facie. **Secunda**

deractionia qua mordet in absentia.
Tercia diffusionis. que semiat iurgia
Dms iste lingue sunt abscedede Pria
quia decipit. Ysaie. iiii. Popule me9 q
beatum te dicunt ipsi te decipiunt. Sel
cunda quia infamat. Vnde sapiēs am
monet ne nos in talibus assidui sim9.
Ecccl. xxiii. Forte assiduitate infama/
tus improperū patiaris. 7 maluisses
non nasci. Tercia quia conturbat.
Ecccl. vii. Calūnia perturbat sapiētes
Secūdo per uisum cum dicit. Osten
dit eis manus 7 pedes. Suidaz ex eis
credebant ipsum eē spiritū. Ideo dixit
Palpite 7 uideite. Alii ipsuz corp9
alienū assumpsisse. sed non suuz. Ideo
dixit. Videte man9 7 pedes meos. Alii
ipsum credebāt assumpsisse cor/
pus suum. sed non uere sed fantastice.
Ideo dixit. Habetis hic aliqd qd mā
ducat. Tercio per olfactuz p hoc
q in eos insufflauit. Flat9 em ille ual
de odorifer9 erat. quia ab illo pecto/
re procedebat. quod quasi apotheca
omniū carismatū erat. Naz erat quasi
odor murre. inquantū pcedebat a car/
ne mortificata. quasi odor thuris in
quantū ab anima deuota. quasi odor
balsami inquantū a deitate preciosa
Quarto per gustū inquantū mandu
cauit piscē assūm 7 fauū mellis. In fa
uo enim est cera luminosa 7 mel sapo
rosū. In xpō uero sunt tres nature.
scz anima. caro. 7 deitas. Illi ergo col
medunt piscē assūm. qui delectantē cir
ca eius carnē crucifixā. Illi fauuz mel/
lis qui delectantē circa eius animaz luci
dam. 7 deitate dulcissimam. Quinto
per tactum cum dicit. Ifer digitū tu
um huc. 7 in hoc dat nobis exēpluz. ut
uulnera peccatoz nostroruz dimitta

mus tangi id est reprehendi. Sed sunt
quedam aialia que nō permittūt se tā
gi qui a superba sunt. sicut leo per quē
superbi signant. Quedā quia hispida
sunt sicut eric9. quedā quia siluestria
sunt sicut lupus. Superbi em non per/
mittunt se tangi id est reprehēdi. pro/
pter suam arrogantā. Tales em vidē
tur pati illud apostema quod dicitur
Nolimetangere. Exo. xix. Omnis qui
tetigerit montez morte moriat. Muari
qui sunt hispidi 7 spinis diuitiaz ple
ni non sustinent se reprehendi. ii. Re/
gum iii. Si quis spinas tāgere uolue/
rit. armabit ferro 7 ligno lanceato. D
portet ergo q sit munit9 armis ad p
regēdum. scz lorica ferrea id est ipene/
trabili paciētia. 7 ad feriēdum scz lan/
cea id est obiurgatione seuera. Luxuri
osi nō sustinēt se reprehēdi. quia silue
stres sunt. 7 nihil quod sit dei 7 salutē
percipere pnt. i. Coz. ii. Aialis hō nō
percipit ea q sunt spūs dei
Sermo secūdy unde supra.

Enit Ihesus. 7 stetit in medio.
Magna dignatio ē qn de
us ad seruos suos uenire di/
gnatur. Maior. quādo cum eis etiam
morat. Jo. xiiii. Ad eū ueniē9. 7 mā
sionem a quō eū faciē9. Maxia. quā
do cum eis etiā conuuat. Apocal. iii.
Venabo cum illo. 7 ille mecum. Si quis
igit uult recipere deū ueniētez. 7 manē
tem. 7 reficiētem. seipsuz disponat. Nō
enim ad omēs uenit. nec cum omnibus
mansionē facit. nec omnes reficit. scz tm̄
quinqz genera personaz que in presen
ti euāgelio notant. Primo enim uenit
ad perseverātes. quod notat cum dici
tur. Cum esset sero die illa. Sicut enim
per mane pncipiū operis. per meridiē

medium operis. sic per sero finem ope
ris intelligimus. Hora enim serotina ē
hora termiati laboris. et recipiēde mer
cedis ut habet Math. xx. Unde dicitur
Prover. iiii. Iustoz semita quasi
lux splēdens. procedit et crescit usq; ad
perfectū diem. Lux splēdens est op9
iusti prout est in inchoatione. Lux p
cedens prout est in profecutione. Perfe
cta dies prout est in cōsummatōe. Et
in lege preceptuz erat ut deo tota ho
stia offerret. scz caput corp9 et cauda.
Per caput intelligere possum9 iuuetu
tem. que est prima etas. per corp9 uiri
lem etatez. per caudā senectutez. Et sunt
quidam. qui dāt dyabolo suā iuuetu
tem. isti auferunt de hostia dei caput.
Alii. qui dant similiter dyabolo suam
uirilē etatē. et uolunt deo dare solū mo
do senectutez. isti auferūt caput et cor
pus. et deo offerūt solū caudā. Nos at
deo totū offeram9. et nostrā iuuetutē
bene incipiēdo. et nostrā uirilē etatē vi
riliter profecūdo. et nostrā senectutez
feliciter cōsummādo. De ungeto Arō
dicit propheta. Sicut ungentū in capi
te. quod descēdit in barbā. barbāz aa
ron. Per caput. iuuetus. per barbā.
etas uirilē. per orā uestimētū. senectus
intelligit. quia unctiōnem spūs sancti
debet homo habere in iuuetute. et uiri
litate. et cōseruare in senectute. Secū
do uenit ad quiescētes. quod notatur
cum dicit. una sabbatoz. Sabbatū q/
es interpretat. Hinc est q; apostoli re
ceperunt spiritū sanctū sedētes. id est a
curis noxiis quiescētes. Et filii israhel
non receperunt manna. nisi. postq; per
transierunt mare. quia nullus pōt reci
pere mētis dulcedinē. nisi habeat men
tis quietez. Sunt tamē quidā. qui qui

escunt mente. sed non corpore. sicut ser
ui dei carnē suā crucifigūt. mēte tamē
cū eo quiescūt. Math. xi. Inuenietis
requiē animab9 uestris. Et stud est sab
batum. de quo Leuit. xvi. Sabbatum
requietionis domini ē. et affligetis ani
mas uestras. religione perpetua. Alii
sunt. qui quiescūt corpore. sed nō men
te sicut pētōres. Diere. xviii. Requie
uit moab ī fecib9 suis. Lu. xx. Animā
mea habes multa bona. reqesce. come
derē. Et stud tale sabbatū a demonib9
irridet. Tre. i. Viderūt eā hostes. et de
riserūt sabbata ei9. Non em̄ p̄t habe
re uerā quietē in mēte. in corpore. iux
ta illud. Ysaie lvii. Cor impiū q̄si mare
feruens. quod quiescere non pōt. Alii
sunt. qui quiescūt mēte et corpore. sicut
beati. Ysa. xxii. Sedebit populus me9
in pulcritudine pacis. in tabernaculis
fiducie. in rege opulēta. Et stud est illud
sabbatū. de quo dicit. Ysa. ultio. Et
sabbatū ex sabbato. quia ex rege men
tis peruenit ad requiē eternitatis. Alii
sunt. qui nec quiescūt mēte nec corpore.
sicut damnati. Diere. v. Quiētis ibi
diis alienis. die ac nocte. q; non dabit
uobis requiē. Tercio uenit ad clau
fos. quod notat. cum dicitur. Et fores
essent clausē. q; at domū corp9 suūz
clausis ianuis introduxit. hoc fuit di
uinum miraculū. Aug9. Quidā sic dū
putant. si corpus erat. quō per hostia
clausa intrare potuit. si cōprehendis
mō non est miraculū. ubi deficit ratio.
ibi est fidei edificatio. hoc etiā fuit di
uine p̄tatis indicium. Idem querit a me
et dicitis. Si per hostia clausa intrauit
ubi est moles corporis. Et ego respō
deo. Si super mare ābulauit. ubi ē cor
poris pōdus. sed fecit istud dñs. tāq;

dominus / Nunquid ergo quia resur-
rexit / desitit eē dominus? Hoc etiam at-
testat q̄ corpus habuit gloriosum / cu-
ius natura est / ut corpus nō gloriosum
sibi resistere nō possit. **Greg.** Quid mi-
rum est / si ianuis clausis post resurrec-
tionem intravit / qui antea non aperto
utero uirginis exiit. **In hoc ergo q̄**
ad clausos uenit / dat̄ intelligi / q̄ uenit
ad illos / qui portas sensuū suoz clau-
dunt / specialiter at̄ porte oculoꝝ sunt
claudēde / quia sunt magis periculose.
Dauid enim quia non clausit in adul-
terium / et homicidiū cecidit. Circa has
autē portas quatuor sunt attendēda
Primo / ut in feminā oculos non figa-
mus. Aug. **Oculi nostri si iacent in**
aliquā feminā / in nullā figant̄. Legi-
tur in uita spatrū / q̄ quidā abbas fra-
trē quēdam a puericia iheremo nu-
tritum in ciuitate / duxit / et cum quas-
dam formosas mulieres uidisset / et o-
culos in eas fixisset / interrogauit cuius-
modi res essent. Cui abbas / Anseres si-
li sunt. Cum ergo ad monasterium re-
disset. Ille flens dixit abbati. Pater
da mibi de anseribꝝ illis unā. q̄a ani-
mus meus in amorē earū exarsit. Tūc
abbas fratres amonuit / ut a spectacu-
lis mulierū cauerēt. Nam hic inq̄t pu-
er / qui nunq̄ mulierē uiderat / q̄a semel
aspexit incaute / ecce in quantam cōcu-
piscētiā exarsit. Secundo ut for-
mosas mulieres maxime fugiamꝝ. Vñ
legit̄ q̄ cum paris helēnā duxisset / phi-
losophi quidā ad eaz uidendā pergē-
tes / uultū operuerūt dicētes / fugiamꝝ.
Sicut enim naturaliter magis nocz o-
culis uidere rem ualde albā q̄ nigrā /
sic magis nocet anime / respicere mulie-
rem pulcrā q̄ fedā. Eccl. ix. Auerte

faciem tuā a muliere compta. **Tercio**
ut uidēdo pulcras q̄ sint fede interis
cogitemus / animā alia que linceos uocā-
tur / uisus sui subtilitate corpora opa-
ca penetrare dicunt. In uidēdo igitur
mulieres formosas linceos oculos ha-
beamus / ut q̄ fede sine interis cogite-
mus. Quid enī aliud est corpus pulcer-
rime mulieris / nisi pulcer saccus stercora-
ris. Suis at̄ tēptari posset / si stercora
uideret. Cātic. iiii. Pulcra es aīca mea
ab s̄q̄ eo quod intrifec̄z later. i. pulcra
es exteris / sed fedā interis. Quarto ut
a muliere libidinosa aspici deuitemus.
Probabile enī uidet̄ q̄ quando muli-
er uirū libidinose aspiciit / sumꝝ libidi-
nis eius ad oculos ascēdens / aerem in-
ficat / et aer similiter infectꝝ similiter in-
ficat oculos uiri / et sic infectio ad cor
ascēdit. Si enī suo uisu speculū inficit
mulier mēstruosa / sedm̄ philosophū /
non est mirū / si animā inficit mulier li-
bidinosa. Sicut enī basiliscꝝ uisu igni-
to aues uolantes occidit / sic aspectus
mulieris igne cōcupiscētie inflāmatꝝ
animāz interficit. Eccl. xxvi. Fornica-
tiō mulieris in extollētia oculoꝝ. Et
dicitur fornicatio / quasi fortis necatio.
quia fortiter necat uirū. Quarto ue-
nit ad cōgregatos / quod notat̄ / cuz di-
citur / ubi erāt discipuli cōgregati nē.
Matth. xviii. Ubi duo uel tres sunt cō-
gregati in noīe meo / ubi suꝝ i medio eo-
rum. Ex cōgregatōe enim multiplex
utilitas acquirit̄. Prima est / quia tales
non possunt extinguī a dei grā. Vide-
mus enim / q̄ una cādela cito extinguit̄.
sed multe cōiuncte extingui non p̄t.
Seruī dei sunt lux mundi. Mathei v.
Dos estis lux mūdi / sunt carbōes ac-
censi. Psal. Carbores succēsi sunt ab

eo. **S**unt lapides igniti. **Ezech. xxviii.**
In medio lapidū ignitorū ambulasti
Sicut ergo lux sine ignis non melius ac-
cendit. q̄ ignem igni applicando. Sic
serui dei nō melius inflāmant. q̄ isimul
habitādo. sicut carbones mutuo se
accēdunt. sic illi mutuo se calefaciunt.
Et sicut ex mutua collisione lapidum
ignis excutit. Sic ex mutua exhortati-
one spūssancti ignis auget. **Ecccl. iiii.**
Si dormierit duo fouebunt mutuo
nus quō calefiet. **S**ecūda utilitas ē.
quia non possunt uinci a tēptatōe dy-
aboli. **V**idemus enim. q̄ acies pugnan-
tium multū conuictē. uinci nō possunt.
sed si quis de acie egredit̄. cito capit.
Sic et de seruis dei iuxta illud **Cantic.**
vi. Terribilis ut castrorū acies ordia-
ta. **I**deo em̄ Thomas a dyabolo vic-
tus fuit. quia ab acie apostolorum re-
cessit. **D**yabolu em̄ non uult nisi singu-
lare certamē. **S**icut dixit **goltias. i.** **Re-**
gum xvii. Eligite ex uobis uirū. et de-
scendat ad singulare certamē. **T**ercia
utilitas est. q̄ non possunt frangi mū-
do. per aduersa. **V**idemus enim. q̄ una
uirga cito frangit̄. sed plures insimul
frangi non possunt. **L**egit̄. q̄ quidaz
habēs tres filios. dum mortu appro-
pinquaret. dedit eis unā uirgā. ut fran-
gerent. et cōtinuo fracta fuit. **D**edit eis
duas. et uix fregerunt. **D**edit eis tres. et
frangere nō potuerūt. **E**t ait. sic erit de
uobis. **S**i em̄ diuisi fueritis. cito ab in-
imicis superabimini. **S**i autē uniti. non
poteritis superari. **Ecccl. iiii.** **F**uniculū
triplex difficile rūpitur. **Q**uarta uti-
litas est. quia nō possunt seduci a mū-
do. per prospera. **V**idemus em̄. q̄ q̄dū
oues sunt in grege. sunt secure. sed si a-
liqua se separat a grege. cito errat. **S**ic

et serui dei a blādimētis mūdi decipi
non possunt. tum quia manu pasto-
ris id est prelati regunt. tum quia latera
tu canum id est doctrina. predicatorū
mūnunt. tum exēplis eorū cum quibus
sunt fulciunt. **I**lle autē qui solus est. cito
decipit. unde clamat propheta. **Erra-**
ui sicut ouis. que perit̄. c. **Q**uito ue-
nit ad timoratos. quod notat̄ cū dicit̄
tur. **Propter metū iudeorū. Bernar. su-**
per cātica. In ueritate didici. nihil eq̄
efficax ad gratiā promerēdam. recine-
dam. et recuperādam. q̄ si ōni tempore
coram deo inueniaris nō altum sape-
re sed timere. Timor igit̄ primo ual-
let ad gratiā promerēdam. quia sicut
dicit̄. Ecccl. i. **S**ui sine timore ē. nō po-
terit iustificari. **S**ecūdo ad gratiā cō-
seruandā. **S**iusdē **xxvii.** **S**i nō in timore
domini tenueris. cito subuer-
tetur domū tua. **T**ercio ad grām per-
ditam recuperādam. **R**ecuperat̄ enim
per scā desideria. per sancta suspiria.
et per bona opera. **U**sa. **xxvi.** **S**im aliaz
literā. **E**t timore tuo cōcepimus. et paru-
rium. et peperimus spūm salutis. **C**on-
ceptio respicit fetū. dum est in uentre.
Parturitio. dum est in dolore. mulier.
Partus. dum fetū emisit. **V**irtute et
go timoris dei cōcipimus scā deside-
ria. parturimus scā suspiria. et parimus
bona opera.

Sermo tercius.
Hic digitū tuum huc. et uide
manus. **Q**uod dicit̄ beatū **Aug.**
triplex est status hominis. **V**i-
nus prout est in uita. aliz prout est in
morte. tercius prout cōsiderat̄ p̄ mor-
tem. **I**n hoc triplici statu xps discipu-
los dilexerat. sc̄z in uita sua. eis secreta
manifestādo. et amicos uocādo. **Joh.**

10. Vos dixi amicos quia omnia q̄ a
p̄re meo audui nota feci uobis. **In**
morte sua pro eis animā ponēdo. **Bi**
dem. Maiorē hac dilectionē nemo h̄z
post mortē suāz eis sepe apparendo.
Prima duo signa amoris ostenderat
beato Thome sicut ⁊ ceteris. **terciū** ac
nondū sibi ostēderat quia nondum si
bi apparuit. **ideo** hodie apparuit ⁊ tā
per uisum q̄ per tactū eum ad fidē re
duxit dicēs. **Infer** digitum tuum ⁊ c̄.
Circa autē istam apparitionem tria
notabilia uideri possunt. **Unū** q̄ x̄ps
cicatrices uulnerū in carne seruauit. **Al**
ia tamē de causa seruauit eas post re
surrectionem in mūdo. **Alia** nunc h̄uat
in celo. **alia** seruabit in iudicio. **alia** p̄
iudiciū. **post** resurrectionē quidem
eas seruauit. **ut** in discipulis ⁊ in no
bis fidē resurrectionis astrueret. **Glo.**
Ad dubitantiū corda sanāda. **uulnerū**
sunt seruata uestigia. **Grego** in omel.
Egit nāq̄ miro modo diuina super
naq̄ clemētia. **aut** discipulus dubitans
dum ī magistro palparet uulnera car
nis. **in** nobis uulnera sanaret infideli
tatis. **Plus** em̄ nobis Thome infideli
tas ad fidē q̄ fides credentium disci
puloz profuit. **quia** dum ille ad fidē
palpādo reducit. **nostra** mens om̄i du
bitatione postposita in fide solidat.
Secūdo eas seruat nūc in celo ⁊ hoc
ut patri eas representet. **⁊** nobis euz re
conciliet. **Cicatricū** em̄ representatio ē
quedam apud p̄rem pro nobis aduo
catio. **sicut** miles tacēs ab imperato
re impetrat. **quādo** uulnera que p̄ eo
perculit sibi demōstrat. **Exēpluz** legi
tur ī hystoria scolastica. **q̄** anticipater
p̄dumēs pater magni herodis. **in** quo
dam seruicio imperatoris. **multis** pul

neribus est confossus. **Sui** tandem ab
emulis accusat⁹. **reiectis** uestib⁹ dixit.
Ego cesar nolo me excusare apud te.
sed ista uulnera que suscepi pro te lo
quant⁹ pro me. **si** ego diligo te. **Tūc** ce
sar ipsum in gratiā suā suscepit. **Sic** et
x̄ps uulnera p̄ri ostēdit ut insinuet quā
tum nos dilexit. **Ver.** Securū accessuz
habes homo apud patrē. **ubi** mater
ante filiū ⁊ filius ante p̄rem. **mater** o/
stendit filio pectus ⁊ ubera. **fili⁹** ostē
dit patri lacus ⁊ uulnera. **Nulla** ergo
poterit esse repulsa. **ubi** tot occurrunt
charitatis insignia. **Tercio** seruabit
eas in iudicio. **ut** mali uideant q̄ iuste
sint condēnati. **Unde** dicit eis ī hec ver
ba. **ut** dicit Cris. super Mattheū. **Ego**
propter uos homo fact⁹ suz. **propter**
uos alligat⁹ sum ⁊ delusus. **⁊** cesus. **et**
crucifixus. **ubi** est tantaz mearū inu/
riarum fructus. **Ecce** precium sangui
nis mei. **quē** dedi in redēptionem aīa
rum uestraz. **ubi** est seruit⁹ mihi ipen/
sa. **quam** pro precio sanguinis mei mi
hi dedistis. **Ego** super gloriā meā uos
habui cum essem de⁹ apparēs hōr. **ui**
liorē me omnib⁹ rebus uestris. **me** feci
stis. **Nam** omnē rem ualissimā terre ā/
plus dilexistis q̄ iusticiā meā ⁊ fidez.
Quarto seruatur⁹ eas est post iudi
cium in celo. **⁊** hoc propter se ⁊ p̄pter
sanctos. **Propter** se quidē. **ut** semper
secum deferat insignia sue uictorie glo
riose. **Beeda** super Lucā. **Diles** in pre
lio fortiter agēs. **⁊** uictoriaz obtinens
multis uulnerib⁹ cōfossus. **si** datur ei
medicus ⁊ dicit. **uis** sanari sine om̄i ci
catrice. **uel** cum cicatricibus. **sine** omni
deformitate. **puto** q̄ ī signū sue uicto
rie cicatrices seruaret. **Ille** em̄ cicatrices
in x̄po sunt non in deformitatē. **sz** ac

magnam pulcritudinem. **Unde dicit**
Erif q̄ super ractos solis erunt luci/
diores. Sicut enim honor est militi de
prelio reuertēti/deferre scutū fractum.
sic est xp̄o honor secū deferre uictorie
sue gloriosum triūphum **Glo. sup Lu**
cam Non ex impotētia curādi cicatri
ces seruauit. sed ut perpetuus uictorie
sue circūferat triūphum **Seruabit eti**
am eas propter sc̄os. ut uidentes q̄ mi
sericorditer sunt redēpti. cātent ineter
num misericordias domini. iuxta illd̄
Confitemini domino quoniā bonus.
qm̄ in seculū m̄ia eius Dicāt nunc q̄ re
dempti sunt a dño **Non solū autē**
circa cicatrices xp̄i. sed etiā circa cicat
trices martirū sancti afficiēt. **Aug.**
de ci. dei. Nescio quō sic afficimur a
more martirū beatorū. ut uelimus in il
lo regno uidere uulnez cicatrices. q̄ p
xp̄i nomine pertulerūt. et fortasse uide
bimus. Non enim deformitas in eis.
sed dignitas et pulcritudo erit. **Secū**
dum notabile ē q̄ xp̄s cicatrices tho
me palpādas exhibuit. ut per illarū
palpationē auferret illis dubitatiōez.
unde mox certificatus dixit. dominus
et deus meus. per quod dat̄ itelligi. q̄
uulnera pctōz nostrorū non debem
abscondere. sed ea per cōfessionem ma
nifestare. Sed notādum q̄ uulnera ali
quando sunt recētia. aliquādo inuete
rata. aliquādo putrida. **Recētia sanā**
tur unctiōe sive eplāstri appositione.
inueterata adustione. putrida incisio
ne. Tunc uulnera pctōz nostrorū sunt
recētia. quādo adhuc sunt in uolunta
te uel in recēti opere. et tunc sanari p̄nt
per unctiōnē id ē sp̄ss̄ sancti īspirati
onem. uel eplāsti id est leuis penitētie
impositionē **Eccl. x. Languor prolixu**

or grauat medicū breuē languorē pre
cidit medicus **Eiusdē. xxxvii. Dngen**
cari9 faciet pigmēta suauitatis et un
ctiōnes cōficiet sanitatis. Tunc sunt in
ueterata. quādo per lōgam consuetu
dinem sunt iterata. **Psal. Inueterani t̄**
ter omnes inimicos meos. et tunc inci
gēt adustioe. id ē adustioa carnis ma
ceratione. **Psal. Ore renes meos et cor**
meū. Cacha. xiii. Per ignē uraz eos si
cut urit argētum. Tunc sunt putrida
quādo tam diu stat hō in peccatis q̄
feret coraz deo. et hominib9. **Jobel. i.**
Cōputruerunt iumēta in stercore suo
In quoz persona dicit p̄pheta. Pu
truerunt et corrupte sunt cicatrices mee
et. Et tunc indigēt icisione icisua putri
bulatione. Tunc em̄ sepe carnes putri
de auferunt. et ipsi ad deū conuertunt̄.
Psal. Multiplicate sunt infirmitates
eorū. postea accelerauerūt. De ista inci
sione dicit **Job xvi. Cōcidunt me uul**
nera super uuln9. **Terciuū notabile ē.**
q̄ xp̄s per ostēsiōnē uulnez Thomā
in fide solidauit. Ipse quidē erat tri
bulatus de xp̄i passione. desperatus de
eius resurrectione. et tepid9 sc̄us in ei9
amore. Sed xp̄s per ostēsiōnē uulne
rum tribulatiū letificauit. desperatum
certificauit. et tepidū inflāmauit. **Ista**
etiā tria in xp̄i uulnerib9 inuenimus.
Ibriō nāq̄ tribulati ibi inueniūt cōso
lacionem. **Greg. Si passio xp̄i ad mel**
loriam reducat̄. nihil est adeo duruz
quod non equo aīo toleret. Hoc signi
ficatum est. **Exodi xv. ubi lignuz mis**
sum in aquas amaras eas dulcorauit.
quia memoria crucis omnes tribulati
ones in dulcedinē cōuertit. **Referit aut̄**
Aristoteles. q̄ si uas cere noue vndiq̄
clausum in mari ponat̄. aqua que sūt

perducatur. **S**imiliter quādo se laudat. hoc nō facit propter se. sed ppter nos. **Greg. in moral.** Deus qui nos prohibet ne proprio ore laudemur. per scripturas sacras laudes suas loquitur. nō quia ipse eis indiget. qui proficere laudibus nescit. sed dum suā nobis magnitudinem narrat. nostrā ad se impericiam subleuat. et bona sua loquēdo nos edocet. que omnino homo nō cognosceret. si de se tacere voluisset. **Deinde subdit.** Idcirco igitur laudes suas indicat. ut ualeamus eū audientes cognoscere. cognoscētes amare. amātes sequi. sequētes adipisci. adipiscētes uero eius uisione perfrui. **Propter nos igitur nō propter se xps in euāgelio se commendat dicēs.** Ego sum pastor bonus. **In isto igitur euāgelio de quatuor fit mentio.** scz de pastore. mercenario. lupo et ouibus. **Pastor bonus est xps cuius tria ponit signa.** **Primū ē quia pro ouibus animā ponit.** Sed cuius hō habeat tria scz. res. propinquos. personā propriam. **Ista tria pro ouibus sunt ponenda.** **Berni. super Cant.** Nec otiose totiens repetitū est petro. **Amas me in commissione ouium.** Ac si dicat **Ihesus.** **Nisi me ualde ac perfecte ames.** hoc ē plus quā tua. plus quā tuos. plus quā te. nequaquā suscipias curāz hanc. **Nec te inromittas de ouibus meis pro quibus sanguis meus fusus est.** **Sua autem pro ouibus non ponunt.** qui tēporalia eis non retribunt. **1. Jo. iij.** **Sui habuerit substantiā huius mūdi.** et uiderit fratrem suum necessitatē habere. et clauerit uiscera sua ab eo. quōd charitas dei est in eo. **Sui os non ponunt.** qui cōsanguineos insufficientes promoueri faciūt. **Sepe autem qui carnaliter intrat. carnaliter uiuit.**

Pastor.

Jo. iij. **Quod natum est ex carne caro est.** **Petrus** introductus in atrium pontificis per ancillā. **xpm negauit.** quia sepe quem caro que est ancilla aie introducit. **xpm non cognoscit.** **Personā non ponunt.** qui malis nō resistūt. **Ezechi. xlii.** **Non opposuistis uos murum pro domo israhel.** **et xps** at ista tria pro ouibus posuit. **Diere. xii.** **Reliqua domus mea.** id ē familiā meā. scz āgelos. **dimisi hereditatē meā.** id est totā celestē substantiā meam. **dedi dilectā animāz meam in manus inimicorum meorum.** **Et cunctus signū est quia oues cognoscit.** unde dicit. **Cognosco oues meas.** **et cognoscit** at eas per ymaginē suam. quam eis impressit. **Psal.** **Signatum est super nos lumen uultus tui domine.** **Per arma uestimenta uirtutum quibus fideles ornauit.** **Ro. xiiij.** **Induamur arma lucis.** et infra **Induimini dominum.** **Ihesum cruciatum.** **Per signa bono operum quibus eos decorauit.** **ii. Thi. ii.** **Firmum fundamentum dei stat habēs signaculum.** hoc. **cognouit dominus qui sunt eius.** et discedat ab iniquitate omnis qui uocat nomen domini. **quasi dicat.** hoc ē signum quod sunt domini. **quādo a malo discedunt.** et bona faciunt. **Per doctrinā suam qua eos informauit.** **Jo. xlii.** **In hoc cognoscūt omnes quia mei estis discipuli.** si dilectionē habueritis ad inuicem. **Sua uero mali ista non habuerunt.** **Jo.** in iudicio a xpo non cognoscuntur. **Unde Crisost.** super **Mattheum** loquēs in persona xpi. **dicat.** **Pater et cognoscit filios suos.** **pprios per imaginem suam.** **Rex uero milites suos per arma sua.** **Pastor oues per signa sua.** **Magister autem cognoscit discipulos suos per doctrinā suam.** **Ego autem non**

cognosco uos. tanq̄ pater filios meos. quia meam ymaginem non habetis. **Nec tanq̄ rex milites meos.** quia mea arma abiecastis. **Nec ego cognosco uos tanq̄ pastor oues meas.** quia mea signa nō portastis. **Nec cognosco uos tanq̄ magister discipulos meos** quia meam doctrinā cōtempstis. **Ter-**
cium signū est q̄ oues ad ouile dedu-
cit. Ideo dicit. **alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili rē.** **Notandū autem q̄ sunt quidam qui sunt totaliter intra ouile sicut sunt boni cristiani qui sunt de ecclesia et numero et merito. Quidā totaliter extra.** sicut heretici. **Q**
nec fidez habēt nec opera. **Quidā par-**
tim intra et partim extra. sicut mali cri-
 stiani. **Nam inquantū habēt fidē sunt**
 intra. **inquantū mala opera sunt ex-**
 tra. **Prelatus igit oues q̄ sunt intra.** de-
 bet fouere. **morbidas uero que sūt ex-**
 tra debet effugare. **Illas uero q̄ sunt**
 partim intra et partim extra debet ex-
 citare. **stud triplex officii represen-**
tat baculus pastoralis. cuius princi-
 pium habet **relectionē ad innuēduz**
 ut ea que aliq̄ predicat ad se reflectat.
 ut sic oues que sunt intra per bouū exē-
 plum nutriat. **Medium at̄ habet recti-**
tudinē. et est aptus ad percutiēdum.
 ut scz oues morbidas expellat. **An fi-**
ne habet stimulū et punctionē. ut. s. pi-
 gros in ecclesiā introducat. **Ecc̄. xii.**
Verba sapiencium quasi stimuli rē.
Secundo fit mentio de mercenario
qd̄ autē aliquis sic mercenarij tria si-
gna ponit. **Unū est q̄ de ouibus nul-**
lam curā gerit. quod notat̄ cum dicit̄
Mercenarij uidet lupū ueniētem et di-
mittit oues. **Auḡ.** **Mercenarij si ouis**
aberrat non reuocat. si infirmatur nō

medetur. **si deuorat non lacrimatur.** si
 subterfugiūt tēporalia que ipse ama-
 uit fugit. **Secundū signū est quia fu-**
git. unde subdit **Mercenarij autez fu-**
git quia mercenarij est. **Auḡ.** **D merce-**
narie lupū uidisti et fugisti. forte dices.
Ecce hic sum. non fugi. fugisti quia ta-
 cuisti. **corpō hic fuisti.** spiritu fugisti
Greg. **Lup̄ ueniēs indicat.** quo quis/
 q̄ animo super gregis custodiam sta-
 bat. **Aliquādo tamē prelat̄ pōt fuge-**
re. quādo scz ipse sol̄ querit. **sicut fu-**
git Paul̄. ut habet. **ii. Cor̄. xi.** quia
 hm̄ **Auḡ.** cessit persecutioni ut serua-
 ret se alioz utilitati. **Aliquādo debet**
 se opponere. quādo scz persecutio po-
 pulo indicit. **Aliquādo non debet fu-**
 gere nec se opponere. sed patiēter expe-
 ctare. quādo scz tm̄ lana id est tempo-
 ralia diripiunt. **Mat̄. v.** **Sui uult te-**
cum in iudicio cōtendere. et tunicā tol-
 lere. **dimitte ei et palliū.** **Tercium signū**
est quia tm̄ lanā id ē tēporalia querit.
Auḡ. **Sunt in ecclesia quidā preposi-**
ti nō propter deū que sunt dei queren-
tes. sed tēporalia om̄da sectātes ho-
 nores ab hominibz appetētes. **quisq̄s**
talis est mercenarij ē. **Legit̄ Genesis**
xxxi. q̄ quādo **Laban iuit ad tondē**
das oues. **Jacob fugit.** quia qn̄ prela-
 tus in subditis tm̄ tēporalia q̄rit. cri-
 stus ab eo recedit. **Tercio fit mētio**
de lupo cuius triplex officii scz rape-
re. dispergere. et mactare. **De duobz pri-**
mis dicit̄ hic. **De tercio dicitur supra**
Jo. x. **Fur nō uenit nisi ut furet et ma-**
ctet et perdat. **Lupus igit infernal̄ a-**
lmas dispergit. **disperfas rapit.** **rap-**
tas occidit. **Primo igit dispergit id ē**
per diuersa uicia spargit. **Nam lucifer**
spargit per superbiā. **māmon.** per a-

lupus.

uariciam / asmodeus per luxuriã / Tãto
autem spargunt crudelius. quãto sciunt
se habere tẽpus breuius. Dicit in li. de
animalib9 / quia quãdo lup9 se nescit
7 nõ põt predari / uadit de nocte iux
ta ciuitates 7 hominib9 insidiat / Sic
dyabol9 sciẽs temp9 suum esse breue
iam de hominibus bestialib9 non cu
rat. sed bonos deuorare festinat / Psu
dor9 de summo bono / Tunc dyabol
lus cõtra euz quem possidet acius se
mit / quãdo se diuina uirtute ab eo ex
pellendum cognoscit / Apocal. xii. De
terre 7 mari quia descẽdet ad uos dia
bolus habẽs irã magnã. sciẽs q7 mo
dicum tẽpus habet / Secũdo aĩas di
spersas rapit ad penã. 7 hoc quadam
cathena anulos multos habet / Con
ficatur enim ex mala suggestione / dele
ctatione / cõsensu. opere. cõsuetudine.
7 necessitate / Prouer. Fumib9 peccato
rum suz cõstringit / Quis at elemosi
ne sine læce in cor demonis 7 sagittæ
orationes sine lapides. tamen postq7
dyabol9 sic eũ incathenauit uix expel
li põt siue per sagittas elemosinarũ / si
ue per lapides orõnum / Job xli. Nõ
fugabit eũ uir sagittari9 7 in stipulam
uersi sunt ei lapides funde / Tercio ani
mas sic raptas occidit i morte eterna
/ Psal. / Mors peccatoz pessima / Est
enim mala. quia animã deuastat 7 pal
scit. / Psal. / Mors depascet eos. / Glosa
Hoc dicit ad similitudinez iumentoz /
que non radicitus herbas euellunt sed
summitates carpunt. ut iterũ herbe na
scant ad pastũ / Sic etiã illi morte de
pasti reuiuiscunt. quia nõ deficiunt / Est
peior quia nõ potest mori / Augustin9
de ci. de. / Nulla quippe maior 7 peior
est mors. q7 ubi non morit mors / Est

pessima / quia utrũq7 occidit scz corp9
7 animã / Idem ibidẽ. / Mors aĩe fit cũ
eam deserit deus. / Mors corporis euz
illud deserit anima / Mors utriusq7 cũ
anima a deo separata deserit corpus
/ Ita enim nec ex deo uiuit aĩa nec cor
pus ex ipsa. / Quarto fit mẽtio de o
uib9 xpi de quib9 tria signa ponũ
tur / Primũ est. quia pastorez recogno
scunt. unde dicit / Cognoscunt me mee.
/ Boni em cognoscũt deũ nõ tm cogni
tione innata. que ẽ per instinctu7 natu
ralem / De qua / Job xxvi. / Dñs homi
nes uidet eum / Non tm cognitõe spel
culatiua. que ẽ per fidẽ / De qua. / i. Col
rintb. xii. / Uidem9 nunc per speculuz
in enigmate. sed maxie cognitõe pra
ctica. que est per mãdatoz dei obser
uationem / Psal. / A mãdatis tuis intel
lexi / De qua tãdem peruenit ad cogni
tionem que est aperta / De qua ibidem
/ Tunc at facie ad faciẽ. / Secundũ est
quia uocẽ ei9 audiunt. unde dicit in
fra / Oues mee uocẽ meã audiũt / unde
supra dicit / Non nouerũt uocem alic
norum / Tres em uoces sunt alienorũ 7
quarta ueri pastoris / Prima est uox lu
pi id ẽ demõis. qui uocat oues ad oc
cidendũ / Greg. / Lupus est malign9 spi
ritus / qui caulas fidelium insidias circu
it 7 mortes animaz querit. / Secũda
est uox furis / id ẽ carnis que uocat ad
predãdum / De quo fure dicitur supra
/ Fur non uenit. nisi ut furet / hẽ. / Caro ei
per uisum 7 alios sensus corporis ani
mam depredat / Tren. iii. / Ocul9 meus
depredatus ẽ animã meã / Tercia uox
est mercenarij / id est mũdi qui eas uo
cat ad tõdendũ. / Licet mũd9 pmit
tat tamen in morte oues suas rãdẽ
7 attõsas ipsas extra mũduz mittit.

Job xxvii. Diues cum dormierit ni-
hil secum afferet. Quarta uox ē ueri pa-
 storis id est xp̄i qui eas uocat ad pa-
 scendum. Jo. x. Ingredietur et egredietur
et pascua inueniet. De his quatuor uoci-
 bus dicit Bern. Vocat mundus. uo-
 cat caro. uocat dyabolus. uocat cr̄ist̄us.
Mundus dicit ego deficio. caro ego i-
terficio. dyabolus ego interficio. xp̄s ego
reficio. inde quem sequeris. Tertium
 signum est q̄ pastore sequuntur et post
 eum uadunt. Vnde postq̄ dixit dñs.
Oues mee uocē meā audiūt. subiūxit.
et sequuntur me. Ideo xp̄s assimilatur se-
 galline. Matth. xxiii. Quociens uolui
 congregare filios tuos quēadmodum
 gallina congregat pullos suos sub a-
 las. Instar enim galline fouet bona nra
proposita. donec pariat per bōa ope-
ra. et tunc debemus eum sequi regradia-
do et cognoscēdo eius dona. Legitur
 de proprietatibus auis q̄ gallina iter-
 dum fouet oua anatū et pauonū. et p-
 pria. Sed cum oēs creuerit ueri pulli
 matri adherēt. anete in aquis se imer-
 gunt. pauones de sua pulcritudine glo-
 riantes nutrice relinquit. Sic etiā de-
 us bona proposita fouet et nutrit. s̄
 quidā sibi adherēt qui ipsum sequun-
 tur per imitationē per gratiarū actio-
 nem. Alii uero eū deserētes in aq̄s uo-
 luptatum se imergūt. Alii uero de sua
 superbia gloriātes ingrati existūt.

Bermo secundus unde supra
Dñus pastor animā suā dat
 pro oibz suis. Mercenarius
 autē et qui non est pastor uidet
 lupum ueniēte etc. Sicut est differen-
 tia inter regē et tirānum. quia rex intē-
 dit utilitatē populi non suā. tirannus
 autem utilitatē suā nō populi. Sic

differētia est inter pastore et mercena-
 rium et lupū. Officiū enim pastoris ē o-
 ues pascere. et mercenarii oues tondere.
 et lupi oues occidere. Dicit autē Augusti-
 nus de uerbis domini. q̄ pastor ē di-
 ligēdus. mercenarij est tolerandus. q̄
 tādū est utilis q̄dū nō uidet lupum
 ueniēte. Tunc em̄ fugit. Lupo siue lu-
 pus est uitādus. Est igitur officij pas-
 toris pascere uerbo sc̄ et exēplo et tem-
 porali subsidio. Verbo quidē per in-
 structionē et correctionē. Uiere. iii. Da-
 bo uobis pastore iuxta cor meū q̄ pa-
 scet uos sciētia et doctrina. i. Thi. iiii.
Argue. obsecra. increpa in om̄i patien-
tia et doctrina. Boni em̄ sunt obsecra-
 di. mali arguēdi et increpādi. Omnes
 autem cum discretōe et patiētia tolerā-
 di. Hunc est q̄ in archa moysi erāt mā-
 na. uirga et tabule testamēti. ut habet
Debre. ix. quia in plato qui est archa
 dei. debet eē māna dulcis exhortatio
 nis quo ad bonos. et uirga seuerē cor-
 rectionis quo ad duos. et tabule dis-
 cretionis quo ad om̄s. Hinc ē q̄ Sa-
 lomō fecit sculpi in basibz tēpli bo-
 ues et leones et cherubin. ut habetur. iii.
Regum vii. In boue mānētudo siue
 maturitas. In leone ferocitas. In che-
 rubin sciētia signat. Prelat̄ em̄ quia
 debet esse basis id ē sustentamētuz ec-
 clēsie debet quātum ad bonos eē mā-
 suetus. quātum ad duos seuerus. quāt-
 um ad om̄es sapiēs et discretus. Secū-
do dicit pascere exēplo per bone uite
informationē. ad Titū. ii. In omnibz
 teipsum prebe exēplum honoruz ope-
 rum. Legit. i. Regū x. q̄ Saul fuit al-
 tior omni populo ab humero et sur-
 sum. quia prelat̄ sicut pre aliis imi-
 net officio. sic debet eminere exēplo.

Pastoris offi. 3.

Grego. Non debet hominum ducatum suscipere qui nescit hoies uiuendo p̄ire / sed hodie multi habent uocē Jacob bonā doctrinā. sed manū Esau per operationē malā. De talibus dicit Job xli. Ossa bebestiarum uelut fistule eris.

Sunt enim ossa dyaboli inquam carrent sensu bene uiuendi / sed uident eē fistule dei inquam habent sonum bene docendi. Tales non uiuificāt aīas / sed occidunt. **T**ripliciter enim pōt dici pastor esse occisor ouium suarū / etiam sine iniectione manū. uno quādo dat eis pabulū uenenatū. **S**ecundo modo / quando subtrahit eis pabulū necessarium. **T**ercio modo / quando uidet q̄ herbā uenenatā comedūt / et tamē nō ardet. **S**ic et prelati subditos occidunt. p̄rio malū exēplūz prebēdo. **D**see vi. Participes sacerdotū in uia interficiētium. pergentes de sikkem in hierusalē. **I**nterf. Falsi sacerdotes abscondunt uia / et occidunt homines malis operibz ne perueniāt in hierusalē. **S**ecundo bona tēporalia auferēdo. **E**ccl. xxxiiii. Panis egentium uita pauperū est / qui defraudat eum homo sanguis est. **I**bidē. Qui auferit i sudore panē. quasi qui occidit pauperem. **T**ercio uicia dissimulādo. **E**zec. xxxiii. Si dicēte me ad impium morte morieris / et non fueris ei locus ut se custodiat a uia sua mala / ipse iniquitate sua morietur. sanguinē autem eius de manu tua requirā. unde dicit negligens prelati. **L**acha. xi. Non pasce uos / quod morietur moriat / et quod succiditur succidat. **Grego.** Tot occidunt quot ad mortē quotidie tepidi et tacētes ire uidemus. **T**unc subditus moritur sine te / quādo in cā mortis contradicentem pertulerit te. **T**ercio debz pa

scere temporali subsidio per submissione / **Aug.** Talis debet esse rector. q̄ proponat uerbū doctrine ignorantibus / et mēsam suam cōmunicz indigentibus. **L**ibēter audit eīz linguaz loquētem. cui expectat dexterā portigentem. **Greg.** Qui non dat pro ouibz substantiam suā. quō pro hiis datur est animaz suam / sed multi sunt q̄ sua subditis nō tribuūt / sed potius ab eis bona sua auferūt. **T**ales uident eē peiores dyabolo. **C**um enim hō tria habeat scz res tēporales. corp⁹ et animam. **D**yabolus non curat de rebus nec de corpore / sed t̄m de aīa occidēda. **G**en. xii. Da mihi animas cetera tolle tibi. **Q**uis autem aliquando res auferat et corpus ledat. hoc nō facit nisi apud animā / ut scz per rerū ablationē et corporis lesionē animā trahat in desperationem. **P**relati autē auarus et res auferit indebite rapiendo. **E**zechi. xxiiii. **D**e pastoribus israhel qui pascat se / metipsoz et corpus ledit iuste opprimendo. ut ex tali oppressionē possint pecuniā extorquere. **D**ichee iii. Si quis non dederit in ore eoz quippiā sanctificat super eum prelium. **V**ias occidit prauū exēplum prebēdo. **L**acha. xi. **P**asce pecora occisionis. **G**lo. **C**uicumq̄ doctores mininos scādalisant ipsi pecora occisionis nutriunt. **Q**equit uidere de officio mercenariū. quod est tondere. et tamē x̄p̄s p̄rio pastori nūc q̄ dixit / quia non erat mercenari⁹. nec dixit occide quia non erat lup⁹. **S**i dixit pasce quia erat pastor uer⁹. **S**emel tamen sibi dixit occide. nam sicut dicitur **M**at. x. **C**uz petrus uidisset lintē de celo descēdere in quo erāt quadrupedia. serpētia terre et uolatilia celi. **S**ca.

est uox ad eum dicēs Surge petre oc-
cide ⁊ māduca. Ibi em non erāt oues
quia non dixisset ei. occide ⁊ pasce s̄
erant uolatilia per que intelligunt̄ suū
perbi. ⁊ reptilia terre per que intelligū/
tur auari. Et quadrupedia immunda
per que intelligunt̄ luxuriosi. Luxuria
enim in corpore agit̄ quod ex quatu
or elemētis cōponit̄. Vel signat̄ luxu
ria per quadrupedia. quia luxuriosus
uadit in infernū cum quatuor pedib⁹
Quar⁹ at̄ uadit cum duobus. Unus ē
quia male acquirit̄. ali⁹ quia male retinet̄.
Superbus em uadit cum trib⁹. Unus
est quia bona que habet suis meriti re
cepisse se credit. Ali⁹ autez est quia fal
so de se sentit. ⁊ multa se credit habere
que non habet. Tercio at̄ est quia i sua
cōparatione ceteros paruipedit̄. Lu
xuriosus uadit cum quatuor. Unus ē
uicium gulositatis. Uult em laute co
medere ut possit suā libidinē exercere
Secūdo autem ē uicū libidinosē uo
luptatis. ut dicit Hieronim⁹. Venter
mero estuās cito despumat in luxuriā
Tercio autē est uicū prodigalitat̄. Si
cut patet in filio prodigo qui disti/
pauit unuersam substātiā suā uiuē
do luxuriose ut habet̄. Luc. xv. Guar
tus est uicū rapacitatis. quia postq̄
cōsumpserit propria cōuertit se ad ra
piendum aliena. Omnes igit̄ tales p̄
latus debet occidere. ut uidelicet super
biam occidat in superbis. auariciā in
auaris. luxuriā in luxuriosis. Sequit̄
tur uidere de officio lupi id ē dyabo
li quod est oues occidere. Suas q̄dez
tripliciter occidit. Primo decipiēdo p̄
astutiam. Legit̄ enim q̄ lup⁹ aliquan
do uoces humanas emittit. ⁊ aliquan
do latratū canū fingit. ut sic pastores

⁊ oues decipiat. Aliquādo em dyabo
lus aliquā suggestionē imittit. que ha
bet speciez homi. ut sic boies decipiat.
ii. Coz. xi. Timeo at̄ ne sicut serpens
euam seduxit astutia sua. ita corrupā/
tur sensus uestri. Ibidē Ipse em sacha
nas trāffigurat se in angelū lucis. Tūc
se in āgelum lucis trāffigurat. quādo
ea uidet̄ suggerere que boni āgeli per/
suadere cōsueuerūt. Secūdo frangen
do per impatiētiam. Legit̄ q̄ quādo
lup⁹ ad ouile uadit ne canes ei⁹ odo/
rem sentiant. cōtra uentū uadit. Sicut
autē per uētū prosperū. prosperitas
sic per uentū contrariū aduersitas de/
signat̄. Tunc igit̄ dyabol⁹ cōtra uen
tum uadit. quādo hominē in aduersi/
tatibus existētem. itez tēptando inua/
dit. Sepe em dei iusticia p̄mittente. ho
mini. tribulato ex ablatōe terrene sub
stantie addit afflictionē i corpore. et
inde tēptationē in mēte. ut sic ad ipa
tientiam ⁊ desperationē inducat. sicut
patet in Job. cui pri⁹ res abstulit. De
inde filios extinxit. Deinde graui ulce
re eum percussit. tandē per uxorē ⁊ a/
micos graues tēptatōes in cor ei⁹ mi
sit. sed ille eum in omnibus superauit.

Talis em⁹ est natura dyaboli q̄ si
in principio ei resistit debilis efficitur.
Crisost. super Mathe. In primis gra
uis ⁊ intolerabilis est impet⁹ dyabo
li. quem si quis fortiter sustinuerit. i se
cundo iueniet ifirmiorē. Quāto enim
plus percussus fuerit. tāto magis refri
gecit ⁊ defecit. Tercio alliciēdo per
spem uanā. Legit̄ in libr. de animal
bus. q̄ lupus diligit ualde ludere. ⁊ si
potest rapere puerū. cum eo ludet. ⁊ si
ea eū comedit. Sualiter at̄ dyabolus
cum p̄ctōre ludat. ostēdit Gregori⁹ in

pastorali dicēs. **D**yabolus modo alio
rum facta grauiora alleuiat. modo
nihil esse quod perpetrātū ē affirmat.
modo misericordē deū loquit. modo
ad huc tēpus subsequēs ad penitenti/
am pollicet. ut dum per hec decepta
mens ducit. ab incepta intēctione peni/
tentie suspendat. **Prouer. xiiii. Stultis**
illudat peccatū. id ē dyabolus qui fuit
causa peccati. postq̄ at cum peccato /
re sic iuferit eū comedit. Ambro. in ser /
mo. Dyabolus filios suos non diligit.
sed odit. Sic enī eos amat ut perdat.
sicut amat gluto porcellū ut comedat.
¶ Vel per lupos icelligi possunt tirāni
Grego. Lupus super oues uenit. cū qui
libet iniustus raptor fideles et hūiles
opprimit. De istis lupis dicit Sopho
nie iiii. Iudices eis lupi uespere nō re /
linquebant in mane. Abacuc. i. uelocio
¶ res lupis uespertinis. Sūt enī lupi ues
pertini. matutini et meridiani. Lupi ma
tutini. quia adhuc nō esuriūt multuz.
partem ouis comedunt et partē relin /
quunt. Tales sunt multi tirāni q̄ bona
pauperū rapiūt. sed partē tamē eis di
mittunt. Lupi uero meridiani. id est q̄
usq̄ ad meridiē non comederūt. et q̄
multū esuriunt et quia p̄pter estū mul
tum sitiunt. totā ouem comedūt et san
guinem bibūt. Tales sunt qui totā su
pellectilē auferūt. et insuper possessio /
nes quas cum multo sudore acquisi /
uerunt diripiūt. Psalms. Iudices pra
ui lupoꝝ more cūcta diripiūt. et vix
pauca pauperibꝝ derelinquunt. Lupi
autem uespertini. id est qui usq̄ ad ues
peram non comederūt. adeo esuriūt. q̄
et carnes ouis comedūt et sanguinē bi
bunt. et pellē scindūt et ossa frangunt.
Sic sunt multi tirāni. qui a pauperibꝝ

pecunias exhauriūt. possessiones diri
piunt. domos tollunt. uestes auferunt
personas opprimunt. **Hiere. li. Come /**
dit me. deuorauit me Nabuchodonosor
rex babilonis. hoc quo ad lupos
matutinos qui p̄ artē carniū come /
dunt. Absorbuit me sicut draco. hoc
quo ad lupos meridianos. qui totā
ouem comedūt et sanguinem bibūt. Et
superius dicit. Iste nouissimꝝ exossauit
me Nabuchodonosor. hoc quo ad lu
pos uespertinos qui ōnia comedunt
et sanguinē bibūt. et ossa frangūt. Pro
uer. xxviii. Leo enī rugiēs et ursus est /
riens. princeps impius super populū
pauperem.

Sermo terciꝝ vñ supra.
Animam meā pono p̄ ouibus
meis. Serui dei pro quibꝝ cri
stus animā suā posuit. et quos
precioso sanguine redemit. cōparant
ouibus propter sex. que in ouibus re
periunt. Primo ē ouis aīal multa sim
plicitate predicti. Sic serui dei debent
esse simplices. id est sine plica duplici
tatis. De qua simplicitate dicit Grego.
in moral. quod abhominant. egipti
hoc israelite deo offerūt. quia simpli
citatē et māuetudinē deo immolant.
quam abhominātes egipti fatuital
tem putant. Et ista simplicitas consi
stet quātum ad aspectū simplicitē. sc̄z ut
ipsum ad deū tm̄ dirigāt. et tūc totū
corpus id est cōgeries operū erit luci
dum. id ē deo gratū. **Matth. vi. Si o**
culus tuꝝ fuerit simplex. totū corpꝝ tu
um lucidum erit. et istā simplicitateꝝ a /
spectus non habēt illi. qui cum uno o
culo uolunt respicere in celū. et cuꝝ alio
in terram. et qui uolunt simul diligere
deum et mundū. cōtra quos dicit. Mat

thei vi. **N**ō potestis deo seruire ⁊ mā/
mone. Tales nō habēt simplicitatez a/
quilinam. **A**quila enim pullos quos
uiderit celū aspiciere tanq̄ p̄prios nū
tric. quos at̄ ad terrā tanq̄ degeneres
abicit. **S**ecūdo debēt habere simpli
cem affectū. scz ut simplici corde non
duplici proximum diligāt. i. **P**etri. i.
Simplici ex corde inuicē diligite at/
tentius. **I**stā simplicitatē affectus nō
habent illi qui in ore habent dilectio/
nem sed in corde seruāt rācorē. **E**cclē.
xii. **I**n labiis suis indulcat inimicus
⁊ in corde suo insidiat̄ ut subuertat te
in foueā. **I**sti non habēt simplicitatez
colūbinam que caret felle amaritudi/
nis ⁊ rācoris. **N**ath. x. **E**stote pruden
tes sicut serpētes ⁊ simpli. si co. **T**er
cio debēt habere simplici actū ut sim
plici intentione proximo seruiat. **R**o.
xii. **S**ui tribuit in simplicitate nō ha/
bent illi qui iō aliquibz tribuunt aliq̄
ut surripiat̄ sua. **E**ccl. xiii. **S**ubridens
spem dabit. **n**arrās tibi ōnia bōa ⁊ di
cit q̄ opus tibi est. **E**t cōfundet te in
ebis tuis donec exinaniat te bis ⁊ c.
Isti non habēt simplicitatē ouiu. **O**
uis enim nullum ledit ⁊ nescit mala in
ferre. sed illata patiēter tolerare. **O**m/
nibus seruit. quia pascit ⁊ induit. **O**n
de dicit **A**ug. q̄ ouis implet p̄ceptuz
euāgelici. quia de duabz tunicis dat
unam non habēt. **S**ecūdo ē ouis ani
mal quod naturaliter fugit lupū. **S**ic
quilibet debet fugere peccatū. **E**cclē.
xxi. **S**uasi a facie colubri fuge pecca/
tum. **p**mo multo āplius. **N**am iter ea
que sunt infra terrā nihil est peius in/
ferno. **I**nter ea que sunt in terra nihil ē
peius serpēte ⁊ colubro. **I**nter ea q̄ sunt
super terrā id est in aere nihil est peius

dracone. **E**t tamen ista tria inuitant̄ a
propheta ut laudent deum. **L**audate
inquit dominū de terra dracones ⁊ ō/
nes abyssi serpētes ⁊ uolucres p̄nate
Nusq̄ autē propheta dicit. q̄ super/
bi uel auari uel luxuriosi laudēt deuz
Ex quo sequit̄ q̄ p̄t̄m est peius dra
cone inferno. ⁊ serpēte. **N**ec mirū q̄ in
fernus laudat dei iusticiā sicut latro ī
patibulo iudicē laudat. quia ip̄m iu/
stum eē demonstrat. **D**raco pre sui ma/
gnitudine laudat dei potentiā. **E**st eī
maximus omniū animantiū super ter
ram. **S**erpens laudat dei sapientiā ip̄
se enim caput abscondit ⁊ corpus per/
cussioni exponit. **E**t in hoc deum lau
dat qui tantam sapiētiam sibi dedit.
Peccator em̄ deuz non laudat s̄z blas
phemat. **R**oma ii. **N**omē dei per uos
blasphemat. **T**ercio ouis est aīal v/
tile ⁊ fecundū. **N**e cesse est at̄ q̄ quādo
oues sunt fete. pastor eas custodiat ⁊
portet. **P**sa. xl. **F**etas ipse portabit.
Tribus at̄ decausis ouis aliq̄n abor/
sum patit. **P**rimo fm̄ **M**inium. quan
do est sola. **T**unc em̄ pre nimio timo/
re abortit. quia timet ne in os lupi de
ueniat. **S**ecūdo. p̄pter contruū. sicut
idem dicit. **T**ercio. quando comedit
herbas uenenatas. **A**ristotiles aut̄ po
nit quartū qd̄ maxime eas abortit̄ fa
cit. **S**icut fumū extincte cādele. **A**nima
tunc est pregnās. quādo habet multa
bona proposita. tunc parit quando
ea cōplet per bona opera. **S**ed pecca/
tor est solus. quādo non habet deū se
cum ⁊ perdidit participationem meri
torum ecclesie. **E**t quia est solus nō ha
bet qui euz adiuuet uel subleuet. **I**deo
enim fetum boni propositi nec etiā in
corde pōt nutrire. nec ipsum per bōa

opera parere. et sic necesse est quod patiat
aborsum. Eccl. iiii. De soli quod si cecide
rit non habet subleuantem. Auarus in cor
de suo multa habet tonitrua. Domus est
anxietas in acquirendo. Aliud timor in
custodiendo. Aliud dolor in perdendo.
Et ista tonitrua boni propositi fetui
extinguunt. Inter tot enim anxietates ty
mores et dolores bona proposita cre
scere non possunt. sicut patet in semine
quod spine suffocauerunt. Lu. vii. Luxuria
est herba uenenata que corpus et
animam inficit et corrumpit. boni pro
positi fetui extinguit. Semen enim non po
test crescere in terra conculcata ut habe
tur ibidem. Animam enim luxuriosi a demo
nibus conculat. Eccl. ix. Omnia muli
er que est fornicaria quasi stercus in uia
conculcabit. Superbia est fumus qui in al
cum ascendit et subito euanescit. Iste fu
mus fetui boni propositi extinguit. Se
men enim non potest crescere in terra petro
sa id est in mente dura que ad penitenti
am rescindi non potest. ut habetur ibi
dem de semine quod supra petram ceci
dit. Quarto ovis est animal obedi
ens et mansuetum. Illi autem pastori o
ues secure obedire possunt qui eas co
gnoscit diligit et defendit. Sic et uerus
pastor christus circa eas habet scientiam co
gnoscendi. Jo. x. Cognosco oves meas
et potestiam defendendi. ibidem. Non rapi
et eas quisquam de manu mea. et uolunta
tem saluandi. ibidem. Animam meam pro o
uibus meis pono. Ber. Huic secure me
credo qui saluare me uelit nouerit pos
sit. Dicit in li. de animalibus. quod pastores
docent oves festine ambulare ad auditum
alicuius uocis. Sic et uiri religiosi de
bent esse multum ueloces ad obediendum
ad uoces prelati sui. Debet autem ista obe

diencia habere tres comites. i. simplici
tatem. charitatem. et concordem uolunta
tem. Istud significatum est Job lxi. ubi
dicitur. quod iob amici dederunt sibi oues u
nam. et in aure auream unam. per in aures
enim intelligitur obediencia. Psal. In au
ditu auris obediuit mihi. Ista obedi
encia debet habere ouem annexam. qua de
bet fieri cum humili et simplici corde.
Et debet esse aurea quia debet fieri ex
unanimi et concordia uoluntate. Quidam
enim obediunt non simpliciter sed fide
Isti non habent ouem annexam. Alii ob
ediunt non ex charitate sed necessitate.
Horum in auris non aurea. Alii prudentes
apud semetipsos suam uoluntatem
nolunt unire cum uoluntate prelati. Ho
rum in auris non est una. Quinto o
uis est animal sobrium et modestum. qua par
uis pascuis est contenta et expensis mo
dicis sustentatur. Sic et serui dei modicus
debet esse contentus. Seneca. Dicitur sit ti
bi ex re facili. nec ad uoluptatem sed ad
cibum accede. Palatum tuum fames exci
tet non sapor. Desideria tua pro re
dime. quia hoc tamen curare debes ut del
sinant. Ubi autem istarum ouium in fu
turo erit ille de quo dicitur. Ezech. xxx
iii. In pascuis uberrimis pasceas oves
meas. et in montibus excelsis erunt pasce
earum. ibi requiescent in herbis uirenti
bus. et pascuis pinguius pascentur super
montes israel. Ex quibus uerbis habe
tur. quod pascea beatorum uberrima pi
guia et uirentia. pascentur enim in cognitio
ne summe ueritatis. Et ista pascea erit
uberrima. quia siue ingrediantur ad con
templandum deitatem. siue egrediantur ad
contemplandum humanitatem ubique inue
nient plenam saccietatem. Jo. x. Ingredietur
et egredietur et pascea inueniet. Eiusdem

xvii. Hec est uita eterna ut cognoscant
te solū uerū deū ⁊ quem misisti Thel-
sum xpm. Secūdo pascēt i delecta-
tionē ⁊ fructiōe summe suauitatis. et
ista erūt pascua pigua. Psal. Et adī-
pe frumētī satiat te. Stud frumentum
est ille qui de se dicit Jo. xii. Dist gra-
num frumētī cadēs in terrā mortuum
fuerit ipsum solū manet ⁊c. Adeps isti
us frumētī est suauitas ⁊ delectatio q̄
causat ex amore dei. Psal. Sicut adī-
pe ⁊ pinguedine repleat anima mea.

Tercio pascēt in eternitate perpe-
tue securitatis. Et ista tūc erūt pascua
uirentia. Nūq̄ em̄ illa pascua arefēt
uel marcescēt sed semper ipsa uirent
perpetua erūt. Sexto at̄ ouis ē ani-
mal multū pacificū māsuētū ⁊ quietuz
Sic ⁊ serui dei laborare debēt ut quie-
ti sint. Thessal. iiii. Rogamus autem
uos fratres ut abūdetis magis ⁊ ope-
ram detis ut quieti sitis. Ista aut̄ qui-
etem habēt illi qui terrena despiciunt
⁊ in deo amorē suū ponūt Jo. xvii.
Hec em̄ locut⁹ sum uobis ut i me pa-
cem habeatis. In mūdo at̄ pressuram
habebitis. Grego. Suid em̄ quiet⁹ q̄
nihil in hoc mūdo appetere. Suid la-
boriosus q̄ terrenis desideris estua-
re. Huc est q̄ israhel sabbatuz accepit
in munere. egyptus percutit in musca-
rum multitudine. Cum em̄ tria sint q̄
naturaliter quietē appetāt sc̄ corpus
sensus ⁊ anim⁹. In hominib⁹ terrenis
desideris deditis q̄scere ista nō pos-
sunt. Corp⁹ enim semper est in labore
⁊ fatigatione. Ecc̄i. xxxi. Laborauit
suis non possunt habere somnū nec q̄-
ietem. Cum em̄ quies sensuū sit somn⁹.
a talibus somnus fugit. Gen. xxxi. Cu-

giebat somn⁹ ab oculis meis. Ecc̄i. v.
Saturitas diuitis id ē abundātia di-
uitiarum non sinit eū dormire. Anim⁹
semper est in sollicitudine. Niere. xlix.
Turbati sunt in mari. pre sollicitudine
quiescere nō potuerūt. Et quia ista tria
sunt in auaris quietē nō possunt ha-
bere. ideo dicit Aug⁹. Diuitias iuē-
sti requiē perdidisti. Cum uigilas de
his cogitas. cū dormis latrones som-
nias. In die sollicit⁹ in nocte pauid⁹.
semper autē medicus.

Quinta tertia. Ter. prim⁹

Modicum ⁊ non uidebitis me.
iterū modicū ⁊ uidebitis me.
Jo. xvi. Naturale est inter a-
micos q̄ cupiunt mutua uisione per-
frui. mutua locutiōne refici. ⁊ corpora-
li presentia cōsolari. ⁊ deoq̄ discipuli
desiderabāt semper xpm uidere. eius uer-
ba audire ⁊ presentia retinere. ⁊ iō ni-
mis tristabant. quādo xps de suo re-
cessu mētiōnē faciebat sicut dixit i uer-
bis premis. Modicū ⁊ nō uidebitis
me. Circa quod sciēdū q̄ apostoli fu-
erunt in quadruplici statu. Prim⁹ est
in quo fuerūt in multo timore. et hoc
ante passionē. Tumebant em̄ semper ne
xpi presentia perderēt. ad hoc perti-
net quod dixit parū supra. hec aut̄ ab
inicio nō dixi q̄a uobiscū erā. et nunc
uado ad eū qui me misit. Istū enī ti-
morem in eis generabāt uerba tristia.
que super hoc sepe eis replicabat. Jo-
han. xii. Filioli mei adhuc modicum
uobiscū sum. Eiusdē xiiii. Adhuc mo-
dicum ⁊ mund⁹ me iam nō uidebitis. Se-
cudus stat⁹ est in quo fuerūt in multa
tristitia ⁊ dolore. ⁊ hoc in passioe ⁊ in
toto illo triduo in quo ipsum nō ui-
derunt. ⁊ ad hoc pertinet illud qd̄ di-

et modicum et non uidebitis me et illud quod sequitur Amen amen dico uobis quia plorabitis et flebitis uos etc.

Tercius status est in quo habuerunt gaudium sed semiplenum et hoc post resurrectionem. Gaudebant enim de hoc quod christum sibi apparentem uidebant sed plene gaudere non poterant quia sciebant quod modico tempore id est tantum .xl. diebus cum eis moraturus erat et ad hoc pertinet illud Et iterum modicum et uidebitis me.

Et illud Vos autem contristabimini sed tristitia uestra uertetur in gaudium. Sed autem predicta uerba sunt intelligenda dicit Augustinus. Modicum tempus fuit quod non uiderunt eum id est illud triduum quo in sepulcro quiescit et iterum modicum quo eum uiderunt id est illi .xl. dies in quibus sepius post resurrectionem suam eis apparuit. Hec autem uerba in mentem eis erant obscura quod ea intelligere non ualebant id est dicebant quid est quod dicit nobis modicum.

Huius autem triplex erat causa. **P**rima secundum Crisostomum propter eorum tristitiam que amouebat a mente eorum ea que dicebant. **A**lia erat secundum eundem contrarietas que uidebatur esse in uerbis domini dicentis uidebitis me et non uidebitis.

Tercia est quia credebant quod eis parabolice loqueretur sicut sepe facere consuevit. **Q**uartus status est in quo habuerunt gaudium plenum et perpetuum ut in beata dei uisione in qua modo sunt.

Et ad hoc pertinet illud et tunc autem uidebo uos et gaudebit cor uestrum et gaudium uestrum nemo tollet a uobis. **S**ecundum autem Augustinum illud intelligit de gaudio illius beate uisionis de qua dicitur prius Jo. iiii. Cum apparuerit ei similes erimus quia uidebimus eum sicuti et studium enim gaudium nunquam tollit nec finitur.

Augustinus ibidem ubi non est finis et sufficit nobis. **E**ternus igitur erit neque enim sufficit nobis finis nisi cuius nullus est finis. **I**stius autem quadruplicem statum apostolorum ostendit dominus per similitudinem mulieris pregnantis et parturientis.

Talis enim mulier quadrupliciter potest considerari. **P**rimo prout est pregnantis et tunc est in multo timore. **S**epe enim timet ne fetus dispereat et huic respondet primus status apostolorum in quo semper timebant ne christus ab eis recederet. **S**ecundo prout est in partu et tunc est in multo dolore propter ueteris cruciationem. **E**t huic respondet secundus status apostolorum in quo fuerunt in multa tristitia propter christi passionem. **T**ercio prout est post partum et hoc dupliciter. **U**no modo prout peperit filium et habet gaudium semiplenum et huic respondet tertius status apostolorum in quo fuerunt aliquantulum in leticia propter christi resurrectionem et tunc semiplenum habuerunt gaudium. **S**ecundo prout peperit masculinum tunc habet gaudium plenum et huic respondet quartus status apostolorum in quo modo sunt ubi habent plenum gaudium et perfectum. **U**nde dicit Augustinus ibidem Parturicio tristitie partus autem gaudio comparatur quod tunc magis esse consuevit quando non puerula sed puer nascitur. **I**stius quadruplicem statum habet et serui dei. **S**unt enim in timore et merore in gaudio semipleno et in gaudio perfecto. **I**n timore quod sunt ne deum amittant sicut propheta dicebat se amisisse dicens Redde mihi letitiam salutaris tui. **S**ed notandum quod ab aliquibus recedit et nunquam redit ab aliquibus recedit et redit ab aliquibus nunquam recedit et ideo non oportet quod redeat.

Et ista triplex differentia fuit in cristi
familia quam habuit in hac uita. **Fu**
it enim uny scz iudas a quo xps recessit.
qn ipm tradidit nūq̄ redit q̄a despe
rauit. cum dixit. **Peccauit** tradens san
guinem iustuz plenus malicia 7 om/
ni iniquitate spiritū exalauit. **Abidem**
et i fine laq̄o se suspēdit. **Secūdo** fuit
Petrus a quo xps recessit quādo ip/
sum negauit sed statim redit quando
amare fleuit. **Tercia** fuit beata uirgo
Maria a qua xps nuq̄ recessit. 7 id
redire non oportuit. **Ista triplex dif**
ferētia quotidie in hac uita inuenit et
per similitudinē in sole cōsiderat. **Sol**
em aliquas partes nunq̄ illuminat scz
regionem infernalē. **Aliquas** aliquā illu
minat aliquādo non sicut nostraz ha
bitabilem. **Aliquas** at̄ semper illuminat
sicut ea que supra sunt ut dicit **Dyo**/
nisius. **Similiter** 7 in hominibus qdaz
sunt a quibz sol iusticie recedit 7 nun/
q̄ redit sicut sunt duri 7 obstinati q̄ de
um a se expellunt. 7 ne ad eos redeat
malis operibz cōtradicunt. **Job xxi.**
Dixerunt deo recede a nobis. **Ecce** q̄a
expellunt eū. **Sciētiam** uiarū tuaz nō
lumus. **ecce** qui a ne redeat cōtradicūt
Eiusdem xxiiii. **Ipsi** fuerūt rebelles lu
mini. **Isti** sunt qui dicunt. **Psalm** xxx.
Auferte a me uia. **Declinate** a me semi/
tam cessz a facie nra sancty israhel. **No**
lunt enim q̄ deus ad eos redeat nec per
uiam mādatoꝝ nec semitā cōsiliōꝝ
nec q̄ illum uet per inspirationē faciē
mentis eoz. **Alii** sunt a quibus deus re
cedit 7 postea redit sicut sunt peniten
tes a quibus deus recessit per culpā sed
redit per penitentiam. **Mathe. xviii.** **Si**
penitentiā gens illa egerit a malo suo
quod locut⁹ sum aduersus eā agam.

7 ego penitētiā super malo qd cogi
taui ut facerē ei. **Cacha. i.** **Conuertimi**
ni ad me 7 ego cōuertar ad uos dicit
domin⁹ exercitū. **Tales** etiā sunt ui
ri sancti a quibz ad modicū iocundi/
tas cōtemplationis subtrahit et hoc
ut feruētius requirat 7 fort⁹ teneatur.
Ber. super Latic. **Subtrahit** se ad tem
pus ab eis quo auidi⁹ reuocet 7 for/
tius teneat. **Preterit⁹** uult teneri abi
ens reuocari. **Et** tamen illud modicuz
quo se subtrahit ualde uidet eis lon/
gum. **Idem** **D** modicū non modicum
o modicū longū. **Pie** dñe modicum di
cis q̄ nō uideam⁹ te. **Saluum** sit uer/
bum dñi mei. **Tamē** longū est multuz
7 ualde nimis. **Verū** tamen utriq̄ uel
rum. 7 modicū meritis non modicum
uotis. **Alii** uero sunt a quibz nūq̄ rel
cedit sed quasi uolēter eū tenet. **Sant**
ui. **Tenui** eū nec dimittā. **Ambrosius.**
Uim facimus dño. nō compellēdo s̄
flendo. non prouocādo iniuriis. s̄ la/
crimis exorādo. nō blasphemādo per
superbiam. sed per humilitatē meren/
do. **D** brā uolētia que nō indignati/
one percutit sed mīa condonat. **Se**
cundo serui dei sunt i merore. **Et** hoc
quadruplici de causa. que significatur
Josue xv. **Suspirauit** axa ut sedebat
asino 7 dixit p̄ri suo. **Terrā** australem
7 arētem dedisti mihi iunge 7 irriguā
Deditq̄ ei irriguū superi⁹ et inferius.
Axa sedēs asino est aia p̄sidēs corpo
ri suo. que plorat. **Primo** q̄a sepe ha
bet mentē aridā ab humore deuotōis
interne. hoc est habere terrā arentem.
Psalm. **Anima** mea sicut terra sine aq̄ ti
bi. **Eccl. li.** **Anime** nostre sitiunt uebe/
menter. **Secūdo** plorat q̄ adhuc ha
bet corp⁹ inflāmatuz igne concupiscē

tie et hoc est habere terram australem propter quod dicit Apostolus **Ro. vii.** In felix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius. **Tercio** plorat pro dilatione superne patrie et hoc est habere irriguum superius. **Psal.** Sup flumina babilonis illic sedimus et fleuimus. **et.** **Quarto** plorat pro incolatu presentis miserie et hoc est habere irriguum inferius. **Psal.** Deus mihi quia incolatus. **et.** **Tercio** serui dei habent hic gaudium et consolationem semiplenam quod significatum est. **iii. Regum xvii.** ubi dicitur quod deus per cornos mittebat Helye mane et uespere panem et carnes et bibebat de torrente. Ille pane et carne uescit qui celesti consolatione nutrit que maxime ex meditacione diuinitatis et humanitatis percipit. **Sed** ista consolatio in tribus deficit. **Primo** quia habet imperfectionem quod notatur per hoc quod dabatur tamen mane et uespere et non meridie. **In** mane et uespere est lux et calor sed imperfectus in meridie uero perfectus. **Beati** igitur pascunt in meridie id est in perfecta dei cognitione et dilectione. **Canticum i.** Indica mihi ubi pascas ubi cubas in meridie. **In** presenti autem pascuntur mane et uespere quia imperfecte deum diligunt et cognoscunt. **i. Cor. xii.** Nunc cognosco ex parte. **et.** **Secundo** huius admixtionem que admixtio causatur uel ex corporis corruptioe uel dyaboli temptatione uel mundi persecutioe quod notatur per hoc quod bibebat de torrente. **Psal. i.** Vinum tuum mixtum est aqua. **Tercio** habet terminacionem quod notatur per hoc quod deus illum cibum sibi subtrahit intantum quod uadens saretam sidoniorum buccellam panis uix habere potuit quia deus uiris sanctis sepe consolaciones spi-

rituales subtrahit adeo ut etiam modicum habere non sinat et hoc facit deus siue ut in humilitate conseruent. **ii. Corinth. xii.** De magnitudo reuelationum extollat me. **et.** **Sine** ut incauta securitas intet que est mihi negligetie. **Greg.** Dum mens secura redditur in corpore laxatur. **Quarto** serui dei habent gaudium plenum et hoc prout sunt in beata uita quod quidem ex dei uisione causatur et ideo dicitur. **Item** autem uidebo uos et gaudebit cor uestrum. **et.** **De** qua uisione dicitur **Job xxxii.** Videbit faciem eius in nubilo. **i. Petri. i.** In quem desiderat angeli prospicere. **Math. xvii.** Angeli eorum semper uident faciem patris mei. **Sed** facit hic **Greg.** questionem in moralibus quare si uident quod uidere desiderant et si uidere desiderant quod uident. **Et** respondet **Desiderium** inquit anxietatem huius anxietas penam satietas uero fastidium. **De** sit ergo in desiderio anxietas desiderantes faciant. **De** sit in satietate fastidium. **satietati** desiderant. **Erit** igitur nobis delectabiliter impressa sitis simul atque satietas sed longe abente a siti necessitas. **Non** ergo a satietate fastidium quia sitiētes satietabimur et satietati sitiētes. **per** ergo quod omnis defectus ibi suppletur et gaudium plenum inuenitur ad quod nos perducatur dominus.

Sermo secundus.
Quod cum parit tristitiam habet quia uenit hora eius. **et.** **Inter** malos et bonos hoc distat quia mali uolunt facere festum ante uigiliam uolentes nunc gaudere temporaliter et ideo in futuro facient uigiliam quia flebunt eternaliter. **Alii** etiam sunt qui uolent uenire de festo ad festum id est de gaudio presentis uite ad gaudium felicitatis.

tis eterne **C**ontra quos dicit Hieron/
Difficile ymo impossibile est. ut presen/
tibus quis ⁊ futuris fruatur bonis. ut
de deliciis transeat ad delicias. ut hic
uenter ⁊ illic mentē impleat. ⁊ ut i utro
q; seculo sit primus. ⁊ in utroq; appare/
at gloriosus. **B**oni uero faciunt hic vi/
giliam in luctu penitentie. ⁊ iō perueni/
unt ad festum iocunditatis eterne. ⁊ hoc
ē quod dicit hic sub methaphora mu/
lieris. **M**ulier cum parit tristitia habet
Ecce uigiliam penitentie. **D**einde sub/
dicitur **T**ristitia uestra uertet in gaudi/
um. **E**cce festiuitas iocunditatis eterne.
In uerbis premissis tria ponunt. **P**ri/
mum ē similitudo mulieris parientis
cum dicitur. **M**ulier cum parit. **I**sta mu/
lier significat ecclesiam uel quilibz fide/
lem animā. que concipit per bona pro/
posita sed parit per bona opera. **D**e/
qua dicitur **A**poca. xii. **M**ulier amicta
sole ⁊ luna sub pedibus eius. ⁊ in capi/
te eius corona stellarum duodecim. et in/
uero habes. ⁊ clamabat parturientis et
cruciat ut pariat. **T**unc ista mulier ē a/
micta sole quādo induta est xpi con/
uersione scz pietate humilitate. **p**ati/
entia ⁊ obedientia. **R**o. xiii. **I**nduimini
dominū **I**hesum xpm. **P**er lunā signi/
ficat mutabilitas rez temporalium. **S**i/
cut em luna mutat. quia nunc plena.
nunc semiplena. modo uacua. **S**ic mū/
dus aliquādo est plenus. qñ alicui dat
plenam cōsolationem. **A**liquādo semi/
plenus. quādo ex vna parte dat cōso/
lationē ex alia tribulationē. **A**liquā uā/
cuis. quādo dat omnimodā desolati/
onem. **I**stā lunā sancti habent sub pe/
dibus quia auariciā habēt sub affecti/
bus. **A**uari aut habēt istā lunā in capi/
te. quia hñt cupiditatē in mēte. **A**mos

ix. **A**uaricia in capite omnium. **D**ebent
etiam habere coronas. **xii. stellarum.** quia
debēt imitari doctrinā et exēpla duo/
decim apostolorum. **P**arit aut per bona
opera sed cum cruciatu. quia in bñ o/
perando multa sustinet aduersa. **R**o.
viii. **O**mnis creatura ingemiscit. ⁊ par/
turit usq; adhuc. **S**unt aut aliq; mulie/
res que nollēt parere. quia nolunt do/
lorem partus sentire. **S**ic etiā sunt mul/
ti qui nolunt facere opera mēte quia ti/
ment aduersa sustinere. sed iter ceteras
proprietates liliū legit q; succus eius p/
dest mulieri ad pariedum. **C**erua etiā
comedit quādam herbā uel radices. q;
dicitur dragantea que parere eam facit.
Ait quoq; **I**lmus. q; aquila in nido
suo ponit quēdam lapidē preciosum.
qui ipsam iuuat ad pariedum. **I**stud
liliū est xps qui dicit **C**antic. ii. **E**go
flos campi ⁊ liliū cōuallium. **N**on em
est flos orti. sed capi. quia odor sue mi/
sericordie non est clausus sed apertus.
⁊ non est liliū montium sed uallium. quia
non plantat in montibus id ē i cordi/
bus superborum sed humilium. **S**uccus hu/
ius liliū est sanguis xpi. **P**er herbā si/
gnificat humana fragilitas siue mor/
talitas. **P**salm. xl. **O**mnis caro fenit. **S**i/
cut ei herba uirescit. deinde arefcit. post
ea putrescit. **S**ic hō uiret in iuuetute. a/
rescit i senectute. putrescit i morte. **P**er
lapidē preciosum significat gloria
sanctorum. que ⁊ lapis est in quātum est
solida ⁊ eterna. ⁊ preciosa ē in quātum
est ineffabilis ⁊ supra merita. ⁊ lucida
est in quātum illuminat mētes ⁊ corda.
Psalm. **P**osuit i capite eius coronā de
lapide precioso. **I**sta igitur tria faciunt
ut homo non dimittat. ppter aduer/
sa quin pariat per bōa opera. **P**rimū

no

est meditatio passionis dñice Hebre.
xii. Recogitate eū qui talem sustinuit
a peccatoribus aduersus semetipm o
tradictione. ut nō fatigemini animis
uestris deficientes Grego. Si passio cri
sti ad memoriā reducit nihil est quod
non equo aīo toleret. Secundū ē me
moria mortis proprie Idē Valde se
sollicitat in bono opere qui semp co
gitat de extremo fine. Tercū est me
ditatio celestis glorie Glo. super illud
Jaco. i. Omne gaudiū existimate. 1c.
De indignemini si mali in mundo flo
rent. si 7 uos patimini quia nō est xpi
ane dignitatis in tēporalib9 exaltari
sed potius deprimi. Ali nihil habēt
in celo. 7 uos nihil in mūdo. s3 spe illi
us boni ad quod tēdit. quicqd i uia
cōtingat gaudere debetis Secundo
ponit h9 mulieris tristitia salubris
dicit Tristitiā habet. que quidez tristi
cia causat ex quadruplici causa. ut di
cit Grego. in moral. sc3 quādo qs cō
siderat ubi fuit. ubi erit. 7 ubi est. 7 ubi
non est. Ubi fuit inqt in pctō. ubi erit.
in iudicio. ubi est. in miseria. 7 ubi non
est in gloria. Prīo ergo tristari debet
quia fuit in pctō. ex eo. q̄ perdidit de
um 7 omne meritū suū. Nicbe. i. Ca
ciam eis plāctuz uelut draconū. luctū
quasi strucionū. Camel9 draconis i in
fidis posit9 caput cum plāta conterit.
tunc draco plāctum magnū emittit.
Strutio oua in puluere relinquēs eo
rum obliuiscit. que aliquādo a bestiis
cōculcant. Tandē strutio rediēs 7 fra
cta oua inueniēs luctum facit. Pecca
tor igit debet luctū facere. 7 deb3 plā
gere instar draconis. quia caput suuz
id est deū perdidit. 7 instar strucionis
quia perdidit oua sua id ē ōnia meri

ta sua 7 bona opera Secūdo deb3 ha
bere tristitiā 7 timorem. cōsiderādo q̄
erit in iudicio Psal. A iudiciis em̄ cul
is timui Nam fm Greg. Superi9 erit
iudex irat9. inferi9 infern9 accensus.
A dextris pctā accusantia. a sinistris
demonia ad suppliciū trabētia. Ter
cio debet habere tristitiā cōsiderando
q̄ est in miseria Psal. Deu mihi quia
inco. me. prolōga. ē. Dec mirū quia si
cut dicit Crusost. super Mattheū Ani
ma in hac uita est potēs sed peregrina
Caro autē infirma sed in domo pro
pria est. Caro igit quia hic ē domesti
ca. sepe anime dominat. Anima uero
quia est potēs resistit. 7 sepe carne9 ad
bonuz trahit. In futuro at erit anima
potens. quia in domo ppria. caro ue
ro infirma 7 peregrina. 7 ideo tūc aīa
carni totaliter domiabit. 7 quicquid
uoluerit spūs mox cōsentiet corpus. et
ponit exēplum Crusost. Si em̄ aliqs po
tens i domo pauperis hospitat. pau
per ibi iubet quia in domo sua ē. Di
ues autē aliquā ibi habet agēdi fidu
ciam quia potēs est. Sed si pauper in
domo diuitis intrauerit non est ausus
os aperire. tum q̄ peregrinus ē. tum
quia pauper est. Quarto debet habe
re tristitiā cōsiderādo. q̄ nō est in glo
ria. 10 suspirabat propheta dicens Si
cut ceruz desiderat ad fon. aquaz. sc̄
Ceruz quādo senescit grauat in corni
bus. i. ueterantē pili. 7 caligāt oculi. tunc
pugnat cum serpēte 7 euz occidit. hau
stoq̄ ueneno ardētissime sicut 7 in flu
men se proiciēs totus renouatus exit.
Sic uiri sancti pugnat cum dyabolo
carne 7 mūdo. 7 ardēter sicut ad fon
tem uite peruenire. Ubi renouant i cor
nibus id est in uirtutibus. quia modo

habent eas imperfectas tunc autē per
fectas. i. Coz. xiii Cum uenerit quod
perfectum ē euacuabit quod ex par/
te est. Renouant in pelle id ē in corpo
re quod efficitur. imortale. subtile cla
rum. et agile. Renouant in oculis qa
nunc uidet in enigmate. tunc autē facie
ad facie ut dicit. i. Coz. xii. Tercio
ponit oportunitas tēporis. cum dicitur
quia uenit hora eius. In presenti ei
uita est tēpus flendi peccata. In futu
ro at erit tēpus letādi in gloria Ecccl.
iii. Tempus flēdi et tēpus ridēdi. Nō
est tempus pugnādi cōtra uicia. Tūc
erit tēpus quiescēdi in pace perpetua.
Modo est tēpus belli. Tunc uero tem
pus pacis. Modo est tēpus propter
deum perdēdi modicū. Tunc erit tem
pus acqrendi et non perdēdi. Augusti
nus in li. i. omel. Quasi fenus traieci
uum cum deo facis. hic das ibi recipi
es. hic das res perituras. ibi recipies
res sine fine permāsuras. Notādum
q tempus quadrupliciter pōt cōside
rari scz in mūdo. in iudicio. in celo. et
in inferno. In mūdo de tēpore est ma
gna copia. et ideo. ipso uti debem⁹ ad
bonum operādum. Gal. vi. Dum tem
pus habemus. operemur bonū. ad om
nes. Ad malū uitādum. Ecccl. iiii. Con
serua tēpus et deuita malū. Et ad sa
lutem procurandam. ii. Coz. vi. Ecce
nunc tēpus acceptabile. Ecce nūc dies
salutis. In hoc igit tēpore debet qui
libet benefacere priusq tēpus pretere
at. priusq omnia derelinquat. Ecccl. xi
Desis q tempus p̄treat. et mors ap
propinquat. et relinques omnia alia. In
iudicio at erit de tēpore nostruz ac
cepti. et sim illud nos examiat et ui

dicabit. Psal. Cum accepero tempus
ego iusti. iudi. Ber. Omne tempus no
bis ipensum. requiret a nobis qualiter
sit expēsū. Idem. Sicut non peribit
capillus a capite. sic nec momētū a tē
pore. Ideo sancti uiri diligēter cauēt
ne de tēpore modicū quid amittāt. ne
de eo in iudicio rōnem reddāt. Vnde
Aug⁹. in li. cōfes. accusat se coram deo
de hoc q araneas muscas capiētes a
liquādo libēter aspexit. et de hoc q p
uiam trāsies canes leporē insequentes
aliquādo libēter uidit. Ideo autē de
his se accusat. nō quia in his pecca
tum sit. sed quia tēpus quod ibi occu
pauit in bonis meditationib⁹ expen
dere debebat. In celo at erit temporis
perfectio plena. Deutr. xxxiii. Adesse
festināt tēpora. id est ad perfectionem
Sed modo est tēpus preteritū. modo
presens. modo futurū. Tunc erit nullū
preteritū nullum futurū. null⁹ annus.
nullus mēsis. nulla ebdomada. s; tm̄
una dies. Qacha. xiiii. Erit dies una q
nora est domino. non dies neq; nox.
In tēpore uespere erit lux. In iferno at
erit de tēpore magna caristia. Apoca.
x. Angelus iurauit per uiuētē. q temp
pus ampli⁹ non erit scz ad penitēdi.
Si em̄ dānati possent habere aliquod
temporis momentū. carius esset eis q
si totum lucrarent mūdum. qa tunc
possent penitere et miam promereri. Un
de dixit sanct⁹ Martyn⁹ dyabolo. Si
tu miser ab hominū infestatione desi
steres. et de malis tuis peniteres. ego
de deo cōfessus tibi ueniam pollicerer.
Sed quia dyaboly est extra tempus
merēdi. et in malo cōfirmat⁹. ideo peni
tere non potest. Seruādus ē igit quod
dicit. Ecccl. x. Quodcūq; potest man⁹

tua instanter operare. quia nec opus nec ratio. nec scientia nec sapientia erunt apud inferos. quo tu properas. Homo enim quatuor modis mereri potest. Primo bona opera faciendo. sed hoc ibi non erit. ideo dicitur quod non erit ibi opus. Dam nati enim manus ligatas habebunt. ideo nihil boni operari poterunt. Mat. xxi. Ligatis manibus et pedibus etc. Secundo potest quis mereri carnem suam mortificando et rationi subiuciendo. sed hoc ibi non erit. ideo dicitur quod ibi non erit ratio que sensualitati dominetur. Non enim uiuet secundum rationem sed secundum furiosam sensualitatem. quia semper erunt in turbatione. Psalm. Peccator uidebit et irascetur. semper in desperatione. Diere. xxxii. Desperauimus post cogitationes nostras inimici. Tercio potest quis mereri perfecte in deum credendo. sed hoc ibi non erit. ideo dicitur quod non erit ibi scientia uidelicet sanctorum que per fidem deum cognoscunt. In hac enim uita fideles habent de deo ueram fidem. in beata autem uita habent apertam uisionem. sed damnati habebunt obumbrata. Matth. xxii. Mittite eum in tenebras exteriores.

Quarto potest quis mereri deum diligendo. sed hoc ibi non erit. unde dicitur quod non erit ibi sapientia. id est sapida scientia quia cum sapore deus diligit. damnati autem deum non diligunt sed odio habent. unde psalm. Superbia eorum qui te oderunt ascendet semper.

Sermo tercius.

Quoniam autem peperit puerus iam non meminit pressurę. propter gaudium quia natus est homo in mundum. Quis penitentia sanctorum uiuorum multam uideat habere asperitatem. tamen leuigari debet considerando tantę glorie immensitatem. Et istud ostendit

Hieronymus quadruplici exemplo dicens. 1. maritudinem radicis dulcedo componat. 2. pericula maris spes portus delectat. 3. Dolorem medicine spes salutis mitigat. 4. Qui enim nucleum desiderat nucem frangat. Ergo penitentiam agat qui eterno uult adherere bono. Quintum autem exemplum ponit dominus hic. quia dolorem parturitatis alleviat natiuitas optate prolis. ideo dicitur. Cum autem peperit puerum iam non meminit pressurę. Per hanc mulierem designat ecclesia siue quilibet fidelis anima. quam quidem christus desponsauit. que desponsata concipit et parit. Desponsat autem eam christus anulo fidei. Usee ii. Sponsabo te mihi in fide. Ubi dixit. Desponsabo te anulo suo subarravit mercedem. Designat autem fides per anulum. quia anulus gemis ornat. sic fides xii. articulis. quasi xii. lapidibus preciosis. qui erant rationali summi sacerdotis ut dicitur. Exodi xxviii. Ista autem fides debet habere annexam bonam operationem. speciem et claritatem. que etiam in anulo significatur.

Nam quantum in manu defertur bono opera exprimentur. Lu. xv. Date anulum in manu eius. Uultus enim sponsus pro malo haberet si sponsa sua anulum in archa uel in bursa teneret. et non in manu portaret. Sic christo fides grata non est que tantum est in corde et non manifesta in opere. In quantum autem est figurę sperice que finem non habet. signat spes que est de uisibilibus et eternis. Roma. viii. Spes que uidetur non est spes. Ubi autem quod uidetur quis quid sperat. Si autem quod non uidemus speramus per patientiam expectamus. In quantum autem anulum ponit in quarto digito signat claritatem. Dicit enim phisici quod a corde que dam uena procedit que in quarto di-

104
gito respōdet per quod significat q̄
sponsa debet amare xpm spōsum suū
amore precordiali. **Mat. xxii** Diliges
dñm deuz tuū ex toto corde tuo. **Mo-**
dicur at̄ tm̄ in uno digito ad innuen/
dum q̄ debet amare euz amore singu/
lari. **In ceteris** em̄ homo uult bñe soci/
um nisi in amādo uxorez. **Sic** et cristy
non uult ut mundū cum ipso amemz.
Iaco. iiii Quicūqz uoluerit amicus es/
se huius mundi inimicy dei cōstituet.
Debet at̄ anulus aurez esse ad innuen/
dum q̄ debet eū diligere amore insu/
perabili. **Sicut** em̄ aurū sua preciosa
te omnia metalla excellit. sic amor spō
si et sponse omnes alios amores vin/
cit. unde uir et uxor patrē et matrem rel/
inquant et inuicē sibi adherēt. **Gen. ii.**
Relinquet hō p̄rem et matrē et adhere/
bit uxori sue. **Sic** etiā amor quo xpm
diligimus ceteros amores excellere de/
bet. **Mat. x** Qui amat p̄rem et m̄rez
plusq̄ me nō est me dignus. **Secūdo**
anima postq̄ xpo despōsata fuerit cō/
cipere et parere debet. **De cuius cōceptu**
et partu dicit **Aug.** in ep̄la ad probā
et **Julianaz**. **Hec** est uberior fecūdiorgz
fertilitas nō uētre grauescere sed men/
te grādescere. non laescere pectore sed
corde cādescere. non uisceribus terraz
sed celū orōnibus parturir. **Sūt** que/
dam mulieres que cōcipiunt sed nūq̄
pariunt. **Quedā** que pariūt et haruz q̄
dam pariūt monstra. **Quedā** pariunt
tm̄ feminas quedā masculos. **Ista** aut̄
moraliter p̄sequamur. **Sunt** em̄ q̄daz
anune que cōcipiunt bona proposita
sed nūq̄ pariunt ea per bona opera.
Pla. xxxiii Venerūt filii usqz ad par/
tum et uirtus non est pariēdi. **pro tali**
bus dicit **Mat. xxiii** De pregnan-

tibus et nutriētibus in illis diebus. **D**
rate aut̄ ne fiat fuga uestra hyeme uel
sabbato. **Sm̄ Ambros.** loquit̄ hic do/
minus de die uel fuga que ē in die iudi/
cij sue in morte cuiuslibet morientis.
Pregnātes autē sunt scdm̄ eūdem. qui
dei timorē et bona proposita concepe/
runt et per bona opera ea non pepererunt.
Nutriētes paruulos scdm̄ eundē
sunt. qui opera infirma et debilia ha/
buerunt. **Vel** aliter **sm̄ Aug.** **Pregnā**
tes sunt. qui iniquos cōceptus in cor/
de gerūt. **Nutriētes** paruulos sunt. qui
dyabolicas suggestiones prauis dele/
ctationibus nutriunt. qui dicunt̄ par/
uuli quia nō possunt uincere nisi uo/
lentes. **Psal.** Sagitte paruulorū facte
sunt plage eoz. **Idē.** **Beatus** qui tene/
bit et allidet paruulos suos ad petrā
Glo. **Beati** qui paruulos qui ex car/
ne nascunt̄ id ē moty prauos et malos
anteq̄ crescāt retinet̄ ne fiāt liberi. et al/
lidunt ad petrā xpm ut cōfracti dis/
pereant. **Est** ergo sensus. **De** illis q̄ in
die mortis sue inuenient̄ timorē dei et
bona proposita cōcepisse. et ea per bo/
na opera nō peperisse. et opera etiā in/
firma et parua fecisse. **Itē** ue illis q̄ ini/
qua desideria habuerūt. et qui dyabo/
li suggestiones praua delectatōe con/
sensu et opere nutrierūt. **De**inde subdit
dominus. **D**rate ne fuga uestra fiat hy/
eme uel sabbato. **Dicit** at̄ **mors** fuga.
quia anima tunc fugatur a deo. ut sibi
rōnem reddat. et dyabolo ut eam ad
tartarū rapiat. **Caro** fugat̄ a uermibz
ut eā comedāt. **Diuitie** fugant̄ a parē/
tibus ut eas diripiāt. **illi** igit̄ **sm̄ Hi-**
larum fugantur hyeme uel sabbato. q̄
moriunt̄ autē frigore p̄tōrum aut in
ocio bonoz operuz. **Crisost.** aut̄ dicit

qui non habet illum ignem de quo dicit dominus. Ignem ueni mittere in terram in hyeme est etiam si fuerit in media estate. Est igitur sensus. ut oremus deum ne mors nostra fiat in frigore peccati. uel cum extinctione ignis diuini. nec cum ocio in operibus bonis. Secundo quidam sunt que pariunt monstra Unde refert Aug. de ci. dei. q. temporibus suis natus est homo duplex in superioribus simplex in inferioribus habebat enim duo capita. duo pectora. quatuor manus. unum tamen uentre et duos pedes. Ulli igitur monstra pariunt qui faciunt peccata Peccatum enim facit hominem monstruosum. Monstrum esset si quis faciem retro et tergum ante haberet Talis est qui libet peccator qui habet faciem retro. mundum per amorem respiciendo. tergum autem ante deum seque obliuiscendo. Jeremie. ii. Verterunt ad me tergum et non faciem Dauidius monstrum esset si quis oculos et os in pedibus haberet Talis est auarus qui ad terrena semper respicit. Psalm. Dculos suos statuerunt declinare in terram. Et de terrenis semper loquitur. Psalm. xxv. De humo eloquium tuum musicabit Maximum monstrum esset si quis caput deorsum et pedes sursum haberet Talis est auarus superbus qui habet caput deorsum terrena auare amando. Amos ix. Auaricia in capite omnium et pedes sursum habet contra deum per superbiam recalcitrando Deuter. xxxiii. Ingrassatus est dilectus et recalcitrans Super maximum monstrum esset si quis celum deorsum et terram sursum uideret Talis est homo carnalis et luxuriosus in quo carnalitas et sensualitas rationi dominatur. Facit enim celum id est rationem deorsum descendere et terram id est sensualitatem sur-

sum ascendere. cum tamen dicat Proverbiorum xxv. Celum sursum et terram deorsum Tercio sunt quedam que tamen pariunt filias Ulli filias pariunt qui quedam uicia feminea faciunt Ille parit filias qui habet iracundiam que est uicium femineum quia mulieres de facili irascuntur Ecclesi. xxv. Non est ira super iram mulieris Sicut enim proprium uicium est hominis superbia. ita proprium uicium mulieris est ira. Ecclesi. x. Non est creata homini superbia. nec iracundia naturam mulierum quod dicitur. Haec uicia non habent a natura condita sed a natura corrupta quia iracundia est proprium uicium mulieris. idcirco ira apparet in facie mulieris quasi uiri. et sicut ursus ad pelum excutitur. sic eius animus ab ira obnubilatur. Et sicut saccus apertus quod habet in eis effundit. sic eius animus iratus et apertus impropria dicitur Ecclesi. xxv. Nequicia mulieris immutat faciem eius et obcecat uultum suum tanquam ursus et saccus apertus effundit iram suam in medio proximorum Ille parit aliam filiam qui habet emulationem et inuidiam que est uicium femineum quia cito mulieres ad inuidiam commouentur Unde dicitur Aiuicena quod mulieres naturam sunt inuide Ecclesi. xxxvii. Quia muliere tracta de his que emulat Ille parit aliam filiam qui habet metis inconstantiam que est uicium femineum quia mulieres sepe et cito mutantur. uir enim bene constans uix de mille uis inuenitur. de mulieribus autem nulla Ecclesi. vi. Dirum de mille uis reperiri mulierem nullam ex omnibus inueniri Quia deo secundum iura testimonium mulieris in causis non recipitur quia secundum uisidorum uariu et instabile testimonium femina profert Ille parit aliam filiam qui in factis

his habet improuidentiam que simi-
liter est uicium femineum quia propter defe-
ctum discretiois mulieres defacili deci-
piunt. Ad deo serpens non iuit ad uirum
sed ad mulierem scilicet Eua scilicet
ens quod mulier decipi possit. Thi. ii.
Mulier seducta est non uir. Tunc enim ille
parit aliam filiam qui habet rixam et loqua-
ritatem nimiam que est uicium femineum quia
mulieres sunt uerbose et rixose. Ecclesi. ii.
xxvii. Tecta iugiter perfructuosa in die
frigoris et litigiosa mulier comparatur
Ecclesi. xxv. Sicut enim ascensus areno-
sus in pedibus ueterani sic mulier lingua
diaboli libenter nutrit. Aug. super psal.
Pharaon masculos occidebat famias
referuabat id est uirtutes profocabat
concupiscentias nutrebat. Quartum sunt
quedam que pariunt masculos. Ista mu-
lier ut dictum est signat ecclesiam que om-
nes fideles filios prout sunt in hac ui-
ta in utero gerit sed ad eos parit cum
ad celos eos transmittit. Aug. Sicut
mulier nato in hoc mundo homine leta-
ta. Ita ecclesia nato in uita eterna fi-
delium populo exultatione replet. De
na autem de maioribus causis propter quas
puer extra uterum exire appetit postquam
ad debitum complementum uenit. est quia in
utero non inuenit sufficientem nutrimen-
tum. et non exire desiderat ut sufficientem
cibum inueniat. Ad deo igitur sancti uiri
in celo cupiunt nasci ut ibi possint re-
fici et faciant. In hoc enim mundo non est
facietas aliqua sed esuries tam in uiris. Do-
mines enim mundani appetunt diuitias
delicias et honores. et in his nulla est
facietas. Unde dicit Prover. xxx. Tria
sunt insatiabilia scilicet infernum. terra siti-

ens et ignis ardens. Infernum non faciat
animabus. et signat superbum qui non
potest satiari ambitio et domino ho-
minum. Unde refert Valerius quod cum A-
lexander audiisset ab anaxato comi-
te suo ex auctoritate sui preceptoris in-
numerabiles esse mundos suspirauit et
lexander et dixit. Deu me miserum quia
nec adhuc uno potitus sum mundo. Et
tamen ille qui uolebat totum mundum
possidere post modicum sepultura uix-
it quicquid pedum est contentus. Unde qui-
dam philosophus ad eius sepulchrum
ueniens dixit. Veri non sufficiebat isti
totus mundus. hodie sepultura quicquid
pedum est contentus. Terra sitiens non
potest faciri aqua. et signat auarum qui
ad instar ydropici quanto plus bibit
tanto plus sitit. Ecclesi. v. Auarus non im-
plebit pecunia. Ignis non faciat appo-
sitione lignorum. et signat luxuriosum qui
quanto plus delicias occupat tanto am-
plius inflamatur. Ecclesi. xxviii. Secundum
ligna silue sic ignis exardescet. Simili-
ter spirituales uiri et contemplatiui tria de-
siderant scilicet amare deum cognoscere de-
um et summe delectari in deo. Sed in
istis facietatem in presenti habere non
possunt. Ista sunt tria alia insatiabilia
que ponit Salomon scilicet oculus auris et
cor. Ecclesi. i. Non faciat oculus uisu. nec
auris implet auditu. Quid est quod fuit
ipsum quod futurum est. Quid est quod
factum est ipsum quod faciendum est.
Oculus enim non potest faciri in uide-
do pulchros colores. auris in audien-
do iocundos rumores. cor in cogitan-
do modo preterita modo presentia mo-
do futura. Ad deo dicit. Quid est quod fu-
it et. In uiris igitur spiritualibus oculis non
potest faciri hic in uideendo pulchritu-

dinem dei. Dec auris in audiēdo dul-
cem inspirationē dei. Dec cor in affici-
endo se circa dulcedinē dei. In futuro
autē ista tria faciabunt propter quod
dicit. i. Corint. ii. q̄ oculus non uidit.
nec auris audiuit. nec in cor hominis
ascēdit. que preparauit deus illis q̄ dili-
gunt illum.

Quarta

Ser. primus

Uado ad eum qui misit me. nemo
ex uobis interrogat me
quo uadis. Jo. xvi. Quando
aliquis paterfamilias aliquo est lon-
gus profecturus illis q̄ sunt de sua fa-
milia hic priō predicat. si uiderit eos
cōtristari tripliciter eos cōsolatur. ul-
dicēdo q̄ in breui reuertet. ul q̄ mit-
tet eis aliū tanq̄ se qui eos consolabi-
tur. uel occasione sui itineris magna u-
tilitas eis procurabit. Sic dominus n̄
ascensurus in celum primo discipulis
suis suū recessum predicat cum ait. ua-
do ad eum qui me misit. q̄ quia uidet
eos ex hoc tristari cōsolatur eos. Pri-
mo promittēdo eis suā celestē reuersi-
onem q̄ hoc recolat ecclesia in euāgelio
dominice precedētis. Hodicū inqt q̄
non uidebitis merē. Secūdo pro-
mittēdo aliū cōsolatorem tanq̄ seip-
sum cum ait. Si em̄ non abiero para-
ditus non ueniet ad uos q̄. Tercio
promittēdo q̄ ex suo recessu utilitas
magna erit sc̄z mūdi argutio. cū dixit
arguet mūdum de p̄cō. ipsoru; apo-
stolorum instructio. cum dicit. Doce-
bit uos omnem ueritatē. Et xp̄i clarifi-
catio cum dicit. Ille me clarificabit.
Dicit ergo. uado ad euz qui me misit.
Sed autē subdit. Et nemo ex uobis in-
terrogat me quo uadis. Potest dici q̄
hoc erat propter ascētionis euidentiaz

qua fuerant certificādi. Uñ dicit glo-
Ita palā ut nemo interroget qd̄ uisū
corporali fieri cerneret. uel p̄pter ni-
miam tristitiā. qua occasione sui recess-
us fuerant absorpti. uel propter pe-
narum tolerātiā quib; fuerant exte-
riti. Dixerat em̄ supra. Omnis qui in-
terrogat me quo uadis. X̄ps autē qui
erat in celestib; triūphator. i. Regū xi.
Porro triūphator in israhel non par-
cer. Factus est in terrestribus uiator.
Hiere. xii. Guare quasi colon; fact;
est in terra. q̄ quasi uiator declinās ad
manendū. Ille autem uiator nihil ha-
buit de plano. sed tota uia sua fuit al-
scensus uel descēsus. Nam priō descen-
dit de celo in mūdum. deinde ascēdit
de mundo in patibulū. postmodū
descēdit de patibulo in limbum. dein
de resurgens ascēdit in celum. ideo di-
xit uado ad eū qui me misit. Vocan-
dum autē q̄ xp̄s qui est uer; sol mult-
tos circuitus q̄ multas uias fecit. de q̄
bus. Eccl. i. Ori; sol q̄ occidit. q̄ ad lo-
cum suū reuertit. ibiq; renascens girat
per meridiē. q̄ flectit ad aquilonē. Lu-
strans uniuersa in circuitu pergit sp̄ri-
tus q̄ in circulos suos reuertit. Prima
igit uia fuit qua per natiuitatem car-
nis uenit in mūdū. Et hoc notat cum
dicit. Ori; sol. Venit autē per scalam
habentē tres gradus. sc̄z humilitatis.
paupertatis. q̄ acerbietatis. Lu. ii. In-
uenietis infantem. Ecce quāta humili-
tas. pannis inuolutū. Ecce quāta pau-
peritas. positum in presepio. Ecce quā-
ta acerbitas. Per istos autē eosdē gra-
du; postmodū redit in celum. q̄ sub-
u. Semetipsum exinanuit. ecce grad;

mopie et paupertatis. Forma serui acci-
piens Ecce gradus humilitatis. Factus
obediens usque ad mortem. Ecce gradus a-
cerbitatis Sed quo duxit eum ista scala
Sequitur enim. propter quod deus exal-
tauit illum et dedit illi nomen et Stul-
ti igitur sunt qui uolunt in celum ascende-
re per scala contrariam. scilicet diuitias de-
licias et honores. quia ista scala ducit
ad infernum. sicut predicta ducit ad ce-
lum De hoc habemus exemplum Luce
xvi Erat inquit quidam homo diues
ecce diuitiarum abundantia. Sui indueba-
tur purpura et bisso. ecce superbia et va-
na gloria. Et epulabatur quotidie sple-
ndide. ecce deliciarum affluentia. Sed quo
duxit eum ista scala. Sequitur enim. mor-
tuus est diues. et sepultus est in inferno.
Lazarus autem erexit sibi istam scala.
contrarios gradus habentem. Facebat
inquit ad ianuam eius. ecce gradus bu-
milicatis Erat inquit quidam medicus
ulceribus plenus. ecce gradus acerbita-
tis Cupiens saturari de micis. ecce gra-
dis paupertatis Sed quo duxit eum
ista scala. Sequitur. Factum est autem
ut moreretur mendicus et portaretur ab
angelis in sinu abrahe. Secunda uia
quam fecit christus fuit de mundo in pati-
bulum. ubi occubuit. unde postquam dixit
oritur. statim subiunxit et occidit. et
ista fuit uia excellentissime charitatis.
unde eius passio uocat excessus Luce
viii. Dicebat excessum eius quem com-
plecturus erat in Hierusalem. Excellit
enim omnes aliorum passiones in tribus
scilicet in amore. Jo. xv. Matorem ei hac
dilectionem nemo habet et in dolore
re Tren. i. Attendite et uidete si est dolor
sicut dolor meus. Et in ualore Jo. xii
Si exaltatus fuero a terra omnia tra-

ham ad meipsum Tercia uia fuit qua
iuuit de cruce in tumulum. Et notatur si-
militer per hoc quod dicitur et occidit. Si-
cut enim mortuus fuit in patibulo. sic et
mortuus iacuit in sepulcro. Et ista uia
fuit magne paupertatis. quia non po-
tuit habere monumentum proprium. Ma-
thaei viii. Dulces foueas habent et.
ac si dicat. Pauper fui in hac uita. quia
non habui nidum id est domum ubi
possem habitare sicut habent uolucres.
Pauperior fui in morte. quia non ha-
bui cervical ubi caput possem rectina-
re. Pauperimus fui post mortem. quia
non habui foueam propriam in qua cor-
pus meum posset requiescere sicut ha-
bent uulpes. Quarta uia fuit quae iuuit
in celum et notatur cum dicitur Et ad lo-
cum suum reuertitur. et ista uia fuit ma-
gne iocunditatis Cum enim sonus leticie
et melodie fiat tribus modis. ut dicitur
Augustinus super psalmum. Et uoce flatu
et pulsu. Christus ascendit in celum cum me-
lodia uocis. Psalmus. Tribulate deo in uo-
ce exultationis Cum melodia flatus.
Psalmus. Ascendit deus in iubilatoe. quo
ad primum. et dominus in uoce tube-
quo ad secundum Cum melodia pul-
sus. Psalmus. Laudate eum in psalterio et
cythara quo ad tertium Quinta autem
uia est qua ad iudicium est uenturus.
et hoc cum dicitur Ubiq; renascens girat
per medium et flectitur ad aquilonem.
Tunc enim per meridiem girabit. qua-
do bona illorum qui erunt a dextris enu-
merabit dicens. Matthaei xxv. Esurui
et dedistis mihi manducare et. Et di-
cuntur sancti meridies. quia sunt in ple-
na luce cognitionis et calore amoris.
In quorum cordibus flauit auster san-
cti spiritus. Est enim auster uetus ca-

lidus humidus ⁊ fecundatiuus / Sic
spū sanct⁹ est uētus calid⁹ in quātum
glaciē pctōz dissoluit / Eccī. iiii Sicut
in sereno glacies soluent pctā / Psal.
Cōuerte dñe cap. no. i. nos ipsos qui a
diabolo tenemur captiui sicut torrēs
in austro / Aug⁹. i glo. Pctā nos ligāt
ne bñ operemur uel ad pñiaz curram⁹ /
Sicut frīg⁹ uel glacies ligāt aquam ne
currat / Quādo at flat calidus uentus
auster liquefcit glacies ⁊ implent ⁊ cur
rūt torrētes / sic flāte spūscō soluihur
a pctis ⁊ currim⁹ ad pñiam / Est etiaz
humid⁹ iquātū i lacrimas nos dissol
uit / Psal. Flauit spūs eius ⁊ fluēt aq.
Ro. viii. Ipse spūs postulat p nobis
gemitib⁹ inenarrabilib⁹ / Est etiā fecū
dati⁹ in quātūz germiare nos facit p
bōa opera / Cāt. iiii Veni auster per fla
ortū meū / Deinde flectit se ad aqlo
nem qñ ouertit se ad illos q sunt a si
nistris ⁊ dicit / Discedite a me male. ⁊c
Significant at mali per aqlo nē / qā fri
gidus ⁊ sic⁹ ⁊ pluuie retēt⁹ / Sic dia
bolus ifrigidat eoz corda frigoī ma
licie / Eccē. xliii Vent⁹ frigid⁹ aqlo et
ogelauit cristallū / Cristall⁹ ab aq gene
rat / Desiccat ab hūore grē / Hiere. iiii.
uētus urēs i uis destric / Et ipedit ne
fluāt pluuie lacrimaz / Pro. xxv. Vē
tus aqlo dissipat pluuias / Sexta vi
a ē q in aplos misit spūscm ⁊ nūbilo
min⁹ ipse cū eo uenit / iuxta illd Jo. xliii.
Nō relinqūa uos orphanos ueniam
ad uos / Ista uia notat cū dī Lustrās
uniuersa i circuitu pgit spūs / Unuer
sa ei intima aploz spūscūs lustrādo
circuuit / ita q nūbilo uacū i eisdē dere
līngt ⁊ hoc qdrupl / Prio infunden
do se eis ad iustificationē / ⁊ hoc quā
do prio xp̄s eos ad se uocauit / Ro.

viii. Suos uocauit hos ⁊ iustificauit.
Secūdo ifundēdo se eis ad miraculo
rum operatōez / Lu. ix Dedit illi uirtu
tem ⁊ ptatez sup oia demoiā / Tercō se
eis ifundēdo ad pctōz remissionem
Jo. ult. Accipite spūscm quo. re. pec.
re. eis ⁊c / Quarto ifundēdo se eis ad
corroboratōem sicut i pēthec. / Psal.
Spū oris ei⁹ oīs uirt⁹ eoz / Septia
uia ē q̄ quotidie ad scōs uiros reuer
tit / grāz ifundēdo qd notat cū dī Et
in circulos suos reuertit / Dicunt autē
sancti uiri circularis figure / Primo qz
undiqz sunt clausi ne dyabol⁹ ad cor
eoz itrare possit per illicitā cogitati
onē / Ecōtra in psona maloz dī Job
xxx Quasi rupto muro ⁊ apta ianua
irruerit sup mē / Secdo qā sunt ueloces
per sollicitam opatōem / Sicut forma
sperica uelociter currit / Pro. xxii Vi
disti hoīem uelocē i opere suo corā re
gib⁹ stabit / Tercio qā mouent circula
riter a deo. s. i. deū. / Dia em a deo reco
gnoscūt ⁊ p grārum actōem cuncta ad
ipm referūt / Ecc. i. Ad locū vñ exeunt
flumīa reuertunt ut itez fluāt / I istos
igit tales circulos xp̄s reuertit. dum
grām spūscū eis largit / Jo. xliii Ad cū
ueniē⁹ ⁊ māsī. apud e. fa. Venit igit
pī nīaz ipotentā roborādo. uenit fili
us nīam ignoratā illustrādo. uenit spi
rituscūs nīam tepiditatē ⁊ negligentā
inflāmādo / Ter. secūdo
E ipedit uobis ut ego uada⁹
Si ei nō abiero paraclit⁹ nō
ueniet ad uos ⁊c. scdm Gr̄. su
per / Dat. tria sunt q̄ impediūt ne qz
spūalia capere possit. s. amor carnalis
duricia cordis ⁊ perturbatio mentis.
Ista tria fuerūt in discipulis / Primo
amor carnalis / qā nimis corporalem

xpi pñciam diligebāt. nō ad suscepti
onē spū sancti min⁹ ydonei erant. vñ
super uerbis pmissis dicit Aug. Si car
ni adhesionis. capaces spūs nō eritis.
Secūdo duricia cordis. **M**are ultio
Exprobrauit incredulitate. **T**ercio per
turbatio mētis de eo scz qd xps eos re
linqbat Aug. **C**ōtristabat human⁹ af
fect⁹ qd carnal⁹ dōsolabat aspect⁹. **I**sta
tria in aplis sp̄diebāt ne intelligerent.
qd expediebat qd xps ad celū ascēde
ret. **N**ō dicit Expedi uobis. **A**plis q
dem de xpi recessu dolebāt ex eo qd el
rat eoz dōsolator. iuxta illud **Jo. xiiii**
Nō turbet cor vřm creditis in deū et
in me credite. **E**oz defensor ⁊ accusa
tor. **Mat. ix.** Nunqd pñt fili sp̄s̄i lu
gere. **Jo. xv.** **D**ia q̄ audiat a p̄re m. no
ta se. uo. **scz** xps in pñti euangelio
dōsolat eos. p̄mittes. qd mittet eis sp̄m
in dōsolatorē. in defensorē. ⁊ i erudico
rem. **I**n dōsolatorē oīra omnē tristitiā
cū dicit. **S**i ei nō abiero paraclet⁹. id ē
dōsolator nō ueniet ad uos. **S**erui e
num dei de trib⁹ hñt tristitiā. s. de ali
qua perpetrata culpa. **Psal.** **E**xit⁹ a/
quaz deduxerūt oculi m. qd nō custo
di. le. t. **D**e eo qd sunt in miseria. **Psal.**
Deu mihi qd incolat⁹ m. plon. est. **E**t
de eo qd nō sunt i patria. **Psal.** **F**uerūt
mihi lacrimae mee pa. die ac nocte ⁊c.
Sed spū sanct⁹ dōsolat eos. oīra primū
dādo remissionē p̄tōz. **Gre. i. omel.**
Dōsolator spūs uocat. qd de p̄tī per
petratōe merētib⁹. cū sp̄e uenie prepa
rat ab afflictōe tristitie mentez leuat.
Cōtra secūdū dādo in tribulatōibus
internā dōsolatōez. **Psal.** **S**ecūm multi
tudinē doloꝝ meoz in corde m. dōso
latōes ⁊ letifi. a. m. **B**eda i. omel. **P**a
racl⁹ dōsolator interpretat⁹. qd corda fi

delium ne inter h⁹ seculi aduersa defu
ciāt celestis uite desiderio subleuat ac
reficit. **Gre. in moral.** **S**ui superna de/
gustat inferiora eq̄nimit̄er tolerat. **Cō**/
tra terciū. dādo celestis dulcedinis pre
gustatōem. **I**lla ei dulcedo q̄ hic dat⁹
d̄r gust⁹. arra ⁊ gutta. **G**ust⁹ qdem d̄r
s̄m. **Psal.** **G**ustate ⁊ uideite qm̄ su auis
ē dñs. **C**riso. **D**ere nō habet super ter/
ram qd amat. qui donū celeste in ueri
tate gustauerit. **S**i at̄ tāta ē dulcedo i
gustu quāta erit in pleno potu. **Psal.**
Inebrabunt⁹ ab ubertate domus tue
D̄r ēt arra siue pign⁹. **E**p̄hes. i. **S**igna
ti estis spū. p̄missiōis scō. qui ē pign⁹
hereditatis vře. **S**i at̄ ē tāta securitas
⁊ iocūditas i arre datōe. quāta ē i p̄/
miū ⁊ mercedis plena solutōe. de q̄ d̄r.
Gen. xv. **E**go p̄tector tu⁹ ⁊ merces tua
magna numis. **D̄r** ēt gutta. **Aug⁹.** **S**ui
biberit de flumio paradisi. cui⁹ gutta
maior est oceano. restat ut i eo sit mū
di penit⁹ exticta sit. **S**i igit̄ ē tāta sua
uitas i gutta. quāta erit i flumiali abū
dātia. **Psal.** **T**orrētē voluptat⁹ tue po
tabis eos. **S**ecō misit sp̄m̄ sc̄m in de/
fensorē ⁊ rephensorē oīra mūdi mali
ciam cū d̄r. **I**lle arguet mundū de pec
cato scz qd habet. de iusticia bonorū
opez quod nō h⁹. ⁊ de iudicio qd ti/
met. **E**t sic illi qui sunt spū dei pleni. d̄
bent tria genera hoīm arguere. scz pec
cātes. nō operātes. ⁊ dei iudiciū nō ti/
mētes. **A**rguēdus ē igit̄ p̄tōr. sicut ar
guerēt ille qui pot⁹ uellet eē inter spi
nas lacerātes. q̄ iter flores redolētes.
Talis est auar⁹. **Job xxx.** **E**ssē sub sen
tib⁹ delicias reputabūt. **A**rguēdus ē si
cut ille. qui pot⁹ eē uellet in loco feti
do. q̄ in prato ameno. **T**alis ē luxuri
osus. **Eccl. ix.** **D**is mulier fornicaria

quasi stercus in uia cōculcabit. Arguē
dus ē sicut ille qui potius eē uellet ī uē
to ualido q̄ ī loco trāquill. o. r. tal' est
superbus r. iō cito deiciat. **Job xxx.**
Quasi supra uētum ponēs allisisti me
ualide. **Secundo** arguēdi sunt nō ope
rātes iuxta illud **Mat. xx.** Quid hic
statis tota die ociosi. **Iste** cū mūd' nō
est dat' ad ociādum sed ad laboran
dum. **Notādum** āt q' sunt quidā qui
trāsēnt de labore ad laborē sicut aua
ri qui die ac nocte laborāt in cōgregan
dis pecuniis. **Eccī. xxxi.** Laborauit di
ues in cōgregatōe substātie. p' modū
cum āt laborabit die ac nocte in infer
nalibus penis. **Diere. xvi.** Seruiet' ibi
scz in inferno. **dius** alienis id ē demoni
bus nocte ac die. **qui** nō dabūt uobis
requiē. **Alii** sunt qui de gete transeunt
ad laborē sicut sunt deliciofi qui qui
escunt hic in deliciis. sed postmodū la
borabūt in ppetuis tormētis. **Job xx.**
Tenēt tympanū r. cytharā r. gaudēt
ad sonitū organi. ducūt in bonis dies
suos. **Ecce** quanta qes in deliciis. **et** in
puncto ad inferna descēdunt. **Ecce** qn
tus labor in tormētis. **Lu. xii.** Anima
mea hēs multa bona reqesce. bibe col
mede epulare. **Ecce** quāta quies delici
arum. **Sed** sequit'. **Stulte** hac nocte re
petēt aīaz tuā a te scz demōes. **Ecce** qn
tus labor penaz. **Alii** sunt qui de la
bore trāsēunt ad quietē celestis glorie.
Apo. xiiii. Ammodo iam dicit spūs
ut reqesceat a laborib' suis. **opera** em
illoz sequunt' illos. **Mat. v.** Agite pe
nitentiā. ecce labor. **Appropinquabit** em
regnū celoz. **Ecce** quies. **Iustu** ordinez
seruabat deus qui pri' sex diebus la
borauit r. postmodū septia die quieuit.
Istu ordinē cōuertit lucifer. qui prius

uoluit quiescere q̄ laborare di. **Ysaie**
xiiii. **Sedebo** in mōte testamēti ī late
ribus aquilonia. **Quarta** d'ram ipossi
bile est esse. scz illoz qui de quiete trās
eunt ad quietē. de deliciis ad delicias.
Ymo dato per ipossibile q' tales cele
stes nuptias intrarēt. deus eos īde ex
pelleret. **Hoc** significatū est. **Mat. xx.**
ii. **In** illo qui ad nuptias uenit sed ue
stem nuptialem nō habuit. **Per** uestez
nuptiale fm glo. significat' fides cū o
peribus charitatis. **Tales** etsi habēt fi
dem tamē nō hnt opera charitatis scz
iniquitatis r. carnalitatis. **Et** iō expel
lerent' etiā si ingrederent'. **Tercio** argu
endi sunt iudicia dei cōtem nētes r. nō
timētes. **Cū** dicat ppheta. **Q** iudicis e
nim tuis timui. **Tior** em dei ualde ne
cessari' ē ad salutē. q' icitat ad bonū.
cōseruat ī bono. r. p'seruat a malo. **Et**
Y iō in edificio spūali tenet locū funda
mēti. **cemēti** r. tecti. **Nā** inquātū ē p'ri
cipiū oīs boni tenet locū fundamenti.
Pro. i. **Timor** dñi p'cipiū sapiētie.
Inquātum cōseruat r. cōstrigit in bono
tenet locū cemēti. **Eccī. xvii.** **Si** nō ī tu
more dñi tenueris te. instāter cito sub
uertet' dom' tuā. **In**quātū p'seruat
a malo tenet locū tecti. **Eccī. xxv.** **Tior**
dñi super omnia se supponit. **Sicut** enīz
tectum p'seruat habitātem ī domo ab
estu. a uento. a pluua. **Sic** tior dñi p
seruat hominē ne cadat ab estu. cōcul
piscētie inflāmatus. aut uēto dyaboli
ce tēpratōis impulsus. aut pluua ex
amiatōis celestis r. diuine. p'bat'. **Ysa**
ie. liii. **Tabernaculū** erit in umbraculo
diei ab estu. r. in securitate r. absconso
nem a turbine r. pluua. **Anima** enim q'
est tabernaculū dei quādo habet in se
tumorē dei. tunc habet umbraculū re

frigeratū extra estū cupiscētie. tūc ab
scondit a turbine tēptatōis dyaboli
ce. a pluuia pbatōis diuinerē. **T**er
cio misit spūscm̄ in eruditionē cotra
ignoratiā qđ notat cū dī. **C**ū at uene/
rit ille spūs ueritatis. docebit uos om
nem ueritatem. **S**ecūduz Augustinum
ueritas opponit falsitati. ueritati. et du
plicitati. **I**llud em̄ quod ueruz ē non
est falsum. nō est duplex. nō est uanuz.
Est igit spūscūs spūs ueritatis. quia
excludit falsa uana et duplicia. i. amo
rem terrenoz. q̄ quidē terrena sunt fal
sa uana et mendacia. **P**riū hec terrena
sunt falsa. **H**iere. xii. **D**ere mēdaciū
possederūt p̄res nr̄i. **H**iero. **S**i mūdus
culcello ueritatis aperiet. nihil i eo ap
paret aliud q̄ falsitas. q̄a quicquid
in mūdo ē. aut ē p̄teritū. et iā nō ē. aut
futurū. et incertū ē. aut p̄ns ē. et instabi
le. aut mo uētanē. **S**ecūdo hec terrena
sunt uana. et ex pte p̄cipiū qz desunt
facta. et ex pte mediū qz mutabilitati
sunt subiecta. et ex parte finis. qz cito
trāscūra. **E**ccl̄. iii. **C**ūcta subiacēt ual
nitati. quo ad mediū. de terra scā sunt
oia. quo ad p̄cipiū. **E**t i terrā pariter
reuerent. quo ad finē ultimū. **T**ercio
hec terrena hnt duplicitatē. **I**lle ē du
plex. qui aliud p̄mittit. et aliud facit.
Adūduz tria p̄mittit amatoribus su
is. scz lōgeuitatē. facietatē. et suauitatez.
Ista tria p̄miserat illi q dicebat. **L**uce
xii. **A**ia mea hēs multa bona reposita
in ānos plurimos. ecce quāta longeu
tas. bibe et comede. ecce quāta facietas.
Sz male attēdit qđ sibi p̄miserat. qz
dedit sibi breuia uacua. et. **D**n̄ sequit̄
Sculpte hac nocte repetēt. ecce q̄nta bre
uitas. **A**iam tuā a te scz demōes ad pu
niendū. ecce quāta acerbitas. **S**ue aut̄

ogregasti e9 et tua? nō qz nihil inde
portabis. ecce quāta uacuitas.

Sermo terci9.
Quā uenerit paraclit9 ille ar
guet mūdum de p̄ctō. et de iu
sticia. et de iudicio. **A**d hoc
qz rēphensio ordiate fiat. tria requirun
tur. **Q**m̄ ex parte rēphēditis scz eius
irrephēnsibilis uita. **A**ug9. **I**udex i nul
lo eoz sit iudicāduz. q̄ in alio iudica
re ē p̄p̄t9. **S**ecūm̄ ē ex pte rēphēsi eiz
scz rēphēnsibilē culpa. qz sicut dicit **A**ug.
Si ea i me rēphēdis. q̄ rēphēndēda n̄
sunt. teipm̄ poti9 ledis. qz me. **T**erciū ē
ex pte modi rēphēndēdi. scz discretio
prouida. de discretōe dicit **G**rego. in
moral. **S**ubietorum uicia aliqñ sunt
prudēter dissimulāda. aliquādo subti
liter iuestigāda. aliquando leuiter pu
nienda. aliqñ uehemēter. oburganda.
Ista tria ap̄li habuerūt. et iō digne ar
guere potuerūt. **H**abuerūt ei uita san
ctam. **J**ob. xxvi. **S**pūs eiz ornauit ce
los. id ē ap̄los suos donis et uirtutib9
suis. **H**abuerūt etiā in arguēdo discre
tionē. p̄uidā. de qua discretōe dī. i.
Theffal. v. **C**orripite inq̄etos. cōsola
mini pusillanimes. **S**uscipite ifirmos.
patiētes estote ad oēs. **H**uenerūt etiā
in mūdo triplicē culpā. de qua dicit i
uerbis p̄missis. **I**lle scz spūscūs argu
et mūdū per nos. de p̄ctō. et de iusti
cia. et de iudicio. **A**d quoz uerborū in
telligētiāz notādūm qz iudei et ceteri
homines qui erāt in mūdo tria uicia
habebāt. **E**rāt em̄ infideles. iniusti. et te
merari. quia em̄ erāt infideles iō sp̄i
tū sanctus per ap̄los et ap̄licos uiros
eos arguit de p̄ctō infidelitatē. qz nō
crediderūt in xpm̄. hoc em̄ p̄ctm̄ ut di
cit **A**ug9. quasi solū pre ceteris posu
it.

it quia hoc manēte cetera detinentur/
et hoc discedēte cetera dimittunt. Erāt
etiā iniusti. et iō arguēdi sunt de iusti-
cia quā hnt iusti. quā ipsi nō imitant.
q̄ in tāto ē laudabilior quāto credūt
et sperāt in xp̄m. quē nō uiderūt quia
ad p̄m iuit 70. ult. Beati q̄ nō uide-
runt et crediderūt. Erant etiā temerarii
q̄a princeps h̄y mūdi id ē dyabolus q̄
ē princeps mūdanorū iam iudicatus est.
Magna temeritas ē nō timere quādo
uidēt tantū principē iudicatum eē. i.
Petri. ii. Si em̄ angelis nō pepercit. et
Ista expositōem Auḡ breuiter recol-
ligit dices. Credāt itaq̄ hoīes in cristū
ne arguant de pctō infidelitatis. et trā-
eant in numerū fidelū. ne arguant de
iusticia illoz quoz iusticiā non imi-
tant. **C**aveāt futurū iudiciū. ne cū mun-
di principe iudicent. quē iudicātū imi-
tant. **I**sta at̄ qualiter nobis oueriant
uideant. **I**lli em̄ q̄ sunt spū dei pleni
debēt arguere mūdanos de peccat. de
iusticia. et de iudicio. **D**e peccatis qui-
dem q̄ hnt **E**p̄hes. v. Nolite cōdicare
operibz infructuosis tenebrarū. magis
aut redarguite. vñ dicit Auḡ. **D**uobz
modis nō te maculat malus. Si nō cō-
sentis. et si redarguis. **T**ales at̄ qui ope-
ra tenebrarū faciūt resp̄ēdi nolūt. 70.
iii. **D**is q̄ male agit odit lucē id ē cor-
rectionē. **S**uedā em̄ aīalia sunt q̄ dili-
gūt tenebras. q̄ sunt odiosa sicut bu-
bo quē ceterae aues odiūt. **S**uedā. q̄
sunt nocua sicut lupi. q̄ oues rape co-
nant. **S**uedā quia sunt in usu debilia
sicut noctue. **I**n hoc igit̄ q̄ mali tene-
bras pctōz diligūt ostendūt. q̄a deo
sunt odiosi et nocui sibi ips̄. ad cogno-
scendū deū debiles et infirmi. **S**ūt em̄
odiosi deo **S**api. xiiii. **O**dio sunt deo

impius et impietas sua. **T**ria sunt gene-
ra hominū. q̄ naturaliter diligi consue-
runt. scz filii. amici. et fratres. **D**eus at̄ in-
tīm pctm̄ odit. q̄ p̄pter ip̄m destruen-
dum filiū suū. occidi pmisit. **S**i alicui
diceret nō possum occidere inimicū tu-
um nisi cū illo occidā simul. et filiū tuū.
Nulle hoc ocederet multū inimicū odi-
ret. hoc fecit deus s̄l̄r q̄ ut pctm̄ occide-
ret filiū. occidi pmisit. **C**ol. ii. **D**elēsq̄
aduersuz nos ē cyrographū delictū.
ip̄m tulit de medio affigēs illud cru-
ci. **I**bi dicit **A**mb. **D**ū innocēs occidit
pctm̄ crucifigit. **R**o. viii. **P**roprio fi-
lio nō pepercit deus. **B**er. **S**ui nō pep-
cit filio nūq̄ parceret figm̄eto. **N**ungd̄
parceret seruo nequa. **I**ntīm deus peccatū
odit. q̄ amicos suos si iuenit i eis pec-
catū eternalr punit. sicut p̄ i lucifero.
Luc. x. **V**idebā sathanā quasi fulgur
de celo cadētē. **P**mo etiā petz ap̄m
eternalr puniuit. si i pctō negatōnis
mortus sine p̄nia fuisz. **I**ntīm peccatū
odit q̄ et fr̄es suos. i. xp̄ianos si ma-
li sunt nō redimit sed eternalr punit.
Psal. **F**rater nō redimet hō. **S**ecū-
do ipsi pctōres sunt nocui sibi ips̄.
q̄ auferūt sibi deū. **D**iere. ii. **N**e dereli-
querūt fontē aq̄ uiuētē. **E**t istud ma-
gnū periculū tāgit **A**uḡ dicens i li-
soliloquioz. **D**eū derelinquere hoc est
q̄d perire. **S**uilibz igit̄ debz dicere hoc
q̄d dicit alibi. **A**uḡ. **D**ne si uis ut rece-
dam a te. da mibi aliū te. alioquin nō
dimittā te. **S**ecūdo pctōr aufert a deo
semetipsum. **A**uḡ. de ci. de. **S**ui fun-
dum aufert ei a quo impius ē. et tradit
ei qui nihil iuris habet iustus est. et q̄
seipsum aufert dñatori a quo factus
est. et tradit se malignis spiritibz iniu-
stus. **T**ercio pctōr amittit oē meritū

rari. **S**nia igitur istum quadratē nunquam
soluere poterunt. id de illo carcere nunquam
exibunt. **I**sta quatuor significant. **M**atth.
xxii. Ligati manibus et pedibus mitti eum
in te. ex. Nō poterit aliquid bonum facere
quod habent ligatas manus. Nō poterunt
deum diligere. quod habebunt ligatos pedes.
Nā sicut Augustinus. Pes anime est affectus anime
Nec poterunt deum per fidem cognoscere.
quod erunt in tenebris. Nec poterunt in deum
sperare. quod ille tenebre erunt exteriores.
id est extra habitum anime anime. **T**ercio illi
qui sunt spiritus dei pleni. dēnt argueri mundanos
de extremo iudicio. quod non timebit cum tunc
omnes illud dēant timeere. **N**ā sicut Augustinus.
Deus qui de hac uita dēcedit. aut
sunt ualde boni. aut ualde mali. aut me-
diocriter boni. aut mediocriter mali.
Ualde boni sunt iusti. qui et timebunt ex
eo quod humana iusticia anime iusticie opera
ta iusticia esse uidet. **I**n hoc ostendit Gre-
gore triplici exemplo. scilicet lucerne regule sigilli
Opera quidem nostra nunquam uidentur esse lucida.
nunquam recta. aliquando et perfecta. **S**ed si opera
nostra anime lucis operantur. ea que uidebantur
lucida apparebunt obscura. **E**t hoc
ostendit Gregorius in moralibus. exemplo lucerne d.
Iusticia nostra anime iusticie operata iu-
sticia est. quod lucerna in tenebris fulget cer-
nere. sed in solis radius posita tenebratur.
Aliquando et opera nostra uidentur esse recta. sed
si ad regulam diuine rectitudinis diuin-
da fuerit. uidebuntur tortuosa. **E**t istud
ostendit Gregorius exemplo regule d.
Sepe lignum cre-
ditur rectum. si ad regulam non ducit. sed tamen si
regule coniungit per quandam tortuosi-
tatem ubi tumescat inuenit. **A**liquando opera
nostra uidentur esse perfecta. sed in oculis dei sunt
ualde imperfecta. **E**t istud ostendit Gregorius
sigilli d. **S**epe enim imago sigilli uidebitur
perfecta in oculis intuentium. et tamen mul-

tum est imperfecta in oculis artificis. **N**on
dicitur in moralibus. **S**epe sordet in discretione
iudicis quod in estimatione fulget operanti-
tis. **U**alde mali tunc multum timebunt quod
implacabilem iram dei super se habebunt.
Multum uidetur pro iratus esse filio. quoniam ipsum
maledicit. pro quoniam ipsum a se expellit. pro
quoniam ipsum carcere tenebroso retrudit. pro
quando eum nunquam inde educere statuit.
pro quoniam carnifices qui continuo eum
cruciet sibi apponit. **I**sta talis ira deus
reprobis ostendit in sententia quare contra
eos feret. ut habet. **M**atth. xxv. **N**ā ipse
maledicit eum dicit. **D**iscedite a me
male. in penoso carcere eos retrudit. cum
dicit in ignem. eos inde nunquam educit. id dicit
eternum. **C**arnifices uero torquentes
eis apponit. **D**abit enim eis tirannum imperato-
rem. scilicet diabolum. id est luciferum et carnifices ob-
sequentes. id est alios demones id dicit. **q**uod pa-
tratus est diabolus. et anima. **E**t **M**ediocriter boni et
mediocriter mali sunt. quod parua merita
agregauerunt. **I**sti ualde ibi timeere poterunt.
De hoc sic dicit Gregorius. **E**cce in maiestate ter-
ribili iter angelorum et archangelorum choros.
quod unusquisque sit operatus ostendit.
Ibi petrus cum iudea uersa apparebit.
quam per se traxit. **I**bi paulus ut ira dixe-
rim totum mundum ducens apparebit. **I**bi
Andreas achaiam. philippus azotum. **I**ohannes
hancem. **T**homas india in conspectu
summi iudicis ducent uersos. **Q**uid
nos dicturi sumus miseris qui ad deum
nomen uacui uenimus. **ii. Cor. v. Omnes
nos manifestare oportet ante tribunal
christi. ut referat unusquisque propria corporis.
sicut put gessit. siue bonum siue malum.**
Dominica quinta **T**er. primus
Amen amē dico uobis si quid
petieritis preter in nomine meo
dabit uobis **Jo. xvi. Si quis i**

curia imperatoris hñet aliquē sapien/
tem aduocatū uel auxiliatorē sollici/
tum uel frēm uterminū multū gauderet/
7 multū securus esset. Ascēdēte xpo in ce
lum icēpim⁹ hñe i curia regis sapiētez
aduocati. i. Jo. ii. Aduocati hēm⁹
rem sollicitū Deutr. xxxi. Ascensio celi
auxiliator tu⁹. Et frēm uterminū Vñ
dixit marie magdalene. Vade ad frēs
meos 7 dic eis. Ascēdo ad p̄m me. et
p̄m v̄m. 7c. Dēm⁹ isto tpe petitiōes
n̄as formaret eas aduocato n̄o da
reut eas sūmo p̄ticipi offerat. Phil.
iii. Petitiōes v̄re inotescāt apud deū.
Dēm⁹ nūcios orōnū n̄az ad auxilia
torē n̄m mittere. ut adiuuicē manum
nobis porrigat. psal. Emitte manū t.
de alto. et me 7 libe. me de aq⁹ mult.
7c. Dēm⁹ eosdez nūcios ad frēm n̄m
dirigere. ut p̄ se nos trahat. Cantic. i.
Trabe me p̄ te. Xps igit̄ qui ē dicta
tor n̄i dicat petitiōes n̄as q̄s sibi ad
uocato auxiliatori et fratri porrigere
dēm⁹. ut eas p̄ri offerat dicēs. Amen
amē dico uobis si quid petieritis pa
in noie m. da. uobis. 7c. Sūt at̄ quatu
or necessaria si uolum⁹ q̄ n̄re orōnes
debeāt exaudiri. Brio em̄ oz q̄ petan
tur digna. q̄d notat̄ cū d̄r. Si qd̄. itel.
ligit̄ q̄ sit aliquid uere ut est eternū. uo
nibul. trāsitorū. Circa qd̄ notat̄ sc̄dm
Aug. q̄ tria sunt genera bonoz. s. infi
ma. media. 7 sup̄ma. Bona ifima sunt
tēporalia q̄ quasi n̄bul sunt. Hier. iii.
Aspexi terraz. 7 ecce uacua erat 7 n̄bul.
7c. Ista at̄ tā uilia. aut nō dēm⁹ a deo pe
tre. aut cū moderamie 7 cuz. odicione.
quia nō dez deū tā uilia dare. Vñ re
fert seneca sic. q̄ alexāder cuidā petēti
denariū dedit urbē. Et cū ille rīderet

tancū donū sibi nō uenire. dixit Ale
xander. Nō q̄ro quid te deceat accipe.
s; quid me dare. Cris. super Mat. 7.
lud. pete a dō. qd̄ tibi expediat accipe.
7 illū deceat p̄stare. Si at̄ petis terrena
aut difficile ipetras aut forte non ipe
tras. Quōd ei tibi p̄stet libenter nō hñti.
q̄ si hēs amonet ut otēnas. Si at̄ tem
poralia petim⁹ dēm⁹ illa petere cum
moderamie 7 oditōe. De moderamine
dt̄ Ber. i. quodā sermōe. In petēdo tē
poralia cauēda sunt 7 superfluitas et
uoluptas. Pro. xxx. P̄dicitatē 7 di
uitias ne dederis mihi. s; t̄m uictui me
o tribue necessaria. i. Thi. vi. Dñtes a
limētaz quib⁹ tegamur. his otenti su
mus. De oditōe apponēda dt̄ Aug.
Gñ a deo petit̄ t̄palia cū mō petite et
cū timore. Illi omittite ut si p̄sint der
si sciat obesse nō det. quid obsit ul̄. p̄
sit nouit medic⁹ nō egror⁹. P̄dō a medi
a sunt sp̄ualia 7 ista petēda sunt cū at
tētiōe 7 feruore. Cōtra illos qui n̄ hñt
attētiōē d̄r. Mat. xv. Populus hic
labiis me hōrat. cor at̄ ipoz. lōge ē a
me. Aug. Sicut uox sine modulatiōe
ē quasi uox picaz. sic orō sine deuoti
one quasi mugit⁹ boū. 7c. Ecce qd̄ i
iurie deo facis si aliquē iudicē it̄pel
las. 7 subito cū loqueris ad eū illū di
mittas. 7 cū alto fabulari icēpiaz quō
te tolerabit. Et t̄m tolerat deus corda
p̄cantū diuersas res cogitātū. Cypri
an⁹. Quō audiri te a deo postulas. cū
tepsum nō audias. Deū tui memoz
eē uis. cū tui meoz n̄ sis. De desiderio
aut̄ 7 feruore d̄r. Hier. xxix. Cū q̄siet
tis me i toto corde v̄ro iueniar a uo
bis. Vñ dictū fuit moȳsi tacētī. s; cor
de clamāt. Exo. xiiii. quid clamas ad
me. Greg. in moral. Eternā uitā si ore

petimus/nec tñ corde desideramus cla/
mātes tacemus. Signū at̄ desiderii īteri
oris ē abūdiātia fletus exterioris. Aug⁹
Suāto quisq; ē sanctior ⁊ sancti desi
derii plenior. tāto fit ei⁹ in orōne fletus
uberior. Gre. ubi supra. Veraciter ora
re ē amarus opūctiōis gemitus ⁊ nō o
posita uerba resonare. Bona sup̄ma
sunt bona celestia. ⁊ illa nō tm̄ petēda
sunt cū attētiōe feruore sicut spū alia.
s; ēt cū humilitate sine p̄sumptōe. Cū
humilitate petūt qui de suis meritis nō
confidūt. Ber. in petēda beatitudie ela
tio ē cauēda. ne tāq; ex p̄prioꝝ meri
toꝝ fiducia requirat. Stultus esset ille
pauper qui manib; plenis elemosinā
peteret. Sic stultus esset ille q; ex meritis
propriis beatitudinem obtinere uellet.
Cū tñ dicat. Lu. xvii. Cū feceritis oīa
q̄ p̄cepta sunt uobis. dicite serui inuti
les sum⁹. qd̄ facere debuim⁹ fecimus.
Cauēda ē ēt̄ ibi p̄sumptio. ne sine no
stro labore gl̄am uolum⁹ h̄re. de tali
p̄sumptōe rephendunt filii zebedei a
dñō. qz sine labore et passiōe uolebāt
cū xp̄o regnare. Mat. xx. Nescitis qd̄
petatis. Secūdo oꝝ q; petitiōes nr̄e fiāt
cū instātia ⁊ p̄seuerātia. qd̄ notat per
uerbū subiūctus cū d̄r petieritis. Vac
uatio. Multū ualeat deprecatio iusti assi
dua. Ro. Oratōi instātes. Illi nō instāt
nec p̄seuerāt. qui priō orāt feruenter.
postea tepide. postmodū frigide. Au
gustin⁹ super Psal. Multū ī nouitate
sue ouersiois feruēter orāt. postea lan
guide. deinde frigide quasi securi fiāt.
S; tñ cum uideris deprecātiōem tuā nō
amotā a te. securus esto qz nō ē amota
mā ei⁹ a te. Ro d̄r Eccl. vii. Melior ē
finis orōnis q̄ p̄cipiū. Orō h; p̄ci
pium. mediū ⁊ finē. P̄cipiū deb; fieri

mediocriter. mediū feruēter. finis per
seueranter. Sed multi sunt q; ordinem
peruertūt. qui feruēter inchoāt. tepide
mediāt. ⁊ finē frigide consummāt. Isti
sunt siles chimere. q; priā pars est leo
qd̄ ē aīal calidū. media ē capra qd̄ est
aīal temperatum. finis ē serpens qd̄ ē
aīal frigidū. Tercio oꝝ q; illi q; petūt
hēant innocētia uite. quod notat euz
d̄r p̄m. q. d. ille qui petit nō deb; ēē
filij dyaboli per imitatōez malicie. s;
filij dei per imitatōem p̄fectōis. ⁊ gre.
Mat. v. Estote p̄fecti sicut ⁊ p̄r v̄r
ic. Des ei illos nō exaudiret q; in pecc
tatis eēt. Jo. Scimus qz p̄ctōres des
non exaudit. Tales em̄ qui a deo ali
quid petūt. ⁊ semp ī p̄ctō existūt trib;
siles sunt. Priō similes sunt illi q; uel
let sanari. ⁊ h̄ret ferz in uulnere. Ps̄.
Sicut nullū. p̄ficat ī uulnere medicamē
tum si adhuc ī eo sit ferz. ita nihil p̄
ficit orō illi⁹ cui⁹ adhuc p̄ctm̄ in men
te uel per odiū manet ī p̄ctore. Secū
do similes sunt illi qui aliquē horat
uicuperat. Cris. sup̄ Mat. Sui orat
⁊ peccat. nō orat deū sed deludit. Isti
sunt siles militib; qui xp̄o genua flec
tebāt ⁊ alapas dabāt. tal' ē fenerator
qui ex una pte orat. ⁊ ex alia fenerator
nō cessat. Tercio siles sunt aui q; uult
uolare inuiscata uel molle corpis aggra
uata. sicut est strutio in laq;is irretita.
Ria quidē iniscat per auariciaz. Am
bro. in li. de bono mort. Dū auruz pe
timus strangulamur. dum argētuz pe
timus uisco ei⁹ adberem⁹. Dū p̄dia ī
uadimus alligamur. Inflat' at̄ aīa per
superbiā. Sapi. iiii. Durūpet illos ī fla
tos malleo. s. sentēcie final. ⁊ hoc sine
uoce excusatōis uel defensōis. Illaq;
atur at̄ aīa per luxuriā. Eccl. vii. In

ueni amariorē morte mulierē/ que la/
quetis uenator ē/ et sagena corp9 ei9.
Vidua sunt manus ei9. laqo capiunt
aues. sagena pisces. uincul ligant ho
mines. mulier cepit auē qm̄ de cepit da
uid celestia penetratē. cepit hoīem rati
onalē qm̄ de cepit Salo monē tā sapiē
tem. cepit maximum piscē qm̄ de cepit
Sapsonē tā potentē. Quarto o3 qd il
li qd petūt hēant discretōem in petitiōe.
ut scz illa petat q̄ sunt ad salutem. qd
notat cū dīr In noīe meo Aug9. Non
petit in noīe saluatoris quicqd petūt
otra rōnem salutaris. 7o qd fm̄ August.
mali petūt bona. s3 qz mali sunt exau/
diri nō merent. Sui em̄ deū otēnūt in
ceptis suis. exaudiri nō merent in o/
ratiōib9 suis. Pro. xxviii. Sui declinat
aures suas ne audiat lege9. oīo ei9 erit
execrabilis. Aliqñ mali petūt mala. et
tūc aliqñ exaudiunt. aliqñ nō. Sñ autē
nō exaudiunt tūc ē signuz magne mie.
Jac. iiii. Petiti9 nō accipitis eo qd ma
le petatis. Sñ uero exaudiunt tūc ē si
gnum iustitiz. sicut exauditi9 fuit dyabol9
qui petuit ut Job tēptaret. Exauditi9
em̄ fuit ad uolūtate9 et nō ad utilitatē.
Aliqñ uero boni petūt bōa. et tunc ali
qñ exaudiunt. iuxta illd psal. Clama
uit ad me et ego exaudia eū. Aliqñ ue
ro nō exaudiunt. Et hoc ē qz aut pro
malignis uel p̄ indignis petūt. Diere.
vi. Noli orare p̄ p̄p̄o isto neqz assū
mas p̄ eis laudē nec orōne9. ne obsi/
tas mibi. qz nō exaudia te. Taut qz a/
lio tpe magis oīgruo accipiūt. qd pel/
cunt. Aug9. Sui a deo aliqd petūt ac/
cipit qd petūt. aut qm̄ debet accipe acci/
pit. Suedā at nō negant. s3 ut cōgruo.
tpe dent differunt. Dñ et ecclā quoti/

die petit. Adueiat regnū tuū. et nō sta/
tim aduenit. s3 iudicio finito adueniet.
Aliqñ uero boni petūt nō bona. sicut
ap̄s petūt stimulū amoueri. 7lla ei a
motio stimuli ap̄s bōa nō fuisse. qz
ad hūilitatē custodiā sibi dat9 fuerat.
Beda. Ap̄s nō in noīe saluatoris pet
uit ut tēptatōe careret. quā ob hūilita
tis custodiā acceperat. qz si hac caru/
isset salu9 eē nō potuiss9. Aug9. Exau
dit dyabol9 petēs Job tēptandū. et
nō exaudit ap̄s petēs stimulū amo/
uendū. exaudiuit de9 quem disposue/
rat dānare. et nō exaudiuit que9 uole/
bat saluare. Nā eger petit uinū a medi
co et nō dat. Medicus nō exaudit ad
uolūtate9 ut exaudiat ad sanitatē. Sñ
igit aliqñ hec q̄tuor q̄ predcā sunt in
orōe sua obseruat. qz digna petit et p/
seueratē petit. et sine pctō exis petit et
ea q̄ sunt ad salutē petit. uerz ē qd ipel/
erat illud qd petit. Et dñs hoc nō tñ
promittit cū subiūgit. sed per iuramē/
cum p̄mittit dicēs. Amē amē dico uo
bis. 7o quidē h3 suū modū iuran
di9 de9 suū. hō at tres modos habu/
it per quos iurauit. 1o fuit in ueteri
lege scz uiuit dñs. ii. Re. vi. Diuit dñs
qz ludā. et uilior fiam an̄ dñm q̄ elegit
merē. Ali9 fuit tpe ecclē primitiue scz
testis ē mibi dñs. ad Ro. i. Testis ē mi
bi de9 cui serui9. Terz ē moderno
tēpore. quo iurat per deum sc̄m et scā
euāgelia. per scām mariā et hm̄ōi. Silt
ter de9 tres modos iurādi habuit. 1o
nūc an̄ legē scz per semetip̄m. Hebr. vi.
Abrahe nāqz promittēs de9. qm̄ nemi
nem habuit per quē iuraret maiorē. iu
rauit per semetip̄m. 2o Secūdo fuit i le
ge scz Diuo ego Dñe. xiii. Diuo ego
implebit glā dei uniuersa terra. Ter.

suscipiunt ea angeli in manibus suis et offerunt ante deum **Psalmus.** Preueniunt principes diuini psallentibus in medio. i. timpani. **Isti principes sunt angeli** qui coniungunt se illis psallentibus. de quibus dicit **Ephe. v.** Cantantes et psallentes in cordibus vestris domino. **Et eos proueniunt** quia orationibus ipsorum occurrit et in manibus suscipiunt. et sunt in medio inuicem id est aiarum que in oratione et psallendo debet esse inuicem. i. alacres feruentes et infatigabiles. **Et debet esse timpanistris.** i. christi memoria in corde retinere. **Christus enim dicitur esse timpanum** in eo fuit figura sperica id est deitas eterna et pellis extensa id est caro crucifixa et melodia id est gratia omni iubilatio et gaudio plena. **Tercio orationes sunt dyabolo inimice** **Et hoc triplici de causa** **Scilicet** ei scutum dei sagitte dei et carbones dei. **Scutum quidem dei sunt** quod temptationibus inimici resistunt. **Ambr.** Bonum scutum oratione quo omnia aduersaria spicula repelluntur. **Unde psalmus.** Inimici mei detrahebant mihi ego autem orabam. **Tunc autem ad istud scutum orationis omnis temptatio fragilis** quoniam ipsa oratione cum magna fide effunditur. **Ephe. vi.** In omnibus summetes scutum fidei in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere. **De isto scuto orationis dicitur Sap. viii.** Proferes aaron seruitutis sue scutum orationis restitit ire et necessitati finem imposuit. **Dicitur autem oratio scutum** sicut enim scutum habet tres angulos sic oratio debet fieri cum fide id est sine aliqua hesitatio et cum spe id est sine aliqua diffidentia et cum charitate id est cum desiderio et fauore. **Secundo sunt sagitte dei et iacula quibus dyabolum uulneramus** **Psalmus.** Emitte sagittas tuas et dissipabis eos. **Dirige super humerum** **Quanto plus ualeat unus sanctus oratio**

quam peccatores innumerabiles pluuio. **Oratio enim celos penetrat** et quicquid etiam in terris hostem uicit. **Exo. xvii.** Cum eleuaret manus moyses uicebat israel et sic autem paululum remisisset uicebat amalech etc. **Tercio sunt carbones dei quibus dyabolum incendimus** **Tho. vi.** Cordis eius particulam si super carbones ponas fumus eius extricat donec genus demoniorum siue a uiro siue a muliere. **Ista duo scilicet sagittas et carbones petebat propheta sibi dari** contra dolosas suggestiones dyaboli. **Psalmus.** Quid dicit tibi aut quid apponat tibi ad linguam domini. **Sagitte potestis accutere.** **Quarto ordines sunt homini necessarie** ex eo quod sunt inimici eius quos homo mittit ad deum ut perat succursum. **Unde super illud psalmus.** Intret in conspectu tuo oratio mea dicit glo. Magna uirtus pure orationis hic notat quia quasi quidam persona intrat ad deum et mandatum peragit. quo prouenire caro nequit. **Isti inimici due domus associant** quod signatum est **Hester xv.** ubi dicitur quod ipsa regina ad regem cum duabus famulis ingrediens uni earum iniurebat. **Altera uestimenta in humum defluentia colligebat** **Hester interpretat** abscondita sui eleuata et significat orationem que debet esse abscondita a fauore populi et eleuata ad deum per feruorem animi. **Due famule sunt elemosina et ieiunium** cum quibus debet uenire ad regem celorum. **Famula cui oratio innititur est elemosina** que ipsam ad deum introducit. **Est enim elemosina sicut petitionarius in curia principis** qui si fuerit auarus hostium sibi claudit si munificus aperit. **Prouer. xvii.** Dolnum hominis dilatat iram eius et ante principem spacium ei facit. **Famula que uestimenta fluentia colligit est ieiunium** quod affectus carnales restringit ne nimis lasci

uiant Epheſ. vi. State ſub cincti lum
boſ vſoſ in ueritate. Secundo ponit
liberalitas diuina q̄ apparet in tribus.
Prio in hoc q̄ ad petēdū nos iuitat
dicēs. petite. Pauci ſunt qui iuitāt ut
ab eis petat. Refert Seneca q̄ pauper
tynic⁹ ab anthigono rege petit talen
tum. r̄ndit ille pl⁹ eē q̄ tynic⁹ deberet
petere. petit denariū. r̄ndit ille min⁹ eē
q̄ regē deceret dare. Et ſic turpē uiam
excusandi inuenit. cum potuiſſet dare
denarium tanq̄ tynico. r̄ talētū tanq̄
rex. De⁹ at nō ſe excuſat. ſz oēs ad pel
tendū iuitat. Aug⁹. Nō tantū hortare
tur ut peterem⁹. niſi dare uellet. Erube
ſcat būana pigricia. pl⁹ ille uult dare
q̄ nos accipere. Pl⁹ ille uult miſereri.
q̄ poſ a miſeria liberari. Ido monet
nos Ap̄ls. i. Theſ. v. ſine intermiſſiōe
orate. qd̄ trib⁹ mōis fit. Prio locis r̄
tēporib⁹ debitis orādo. Amb̄. i. li. de
uirginitate. ſolēnes orōnes deſerende
ſunt cū ḡfariū actiōe. cū a ſomno ſurgi
my. cū p̄cedim⁹ cū cibū ſumere. p̄ am⁹.
cū cibū ſumpſerim⁹. cū cubitū p̄gim⁹.
Secdo celeſtia deſiderādo. Aug⁹. ſup
illud uerbū ap̄li ſine intermiſſiōe orate.
Bonū deſideriū orō e. r̄ ſi otinuum ſit
deſideriū otinua e orō. Tercio bñ vi
uēdo uel agēdo. Aug⁹. ut ſupra. Juſt⁹
nunq̄ deſinit orare niſi deſinat iuſtus
eē. ſemp orat qui ſp̄ bñ agit. Orig. Si
oīs act⁹ iuſti quē ſm̄ deū agit orō re
putat qui ſine intermiſſiōe q̄ iuſta ſunt
agit. ſine intermiſſiōe orabit. nec unq̄
ab orōe ceſſat niſi iuſt⁹ eē deſiſtat. De
cūdo apparet dei liberalitas. in hoc q̄
ad magna petēda nos iuitat r̄ aiāt di
cens. petite ut gaudiū ueſtr⁹ ſit plenū.
gaudiū mūdi e uacūū. Pſa. xxix. ſicut
ſomniat eſuric⁹ r̄ comedit. qm̄ aūt ſue

rat expergefact⁹ uacua e aīa eius r̄c.
gaudiū uero de ſp̄ialib⁹ e ſemiplenū
pri. Coz. xiii. Ex parte credimus. ex
parte p̄phetam⁹. Pſaie. i. Dm̄i tuum
mixtū e aq̄. Gaudiū at̄ b̄tōz e plenū.
Ber. Reuera illud e bonū r̄ ſummū bo
num r̄ ſummū gaudiū. qd̄ non de crea
tura ſz de creatore d̄cipit. cui d̄para
ta oīs alia iocūditas meror e. omnis
ſuauitas dolor. d̄ne dulce amarū. d̄ne
decoz fedū. d̄ne poſtremo quodcūq̄
delectabile pōt eē moleſtū. Tercō ap
paret liberalitas dei i hoc q̄ ad dādū
qd̄ nos petim⁹ aſſecurat dicēs. et acci
pietis. Iſtud apert⁹ p̄mittit. Math.
vi. di. Petite r̄ accipietis. q̄rite r̄ inue
nietis. pulſate r̄ aperiet̄ uobis. Iſta uer
ba Aug⁹ in ſermōe d̄ni in mōte ponit.
adducēdo exēplū alicuius hoīs q̄ ad
aliquē locū pergere uellet. r̄ tñ iſirmos
pedes h̄ret. r̄ uīa neſciret. r̄ loci illi⁹ ia
nua clauſa eſſet. oportet ergo q̄ i pet
itib⁹ ſanet. deide q̄ ſibi uīa demōſtre
tur. qz paz ualere ſanos pedes h̄re r̄
per deua pergere. Deide q̄ oſtūz ſibi
aperiat̄ aliaſ niſi ualere nec ambu
lare potuiſſe nec uīa tenuiſſe nec ad lo
cū perueniſſe. Nos ergo per uīa pre
ſentis auxiliū ſum⁹ ad patriā peruēn
ri. Pet̄r at̄ hz iſirmos pedes aīe p
pet̄m. Pſal. Miſerere mei d̄ne qm̄ in
firm⁹ ſum r̄c. Ignorat uīa q̄ ducit ad
celū. Pſal. Viā ciuitatis habitaculi n̄
inueniūt. Et celeſtis ſibi ianua clauſa
e. Math. xxv. Et clauſa e ianua. Del
bet ergo prio petere ſanationē r̄ eā ac
cipiet. r̄ hoc e qd̄ dicit. petite r̄ acci
pietis. Pſal. Sana aīam meā qz pecc
caui tibi. Debet q̄rere uie directiōnem
r̄ eā inueniet. r̄ hoc e qd̄ ſubdit. q̄rite r̄
inuenietis. hoc at̄ facit ḡa ſp̄iſ ſancti

Psal. Spūs tu9 bonus deducet me in
terrā rectā. **Debet** pulsare 7 petere ce
lestis ianue ap̄tionem 7 sibi aperiet. et
hoc ē qd̄ dixit. pul. 7 aperi. uo. **Psal.**
7 anua ce. ap. **Ysa. xiiii.** Aperiaz ante
eū ia. 7 por. nō claudet

Sermo terci9 de eodē.

Iste em̄ p̄r uos amat qz uos
me amastis 7 credidistis qz a
deo exiit. **Discipuli** dñi q̄/
tuor plurimū affectabāt. **Pr̄o** si des
eos ī suis pet̄ōib9 exaudiret. **Secūdo**
si eos amabat. **Tercio** si xp̄s erat cum
p̄r̄e eiusdē substācie. **Quarto** si xp̄s de
bebat ad p̄r̄em redire. **Xp̄s** at̄ q̄ om̄iū
cordiū occultā nouit ad ista q̄tuor eis
r̄ndit. **Pr̄o** q̄ ī suis pet̄ōib9 erat ex
audiēdi. **Pr̄o** dixit eis. **Amē amen** dico
uobis si qd̄ petieritis p̄r̄em ī no. meo.
da. uobis. **Secūdo** q̄ a p̄r̄e erat dilecti.
Pr̄o dixit ipse ei p̄r̄ amat uos. **Tercō**
ōnt̄ eis suā eternā de p̄r̄e 7 suā tēpora
lem de m̄re generationē. cū dixit. **Exi**
ui a p̄r̄e ueni in hūc mūdū. **Quar**
to ōnt̄ eis suā ad p̄r̄em reuersionē cū a
it̄. **Pr̄e** reliquo mūdū 7 ad p̄r̄em ua
do. **Discipuli** uidētes q̄ eis manifesta
uerat oia q̄ in corde hēbant. **dixerunt**
Ece nūc palā loq̄ris 7 puerbiū nullū
dicis. **Sūt** at̄ puerbia s̄m̄ **Aug9** dicta
obscura. q̄ solēt audire hoīes 7 nō itel
ligere. **Nūc** scim9 qz scis omnia. **Heda**
t̄. **Tercio** illū scire oia quasi deū ofidē
tir affirmāt. **Aperitū** nāqz diuinitat̄ in
dicū ē cogitationū nosse secreta. **Ista**
7 nos ouertētes possum9 dicere. q̄ cri
stus de his q̄tuor nos certificat. **Pr̄i**
mo de orōnū n̄raz exauditiōe. cū d̄r.
Amē amē dico uobis si qd̄ pe. pat. in
no. m. da. uo. **Sūt** at̄ tria s̄m̄ **Bern.** in
quodā ser. q̄ ipediūt ne orōes n̄re ex/

audiant̄ s̄z pusillanimitas. tepiditas.
7 temeritas. **Pusillanimitas** ipedit qz
qñ hō cōsiderat suā indignitatē nō au
det oculos uertere ad dei benignitatē.
Tal orō sic timida in celū nō audet a
scendere. s̄z ī infimis iac̄z. **Talib9** dicit
Ysa. xxv. Dicite pusillanimes ofor
tamini 7 nolite timere. **Secūdu** qd̄ im
pedit ē tepiditas. **Orō** ei tepida ascē
dit quidē sed deficit 7 lāguescit. qz vi
gorē nō habuit. **De talib9** d̄r **Apoca.**
iii. Utinā frigid9 eēs aut calid9. s̄z qz
tepid9 es̄ncipiā te euomere ex or̄ meo.
Tercū qd̄ ipedit ē temeritas. **Orō** em̄
temeraria ascēdere conat̄. s̄z tñ dei vir
tute sp̄ellit. 7 nō tñ meret̄ gr̄am. s̄z po
tius meret̄ offensam. **Tales** sunt orō/
nes eoz q̄ de suis meritis icumescunt.
sicut fuit orō pharisei. **De quo** d̄r **Lu**
ce xviii. Pharise9 stās hec ap̄d se ora
bat. **de9** gr̄as tibi ago. qz nō suz sicut
ceteri hominū. ut ergo orō n̄ra ex/
audiri mereat. sicut dicit idē **Bern.** o9
q̄ sit fidelis feruēs 7 humilis. **Fidelis**
cōtra orōnez timidā. **feruēs** o9tra tepi
dam. **humilis** o9tra temerariā. **Secū**
do nos certificat de p̄r̄na erga nos di
lectione cū dicit. **Ipse** ei p̄r̄ amat uos.
Secū at̄ p̄r̄ diligit nos per quicqz signa
manifestat. **Pr̄o** per hoc q̄ oia uisi
bilia dedit nobis. uel ī dominū. uel ī
usum. **Psal.** Cōstituiisti eū super ope
ra manū tuaz. oia subiecisti sub pe
dibus ei9. **Secūdo** per hoc q̄ oia
celestia id ē āgelos nobis dedit in mi
nisteriū. **Heb. i.** Dēs sunt administra
torii spūs in ministeriū missi propter
ros q̄ hered. capi. salut. **Tercio** p̄ hoc
q̄ filiū suū dedit nobis in p̄cium n̄re
redēptionis. **i. Coz. iiii.** In hoc appa
ruit charitas dei in nobis. qz filiū suū

unigenitū misit in mundū ut uiuam⁹
per ipsum. **Quarto** propter hoc q̄ de
dit nobis sp̄m̄ sc̄m̄ in priuilegiū nostre
adoptiōis. i. Jo. i. **Cognoscim⁹** q̄ in
ipso manem⁹ ipse i nobis qm̄ de spi
ritu suo dedit nobis **Ro. viii.** Accepi
stis spiritū adoptionis filioꝝ in quo
clamam⁹ **Abba p̄r.** **Quinto** per hoc q̄
seipsum seruat in hereditatē adoptat.
Ezec. xliiii. Nō erit eis hereditas ego
dñs hereditas eoz. **Deutr. xvii.** Dñs
ipse hereditas eoz. **Ista** qnq; signa a
moris tangit **Ber.** Dñe quid est hō q̄
memor es ei⁹ aut filij hoīs qm̄ uisitas
eū. oīa subiecisti sub ped. ei⁹. **deniq;**
mittis ei unigenitū tuū. imittis spiritū
tuū. pmittis et uultū tuū. **ne quicq;**
uacet i celestib⁹ ab opere sollicitudis
etiā brōs illos sp̄s p̄pter nos mittis
in ministeriū n̄m. **Tercio** nos certifi
cat de sua tēporali ⁊ eterna generatiōe
cum dicit **Exiui** a p̄re sc̄z per eternaz
de p̄re p̄cessionē. ⁊ ueni i mundū per
tēporalē de m̄re generatiōē. **Quātū**
ad primā natiōē ē imago dei. quan
tum ad secūdaꝝ fact⁹ ē speculum dei.
Est igit imago dei quātū ad primaz
natiōē. **Sed** notādū q̄ in ipsis sensi
bilib⁹ quadrupl̄ fit imago. **Primo** per
generatiōem sicut i filio **Gen. v.** **Genuit**
Adā filiū ad imaginē ⁊ similitudinē suā.
Secūdo p̄ ipsiōnē sicut in nūmo. **Mat.**
xxii. Cuius ē imago hec i sup̄scriptio
Tercō p̄ icisionē sic i lapid uel i ligno
Sapl. xiii. Artifex faber sculpsit lignū
diligēter ut assimilet imagini homis.
Quarto per colorū suppositionē sicut
in pariete picto. **Ezec. viii.** **Uniuersa**
ydola dom⁹ israhel depicta erāt i cir
cuitu in pariete per totū. **Xps** d̄r ima
go dei. **primo** per eternā generatiōem.

Col. i. qui ē imago dei inuisibilis. glo.
id ē plene similis p̄ri ⁊ de p̄re. **Joh. xiiii.**
Qui uidet me uidet p̄rem. **Eiusdeꝝ. x.**
Ego ⁊ p̄r unū sum⁹. **Nō** at̄ d̄r imago
sue ad imaginē dei fact⁹. **aliis** tribus
mōis sequētib⁹. **Primo** per ipsiōnē. **Ge**
nes. i. **Faciām⁹** hoīem ad imaginē si
militudinē n̄am. **vn̄** super illd̄ **Col. i.**
Cui ē imago dei inuisibilis. dicit glo. **Alia**
Alia ē imago regis i nūmo. **alia** i filio
nos sum⁹ nūm⁹ in quib⁹ imago dei ē
Xps ē filij qui ē hoc qd̄ p̄r ē. qd̄ sub
dit in glo. **Nulla** imago coli debz nisi
illa q̄ est qd̄ deus ē. nō illa q̄ ē p̄ illo
sed cū illo. **Secūdo** mō hō d̄r imago
dei per decisionē **Corp⁹** eū n̄m mo
do patit̄ multas supfluitates uiciorū
⁊ penalitātū. **Sz** in brā resurrectōe oīs
mortalitas ⁊ uiciositas a corpore dei
cidet ⁊ int̄m reformabitur. **q̄** corpore
xpo glo. **figurabit̄.** **Phil. ii.** **Sal**
uatorē expectam⁹ dñm n̄m iheruz cri
stum. **qui** reformabit corp⁹ humilitat̄
tis n̄re ofiguratiū cor. clari. **sue.** **Tercō**
d̄r hō imago dei p̄ colorū appositionē.
Alia cū n̄ra mō hz defectū multoz co
lorū. i. diuersaz uirtutū. **sz** in patria
colorabit̄ ⁊ depiget̄ quatuor colorū
bus. de quib⁹ dicit **Exo. xxvi.** **Facies**
uelū de iacinto. ⁊ purpuram. de cocco
bis cincto ⁊ bisso retorta. **Iacinto** ē
coloris aerei siue celestis. **purpura** san
guinei. **coccy** flauē. **bisso** nūci. **Tige**
tur igit̄ aīa colore iacintino siue celesti
per celestiū dulcedinē ⁊ suauitatē. **psal**
Delectatōes in dextera tua usq; i finē
Tinget̄ colore purpureo siue sangui
neo per iudiciā ⁊ puritatē. **Licet** enī
sanguis alioꝝ hoīm ificiat. **tamē** san
guis xpi hz uirtutē purificatiōis per

quam animas sanctorum purificat et de
albat Apo. vii. Lauerunt stolas su-
as et dealbauerunt eas in sanguine agni
et tunc coloris coccineo siue flauo per
immensam dilectionem et charitatem. modo
enim igniculus dilectionis tunc autem erit for-
nax charitatis et amoris. Psal. xxxi. Di-
xit dominus cuius ignis in syon et caminus in
hierusalem. Tinget coloris biffino per lu-
cidam et apertam uisionem. Modo ei uide-
mus obscure sed tunc clare et lucide. i. Co-
rinth. xii. Videmus nunc per speculum et
in enigmate tunc autem facie ad faciem. Pos-
set enim dici quod sancti uiri in puri. imago
dei dicuntur esse per impressionem quia imago
dei est in eis impressa et per imitationem quia a
se refectur omnia uicia et per colorum suppo-
sitionem quia colores uirtutum pingunt in al-
mima et per generationem quia a deo gene-
rantur in gratia iuxta illud Jo. i. Dedit eis
potestatem filii dei filii. bis quod cre. in nomine eius.
Secundo quantum ad natiuitatem temporalem.
xps factus est speculum dei Sap. vii.
Clarior est lucis eterne et speculum sine ma-
cula. Speculum fit ex coniunctione uicri cum
plumbo. Sed cumque ei homo speculetur in ui-
tro tamen uel in plumbo tamen imaginem uide-
re non poterit. Sed quoniam fit coniunctio utrius-
que tunc ipsum uidebitur per uicrum significa-
tur deitas fulgida per plumbum quod habet
colorem terrenum humanitas figurat. Non
igitur non poterit speculari in deo propter
nimitiam suam claritatem. i. Th. vi. Lucem
habitat inaccessibilem nec in homine ali-
quo propter suam tenebrositatem. Job xxx
vii. Nos quippe inuoluimur tenebris. Jo
quod uicrum sue deitatis cum plumbo nostre huma-
nitatis est coniunctum. sicut unum speculum
est effectum in quo quilibet defectus suos
speculari et reformare potest. Ad superbum
potest speculari humilitatem. Mat. x. Di-

scite a quod mitis sum et humiliter corde. Mat. viii. Vul-
pes foueas habent. Gulosus sobrietatem
quod xl. diebus et xl. noctibus ieiunauit. et
nunc carnes comedisse legitur nisi de a-
gno paschali propter legis preceptum. Tri-
stis iocunditate. Psal. xlii. Non erit tri-
stis neque turbulens. Traculus patienti-
am et taciturnitatem. ibidem. Tacui semp-
silui patiens fui. Quarto nos certifi-
cat de sua gloria ad patres reuersione.
cum dicit. Ite reliquo mundum et uado ad
patrem. Mat. ult. Dominus quidem Iesus post
quam locutus est eis assumptus est in celum et se-
det a dextris dei. Dextera dei est equali-
tas dei sunt potiora bona dei et est uir-
tus dei et est potestas dei. Xps autem est deus non
frater non et iudex non. In quantum igitur deus
non sedet a dextris dei in equalitate dei.
Psal. Dixit dominus domino meo. In quantum
est frater non. homo uero sedet a dextris
dei. in potioribus bonis dei et potiori
modo. Act. viii. Ecce uideo celos ap-
ertos et filium hominis stantem a dextris uirtu-
tis dei. In quantum est iudex non sedet a dex-
tris dei in potentia dei. quia dedit ei deus
omnem potestatem iudicium faciendi. Job. v.
Potestatem dedit ei et iudicium facere quia fi-
lius hominis est.

Et Dominica infra oct. ascensionis domini.

Sermo primus.
Quomodo uenerit paraclitus quem ego
mittam uobis a patre. Jo. xv.
Sciens benignus dominus de suo re-
cessu discipulorum animos turbatos. eis
benigne compatitur et consolatorum spiritum pol-
licetur. Iste est ordo consolationum ut dicit
Greg. in moral. ut si aliquem afflictum uo-
lumus consolari. prius debemus ei compati
et emolli. Et istud omne triplici exem-
plo dicitur. Neque enim ferrum ferro coniungit

si non utriusque ignis exustione liquet et
durum molli non adheret nisi prius du-
ricia temperata mollescat. Sed nec iacen-
tes erigimus nisi a rigore nostri status in-
clinemur. Dominus igitur discipulis tribulatis
benigne condescendens et sciens quod reman-
ebat desolati, ignari et timidi. id eos
tripliciter desolat. promittendo scilicet quod mitte-
ret eis spiritum ad desolandum ipsos tri-
bulatos et ad roborandum ipsos timidos.
Primo igitur promittit eis spiritum ad de-
solandum ipsos tribulatos. cum dicit.
Cum uenerit paraclitus. Paraclitus est deso-
lator interpretatur. Ipse est desolator in hoc
mundo lugentes. **Math. v. Beati qui lu-
get quoniam ipse desolabuntur. Et post hoc intel-
ligi de triplici luctu. uel de luctu deu-
otionis qui fit propter absentiam uisionis
diuine. Psal. Fuerunt mihi lacrimae mee
panes die ac nocte. uel de luctu con-
tritionis qui fit propter perpetraciones
culpe. Psal. Exitus aquarum deduxerunt
oculi mei. quia non custodi legem tuam. uel
de luctu lamentationis qui fit pro aliquo gra-
ui tribulatione. Psal. Intra in conspectu
tuo gemitus operacionum. Dominus istum luctum
per spiritum consolatore uertunt in gau-
dium. Videmus enim quod post pluiam sequitur
magna serenitas. post nubium magna
claritas. et post tempestatem magna tranqui-
litas. Eodem modo post pluiam lacrimarum
deuotionis sequitur magna serenitas or-
ationis. **Greg. Quis lacrimis bapti-
sata in contemplatione uidet lipida. Post
nubilum lacrimarum contritionis sequitur ma-
gna claritas exultationis. Greg. super illud
Gen. xxxiii. Vidi dominum facie ad faciem.
Prius inquit exurens tristitiae caligo del-
tergitur. et sic respicere raptim incursum
scripto lumine mens illustratur. Proverb.****

xiiii. Cor quod nouit amaritudinem ani-
me sue in gaudio eius. non miscbitur alicui
nisi. Post tempestatem lacrimarum lameta-
tionis. sequitur magna tranquillitas et ex-
ultatio mentis. **Thob. iiii. Post tempesta-
tem tranquillitatem facis. et post lacrimatio-
nem et fletum exultationem infundis. Psal.**
Secundum multitudinem dolorum meorum etc.
**Hiero. super psal. Suorum uulnera pari-
mur. tot desolationes meremur. Quas su-
di lacrimam unam desolationem merui. Del-
cem lacrimas fudi. decem desolationes me-
rui. Sicut autem desolat in mundo lugentes.
sic non desolat in mundo hoc gaudentes.
ymo dicit eis Lu. vi. De uobis diui-
tibus. qui habetis hic desolationem ueram.
Sicut enim sponsa que recipit alienum non mel-
retur desolari sed flagellari. Sic et anima non
meret desolationem diuinam que recipit ali-
enam. **Ber. Delicata est diuina consolati-
o et non dat admittentibus alienam. idem
propheta refugiebat eam di. Remittit con-
solari anima meam. Secundo promittit
christus quod mitteret discipulis suis spiritum
ad instruendum ipsos ignaros. cum dicit
spiritum ueritatis. Dicit autem spiritus ueritatis
quia instruit ueritatem de qualibus rebus ma-
xime de mundo. ostendens quod nulla ueri-
tas est in mundo. Nam sicut dicit **Hilarius.**
Veritas nihil habet falsum. nihil incertum
nihil imperfectum. In presenti igitur uita non est
ueritas. quia ibi est falsitas. incertitudo et
perfectio. Est enim falsitas. quia omnia que in
mundo sunt falsa et mendacia sunt. **hier.**
**xvi. Vere mendacium possederunt pres-
entium uanitate que eis non profuit. Est enim
mendacium falsa significatio uocis cum in-
tentione fallendi. Ista terrena et munda-
na sunt bonis significatio uera. et ma-
lis significatio falsa. Quare autem bonis
sunt significatio uera. omnia **Criso. super********

Arabē dicit **C**ōsidera qz deus non
creauit bona delectabilia in mūdo ut
eis fruamur. s; ut per hoc intelligam9
qz si tā bona sunt delectabilia terrena
qz bona sunt ipa celestia. puta scis qz
bonū ē gaudere carnaliter. per hoc de
bes intelligere. qz meli9 ē gaudiū aie.
Gaudiū carnis cū carne finit. **G**audiū
anue cū aia perseverat. **S**cis qz bo/
num ē gloriari in terris. per hoc intel/
lige quia meli9 ē gloriari in celis. quā
to clari9 ē celū qz terra. tāto gloriōsi/
or ē gl'a illa qz ista. **D**e ista ei significa
tione dicit **V**iero. **S**icut sacrificia in fi
gura istituta sunt. ita tēporalia tm fu
ere pmissa 7 data i figura eternoz. et
sic de9 permise sibi imolari hostial ne
demonib9 immolarent. sic 7 diuitias
dat ut potis ab ipō qz a demonibus
postulent. **M**alis at sunt significatio
falsa. **D**iuitie ei hnt apparetē facietatē
s; uerā esuriē. **P**sa. xix. **S**icut somniat
esuriēs 7 comedit cū at fuerit experge/
fact9 uacua ē aia ei9. **D**elicie hnt appa
rentē dulcedinē. s; uerā amaritudinem.
Pro. v. **F**aus distillās labia meretri/
cis. nouissima illis amara quasi ab sin
tibi. **H**ōres hnt apparetē sublimita/
tem. s; uerā 7 subitā deiectionem. **J**ob
xxx. **E**leuasti me 7 quasi super uetum
ponēs allisisti me ualide. **D**yabol9 igit
tur in oibus istis oñdit apparetē bo/
num 7 celat uezz malū. **E**t iō per talem
falsam significatiōē decipit aīas stūl
toz. **S**ecūdo i hac uita nō ē ueritas.
qz hic nō ē aliqua certitudo. neqz secu
ritas. qz sicut dī **E**ccl. ix. **N**escit hō v
trum amore uel odio dign9 sit. **E**t itel
ligēdum. ē. qz nescit utz finaliter dign9
sit odio uel amore. **P**ot tñ dici qz nescit
scientia certitudinis. nisi hoc beat per

gratiā reuelatōis. **P**ot tñ hoc cognosce
re ex aliquib9 signis. **V**idēdū ē igit qz
tria sunt signa sicut dicit **C**riso. **S**uper
Arab. **S**icut ignis cognoscit scintillis
suis. sol radius suis. 7 rosa odorib9 su
is. sic uiri sancti hnt tres scintillas. **P**ri
me feruētia dsideria. qz hēbat prophe
ta di. **S**icut aīa m. ad de. fon. uiuum
Secūdo fermentia uerba. **E**ccl. xlvi.
Surrexit helyas quasi ignis. 7 uerba
ei9 quasi facula ardebat. **T**ercio feruē
tia opera. **J**ob xxxviii. **N**ōne uestimē
ta tua calida sunt. cum perflata fuerit
terra austro. **S**icut ergo ubicūqz scintil
las uidem9 supponim9 ibi eē ignē ma
terialē. **S**ic quicūqz hz istas supradic
tas scintillas. supponere debet qz hēat
ignē celestē. **D**e istis scintillis dī **E**x. i.
Scentille quasi aspect9 eris cādētis. **D**e
sideria ei 7 uerba 7 opera scōz uiroz.
7 sunt scintille iquantū sine pōdere ter
renoz sunt leuia. 7 sunt eris inquātuz
sunt aurib9 dei psonātia. **E**t cādētis
inquātuz sunt per am orē inflammata.
Secūdo sancti uiri habēt tres radios.
Prim9 ē sciētia qz cognoscūt deū 7 ei9
iusticiā 7 bonitatē. **P**sal. **D**uo hec au
diui. qz ptās dei ē 7 tibi dñe mia. **S**e
cūdo. qz cognoscūt mūdū 7 ei9 miseri
am 7 uanitatē. **N**aum. iii. **O**mnis q ui
derit te resiliet a te. **T**ercio. quia cog
noscūt seipsos i. miseriā suā 7 uilitatē.
Michee vi. **H**umiliatio tua in medio
tui. **E**t sicut qñ uidem9 radios suppo
nimus eē ortū solē materialē. sic quā/
do istos radios i nobis sentim9 debe
mus supponere i nobis solē supersub
stantialē. **D**e his trib9 radiis dī **E**ccl.
xliii. **T**riplic sol exurēs mōtes. **R**adios
igneos exsufflans. **T**ercio scī uiri
hnt tres odores. **D**ign9 ē deuote orōis

Apoc. v. Omnes singuli cytharas et pbi
olas plenas odoramentorum que sunt odo
res sanctorum. Secundus est fame pelare. ii.
Coz. ii. Xpi bonus odor sumus in omni
loco. Tercius est oscie floride. Cat. i. Lec
tulus non florida. Et sicut quando sentimus o/
dorē rosarum ibi rosas esse supponimus
etiā si eas nūc nō uidemus. sic quā in no/
bis istos odores sentimus rosas gratiarum
et uirtutum in nobis esse supponere debemus.
De quo odore dicit Eccl. xxiii. Quasi
plātatio rose in Hiericho. Tercio in
hac uita nō ē ueritas. quia hic nō ē per/
fectio aliq̄ s̄ oīmoda imperfectio. pau/
ci enim sunt qui conent̄ ad perfectōes.
et multi sunt qui rēdunt ad defectōes.
et int̄m deficiūt q̄ ad nihilū deueniūt.
Isti sunt similes statue Nabuchodo/
nosor de qua legit Dan. ii. q̄ caput ei
erat aureū pedes et brachia de argento.
ueter et femora de ere. et tibie ferree. pedes
quedā pars erat ferrea. quedā fictilis.
Aducti enim sunt qui in priō āno sue cō/
uersionis sunt aurei. i. ignei. et ualde fer/
uētes. in secūdo argēti efficiunt. i. tep/
pidi et negligētes. argentū ei deficit ab
auro et quātū ad ualorē et quātū ad
fulgorē. quia tales nō tantū ualēt in secū/
do āno quātū ad meritū. nec tantū
fulgēt quātū ad exēplū. In tercio ā/
no efficiunt erei. i. ipatiētes et murmu/
rātes. Es ei si t̄gūt statim resonat. In
quarto āno efficiunt ferrei. i. importa/
biles. et uerbis et iuris ceteros feriētes.
Ferrū enim pōderosum ē et cetera metal/
la domat et ferit. Sepe at̄ d̄t̄git q̄ fer/
rum ferrū domat. quia unus tirān̄ sepe a/
lium humiliat. In quinto āno efficiunt
terrei id ē fragiles. et om̄i tēptationi ce/
dētes. Et sicut lapis statuā in pedibz
fictilibz percutiens ipsam d̄minuit. sic

modica tēptatio uel tribulatio eos fr̄a/
git. Tercio p̄misit discipul̄ q̄ m̄e/
teret eis sp̄m̄ sanctū ad roborandū eos
timidos cū dicit. Ille testimonium per
hibi. de me et uos testi. perhibi. Aug. 7.
Ille testimonium p̄hibebit de me in cordi/
bus ūris et uos in uocibz ūris. ille īsp̄i/
rādo et uos in sanādo. **A**deo ei facti sūt
fortes ad testificandū de xp̄o. q̄ q̄ prius
timebat̄ testificari in una ligua. post/
ea testificati sunt in om̄ibz liguis. q̄ pri/
us in uno āgulo. postea in toto mun/
do. qui prius uoce postmodum morte
hoc p̄ in Petro qui prius ad uoces ui/
lissime persone negauit xp̄m. **N**az̄ s̄m
Gre. in uoral. fuit persona uilis quā/
tum ad sexū. quia nō uir s̄ femina. uilior
quātū ad d̄ditionē. quia nō libera s̄. at/
cilla fuit. uilissima quātū ad officium
quia nō thesauraria s̄ hostiaria fuit.
Equaliter at̄ postmodū factus ē fortis
om̄i **G**reg. ibidē d̄. Contēnit Petrus fla
gella cedētū qui paulo ante timebat
uerba requirētū. Et qui acille uires re/
quisit̄ expauit. uires principum celsus
spreuit.

Sermo secundus de eodē.
Quom̄ uenerit paradiscus quem
ego mittam uobis a p̄re meo
Predicauerat xp̄s inter iude/
os uerba sue sapientie. Jo. vii. Nunq̄
sic locutus ē hō sicut hic hō loquit̄. **F**e/
cerat iter eos opera sue sapie et potē/
tie. Euangel. xv. Si opera nō fecisset in
eis que nemo alius fecit et. **E**xhibuerat
eis exēpla sanctitatis et uite. **M**at. xi.
Discite a me quia mitis sum et humil̄ cor/
de. Et tū iudei dicebāt uerba sue sapie/
tie esse falsa. Jo. viii. Tu de teipso testi
monium dicit. testimonium tuū non ē uerū.
Et miracula sue potētie dicebāt

uirtute fieri dyabolica Mathei xii. c.
Uic nō eicit demonia nisi i belsebub
principe demonioꝝ. Et exēpla sancti
tatis sue dicebāt eē exēpla hoīs pecca
toris Jo. ix. Nos scimꝰ qꝰ hic homo
pctōr ē. Poterat igit xꝰo discipuli di
cere. Quō nos reliquis. ⁊ quō ad iude
os nos mictis. Si em̄ falsa dixerūt uer
ba tua eē. si miracula tua dyabolo at
tribuit. si sanctitatē tuā peruerterunt.
quid iter eos facere poterimꝰ nos igit
nari. qui habemꝰ parua sapiētiaz. nos
infirmi qui hēmꝰ parua potētiam.
nos pctōres miseri. qui hēmꝰ culpa
bilē uitā. Et iō xꝰs cōsolat eos dicēs
Cū uenerit paraclitꝰ ⁊c. ubi cōsolatur
eos. oñdens qꝰ cū eis tota trinitas re
manebit. scꝰ persona p̄ris qꝰ dabit eis
potētia in miraculis. persona filii qui
dabit eis sapiām in doctrinis. ⁊ per
sona spūssancti qui dabit eis grā. in
exēplis. In uerbis igit p̄missis quatu
or tangunt. Pr̄io persona p̄ris sp̄ri
tum spirātis. cuiꝰ d̄r sp̄m ueritatis qꝰ
a p̄re procedit. Quis aut̄ fil̄r procedit a
filio. filius tñ dicit qꝰ p̄cedat a p̄re. ex
eo qꝰ penes p̄rem residz autoritas. p̄
pter quā filius solet attribuere p̄ri etiā
qđ suū est. qꝰ quicqđ hz. a p̄re habet.
Per hoc at̄ qꝰ dicit. quē ego mittā uo
bis a p̄re manifeste oñt qꝰ etiā ab eo
procedit. si em̄ nō p̄cederet ab eo non
mitteret eū. Ex hoc at̄ qꝰ hic exprimit̄
qꝰ spūssctūs p̄cedit a p̄re. ⁊ non expri
mit̄ qꝰ p̄cedat a filio. causatus ē error
grecoꝝ dicētū spiritū sc̄m tñ a patre
procedere ⁊ nō a filio. qui quidem er
ror cōfutat̄ auctoritatibꝰ doctoꝝ sc̄o
rum. In p̄rio auctoritate ap̄li qui dicit.
ipsum eē sp̄m xꝰi. Ro. viii. Qui sp̄ri
tum xꝰi nō habet. hic nō ē eiꝰ. aut em̄

hoc rōne solis substātie. ⁊ sic dici poss
set qꝰ filius sit spūssancti. ⁊ aut rōne ali
cuiꝰ relatōis. sed i diuinis nō ē relatō
nisi originis. Et iō oportet qꝰ uel filius
sit a spūscō qđ nullꝰ dicit. uel spūssan
ctus sit a filio. Secūdo hoc oñdit̄ au
toritate eiusdē ap̄li. qui dicit filium ima
ginē p̄ris. potꝰ qꝰ spiritū sc̄m. Col. i.
Qui ē imago dei inuisibilis. ⁊ hoc ideo.
qꝰ nō solū hñt essentiā cōmunē cū p̄re.
sz etiā assimilāt̄ p̄ri. i hoc qꝰ p̄ducit ex
se personā. s. sp̄m sc̄m. Tercio oñditur
hoc auctoritatibꝰ sc̄oꝝ doctoꝝ greco
rum. Athanasꝰ ei in simbolo fidei sic
dicit. Spūssctūs a p̄re ⁊ a filio. nō fc̄us
nec creatꝰ nec genitꝰ. sz procedēs. Didi
mus etiā magnꝰ doctor grecoꝝ in li
bro de sc̄o spū. ⁊ Cyrillꝰ ep̄s ⁊ Johā
nes Cri. hoc idē testant. Sc̄o oñdi
tur rōnibꝰ. Pr̄ia rō ē qꝰ notū ē per se
qꝰ amor procedit ab amate. Cū igitur
spūssanctꝰ sit amor. quo p̄r amat fili
um ⁊ filius p̄re. manifestū ē qꝰ spūssan
ctus procedit a p̄re ⁊ a filio. Secūda
rō ē qꝰ a sole relucēt trinitatis uestigia.
uidemꝰ qꝰ radiꝰ ē a sole ⁊ calor proce
dit a sole ⁊ a radio. sic spūssctūs a p̄re
⁊ a filio. Tercia rō ē qꝰ in aīa q̄ est
imago dei. p̄pter tres potētias. amor
procedit a noticia. sic. s. s. qui ē amor.
procedit a filio qꝰ ē sapiētia ⁊ noticia
p̄ris. Sc̄o tangit̄ p̄sona filii mittē
tis sp̄m. cui d̄r quē ego mittāz uobis a
p̄re. Ex quo igit spūssctūs ad nos mit
tē nosip̄os p̄parare debemꝰ. Jo ad
uētus. s. s. in hac dñica recolit̄ duplici
de cā. Pr̄io qꝰ xꝰs spiritū sc̄m p̄mis
sum exhibuit. In hac dñica recolitur
promissio. in sequēti exhibitio. Se
cūda cā ē qꝰ missio spūssancti i breui
futura recolit̄. ut n̄r animꝰ prepararetur

ipsum se mundando et purificando.
Spiritus quidem sanctus figuratur per colum-
bam. Coluba autem in locis lutosis non ma-
net sed fugit totaliter. In locis puluere a-
spersis moratur sed non libenter. In locis flo-
ridis et mundis moratur et delectatur. **S**ecundum
autem Augustinum. Quidam sunt ualde mali. qui-
dam ualde boni. quidam mediocriter
boni. et mediocriter mali. **U**alde mali
sunt qui habent corda lutosa. id est imunda.
in quibus spiritus sanctus non habitat. **S**ap. i.
In maliuola animam non introibit sapie-
tia. nec habitabit in corde subdito pec-
catis. **B**onum dicit subdito peccatis. **A**li-
ud est subditum esse peccatis. Aliud est cum
peccatis esse. **N**ulle subditus est peccatis. cui
peccata dominantur. **I**n quorum persona de
propheta. **I**niquitates mee supergressae
sunt caput meum. **A**ugustinus. **P**ecator seruus
est tot dominorum quot uiciorum. **N**ulle est superi-
or peccatis. qui ea suppeditauit et uicit
ita quod ulterius sibi dominari non possunt. **P**salmus.
Confringam illos nec poterunt stare. ca-
dent subter pedes meos. **C**um peccatis ue-
ro sunt omnes homines. iuxta illud. i. 70. i.
Si dixerimus quoniam peccatum non habemus
nosipsums seducimur. et ueritas in nobis
non est. **A**lii sunt ualde boni. scilicet uiri per-
fecti. qui habent corda munda et florida in
quibus spiritus sanctus habitat delectabiliter.
In quorum cordibus nascitur lilium purita-
tis. rosa charitatis. uiola humilitatis
qui possunt dicere illud. **C**anti. i. **L**ectu-
lus noster floridus. **A**lii sunt mediocriter
boni et mediocriter mali. scilicet imperfecti.
quorum corda puluere ueniali sunt asp-
sa. **E**t ideo in eis spiritus sanctus habitat. sed non
libenter. **N**emo quidem libenter uult stare
in puluere. homo enim ualde promptus est ad
istos pulueres contrahendos. **E**t ratio est. quod
cum puluere habet magnam similitudinem et

cognationem. **E**st enim de puluere factus.
et in puluere resoluetur. **I**n puluere habet
corpus. **Gen. iii. Donec reuertaris in ter-
ram de qua sumptus es. Ecce quod de pul-
uere est conditus. quod puluis est. Ecce quia
puluereum habet corpus. Et in puluerem
reuerteris. Ecce quod est in puluere resolue-
tus. Quia igitur tanta habet similitudinem cum
puluere. et simile appetit suum simile. ideo de
tam facili contrahit terrenas affectiones.
ab his cum pulueribus animae purgandis.
Math. x. Excute puluerem de pedibus
id est de affectibus uestris. **T**ercio spi-
ritus sanctus apostolos consolatur cum dicit. **C**um uene-
rit paraclitus. id est consolator. **N**otandum autem
quod iniuria siue tribulatio quam homines
patiuntur tripliciter potest considerari. aut est pre-
terita et tunc reliquit odium in corde et rancore.
aut potest esse praesens. et tunc habet annexum
dolorem. aut prout dubitat futura et
tunc habet timorem. sed spiritus sanctus contra istas
tres tribulationes dat tres consolationes.
id est in tribus signis apparuit. **N**am contra pre-
terita aufert rancorem. id est in spiritu columbe
apparuit super christum baptismati ut ha-
bet. **Lu. iii. Columba ei felle caret. et sig-
nat quod spiritus sanctus illum in quem uenit felle
rancoris carere facit. Sap. vii. uocatur
id est spiritus suauis benignus et humanus.
quod illos quos replet facit suauis in cor-
de. benignos in sermone. et humanos in con-
uersatione. **C**ontra praesentem refrigerat et re-
stringit dolorem. id est appuit in spiritu nubis
super christum transfiguratum ut habet. **Math.
xvii. Nubes ei habet contra estum refrigerare.
Ber. Quae non refrigeraret dulcedo illa
que mortem quoque facit dulcissimam.
Quae asperitas resistere potest illi unctioni.
de qua dicit. **Dan. iiii. Fecit mediis for-
nacis quasi uentum roris flantem. Con-
tra futuram animat ad constantem perpet-********

tionem / id apparuit in spē ignis super
aploz collegiū ogregati / Sicut enim
uas terrenū ē fragile / s; igne coctū effici
tur solidū / sic 7 apli añ aduētū spūscī
erant fragiles 7 tanq; mollis cera siue
terra / sed igne spūscī excocti / facti
sunt sicut testa fortis / **Nū poterat gli
bet eoz dicere cū propheta Factū est
cor meū tanq; cera liq;scens scz añ ad/
uētum spūscī / s; postmoduz aru/
it tanq; testa uirtus mea** **Quarto ponū**
tur persone aploz qui fuerūt idonei
in testimonio phibēdis cū dī. et uos
testimoniū perhibebit / Sicut autē dicit
Psidory / Testis trib; mōis cōsiderat.
scz natura ut sit uir nō mulier / qz uari
um 7 instabile testimoniū femia pfert.
Cōditōe ut sit liber nō seruus / qz seruus
meū dominātis testimoniū supprimit
ueritatis / **Vita ut sit inocēs non infa/
mis** / qz iusticia cū hoīe scelerato nescit
bōre cōmerci / **Apli igit sunt idonei tel/
stes** / **Primo** qz fuerūt uiriles nō feminei
neq; molles / id nullis psecutōib; cede
bant / vñ cum flagellarent dicebāt **Ac
tuū v** / **Obedire oportet deo magis q;
hoib; / Secūdo** qz fuerūt liberi nō ser/
ui / id sine timore ueritatē pdicabant
Act. iiii / **Virtute magna** fēdebāt apli
testi. resurrectōis dñi nri ihū xpī / **Ter
cio** qz fuerūt inocētes 7 scē uite / 7 id a
testificatōe repellī nō poterāt / **Nō em̄
poterat eis dici illud Ro. vi.** / **In quo
em̄ iudicas aliū teipsum cōdenas** / **Ista
tria tāgit Aug; dicēs** / **Tal ē grā spūscī
sancti** / q si tristitiā uenit dissoluit / si
desideriū perniciosum cōsumit / si trepi
dationē abiicit / **In hoc qz dissoluit tri
sticiam** / dat cordis firmitatē / **In hoc qz
desideriū perniciosum cōsumit** / dat ui/
te sanctitatē / **In hoc qz trepidationem**

abicit dat cōstantiā 7 animi libertatē.

Sermo tercius.

Absq; synagogis faciēt uos / s;
uenit hora ut oīs qui interfici
t uos arbitret obsequiuz se
p̄stare deo / **Sz discipuli m̄pta aduersa
erāt passuri** / id xps eis illa pdicit / siue
ut ex hoc uerū deū eē cognoscāt quia
ita scit futura sicut p̄ntia / siue ut illi pi
culis cautis ipsi p̄uidere ualeāt / siue ut
cōtra ista clipeis paciētie se muniant.
Predixit at tria eos eē passuros / **Pri
mo** a synagoga sepationem cū dicit.
Absq; synagogis faciēt uos / scdo dif
famationē / **tercio** occisionē / **Ista dno
tāgit cū dicit** / uenit hora ut oīs qui i/
terficiat uos / **ic.** ac si dicat / adeo uos
malos reputabūt / ut quicūq; uos oc/
ciderit deo seruire credāt. / **Circa pri
mam nota** / qz sicut dicit **Hugo de scō
uictore** / **Tūc tēporis** fuit graue aplis
eici a synagogis / nōdum erāt eccliet
ipsi adhuc ad tēplum causa oratiōis
ibant / **Act. iiii** / **Petrus 7 Johānes** ascēde
bant in tēplū ad horā orōnis nonaz /
cū fm ueritatē ut dicit **Aug;** / nullum
malū fuit eis excludi a synagogis iu/
deoz / qui idē exituri erāt etiā si null;
eos expelleret / **Ista autē sentēcia** q iu/
dei aplos ab igressū templi separaue
rant / iniusta erat / **Trib; em̄ mōis sentē
cia aliqua iniusta eē p̄t.** uidelicet **ex a/
nimo** / qñ scz pfert ex odio / uel ex ira.
Ex cā / quādo scz causa rōnabilis nō
subest / **Ex ordine** / quādo scz pretermi
tū ordo iuris / **Ista tria tāgit cōciliuz
sardicēse** ut habet in decretis ubi dī.
Si eps forte iracundus / qd nō debz eē
cito 7 aspere cōmouet / **prouidendū est
ne inocēs cōdemnet** / q dicit **iracundus
refert ad animū** / q dicit **cito** / refertur

ad ordinē q̄ dicit asperē r̄fert ad cau-
san. Fuit igit̄ illa iudeoz̄ sentēcia iū-
sta ex animo. quia ipsam ex odio p̄-
tulerūt. Mat. x. Eritis odio omnibus
hoibus p̄pter nomē meū. Secūdo ex
causa. q̄ ex eo q̄ in x̄pm credeb̄ ant et
eū p̄dicabāt. Joh. ix. Jā em̄ cōspiraue-
rāt iudei. ut si q̄s cōfiteret̄ eū esse x̄pm.
extra synagogā fieret. Tercio ex ordie
unde dicit Paul. Act. xxii. Si homi-
nem ⁊ romanū indēnatum lic̄ uobis
flagellare. intelligit̄ indēnatū. i. ordie
iudiciali de nullo reatu dicit̄. Tales
sentēcias excōicatiois sic iūstas. plati
nostri tēporis sepe ofērit. Et t̄n talis
sentēcia excōicatiois a platis fulmina-
ta. q̄nis sit iniusta ⁊ iniqua. tamē ē ti-
menda ⁊ seruāda. ⁊ patiēter ferenda.
Tūc em̄ nō nocet sed. p̄dest. meret̄ enī
in hoc talis. q̄ uerecūdiā sustiet. hoc
q̄ superiori honorē exhibet. ⁊ in hoc
q̄ proximo exēplum patiētie prebet.
malū exgū. 99
Quādo autē quis iuste excōmunicat̄.
tūc illa sentēcia ualde ē timēda. p̄-
pter periculum. dānum ⁊ opprobrium.
Periculū autē triplex est. Primum quia
in p̄tatem demonis tradit̄. sicut ei pa-
tet. 1. Cor. v. de illo fornicario publi-
co. quē Ap̄s excōicauit. ⁊ mox in ip̄m
sathanas p̄tatem accepit. Aug. Dis
xp̄ianus qui a sacerdote excōicatur. sa-
thane tradit̄. extra ecclesiā em̄ est dya-
bolus sicut i ecclesia x̄ps. ⁊ preterea dia-
bolo tradit̄ q̄ ab ecclesiastica cōicatioe
remouet. Secūdū periculū est. q̄ dei
gr̄a ⁊ protectio ab eis subtrahit̄. ⁊ si-
biipsis relinquunt. ut libez̄ sit eis rue-
re in peccati precipitiū. quo exire non
ualent. eū sint soli. Eccl. iiii. De soli. q̄
si ceciderit nō habet subleuātem. Ter-
cium periculū ē. q̄ excōicatio ē morōs

cōtagiosus. sicut em̄ participās lepro-
sis incurrit leprā. sic participās excōi-
catis incurrit excōicationē. Quē legit̄
q̄ quidā sanct̄s quēdam demonē qui
hominē inuaserat adurauit ut sibi di-
ceret. quod esset peccatuz̄. per q̄ dya-
bolus plures lucraret. Sui r̄ndit q̄ ex
cōmunicatio. q̄ excōicatus hoies to-
ta die peccare facit. dum eos ad parti-
cipandū secum inducit. Secūdo timē-
da est propter dānum. q̄ est triplex.
Primum est. quia tales suffragus orati-
onibus ⁊ beneficiis eccle priuant. Quo-
rum participationē p̄pheta optabat
dicēs. Participē me fac deus oim̄ timē-
tium te. ⁊c. Secūduz̄ est. q̄ a sp̄it̄s
nō uiuificant. Sicut ei ignis nō inflā-
mat ligna diuisa. sic nec sp̄s hūanus
uiuificat mēbra a corpore separata.
sic nec sp̄it̄s inflāmat nec uiuificat
excōicatos. id ē a corpore eccle separa-
tos. Aug. super Joh. Nihil sic formi-
dare debet xp̄ianus. sicut separari a cor-
pore xp̄i. Jā em̄ nō mēbrū eius iam
nō uegetat̄ sp̄ū eius. Tercū dānum ē.
q̄ a suis infirmitatibz̄ nō curant. non
em̄ curari possunt. q̄ p̄ctōz̄ medicī-
nas ⁊ remedia perdiderūt. que quidē
sunt eccle sacramēta. que instar uini sa-
niem uulnez̄ mortificāt. instar olei do-
lorē uulnez̄ dulcorāt. Ista duo cōgū-
tur. Lu. x. in hoie sauciato. ⁊ istar un-
gentoz̄ uulnera sanant. Eccl. xxxviii.
Ungētarius faciat pigmēta suauitat̄.
Tercio timēda ē propter opprobri-
um siue infamiā. Infamia em̄ in tribz̄
apparet. Pr̄ia quia tanq̄ canes de ec-
clesia expellunt. Apoc. ulc. foris canes.
Nō em̄ sunt digni uidere dei misteria.
Math. vii. Nolite sanctum dare cani-
bus. id ē hereticis oblatrātibus. dila-

cerantibus et neque porcis id est ebriosis
Nec sunt digni fidelibus admisceri **Ec**
cles. xii. Sive cōdicatio homini scō ad ca/
nem. **Secūda** infamia siue opprobriū ē.
quia magis quā saraceni uel iudei uitā/
tur. uel aliq̄ alii peccatores. **Pōt** em̄ ho/
mo loqui alicui saraceno uel usurario.
nec propter hoc aliquā excōicationē
incurrit. **i. Coz. v.** Si quis frater no/
minat inter uos fornicator aut aua/
rus. cum euisimōi nec cibum sumere.
Aug. Excōicationē intelligi uoluit **A**
postolus que sit extra quēquā cum senten/
tia ordine iudiciario et integritate p/
feratur. **Itē** super illud **Mathei. xviii.**
Sit tibi sicut ethiō et publicanus di/
citur. **Detestabilior** ē qui sub nomie
fidelium agit opera infidelium. quā apte in/
fidelis. **Idē** propter talē detestationem
ecclesia in parascue cū orat pro iudeis et
pagans non orat pro excōicatis. **Tercia**
infamia ē quā excōicatus uidet esse si/
ne omni lege. **Iudei** em̄ suā legē habent
licet nō sufficiētē. saraceni suā. xp̄ia
ni suā. **Et** cū excōicatus sit extra xp̄iani/
tatem. nō erit iudeus. nec saracenus nec cri/
stianus. **De tali dicit Prover. vi.** Nō al/
postata uir inutilis. **Illi** aut qui cū
excōicatio participat. peccat in excom/
municatore. cuius auctoritatē contemnit.
et per cōsequēs peccat in deū. iuxta il/
lud **Lu. x.** Qui uos spernit me spernit
peccat in excōicatio cuius sanitatē ipe/
diunt. dum uerecūdiā et cōfusionē que
aliquādo est cā salutis ab eis auferūt.
Eccl. iiii. Est cōfusio adducens grām
et gloriā. **Peccat** in seipso. quia mor/
bum contagiosum uitare contemnit. **Peccat**
in illis cuius occasione excōmuni/
catus sunt. quā per hoc satisfactionē si/
bi sciendam impediunt. **Secūda** ma

lum quod apostoli passuri erant fuit
infamatio. **Nō** est tamē ista infamatio
timēda. quādo a turpibus hominibus
est orta. **Tunc** em̄ potius uidet eē ad
cōmendationē. quā ad uituperationem.
Greg. super Ezech. Peruersorum deroga/
tio uite nre ē approbatio. quia ita ostē
ditur iusticie aliqd nos hēre. si illis dis/
plicere incipim⁹. qui nō placēt deo. **Et**
hoc ostēdi pōt quadruplici exemplo.
scilicet lucis. odoris. caloris. et medici. **Primo**
exēplo lucis. quā non est derogatio
sed cōmendatio lucis. quā eā fugiunt et
odiunt uespertiones. **Sancti** enim ui/
ri sunt lux. quia hnt lucida; famam. **i.**
Thes. v. Omnes uos filii lucis estis et
filii diei. **Peccatores** aut sunt tanquā uesper/
tiones. qui diligūt opera tenebrarū
et odiūt opera uirtutum. **ideo** cū ui/
ris lucidis cōuenire non pnt. **ii. Coz.**
vi. Sive societas lucis ad tenebras.
Non est ergo derogatio uiris lucidis.
si infamant ab hominibus tenebrosis.
Cū qdam sup amicus dyogeni philoso/
pho dixisset. cuncti te uituperat. ait **D**
portet sapiētia ab insipientibus ferri. **Et**
meliorē idicat eē lingua mala illū quē
carpit. **Secūdo** hoc ostendit exēplo
odoris. **Non** em̄ derogatio sed com/
mendatio odoris. si eum fugiunt ser/
pentes. **Serui** enim dei odoriferi in fa/
ma. **ii. Coz. ii.** odorē noticie sue mani/
festant per nos in omni loco. **Peccato**
res autē sunt serpenti. quā uir⁹ detra/
ctionis semper portant et uenenū in lin/
gua. **Psal.** Venenū aspidū sub labiis
eorū. **Sicut** aut odor uirtutū bonos re/
creat. sic malos conturbat. **ii. Coz. ii.**
Alius em̄ sum⁹ odor mortis in mortuis.
alius odor uite in uitā. **Non** ē ergo de/
rogatio uiris odoriferis. si infamantur

Incipit pars eternalis In die sancto
Penthecostes. Sermo primus.

S quis diligit me ser-
monem meum serua-
bit etc. Johan. xiiii.
Serui dei in hac vita
sup omnia tria deside-
rant. Primo habere
amorem dei. Secundo confirmari usq; i
finem in ipso amore dei. Tercio p ali-
quem modum scire se ee in amore dei.
Ista tria a domino hic tangunt. Spi-
ritus sanctus em ut dicit Greg. amor
est. Primo igit ponit spūs sancti in
corda sanctorū missio. cum dicit. Ad
eum uenimus. Secdo spūs sancti missi-
confirmatio. cum dicit. Et mansiones
apud eū faciemus. Tercio ipsius missi-
confirmati manifestatio. cum premit-
tur. si quis diligit me sermonem meuz
seruabit. Circa primum notandum qd
sicut dicit Aug. Venit ad nos p r
filius r spūs sanctus. ueniunt subueniē-
do. uenimus obediēdo. ueniunt illu-
minando. uenimus intuēdo. ueniunt
amando. uenimus imitādo. Ad hoc
autem q spūs sanctum ad nos uenire
possimus recipe debemus nos dispo-
nere r preparare. Sunt autē tria q nos
preparant r disponunt. Primo em ne-
cessaria est cordis purificatio. Nullus
em sapiens. poneret balsamuz in uase
impuro. sic nec deus balsamū spūs san-
cti mitteret in corde immundo. Vnd
propheta. prius petit uasis mundifi-
cationem. cum dicit. Cor mūdum crea-
nem in me deus. Deinde balsami immissio
in uisceribus meis. Libēter hospitat
homo in domo munda. sic r spūs san-

ctus in conscientia pura. Gre. in Dmet.
Certe si domū uestrā quisq; diues aut
prepotens amicus intraret. omni festi-
natōne domū tota mundaret. ne qcq;
forte eēt. qd oculos amici intrantis of-
fenderet. Tergat ergo sordes prauis o-
peris. qui deo preparat domū mentis.
In tribus autem peccatis maxime opz
cor purgari. quia spūs sanctus cum ill-
stare nō potest. De quibus dicit. Sa-
pien. i. Spūs sanctus discipline effugiet
fictum. r auferet se a cogitatōibus q
sunt sine intellectu. r corripiet a supue-
niente iniquitate. Primum igit est pec-
catum duplicitatis. ideo dicit q spūs
sanctus effugiet discipline fictum. id ē
illum qui fugit se habere moꝝ correc-
tionem r moꝝ compositionem r non
habet. Ipe est em spūs ueritatis. Jo-
xvi. Cum autem uenerit spūs ueritatis
etc. Veritas autem integra r pura. cuꝝ
duplicitate uel fictione stare nō pōt.
Secundum pctm est carnalitas. ideo
subdit. r auferet se a cogitatōibus q
sunt sine intellectu. Carnalis em immū-
dicia facit homines esse bestialem r si-
ne intellectu. ps. Nolite fieri sicut equꝝ
r mulus quibꝝ nō est intellectus. Spi-
ritus em sanctus est spūs sanctitatis.
Johā. xiiii. Paracletus autē spūs san-
ctus etc. Sanctitas autē cū immūdi-
cia stare nō potest. Tercium autē pec-
catum est elatōnis. Ideo subdit r cor-
ripiet id est expellet a supueniente ini-
quitate. Iniquitas dicit quasi inequa-
litas. Nullus autem magis inequalis
est q supbus. quia nulluz uult habere
equalem. immo sicut dicit. Plantꝝ po-
eta. Natura supbi est minores despice-
re. maioribꝝ inuidere ab equalibꝝ dis-
sencere. Cum tali igit supbo spūs sanctus

x. Quid superbis terra et cinis? Isto
modo cōseruabat apostolus qui di-
cebat. ii. Corin. iiii. Habemus thesaurū
scz spiritū sanctū in uasis fictilibz. Uas
fictile est corpus mortale. Non enī ē
uas ferreū sed tāqz fragile fenū quod
cito siccatur. Isa. xl. Omnis caro fenūz
tāqz uas terreū quod cito frangitur.
Psal. Tanqz uas figuli cōfringes eos.
Tanqz uas uitreū quod cito cōminui-
tur. Aug. in lib. i. Omel. Fragiliores
sumus qz si uitrei essemz. Vitru enī et
si fragile est. tamē seruatiū diu durat.
inuenies tales calices ab auis et pro-
auis factos in quibus bibūt nepotes
et pronepotes. Vita at̄ humana quan-
tūcūqz seruet̄ durare non pōt. Isto
enī mō olim imperatores istuz ignē
cōseruabant. Sicut enī legit̄ i uita san-
cti Johānis elemosinarū. Illa die qua
imperator coronabatur. edificatores
monumētorum eū interrogabāt dicē-
tes. De quali marmore iubet imperum
tum tibi fabricari sepulcrum. et sic ea
die qua sibi imponebat̄ corona. sibi
etiaz fabricabat̄ sepultura. ut sic mor-
talem se esse cognosceret. et semper se i
humilitate teneret. quia sicut dicit̄ Ec-
des. x. Omnis potētatus breuis vita.
Secūdo cōseruat̄ per lignoz. i. bo-
norum operū appositione. Si ei ipsa
ligna bonoz operū multiplicāt. ignis
scz spūs auget̄. Eccl. xxviii. Scdm li-
gna silue sic ignis exardescet. si cōtinu-
antur semper cōseruantur. Leuit. vi.
Ignis in altari meo sp ardebit. quem
nutriet sacerdos subiciēs ligna p. sin-
gulos dies. si diminuunt̄. tūc ipa cha-
ritas quātum ad feruorē diminitur.
Unde quidā de hoc reprehēdit̄ Apo-
cal. ii. Habeo aduersum te pauca. qz

primam charitatē tuam reliquisti etc.
Si autem penitus auferunt / tunc iste
ignis extinguit. **Prouer. xxvi. Cuz de**
fecerint ligna extinguet̄ ignis. **Tercio**
cōseruat̄ per sufflationē ignis. **Sunt**
autē istius ignis tres sufflatores. **Pri-**
mus est ipse homo. qui debet in ipsuz
sufflare feruentia desideria et suspiria
concupiēdo. **Eccl. xxviii. Si sufflaue-**
ris quasi ignis exardēbit. **Secundus est**
xps qui in istum ignē sufflat. ipm ā/
plius inflāmando. **Jo. xx. Insuffla-**
uit et dixit. Accipite spm̄ sanctum etc.
Tercius est dyabolus qui istū ignem
sufflat malam cōcupiscentiā inflā/
mando. **Psal. liiii. Ecce ego creauī fa-**
brum sufflantē in igne prunas. **Ter-**
cio ponit̄ sancti spūs manifestatio cū
dicit̄. **Si quis diligit me sermonē meū**
seruabit. **Manifestū est signū spūs san-**
cti. obseruatio diuini mādati. **Preter**
istud autē signū sunt alia tria. per que
quis pōt cōducere se spm̄ sanctū habē.
Ideo spūs sanctus in triplici signo ap-
paruit. scz in specie colūbe super xpm
baptisatum. **In specie nubis. sup xpm**
transfiguratum. **In specie ignis. sup a-**
postolorū collegiū cōgregatum. **Pri-**
mum igit̄ signum est abundātia lacri-
marum. et ideo apparuit in specie nu-
bis. **Sicut enim adueniente austro nu-**
bes resoluunt̄ in pluuias. sic aduenien-
te spūs sancto mentes resoluunt̄ in lacri-
mas. **Unde sponsa petit dicens. Cāti-**
iii. Surge aquilo et ueni auster. Psal.
Flauit spiritus eius et fluent aque. Ro-
man. viii. Ipse spūs postulat pro no-
bis id est postulare nos facit. gemitu/
bus inenarrabilibus. **Secūdu signum**
est dimissio iniuriarū. ideo apparuit
in specie colūbe que felle caret.

quidem animam inflāmat. indurat. et
amaricat. Sed spūs sanctus describitur
nomine roris vinctōnis et mellis. Nam
inquātum cor odio inflāmatum spūs
sanctus refrigerat dicitur ros. Eccel. xviii.
Nōne ardorem refrigerabit ros. Dō
Sui roris intima aspersione fecūdet. In
quātum cor odio induratum mollificat.
dicitur unctio. i. Joā. ii. Unctionem ha
betis a sancto et nostis omnia. Inquātū
cor odio amaricatum dulcorat. dicitur
mel. Eccel. xxiii. Spūs meus sup mel
dulcis. Tercium signū est desiderū su
pernoz. idō apparuit in spē ignis. Si
cut em ignis semp sursum cedit. sic spi
ritus sanctus corda sursum eleuare fa
cit. Eze. vii. Eleuauit me spūs inter ce
lum et terraz. nō dixit posuit me in ter
ram. quia ibi sunt auari. Nō dixit po
suit me in celo. quia ibi sunt tū beati.
sed dixit Eleuauit me inter celum et ter
ram. quia ibi debēt esse fideles xpiani.
qui aliquādo debent ascendere in celū
celestia contēplando. aliquādo descē
dere in terram. proximorum vtilitati
bus prouidendo.

Sermo secundus.

Ad eum uenimus et mansionez
apud eum faciemus. Secūduz
Greg. Spūs sanctus ad quos
dam uenit. sed mansionem nō facit. qz
p cōpunctionem respectū dei pēpūit.
sed temptatōnis tempore hoc qm qd
compuncti fuerant obliuiscunt. Ad a
lios autem uenit et mansionez facit. quo
rum cor sic amor diuinitatis penetrat.
ut ab hoc amore temptatōnis tempo
re nō recedant. Sunt tamen quidā sic
indurati. ad quos nec uenit nec mansio
nem facit. qui nec aliquādo habēt cō
punctionem aliquā. et vincunt a quali

bet temptatōne. De bonis autem et de
uotis dicit dominus. ad euz uenimus
et mansionez apud eum faciemus. Gre.
Nō tamē ad omnes uenit. nec apud oēs
mansionez facit. Videamus igitur ad
quos uenit spūs sanctus. deinde ad quos
uenit spūs malignus. Spūs autē san
ctus nō ad omnes uenit. nec mansionez
facit. sed tū ad bonos continētes. bo
nos cōiugatos. et uiros cōtēplatiuos.
Stud significatum est Gene. viii. ubi
dicit. qz Noe tribus vicibus emisit col
lumbam. Primo nāqz eam emisit et cū
inuenisset terram adhuc paludosam et
nō aridam ibi nō mansit. Si em aridā
inuenisset ibi mansisset. Secundo eam
emisit et tunc sup arborez oliue uirenti
mansit. Tercio emisit eam et tunc p di
uersas arborez uirentes et flores redol
lentes discurrat et spaciata fuit. Ex his
igitur habet qz spūs sanctus per colum
bam designatus uenit ad illos qui ha
bent corda et corpora arida. i. ab omni
humore concupiscentie desiccata. sicut
sunt boni continētes. et hoc significa
tur per primam emissionē. de quibus
dicitur. Psal. lvi. Nō dicat eunuchus
Ecce ego sum lignum aridus. quia da
bo eis in domo mea locū et nomē me
lius a filiis et a filiabus. Ista corda sic
arida spūs sanctus uiuificat. Eze. lxxxvii.
Ista arida audite uerbu domini. Ec
ce ego intromittaz in uos spm et uiue
tis. De talibus. Gen. i. Congregent aq
que sub celo sunt in locum unum. et ap
pareat arida. Aque iste sunt fluxus car
nales qui sunt tū sub celo. quia sic di
cit. Mathei. xxii. In resurrectōne nec
nubent nec nubent. et. Iste aque con
gregate sunt in unū locū id est in mō
moniū. Si em extra locū istū fluxerit

aque putride sunt dicende. De quibus dicit Gen. xlix. Effusus es sicut aqua. non crescas quia ascendisti cubile patris tui. Nihilominus et ipse aque matrimoniales possunt esse clare. possunt esse putride. possunt esse nec plene clare nec plene putride. Tribus enim de causis potest quis coniugio uti. Primo propter propagationem ad dei scilicet cultum nunc tunc ille sunt clare aque. De quibus dicit Prover. v. Bibe aquas de cisterna tua. bibe eam solus ne sint alieni participes tui. Loquitur enim ibi Salomon ad fratrem de ista aqua. quibus alieni id est demones participes non sunt. quando ipsi coniuges honorem dei intendunt. Secundo propter solam uoluptatis expletionem. et tunc ille aque putride sunt. Tho. vi. In eos qui concupiscunt ita suscipiunt ut deum a se et a sua mente excludant. et sue libidini ita uacent. ut equus et mulus quibus non est intellectus. habet super eos potestatem demonum. ideo dixit sextus in suis sententiis. Dulcer est in suam uxorem amator ardentior. Tercio propter infirmitatis medicamentum. et tunc iste aque sunt nec plene clare nec plene putride. Istis igitur aquis sic in unum congregatis apparet arida. id est castitas pura. que in tribus locis apparet. scilicet uirginibus uidiuis et continentibus. Secundo spissantur ueniunt et mansionem faciunt apud illos qui habent corda pia et uirida. sic sunt boni coniugati et misericordie opera exercentes. quod significat per secundam missionem columbe scilicet quando super oliuam sedit. Oliua quidem in foliis habet uiridem. In liquore habet dulcedinem. Quod tunc ad primum signat. quod boni coniugati et actiui debent habere uiridem bone uite. De

quo uiridem dicit Gene. i. Germinet terra herbam uiridem. id est uitam gratam et deo placentem. Tunc autem uita eorum deo est placita quando habent timorem quantum ad deum. carnis mortificationem quantum ad seipsum. et charitatem quantum ad proximos. De his tribus dicit Mat. iiii. Ultro enim terra fructificat primam herbam. deinde spicam deinde fructum plenum in spica. id est secundum Glo. Timorem. penitentiam et charitatem. Per herbam enim intelligitur timor. quia sicut herba est principium spice. sic timor est principium noue uite. Prover. i. Timor domini principium sapientie. Per spicam que est aspera. significatur penitentia dura. Job. xli. Ipse me reprehendo. et ergo penitentiam ago in fauilla et cinere. Per plenum fructum in spica. signatur charitas. quia sicut dicit Roma. xiii. Plenitudo legis est dilectio. Sui enim habet charitatem. habet operum plenitudinem. quia sicut dicit Gre. Nunquam est amor dei ociosus. Operatur enim magna si est. si autem operari renuit amor non est. Secundo oliua in liquore habet dulcedinem. et quantum ad hoc signatur opera pietatis. que boni actiui et coniugati habere dicunt. Oleum enim habet uirtutes penetratiuam. ps. Intrauit sicut oleum in ossibus eius. Impinguatiua ps. Impinguasti in oleo caput meum. Letificatiuam ps. ut exhilaret faciem in oleo. Et eleuatiuam quia super ceteros liquores eleuat. per quod datur intelligi quod ipsa elemosina dyabolum penetrando uulnerat. cum sit lancea dei. Unde dicitur de elemosina Ecccl. xxix. Super scutum potentis et super lanceam aduersus inimicum tuum pugnabit. Animam impinguando delectat cum sit adeps dei ps. Et adipe

riens Hœ fenestram emisit coruum q
egrediebatur et nō reuertebatur. Tales em̄
suam cōuersionē p̄crastrando diffe/
runt. **Aug.** Remanent foris cum uoce
coruina quia noluerunt habere gemi/
tum columbinū **Soph. ii.** Vox cantā/
tis in fenestra et coruus in sup̄liminari/
demergent. **Mat. viii.** Impetu abiit
totus grex porcorū p̄ preceptis in mare.
et mortui sunt in aquis. **Ista tria loca**
in quibus dyabolus mansionez facit
ponunt **Job. xl.** Sub umbra dormit
in secreto calami in locis humētibus.
Quiescit em̄ in hominibus umbrosis
id est in auarīs. **Diuitie em̄ tanq̄ um**
bre cito transeunt **Sapient. v.** Transie/
runt em̄ omnia tanq̄ umbra. **Quiescit**
em̄ in hominibus sup̄bis et uane glori/
osis. **Ideo subdit** In secreto calami.
Sup̄bi em̄ exterius uident esse miti/
sed interius sunt uacui. In quibus dy/
abolus quiescit **Job. xl.** Ip̄e em̄ ē rex
sup̄ om̄es filios sup̄bie. **Quiescat in ho**
minibus deliciosis. **Ideo subdit** In lo/
cis humētibus. in locis em̄ aridis id
est in sanctis uiris ab huius deliciis ex/
siccatis q̄scere nō pōt. **Mat. xii.** Am/
bulat p̄ loca arida querens requiem et
nō inuenit.

Sermo tercius unde supra.

Paracletus autem sp̄s sanctus
quem pater mittet in nomine
meo. ille uos docebit om̄ia et c̄.
Magnū donum deus pater nobis
dedit. **quādo filium suum nobis misit**
ad nostram redēptionem. **Magnū**
etiam sup̄ addit. **quādo hodierna die**
sp̄m sanctū nobis exhibuit ad nostrā
filialem adoptōnem. **Maximū nobis**
reseruat sc̄z uultū suum ad nostre bea

titudinis cōsummatōnem. **Nos igitur**
festum celebrauimus de nostra redēp/
tione. **hodie festum agimus de nostra**
adoptōne. **In futuro autem festus fa**
ciemus de beata uisione. **Festum igitur**
quod hodie agimus de nostra adoptio/
ne exprimit in uerbis premissis cū di/
citur. **Paracletus autē sp̄s sanctus et c̄**
ubi de isto sp̄i quatuor tangunt. **Primo**
quod est aduocatus noster. **Secundo quod est cō**
solator noster. **Ista duo notant in hoc**
uerbo quod dicitur paracletus. **Nam secun**
dum **Grego.** greca lingua paracletus. la/
tina aduocatus. siue consolator dicitur.
Tercio quod est sanctificator noster cum
dicitur sp̄s sanctus. **Quarto quod est instru**
ctor noster siue informator noster cū
dicitur. **Ille uos docebit om̄ia.** **Ter**
ca primū notādum quod sicut dicit **Gre.**
Sp̄s sanctus ideo aduocatus dicitur
quia p̄ errore delinquentium apud iudi/
ciam patris interuenit. **dū eos quos**
repleuerit exorantes facit. **Sp̄s igitur**
sanctus in eo quod apostolos impleuit ex/
oratores et nostros aduocatos eos fe/
cit. **Ille autē est bonus aduocatus quod**
et iudici scit luculenter persuadere. et di/
entulo sapienter consulere. et aduersa/
rium potēter confutare. **et ideo in bo**
no aduocato tria requirunt. sc̄z eloquē/
tia. sapientia et constantia. **Ista tria apli**
sufficiēter receperunt a sp̄s sancto. **Lu.**
xxi. Ego em̄ dabo uobis os et sapien/
tiam. cui nō poterunt resistere et cōtra/
dicere om̄es aduersari uestri. **Pulchra**
p̄mixtio. eloquētia cum sapientia. et cō/
stantia. **Sapientia em̄ siue eloquētia ha**
bet inutilitatē. **Ecc̄l. xli.** Sapientia ab/
scondita et thesaurus inuisus que utili/
tas in utrisq̄. **Eloquētia siue sapientia**
bz garrulitatem. **Sui em̄ minus sunt**

sapientes. sepe sunt magis loquaces.
Unde cum Solon philosophus alius lo-
queretur taceret interrogatus est si ta-
ceret propter inopiam uerborum uel quia
stultus esset. **S**ui respondit. Nullus stul-
tus tacere potest. **S**apientia et eloquen-
tia sine constantia habet timiditatem. **I**deo
tales timidi monent. **E**ccl. vii. **N**oli quod
rere fieri iudex. nisi uirtute ualeas irru-
pere iniquitates. ne forte extimescas fa-
ciem potentis etc. **D**icit ergo dominus
Ego dabo uobis os. i. eloquentiam ne
sitis inuiles et infructuosi. **D**abo uobis
sapientiam. cum eloquentia ne sitis tantum
garruli et uerborum. **C**um his dabo con-
stantiam. cui non poterunt resistere. et con-
tradicere omnes aduersarii uestri. ne sitis
timidi et formidulosi. **I**deo etiam apo-
stoli receperunt spiritum sanctum in lingua.
et in igne. **I**n lingua. quia dedit eis facien-
tiam. **I**n igne. qui lucet et ardet. quia de-
dit eis lucidam sapientiam et feruentem
constantiam. **S**ed multi sunt qui non ha-
bent linguam inflammatam igne isto scilicet
spiritus sancti. sed potius igne inferni. **I**n
cobi. ii. **L**ingua constituit in membris
nostris. que maculat totum corpus. et
inflammat rotam natiuitatis nostre. in-
flammat a gehena. et ideo ad linguam potest
homo cognosci si est infernalis. uel cele-
stis. uel terrestri. **D**eus quidem tres prouin-
cias fecit. et in qualibet propriam lingua-
gium proposuit. scilicet prouinciam celestem. ter-
restrem. et infernalem. **L**inguagium prouin-
cie celestis. est deum laudare et benedicere.
Ps. **B**eati qui habitant in domo tua
domine. in secula seculorum laudabunt te.
Linguagium prouincie terrestri. est de ter-
renis tractare. **J**obanis. iii. **S**ui de ter-
ra est de terra loquitur. **L**inguagium infer-
nalis prouincie. est deum maledicere et

blasphemare. **U**nde dicit de damnato
Psa. viii. **C**um esuriret irascetur. et ma-
ledicet regi suo et deo suo. **C**ognoscatur
igitur quis de qua prouincia sit ad loque-
lam suam. **U**nde dictum fuit Petro.
Mathe. xxvii. **G**alileus es. nam loqui
latina te manifestum facit. **S**ui igitur
loquitur uerba laudis dei et edificationis
proximi. **S**ignum est quod spectat ad pro-
uinciam celi. **U**nde dicebat dominus.
qui linguagium celi habebat. **J**obanis.
vii. **S**uare loquelam meam non cognos-
citis. **S**ui loquitur uerba terrena et mun-
dana. **S**ignum est quod spectat ad prouin-
ciam mundi. **J**ob. iii. **S**piritus de mundo
sunt ideo de mundo loquuntur et munda-
lus eos audit. **S**ui uero loquitur uer-
ba maledictionis et mendacii. **S**ignum
est quod spectat ad prouinciam inferni. quia
istud est proprium linguagium infernalis
Jobanis. viii. **C**um loquitur mendacium
ex propriis loquitur. quia mendax est et
pater eius. **S**ecundo spiritus sanctus est con-
solator noster. **A**ctu. ix. **E**cclia qui
deum crescebat. et habebat pacem et edifi-
ficabat ambulans in timore domini. et
consolatione spiritus sancti replebat. **V**era
enim consolatio non est nisi in deo. et de deo.
et istam consolationem diuinam non possunt
recipere illi qui habent consolationem
mundanam. **J**ob. xvii. **S**piritus ueritatis
quem mundus. i. amatores mundi non
potest accipere. quia non uidet eum nec scit
eum. **I**n mundo enim tria sunt iuxta illud
.i. **J**ob. ii. **O**mne quod in mundo est. aut
est concupiscentia carnis. aut concu-
piscentia oculorum. aut superbia uite.
Ista tria peccata scilicet luxuria. auaritia
et superbia uite. consolationem sancti
spiritus impediunt. sicut dicit **C**risostomus. super
ad. p. tria exempla. **S**piritus enim expletur

ē. quia si ostendas leoni pratū virēs
nō excitat̄ eius appetitus. quia nō est
in natura sua comedere herbas viren/
tes sed carnes. Secūm ē. q̄ si pluma su
per lapidē descēdat. lapis a foris bal
neatur intus autēz sicus remanet. Ter
ciuz ē. q̄ si uasi pleno aceto gutta mel
lis infundit̄. mel perdit̄. acetum nō
dulcorat. Primo igit̄ consolatiōnem
et visitatiōnem spūs sancti nō possunt
recipere illi qui habēt cor animale. p̄ car
nis lasciuam. Tales em̄ instar leonis
nō appetunt herbas virentes. i. spūales
et celestes amenitates sed carnales vo
luptates. i. Coz. ii. Animalis hō nō p
cipit ea q̄ sunt spūs dei. Isti circa cor
suum faciunt fossacum plenum aqua
turbida et fetida. i. carnali concupiscē
tiā. ideo ad cor suum intrare nō pōt
inspiratio diuina. Viere. ii. Sicut tibi
vis in terra egypti ut bibas aquā tur
atā. Secundo cōsolatiōnem et visi
tatiōnem spūs sancti nō possunt recipere
illi qui habent cor durum p̄ supbiam.
Cor em̄ supbi est durum sicut lapis. et
ideo si pluuia diuine inspiratiōis cor
eius asperit̄ a foris quidez tāgere po
terit. intus autē cor siccum remanebit.
iuxta illud ps̄. Anima mea sicut terra
sine aqua tibi. Isti faciūt circa se muz
lapideum id est animū obstinatuz. ut
diuina inspiratio transire non possit.
Job. xli. Cor eius indurabit̄ quasi la
pis. Tercio cōsolatiōnem et visitatiōnem
spūs sancti recipere nō possunt illi qui
habent cor acerbum p̄ auariciāz. Aua
rus em̄ habz cor suum plenum aceto.
quia multas patit̄ acerbitates siue in
congregādo siue in custodiēdo siue in
perdēdo. Isti tales nō possunt senti
re mellēam dulcedinem spūs sancti p̄re

nimia acerbitate amoris mundi Aug.
sup illud ps̄ Diligite dñm oēs sancti
eius. Disce nō diligere munduz. ut dis
cas diligere deum. auerte ut cōuertaris
funde ut implearis. Isti faciunt circa
cor suum aceruum luteum. et ideo non
potest trāsire ad aliquod bonuz pro
positum. Abacuc scdo. De qui congre
uat contra se densum lutuz. Tercio spi
ritus sanctus ē sanctificator noster. est
autem sanctum idem qđ mundū. Tūc
autem nos sanctificat. quādo p̄ aquā
grē siue nos mundat. Ezechiel. xxxvi.
Effundam sup vos aqua mundam. et
mūdabimini ab omnibus iniquitatibz
uestris. Ista ē aqua gratie. de qua dici
tur. Ezech. xl viii. Mensus ē mille cu
bitosa. traduxit me p̄ aquam usqz ad
talos. Rursus mensus est mille. et tra
duxit me p̄ aquaz usqz ad genua. Rur
sus mensus ē mille. et traduxit me per
aquaz usqz ad renes. et mensus ē mille
p̄ correm que nō potui transire. qm̄
intumuerūt aque. p̄funde correm. qui
nō potuit transuadare. Causa autēz q̄
re nō potuit transire forte est illa que
ponit̄. Isa. xxx. Spūs eius velut tor
rens inundans usqz ad medium colli.
et in talis autē ē tota corporis suppor
tatio. in genibus est deambulatio. in
rembus ē fomes et concupiscētia. a col
lo p̄cedit uerboz affluētia. Apostoli
igit̄ in flumē spūs sancti introducti fu
erūt usqz ad talos. quia facti sunt for
tes ad sustinēdum pōdus omniū pas
sionum ps̄. Ego cōfir. col. eius. Usqz
ad genua. qz facti sunt magnanimes
ad p̄grediēdum et aggrediēdum opa
virtutum ps̄. Ibunt de virtute in vir
tutem. Usqz ad renes. quia debuitaue

et extinxit in eis omnem somitum et concupiscentiam ps. Inflammatum est cor meum et renes mei commutati sunt. Usque ad collum quia dedit eis omnium linguarum peritiam. Sapientia. Spiritus domini repleuit orbem terrarum. et hoc quod continet omnia. i. ipse homo qui habet participationem cum omnibus scientiam huius vocis. Illi igitur qui in aduersitatibus non sunt fortes sed impatientes nondum sunt introducti in flumen spiritus sancti usque ad talos. Illi qui in melius proficiunt sed aut deficiunt aut subsistunt non sunt introducti usque ad genua. Illi vero qui non habent cordis mundiciam sed carnalibus desideriis agitantur non sunt introducti usque ad renes. Illi qui linguas suas non refrenant sed eas ad uerba inordinata relaxant non sunt introducti usque ad collum. Quarto spiritus sanctus est instructor noster. Nisi enim ipse doceat interius frustra omnis alius magister laborat exterius. Gregorius in omeleia. Nisi spiritus sanctus cordi assistit audientis inuacuum laborat lingua docentis. Demo ergo docenti homini tribuat quod ex ore intelligit docentis quia nisi mens sit qui doceat doctoris lingua exterius inuacuum laborat. Non est ergo attribuendum doctoris sed spiritui sancto si aliquando quis bene doceat uel fructum faciat. Quod ostendit Berni. super Cant. triplici exemplo. Primum est quia aqua non fluit a fonte ad ortos sed per cannales siue aqueductum. Sic igitur in orto auditorum fiat generatio virtutum non est gloria canalium sed fontis. De quo fonte dicit Cant. iiii. Fons ortorum puteus aquarum uiuorum. Secundum exemplum est quia mens hominis format uerba sua per lingue aut de-

tum instrumenta. Si ergo in aure audiens inferunt uerba prudentie non est laus plectri lingue sed mouentis animi. Mat. x. Non enim vos estis qui loquimini sed spiritus patris uestri qui loquitur in uobis. Tertium exemplum est quod manus figurat pulchram sculpturam uel picturam sed per calamus. Si per aliquem doctorem in corde alicuius scribuntur dei precepta uel pinguntur uirtutum ornamenta non est commendatio calami scribe sed manus scribe per calamus scribe uel scribentis.

In octaua penthecostes.

Sermo. i. **E**rat homo ex phariseis nomen eius demus nomine princeps iudeorum. Johan. iii. Festum de trinitate olim ab ecclesia non fiebat sed quia circa ipsam trinitatem multe hereses succrescebant. Ideo Karolus christianissimus imperator rogauit aliquum magistrum suum ut historiam de trinitate componeret per quam errores eliminaret et fidem catholicam edoceret. Quia composita ordinatum est ut festum istud sollempniter celebraretur. Sunt tamen quedam qui festum istud sollempniter celebrant in octaua penthecostes que est principium dominicarum subsequendum ad inuentionem quod ipsa trinitas est prima causa omnium. Alii in ultima illarum dominicarum que est ante aduentum ad inuentionem quod est finis omnium. Alii nuncque celebrant contenti illa laude continua trinitatis. dicitur Gloria patri et filio et spiritui sancto. Illi autem qui illud celebrant in octaua penthecostes rationabiliter facere uidentur. Celebrauimus enim festum de filio et de spiritu sancto. Celebraturi sumus in patris

festum de patre eterno. Hodie vero ce-
lebramus in simul festum omnium trium
personarum ne videretur inter eos esse di-
uisa maiestas quorum est indiuisa unitas
Supradictum autem euangelium hodie
legitur in quo quilibet personarum apte
exprimitur. Nam persona filii est que lo-
quitur persona patris exprimitur cum di-
citur. Scimus quia a deo venisti persona
na spiritus sancti cum dicitur. Nisi quis re-
natus fuerit ex aqua et spiritu sancto. etc.
et illud Spiritus ubi vult spirat etc. Ex-
primunt autem persone diuine cum suis
proprietas. Cum enim attribuat po-
tentia patri sapientia et spiritu sancto
bonitas. Exprimitur persona patris cum
summa potentia cum dicitur. Nemo enim
potest signa facere que tu facis nisi fue-
rit deus cum eo. Miracula enim facere
diuine potentie. Exprimitur persona fi-
lii cum sua sapientia cum dicitur. Scimus
quia a deo venisti magister. Ad magisterium
enim spectat sapientiam docere. Exprimi-
tur persona spiritus sancti cum sua boni-
tate cum dicitur. Spiritus ubi vult spirat
etc. Non enim ex nostris meritis sed ex sua
gratuita bonitate se nobis infudit. Quod
uis enim pater et filius et spiritus sanctus ha-
beat eandem potentiam sapientiam et bo-
nitatem tamen quia apud nos nomen
patris propter antiquitatem importat im-
potentiam. De simplicibus hoc creditur
de patre celesti attribuit sibi potentiam.
Similiter nomen filii apud nos propter
iuuentutem importat impericiam ideo
ne de filio dei hoc creditur sibi attribui-
tur sapientia. Similiter nomen spiritus sancti
apud nos importat quadam spumoso-
sitate et furorem iuxta illud Psal. ii.
Euenescite ab homine cuius spiritus in na-
ribus eius est. Ideo ne de spiritu hoc

creditur attribuit sibi bonitatem. Primo
igitur patri attribuit potentiam. Est autem
omnipotens quia potest omnia que vult
per se. Omnia quecumque voluit dominus fe-
cit in celis et in terris in mari et in omni-
bus abyssis. Celum enim cum suis sideri-
bus obedit sue voci. Barut. ii. Stelle
vocate sunt et dixerunt. Assumamur. Ter-
ra tremat et obedit suo respectui. ps.
Cui respicit terram et facit eam treme-
re. Mare obedit sue ordinationi de qua
dicitur Job. xxxviii. Hucusque venies et
non preces amplius hic confringes tu-
mentes fluctus tuos. Abissi. i. demones
obediunt sue iussioni sicut patres in le-
gione demonum cui christus iussit ut de
homine exirent et porcos intraret et p-
tinus obediunt ut habetur Mat. viii.
Solutus autem homo nec sue voci obe-
dit. Prover. i. Vocavi et renuistis nec
ad eius respectum peccare erubescit. Cui
tamen dicitur. Ecccl. xvii. Die eorum non
sunt abscondite ab oculis ipsius nec eius
ordinationem custodit qua ordi-
nauit ut ratio presit sensualitati. Et in ip-
sis preest sensualitas rationi nec eius pre-
cepta custodit. psal. Non custodierunt
testimonia eius et in lege eius noluerunt
ambulare. Quis autem deus sit omni-
potens. Duo tamen sunt in ipso et duo in
nobis que ipsum vincere videntur. Pri-
mum est sua pietas viscosa. Viere.
xxx. Cōturbata sunt viscera mea su-
per eum miserans miserebor eius. Aug.
Promptior quidem videtur deus peccatori
ueniam tradere quam ipse accipere. Sic enim
festinat reum absolueret a tormento con-
scientie sue quasi eum plus cruciet com-
passio miseri quam ipsum miserum passio sui.
Secundum est sua charitas affectuosa que
ipsum de celo ad terram deposuit. Aug.

De caritas q̄ magnas vires habes deū
de celo ad terras deposuisti. **I**pa etiā
in crucē ascendere coegit. **Lu. xii.** **B**ap
tisma habeo baptisari. **I**n quomō coar
tor donec pficiat. **N**ihil autem cum eēt
omnipotens coartare eum poterat ni
si charitas qua plenus erat. **T**ercū est
nostra orō lacrimosa. **U**nde dicit de
Iaco. Gen. xxxii. **S**i contra deum for
tis fusti q̄to magis contra homines
preualebis. **P**reualuit autem p lachri
mas ut dicit **Os. xii.** **I**nualuit ad an
gelum. et confortatus fleuit ⁊ rogauit
eum. **Bern.** **D** humilis lacrima tuum
est regnum. tua est potentia ante ōspe
ctum iudicis intrare nō vereris. **S**ola si
intraueris nunq̄ sola redibis. quicq̄
petieris obtinebis. vincis inuincibiles
⁊ ligas ōmpotētem. **H**oc etiam innui
tur. **iii. Regū. xx.** de **Ezechi.** rege cui⁹
lacrimae deum vicerunt. **Q**uartum n̄ra
humilitas gratiosa. **I**stud innuit. **iii.**
Regū. xxi. ubi dixit dominus **Helie.**
Nōne vides **Ahab** humiliatū coram
me. **Q**uia igit humiliatus ē mea causa
nō inducam maluz in diebus ei⁹. **H**oc
etiam p̄ in **niniuitis.** quoz humilitas
deum vicit. **S**ecūdo sapientia attribuit̄
filio. de cuius sapientia dicit **Leo.** **I**sta
est sciētia summi iudicis. iste tremēd⁹
aspectus cui p̄mū est omne quod soli
dum est. ⁊ aptum omne secretū. cui ob
scura clarent. muta respondēt. silentiū
confitet̄. ⁊ sine voce mens loquit̄. **Az.**
uis autem sit sapiētissimus. tamen sciē
ter p̄mittit se decipi a nobis. in vendi
tōne. emptōne. ⁊ cōmutatōne. **I**n uēdi
tōne quidez. quia uendēdo nobis reg
num celozū dimittit se a nobis decipi
infra dimidiā sortem iustū precii. **V**e
didit em̄ ip̄m ap̄lis p̄ retib⁹ ⁊ parua

naucula. **C**acheo p̄ dimidia substan
tia. **V**idue p̄ duobus minutis. quib⁹
daz p̄ calice aq̄ frigide ut habet. **Ma.
x.** **S**uibusdam p̄ sola bona volūtate
Hiero. **S**ue offerunt nō sui pōdere s̄
offerētium voluntate pensant. **Aug.**
Regnum celozū tm̄ ual⁹ q̄tum habes.
Nihil ual⁹s cuz emit̄. nihil carius cū
possidet. **S**ecūdo dimittit se decipi a
nobis in emptōne. quia uilia nost̄ra
caro precio emit̄. **N**am corpus nost̄ra
emit̄ precio sui sanguinis. **i. Corin. vi.**
Eempti em̄ estis precō magno ⁊c. **A**n
mam nostrā emit̄ positōne anime sue.
i. Joban. iii. **I**lle p̄ nobis animā suā
posuit. **R**es nostras emit̄ ad centupliū
ut habet. **Mat. xix.** **C**entupli⁹ accipie
tis. **P**enitētiam nostraz emit̄ regno ce
lorum. **Mat. iii.** **P**enitētiam agite. ap
propinquabit regnum celozū. **T**ercio
dimittit se decipi a nobis in cōmuta
tione. **C**ōmutat em̄ nobis aurum sue
gracie in lutum nostre culpe. **C**eluz sue
glorie in terram nostre tēporalis sub
stantie. **A**ceruuz gaudiōz in semina la
crimaru⁹. **N**am accipit nostra p̄tā et
ea destruit. **I**sa. xliii. **D**eleui ut mubez
iniquitatem tuam. **A**ccipit nostras ele
mosinas. ⁊ eas secum recōdit. **Ma. vi.**
Theaurizate uobis thesauros in cel
lo. ubi nec erugo nec ti. demo. ⁊c. **A**ccipit
nostras lacrimas ⁊ eas corā se po
nit. **psal.** **P**osui lacrimas meas in o
spectu tuo. **P**ro his autem dat nobis
aurum gratie. celuz glorie. **psal.** **G**ratia
⁊ gloriam dabit dominus. **E**t aceruū
leticie infundit p̄s. **E**untes ibant ⁊ fle
bāt ⁊c. usq̄ ibi. **M**anipulos suos. **T**er
cio bonitas attribuit̄ sp̄iū sancto que
quidem tanta est ut ab ea null⁹ abicō
dere se possit. **I**uxta illud **psal.** **N**ō est

quē nō putat pl⁹ sapere q̄ ip̄e sapiat
qui querit cōsiliū. Necesse est igit̄ ut
prestātor sit a quo cōsiliū petitur /
q̄ ip̄e qui petit. A tali igit̄ consiliario
sapiente secure debemus cōsiliū pete
re Thobie. iiii. Consiliū semp a sapi
ente require. Contra dicit̄ Eccl. vii.
Cum fatuis ne habeas cōsiliū. Non
em̄ poterunt diligere nisi que ip̄is pla
cent. Ista em̄ est differentia inter sapi
entes cōsiliarium ⁊ fatuum. quia fatu⁹
nō respicit nisi principium facti. Sa
piens autem respicit finē ⁊ ea que sunt
ad finem. Unde legit̄ de quodā phi
losopho. qui in foro in loco eminenti
residens dixit se uelle uendere sensum.
q̄ quidam princeps regionis illi⁹ au
diens nuncios ⁊ aurum misit. ut ab eo
sensum emeret. Ille uero in cedula sua
scripsit dicens. In omnibus que actu
rus es. semp cogita quid tibi possit ac
cidere. q̄ cum nūci deriderent ⁊ cedu
lam uellent pucere. ait. portate secure
ad dominū uest⁹. quia bene ualet pre
tium. q̄ cum princeps accepiss⁹. litte
ris auris i hostio sui palacii istud scri
bi fecit. Post multum uero temporis.
quidam eius inimici cum barbario or
dinauerunt ut ip̄m principem iugula
ret. qui cum p̄ hostiū intraret ⁊ scrip
turam illam legeret. eo q̄ legere sciebat
cepit tremere ⁊ pallere. Quo uiso prin
ceps eum capi fecit. ⁊ minis ⁊ torquen
tis ueritatem extorquēs sibi pepit. s⁹
actores sceleris interfecit. Per q̄d p̄t⁹.
q̄ sit utile in omnibus finem pensare.
Sedm̄ est iusticia. ut sez nec amore nec
odio. nec timore nec precio rectum cō
siliū derelinquat. Ambro. ubi supra
illi uiro salutem nostram cōmittim⁹.
qui sit iust⁹ ⁊ prudens. Facit em̄ iusti

cia ut nullus sit fraudis metus. Facit
prudencia ut nulla erroris suspicio sit.
Tutius tamen uiro iusto q̄ prudenti
nos cōmittimus. qz cōsiliū ui⁹ iusti
frequēter sapiētissimi ingenio prepon
derat. Tertium ē innocentia siue bona
uita. Ambro. ubi supra. Aduertim⁹ q̄
in querēdis d̄silis plurimū adiungat
uita. pbitas. virtutum progatiua. be
niuolētis usus. Suis em̄ in cenā fontē
requirat. Suis ex turbida aqua potū
petat. Itaq̄ ubi in iusticia. ubi intem
perantia. ubi uicio⁹ cōsilio. quid inō
sibi aliquis hauriēdum estimet. Suis
ntilem anime sue iudicet quē uidet inu
tilem uite sue. Quō potest iudicare cō
silio supiorem. quē uidet inferiorē mo
ribus. Supra me debz esse cui me com
mittere uolo. P̄ paro. An uero idoneū
eum putabo. qui mihi det cōsiliū. qui
nō dat sibi. ⁊ mihi uacare credam. qui
sibi nō uacat. Tria autē sunt a bono
consiliario uitanda. Primo em̄ uita
da est festinancia subita. Prouer. xix.
Sui festinus ē pedib⁹ offendit. Gre.
in moral. Cōsiliū indigētem p̄fuit
dum rōne animū imbuens p̄hibet eē
precipitem. Socrates. Delox cōsiliū
sequit̄ penitentia. Ideo in li. de. xii. ce
saribus. Aug⁹. dicebat. q̄ festinatio et
temeritas male in duce cōueniūt. dices
Satis celeriter fit quicq̄d bñ fit. Ideo
etiam dixit Varro. Impicie signum ē
q̄d difficultum est exigere cito fieri.
Secdo uitanda est turbatio siue ira. qz
impedit ira animū ne possit cernere ue
rum. Greg. in registro. Ira si semel mē
tem possidere cepit. iustū esse deputat
q̄d etiam crudeliter fit. Crif. Non pōt
pacifice loqui. qui cor habz turbatum
Ideo dixit Socrates. q̄ consilio duo

maxime sunt contraria scz festinatio ⁊
 ira. Tercio vitada e crudelitas imia
 Sepe em contingit / q illi qui dant co
 filia crudelia cōtra alios q super eos
 deuoluunt. Ecc̄. xxvii. Faciēti neq̄ sū
mum cōsiliū sup ipm deuoluet ⁊ nō
 cognoscet vnde adueniat illi. Refert
Prosus q dum Phallarius tirānus
multos innocentes dānaret / Perillus
argentarius volens sibi placere thau
rum erem fecit cui ex latere ianuā cō
posuit p quā damnari possent inclu
di. dediq̄ eum tirāno vt quos exosof
haberet / Ignibus suppositis introdu
deret / cum gemitus emitterent. nō ge
mitus hominis sed mugitus pecudis
videret / Sed tirānus factum tam cru
dele execrās dixit. ut primus intraret
ut sic qualiter p os thauri mugitum e
mitteret scire posset. ⁊ sic eum inclusit
⁊ puniuit. P̄ps igit fuit uerus cōsilia
rius / quia in ipso fuit sapientia ⁊ iusti
cia. Die. v. Regnabit rex ⁊ sapiēs erit
⁊ faciet iudiciū / ⁊ iusticiam in ter. Fuit
in eo vite innocentia. i. Petri. ii. p̄ctm
nō fecit. nec inuētus est dol⁹ in ore ei⁹
⁊ fuit in examinādo macuitas. Jo. v
Sicut audio. i. sicut ex amino sic iudi
co. n̄. Fuit in iudicando magna tran
quillitas Sapient. v. Tu autē dñator
virtutis / cum tranquillitate iudicas.
⁊ fuit in p̄cendo magna pietas. Mat.
ix. Misericordiā volo ⁊ nō sacrificiū
Secūdo ponit magna sapiētia ex pte
ep̄i cum respondit. Disi quis nat⁹ fue
rit denuo r̄. T Circa qd notādum. q
triplex est natiuitas scz natural. spūa
lis ⁊ celestis. Domus igit qui est natus
natiuitate naturali nō potest intrare ī
regnū dei. nisi itez nascat natiuitate
spūali q̄ fit in baptismo. ⁊ cum cūq̄

etiam sic renatus natiuitate spūali / ad
 huc tamen intrare nō poterit in regnū
 celoꝝ nisi iterum nascat natiuitate ter
 cia scz natiuitate celesti / que fit in mor
 te cuiuslibet sancti viri. Prima natiui
tas est. hominū ad humilitate. Secda
ad iustificatōnem. Tercia. ad beatitu
dinem. Puer quidem nascens natiui
tate carnali / tria facit. q̄ sunt nobis ad
humilitatis exēplum. ⁊ primū quia nō
nascit ridendo sed flendo Sapient. vii
Primam vocem om̄ium emisi plorās.
Aug. de ci. dei. Puer qui nascit a plo
ratu incipit. nesciens p̄p̄betat quid
maloz passiturus sit. Solum quādo
natus est risisse ferūt soro asten. ⁊ tamē
ille risus monstruosus parum. p̄fuit si
bi. Fuit em̄ inuētōr artium magicarū
Et cum esset rex britanoz. a Hino re
ge assirioꝝ interfect⁹ ē in bello. Mier.
etiam dicit ad Tirasium / q̄ dominus
fleuit quādo Lazarū suscitauit. ex eo
q̄ amicuꝝ carissimum. p̄pter alios sal
uandos ad hostilem vitā reuocare ite
rum cogebat. ⁊ Vnde etiam apud mul
tos est cōsuetudo. ut dicit Solinus / q̄
quādo puer nascit a parentibus ⁊ p̄
pinquis defiet. ⁊ Quādo vero quis mo
ritur. ad tumulū cum tripudio depor
tatur. ⁊ Scdm̄ est q̄ puer more bestiaz.
scz curuus ⁊ quasi in quatuor pedib⁹
nascit. ad innuēdum q̄ compat⁹ est
iumentis. ⁊ simil factus est illis. Pro
prium em̄ iumentis est oculos ad terrā
habere. ⁊ q̄tuz ad hoc bestialis ē aua
rus. psal. Dculos suos sta. dedi. inter.
⁊ proprium iumentis est vna femina cō
tentum nō esse. ⁊ q̄tum ad hoc bestia
lis est luxuriosus. Miere. v. Equi ama
tores in feias. ⁊ emissarii facti sunt v
nusquisq̄ ad uxore. p̄ximi sūu binmie /

bat Proprium iumentis est non regi ratione
sed ferri nature sue imperio. Et quatuor
ad hoc bestialis est superbus qui dicit.
Sapientia. i. Sit autem fortitudo nostra
lex iniusticie. Tercium est quia mor
puer manum ad os ponit ad innuen
dum quod ad tantas devenit miseras propter
peccatum ore factum primo paratur.
Nam mulier peccavit ore propter mala
suasione quando scilicet viro ut de pomo
comederet persuasit vir peccavit ore propter
facuam excusationem. Uterque peccavit
ore per illicitas comestiones. Multi autem
hodie ore suo taliter peccant aut mala
consilia dando aut male se excusando.
aut nimis se ingurgitando. Secunda nati
uitas est spiritualis que fit in baptismo.
ubi spiritus sanctus tenet locum patris aqua
sanctificata tenet locum matris uerbum
est tanquam semen diuinum. De quo dicit
Augustinus. Accedit uerbum ad elementum et
fit sacramentum. Ephe. v. Undas la
uacro aque in uerbo uite. In bap
tismo autem puer ter in aqua mergitur siue
ad reuertendum triduanam christi sepul
turam siue ad innuendum quod ibi remit
titur peccatum originale ueniale et morta
le siue ad innuendum quod ibi tota trinitas
opatur. Unde etiam ad hoc innuendum
in baptismo christi tota trinitas se mani
festavit scilicet pater in uoce filius in car
ne spiritus sanctus in columbe specie. Ter
tia natiuitas est celestis qua sancti ui
ri de utero matris ecclesie per mortem egre
dientes in celo nascuntur et ideo mors
sanctorum natale uocatur. Ratio autem est quoniam
infans in utero existens dum ad debi
tum completum devenit de utero ex
ire appetit ex eo quod requirit ampliorem
locum ad manendum ubiorem cibum
ad uescendum ubiorem aerem ad res

pirandum et maiorem lucem ad uide
dum. Similiter et sancti uiri appetunt in
celo nasci quia ibi recipient ampliorem
locum ad manendum. Modo enim sunt
in loco arto quia tota terra respectu
celi est quidam punctus. De amplitu
dine autem celi dicit Baruch. ii. Nulla
habet quam magna est domus dei. et
enim domus infinitam habet amplitudi
nem ideo dicitur quam magna est domus dei
et infinitam longitudinem ideo subditur
Magnus et non habens finem infinitam
altitudinem ideo subditur in excelsis.
Est enim longior quam quod auris possit
audire est altior quam quod oculus possit
conspicere est altior quam quod auris possit
audire est latior quam quod cor ualeat cogitare.
i. Cor. ii. Sed oculus non uidit nec au
ris audiuit et Sed tunc recipient ubi
riorem cibum ad uescendum quia erit in
perfecta satietate que satietas erit cum de
siderio ne ibi sit fastidium. Ecclesi. xxiii
Qui edunt me adhuc esurient. Deside
rium erit cum satietate ne ibi sit pena
psal. Satiabor cum apparuerit gloria
tua et utrumque cum securitate erit ne ibi
sit timor. Prover. xv. Secura mens qui
iuge conuiuium. Tercio tunc recipiet ubi
riorem aerem ad respirandum. Ratio
enim sancti uiri uix respirare possunt in
multo dolore depressi in multo labore
afflicti in multo timore anxii. Job. x. Et
si iustus fuero non lauabo caput ecce
quato dolore depressus. Saturatus
afflictione ecce quato labore afflicti
et miseria ecce quato timore pro statu
misero corporis anxius. Sed tunc libe
re respirabunt quia nullum habebunt
dolorem. Isa. xxxv. Fugiet dolor et
gemitus. Nullum laborem. Apo. xiiii
Ammodo iam dicit spiritus v. reg. a. la. s.
Nullum timorem. Prover. i. Qui autem

me audierit absq; timore q̄scet. **Quar**
to tunc habebunt maiorem lucem ad
vidēdum. Na supra se habebunt deū
tam lucidū. Apocal. xxi. Claritas dei
illuminabit illam. Infra se locū tam
luminosum. Thob. xiii. Luce splendi
da fulgebis. Intra se animū tā illustra
tum. Psal. l viii. Implebit splendore
animam tuā. Extra se corpus tam glo
rificatum. Mat. xiii. Tunc iustu fulgel
bunt sicut sol in reg. pa. eoꝝ.

Sermo tercius.

Hen amē dico tibi / quia qd̄
scimꝰ loquimur / et qd̄ vidimꝰ
testamur / et testimoniū nostꝰ
non accipitis. **Sicut dicit Hiero. ad**
Methodoꝝ. Grādes materias ingema
parua nō sufferūt. Nulla materia grā
dior et piculosior. q̄ loqui de p̄fūdo
misterio trinitatis. Dicit em̄ Aug. in li.
de trinitate. ubi querit̄ unitas trinita
tis patris et filii et spū sancti. Nec pi
culosius alicubi errat. nec laboriosius
aliquid querit̄. nec fructuosius aliquid
inuenit. Nos igit̄ alta sapiētibus reli
quētes humilia et plana dicamus. An
uerbis igit̄ premiſſis tria ponunt. scz
fides recta. testificatio vera. et ingrati
tudo humana. Est autem fides recta.
ut credamus q̄ in deo sit p̄sonaz plu
ralitas et essentie unitas. Igit̄ p̄sonaz
pluralitas insinuat p̄ hoc qd̄ dicit̄ in
dimus testamur. Unitas essentie in hoc
q̄ nō dixit̄ testimonia nostra. sed testi
monium nostrum. Hoc igit̄ ueraciter
est credendum. et nō esse aliquid aliud
inquirēdum. Bern. ad Eugenū. Dici
mus tres p̄sonas. sed non ad p̄iudi
cium unitatis. dicimus unum sed nō
ad cōfusionem trinitatis. Queris quō

possit hoc esse. Sufficiat tibi credere sic
esse. **Scrutari hoc temeritatis est. sz cre**
dere pietatis. nō s̄ē uita est. et uita eter
na. Nihilominus tamē beata trinitas
et indiuidua unitas q̄drupliciter ostē
di potest. Primo scripturaz testimo
nus. et talibus testimoniis in. quibꝰ er
ror et falsitas nō p̄t incidere. Tres em̄
sunt qui mentiri ul̄ falli nō possunt. s.
deus qui est ip̄a prima et summa ueri
tas. Johā. xiiii. Ego sum uia. ueritas
et uita. Angelus qui om̄ia uidet in ip̄a
ueritate. Mat. xviii. Angeli eoꝝ semp
vident facta patris mei qui in celis est.
et p̄phete qui receperunt influentiā ab
ip̄a prima ueritate. u. Petri. i. Spūscō
inspirati. locuti sunt sancti dei homi
nes. Quis etiā p̄phete potuissent fal
lere et falli in q̄tum erant homines pu
ri. tamē nō in q̄tum immediate a deo
fuerunt edocti. Primo igit̄ ostendit̄
testimonio dei. Gen. i. Faciamus ho
minem ad ymaginem et similitudineꝰ
nostram. Nō potuit autē esse uerbū
ad āgelos. quia ip̄i creatores nō sunt.
Et igit̄ dicit̄ faciamus et nostraz. plu
ralitate indicat p̄sonarum. quia si ibi
nō esset pluralitas in p̄sonis nō dice
ret faciamus sed faciam. nec nostrā sz
meam. Et uero dicit̄ ad ymaginem et
similitudinē p̄tinet ad unitatē substā
tie. que scz unitas. si nō esset nō diceret
ad ymaginem sz ad ymagines. nec ad
similitudinē sed ad similitudines. Se
cundo hoc ostenditur testimonio āge
lorum. Nam sicut habet̄. Psal. vi. An
geli quotidie clamant et dicunt. Scūs.
sanctus. scūs dominus deus exercitū.
plena est omnis terra gloria eius. Et
em̄ ter dicunt sanctus sanctꝰ scūs. res
picat trinitatem personarū. Et semel

dicunt dominus deus respicit unitatem
substantie. **Tercio** hoc ostendit aucto-
ritate prophete dicentis. **Benedicat nos**
deus deus noster. benedicat nos deus. nē
In hoc quod dicitur **ter deus** ostendit pro-
narum trinitas. **In hoc** quod in singulari
subinfertur eum. ostendit essentie unitas.
Et quod apostoli eodem modo et prophete
spiritu fuerant inspirati. **Ido** etiam ostē-
ditur apostolica auctoritate cum dicitur.
i. **Johā. v. Tres** sunt qui testimonium
dant in celo. **Pater. verbum et spi-**
ritus sanctus ubi tres unum sunt. **Secundo**
ipsa trinitas et unitas ostenditur cre-
aturarum vestigiis. **Nō** est tamen aliqua
creatura que sibi valeat assimilari. quod
nec umbra assimilatur corpori cuius
est umbra. nec vestigium pedi cuius est
vestigium. nec imago eius cuius est imago.
Potest tamen aliqua similitudo tenuis
inueniri. et hoc in creaturis superiori-
bus. mediis et inferioribus. **In** creaturis
superioribus. sicut in sole. **Nam** secun-
dum **Aug.** tria in sole considerantur. scilicet.
quod est. et quod lucet. et quod calet.
id est substantia solis. radius. et calor. **Ra-**
dus ergo de sole nascitur. quia filius de
patre generatur. **Calor** ab utroque pro-
greditur. quia spiritus sanctus ab utroque
inspiratur. **Ipsa** autem sol a nullo prece-
dit. quia pater non est factus. nec creatus
nec genitus nec procedens. et omnia tria
sunt unus sol. quod omnes tres persone
sunt unus deus. **Secundo** inuenitur in cre-
aturis inferioribus. sicut in elemento aque.
Fons enim generat rivum. sic pater generat
filium. **fons** et rivus faciunt stagnum. quod
pater et filius spirant spiritum sanctum. **Fons**
autem a nullo precedit. quia pater a nul-
lo existit. et tamen in fonte rivus et stag-
num est eadem aqua. quia in patre et filio

et spiritu sancto est eadem substantia. **Tercio**
inuenitur in creaturis mediis. sicut in
homine. **Istud** ostendit **Aug.** in libro de
trinitate dicens. **Deus** et noticia eius et
amor tria quedam sunt. **Deus** enim no-
uit se et amat se. nec enim posset se amare
nisi se nosceret. ipsa autem mens est quasi
pater. noticia eius quasi pater. **Tercio**
est amor qui de ipsa mente et noticia prece-
dit dum mens cognoscens se diligit se.
non enim posset se diligere nisi se cognos-
ceret. **Tercio** ipsa trinitas et unitas de-
monstratur ostensis figuris. **Quarum** una
ponitur **Gen. xviii.** ubi Abraham vidit
tres viros et unum adoravit. ubi secundum
glossam trinitatis et unitatis misterium delecta-
ratur. **Secunda** figura ponitur **Gen. xl.**
ubi dicitur quod pincerna regis pharaonis
vidit tres paginas in una vite. quod
significantur tres persone in una dei-
tate. **Tercia** figura ponitur **Dan. v.** ubi
dicitur quod apparuerunt tres digiti quasi
manus hominis. scribentis. appendit. nu-
meravit. et diuisit. **Manus** ista est ipse deus
qui omnia creavit. in qua manu sunt tres
digiti. i. tres persone. de quibus dicitur **Isa.**
xl. **Quis** appendit molem terre tribus
digitis. **Quis** igitur omnes isti tres digiti
habebant appendere. numerare et diui-
dere. **Pater** tamen per suam potentiam
omnia appendit. i. omnia portat et custo-
dit. **filius** per suam sapientiam omnia nu-
merat. i. cognoscit et inuestigat. **Spiritus**
sanctus per suam bonitatem omnia diuidit.
i. per dona sua omnibus distribuit. **Quar-**
to ipsa trinitas et unitas demonstratur
ostensis miraculis. quorum tria tamen ponuntur.
Legitur in historia scolastica. et **Euse-**
bius idem testatur quod circa natiuitatem
christi tres soles in oriente apparuerunt.
qui paulatim ad se appropinquantes

in unum solem redacti sunt / p qd figu-
rabatur qd cognitio trini ⁊ unius dei
toti imminet orbi. Secūm miraculū
est qd narrat Eutropius. Cum em̄ qui-
dam sacerdos Arriani quēdam bap-
tizaret. ⁊ formaz trinitatis mutaret. di-
cens. Baptizo te in nomine patris cuz
filio ⁊ sp̄sancto. Volens ex hoc ostē-
dere filium ⁊ sp̄sanctum patri equa-
lem non esse. subito aqua disparuit. et
baptizandus ad ecclesiam catholicaz
⁊ fugit. Tercium miraculū ē qd narrat
Ogibertus ⁊ in quadam cronica legit̄.
Cum enī in gallias arriana heresis
pullularet. que filium ⁊ sp̄sanctū mi-
nores patre affirmat. unitas substan-
tie trium psonarū evidenti miraculo
demonstrat. Nam circa ānos domini
quingētos quinquaginta in urbe va-
sacensi. dum episcopus eiusdem urbis
missaz celebraret. vidit tres guttas cla-
rissimas equalis magnitudinis de celo
sup altare emissas. q̄ sibi paulatim ap-
propinquātes vnā gemmā pulcher-
rimam effecerunt. quā cuz in medio cu-
iusdam crucis auree posuiss̄. alie gem-
me que ibi erant tantaz excellētiā ei⁹
nō ferentes subito ceciderunt. Immu-
dis autem hominibus terribilis vide-
batur ⁊ obscura. ⁊ fundis aut ⁊ p̄is
amabilis ⁊ clara. Infirmis multis da-
bat sanitatem. ⁊ adorātib⁹ ip̄am cru-
cem augebat virtutem. Secūdo in verbis
premissis ponit̄ certificatio vera cum
dicit̄. S̄d scimus loquimur. ⁊ qd vi-
dimus testamur. In hoc autem qd dicit̄
qd scimus loquimur. dat nobis intel-
ligere. qd de deo loqui ul̄ testificari nō
debemus. nisi aut qd p̄ diuinam scrip-
turam scim⁹. aut qd p̄ dei reuelatōnez
cognoscimus. alias em̄ piculum nobis

esset. si ea uellemus curiose inquirere q̄
nostrum intellectum excedunt. Et istō
ostendit̄ per tria exempla. Primum ē
quod legit̄ in apocryph̄ Esdre. Cuz em̄
ipse Esdras miraret̄. cur mali sic flore-
rent ⁊ boni deprimerent̄. nec nō ⁊ alia
quedam secreta dei uellet inquirere nec
rōem poss̄ inuenire. Angelus sibi ap-
parens dixit. Si uales. flāmam ignis
pondera. mensura flatum uenti. ⁊ diē
preteritaz reuoca. Ac si dicat. Si ea q̄
tecū sunt nō uales comprehendere. quō
ad ea que supra te sunt ualebis attin-
gere. Secūdum exemplum est qd poit̄
rabbi moyses. Aut em̄ qd Thalmutiste
dixerunt. qd quicunq; posuerit ingenū
suum circa quatuor. recipiet cōfusiōē
quādo. s. uult scire. Quid ē in summo.
quid ē imo. quid fuit in primo. ⁊ qd
erit in ultimo. Sūmum ⁊ primum vo-
cat ip̄m dñm. inq̄tum ē principū oīm.
imū autem ⁊ ultimum inq̄tum ē finis
omniū. ⁊ hoc nō debem⁹ curiose inuel-
ligere. ea uero que sunt inter primū et
ultimum. i. diuinos effectus possūm⁹
inquirere. ut ex his possēmus ip̄m in-
telligere ⁊ eum laudare. Tercū exēplū
est in beato Aug. eo em̄ tempore quō
li. de trim. cōponebat. cuz p̄ littus mā-
ris focus a longe sequētibus quedam
de trinitate meditando discurreret. pu-
erum quēdam in littore maris inuenit.
q̄ cum quodā cocleari argēteo in quā-
dam quā fecerat foueam aquā de ma-
ri effundebat. dicens se totum uelle ma-
re in illam foueā sic haurire. Cui Aug.
in risu. puocauit. ait. Sūo fili hoc fa-
cere posses. cum mare sit magnum. co-
clear modicuz. fouea parua. Et ille. fa-
cilius est hoc mihi agere q̄ tibi qd co-
gitas adimplere. Cogitas em̄ in li. tuo

mysteriū trinitatis comprehendere. cuius
liber tuus sit parua fonea ad recipien-
dum. ingeniuꝝ tuum paruū coclear ad
inquirēdum. ⁊ trinitas ipsa immēsum
pelagꝝ ad exhauriēdum. Statimqꝝ puer
disparuit. ⁊ Augꝝ. deo gratias agens.
qꝫ sit veruz qđ puer dixerat cognouit.
Tercio ponit magna ingratitude hu-
mana. cum dicit. Et testimoniuꝝ nostꝝ
nō accipitis. pater em ⁊ filius ⁊ spūssan-
ctus. fidem trinitatis nos docuerunt.
⁊ ideo eozꝝ testimonium fideliter ē ad-
mittendum. Maxime autem xp̄s hāc
fidem nos docuit dicens. **Marci. ulti-**
Baptizantes eos in nomine patris et
filii ⁊ spūssancti. **Ista autēz fides ⁊ cō-**
fessio si eam deuote receperimus maxi-
me ad tria ualeat. **Primo ad demonuz**
expulsionem. qđ significat in quodaz
fidei notario apud constantinopolim.
de quo legit. qꝫ cum quidā magus ad
quēdam locum eum duxisset. ubi mul-
titudo demonuz residebat. unus eorū
in throno sedens interrogauit eum si
suis suis eē uellet. at ille signauit se di-
cens. **Ego sum seruus sancte trinitatis.**
Audito autēz nomine trinitatis. uiso
signo crucis omnes demones aufuge-
runt. Cum igitꝝ ad eccliam sancte So-
phie iussit. imago xp̄i q̄ ibi erat ocu-
los ad ip̄m quocūqꝝ per eccliam pge-
ret cōuertebat. ac si ipso facto diceret
sibi xp̄s. quia cōfessus me fuisti corāz
demonibus in terris. ego te cōfitebor
coram patre meo in celis. **Secūdo ua-**
let ad tribulatōnem. p̄pulsationē. Na-
sicut ait Jobā. Dam. li. iiii. Cum apđ
constantinopolim pestilentia grauis eēt.
quidam puer de medio populi in celū
raptus. cāticuz sancte trinitatis scilicꝝ
sancte deus. sancte fortis. sancte ⁊ im /

mortalis ⁊ misericors saluator misere-
re nobis. ab angelis ē edoctus. **De** cuiꝝ
rediens corā populo decantass. **mor-**
omnis pestilētia est fugata. **Tercio ua-**
let ad maloꝝ cōfutātōnem ⁊ cōuersio-
nem. Sicut em refert Bonizo in li. quē
scripsit ad comitissaz **archidiam.** cū
episcopus ebrudunens̄ simoniacꝝ
⁊ omnes testes pecunia corrupisset. qui
dam legatus uir sanctus ei precepit ut
uersum sancte trinitatis. **f. Sta patri**
⁊ fi. ⁊ f. f. dicere. rogans deum ut si sp̄
moniacus esset sp̄m sanctum cui inu-
riam fecerat nominare nō posset. qđ et
factum est. ⁊ sic ille deprehensus p̄cām
suum humiliter cōfessus ⁊ penitētiam
egit. **Illum autem uersuz. f. Sta patri**
⁊ fi. ⁊ f. f. ⁊c. synodus nicēna edidit. ⁊
sanctus Hiero. in fine psalmoz ipsuz
decantandum instituit.

Dominica prima post octauas pē-
thecostes. // Sermo primꝝ.
Homo quidam erat diues ⁊ in-
ducebatur purpura ⁊ bisso. **⁊c.**
Luc. xvi. Sepe dominus illō
qđ docebat uerbo postmōm cōfirma-
bat exemplo. **supius quidem ab appe-**
titu diuitiaz homines retraxerat ⁊ ad
faciēdum elemosinas inducebat. **Ab-**
risi autem qui erant auari eum deride-
bant. ideo istud exempluz contra eos
adduxit. ubi uerificat qđ dicit. Mat.
vi. Qđ lata est uia que ducit ad p̄diti-
onem ⁊ arcta est uia que ducit ad uitā
⁊c. Diues quidem iuit p̄ uiam lataz ⁊ nō
perditōnem incurrit. Lazarus p̄ uiaz
artam. ⁊ ideo uitam inuenit. **Secūduz**
Augꝝ. Status hominis tripliciter con-
siderat. scz in uita. in morte. ⁊ p̄ mor-
tem. **⁊c. cum igitꝝ ad istū triplicē statu**

describunt hic diues et pauper. **Primo**
enim ostendit quod status diuitis in vita
fuit valde gloriosus, quia fuit in mag
nis diuitiis, delictis et honoribus. **Primo**
igitur fuit in magnis diuitiis. **Esse**
autem diuitem non est culpabile. **Deus**
enim diuites et potentes non abicit, cum ipse
sit diues et potens, ut dicitur **Job. xxxvi.**
et multi sancti diuites fuerunt, qui deo
placuerunt, sicut **Abraham** et ceteri pa
triarche. **Sed** notandum quod circa di
uitias quatuor modis culpa incidere
potest, aut auare retinendo, aut indebi
te expendendo, aut nimis ardenter ama
do, aut iniuste acquirendo. **Et** quatuor ad
istos quatuor modos, quatuor diui
tes reprehensibiles in euangelio inueni
mus. **Et** saltem cum his tribus primis.
Iste diues reprehensibilis fuisse videtur.
Primo diues fuit qui auare retinebat.
ille scilicet qui dixit **Luce. xii.** Anima mea
habet multa bona posita in annos plu
rimos. **Talis** erat iste diues qui auare
sibi omnia retinebat, et nihil mendico com
municare volebat. **Legitur** quod cum **Alex**
ander per quadam situam pergeret, et ipse
cum suo exercitu fere siti deficeret, qui
dam pro magno munere cupibus aque
sibi dedit, quem ille pertinens effundi man
dauit. **Noluit** enim solus bibere postquam
suis militibus non potuit communicare.
Contra dicit **Eccli. xi.** Inueni
requiem mihi, et nunc manducabo de bo
nis meis solus. **Secundus** diues fuit qui
vane expendebat filius scilicet prodigus qui
acceptam substantiam in vanitatibus
consumpsit, ut habetur **Luce. xv.** **Talis**
fuit iste diues, qui expendebat in uesti
bus curiosis et epulis delicatis, et tamen
sicut dicit **Crisostomus.** **Deus** dispensatores
diuitiarum suarum nos esse voluit, non

dominos, sed quod per quod diuitie non sunt
nostre proprie, sed nobis accommodate, et
ideo non debemus ea expendere ad no
stram voluptatem, sed ad fraternam ne
cessitatem. **Quod** enim non sunt nostre proprie
per in morte. **Si** enim canis duos homi
nes sequitur, cuius sit ignorat, sed cum ab
inuicem separantur, canis dominum suum
sequitur, quasi due persone sunt homo et
mundus, sed cuius diuitie sint hominis
an mundi non videtur, sed in morte diui
tie remanent in mundo, et homo nudus
recedit a mundo. **Tercius** diues fuit ille,
qui nimis diligebat diuitias, ille scilicet cui
dixit dominus **Luce. xvii.** Omnia que
habes vende, et da pauperibus, etc. **Et**
sequitur. **His** auditis contristatus est, quia
diues erat valde. **Talis** iste diues fuit,
qui diuitias nimis amauit, contra ta
les dicitur **1. Thim. vi.** Qui voluit diuites
fieri, incidunt in temptationes et laqueum
dyaboli, et desideria multa et inuidia, et
nocua, que mergunt hominem in interi
tum, et ideo nos potius eas mergere de
beremus, sicut refert **Hieronimus.** de **Crate**
thebano philosopho, qui collecto mag
no auri pondere in mari, proiecit dicens,
abite male cupiditates in profundum.
Ego vos mergam, ne ipse mergar a vo
bis. **Quartus** diues fuit qui iniuste ac
quirebat, iste fuit villicus iniquitatis, qui
de bonis domini sui ditatus fuit, ut ha
betur **Luce. xvi.** **Contra** tales dicit **Au**
gustinus. Res quam capis, muscipula est, dum capis
caperis, tenes alienum, teneris a dyab
olo, ideo dicit **Ossee. vii.** Factus est
effraym quasi coluba seducta non ha
bens cor, bene seducta, qui a cuius auarum
granum aliene substantie vult capere,
a laqueo diaboli capit, et bene non habet
cor, quia auarus non habet cor in corpe

sed in archa. **S**ecundo iste diues fuit in magnis honoribus / quia indueba cur purpura ad ostentationem / et bisso ad delectationem. **N**ō dēret tamen hō de uestib⁹ gloriari / respiciendo ad peccatum suum ad subiectum suum / et ad finem suum. **P**ctm̄ em̄ fuit causa uestiū / quia homo ante pctm̄ nudus erat / nec ueste indigebat / quia indutus erat innocentie decore. **V**idem⁹ em̄ qd sol nō indiget uestimēto / quia indutus ē suo splendore. **p**sal. **A**micus lumine sicut uestimento / nec lilium / quia indutum ē cādore. **M**at. vi. **C**ōsiderate lilia agri etc. **E**t sequit. **N**ec Salomon in omni gloria sua / coopertus est sicut vnus ex istis / nec ager quia indutus est suo virore. **L**u. xii. **S**i autem fenum qd hodie est / et cras in clibanum mittit / deus sic uestit. etc. **N**ō em̄ nō indigebat ante pctm̄ uestimento / quia supponēdo qd creat⁹ fuit in gratia / ipse instar solis indutus erat luce gr̄e. **I**nstar lili cando re innocentie / instar agri virore virtutum / sed p̄dita innocentia aduenit uel recundia / et tūc deus homini uestes pellicias fecit. **H**omo quidem p pctm̄ fuerat vulneratus / excecatus / et in furto deprebensus / et ideo tanq̄ vulnerato ligaturam adhibuit / tanq̄ excecato velamē apposuit / et tanq̄ furi cauteriū impresit / tale est igit̄ de pulchritudine uestiū gloriari / quale esset si aliquis vulneratus gloriaretur de eo / qd habz ligamen sericum / uel excecatus de eo qd habz uelamen deauratum / uel fur de eo qd hēt pulchrum cauterium. **B**erñ. **S**ui gloriatur de ueste / similis est furi qd de cauterio gloriatur. **S**ecūdo nō debz homo gloriari de uestib⁹ respiciendo ad subiectum suum / homo quidem est tanq̄

pomum in quo sunt tria. scilicet cortex exterior / substantia media / et granum interius. **P** cortex exterior intelligit habitus exterior / sicut em̄ cortex pomi ē alba et rubea. sic homo in diuersis coloribus uestiū delectat et gloriatur / p substantiam pomi intelligit ipm̄ corpus / p granum interius intelligit animam. **V** et vulgariter ipm̄ granum anima pomi vocat. **S**cultus autem ē ille qui totum pomum alteri daret / et sibi solam corticem retineret / tales sunt uani gloriofi / qui dant dyabolo corpus et animam / et sibi em̄ retinent uestimentoꝝ uanam gloriam. **S**z aliquādo accidit qd homo pomum excorians corticem / p̄icit substantiam comedit / et granum dispergit. **S**ic et homo quādo homo supbus morit̄ / uestibus denudat / caro autem a uermib⁹ comeditur / et anima p diuersas penas dispergitur. **T**ercio nō debz homo in uestib⁹ gloriari respiciendo ad finem suum / qui em̄ induebat uestimēto purpureo cito induet sacco uilissimo. **J**ob. vi. **S**acubatur molli biffino / cito induet aspicilio. **p**sal. **P**osui uestimētum cilicium / capucia tunicaz suaruz ornabat fixis hincinde margaritis / cito decorabitur uermibus infinitis. **J**ob. xxx. **S**ui comedunt scz uermes nō dormiunt a multitudine eoz / consumit uestimentum meum / i. corpus meum et quasi capicō tunice succinxerunt me. **T**ercio iste diues fuit in magnis delitiis / qd notat̄ cum dicit̄. **E**pulabat̄ quotidie splendide / eius em̄ conuiuia fuerunt lauta. **I**do dicit̄ epulabat̄ / **E**pule em̄ ab opulētia sunt dicit̄ / et talia conuiuia ducunt ad inopiaz. **P**rouer. xxi. **S**ui diligit epulas in egestate erit / fuerunt continua iō

dicat cotidie. et talia perdere faciunt tpe
tiam. **Prover. xxxiii.** Noli esse in conui
uiis peccatorum vel potatorum. fuerunt ni
mis delicata. deo dicit splendide. et ta
lia generant luxuriam. **Greg.** Celebrari
conuiuia sine culpa vix possunt. pene
enim semper epulas comitat voluptas.
Nam dum corpus in refectiois delectati
one resoluitur. cor ad inane gaudium re
laxatur. **Stat.** autem pauperis fuit statui di
uitiarum omnino contrarius. ille enim fuit in de
uitiarum ubertate. hic in extrema pau
peritate. ille purpura et bisso amictus.
Iste ulceribus circumdatus. ille habundabat
delitiis. iste indigebat micis. et ex
bis patiebat grauem temptacionem cor
dis. **Iste enim tria pauper patiebat scilicet ex
tremam paupertatem. ulcerosam infirmi
tatem. et grauem temptacionem.** Et tamen
quodlibet istorum ad penam sibi suffici
ebat. aut paupertas sine infirmitate. aut
infirmitas sine paupertate. aut grauis
temptatio sine utroque. **Ista tria tangit
Greg.** dicens. Quis putamus fratres
carissimi. tunc in corde pauperis tumultus
temptacionis fuit. cui certe poterat
ad penam sufficere paupertas vel egritu
do. sed ut probaretur amplius simul hinc
et paupertas et egritudo tabefecit. **Idem
Quis hunc egenum et vulneribus ob
fessum temptaciones creditis in sua co
gitatione tollerasse. cum ipse egeret pane
et non haberet etiam salutem. atque ante se
diuitem cerneret. salutem et delicias ha
bere cum voluptate. Lazarus enim erat
aurum dei. margarita dei. et stella dei.
ut ergo probaretur positus est istud aurum
in camino paupertatis. non potuit cor
rumpi. **Posita est ista margarita in ster
quilino ulcerose infirmitatis. et non potuit
infici. posita est ista stella in nebula tep****

tacionis et non potuit obscurari. sed modo
extractum est istud aurum de camino et
positum est in celesti thesauro. **Leuata
est margarita de sterquilino. et posita est
in regis ornamento. purgata est stella ab
omni nebula. et data est nobis in exem
plo.** **Posito statu utriusque in uita. po
nitur status utriusque in morte. uterque quod
dem est mortuus et raptus. sed differenter.**
**Dives quidem est mortuus triplici mor
te scilicet morte culpe. Deum esse in mundo
qua separatur anima a deo. et morte na
ture. qua separatur anima a corpore. pri
mo. et morte gehene. qua separatur
anima a visione dei. et beatorum confor
tium. Lazarus autem mortuus est unica
morte scilicet nature. fuit autem uiuus et in
mundo per gratiam. et modo uiuit coram
deo per gloriam. **Uterque etiam fuit de hoc
mundo raptus sed differenter. Nam
Lazarus in sinu Abrahe ab angelis est
portatus. Ista autem portatio ab an
gelis facta est in tutam eum custodie. per
angelis suis deus mandauit de te. **In
signum reuerentie. sicut episcopi in ma
nibus portant quando intronisant. per
In manibus portabunt te et in signum
leticie. Crisostomus. Sufficiebat ad portan
dum pauperem unus angelus. **Sed pro
pterea plures ueniunt ut chororum leticie fa
ciant. Dives enim tanquam dyaboli parro
chianus ad cimiterium infernale a de
monibus est deductus. ibi est sepultus.
De qua sepultura dicit **Diere. xxi. Se
pultura asini sepeliet. Sepultura asini
talis est quia excoriatur et pellis a domi
no possidet. Carnes a canibus lacerantur.
ossa pluuiis et gradibus relinquuntur.
Sic quando aliquis diues iniquus
moritur. parietes possident substantiam ter
renam. vermes lacerant carnem suam.**********

Supplicia infernalīa torquēt animaz suam. que naturaz ossis habebit. quia consumi nunq̄ poterit. **Ecclesi. x.** Cum morit̄ homo. hereditabit serpentes sc̄z infernales. q̄ cum ad animaz. ⁊ bestias id ē parētes v̄astantes terrenam substā tiam. **Bestia** enīz quasi v̄astia dicit̄. et uermes corrodentes carnem. ppriam. **Tercio** vidēduz ē de statu utriusq̄ p̄ mortem. qui ualde ē dissimilis. quia di ues ē in tormentis. ⁊ paup̄ in loco qui etis. **Unde** dicit̄. **Eleuans** autē diues oculos suos cū ess̄z in tormētis. **Dicit̄** autem tormentum quasi torquens mē tem. **Torquetur** autēz diues de gloria lazari quā videbat. ⁊ de sua pena quā sentiebat. ⁊ de impossibilitate remedii pro quo desperabat. **p̄s.** **Pct̄or** uide bit ⁊ irascet. (quo ad primū). **Dentibus** suis fremet ⁊ tabescet. (quo ad sc̄d̄m). **De siderium** pct̄orum p̄bit. (quo ad tertiū). **Paup̄** autem erat in loco quietis. s. in sinu **Abrahe.** **Dicit̄** autēz sinus abrahe locus sup̄ior inferni. habens aliq̄ taz lucem. **Et** dicit̄ sinus p̄pter quietem ⁊ tranquillitatē. **Sicut** sinum maris di/ cimus locum a uentis ⁊ tempestatibus quietum. ⁊ dicit̄ a sino sinis quia a uē tis sint̄ esse quietus. **Vel** quia sinimur esse tuti in tranquillitate a tempestate. **Abrahe** autem sinus dicit̄. eo q̄ **Abra ham** fuit prima uia credendi. ⁊ primū apte predicauit fidem v̄nius dei.

Verbo secundus.

Homo quidam erat diues. ⁊ c. **Verificatum** ē in istis duobz qd̄ dicit̄. **Prouer. xxi.** **Diues** ⁊ paup̄ obuauerūt sibi. ⁊ utriusq̄ opa tor est dominus. **dum** diues egrediēs pauperem ante ianuam inueniebat. et

paup̄ diuitem egrediētem ⁊ regrediēte sepe videbat. quodāmodo sibi obuia bant. s. de utroq̄ ē dominus mira iudicia opatus. quia diues ad extremaz uenit inopiam. ⁊ paup̄ ad omniū bo/ norum habūdantiam. **Describens** autē dominus istū diuitis vitam mox ad/ iunxit eius penam. ut omnes cōsiderā tes eius penaz nō imitent̄ vitam. **Pri mo** ergo describit ei9 vitam culpabilē cum dixit. **homo** quidam erat diues. **Secundo** eius penam horribilem. **Cur** subdit. **mortuus** ē autem diues. **Cur** ca primū notādum q̄ pct̄m diuitis fuit quadruplex. s. auaricia. uana gla gula. ⁊ immisericordia. **Auaricia** eius notat̄ cum dicit̄ **homo** qdam erat di ues. **Nō** dicit̄ autem diues. quia diuitias habebat. sed quia auare retinebat ⁊ illicite expendebat. ⁊ nō nominatur tanq̄ si a deo nō cognoscat̄. **Ido** caret nomine qui deum noluit cognoscere. **Paup̄** q̄ dicit̄. **Mat. xxv.** **Q̄** diu vni ex minimis meis nō fecistis. **Hinc** ē q̄ uirgines fatue quia nō habuerūt clau misericordie. **a deo** nō fuerunt cognite. **Mat. xxv.** **Amen** dico vobis. nescio vos. **Sunt** autem alie tres rōnes q̄re x̄ps nomen diuitis nō posuit. **⁊** nomē paup̄is dixit. **Una** rō est quia nomen ē qd̄ significat substātiāz cū qualitate ⁊ casu. **Iste** diues pdiderat substātiāz id est uerum esse gratie ⁊ glorie. **Retine bat** autem qualitatē diuitiaz. ⁊ tāde9 incurrit casum penarū. quia igit̄ uerū esse pdidit. **ideo** nō debz nominari no mine. pprio. quia uero qualitatē diuitiarum retinuerat. ab ip̄is diuitis de/ buit nominari. ⁊ ideo uocat̄ quidā de/ ues. qz uero penaz casum incurrit de/ buit ⁊ denominari cum adiuncto pe/

narum. et ideo vocat diues in inferno
sepultus. et diues in tormentis positus.
Lazarus vero substantiaz conseruabat
quia habuit uerum esse gr̄e. et postmo
dum ueruz esse glorie. qualitatē tribu
lanonum patienter portauit. et casum
mortis corporalis incurrit. et ideo tri
pliciter describit. s. nomine. pprio qd
est **Lazarus**. propter uerum esse quod
habuit. et **medicus**. pppter qualitatem
aduersitatz quas sustinuit. et **mortuus**
propter casum mortis quē incurrit. s.
mor ab angelis subleuatus fuit. **Secū**
da rō ē. quia nomina maloz sunt del
leta de li. dei. ps. Deleant de libro vi
uentium n̄. sunt scripta in li. dyabol
iere. xvii. **Pctm iuda** scriptum ē sti
lo ferreo. i. ungue adamantino. et sunt
scripta in palacio inferni. **Eiusdē xii.**
Recedentes a te in terra scri. in terra. s.
infernali. quoniā dereliquerunt uenā a
quarum uiuetium dñm. **Et pppter ista**
deus sciētia approbatōis nomina ma
lorum nō cognoscit. nomina uero bo
norum cognoscit. quia hēt ea scripta
in li. vite. **Phil. vlti.** quoruz nomina
scripta sunt in li. vite. **In palacio suo**
Luce. x. Gaudete quia nomina uestra
scripta sunt in celo. **Et in manib9 suis**
Isa. xlix. Ecce in manib9 meis descrip
si. **Tercia rō ē** quia null9 homo bo
nestus in ore suo poneret pomum im
mūdam ul' putridum. uel a portis cor
rosū. **Pctōrum** igit nomina sunt im
mūda. quia ponunt ea in terra q̄ ple
na est multiplici immundicia ps. **Do**
cauerūt nomina sua in terris suis. **Sūt**
etiam putrida. quia omnia que sunt ī
pctōre putrido. putrida censent. **Pro**
uer. xi. **Domen** impioz putrescet. **Sūt**
etiam p ora hominum porcinoz tran

seuntia a quib9 sepe laudant. **Prover**
.xviii. **Sui dereliquerūt legem** laudāt
impioz. et qui custodiunt succendentur
ōtra eum. et ideo nō esset cōueniens q̄
nomina eoz talia p os xpi transirent
ps. **Nō memorent nomina eoz p la**
bia mea. **Scdm pctm istius diuitis** fu
it uana gloria quā habuit in portādo
uestes preciosas. **Quatuor autē mo**
dis potest esse reprehensio circa uestes
Primo quādo sunt nimis p̄ciose. **Gr̄.**
Si cultus p̄ciosarum uestiū culpa nō
est. sermo dei nō tam uigilāter expri
meret. q̄ diues qui bisso et purpura in
dubat apud inferos torqueret. **Ma**
teria uestis primo fuit multuz vilis. s.
pellis cum lana **Gen. iiii.** **Fecit de9** **Adē**
et uxori sue tunicas pelliceas. i. de pel
libus animalium mortuoz. **deinde p**
cessum est ad lanam puraz. **deinde ad**
lanam multiplici colore infectā. **deinde**
ad sericum de quo purpure fiunt. **dein**
ad aurum simul et sericum de quo fiūt
panni deaurati. **deinde ad aurificia et**
lapides p̄ciosos. **Legit in historia rō**
manoz. q̄ ille q̄ primo apud eos pur
pura est indutus a fulmine pct̄sus in
terit. **Secūdo** quādo ip̄e uestes nimis
sunt curiose. **Greg.** **Nemo existimet in**
fluxu et studio preciosaz uestium pec
catum deesse. quia si hoc pctm nō esset
nullo modo domin9 **Jobānem** de ue
stimenti sui aspitate laudasset. **Na3 qz**
pro sola inani gloria uestimētum pre
ciosum querit. res ip̄a testat. quia ne
mo uult ibi p̄ciosis uestib9 indui ubi
ab aliis nō possit uideri. **Tercio** qm ip̄
sa uestimenta non sunt statui suo con
ueniētia. sicut quādo clericus uult ha
bere militarem. ul' monachus uestez ni
mis secularem. ul' uir habitū muliebrem.

nota.

ut econuerso. **Sopho. i.** visitabo sup
ōnes q induci sunt ueste pegrina. Des
tis pegrina est. quādo nō est secūdum
statum psonae. **Deutro. xxii.** Nō indue
tur mulier ueste uirili. nec uir utet ueste
feminea. **Quarto** quādo quis habz di
uersa mutatoria. ita q a tinea demo
liunt. 7 xps in pauperibus nud9 relī
quit. **Yac. xi.** Agite nunc diuites. 7 seq
ur uestimenta uestra a tineis comesta
sunt. **Bern.** Clamant nudi. clamant fa
melici. nobis inquit fame 7 frigore
miserabiliter laborātibus. qd offerunt
tot mutatoria extensa in pccis. ut pli
cata in mantis. nō est qd effunde
tis. nobis crudeliter subtrahit qd ina
Criter expenditis. **Tercium** pccm ei9 fu
it gula. quia epulabat cotidie splendi
de. Facit autē gulosus iniuriam trib9
Primo nature. nam sicut dicitur in li
de animalibus. nulli animali tam mag
num corpus habenti. dedit natura tā
paruum os 7 collum sicut homini. ut
p hoc ad cibi 7 potus pccitatem 7 tē
perantiam nos moneret. **Ber.** Dolup
tas gutturis que hodie tantū emittit. vix
duoz obtinet latitudinem digitorū.
Secundo iniuriā facit cōsuetudini hu
mane. q est ut ueter cingulo restringat.
qd in aliis animalibus nō inuenit. ut
p hoc ostendat q venter a nimia cibi
7 potus sumptōe est restringēdus. **Ec**
clesi. **xxiii.** Aufer a me vētris concupis
centias. **Seneca.** Vētri. obediētes loco
animalium numeremus nō hominum.
Tercio iniuriam facit ordinatōni di
iuine q est q homo os sursum habeat.
ut p hoc significet q nō tm epulas cor
porales sed maxime celestes appetat.
7 ideo gulosus qui circa epulas cor
porales totaliter se effundit. 7 os suuz

uersus terram uertit bestialis vocatur
psal. Compatus est iumentis insipien
tibus. **Quartuz** pccm istius diuitis fi
it immisericordia. quia mendici nullā
misericordiam habere voluit. **Aug. de**
uerbis domini. Inexplebilis ē auaricia
diuitum. semp rapit 7 nunq̄ satiat. nō
parcat patri nec matrem agnoscat. non
patri obtēperat. amico fidem nō suat
viduam opprimit. pupillum inuadit.
Talis fuit auaricia istius diuitis q pau
peris ulcerosi noluit misereri. **Petr9** ra
uen. Duribus diuitis obduratus nihil
est. vox vn9 clamantis. Unde domi
nus ad aperiēdum cor eius totuz cor
pus pauperis vulneribus aperuit.
ut quot erant vulnera tot eēt ora cla
mantia. non potuit autē aliqua excu
satōnem habere. vel q essent multi qz
tm vnus erat. ut q sibiipi sufficerebat
quia erat mendicus. ut q esset sibi igi
notus quia ante ianuam positus. vel
q laborare poterat. quia ulcerib9 ple
nus. uel q nimis delicata petebat. qz
miciis erat contētus. ut q familia sua
sibi subueniebat quia nemo illi dabat
Iste igit diues ut ait **Greg.** nō est pul
nicus quia aliena rapuit sed quia pro
pria non dedit. **Et** subdit. Umc ergo
colligēdus est. qua pena multand9 sic
qui aliena diripit. si infernali dānātōe
pcutit qui ppria nō largit. **Dicit autē**
Bern. Qz tos hodie lazaro s videtis 7
plus de equoz falens q̄ de pximorū
Misericordia cogitatis. **Secundo** describit
hui9 diuitis pena horribilis. cum dicit
tur. Mortuz est autem diues. quia vō
scriptum ē Sapient. xi. Per que peccat
ues q peccauerat peccato auaricie pu
nit9 ē extrema pauprate. **Job. xxxvii**

Diues cum dormierit nihil secum affe-
ret. aperiet oculos suos. et nihil inueniet.
apprehendet eum quasi aqua inopia.
Non est aliquis ita miser qui non possit
aliquid recipere. aut precio aut mutuo
aut saltem mendicando. Sed iste nihil
recipere potuit propter quod quia nullum pre-
cium secum attulit. ideo dicitur diues cum
dormierit nihil secum afferet. nec aliquem
sibi mutuantez inuenit. id est sicut. Aperiet
oculos suos. et nihil inueniet. nec est inue-
niet quod det sibi. et modicum aquam. Et id sub-
dit. apprehendet eum quasi aquam inopia.
Secundo peccauit propter uane glorie ve-
stes varias deferendo. et sicut peccauit
in uarietate uestium. sic punitur in varie-
tate tormentorum. habuerat quidem duo
mutatoria uestium scilicet purpuram
et bissum. et ideo modo habet duo mu-
tatoria penarum de quibus dicitur Job
xxii. Ad calorem nimium. transiit ab
aquis niuium. qui enim tunc induebatur
purpura nunc induit ueste ignita. et quod
tunc induebat bissum nunc induit uesti-
mento niueo. purpura enim habet colo-
rem ignis. et bissus colorem niuis. Ter-
cio peccauerat propter gula. sicut igitur fu-
erat profundatus in delictis. sic modo pro-
fundatus est in tormentis. ideo dicitur quod
sepultus est in inferno. id est secundum Glosam in
puteus habens superficiem in qua sunt
peccatores minores. habens medium in
quo sunt peccatores maiores. habens pro-
fundum in quo sunt peccatores maximi.
psal. Non me demergat tempestas aque.
quatum ad illos qui sunt in medio. neque
absorbeat me. profundum quatum ad illos
qui sunt in profundo. neque urgeat super
me puteus os suum. quatum ad illos
qui sunt in superficie. et huiusmodi sunt in superficie.

tamen inde nunquam exhibunt. quia puteus
urget et claudit super eos os suum. Quar-
to peccauerat propter immisericordie. id est
punitur iudicio immisericordie. iac. ii.
Judicium sine misericordia fiet illi qui
non fecit misericordiam. Diues iste non
petebat situlam aque. nec manum ple-
nam aqua. nec digitum maiorem infusum
aqua. sed minimum et extremum. nec petebat
guttam balsami sed aque. et non potuit
obtinere. plusquam mille anni sunt quod istud
petiit. nec adhuc obtinuit. nec imppe-
tuum obtinebit. Vocabat autem extre-
mum digitum Lazari modicum suffra-
gium meriti sui. et vocabat guttam aquam
modicum quid refrigerantis misericor-
die. Gre. Diues qui pauperi mensie sue mi-
nima dare noluit in inferno positus usque
ad minima peruenit querenda. Nam gut-
tam aquam petuit quod micas panis negauit.
Sermo tercius.

Mortuus est autem diues et sepul-
tus est in inferno. iuxta deum
sapientis. Non quod sicut est ante
oculos sufficit intueri. rerum exitus pru-
dencia metit. si illud quod sicut erat ante
oculos fuissent intuiti qui tunc erant. si-
diuitem sic epulantem. et Lazari sic me-
dicantem. poterat affectassent statum di-
uitis quam pauperis. sed si finem et exitum
attenderent. statum diuitis refugerent
et statum pauperis affectaret. Finis enim
pauperis fuit eterna consolatio. finis di-
uitis perpetua cruciatio. Finis igitur di-
uitis describitur in uerbis premissis. et se-
quentibus cum dicit. Mortuus est autem
diues. Describit autem quantum ad qua-
druplicem penam. Primo enim ostendit
qualis sit eius pena ab inferiori. quantum
ad profunditatem suppliciorum. cuius dicitur
Et sepultus est in inferno. sicut enim ille

qui est sepultus supra. et infra a dextris
et a sinistris terrarum possidet. Sic quilibet
damnatus supra et infra a dextris et a
sinistris penam habet. In inferno autem
non est tantum unum sepulchrum sed mul-
ta. Tibi enim sepulchrum habent superbi.
luxuriosi. et avari. De quibus dicit Eze-
chiel. xxxii. Tibi Assur et omnis multi-
tudo eius in circuitu illius sepulchra eius;
Tibi Moloch et omnis multitudo eius
in circuitu illius sepulchra eius qui des-
cenderunt in infernum cum armis suis;
Tibi Elam et omnis multitudo eius per-
grum sepulchri sui qui descenderunt ad
terram ultimam; Donunt autem hi de-
mones principales. scilicet Assur Moloch
et Hela. id est Mamona. Asmodeus et Lu-
cifer. Assur autem interpretatur dives et
significat mamona; qui est demon super-
auaros. Iste habet in inferno sepulchrum
altissimum; in circuitu eius sunt sepul-
chra auarorum omnium. Moloch interp-
tatur captiva et significat asmodeum. id
est demones qui est super luxuriosos quos
ipse capit et illaqueat. De quibus laqueis
dicitur. Tibi. u. Resipiscant a diaboli
laqueis a quo captiui tenentur ad ipsius
voluntatem; Iste habet in inferno sepul-
chrum maximum et in circuitu eius sunt
sepulchra omnium luxuriosorum. Hela in-
terpretatur supellex et significat luci-
ferum qui est super superbos qui semper vult
alium eminere. Iste habet sepulchrum in in-
ferno altissimum et in circuitu eius sunt se-
pulchra omnium superbos. Sicut autem
super mortuos sunt tres planctus. unus
in domo. alius quando fertur extra do-
mum. Tercius quando portatur ad tumu-
lum. Sic isti tres demones supradicti.
super auaros luxuriosos et superbos faci-
unt tres magnum non planctus sed plau-

sus. Unum quando animam peccatoris dicitur
adhuc est in domo. id est in corpore proprio
ad peccatum inducitur. Secundum quando
animam peccatoris extra corpus suum
quasi extra domum exire facit. Tercium
quando ipsam animam ad sepulchrum in-
fernale deducunt. Secundo describitur
eius pena qualis est a superiori. quantum ad
visionem beatorum. cuius dicitur. vidit Abra-
ham Lazarum in sinu eius. Videndo
enim Lazarum et Abraham in tanta re-
quie agebat in ipso cruciatus pene-
triosus. super illud inter nos et vos mag-
num cabos firmatum est. etc. Videre
possimus transire non possumus. et nos
videmus quod fugimus et vos videtis quod
perdidistis et nostra gaudia accumulamus
vestra tormenta et vestra tormenta accu-
mulamus nostra gaudia. Sicut dicit Gregorius.
usque ad iudicium et boni malos et ma-
li videt bonos. In iudicium autem mali non
vident bonos. boni autem semper vi-
dent malos ut sic eorum gaudium semper
crescat. quia malum conspicit quod miser-
corditer euaserunt. Ex ista autem visione
quinq; manifeste colliguntur. Unum est
quod post hanc vitam boni cognoscent bo-
nos. quia Abraham cognouit Lazarum
et Lazarus cognouit Abraham. Secundum
quod mali cognoscent malos. Non dives
sciens quod fratres suos cognosceret si in
infernum descenderent. nec hoc eius pena
amplius cresceret. nolebat quod illuc veni-
rent. Tercium quod boni cognoscent bonos
quia Abraham et Lazarus diuitem cognou-
erunt. Quartum quod mali cognoscent bo-
nos. quia dives cognouit Abraham et La-
zarum. Quintum quod non tantum cognoscent il-
los quos in hac vita viderunt. sed etiam
aut Lazarum et quem in hac vita videt ac

Abrahā cognouit Lazarū ⁊ diuitē
quos nunq̄ uiderat in hac uita. Tercō
describit eorū pena qualis ē ab interio
ri quāti ad remedioꝝ desparationem.
Duo em̄ remedia petierat. Unū ut A
brabam Lazarū ad se mitteret sed ad
hec respondit q̄ non possz ad se ueni
re dicens inter nos ⁊ uos cabos mag
num firmatū est. Istud autem chaos
multipliciter potest intelligi. Primo
distancia ⁊ differentia duoz domino
rum scz xpi ⁊ dyaboli qui adeo inter
se differūt q̄ xps semp uult omne bo
num ⁊ dyabolus omne malum ⁊ ideo
nunq̄ possunt adinuicem cōuenire. ii.
Coꝝ. vi. Sive cōuentio xpi ad Belial.
Sicut igit̄ isti domini nunq̄ cōuenire
possunt sic nec serui ipoz. Secūdo p̄t
intelligi istud chaos differentia meri
torum. Ambro. Inter diuitem ⁊ pau
perem chaos magnum firmatum est.
quia post mortem nequeūt merita im
mutari. Illi em̄ tanq̄ p̄ctōres remune
rānt̄ morte eterna. Isti tanq̄ iusti btā
uita. ideo nō possunt adinuicē com
municare. Eccē. xiii. Sicut cōmunica
bit lupus agno aliqui sic p̄ctōr iusto.
Tercio potest intelligi differentia volū
tatum. boni em̄ habent uolūtatē fir
matam in bono. Mali autem obdura
tam in malo. ⁊ ideo boni sunt iusti et
mali iniqui. ⁊ ideo non possunt adin
uicem p̄cipare. ii. Coꝝ. vi. Sive parti
cipatio iusticie ad iniquitatē. Quarto
potest intelligi differentia affectionū.
boni enim p̄petuo sunt in amore dei.
Mali autem sunt in p̄petuo odio dei.
Nam boni tanq̄ fideles amici deo sp̄
adheserunt. Mali autem tanq̄ infide
les eum dereliquerūt. ⁊ ideo non p̄t
adinuicem participes esse. ii. Coꝝ. vi.

Sive pars fideli ad infidelem. Quinto
potest intelligi differentia cōscientiarū
Boni em̄ habent cōscientiam redolen
tem. Cañ. i. Lectulus noster floridus.
Mali cōscientiam remordētē. Psalē
ultimo. Vermis eoz nō moriet. ⁊ ideo
boni habent cōscientiam bonam ⁊ mū
dam. Mali autē cōscientiam caninā
id est latrātem ⁊ lacerātem. ⁊ ideo nō
possunt adinuicem cōmunicare. Eccē.
xiii. Sive conuētio homini sancto ad
canem. Sexto potest intelligi differen
tia animaz. Boni em̄ habent animas
lucidas. Isa. lviii. Implebit dominus
sp̄ledoribus animā tuam. Mali autē
habent animas tenebrosas. Tren. iiii.
Denigrate sunt super carbones facies
eoz. ⁊ ideo nō possunt adinuicem so
cietatem habere. ii. Corin. vi. Sive soci
etas luci ad tenebras. Septimo p̄t i
telligi distancia ⁊ differentia mansio
num. Mali em̄ habent mansionē in in
fimis. boni autē in excelsis. Theophi
lus. Chaos magnum significat iustoz
a p̄ctōribus distātiā. Nam sicut affe
ctus eoz uarij fuerunt. sic ⁊ mansiones
nō modicum differunt. Mansio igit̄
bonoz est templū celeste. Mansio ma
lorum est habitaculū infernale. ⁊ ideo
nō possēt aliquis consensus interueni
re. ii. Coꝝ. vi. Suis autem consensus
templo dei cum idol. Scdm̄ remediū
q̄d petebat erat ut Lazarus linguam
suam sibi refrigeraret. Nō est dicēduz
q̄ diues linguam habuit corporalem.
sed dicit cruciari in lingua. i. in anima.
que p̄ p̄ctō lingue amplius torqueba
tur. Tripliciter em̄ i lingua peccauerat.
ul' paupem irridendo. ul' nimis volup
tuose edendo. ul' inter cōuiuia ad de
tractionē linguā laxando. De duobz

primis dicit Petrus Rauen. Lingua magis ardebat que paupi insultauit. et primo degustat cruciatum. quam preciosos cibos et odorata pocula degustauit. De tertio dicit Crisostomus. quia conuiuando magis in loquacitate peccauerat. in lingua atrocius ardebat. nullam iam potuit habere refrigerationem. quia nullam uoluit paupi impedere miserationem. Pro uer. xxi. Qui obturat aurem suam a clamore paupis. ipse clamabit et non exaudietur. Gulci igitur sunt qui pro isto triplici peccato lingue in anima puniuntur. et de paupibus irrisiones faciunt. et laute et nimis uoluptuose comedunt. et bonis detrahere non desistunt. Quarto descriptur eius pena qualis est ab exteriori quantum ad damnationem amicorum. cum dicit Rogo te ergo pater. ut mittas eum in domum. etc. Ista autem petitio ex parte fuit iniqua. et ex parte fatua. et ex parte puidia est. Iniqua fuit ei. quia Lazarum quem sic miserum uiderat. iteque uolebat miserum facere. dum eum iterum uolebat ad uitam miserarum destinare. Fleuit dominus super Lazarum. quem suscitauit. ex eo quod sicut dicit Hieronymus. ipsum ad huius mundi miseriam iteque reuocabat. Petrus Rauen. Petit Lazarum mitti ad fratres suos. sic uult vexare pauperem sicut diuites in hoc seculo uexare consueuerunt. Secundo ista petitio diuitis qua petit Lazarum mitti fuit fatua. ex eo quod plus mortuis quam scripturis credendum esse putauit. Quod autem hoc sit fatuum asserere. ostendit Crisostomus triplici ratione. Prima est. quia Lazarus resurrexit. et multi cum christo resurrexerunt. et tamen iudei eis credere noluerunt. imo Lazarum occidere cogitauerunt. Secunda ratio est. quia magis credendum est deo quam

alicui homini uiuo. uel mortuo. uel etiam angelo. Scripture autem sunt a deo. quod illud quod dicunt scripture dicit deus. Ideo credendum est magis scripturis quam alicui homini uiuo. uel mortuo. uel etiam angelo. Unde dato pro impossibile quod Abraham uel Lazarus resurgens. uel angelus de celo ueniens aliquid diceret. quod contra scripture esset. magis scripture quam eis esset credendum. Tercia est. quod si esset consuetudo quod mortui resurgerent. et homines eis crederent. diaboli aliquando aliquos fantastice suscitaret. qui multa falsa possent dicere. et multos mittere in errorem. Tercio fuit ista petitio puidia. sciebat enim quod ex damnatione fratrum suorum cresceret suum supplicium. et ideo prouide faciebat. si hoc impediret. Gregorius. Ut peccatores in supplicio amplius puniantur. et eorum uident gratiam quos contempserunt. et de illorum pena torquent quos inutiliter dilexerunt. Rogabat igitur turba ad fratres suos. Lazarus mitteretur. quia adhuc sciebat eos esse in mundo. ex eo quod nec uidebat eos esse in sinu Abrahæ cum Lazaro. nec secum in inferno. Preter hunc autem modum sciendum. sunt tres alii modi quibus mortui ea que in mundo gerunt scire possunt. ut dicit Augustinus in libro de cura pro mortuis agenda. Primo aliis animabus de mundo ueniens ea referentibus. sicut forsitan Abraham sciebat Lazarum fuisse in tot doloribus. diuites in tot diuitiis. ipso Lazaro indicante. Secundo possunt scire ab angelis qui presentes sunt omnibus que aguntur. Tercio possunt scire aliqua que necessaria sunt eos scire. non solum presentia. sed etiam preterita. et futura. dei spiritu reuelante.

Cenica secunda. **S**ermo primus.
Homo quid fecit cenam magnam
 et vocavit multos Luce. xiiii.
 Cum homo ad imaginem dei
 sit factus. non est incongruum si deus no-
 mine sue imaginis appelletur. ut scilicet homo
 dicatur. Et sic dicit Gregorius. Quando deus
 vult indicare suam potestativam virtu-
 tem dicit leo. quando vero suam miseri-
 cordiam dicit homo. Per istum igitur
 hominem deus intelligitur. per istam vero
 cenam secundum Gregorium. satietas eterne dulce-
 dinis significatur. que dicitur cena non pra-
 dium. Nam prandium est refectio scorum
 in via. Cena vero in patria. quia
 post prandium adhuc cena restat. post
 cenam vero convivium nullum restat. post
 prandium adhuc restat labor. post ce-
 nam vero non restat nisi quies. Circa
 istam autem cenam tria notantur. Innu-
 cantis magna liberalitas. nunciis mag-
 na fidelitas. et vocatorum magna diversi-
 tas. Liberalitas autem invitatis in duo-
 bus apparet. et in hoc quod cenam magnam
 preparavit. et in hoc quod multos vocavit.
 Cena autem dicitur magna quia magna
 sunt fercula que ibi apponuntur. et quia mag-
 ni sunt fructus qui ibi dantur. De mag-
 nitudine ferculorum dicitur Isa. xxv. Fa-
 ciet dominus exercituum omnibus popu-
 lis in more hoc. convivium pinguium. convivium
 vindemie defecate. convivium pinguium
 medullatorum. Ex quibus verbis habetur
 quod omnia que dantur in ista cena sunt pin-
 gua medullata et defecata. In panibus enim
 vita. anima nostra subiacet multis do-
 loribus. corpus nostrum multis passi-
 onibus. et utrumque multis timoribus. sed
 anima que nunc subiacet doloribus tunc
 implebitur pinguedine. id est dulcedine et sua-
 vitate. ps. Sicut adipe et pinguedine re-

plea. anima mea. Ps. xxxi. Consola-
 bor eos et letificabo a dolore suo. et ine-
 briabo animas sacerdotum pinguedine.
 Corpus quod nunc subiacet passio-
 nibus tunc gaudebit defecatione. id est omni-
 malorum ablatione. Corpus enim modo
 est tenebrosus. grossus. ponderosus
 et mortalitati subiectus. sed tunc defe-
 cabit et depurabitur et remanebit in corpore
 vinum purum. et claritas. subtilitas. a-
 gilitas et immortalitas. et in infernum pro-
 uicient feces. quia corpora damnato-
 rum erunt tenebrosa. ut nunquam lucez vi-
 deant. Erunt grossa et spissa. ut ignis
 in ea fortius agat. Erunt ponderosa ut
 nunquam resurgant et de pena in penam ca-
 dant. Erunt semper in morte ut tamen
 nunquam deficient. De isto vino sancto-
 rum et fece damnatorum dicitur in psal. Ca-
 lix in manu domini vini meri. et subdi-
 cur. veritamen fex eius non est exinanita.
 et. utrumque autem scilicet corpus et anima
 que modo sunt subiecta timoribus tunc
 replebuntur medulla. id est securitate plena.
 Sicut enim medulla intra ossa absconditur.
 Sic sancti a timore omnium abscondentur.
 ps. Abscondes eos in abscondito faciei-
 tue a conturbatione hominum. Fructus
 autem qui ibi dantur figurati sunt. Numeri. xvi.
 In illis fructibus quos de terra promissio-
 nis exploratores detulerunt qui fuerunt
 ficus. vicia. et mala granata. Per fi-
 cum intelligitur dulcedo que causatur ex con-
 templatione deitatis. Sicut enim ceteri fru-
 ctus videntur insipidi respectu dulcedi-
 nis ficum. sic respectu diuine dulcedi-
 nis omnis alia dulcedo videtur amari-
 tudo. Ps. Reuera illud est verum et so-
 lum gaudium quod non de creatura sed
 de creatore concipitur. cui comparata omnis
 alia iocunditas meror est. omnis suauitas

dolor. omne dulce amarum. omne de
corum fedum. omne postremuz quod
cunq; aliud delectare possit molestū.
Per uiam significat dulcedo que cau
satur ex uisione humanitatis xpi. que
quidē uia fuit de uite uirginea nata.
**Eccē. uicesimo quarto. Ego quasi ui
tis fructificauit suauitatez odoris fuit
igne caritatis excōcta. Cañ. i. Botrus
cipri dilectus meus mihi in uineis ēga
di. Ad lram em. Ille uinee radius solari
bus dicunt aduri. Fuit i torculari cru
cis conculcata. Isa. xlii. Quare rubrū
est indumentum tuum. et uestimen. tu. si
cut cal. in cor. p malagranata intelli
tur leticia. que causat ex sanctorū soci
etate. Cañ. iiii. Sicut fragmen mali pu
nici ita gene tue. Sicut autem ibi dicit
**Gr. Malum punicum habz candorez
et ruborem. habz et in grans magnam
ordinabilitatem. Sancti igit qui sunt
gene dei p similitudinez erunt in cor /
pore candidi et lucidi. ppter nima da
ritatem. erunt in anima rubicundi. pp
ter feruētē caritatē. erunt inter se val
de ordinati p iocūdam societate. Cel
cundo ostendit liberalitas inuitantis.
ex eo q; uocauit multos. uocauit autē
eos p quatuor modos. scz p exteriora
documēta. p collata beneficia. p inter
na consilia. p irrogata flagella. Sed si
cut dicit **Greg. Uocat multos s; pau
ci ueniunt quia nōnunq; ipi qui ei p fi
dem subiecti sunt. eterno eius cōuino
male uiuēdo contradicūt. de hoc ipse
conquerit dicēs. Prouer. i. Uocauit. s.
p legem et pphetas et alioz doctorum
certiora documēta. et rēnuistis. Exten
di manum meaz dando uobis multa
beneficia. et non fuit qui aspiceret. Des
pexistis omne consilium meum. quod******

vobis sepius inspirauit. et increpatōes
meas. i. flagella mea. que aliquādo uo
bis inflix. neglexistis. iō subdit **Ego
quoq; in interitu uestro ridebo. Uocō
ponit nunci magna fidelitas. cu dicit
tur. Misit seruum suum. i. scdm **Greg.
ordine predicatorū. dicere inuitatis ut
uenirent. quia parata sunt omnia. qz
paratus est locus. Jo. xiiii. Uado pa
re uobis locū. parate sunt mense. Lu.
xxii. Ut edatis et bibatis sup mensam
meam in regno meo. paratus est panis.
Sapient. xvi. paratum de celo panem
pstituit illis. parata sunt fercula. ad. i.
xxii. Thauri mei et altaria occisa sunt
et omnia parata sunt uenite ad nuptias.
paratum est uinum. Cañ. v. Bibite et ine
briamini km̄i. Debre. i. parati sunt serui
tori spūs in ministerium missi. paratus
est ipse pincerna. i. xps. Lu. xii. Precu
get se et faciet illos discumbere et tran
siens mi. illis. Nō restat nisi ut man
lauemus. i. corda mundemus. psal. Se
cundū puritatē manū mearum retri.
mib. **Cercio notat uocatoz diuersi
tas magna. Nam secunduz **Greg. Tres
fuerunt differentie uocatoz. quidam
em uocant et uenire contemunt. Alii
uocant et ueniunt. Alii compellunt ut
intrent. Illoz autem qui uocant et ue
nire contemunt. tres sunt differentie. sel
cundum **Aug. de uerbis domini. scilz
supbi. auari. et luxuriosi. Excusatio igit
tur primi p̄tinet ad supbos qui dixit.
villam emi id est dñatum terrenū mul
to labore acquisiui. aut infelici cōmercō
scz p̄cio anime siue regni celestis comp
aui. rogo te habe me excusatum. **Greg.
Humilitas est in uoce. sed dum uenire
contemunt supbia est in actiōe. et auaritas************

aut istius notat. nō tñ in hoc q̄ dñā/
tum tam care emit. sed etiam in hoc q̄
dixi. Necesse habeo exire & videre illā.
prius em̄ debuit videre q̄ emere. Nul-
lus autem dominatū terrenū tam care
emeret. si bene videret & consideraret.
Primo ipsius breuitatem. Eccl. x. Dis-
potentat⁹ breuis vita. Secundo eius
periculū & anxietatem. Rami enī arbo-
ris qui sunt in imo sunt in quiete. qui
autem sunt in vertice. semper sunt in a-
gitatione. Refert Valerius. Quod dñ
quidam rex deb̄at coronari. coronā
in manu tenēs dixit. D. nobile magis
quam felicem coronā. quā si quis cog-
nosceret quam multis periculis & solli-
ciditudinib⁹ sis plena. nec humi iacentē
collere vellet. Tertio eius precipitiū im-
manitatē. quia quanto altior ascens⁹
tanto grauior casus. Cecidit petrus s̄
de infimo. ideo statim resurrexit. cecidit
claudius sed de plano. quia se in altum
non exultat. iuxta illud. Domine non
est exaltatū cor meum. & ideo cito sur-
rexit. Cecidit adam s̄ de alto quia de
paradiso. & ideo cum difficultate surrex-
it quia cum morte xp̄i. Cecidit lucifer
sed de altissimo celo. iō nunq̄ surgere
potuit. Excusatio secundi pertinet ad
auaros qui dixit. Iuga bouū em̄ quinq̄.
p̄ quinq̄ iuga bouū intelligunt quinq̄
sens⁹ corporis. & dicunt iuga. quia se-
cundum Aug⁹. Instrumenta sensuum
combinant. duo enī sunt oculi. due au-
res. due nares. duo instrumēta gustus.
lingua scilicet & palatum. Due manus
quibus fit maxime tactus. Sicut igit̄
boues circa terram versant. sic sensus auari
circā terrena delectant. Magis em̄ de-
lectant eius oculi in videndo massaz
auri q̄ corp⁹ xp̄i. Eccl. xiiii. Infatia/

bilis est oculus cupidi. Plus delectā-
tur eius aures in audiendo aurū q̄ ver-
bum dei. Nō est talis p̄pheta qui di-
cebat. Bonūz mibi lex oris tui. sup̄ mi-
lia auri & argenti. Nares eius semp̄ vel-
lent a remotis mundinas odorare. ut il-
luc possent currere. Tales sunt similes
vulturi. qui a remotis odorat fetorez
cadaueruz. & illuc currit. que sunt ista
cadauera nisi auruz & argētum. quoz
vnum secundum Bern̄. ē lutum rubeū.
Aliud lutum album. Citius autem cur-
rit auarus ad mundinas. q̄ ad missas.
citius ad mercatores q̄ ad p̄dicatores.
In ore autem auari dulcior est nomi-
natio auri. q̄ nominatō verbi dei. Nō
erat talis p̄pheta qui dicebat q̄ dulcia
faucibus m. elo. t. rē. Manus ē auari
libentius tangunt aurum & argentum.
q̄ sanctum euāgelium. & tamen diuitie
spine sunt & magis delectant in tangē-
do illas spinas. q̄ lilia ul' rosas. Job
xxx. Esse sub sentibus delicias cōpu-
tabant. Excusatō terciū prin⁹ ad luxu-
riosos qui dixit uxorem duxi. & ideo
non possum uenire. Si uxor hic accipi-
tur p̄prie. falsum dixit. Si autem acci-
pitur pro carnali voluptate. verū dix-
it Greg. Nōnulli in cōiugio nō fecun-
ditatez plis. sed desideria expetūt vo-
luptatis. & idcirco p̄ rem iustam figu-
rari pōt non immerito res iniusta. Hō
igit̄ voluptuosus ad celestem cenā ve-
nire non potest. non debz. non est dig-
nus. Non potest quia est compedibus
alligatus. Eccl. vii. Inueni amariores
morte mulierem. que laqueus venato-
rum est. & Non debz. quia est fetidus
Joel. i. Computruerunt iumēta in ster-
core suo. Non est dignus. quia est sor-
dida ueste indutus. Jude. i. Diētes q̄

carnalis est maculatam tunicam / si enī
indignus fuit stare in nuptiis. qui non
habuit uestem nuptialē. ut dicit Ma.
xxii. Multo fortius qui habuit uestē
vitupabilem. Deinde ponit scda dif/
ferentia vocatoꝝ illoꝝ scz qui vocan/
tur et ueniunt. Unde dicit Paupes ac
debiles. cecos et claudos. introduc huc.
Et possunt intelligi sraliter. quia secu/
dum Greg. Infirmi quicq; in hoc mū/
do despecti. plerūq; tanto celerius vo/
cem dei audiunt. quāto in hoc mundo
nō habent unde delectent. Vel pnt in
telligi spūaliter. ut dicit Gr. Sicut pec/
catores fuerunt qui venire noluerunt.
ita et pctōres sunt isti qui ueniunt. sed
pctōres supbi respuunt. et humiles eli/
gunt. Moꝝ autem quatuor sunt gene
ra. quidam autem peccant p torporez
et negligētiam. Isti sunt paupes quasi
parum opantes. Alii p fragilitatē hu
manam. isti sunt debiles. sicut fuit Pe
trus. qui timore mortis xpm negauit.
Alii p ignorantiam. isti sunt ceci. talis
fuit Paulus. qui dicit. i. Thimo. i. Ignorans
feci in incredulitate. Alii p cer
tam maliciā. isti sunt claudi qui unū
pedem uolunt habere in celo et alteruz
in terra. ōnes isti aliquādo reatuꝝ suū
recognoscunt et ad deum ueniunt. Dei
de ponit tertia differentia vocatoꝝ.
illoꝝ scz qui compellunt. cum dicitur
exi in uias et sepes et compelle intrare.
isti sunt qui p longam consuetudinem
in peccatis indurant. qui dicunt mora
ri in uis quia demonibus sunt pui.
Job. xx. Vadēt et uenēt sup eum hor
ribiles. et dicunt morari in sepibus. qz
spinas pctōꝝ colligunt. in quib; cō
burunt. et in quibus serpentes interna
les morant. tales uix aut nunq; cōuer

tuntur nisi compellant. Istam autem
compulsionem facit aduersitas. Gre.
Malā que nos hic p̄mūt ad deū nos
ire compellunt. Aug. Felix necessitas
que ad meliora nos compellit. Idē Si
foris inueniat necessitas nascet̄ intus
uoluntas. Sene. Infirmi tati mee gr̄as
ago. que cogit me nō posse q̄ nō deo
uelle.

Sermo secundus.
Uxorē duxi et ideo nō possū
venire. non dixit iste. uirgini
tatem uoui. aut continentiam
pmisi. et iō nō possū uenire. sed dix
it uxorem duxi. et certum est autē q̄
qui uxorem ducunt. ad celestem cenam
uenire possunt. sed iō nō dicunt pos
se. quia non ita libere. nec ita expedite
possunt uenire coniuges. sicut uirgines
uēl continentes. ex eo q̄ plura habēt i
ducentia ad malum. et plura retrahēt
tia a bono. i. Cor. vi. Sui sine uxore
est sollicitus est que sunt domini quō
placeat deo. qui autēz cum uxore ē sol
licitus est que sunt mundi. quomō pla
ceat uxori et diuisus est. et dicitur
ordinem matrimonialem seruare uo
lunt. deus enim matrimoniu in padi
so instituit quādo dixit Gen. i. Cresca
et multipli. et si igit̄ grauit̄ peccat
uēl benedictus. Multo grauiꝝ peccant
qui ordinem frangit que instituit ip̄e
deus. et quia quilib; ordo habz regu
lam suam. iō in isto ordine mrimonia
li data est regula et uiris p se. et uxori
bus per se. quia em̄ sunt diuersaruz cō
ditionum. moꝝ et uolūtatū. iō opor
tuit q̄ cultib; daret̄ sua regula spātia
Regulam autēz uiroꝝ fecit et dicitur

Saulus apostolus habet quatuor ca-
pitula. Primum est quia viri uxores su-
as debent instruere et regere. istud ca-
ponit Ephef. v. dicens. Mulieres vi-
ris subdite sunt sicut domino quonia
vir caput est mulieris. sicut xps est ca-
put ecclesie. ex quo igitur vir caput e mu-
lieris debet eam instruere et regere leges
ei imponendo put videtur expedire.
Quedam enim sunt matrone. pbate. istis
non sunt leges imponende. Istis non
sunt leges imponende sed sue libertati
sunt penitus relinquende. Sed quedam
mulieres sunt pbate et honeste et fortes
ad resistendum vitis talium enim vita
vrum non sollicitat sed delectat Eccl.
xxvi. Mulier fortis oblectat vix suu
Quedam sunt suspecte iste legibus sunt
arrade et sub manu viri arcende. alias
magnum piculum e. Unde dicit de mu-
liere suspecta Eccl. xxv. Si non ambu-
lauerit ad manum tuam confundit te et
in conspectu inimicorum tuorum. Quedam
sunt mulieres que adhuc non sunt bene p-
bate. iste nec nimis sunt artande. nec ni-
mis relaxande. sed sunt prius probade.
Si enim amicus antequam homo de eo co-
nfidat est pbandus multo fortius vxor.
Eccl. vi. Si possides amicorum in tempta-
tionem posside eum. et ne facile ei tepsus
credas. Secundum capitulum est. quia vir debet
uxorem suam discrete diligere. Istud
capitulum apostolus ponit ibidem dicens.
Viri diligite uxores vestras. sicut xps
ecclesiam. i. diligite eas amore discreto et
ordinato. quod quidem fit quando serua-
tur quod dicitur. i. Coz vii. Qui habent
uxores tanquam non habentes sint. Alle habet
uxorem et non habet. qui tempore debi-
to scit operi coniugali intendere. et tpe de-
bito abstinere. de quo tempore dicit

Crisostomus super Mat. Abstinete a menstru-
ata. abstinete a pregnantibus. quando etiam
dies festus est et dies ieiunij. Ex his ha-
betur quod quatuor temporibus est absti-
nendum. i. tempore menstrui. quia sicut
dicit Hiero. Tunc concipiunt membris
damnati. i. claudi. ceci. leprosi. elephanta-
tici. tunc cunctis patebunt peccata paren-
tum. Abstinendum est etiam tempore pigna-
tionis quod etiam bestie obseruant. Dicitur
enim in li. de natura animalium. quod ele-
phas feminam suam pregnantem non tan-
git. Abstinendum est etiam tempore festo
et ieiunio. Aug. Tempore processionis
et ieiunio non licet coniugibus convenire.
quia tunc a licitis abstinendum est ut fa-
cilis impetret quod postulat. Tercium
capitulum est quod viri debent uxoribus in
necessariis providere. istud capitulum ponit
ibidem dicens. Qui suam uxorem dili-
git semetipsum diligit. Nemo enim carnes
sua unquam odio habuit sed nutrit. Gl.
Cibo et potu. et fouet. Glo. uestimentis
Non debet viri permittere quod uxores sue
inanis vane se ornent. talis ornatus re-
prehensibilis quadruplici ratione. Una
tumet ex parte ipsius mulieris quantum ad
animam. quia christum in anima sua indue-
re non potest. Unde super illud. i. Petri
iiii. Quare sit capillatura dicit Glosa.
Sicut Ciprianus ait. Serico et purpura
indute christum induere non possunt. auro
argento monilibus et margaritis ador-
nate. ornamenta cordis et pectoris perdi-
derunt. quod de illis intelligendum est que
se ornant ad animas capiendas. Secunda
sumit ex parte eiusdem quantum ad corpus.
quod est cinis et puluis. Stultus autem esset
ille qui cinerem et puluerem uellet in sac-
co serico custodire. Crisostomus super illud Lu-
xvi. Induebat purpura et bisso. dicit.

Pulverem et cinerem purpura et bisso te
gebat. **T**ercia ratio sumitur ex parte christi.
quia christus tales non cognoscit. **C**um enim
per diversos colores faciem suam trans-
mutent. christus non cognoscit quod ibi non
creavit. **V**ero. **S**ua fiducia erigis ad
celos vultus quos conditor non cog-
noscit. **Q**uarta sumitur ex parte proximi
quem mulier sepe decipit. et ad concu-
piscenciam trahit. **C**risostomus super ad the-
s. **S**i se mulier decoraverit et oculos ho-
minum ad se traxerit et vocaverit. et si
plagam non intulerit. extremam tamen vin-
dictam dabit. venenum enim obtulit. et
si nullus qui bibat inuenit sit. **Q**uartum
capitulum est quia non debet uxoris suis
numis rigidi et duri esse. **I**stud ponitur
Ecclesiastici. **V**iri diligite uxores vestras et
nolite amari esse ad illas. **T**alis enim
amaritudo est causa discordie inter il-
los. que multum deo displicet. sicut et con-
cordia multum placet. **E**ccl. xxv. **I**n
tribus beneplacitum est spiritui meo. **E**t se-
quitur. **V**ir et mulier bene sibi consentien-
tes. **Q**ui enim non bene conveniant. culpa
aliquando est ex parte viri. aliquando ex
parte uxoris. aliquando ex parte utri-
usque. et super hoc potest poni tale exemplum.
Si quis enim ferrum ferro vult unire. ut
quod utriusque per ignis exustionem molles-
cat. **S**i enim utrumque fuerit durum vel al-
terum istorum non poterunt coniungi. **S**i
igitur vir est nimis severus. et uxor nimis
aspera. tunc ambo sunt duri. et ideo non
poterunt pacificari. **Q**uando vir est be-
nignus. et uxor superba vel e converso. uxor
mansuetata et vir severus non poterit bene
convenire. **Q**uod ergo quod uterque mollescat.
quod scilicet vir habeat benignitatem et uxor
mansuetudinem. et tunc fiat quod dicit scrip-
tura. quia multum placent deo vir et

mulier sibi bene consentientes. **S**ecunda
regula est ipsarum mulierum que tradit
Thom. x. **D**imiserunt filiam ire monentem
eam honorare soceros. diligere maritum.
regere familiam. gubernare domum. et se
ipsam irreprehensibilem exhibere. **E**t habet
ista regula quinque capitula. et ideo est maior
quam regula virorum que habet tantum quatuor.
quia enim mulier magis deficit in discre-
tione. ideo maiore indiget eruditione.
Primum capitulum est quia debet soceros
honorare. **I**ustum est enim ut tanquam pater-
trem et matrem soceros honoret cum ipsam
eam sibi in filiam associet. **U**nde et so-
cer a sociando nomen accepit. sed sepe
contrarium fit. **U**nde Hieronymus contra
Jovinianum. **I**n quadam regione consue-
tudo est ut nuptia altera die postquam tra-
ducta est a socro. ollam mutuo petat cui
illa statim negat. ut comprobet illud
Theophrasti. **U**erum est. omnes socrus ode-
runt nuptias. **S**ecundum capitulum est quod debet virum
diligere et hoc amore casto et singulari.
De quo amore Crisostomus super ad the-
s. **V**ir habeat uxorem que cognoscit ple-
na uxoris dilectione. uxor nemine debet
putare sapientiores quam virum suum. et
si alter sit sapientior tamen illa sapientio-
rem intelligere non debet. **U**xor neminem
fortiorem debet putare quam virum suum. et
si alter sit fortior tamen illa intelligere
non debet alterum fortiorem. **U**xor neminem
debet putare formosior quam virum suum.
et si alter sit formosior non debet sibi ap-
parere. **P**erfectum enim odium et perfectus
amor uterque reus iudicium non cognoscit.
ut puta si perfecte odias aliquem qualita-
tibus fuerint apud illum omnia tibi dis-
plicent siue que dicit siue que agit. et si
mala videntur. **S**ic et si perfecte aliquem

amas. quecumque sunt apud eum placet
tibi siue que loquitur siue que agit. et si ve
re mala sunt tamen tibi bona videntur.
Tercium caput est quia debet familiam
suam regere sicut enim dicitur. **1. Thimo. v.**
Sui suorum et maxime domesticorum curam
non habet. fidem negavit. **Glo. opibus**
si non verbis quia proximum non diligit.
et est infideli deterior. **Glo. qz** hic veri
tatem nondum cognouit vel permisit. **sz**
de multis mulieribus potest dici illud
Cre. iiii. Filia populi mei crudelis quia
strucio in deserto. **Strucio** oua sua ter
ra cooperit et abiens ea derelinquit. que
sepe a bestis conculcantur. Sic sunt mul
te que permittunt filios suos terrenis af
fectibus inuolui et a demonibus con
culcari et ipse non curat. **In** hoc sunt tan
strucioibus crudeliores quia illi super
oua conculcata faciunt magnam placentiam.
Ne autem super filios a demonibus con
culcatos non plangunt. de hoc filii in
iudicio conuerentur. **Ecccl. xlii.** De patre
sunt in obprobrium. **Quartum** ca. est
quia debet domum suam gubernare et ideo
sapienter disponat. **Prouer. xlii.** Sa
piens mulier edificat domum suam. **In**
sapiens extructam quoque manibus de
struit. **diligentiam** ut sollicite cuncta per
moueat. **Prouer. xii.** Mulier diligens
corona est viro suo. **Et** prouidentiam
ut suo tempore necessaria cunctis prou
ideat. propter ista tria dicitur. **Prouer. vi.**
de muliere forti. **Opata** est consilio ma
num suarum. **Ecce** quia sapienter. **Et** de
nocte surrexit. **Ecce** quia sollicita. **Et** de
die peragam domesticis suis. **Ecce** quia prou
ida. **Suntum** caput est quia debet
se irrepresentabilem exhibere ut scilicet nullam

maculam habeat nec in vita nec in fa
ma nec in conscientia. **Et** istas maculas
suas in triplici speculo debet videre. **Primum**
speculum est sacra scriptura siue
dei precepta. **Gre.** Specula sunt dei pre
cepta in quibus anime sancte semper as
piciuntur et si que in eis sunt feditates de
prehenduntur. **Secundum** speculum est vita
christi ad cuius patientiam humilitatem et
pietatem se debet speculari. **Ber. super**
Can. Vtrunque mihi es domine et specu
lum patientium et precium redempti. **Tercium**
speculum est exemplum ancillarum
christi. Si enim mulier dicat se non posse
imitari vitam sanctorum virorum saltem imi
tetur vitam suarum sororum. **Magdale**
ne Agnetis Ecclesie et ceterarum. **Omnes**
autem maculas quas mulieres depre
benderunt ad ista specula lauare debent
in confessione vera. **In** huius significa
tionem in lauatorio templi erant spe
cula. ut dicitur. **Exo. xxxviii.** **Ber.** Ama
confessionem si affectas decorem. **Co**
fessionem enim iungit decor. **ps.** Confessio
et pulchritudo in conspectu eius. **Sed**
multe sunt que libentius viderent faci
es carnis sue in speculo vanitatis quam
facies mentis sue in supradictis specu
lis. **Vero.** Mulier ad speculum pingit
tur et in contumeliam artificis conatur pul
chrior esse quam nata est.

Ber. motercus.

Dico autem vobis quod nemo il
lorum virorum qui uocati sunt
gustabit cenam meam. **Ex** eo
quod dicit dominus. **Nemo** virorum illorum
qui uocati sunt gustabit cenam meam.
dat intelligere quod gustabunt aliam cenam
que non est sua. **Ideo** notandum quod est
quadruplex cena scilicet corporalis. **spu**
alis infernalis et celestis. **In** cena corpo
lis

rali debent refici paupes Lu. xiiii. Cū
facis cenam ul' prandiu' voca paupe/
res ac debiles cecos et claudos. Cicē
dum est autē q' antiqui comedebant
tū semel in die et in loco cōmuni et cōi
ter et quia tantum semel in die comede
bant. ideo cenam appellabant quia p'p
tenam nulla comestio restat quia etiā
comedebant in loco cōmuni et cōmu/
niter ideo cena simil'r dicebat a cenon
quod est cōmune. Ex primo igit' ostē
debant suam frugalitatē. Tante enim
erant abstinentie q' contēti erant vna
comestione in die. Ex secundo ostēde
bant suam honestatem. Ideo em in lo
co cōmuni et euidenti comedebāt ne io
ci lasciu' ibi fierēt. ul' uerba detracto
ria resonarēt. Ex terco ostēdebāt suā
liberalitatem quia nō singulariter sed
cōmuniter comedere volebant et ideo
pegrinos et hospites ad sua conuiuia
aduocabant. Ex p'lo igit' antiquorū
et nos ista tria in nostris cōmuniis hēa
mus. Primo temperantiam et frugalita
tem Eccē. xxxi. Utere quasi homo fru
gibus q' tibi apponunt. Eiusdē. xxvii.
In multis escis erit infirmitas. Et in
fra ppter crapulam multi pierunt qui
autem abstinens est adiciet vitam. Hn
refert Aug tria documta se a brō Am
brosio didicisse. Primum est ne officiū
militandi aliquibus suadeat ne forte
ip'i calūmas et exspoliatiōnes exerceant.
Secundo ne uxorem alicuius petat ne
forte ip'i cōiuges male inter se cōuem /
ant et sibi maledicant. Tercium ne ad
cōmuniū inuitatus accedat ne forte ibi
temperantie modum pdat. Secōdo debet
mus habere honestatem ne scz in nris
conuiuus fiant lasciuia solatia. Ma. v.
Uthara et lura et cūpanū in conuiuus

uestris et. Et ne ibi dicant uerba detra
ctoria. Prover. xxiii. Noli ēē in cōui
uiis potatoz nec in cōmestationibus
eoz qui carnes ad vescēdum cōferunt.
Ulli carnes ad vescēdum cōferunt sei
cundum glosam qui in locutiōne uicis
sim p'ximoz uicia dicunt. ideo Aug.
contra pestem detractōnis bos uersus
in mēsa sua habebat inscriptos. Cuis
quis amat dictis absentum rodere ui
tam. Hanc mēsam indignam noverit
ēē sibi. Secōdo debemus habere pietatē
ut pegrinos et paupes in nostris cōm/
uniis habeamus. Job. xxxi. Si comedi
buccellam meā solus nō comedit pul
illus ex ea. Contra dicit auarus. Ec
clesi. xi. Inueni requiem mihi et nunc
manducabo de bonis meis solus. Ec
nescit q' tēpus p'tereat et relinquat om
nia alius et ip'e moriet. Secunda ē cena
spūalis quā deus facit cuz aia. Apo.
vi. Ego sto ad hostium et pulso si q's
aperuerit mihi ianuaz intrabo ad illū
et cenabo cum illo et ille mecum. Hoc ē
ponemus ad symbolum p'ctōr cū pel
nitens debz in ista cena ponere tria fer
cula. scz. contritiōnem, cōfessionem et sal
tūfactiōnem. Deus autem tria alia po
nit scz misericordiam, grām et gloriā.
De ista cena dicit Jo. xii. Fecerit ei ce
nam ibi. i. xpo scilz Marta et Maria.
Lazarus uero erat unus ex discipulis
p' Mariam contēplatiui. p' Lazarum
de nouo a p'ctō resuscitatus. Cenat igit'
xps cuz actiuis quia delectat in eoz
opatiōne. Cenat cum contēplatiuis
quia delectat in eoz deuotiōne. Cenat
cum penitētibus et de nouo conuersis
quia delectat in eoz cōuersatiōne. p's.
Uthara et gutta et casia a uestimtis eius

a domibus eburneis / ex quibus delectauerunt te filie regum in honore tuo /
Per mirram que amara est intelligitur contritio. **P**er gutta que secundum glo-
expellit timorem intelligit humilitas. **P**er cassiam que secundum glosas nutrit in aquis intelligit fides que dat in bap-
tismo. **F**ilie igitur regum .i. anime sanctorum que se bene regunt que sunt domus eburnee .i. pure et caste et quorum vestimenta id est opera aromatis virtutum sunt plena. **X**pm mulcum delectant / delectatur enim in contritione penitentium in humilitate contemplatiuorum / et in fide formata actiuorum. **S**icut enim contritio necessaria est de nouo conuersis / fides formata necessaria est actiuis / sic humilitas necessaria est contemplatiuis. **N**emo enim potest ascendere ad deum nisi habeat humilitatem gradum. **A**ug. **T**ucam secum ramiq; vias sibi molit humilitas leuans cor ad deum non contra deum. **T**ercia cena est infernalis. **d**e qua dicit **A**poc. **xix.** Venite congregamini ad cenam magnam dei ut manducetis carnes regum etc. **I**n ista cena dabit duplex panis. **D**nus durissimus qui nunquam poterit digeri scilicet mors eterna **p**sal. **F**ors depascet eos. **P**rouer. **xx.** **S**uavis est hominum panis mendacium. **E**t post sequitur. **I**mplebit os eius calculo. **S**icut enim calculus non potest masticari nec digeri sic mors eos depascet et nunquam poterit finire. **A**lius panis erit amarissimus scilicet conscientia amara. **J**ob. **xx.** **P**anis eorum vertet in fel aspidum intrinsecus. **G**rego. **D**icemus. **M**ala conscientia sequitur se immo non recedit a se / vix potest foris aliquod esse remedium quando intus est vulnus inclusum. **S**ecundo in ista cena dabit duplex vinum scilicet rubeum

quod est fel draconum / et album quod est venenum aspidum et serpentum. **D**eut. **xxxii.** **F**el draconum vinum eorum et venenum aspidum insana. **T**ercio in ista cena apponentur carnes luxu et asse. **S**icut enim dicit **A**poc. **xvi.** **C**omanducauerunt linguas suas pro dolore / damnati quidem transibunt ab aquis niuium ad calorem nimium. ut dicit **J**ob. **xxiiii.** **Q**uando igitur erunt in aquis niuium tunc pro nimio dolore manducabunt linguas suas congelatas / et quodammodo comedent carnes lixas. **Q**uando vero erunt in igne tunc pro nimio dolore manducabunt linguas suas adustas. et sic quodammodo comedent carnes assas. **Q**uam tuncq; autem et quotienscumque lingua comedat / subito reintegrabitur ut iterum comedit. **E**t quoniam in magnis conuiujs consueverunt sonare diuersarum generarum generarum musico-
Tria genera musico-
Primum est stridor dentium. **E**ccl. **viii.** **I**bi erit fletus et stridor dentium. **S**ecundum est ululatus demonum. **I**sa. **xvi.** **U**lulabit moab / ad moab vniversus ululabit. **N**oab interpretatur ex patre / et significat illum de quo dicit **J**o. **viii.** **E**x patre diabolo estis. **N**oab igitur ululabit / quia demones maiores ululabunt ad moab. **S**imiliter vniversus ululabit / quia ceteri demones eis respondebunt / et ad eos similiter ululabunt. **T**ercium est plangere communiter omnium. **E**ccl. **xii.** **P**langet terra scilicet infernalis familie et familie seorsum. **N**am seorsum planget familia superborum. **S**eorsum familia luxuriosorum. **S**eorsum familia auarorum. **Q**uarta cena est celestis / de qua dicit **A**poc. **xix.** **B**eati qui ad cenam nuptiarum agni vocati sunt. **C**irca istam autem cenam

duo sunt videnda. **P**rimo quis eam
pparauit. **S**ecundo ppter quid eam pre
parauit. **C**irca primuz notandum qd
cenam istaz preparauit tota trinitas ita
qd pater sua fercula ibi ponit / 7 filius
sua / 7 spūssanct⁹ sua. **P**ater em ponit
ibi tria fercula. **P**rimo sue faciei clarā
visionem. i. Jo. iiii. **S**cinus quoniam
cum apparuerit similes ei erimus quia
videbimus eum sicuti est. **S**ecundo om
nium bonoz plenaz possessionē. **T**ūc
em erit deus omnia in omnibus. ut di
citur. i. Coz. vi. **S**apient vii. **V**enerūt
mibi omnia bona pariter cuz illa. **T**er
cio omniū volūtatum / 7 desiderioruz
plenam completōnem / 7 quietatōnem
Jo. xiiii. **D**omine ostēde nobis p̄m
7 sufficit nobis. **P**ropter ista tria dici
tur. i. Coz. ii. **O**culus nō vidit nec
auris audiuit. **N**ec **O**culus em non suf
ficat videre tantam visionis claritatē.
Nec aures audire tātam bonoz onū
ubertatem. nec cor cogitare tātam vo
luntatem. impletōnem / 7 tranquillitatē
Filius autē in illa cena ponit tria fer
cula. **P**rimo panes vite. de quo dicit
Jo. vi. **E**go sum panis vite. **S**ecundo
satiētatē in sua humanitate. unde di
citur Jo. vi. **S**ui ueniet ad me nō esu
riet. **T**ercio satiētatē in sua deitate Jo.
x. **I**ngrediet scz ad considerādum di
uinitatem / 7 egrediet ad cōsideranduz
humanitatem / 7 pasua inueniet. **S**pūs
sanctus in illa cena tria fercula ponit.
Primo ignem quo fercula decoquent.
Isa. xxi. **D**ixit domin⁹ cuius ignis in
syon / 7 caminus i hierle. **S**ecundo vi
num quo sancti inebriabunt. ps. **I**ne
briabunt ab ubertate domus. **T**ercio
fructus quibus delectent. **S**al. v. **F**ru
ctus aut spūs caritas gaudiū pax. **N**ec

Tercio autē tam dulcia cibaria in illa
cena dentur aliqui tamen uenire concēp
serunt / ex eo qd interne dulcedinis experi
entiam nō habuerunt. **G**reg. in Omel.
Corporales delitie cuz nō habent gra
ue in se desiderium accēdunt. **C**um autē
habite edunt comedētē p̄tinus in fa
stidium p̄ satiētatē uertunt. ac contra
spūales delitie cuz nō habent in fasti
dio sunt. cum uero edunt in desiderio.
Augēt em spūales delitie desideriu dū
mentem satiant. quia quāto magis sa
por earuz percipit eo amplius cognos
citur qd auidius amet. / 7 p̄pterea non
habite amari nō possunt quia earum
sapor ignorat. **S**uis em amare ualeat
qd ignorat. **C**irca scdm scz p̄pter
quid deus istam cenam p̄parauit / 7 ca
multos uocauit. **S**ciēdum qd p̄pter
hoc fecit ut scz celestis ciuitas suis ci
uibus impleat / unde dixit. **C**ompelle
intrare ut impleat domus mea. **G**lo.
Numero p̄destinatoz fidelium q̄ nite
rus in expletus nō remanebit. **A**nte as
censionem quidem xpi in celum dom⁹
dei q̄tum ad homines onino erat uā
cua / quia null⁹ adhuc ibi fuerat. **N**ūc
autem est semiplena / tum quia numer⁹
sanctoz adhuc nō est impletus / tum
quia anime sanctoz adhuc nō habēt
suam beatitudinē completam. **E**x eo qd
eorz corpora adhuc nō sunt glorifica
ta / post iudicium autē totaliter dom⁹
dei erit plena / quia numerus electoz
erit impletus / 7 quilibz sanctus in cor
pore / 7 anima erit glorificatus. **U**nde
dicit de xpo **P**rouer. vii. **I**n die plene
lune reuersus est in domū suam. **S**icut
em luna aliquādo ē uacua / aliquādo
plena. aliquādo semiple. **S**ic dom⁹ dī
ante xpi ascensionē de animabz scōz

omnino erat vacua / post ascensionem
tunc fuit semiplena / sed quando post
iudicium xps in domum suam celestem
revertetur / tunc totaliter erit plena.

Dominica tertia.

Sermo primus

Erat appropinquantes ad Hierusalem publicani et peccatores ut audirent illum et murmurabant pharisaei et scribae dicentes quia hic peccatores recipit et manducat cum illis **Lu. xv.** Sicut dicit Aug. sup. 70. quidam sunt infirmi sed sanabiles / quidam infirmi sed insanabiles / quidam autem perfecte sani. **I**ta triplex differentia tangitur in hoc euangelio. Nam infirmi sanabiles erant publicani et peccatores / infirmi insanabiles erant scribae et pharisaei. **P**erfecte autem sani sunt iusti qui non indigent penitentia / in medio horum erat medicus constitutus. **P**rimo igitur ponunt infirmi sanabiles scilicet publicani et peccatores. de quibus duo dicuntur. scilicet quod ad christum appropinquabant / et quod eius verba audire affectabant. **I**n hoc autem quod dicitur appropinquabant ostenditur quod prius longe erant / postquam a peccatoribus salus appropinquati ac deo per penitentiam / deus appropinquat per gratiam. **J**aco. iiii. Appropinquate deo et appropinquabit vobis. **I**ta autem elongatio et appropinquatio non fit loco sed similitudine vel dissimilitudine. **A**ug. sup. psal. deo qui ubique est neque per loca appropinquamus / neque ab illo per loca remouemur. Appropinquare illi est similem illi fieri. **R**ecedere ab illo dissimilem fieri. **E**t subdit Aug. **N**one cum vides duas res prope sibi similes. dicitis appropinquat hec illi / quando autem dissimiles quibus una manu teneant. dicitis

longe est hec ab illa. **S**i ergo vis appropinquare similis esto. si non vis esse similis longinquabis. **h**ec Aug. **B**oni igitur et sunt christo propinqui / et a christo longinqui / propinqui quantum ad similitudinem vite. **I**psa enim est misericors et ipsi misericordes **Lu. vi.** Estote misericordes sicut et pater uester misericors est. **I**psa perfectus est et ipsi perfecti. **M**athei. v. Estote perfecti sicut et pater uester perfectus est. **I**psa sanctus est et ipsi sancti. **L**euit. xix. Sancti estote quia ego sanctus sum. **S**unt autem longe a deo tamen uno modo. scilicet quantum ad statum miserie secundum quem et dissimiles sunt. **C**hristus enim est in statu felicitatis / ipsi in statu penalitatis. **S**icut quidem christus similis eis fuit / quoniam in corpore habuit mortalitatem / in anima passibilitatem / in utroque multiplicem miseriam et penalitatem. **S**ed post resurrectionem / corpus eius induit immortalitatem / anima impassibilitatem / et utrumque omnimodam felicitatem / et ideo sancto modo sibi dissimiles sunt / cum sint mortales / passibiles et multas penalitates habentes. **P**eccatores autem a deo longe sunt et dissimiles duplici modo. **P**rimo quantum ad statum miserie quod sunt mortales et corruptibiles sicut boni. **S**ecundo quantum ad similitudinem vite. unde dicitur **Psal. lv.** Sicut exaltant celi a terra sic exaltate sunt vie mee a vis uestris / et cogitationes mee a cogitationibus vestris. **D**ie quibus christus ad nos venit fuerunt humilitas et pietas. **C**ogitationes autem eius fuerunt pure immo ipsa puritas. **S**uperbus igitur non assimilatur ei in sua humilitate / nec auarus in sua pietate / nec luxuriosus in sua puritate. **D**amnati autem sunt longe a deo tripliciter. **P**rimo quantum ad statum miserie / sed enim beant

corpus immortale, adeo tamē erit pas-
sibile et tot miseris subiectum. quod subsi-
stere vix valebit. psal. In miseris nō
subsistent. Secundo quātum ad dissimili-
tudinem vite. et quātum ad hoc nō tā-
tum erunt dissimiles deo, sed etiam san-
ctis. valde enim dissimile est in satietate
et esurie. in ululatu et in cantu. in gau-
dio et in dolore. Ista notant isa. lxx
Ecce serui mei comedent et vos esurie-
tis. Secundo quia erunt extra ambitū di-
uine misericordie, et ideo dicuntur p̄ci et
tenebras exteriores ut habet Mathei
viii. Pctā enim sunt tenebre. s̄. p̄ci sūt
in presenti sunt tenebre interiores, quia
adhuc sunt intra ambitum diuine mi-
sericordie. p̄ci autem sunt in inferno
sunt tenebre exteriores, quia extra am-
bitum diuine misericordie computan-
tur. Secundo publicani et pctōres xp̄i.
uerba audire affectabant, pctōres sūt
fedi, tenebrosi et frigidi. Verba autem
dei secūdam Ambro. sup Beati imma-
culati habent mūdare, illuminare et ac-
cendere. utile igitur est pctōribus ad uer-
ba dei accedere, quia si sunt fedi mū-
dant. yo. xv. Iam vos mundi estis
propter sermonem quē locutus sum vo-
bis. Si sunt tenebrosi illuminant. p̄s.
Lucerna pedibus meis uerbum tuum et
lumen semitis meis. Si sunt frigidi in-
flamman. psal. Ignitum eloquium tuum
uehementer. Origenes sup Josue scrip-
tus est. Gui approximāt mibi approx-
imant igni. Si autem aurum uel argen-
tum fueris multo rutilantior p̄ ignem
effulgebis. Si autem fueris fenum uel
stipula consumeris. Secundo ponunt
infirmi insanabiles, s̄. scribe et phari-
sei, qui secūdam glosam dupliciter er-
rabant, quia et se iustos putabant cum

essent supbi et illos reos cum essent pe-
nitentes. Primus ergo error eorum erat
qui se iustos putabant cum essent sup-
bi, et ideo nulla compassione ad pctō-
res mouebant, sed contra eos potius
indignabant. In pctōre enim penitente
tria cōsiderant. s̄. natura. culpa. preter-
ita. et iustificatio affectata. Secūdam autem
Grego. nature debemus compassionē
sive dilectionem, culpe distractionē id ē
distictam correctōnem. Dñs ait. Opz
ut sollicitè discernamus, quia distictio-
nem debemus uicii compassionez na-
ture. Si enim ferēdus est pctōr nutrien-
dus est proximus. Aug. Sic diligendi
sunt homines, ut eorum nō diligant erro-
res. Iustificatōnem autem affectate de-
bemus congratulatōnem. iuxta illud
Luce. xv. Epulari autem et gaudere o-
portebat, quia frater tuus mortuus fu-
erat et reuixit. Isti autem nec de na-
tura curabant ut diligerent uel compa-
terent, nec de iustificatōne affectate ue-
congratularent, sed t̄m de culpa preter-
rita ut indignarent. Grego. in Dmel.
Vera iustificatio compassionez habet
falsa dedignatōem. quis et iusti soleat
recte pctōribus indignari. Sed aliud
ē quod agit typo supbie, aliud quod zelo
discipline. Secundus error istorum erat
quia illos pctōres reputabant cū cēnt
penitentes, et ideo contra xp̄m de duo-
bus murmurabat. Primo d̄ eo quod eos
comedebat. Ex eo enim quod eos recipie-
bat credebant ip̄m conquinari, sicut
et phariseus ex accessu peccatrici mag-
dalene xp̄m inquinari credebat. Petrus
Kauen. Erras pharisee luteus tangit so-
lem sed nō immutat solem. Medicus
tangit vulnera sed ip̄m putredo non

corripit. **R**eus tangit iustum indicem
sed ipm maculare non pot. **E**t vocat
hic xpm medicum solē et iudicē. **S**ec/
catorē autē vocat lucum. vulneratum
et reum. **P**s igit qui ē uerus sol lucuz
tangebatur cum peccatores recipiebat. s;
tamen ipm lucum solē non inficiebat.
s; potius sol lucuz in aurum mutabat
cum peccatores iustificabat. **P**s etiā
qui ē uerus medicus vulnera peccatoz
curabat. et fetorē non sentiebat. s; fetoz
rem fugabat. cum culpam remittebat.
Cristus etiam q est iustus iudex eos
admittebat. et ipsos p iustam sententiā
absolvebat dices. **G**audium est coraz
angelis dei sup vno pctōre penitentiā
agentis. **S**ecundo contra xpm murmu/
rabant quia cum pctōribus comede/
bat. hoc autem xps ex magna dispen/
satione faciebat. **I**nter iudeos em qdā
erant supsticiosi qui diligebāt in aliis
magnam vite austeritatem. **A**li erant
terrenis affueti qui magis diligebant
quādam vite cōmunitatem. **A**li erant
curiosi qui requirebāt miraculoz pta/
tem. **F**ecit igit xps scdm Jo. cris. sicut
faciunt venatores qui p duas vias cō/
trarias aliquod animal insequunt. ut
in alteraz incidat. **F**uit em Jo. bap.
cuz vita austerā ut sic conuerteret supsti/
ciosos. **V**enit ipse cuz cōmuni vita mā/
ducans et bibens cum pctōribus. ut sic
conuerteret terrenis affuetos. **V**enit cuz
miraculoz potentia ut sic conuerteret
duros et curiosos. **S**ed cōquerit dices
Mat. x. **V**enit Johannes non mandu/
cans nec bibens. dicunt demoniū hēt
et. **T**ercio erant quidam pfecte sani. s.
iusti qui nō indigebāt penitentia. **G**re/
Sunt pleriq; iusti in quoz vita tantū
est studiuz ut eis quelib; pctōrum pe/

nitētia pponi nullatenus possit. **V**ic/
ergo colligenduz est. quātum deo gau/
dium faciat. quādo humiliter plangit
iustus. **S**i sic facit in celo fit gaudium
quādo in se q male gesserat p peniten/
tiam dānat iniustus. **T**ales igit peni/
tentia indigent et nō indigent. **E**st enī
penitentia purgans sicut fuit peniten/
tia Jo. bap. **B**er. **C**onfessio pctōrem
purgat et iustum ornatur. **E**st penitētia
conseruans. que iustuz cōseruat a casu
Juxta illud. i. **C**oz. ix. **C**astigo corp⁹
meum et in seruitutem redigo. **P**er/
fecti igit viri. et si nō indigent peniten/
tia purgante. indigent tamen peniten/
tia ornante et cōseruante. **Q**uarto in
istoz medio erat iudex et medicus cō/
stitutus. qui infirmos sanabiles. i. pec/
catores penitentes recipiēdos eē ostē/
dit. et super hoc tres pabolas adducit.
Unam de oue pdita. aliaz de dragma
amissa. **T**erciam de filio pdigo reuer/
te. que post istas ponitur immediate.
Tria em sunt que hominem ad miserē/
dum inducere cōsueuerunt. scz. simplici/
tas. ppinquitas. et necessitas. ista tria si/
militer deum ad miserandū inducunt.
Primo nostra simplicitas. **E**t ad hoc
pūnet prima pabola de oue errante.
homo em simplex respectu hostis taz/
astuti. i. dyaboli. et ideo cito decipit.
Unde clamat psal. **E**rravi sicut ouis
que perit require suum. **S**ecundo
nostra ppinquitas quā nobiscum cō/
traxit. **H**ebre. ii. **D**usq; angelos appre/
hendit. **A**d hoc pūntz secunda para/
bola de dragma amissa. in q est ima/
go cesaris v; regis et superscriptio nois.
Sic et homo est ad imaginem dei for/
matus. et habz superscriptōnez xpi. qz a
xpo dicit xpianus. et ideo xps debet

nostri misereri iuxta illud Ephe. v. Ne
mo carnem suam unquam odio habuit
Tercio nostra necessitas et paupertas
et ad hoc pertinet tertia parabola de filio
pedito reuerente qui dixit. Quia mer
cenarii in domo patris mei habundant
panibus ego autem hic fame pereor.
Quando enim homo cognoscit suam mi
seriam et infirmitatem tunc deus sibi ex
hibet pietatem. Unde dicit ibidem quod
pater videns eum misericordia motus
est super eum et cecidit super collum eius et
osculatus est eum.

Sermo secundus.

Erant appropinquantes ad hie
sum publicani et peccatores. etc.
Libenter debent omnes ad christum
appropinquare quia omnia remedia
in ipso poterunt inueniri. De quibus sic
dicit Ambrosius in libro de uirginibus. Dis
anima accedat ad christum quia omnia
christus est nobis. Si vulnere carere desi
deras est medicus. Si febribus est uas
fons est. Si grauaris iniquitate iusti
cia est. Si auxilio indiges uirtus est. Si
mortem times uita est. Si celum desi
deras uia est. Si tenebras fugis lux est. Si
celum uis alimētum est. Ex his uer
bis habet quod demus ad christum accedere
et appropinquare. Primo sicut vulne
rati ad medicum et sanatorem. Ideo di
cit si vulnere carere desideras medicus
est. Sunt autem quedam peccata que vulne
rant corpus sicut gula. Eccl. xxxvii.
In multis esus erit infirmitas. Quedam
que vulnerat animam sicut superbia. qua
primus angelus vulneratus fuit. Unde
alii angeli qui cum eo ceciderunt sibi in
sultant dicentes. Isa. xxxiii. Et tu vul
neratus es sicut et nos nostri similis fa
ctus es. Quedam que vulnerat utrumque

sicut luxuria que quidem vulnerat cor
pus mala concupiscentia. Job. xvi. Co
vulnerauit lumbos etc. Et animam ama
ra conscientia. Prover. vii. Statim eam
scilicet mulierem sequit sicut bos ductus
ad victimam donec transfigat sagitta
iecur eius. Ista sagitta est conscientia
amarum quoniam sunt quedam vulne
ra que sanantur per incisionem quedam per
adustionem quedam per emplastrum appo
sitionem. Ideo iste medicus uulnus gule
sanandum docet per incisionem quia in
ordinatus gule appetitus est penitus re
secandus. Unde dicit Prover. xxii.
Quando sedes ut comedas cum prin
cipe diligenter attende que posita sunt
ante faciem tuam et statue cultum in gut
ture tuo. Ille in gutture suo cultum sta
tuit qui inordinatum gule appetitum
abscidit. Uulnus superbie per emplastrum ap
positionem. id est per passionem christi medical
tionem sanari dicit Augustinus super illud Ephe
si. Factus est obediens usque ad mortem.
Ecce humilitatis exemplum superbie me
dicamentum. Quid igitur intumescis o ho
mo pellis morticina quid tendis o sa
nes fetida quid inflaris princeps tuus
humilis et superbus. Uulnus luxurie per
adustionem id est per adustionem carnis mor
tificacionem sicut petebat propheta di
cens. ure renes meos et cor meum. Secun
do debemus ad christum accedere sicut estu
rati ad refrigeracionem. Ideo subdit. Si
febribus est uas fons est. In panem uita
boni et mali estus multipliciter patitur.
Nam boni actui et coniugati pati
untur estum tribulacionum. id est. Cor. vii.
Tribulacionem carnis habebunt homines
Inter se coniugati per necessarios tempa
tionum quia ob humilitatis custodia

aliquando molestari permittunt / sicut
p3 in apostolo usq; ad tertium celum
rapto / ut habet. ii. Cor. xii. / Alii aut
aliquando patuntur estum auaricie / ali/
quando carnalis concupiscentie / aliqui
furentis superbie / Omnes autem isti ad
xpm fontem accedant / et ibi refrigeriu3
inueniet. Qacha. xiii. Erit fons patens
domni dauid / et habitacibus iherosolym. in
ablutione peccatoris / et menstruate. Per da
uid qui interpretatur manu fortis intelli
gunt actiui. Per hierusalem que inter
pretatur visio pacis intelligunt contem
platiui. Domine autem peccatoris signa
tur auari / et superbi. Domine uero men
struate luxuriosi. In isto igitur fonte ac
cui inueniunt refrigeriu3 patientie / contem
platiui refrigerium deuotionis interne.
Ceteri peccatores refrigeriu3 misericordie
mere. vi. Inuenietis refrigeriu3 anima
bus uestris. Tercio debemus ad xpm
accedere. sicut grauati ad iustuz releua
torem / id subdit. Si grauaris iniquita
te iusticia est. Fundus grauatur nostra
inascibilem trahendo ad impatienciam /
diabolus nostram rationalem / decipien
do per fraudulenciam. Caro nostra con
cupiscentiam inflammando per malam con
cupiscentiam. Sed tales sic grauati ad
xpm accedant. et ipse de talibus iusticia fa
ciat / scilicet de persecutoribus mundi / quia ad
tribuluz eos deducet / de diabolo quia
suis fallacias detegit / et de carne quia eam
rationi subiciet. Jo. xii. Nunc iudicium est
mundi. quo ad primum. Nunc princeps hu
ius mundi eicitur foras. quo ad secundum.
Et ego si exaltatus fuero a terra omnia
traham ad meipsum. quo ad tertium. Tunc
trahit omnia que sunt in homine ad se
trahit. quando corpus et animam sibi
subicit / ut iam caro anime non resistat / sed

utrumque deo seruiat. iuxta illud psal.
Cor meum et caro mea exul. in domino. vi.
Quarto debemus ad xpm accedere sicut
fatigati ad auxiliatore. ideo subdit.
Si auxilio indiges virtus est indigemus
enim auxilio christi. et in vita / et in morte / et
post mortem. Et ideo ad xpm acceda
mus ut nobis ferat auxiliu3 in vita / con
seruando a casu peccati. In morte cus
todiendo a laqueis dyaboli / et post mor
tem deducendo ad gloriam celi per. Tenui
sti manum dexteram meam a peccatis.
scilicet me in vita conseruando. Et in volu
tate tua deduxisti me in mortem. scilicet a
laqueis dyaboli me custodiendo / et cum
gloria suscepisti me scilicet in celum me de
ducendo. Quinto debemus ad xpm
accedere sicut mortui ad uiuificatore.
ideo subdit. si mortem timeas vita est.
Est autem triplex mors scilicet nature. cul
pe. et gehene. Sui igitur ad xpm accedit
non debet timere mortem nature. quia cor
pora suscitabit. i. Cor. xv. Per homi
nem mors / et per hominem resurrectio
mortuorum. Neque mortem culpe quia omnem
culpam delebit. Ysa. xlii. Ego sum ipse
qui deleo iniquitates tuas propter me / et
peccatorum tuorum ultra non recordabor.
Nec mortem gehene quia ipsam precipi
tabit. Eiusdem. xxv. Precepitabit do
minus mortem in sempiternum / et aufe
ret omnem lachrimam ab omni facie.
Sexto demus ad xpm accedere sicut pe
grini et errabundi ad ductore. ideo sub
dit. Si celum desideras via est / ipse enim
via est / et ductor vie / et terminus vie. iux
ta illud Jo. xiiii. Ego sum via ueritas
et vita. Ista via est penitentia. De qua
dicit Ysa. xxx. Nec est via ambulate
in ea / neque ad dexteram neque ad sinistra
declinabitis. Penitentia enim non demus

declinare. neq; p aduersa. neq; p pspa
Ista via est multum breuis. quia tantū
continet tres dietas. **P**rimam dietam
facit contritio. scđam cōfessio. terciāz
satisfactio. **I**sta est via trium dierum
quādo ab egipto. i. pctō receditur. ut
deo gratuz sacrificium offerat. ut ha
betur **Exo. v.** **E**odem mō via que du
cit ad infernuz. habz simlr tres dietas.
Primam facit malus cōsensus. scđam
malum opus. **T**erciam mala cōsuetu
do. **D**uctor autem in via penitentie ē
xps qui est ueritas. ideo anima erra
re nō poterit in hac uita. **L**z em̄ una
sit via que ducit ad infernum. alia que
ad limbum. alia que ad purgatorium.
alia que ad celū. iste tamē ductor oēs
istas uias nouit. ideo animas scōrū
p bonam uiam deducit. **p̄s.** **D**eduxit
eos p uiam rectam. ut irent in ciuitatē
habitātōnis. **T**erminus huius uie ē vi
ta beata. iuxta illud **Ma. iii.** **A**gite pe
nitētiam. appropinquabit em̄ regnum
celoz. **L**ibenter igit p hanc uiam ire
debemus. ppter hanc uie breuitatem.
ppter ductoris talis societātē. ppter
termini tantam utilitatē. **S**eptimo
debemus ad xpm accedere. sicut tene
brofi ad illuminatōrē. ideo subdit. **S**i
tenebras fugis lux est. **I**ste autem tene
bre quas debemus fugere sunt tenebre
infernales. ubi sunt tenebre superiores. q̄
causant ex absentia uisionis diuine. **t**
nebre inferiores. quia ip̄a infernalis re
gio est tota de se tenebrosa. tenebre in
teriores quia ipse anime. 7 cōsciētie te
nebrosē erunt. **E**t tenebre exteriores. qz
ipsi demones tenebrofi sunt qui erunt
damnatoz socii. **S**ed illi qui ad cristuz
accedunt istas tenebras fugient. 7 lucē
uuenient. **h**abebūt em̄ lucem a superiori

scz uisionem dei. **A**poca. xxi. **C**laritas
dei illuminabit eam. 7 lucerna ei⁹ ē ag
nus. **A**b inferiori scz mansionem clara?
Thobie. xii. **L**uce splendida fulgeb
t. **A**b interiori scz lucidam animā. **I**saie.
lviii. **I**mplebit dominus splendoribz
animā tuam. **E**t ab exteriori. s. socie
tem fulgidam 7 iocūdā. **S**apien. iiii.
Fulgebunt iusti 7 tāq; scintille in arū.
Discut. **O**ctauo debemus ad cristū ac
cedere. sicut famelici ad cibatorē. **iō.**
subdit. **S**i cibum queris alimtum est.
Notādum autem qd filii isrl̄ dum exi
rent de egipto. triplicē habuerūt cibuz
scz farinam egipti. qua deficiēte. habu
erunt manna deserti. quo deficiente ha
buerunt fructus terre. pmissionis. **P**ec
catores quidem pascunt farina egipti
.i. delectatōne peccat. de qua fit panis
dyaboli. **S**ui lz uideat mō esse dulcis.
iuxta illud **Eccē. xxii.** **N**omini formi
cario omnis panis dulcis. i futuro tē
magis erit amarus. **J**ob. xx. **P**anis i
utero illius uertet in fel aspidum. **u**
secus. **S**ed cum deficit ista farina pcti
tunc anima reficit māna. i. gr̄a dei. **p̄s.**
Panem celi dedit eis. **Eccē. xv.** **C**eba
uit cum panem uite 7 intellectus. **q**
do uero labor deserti. i. p̄ns uita finit
tunc anima reficit fructū terre. pmissi
onis. i. dulcedine celesti faciat. **q**
dem f. uctus causat ex contemplatōne
deitatis. ex uisione humanitatis. **p̄s.**
Cum dederit dilectis suis somnum. **ec**
ce hereditas domini. filii merces. **7c.**
boc refert ad uisionem diuinitatis. qz
scđm **Aug.** **U**isio est tota merces. **f**
uctus uentris. **b**oc refert ad uisionē hu
manitatis. quia fuit bñdictus fructus
uentris benedictē.

Dominica tertia.

Sermo tertius.

Audiū erit coram angelis dei sup vno pctōre penitētiā a gente. **M**agna et p̄ciosa est penitētia pctōris de qua angeli in celo faciunt em festum. **N**ō em dicuntur gaudere de tam gloriosa dei visione de qua dicit i. Petri. i. In quē desiderant angeli p̄spicere. **N**ec de sua tam iocunda iubilatōne. **D**e qua dicit in ps Laudate cum omnes angeli eius. **N**ec de sua tam dulci epulatōne de qua dicit Tho. xii. Ego cibo iuisibili et potu qui ab hominibz videri nō potest. **S**ed dicunt gaudere de nostra cōuersione. ideo dicit **G**audiuz erit corā angelis dei. **I**n quibz verbis tria tangunt. **P**rimum est angeloꝝ leticia cum dicit. **G**audium erit in celis corā angelis dei. **S**cōm est leticie materia cum subdit. **S**up vno pctōre. **T**ertium est materie causa cum subdit. **P**enitētiā agente. **C**irca primum notādum est qd de nostra cōuersione non im angeli gaudēt sed et tota trinitas gaudet. **A**ngeli autem gaudent triplici de causa. **P**rimo quia vident sue custodie tam gloriosum fructum. **C**uilibz em homini angelus ad custodiāz delegat. **E**t dū est in utero ne ibi a dyabolo suffocet. **E**t dū est egressus ex utero ne forte a baptisimi grā impediatur. **E**t dū est in mūdo ne forte ad pctā plurimā p̄trahatur. **E**t dū exit de mūdo ne forte a diabolo laqueis teneatur. **S**icut em medicus gaudet quādo videt erga infirmū sue curatōnis fructum. **S**ic angelus multuz gaudet cum videt circa hominē sue custodie effectum. **D**e contrario autem multum dolet iuxta illud **I**sa. xxxiii. **A**n/

geli pacis amare flebunt. **S**ecūdo gaudent quādo vident ex pctōribz conuersis suū adimpleri numez. **S**ive em tot ascendant de hominibz quot angeli ceciderunt. **S**ive quot steterunt. **M**anifestum est qd eoz ruina debz de hominibus reparari. ideo multum gaudēt qn pctōres cōuertunt. ut de ip̄is eoz numerus repetatur. **I**deo in xp̄i resurrectōe p quā pctōres sunt iustificati angelus totus festiuus apparuit ostendens suā leticiā in aspectu qui instar fulguris coruscās. **I**n habitu q instar niuis fuit candidus. **I**n affatu dulcis fuit et aeneus quādo dixit mulieribz. **V**ultus v̄sum queritis crucifixum. **T**ercō gaudēt quādo videt in laudādo deū tale se habere cōsortium. **O**lim qdem laudabat deum solum natura angelica. sed nunc addita ē natura humana. **E**t ideo modo ueraciter dici potest illō **J**ob. xxxvii. **C**uz me laudarent astra matutina. hoc spectat ad laudem angelorum. **E**t iubilarent omnes filii dei. hoc spectat ad laudem hominū. **S**ecundo de cōuersione pctōris gaudz et festum facit tota trinitas. scz pater et filius et spūs sanctus. **E**t primo pater. **M**ultū quidem gaudet rex terrenus quādo filius sibi concipit. **S**ic letatus ē Abraham de cōceptu Sare. **M**ultum em gaudiū habuit quādo ei Isaac nascebat. **S**icut gauisi sunt Zacharias et Elizabeth ortu p̄cursoris. **M**ultū gaudet quādo filius ablactatur. **U**nde Abraham fecit magnuz cōuiuū in ablactacōe Isaac filii sui ut habet **Genes. xxi.** **M**ultum gaudet quādo filius grandis effectus ad mensam suam recipit. **P**ater igitur celestis de filio spūaliter concepto nato ablactato. et ad mēsa recepto multū

gaudet. **C**onceptio autem attendit in
contritione sue boni, ppositi concepti
one. **Ysa. xx.** Facie tua domine conce
pimus et parturimus spiritum salutis. **H**a
citas attendit in confessione, vel bono
rum operum ostensione. Sed de multo
potest dici illud **Ysa. xxxviii.** Vene
runt filii usque ad partum et virtus pa
riendi non est. **A**blactatio attendit in
vite perfectione, quando scilicet homo intus
proficit, quod non indiget lacte paruulorum
sed cibo solido perfectorum. **Hebr. v.** Per
fectorum est solidus cibus. **A**d mensam
receptio attendit in celesti refectione.
iuxta illud **Lu. xxii.** Edatis et bibatis
super mensam meam in regno meo. **ps.**
Filii tui sicut novelle oliuaz in circui
tu mense tue. **S**ecundo de conuersione
peccatoris gaudet filius, et hoc triplici
de causa. **P**rimo, quia ex hoc videt ef
fectum sue passionis, quod notat in pri
ma parabola de oue perditam et inuenta. **Gre.**
Ouis perit quando homo pecca
do vite pascua dereliquit. **I**n humero
autem posuit quia peccata nostra in cor
pore suo portauit ipse. **D**e hoc sic dicit
Aug. in li. contra quinq; hereses. **C**um
esses inimicus patri meo reconciliaui te
per me, cum inter montes et siluas errares
quasi in te, humeris meis portauit te, pri
mo reddidi te, laboraui, sudauit, ca
put meum spinis opposui. **S**anus meas
clauis obiecti lancea latus meum appe
ruit, tot non dicam iniuriis asperantibus
laceratus sum, sanguinem meum fudi,
animam meam posui ut coniungeres te
mihi, et tu diuideris a me. **T**ertio autem de
siderium de oue inuenta habuit, quod et de
sericum, id est celum dereliquit, quod dicit de
sericum, id est derelictum, quia fuit derelictum
ab angelo in quo fuerat creatus, tum

quia fuit derelictum ab homine qui ipsum
fuerat habiturus, tum quia ad instar
deserti in eo sunt dulces cantus animi,
id est angelorum, ibi sunt rose in artium, id est
oleo confessorum, et lilia virginum. **S**ecundo
gaudet filius, quia in peccatore conuerso
videt reformationem sue imaginis, quod
notat in secunda parabola de dragma perdi
ta et inuenta in qua imago regis refulg
ta et inuenta in qua imago regis refulg
ta. **D**ecem enim dragme sunt, id est ordines an
gelorum, et decimus hominum, qui ad di
uinitatem imaginem sunt creati. Sed decima drag
ma perditam fuit, quando homo peccauit,
sed christus ipsam quesuit et ad suam ima
ginem repaui. **T**ercio gaudet ex eo, quod
videt resurrectionem sui fratris, quod no
tatur in tertia parabola de filio prodigo
de quo dicitur. **E**mpulari et gaudere oportet
quia frater tuus perierat et reuixit. **T**ercio
de conuersione peccatoris gaudet spiritus sanctus
triplici de causa. **P**rimo, quia re
cuperat templum suum, quod debet in ba
bitare, iuxta illud. **i. Coz. ii.** Refectus
quia templum dei estis, spiritus dei habitet
in vobis, habitare autem non potest nisi
spiritus malignus recederet. **ii. Coz.**
Sue autem conuentio christi ad belial
suis autem consensus templo dei cum
perdolo. **S**ecundo gaudet quia recuperat
membrum suum, quod debet viuificare. **i.**
Coz. vi. An nescitis quoniam membra vestra
templum sunt spiritus sancti, etc. **V**idemus
enim quod membrum perisum, vel putridum, vel
paliticum non viuificat a spiritu humano
Eodem modo nec peccator a spiritu diuino.
Tum quia diuisus est ab eo. **Ysa. lix.**
Iniquitates vestre diuiserunt inter vos
et deum, tum quia putrefactus est in pec
cato. **Joel.** Computruerunt iumenta in
stercore suo, tum quia paliticus est ex
motu inordinato. **N**on enim habet sensum

amoris dei. de quo dicit **Sapientia i.** Se-
tite de domino in bonitate. nec habet
motum ordinatum opis boni. sed in-
ordinatum opis mali. ps. Turbati sunt
et moti sunt sicut ebrii. **Cetero gaudet.**
quia recuperat vas suum. quod debet im-
plere. **oportet autem quod istud vas sit**
vacuum ab amore mundi. si debet im-
pleri amore dei. **Aug. sup. 70. Vas es.**
si plenus es funde quod habes. ut reci-
pias quod non habes. funde amore seculi.
ut implearis amore dei. hoc signatur
est. iiii. Regum. iiii. in Heliseo qui vasa
vacua impleuit. de isto festo et gaudio
quod facit quod deus dicit Orig. super il-
lud Numeri. xxviii. Oblationem meam
et panes et incensum odoris suauissimi
offerre pro te pro vestra. La. fa. at. Ori. habet in
tribus festis vestris. Habet inquit sua
festas deus. Est enim magna festiuitas sa-
lutaris humana. puta pro singulis fideles qui
conuertuntur ad deum. et in fide perficiunt.
Festiuitas oritur quando letificat eum im-
puccinus. si sit castus. et iniustus quando
in iustitiam querit. Secundo ponit huius leti-
cie materia cum dicit. sup. vno peccatore.
et supra dicit. quia supra nonagintano-
uem iustus. quod quidem intelligi potest
aut de tepidis iustis. aut de feruentibus.
Si primo modo tunc verum est. quod hic di-
citur. et supra hoc ponit Grego. duo exem-
pla dicens. Maius de peccatore conuerso
quod de stante iusto gaudium fit in celo.
quia et dux in prelio plus illum militem
diligit. qui post fugam reuersus hostem
fortiter perit. quam illum qui nunquam terga
uertit. et nunquam aliquid fortiter fecit. Sic
agricola illam terram magis amat. que
post spinas uberes fruges profert. quam eam
que nunquam spinas habuit. de hoc etiam
sic dicit Aug. in li. contra Faustum. Agri-

cole plus placent agri qui spinis mag-
nis eradicatis centesimum profert. quam
illi qui semper plani et vix ad tricenis pro-
nerunt. Si autem intelligit de iustis fer-
uentibus. tunc distinguendum est inter
affectum et effectum. Nam secundum Ber-
teliori maior tribuendus est affectus.
magis enim indigenti maior est tribuen-
dus effectus. Videmus enim quod aliqua
mater habeat. x. filios. si vnus infirmatur
et postea sanat. maius gaudium osten-
dit de sanitate istius recuperata. quam de sa-
nitate in aliis conseruata. Sup. hoc etiam
Aug. in li. confessionum tria exempla
ponit dicens. Triumphat imperator et non
viciisset nisi pugnaisset. Et quanto maius
periculum fuerit in prelio. tanto maius est
gaudium in triumpho. Hactat tempe-
tas nauigantes minatur. quam naufragium. om-
nes futura morte pallescunt. tranquilla-
tur celum et mare. et exultant nimis qui
timuerunt nimis. Carus aliquis infir-
matur. omnes animo egrotant cum eo.
postquam vero conualuerit. fit ei et omnibus
tale gaudium. recte quale ante non fue-
rat. Cetero ponit leticie et materie cau-
sa cum dicit. Penitentiam agente. non dixit
penitentiam cogitante. que est peniten-
tia perastimatorum. Prover. iiii. Ne di-
cas amico. id est christo. vade et reuertere et
cras dabo tibi cum statim possis dare.
Nec dixit penitentiam docente. que est
penitentia verbosorum predicatoz. Ma-
xxiii. Dicunt enim et non faciunt. id. Nec
dixit penitentiam ostendente. que est pe-
nitentia hypocritarum et simulatorum.
Mat. vii. Venit ad vos in uestimen-
tis ouium. et. Sed dixit penitentiam age-
te. que est penitentia deuotoz. De quibus
dicit Luce. iiii. Facite dignos fructus
penitentie.

Dominica quarta.

Sermo primus.

Estote misericordes sicut et pater uester misericors est. Luce. vi.
Inter legem mosaycam et euāgelicā ista differētia esse videt̄ quia in illa p̄dicabat̄ seuera iusticia hic dulcorans misericordia. id̄ subdit. Estote misericordes et ubi deus vocabat se dominuz metuēdum. hic vocat se patrem benignum / ideo subdit. Sicut et pater uester misericors est. ubi p̄mittēbant carnalia et terrena / hic spūalia et eterna. id̄ pater iste sepe vocat̄ pater celestis. i. dator celestium. In serie igit̄ huius euangelii tria tangunt. Primo em̄ xps exemplo dei ad misericordiaz nos inducit. Secundo istius misericordie tres spēs ponit. Tercō rōnes et causas istarum specierū ostendit. Primū notat̄ cuz dicit̄ Estote misericordes sicut et pater uester misericors ē. Circa qd̄ notādum q̄ lz deus habeat potentiam sapientiam diuitiarum copiam et misericordiā / tamen non dixit Estote potentes sicut et pater uester potens ē. Nec estote sapientes nec locupletes sed misericordes. Rō huius ē quia appetit̄ potētie habz delectōnem. ps̄. Deiecisti eos dum alleuarent. Hoc p̄ in Lucifero qui dei potētiā appetit̄ et ideo in abissum deiectus fuit. Appetit̄us sapientie habz inflatōnem. i. Coz. viii. Scientia inflat. Col. ii. Inflatus sensu carnis sue. Diuitie inducunt obliuionē dei. Gen. xl. Succedentibus p̄speris p̄positus pincernaz oblitus est interpt̄is sui. Deur. xxxii. Inerassatus ē dilectus et recalcet. Et sequit̄. Dereliquit deuz factorem suum. Ad misericordia autē inducit hominem in celestis regni eternā

possessionem. Unde dicit xps misericordibus. Mat. xxv. Venite b̄ndicti patris mei possidete p̄paratū r̄ḡ. Nō em̄ dicit̄ venite potentes / sed ve vobis qui potentes fuistis ad bibenduz vinum. et viri fortes ad miscēdaz ebrietatem. ut dicit̄ Isa. vi. Nec dicit̄ venite sapientes / sed ve vobis qui sapientes fuistis in oculis vestris et coram vobis metip̄is prudentes. ut dicit̄ ibidē. nec dicit̄ venite diuites. sed ve vobis diuitibus qui habuistis hic cōsolationem uestram. sed dicit̄ Venite misericordes quia esuriui et dedistis mihi manducare et cetera. Secōdo ponunt̄ misericordie tres spēs. Prima cōsistit in nō iudicādo cum dicit̄. Nolite iudicare et nō iudicāto b̄mini. Interp̄. Nō em̄ in largitate b̄ificioz sitis misericordes. sed etiam iudicādo. Notādum autem q̄ secundū Aug. de sermone domini q̄dam sunt occulta. quedam manifesta. quōd media. De manifestis autem possumus iudicare. Unde dicit̄ ibidē de ap̄tis. que bono animo fieri non possunt. et sunt supra. blasphemie et h̄mōr̄p̄m̄t̄ citur nobis iudicare. Talia sunt occulta et de his iudicare piculosum est. Unde sup̄ illud. i. Coz. viii. Nec̄ in eis̄ um iudico. dicit̄ Aug. Periculum est nobis de ignotis cordibus alioruz iudicare. T̄tata em̄ p̄funditas credēda ē esse in homine q̄ lateat̄ ip̄m hominem in quo est. In p̄etro p̄funditas infirmitatis latebat. cum se cum domino mortuū promittebat. Cuz ergo quisq̄ de se aut nō omnino. aut vix possit ueraz ferre sententiam. Quomō potest de alius iudicare cuz nemo sciat quid agat in homine nisi spūs hominis qui est in ip̄o. Media autem sunt que bono et malo

animo fieri possunt. De quibus antez
 nō hēms certā sententiaz dare. dēms ea
 in meliorem partem cōuertere. **Unde**
 sup illud. i. **Coz. iiii.** Nolite ante tem
 pus iudicare. **dicit Aug.** Et si suspicio
 nes vitare nō possumus. qz homines
 sumus. camē iudicia. i. diffinitiuas fir
 masq; sententias continere dēms. **Si**
 ergo suspicamur qd est humana tēp /
 ratio. saltez nō iudicemus. **Hoc em̄ ad**
 humanaz temptatōnē p̄tinet. sine qua
 vita ista nō ducit. **Itē sup illud Rō.**
xiii. Stabit autem rē. **dicit Aug.** Hic
 innuit **aposto.** qz ambigua debem; in
 meliorem partem cōuertere. et in futuro
 spem boni habere. et si aliter sit in p̄nti.
Manifesta igit; sunt iudicāda. **Occul**
ta sunt diuino iudicio reliquēda. **Pe**
ca autem nō sunt diffinitiuē iudican
 da. aut in meliorem partem uertenda.
Secunda spēs misericordie cōsistit in
 dimitendo. cum dicit. **Dimitte. scz in /**
iurias. dimittet vobis scz p̄cā v̄m.
Alia vero ista habz dimitte. et dimitte
 min. **Hoc** quidē aliquādo detinet
 a p̄cō. quādo sitz enormitas peccati
 nō dimittit ip̄m cōfiteri. sed tūc a pec
 cato dimittit. quādo ip̄e p cōfessionez
 p̄cā dimittit. **Prouer. xxviii.** Qui ab
 scōdit scelera sua nō diriget. qui autē
 cōfess; fuerit ea et relinquerit. misericor
 diam cōsequet. **Legit** **Caeca. v.** Qu
 missa ē massa plumbea in os ampho
 re. **Quādo** quis massam plumbeam in
 ore suo vel in gutture tenz suffocatur.
Si deglutit extinguit. si eicit liberat.
Ista massa plumbea est p̄cā ponde
 rosum. quod homini claudit os qn̄ p
 bibet cōfiteri. **Tunc** autēz deglutit qn̄
 delectatō peccati in corde habet. **Sed**
 tūc reuicit. quādo homo cōfitet. **Aliqu**

p̄cōr tenet a dyabolo. quādo scz ma
 le ablata nō vult restituere. **i. Tbi. vi.**
Sui volūt diuites fieri. incidūt in tēpl
 ratōnes et in laqueū diaboli. **Tunc** autē
 a dyabolo dimittunt. quādo ip̄a male
 ablata dimittunt ul restituunt. **Imōi**
em̄ homines tenz dyabol; p capillos
Capilli em̄ nascunt ex supfluitate hu
 morum. et significant supfluitatē mala
 rum diuitiaruz. quādo homo illos ca
 pillos radit tūc dyabolus ip̄m dimit
 tit. **Aliquādo** tenet a deo quādo scz in
 iurias nō vult remittere. **Mat. vi.** **Si**
 nō dimiseritis hominib; nec pater v̄r
 dimittet vobis p̄cā uestra. **Quando**
 autē homo dimittit iniurias tunc deus
 nostras dimittit offensas. **Et ibidem**
Si dimiseritis hominib; p̄cā eoz di
 mittet vobis pater testis p̄cā uestra.
Aug. sup ps / dicit tibi deus. aliquid
 contra te teneo. aliquid tu contra aliū te
 nes. dimitte et dimittam. **Tercia** spēs
 misericordie consistit in elemosinarum
 largitōne cum dicit. **Dare et dabit vo**
bis. **Interf.** **Dare** beneficia et dabit vo
 bis vita eterna. **Sui** em̄ dat tempora
 lia ad sustentatōem. habebit p̄mia eter
 na in retributōne. habebit corporalia
 ad consolatōnem et spūalia ad iustifi
 catōnem. et celestia ad glorificatōnem.
Ysa. lviii. **Frangite** esurienti panes tuū
Et sequit. **Et** sanitas tua citius oriet.
Hoc refert ad bona temporalia. et ate
 ibi faciem tuaz iusticia tua. **Hoc** refert
 ad bona spūalia. et gloria domini col
 liget te hoc ad bona celestia. et eris q̄
 ortus irriguus. cui; non deficient aq.
Hoc quo ad tēporalia. **Tercō** xps po
 nit rōnes et causas p quas inducit nos
 ad supradictas tres spēs misericordie.
Primo em̄ inducit nos. ne alios indu
 ct

tenus ex consideratōne maioris defectus
propriū dicit. Quid autem vides
festucam in oculo fratris. nō p̄ festucā.
pctā minima. p̄ trabem. pctā magna i
telligunt. Sunt em̄ multi qui nō vidēt
sua graua. et vident alioꝝ leuia pctā.
Ante pctm̄ in primis p̄tibus oculus
erat aptus ad vidēdum opa dei. **P̄**
pctm̄ uero aptus est ad vdiendum de
fectum et miserā sui. quia tūc apti sunt
oculi eorum. et cognouerunt se nudos.
Viduo autem econtra est. quia oculus
noster nō est aptus ad vidēdum et cō
siderādum opa dei. nec ad videndum
defectus et miserias nostras. sed est ap
tus ad vidēdum defectus alienos. Et
est clausus ad vidēdum defectus pro
prios. **Ber.** Egregium instrumētū cor
poris est. oculus. si se sicut cetera vide
ret. sic etiam posset seipm̄ cognoscere.
Legit in vitis patz. q̄ quidam frater
portabat ante se sacculos paruos. et p̄
se saccos magnos arene plenos. et sup
hoc interrogatus. respondit. **S**acculi
parui sunt pctā parua alioꝝ. que ante
oculos semp̄ habeo. **I**si magni sunt
pctā mea magna. q̄ post dorsum meū
p̄ucio. **Crisos.** Multi sunt qui cuz vi
derint monachum sup̄fluum uestimētū
habētē. ac copiosiori cibo potitum.
amari fiunt accusatores. cotidie ip̄i ra
pientes et rapulam patiētes. **S**ecundo
nos inducit ut iniurias remittamus. ex
consideratōne magni piculi. et magni exē
pli. **P**rimo ponit piculum dicens. **S**i
cecus ceco ducatum preb̄at. et. **A**liq̄
contingit q̄ ille qui facit iniurias. et ille
qui recipit ambo sunt vidētes. quādo
scz ille q̄ fecit iniurias humiliter recog
noscat. et ille q̄ recipit liberaliter dimittit.
et tunc nullū est piculum. **A**liquādo

uero contingit. q̄ alter est cecus. et alter
vidēs. quādo scz ille qui fecit vult sa
tisfacere. et ille qui recipit nō vult remitte
re uel ecōuerso. et tunc nō est magnū
piculum. quia sepe benignitas vniꝝ cō
uertit cor alterius. **Rōs. xii.** Si esuriet
inimicus tuꝝ ciba illum. **S**i steterit po
tuit da illi. hoc enīz faciens carbonēs
ignis congeres sup̄ caput eiuꝝ. hoc est
induces eum ad amorem tuum. **A**liq̄
contingit q̄ ambo sunt ceci. quādo scz
nec ille qui iniuriam fecit vult satisfacere.
scz nec ille qui recipit vult parcere.
et tunc est magnū piculum. **D**einde in
ducit ad iniurias remittendas ex cōsi
deratōne magni exempli. quādo dicit.
Nō est discipulus sup̄ magistrū. **M**al
gister em̄ noster iniurias omnes sicut
miserit. q̄ nec seruauit turbatiōem in cor
de. nec dixit impropertū ore. nec fecit
aliquā iniuriam in ope. **M̄a. xlii.** **Nō**
erit tristis neq̄ turbulētus. quoad pri
mum. **N**on clamabit neq̄ audiet foris
vox eiuꝝ. quoad scdm̄. **S**alamū quāsi
satum nō conteret. et linum fumigans
nō extinguet. et minimā iniuriam nō in
ferat. quoad tertium. **T**ercio inducit
nos ad dandum elemosinas ex cōsi
deratōne magni p̄mū cum dicit. **M**en
suram bonam. et. **S**inḡ autem anime ē
intellectus. qui implebit gloria visio
nis apte. et affectus qui implebit gl̄a
dilcōis immense. **E**st autem mensura
bona in anime beatificatōne. cōferta. et
corporis glorificatōne. quia ad beati
ficatōem anime conferet. et addet glo
rificatio corporis. tunc est mensura cō
ferta. **C**oagitata erit iocunda. et in or
dinata sanctorū societate. **S**icut em̄ in
coagitatōe vasis grana ad inuicē or

dinant et associant. sic societas sancto-
rum erit ordinata et iocunda. Superflu-
ens erit in apra dei visione. Ysaie. ix.
Tunc videbis et afflues. quo ad mensu-
ram super effluentem que erit in dei visio-
ne. et mirabitur et dilatabitur cor tuum quo
ad mensuram bonam que erit in mira-
bili et lata anime glorificatione. quando
conuersa fuerit ad te multitudo maris.
quo ad mensuram confortem que erit in
corporis glorificatione. Corpus enim est
mare anime. quod multas amaritudines
sibi dedit. Sed tunc conuertetur. i. anime
totaliter subicietur. fortitudo gentium
uenerit tibi. quo ad mensuram coagi-
tationis que erit in sanctorum societate io-
cunda. que ex omnibus generibus est col-
lecta et contra mundum carnem et diabo-
lum fuit fortis et robusta.

Sermo secundus.
Estote misericordes sicut et pater
uester misericors est. Nusquam le-
gitur quod deus uocet pater potest
nec pater sciencie. sed pater misericor-
die. Ad inuicem quod illi qui sunt eius
filii non debent in potentia nec in scien-
tia sed in misericordia eum imitari. Deus
habuit tres filios scilicet Luciferum Adam
et Christum. Sed primus appetit suam po-
tentiam. et ideo tanquam filius degener fuit
exheredatus. Secundus appetit eius sciencie
et fuit ideo similiter exheredatus. Tercius
eius secutus est eius misericordiam. et ideo
eternam est affectus hereditatem per-
petuam a me et dabo tibi gentes here-
ditatem tuam. Et si igitur volumus esse
filii legitimi et non exheredari imitemur
patrem nostrum non in potentia nec in
scientia sed in misericordia. Augustinus super
illud. Estote misericordes et inuenisti
patrem imitari patrem. Si enim imitari non

vis exhereditari disponis. dicit ergo.
Estote misericordes. Ubi Christus nos in-
ducit ad duplicem misericordiam scilicet cor-
poralem et spiritualem. Misericordia cor-
poralis consistit in elemosinarum largi-
tone ad quam nos inducit uerbo primo
et exemplo. Verbo tripliciter. quia ipsum
misericordie opus precipit. consulit. et re-
quirit. Si quis haberet dominum aliquid
precipientem et sapientem aduocatum idem
consulentem et dulcem amicum idem uo-
lentem et requirentem. deberet illud cum
omni desiderio adimplere. Deus autem
misericordie opus precipit tanquam dominus.
sicut patet hic cum dicit. Estote misericor-
des et. Consulit tanquam sapiens aduo-
catus. Mat. xix. Si uis perfectus esse uade
de. et uende omnia que habes et duc
et requirit tanquam dulcis amicus. Euangelio
ix. Misericordiarum uolo et non sacrificium.
Nos igitur debemus implere preceptum
domini tam potentis. audire consilium
aduocati tam sapientis. et proficere uolun-
tatem amici tam dulcis. Secundo indu-
cit nos ad misericordie opus premio.
videlicet temporali. spirituali. et celesti. Pre-
mium temporale consistit in tempora-
lium multiplicacione. Prover. ii. Hono-
ra dominum de tua substantia. et de p-
micis frugum tuarum da pauperibus et
implebunt horrea tua saturitate. Rel-
gitur in cesario. quod cum fratres cuiusdam
monasterii multum habundarent. et mul-
tum ad pauperes liberales essent. tandem
elemosinas dimiserunt et ipsi egere cepe-
runt. quod cum cuidam uiro sancto refer-
rent ait. Duo foculi in isto monasterio
consueuerunt habitare. scilicet frater date et
frater dabit uobis. Nos expulisti primo
et secundus sine eo noluit remane-
re. Premium spirituale consistit in tribus

Primo in peccatorum remissione **Ecc. iii.**
Elemosina pauperis non erit in obliuione,
et sicut in sereno glacies soluentur pecca-
ta tua. **Eiusdem. iiii.** Ignem ardentem
extinguit aqua, et elemosina resistit pec-
catis. **Glo. sup. illud. Mat. xii.** Exten-
de manum tuam. Frustra pro peccatis ma-
num ad dominum expandit, qui eas ad
pauperes iuxta posse suum non extendit.
Secundo in diuine gratie collatione. **ii.**
Coz. ix. Qui seminant in benedictioni-
bus de benedictionibus metent, gratiam
scilicet in presenti, et gloriā in futuro. **Ter-**
cio in gratie conseruatione. Ecc. i. xxix.
Elemosina viri quasi sacculus cum ipso,
et gratiam hominis quasi pupillam con-
seruabit. Sicut enim manus opponit ut
pupilla conseruet, sic elemosina temp-
tationi dyaboli se interponit, et animam
a peccato custodit. **Premium autem celeste**
ponit hic cum dicit. Mensuram bonam
et confertam etc. Sunt enim qui dant pau-
peribus partem superfluoꝝ, et partem re-
tinent necessarioꝝ, de quibus dicit **Lu-**
ce. xi. Sed superest date elemosinam, et ec-
ce omnia munda sunt uobis. **Iste habet**
mensuram bonam. Alii sunt qui dant omnia
superflua et retinent necessaria. De quibus
dicit. Luc. iii. Qui habet duas tunicas
det unam non habenti. **Prima tunica est**
necessitas, secunda superfluitas. Ipsi habent
mensuram confertam. Alii sunt qui dant
partem necessarioꝝ, et partem retinent,
sicut fecit Martinus, quando clamides
diuisit. Ipsi habent mensuram coagita-
ta. Alii sunt qui omnia necessaria dant
et nihil sibi retinent, sicut sunt viri spiri-
tuales qui relinquunt omnia propter deum.
Mat. xix. Ecce nos reliquimus omnia
et secuti sumus te. **Ipsi habent mensuram**
superfluetem. Tercio inducit nos ad opus

miseriçordie exemplo omnium creatura-
rum. **Unde sanctus Job ad ipsas crea-**
turas scilicet homines immiseriçordes mittit
dicens. Job. xii. Interroga iumenta et
docebunt te, volatilia celi et indicabunt
tibi loquere terre et ridebit tibi et nar-
rabunt tibi pisces maris. **Primo igitur**
mittit ad iumenta, et istud patet in elephā-
tis, quia si unus cadit, ceteri currunt ad
subleuandum illum, patet et in equabus, quia
si mater unius pulli moritur, alii suscipi-
unt filium ad nutriendum, patet in leo-
nibus, quia animalibus pijs et humili-
atis coram eis et pueris peccant, nisi mag-
na fami urgeant. Deinde mittit ad vo-
latilia, istud patet in ciconis, que pariter
senes in nido collocant et nutriunt, patet
in aquila, que perdam sola non comedit,
sed aibus se sequentibus partem dimi-
tit, patet in chobar, de quo dicit Aristot.
in libro de animalibus, quod aquila quā-
tres pueros habet nimis grauatur in pas-
tendo, et ideo unum a nido reuocat, et auis
que arabice dicitur chobar cum suscipit
ad nutriendum. Deinde mittit ad terra-
mbros. Noli esse deterior infensibili ele-
mento, terra illos fructus quos affer-
unt non suis visibus vendicat, sed tuis misit
trat obsequijs, tu uero fructus illius so-
lus inuadis, et tibi soli concludis. Deinde
de mittit ad pisces, istud patet in delphi-
nis, qui homines mortuos in mari ad-
litus portant, patet in chonchis marinis,
que semper sunt clausae. Euidam autem
pisces ad eas partem defert, ad cuius
tactum ille se aperit, qui partem in eas
apertit et recedit. Secundo inducit nos
ad misericordiam spiritualem, que in duo-
bus consistit. Primo in iniuriarum, et odii
dimissione cum dicit. Dimitte et di-
mitte vobis, periculum est enim in cor-

de odium retinere / quia est sicut ignis
tinea r apis / sicut em ignis ppriam d
qua nutrit cōsumit materiā. Sic odium
mentez que nutrit ipm consumit r oia
merita ad nihilum redigit. Ideo com
parat fornaci babilonis. que combust
sit ministros qui eā incēdebant. ut ha
betur Dañ. iii. Secūdo odium assumi
latur tinee. que sicut uestimenta corro
dit r consumit omnia de quibus nas
citur / sic ira omnia merita q̄ sunt i aīa
consumit. De qua dicit Gal. v. Q̄ si
in uicē mordetis r comedetis videte ne
ab inuicem consumamini. Tercio odium
assimilat api / que dum alium pungit
aculeuz dimittit r ultra mellificare nō
potest. imo r ultra viuere nō pōt. Sic
r cor aculeo odii alium pungens r dul
cedinez grē dei perdit r seipm occidit
i. 70. ii. Qui odit fratrem suū homi
cida est scz suūpū. Secūdo elemosi
na spūalis consistit in delinquentiū cor
rectōne. debz tamen ille qui alios vult
corrigenē r iudicare. prio defectū suos
respicere. Unde uersū Turpe est docto
ri cum culpa redarguit ipm. ideo dicit
tur. Suid autē vides festucam in oculo
fratris tui r / Et ut istam correctō
nem ordinate possit facere / quinqz cōsi
deratōnes debet habere / quarum tres
ponit Aug. sup illud Mat. vii. Ppo
nita eice primum trabez de oculo tuo
r. Reliqs duas ponit Greg. in mozz.
Primo nāqz qui alios vult corrigere r
iudicare / debz considerare si est ei simi
lis. i. si ē in simili culpa. v. l. equali p̄ ma
tori / tunc nō debz ipm corrigere / sed
ambo sup se debēt gemere / r ad bonū
conari p̄ter r cōmouere. alias possz si
bi dicit. Rōs. ii. Qui alii doces teipm
nō doces. qui p̄dicas nō furāctum fu

raris? Gre. Durum est ut qui nescit te
nere modramina uite sue. iudex fiat vi
te aliene. Si nō est similis tūc debz trā
sire ad consideratōnem scōdam r vide
re si aliquādo fuit similis / r ideo sicut
tunc volebat sibi misericordiā exhibe
ri / sic r ipse debz eam alteri exhibere. Ec
cle. vii. De despicias hominē auerten
tem se a pctō. ne impropereis ei. Dem
to quoniā omnes in corruptiōe sumus.
Eiusdem. xxxi. Intellige que sunt pxi
mi tui ex teipō. Si uero nō est ei simil
nec aliquādo fuit similis. tunc debz cō
gitare. quia adhuc possz esse similis / r
ideo rōne talis dubii nō dēt supbire
sed delinquētibz odescendere. Coz.
x. Qui se existimat stare videat ne ca
dat. ui. Regū. xx. De glorie acinctus
eque ut discinctus Aug. Nemo est qui
securus esse possit in hac vita. que tota
rempatio nominat. v. r. u. qui potuit
ex deteriori melior nō possit fieri. aut
ex meliori deterior. Si autem nō est si
milis nec unq̄ fuit similis / r de dei boni
tate cōfidit q̄ nūq̄ erit similis / tūc dēt
transire ad quartam cōsideratōnem / r
videre si iste q̄ ita est reprehensibilis in
aliquo cōmendabilis sit. Et si hēt ali
quos defectus videre debz si habz ali
quos p̄fectus / r tunc rōne eoz bono
rum que habz supportādus est in his
que minus habz / istam cōsideratōnez
docet dominus Apocal. ii. Volens em
reprehendere episcopū Ephesi. Prio
ponit quoddam malum qd̄ habet di
cens / habeo aduersum te pauca qz ca
ritatem tuam primā reliquisti. S; sta
tim ponit quoddam bonum qd̄ habz
dicens / sed hoc habes bonū qz odisti
facta nicolaitaruz que ego similr odi
/ Similr volens reprehendere episcopū

Sard. Primo ponit quēdam suū de-
fectum. dicens. Non inuenio opa tua
plena coraz deo meo. Sed statim po-
nit quēdam suum bonum. pfectum di-
cens. Sed habes pauca nomina in sar-
dis. q nō inqnauerunt uestimenta sua
re. Ecce dominus postq̄ posuit illa i
quibus isti episcopi erant reprehēsi-
les. statim posuit illa in quibz erant cō-
mendabiles. Ad innuēdum q̄ si ppter
aliquē defectum aliquis est rep̄bē-
ndus. si tamen habeat aliqd bonūz est
supportandus. Si uero quis omnino vi-
detur eē malus. nec aliqd bonum habe-
re. ppter quod sit tolerādus. tunc dēt
transire ad q̄ntam consideratōnem. qz
iste q sic videt̄ alicui eē malus. forte i
conspectu dei sibi in merito p̄ferendz.
In ponit exemplū Gregz in Stephano
et Paulo. Nam cum Stephanus con-
sentiente et adiuuante Paulo lapidaret̄.
Stephanus omnino erat bonz. Pau-
lus uero omnino videbat̄ eē malus. et
tamē in ospectu dei. Paulus erat Ste-
phano in merito et premio p̄ferendz.

Sermo tercius.

Non quid potest cecus cecū du-
cere nōne ambo in foueam ca-
dunt. re. In isto euāgelio do-
minus instruit quales debent eē prela-
ti. quales subditi. quales omnes. prela-
ti quidem nō debent esse ceci sed vidē-
tes. In celo em̄ sunt omnes videntes. et
sapientes. et deum cognoscētes. et nō
indigēt aliquo instructore. Hier. xxxi
et nō docebit ultra vir proximū suum.
et vir fratrem suum. dicens. Cognosce
dominū. omnes em̄ cognoscent me a mi-
nimo vsqz ad maximum ait dominus.
In inferno autem sunt omnes ceci. et
cadunt in foueam. i. in profunditatez

penaz. Ysa. xxiii. Formido et fouea
et laqueus sup te. q habitator es terre. s.
infernalis. Et erit qui fugerit a facie for-
midinis cadet in foueam. et q se explicu-
erit de fouea tenebit̄ laqueos. Danati ei
sem̄p formidant pati supplicia graui-
ora. et volentes fugere a tali formidie.
cadunt in foueam. i. in profunditatez
penarum. Volentes autem exire de illa
fouea et nō valētes. tenent̄ laqueos def-
pationis p̄petno obligati. In p̄nti ac
sunt quidam ceci. scz subditi et illiciter a-
cti q nō habent cognitiōnem diuinorū.
et qdam videntes. scz p̄lati q debēt ha-
bere duos oculos. scz doctrinam salu-
dam et vitam p̄claram. ut illuminēt et
ducāt subditos verbo pariter et exem-
plo. Sed quādo isti ductores sunt ce-
ci et ducunt subditos cecos. tūc ambo
in foueam cadunt. Subditi autem ca-
dunt in foueam p̄tōrū. Prelati autēz
in foueam suppliciorū. Dauid autem
piculum est ceco ductorem cecum hēre.
qz nullum ductorem habere. Si em̄ ce-
cus ductorem nō habz viam baculo
ptemptat. Si autem cecum ductorem
habeat se cum illo in foueam p̄cipitat.
Formica lz sit animal cecutiens. tamen
ducem sibi non p̄ficit. sed habz uelut
quēdam baculum a natura p̄ quē viā
ptēptat. Sic et frequēter accidit q̄ sim-
plices homines quodam instinctu na-
ture simpliciter et innocenter viuunt. et
quādo habent malum pastorez tūc i
foueam p̄tōrū cadunt. quia sicut dicit
Grego. Cum pastor p̄ abrupta gra-
dit̄. necesse est ut ad precipitium grex
sequat̄. Legit̄. ii. Reguz. v. et rebus et
posuerūt sup muros hierusalem in cō-
temptum Dauid cecos et claudos. die
tum est ei. Nō ingredieris huc nisi ab/

stuleris cecos et claudos. **I**sti ceci et clau-
di super muros hierusalem positi sunt
mali plati in culmine ecclesie constructi.
qui sunt ceci per ignoranciam et claudi per dis-
tortam vitam nisi isti igitur fuerint amo-
ti christus in ecclesia non poterit dominari.
Secundo ostendit christus quales debent
esse subditi quia debent esse ad prela-
tos valde reuerentes et obediens quod no-
tatur cum dicit. **N**on est discipulus super
magistrum. **N**on enim debent subditi super
platos se efferre. Sed eis potius sub-
iacere et hoc propter dignitatem reueren-
tie ministerium diligenter et piculum ro-
nis reddende. **I**sta tria tangunt Hebre-
xiii. **O**bedite prepositis vestris et subia-
cite eis. **E**cce dignitas reuerentis ipsi enim
pugilant. **E**cce ministerium diligencie
quasi pro animabus vestris rationem red-
datur. **E**cce piculum rationis reddende.
Si autem plati sunt mali adhuc nihilo-
minus in reuerentia sunt habendi sicut
ostendit **C**risostomus super **A**thanasium tribus rationibus
De prima sic dicit. **H**omines ab initio
creati sunt propter se postea autem sacer-
dotes ordinati sunt propter te ergo na-
tura eorum ipsorum est ordinatio autem
eorum nostra si bene vixerint lucrum co-
rum est si bene docuerint nostrum erit. **q**uod
capite ergo quod vestrum est et nolite dis-
cutere quod aliorum est. **D**e secunda sic dicit
Frequenter de homine malo bona proce-
dit doctrina. **E**cce enim vilis terra precio-
sum aurum producit. **N**unquid propter
terram vilem preciosum aurum contem-
nitur sed aurum eligit et terra relinquitur.
Sic et vos doctrinam accipite et mores
berbarum. **F**lores autem colligunt et her-
bas relinquunt. **S**ic et vos flores doc-

trine colligite et conuersationem relinqui-
Tercio ostendit christus quales debent
esse omnes de quibus ista tria dicit. **P**ri-
mo quod non debent esse aliorum cordium
iudices. cum ait. **N**olite iudicare ut non
iudicemini non enim debemus iudicare de
occultis nec de futuris nec semper de om-
nibus manifestis. **D**e occultis quidem sic
de intentionibus cordis iudicare non de-
bemus quia hoc est solius dei. **1. Reg. xvi.**
Homo videt ea que patent deus
autem intuetur cor. ideo apostolus non
curabat de iudicio humano nec de iu-
dicio proprio confidebat timebat autem
multum de iudicio diuino. **1. Cor. iiii.**
Aubi enim pro minimo est ut a vobis
iudicet aut ab humano die. **1. ab huma-
no intellectu sed neque me ipsum iudico. q**
autem iudicat me dominus est. **S**ecun-
do non habemus iudicare de futuris
quia hoc similiter solius est dei. **Ysa. xli.**
Annunciate que ventura sunt in futurum
et sciemus quia diu estis vos. **I**n hoc pec-
cat multi uani homines et mulieres vo-
lentes de futuris conicere. **U**nde refert
Augustinus in li. de vita christiana quod cum quidam
auguria obseruaret et futuri mali
magnum iudicium crederet si mures in
domo aliquid corroderent ille cum se-
mel mures eius caligas corrosissent su-
per hoc interrogauit **C**athonem qui eum
deridens ait. **N**on est mirum si mures
caligas corroserunt sed hoc fuisse futu-
ri mali magnum iudicium si mures a
caligis fuissent corrosi. **T**ercio non debe-
mus semper iudicare de his que videntur
manifesta quia sicut dicit **1. Ber. Demus**
si possumus excusare opus quod si non
possumus saltem demus excusare inten-
tionem quod scilicet illud fecerit ex ignoran-
tia ex subreptione vel ex casu quod si neu-

trum possumus. salteꝝ dēmus illud al
leuiare. ppter grauem temptatōnem. et
dicere. **Q**uēvebens fuit illa tempta
tio. quid de me fecisset si accepisset de
me potestatem. **S**ecundo dicit quia de
bent esse ad iniurias remittendas faci
les. cum ait. **D**imittite et dimittet vos
bis. **I**n viris autem pfectis nō tantuz
exigit ut iniurias remittant. sed etiam
ut inimicos diligāt. iuxta illud. **Ma.**
v. **D**iligite inimicos vestros. bñfacite
his qui oderunt vos. et orate. p psequen
tibus et calū. vos. **M**ali em̄ sanctos vi
ros tripliciter psequunt. s. p odia cor
dium. p iniurias operū. et p exprobra
tōnes verboꝝ. **V**ult igit dominus ut
contra odia cordium opponamꝝ cor
dis dilectōnem. ideo dicit **D**iligite ini
micos vestros. **C**ontra iniurias opeꝝ.
opponamus bñficioꝝ exhibitōem. id
subdit **B**ñfacite his qui oderūt vos.
Contra exprobratōnes verboꝝ oppo
namꝝ orōes. ideo dicit **O**rate pro p
sequētibꝝ et calūniantibus vos. **P**er
tio dicit qꝫ ad elemosinas dandas de
bent esse liberales. cum dicit **D**ate et da
bitur vobis. **v**bi tria de elemosina no
tantur. **P**rimo debz esse gratuita cum
dicit **D**ate. nō vendite. **T**ribus em̄ mo
dis elemosina uēdi potest. **P**rimo qñ
dat cū spe retributiōis future. **H**iero.
ad nepocianum. **S**unt qui paruz pau
peribus tribuunt ut amplius accipiāt.
et sub elemosine pretextu diuitias que
runt. que magis appellāda est uenatō
qꝫ elemosina. **S**ecundo quādo fit cum
appetitu laudis humane. **Mat. v.** **C**ū
facis elemosinam. noli tuba canere. et c.
Tercō quādo fit cum quadam violen
tia et extorsione. **Ecccl. iiii.** **C**or inopis
ne afflixeris. ne pꝫtrabas datū agusti

anti. **Aug.** **S**ui dat ut careat tedio iter
pellantis. nō ut reficiat viscera indigē
tisa rem pdit. et meritum. **S**ecundo dicit
fieri in vita. **U**nde dicit. **D**ate in pñti
nō dabitur in futuro. **E**lemosina enim
qꝫ fit i vita utilior ē qꝫ qꝫ fit post mor
tem. **U**nde uersꝝ. **M**unera que donat
moriens hec munera nō sunt. **I**sta em̄
animā custodit. ne in foueam purgato
rii cadat. **I**lla uero adiuuat ut a fo
uea resurgat. **M**elius autem est in fo
ueam nō cadere qꝫ inde resurgere. **I**sta em̄
custodit animā ne i carcere purgatori
includat. **I**lla adiuuat ut inde educat.
Melius est autem nō incarcerationi qꝫ in
de educi. **I**sta custodit animā ne in ig
ne purgatorū cōburat. **I**lla uero ad
iuuat ut post cōbustionem ab igne eri
piat. **M**elius est autē nō comburi qꝫ
post cōbustionē ab igne liberari. **T**er
cio elemosina ē multum utilis et fructu
osa. ideo dicit **E**t dabit vobis. s. reg
num celoꝝ. **P**er tria autem quis ostē
uit aliquid a rege obtinere. **A**ut p alle
gatōnes aduocatoꝝ. **A**ut p pces ami
corū. aut p munus oblatum. **E**lemosi
ne autem in iudicō. p se et pro suis all
legabunt. iuxta illud ps. **I**ocūdy hō
qui miseret et cōmodat. disponet simo
nes suos in iudicio. et c. **S**ecundo ipse
panpes. facti amici pro ipis orabunt.
Lu. xvi. **F**acite vobis amicos de mā
mona iniquitatis. ut cū defē. reci. vos
et c. **I**mbilominus et ipa elemosina ora
bit. p eo qui eam fecit. **Ecccl. xxix.** **C**on
cluide elemosinā in sinu paupis. hec
p te exorabit ut eruaris ab omni ma
lo. **T**ercō p munus oblatum. ipse enim
elemosine sunt munera. que deo offer
re debemꝝ. p que iram dei extinguemꝝ
et regnum obtinebimus. **Prouer. xxi.**

Quinus absconditum extinguit iras
donum in sinu indignationem maximam
mitigat. Et dicit elemosina munus ab
absconditum. quia a laude humana det
abscondi. Diligas etiam elemosine no
tas cum dicit Mensuram bonarum et co
feram etc. Beatitudo enim nostra est in
dei cognitione et visione et intuitone. et
ista est mensura bona. In dei cogniti
dilectione. et ista est mensura conferta.
in dei cogniti et dilecti eterna possessi
sione. et ista est mensura coagitata. In
cogniti dilecti et possessi et delectabili
fructone. ista est mensura superfluens. De
hac quadruplici mensura dicit Aug. 9.
Facta est creatura rationalis. ut summum
bonum intelligeret. intelligendo ama
ret. amando possideret. et possidendo
frueretur.

Dominica quinta.

Bermo primus.

Qum turbe irruerent ad hierosolymam
ut audirent uerbum dei et ipse
stabat secus stagnum genesea/
Lu. v. Sicut dicit Crisostomus. sup
his secunda. Signum studiosi agricolae est mes
saris est terra referta. Signum gratiosi pre
dicatoris est ecclesia plena hominibus.
Videtur ergo quod christus gratiosissimus predi
cator erat quia tanta multitudo populi
ad ipsum confluebat. Dicit autem idem Crisostomus
ibidem. quod tribus de causis sic ad eum ue
niebant et irruerant. scilicet propter uerba
gratiosa que predicabat. propter faciem
amabilem qua cunctos attraheret. et
propter miracula crebra que faciebat.
Ideoque nauem ascendit ut omnes eius
uerba possent audire. et omnes eius fa
cilia possent inspicere. et miracula pos
sent uidere. Sic omnes uidebant mira

culum quod factum est in captura piscium
Dicit ergo cum turbe irruerent ad hierosolymam
etc. In isto ergo euangelio instruuntur
auditores uerbi dei. quales esse debeant.
In quibus quidem quatuor esse debent.
Primo auditas in audiendo quod notat cum dicit Cum turbe irruerent
id est cum quodam impetu irent. sicut pauperes in
distributione elemosinarum. tempore famis irruere
consueuerunt. In primitiua enim ecclesia fuit magna
fames audiendi uerbum dei. iuxta illud Amos. viii.
Mittam famem in terram. non famem panis nec sitim aque. sed audiendi uerbum dei.
Talis famis attestatur sanitati mentis. sicut famis corporalis
attestat sanitati corporis. In fine etiam ecclesie similis ista
fames renouabit. iuxta illud psalmus. Conuertentur ad
uespam et famem patientur ut canes. Nam secundum glo.
ipsi iudei et aliqui de gentibus conuertentur ad
uespam id est in fine mundi. et famem patientur. id est magnum desiderium
habebunt conuertendi. et erunt ut canes. quia contra incredulos
latrabunt. et circuibunt ciuitatem. id est munient ecclesiam
contra hereticorum impugnationem. et dispergent ubique ad
manducandum ut scilicet alios lucent christo et incorporent. Et
si non fuerint saturati fide scilicet et conuersione populoz
murmurabunt contra nolentes credere. eos scilicet grauer arguendo.
In medio autem ecclesie. id est moderno tempore non est
fames sed magna copia uerbi dei. Psal. xi. Repleta est terra
scientia domini. sicut aque maris opientes. tantaque est
copia. quod sepe multis uertitur in fastidium. quod est magnum
periculum. sicut enim famis uerbi dei signum est salutis. sic
fastidium signum est mortis. psal. Omnem escam abhominata est anima

eoꝝ. ⁊ appropinquauerunt usq; ad por-
tas mortis. Dicit autē sermo dei esca-
qua replet ⁊ satiat omnem famem di-
uitiarum ⁊ bonoꝝ ⁊ deliciarum. Osten-
dit em̄ in deo ueram esse satietatē. Nā
auarus ibi inuenit ueras diuitias. Su-
perbus ueros honores. deliciosus ue-
ram delectatōnez. de duobus prunis.
Prover. viii. Necū sunt diuitie ⁊ glo-
ria. de terco psal. Delectatōnes in dex-
tera tua usq; in finem. Et dixit appro-
pinquauerunt usq; ad portas mortis.
illi em̄ qui libenter uerba dei audiunt.
a portis inferni sunt omnino remoti.
illi uero qui fastidiunt. sunt p̄pinqui.
illi qui derident ⁊ nō credunt. iam vi-
dentur esse inclusi. Secundo in audito-
ribus debz esse uelocitas in obediēdo.
qđ signat in Petro qui mox domino
obediunt. precepit sibi dominus duo.
Primum qđ uidebat cōtinere obsequiū
x̄p̄i cōsolatiōem populi. quādo roga-
uit eum a terra reducere pusillum. ne s-
turba ip̄m cōprimeret. ut populus eū
cōmodius audire et uidere posset. Ali-
ud qđ uidebat cōterere utilitatez ip̄is
Petri. cum ait. duc in altuz. ⁊ laxate re-
thia uestra in capturam. Ex quo dat
intelligi. qđ placus nihil debet p̄cipere
nisi qđ contineat. aut honorez dei aut
edificatōnem proximi. aut utilitatem
ip̄ius subditi. In hoc autem apparet
magna humilitas ⁊ obedientia Petri.
quia cum x̄p̄s sibi dixisset. duc in altū
⁊ c. Nō se excusauit sed humiliter obe-
diuit. Tribus em̄ de causis consueuit
quis se ab iniuncto ope excusare. Aut
quādo alias est; ualde fatigatus ⁊ uel-
let quiescere. aut quādo illud quod in-
iungit uidet esse nimis arduum ⁊ dif-
ficile. aut quādo uidet esse infructuo-

sum ⁊ sine utilitate. Petrus quidem p
totam noctem laborauerat. ⁊ ideo ual-
de fatigatus erat. Illud etiam qđ p̄ci-
piebat uidebat eē difficile. scz in altū
nauez ducere ⁊ rethia laxare. Difficilis
est em̄ piscari in mari alto qđ in infimo.
Poterat etiam rōnabiliter timere inuti-
lilitatem opis futuri. ex infructuosita-
te opis p̄teriti. ⁊ tamen Petrus nō at-
tendit ad suam fatigatōnem. nec ad la-
boris difficultatem. nec infructuosita-
tez sed simpliciter dixit. In uerbo tuo
laxabo rethē. Ex quo dat intelligi. qđ
quādo prelati aliquid p̄cipit quod
uidet continere honorem dei. uel edi-
ficatōnem p̄ximi. uel meritum ip̄ius
subditi. nō debz se excusare. Nec p̄pter
fatigatōnem corporis. nec p̄pter diffi-
cultatē operis. nec p̄pter apparetem
inutilitatem laboris. sed debet deo se
cōmittere ⁊ simpliciter obedire. Abz
autem anima duas aures. scz intellectū
⁊ affectū. Cum aure intellectus audit.
quādo illud quod predicat intelligit.
Cum aure affectus audit. quādo illud
sibi placz ⁊ diligit. sed in parum pro-
dest. si quis aliquid uerum intelligat
⁊ diligat. nisi hoc p̄ aliqua opa osten-
dat. Tūc igit̄ auditores sunt uere obe-
dientes. quādo ⁊ ea que p̄dicant̄ intel-
ligunt ⁊ intellecta diligunt. ⁊ dilecta p̄
opa ostendunt. Lu. xii. Beati qui audi-
unt uerbum dei intelligendo scz ⁊ amā-
do. ⁊ custodiūt illud ope s; adimplē-
do. Tercō in auditoribus debz eē mo-
destia in amando terrena. qđ notat cū
dicit. Rogauit autē eum a terra redu-
cere pusillum. Nō rogauit eum ut stet
in terra. Nec ut penitus se elonget a ter-
ra. sed ut pusillum se reducat a terra.
Quidam enim penitus sunt terra sicut

anari. Alii penitus sunt reducti a terra
sicut viri pfecti. Alii sunt reducti pu/
sillum a terra. sicut boni laici et pfecti.
qui non debent esse in terra. p inordina
tum amorem terrenorum. Nec omnino re
quirunt ab eis quod omnino retrabant se a
terra. p omnimodum contempsum terrenorum
sed quod pusillius reducant se a terra
p amorem inordinatum. In terra pe/
nitus erat qui dicebat Lu. xii. Anima
mea multa bona habes. reqesce. come/
de et bibe epulare. A terra penitus se elō
gauerunt qui dicebant Ma. xix. Ecce
nos reliquimus omnia. et pusillius a ter
ra docebat apostolus reduci dicens. i.
Coz. vii. Sui habent uxores tanquam non
habentes sint et qui vident hoc mundo
tanquam non vident. Ille habet uxorem tanquam
non habens. qui ea vtitur non ad libidinis
explorationem sed ppter prolis pcreati
onem. ul saltem ppter casus vite lubri
ce vitacionem. Ille vtitur mundo tanquam
non vtitur qui rebus mundi vtitur non ad
superfluitatem sed ad necessitates. Quar
to in auditoribus debet esse reuerentia
cum dicitur. ut cessauit autem loqui. Et
usque non cessauit narrare intente audie/
runt. Verba quidem dei cum multa re
uerentia sunt audienda. quia sunt medi
cine. gemme dei et reliquie dei. Quibus d
em sunt medicina purgatiua sicut peni
tentibus. a quibus purgant malos hu
ba neque malagma sanauit eos. sed tuus
domine sermo qui sanat omnia. Sui
busdam sunt medicina melioratiua. si
licetant Ecccl. xii. Verba sapientium quasi
stimuli. et quasi clauis in altum defixi.

Sue p magistroz consilium data sunt a
pastore vno. Verisque autem sunt medi
cina conseruatiua. iuxta illud psal. In
corde meo abscondi eloquia tua ut non
peccem tibi. Si quis talem doctrinam
doceret que morbos purgaret. sancta/
tem augetet. in sanitate conseruaret. li/
bentissime audiret. Secundo sunt gem
me dei. Istas gemmas sancti diligunt
ps. Dilexi mandata tua super aurum et
topasion. Homines autem porcini con
temnunt. Mat. vii. Nec mittatis mar/
garitas vestras ante porcos. Et tamē
poma putrida. i. verba carnalia. tales
porci cum auaritate suscipiunt. Si quis
gemmam haberet quam christus in ore por
tasset. cum magna reuerentia eam conser
uaret. Cum magna igitur reuerentia ver
ba sancti euangelii sunt habenda. que in
corde christi fuerunt. et ab eius ore pcesse
runt. Tercio sunt reliquie dei. Verba ei
sancti euangelii sunt reliquie christi. Ver
ba etiam aliorum sanctorum sunt reliquie
iporum. Reliquie autem corporales ali
orum sanctorum. aliquando sanant mor
bos corporales. Verba autem dei sanant
spirituales. Nam animam cecam illuminant
ps. Preceptum domini lucidum illu
minans oculos. Animam mortuam vi
uificant. Io. v. Omnes qui in monimen
tis sunt. i. in fetore peccatorum. audient
vocem filii dei. et qui audierint uiuent.
Animam febrili calore inflammatam re
frigerant. Ecccl. xviii. Donec ardorem
refrigerabit ros. Sic et uerbum melius
quod animam male infrigidatam inflammat
ps. Ignitum eloquium tuum uehementer
et. Si igitur medicinam corporalem p/
ciperemus cum attentione et diligeremus
cum deuotione. Si gemmas que fuissent
in ore christi conseruaremus cum deuotione.

Et reliquias sanctorum adoramus cum
reuerentia exhibitio[n]e. Manifestum est quod
uerba dei demus cum attentio[n]e intel
ligere. et cum deuotio[n]e suscipere. et cum mul
ta reuerentia retinere.

Sermo secundus.

Ascendens autem in unam na
uim quae erat simonis rogauit eam
a terra reducere pusillum. Et
deus primum homines creatur ip[s]um in
naue innocentie posuit. sed fracta nauis
innocentiae tabulam penitentie praeparauit
que inter amissa[m] misericordiae potestatem
erexit. Sui enim perdit innocentiam et
penitentiam saluari non potest ulterius
nisi per dei misericordiam. Quis autem
penitentia dicat tabulam tamen quando
perfecte agit. homini innocentiam resti
tuit. et ideo non immerito nauis potest
appellari. Circa hoc autem duo sunt
uidenda. Primo quare penitentia siue
religio dicat nauis. Secundo quae sunt
merces istius nauis. Dicit autem nauis
quadruplici ratione. Primo ratione mate
riale. Nauis enim constructa ex tabulis cuius
clauo firmatis. et bitumine iunctis. Ad
constructionem autem nauis materialis
multae tabulae requiruntur. Ad constructi
onem autem nauis penitentie pertinent tri
tes tabulae scilicet contritio. confessio. et sa
tisfactio. Clauus est timor domini ps.
Confige timore tuo carnes meas. et.
Isto clauo timoris domini nisi peni
tens firmetur cito nauis penitentie dissol
uitur. **Ecclesiasticus. xxvii.** Si non in timore domini
tenueris et instanter cito subuertet do
mus tua. Maxime autem iste clauus ti
moris domini necessarius est incipien
tibus. **Augustinus.** Tanto minor fit timor
quanto patrie ad quam tendimus fit pro
pinquior. Maior enim timor debet esse

pergrinatum. Minor pergrinatum
nullus peruenientium. Bitumen est ipsa ca
ritas que animam coniungit deo. cordi
suo. proximo. Sui enim non habet vinculum
caritatis est diuisus a deo. diuisus est
a corde suo. diuisus est a proximo. Sed
caritas ista omnia coniungit. **Col. iii.**
Super omnia habete caritatem quod est vin
culum perfectionis. Secundo dicit nauis
ratione forme. Nauis enim in principio et in
fine est stricta. et in medio lata. Est etiam
superius apta inferius clausa. Penitentia
enim in principio conuersionis videtur esse
angusta propter inexperientiam et tempra
tionum frequentiam. **Ecclesiasticus. ii.** Fili acci
dens ad seruitutem dei ista in iusticia et
timore et prepara animam tuam ad rep
tationem. In fine similis erit stricta pro
pter districtam rationem reddendam. **1. Cor.**
v. Omnes nos manifestari oportet ante
tribunal christi. ut referat unusquisque pro
pria corporis prout gessit. In medio
autem est lata propter caritatem diffu
sam. **Romans. v.** Caritas dei diffusa est in
cordibus nostris. **ps.** Domini manda
torum tuorum cuius cum debet aut
ueritas penitens habere cor apertum a su
periori ut diligat celestia. et clausum ab
inferiori ut non amet terrena. Ideo cor
hominis superius est latum inferius stri
ctum. Ad inuendum quod debet esse latum
ad superiora et strictum ad inferiora. Quod
de multis potest dici illud. **Trenorum. i.**
Subuersus est cor meum in memetipso.
Tercio dicit nauis ratione finis. Nauis
enim propter istum finem fit ut hominem
per pelagus ad portum deducat. Sic et
penitentia data est homini. ut per pelagus
mundi ad portum paradisi ipsa dedu
cente perueniat. Et sicut homo in nauis
existens dormiendo. comedendo. et gressu

cendo semp uadit ad portum. Sic et
 uerus penitens et religiosus dormiendo
 uadit ad celum. Nam scdm Greg. Som
 nus sanctorum non uacat a merito. Ideo
 enim dormiunt ut ad laudandum deum
 fortiores exurgant. immo et ipsa sancto
 rum somnia aliquando sunt meritoria
 ps. Reliquie cogitatum diem festum
 agent tibi. Reliquie cogitatum sunt
 somnia que sanctis uiris accidunt ex
 bonis meditationibus quas uigilando
 habuerunt que quidem deo faciunt mag
 num festum. Similiter comedendo uadit
 in celum. Ideo enim comedunt ut sint for
 tiores ad seruendum deo. 1. Cor. x. Si
 ue manducatis siue bibitis omnia in glo
 riam dei facite. Similiter quiescendo ual
 dunt in celum. Ideo enim quiescunt ut
 fortiores sint ad laborandum. Sicut enim
 mali utuntur sua fortitudine ad malum
 iuxta illud Ps. v. De qui potentes
 estis ad bibendum uinum etc. Sic et bo
 ni ea utuntur ad bonum. Ideo dicebat p
 pheta Fortitudinem meam ad te custo
 diam. Quarto dicit naus rone regimi
 nis. Naue enim regit naucler a poste
 riori pars posterior hominis est ipsa
 mors. Naucler est meditatio mortis.
 clamat igitur iste naucler ad auaros
 ne ament diuitias quia non portabunt
 inde nisi uilissimum saccum. Job. xvi
 Sacculus consui super cutem meam. clamat
 ad uoluptuosos ut dimittant delicias
 quia eorum caro cito erit cibus uermium.
 Job. xxi. Simul in puluere dormient
 et uermes operient eos. clamat ad super
 bos ut dimittant ambitiones suas. quia
 illi qui uolunt eleuari super alios per elati
 onem cito bestie super eos ascendent per
 conculcationem. Eccl. x. Cum enim mori
 tur homo hereditabit serpentes et bestias

et uermes. Secundo uideendum est que sint
 merces istius nauis i. religionis que q
 dez sunt tres castitas obediencia et pau
 pertas. Et notantur in uerbis promissis.
 Nam uotum castitatis notatur per hoc
 quod dicitur. Ascendens Iesus in unam
 nauim. Per castitatem enim maxime uir
 ginalem homo ascendit ad angelicam
 similitudinem. Ma. xxi. In resurrectione
 neque nubent neque nubentur sed erunt sicut
 angeli dei in celo. Ascendit usque ad ange
 licam equalitatem. Lu. xx. Filii huius
 seculi nubunt etc. et infra. Equales enim
 angelis sunt. Transcendit angelicam for
 titudinem. Ambro. Virginitas condi
 tionem humane nature supergreditur et an
 gelicam dignitatem per quam homines an
 gelis assimilantur. Maior tamen est uic
 toria uirginum quam angelorum. Angeli enim
 sine carne uiuunt. homines uirgines in
 carne triumphant. Ascendit usque ad diu
 nam cognitionem. Sapient. vi. Incor
 ruptio proximum facit deo. Secunda mer
 ces est uotum obediencie quod notatur per
 hoc quod dicitur quod illa nauis erat sumonis
 Ubi notandum quod Petrus fuit trino
 minus scilicet cephas. petrus et simon tam
 enim non dicitur quod ascenderit in nauem cephe
 nec petri sed sumonis. Cephas enim inter
 pretatur caput et signatur prelatos subli
 mes qui in ecclesia capitis locum tenent
 Petrus interpretatur agnoscens et signatur
 illos qui uidentur habere magnam profec
 tionem scientie. Interpretatur etiam discalci
 atus et significat illos qui uidentur habere
 magnam austeritatem uite. Simon
 autem interpretatur obediens. Non igitur dicitur
 quod Christus ascenderit in nauem cephe
 petri sed simonis quia non habitatur cum ali
 quibus propter suam potentiam nec suam
 sapientiam nec propter suam austeram

vitam. sed tñ habitat cuz illis q hñe
sapienciam. ⁊ humilē obediēciam. **Nō**
autem dixi. sapiētem ⁊ humilem. quia
est quedam obediētia stulta qua q̄s
obedit sue sensualitati. **De qua dicitur**
Ad Rōs. vi. **Nō regnet p̄tñ in v̄ro**
mortali corpore. ut obediatis cupis-
centis eius. **Stud est em̄ valde stultū.**
quia hoc est hominez tradere in mani-
bus demonum. **Ecc̄. xviii.** **Post con-**
cupiscentias tuas nō eas. ⁊c. usq̄ ibi.
Faciet te in gaudiū inimicis tuis. **Est**
em̄ alia obediētia sup̄ba. q̄ quis vult
q̄ platus sue obediāt volūtatē. ⁊ ista
ē obediētia ceci. cui dixit dominus. **Lu-**
xviii. **Quid tibi vis faciam.** **Sic oꝝ vt**
placi talibus dicant. **Qd̄ officium uel**
quales obediēcias vultis vobis com-
mitti. ⁊ ista nullus est meriti. **Est alia**
obediētia humilis ⁊ deuota. quando
quis volūtatē suam volūtatē prelati
totaliter cōmittit. **Et ista fuit p̄ Sauli q**
dixit. **Act. ix.** **Domine quid me vis fa-**
cere. ⁊ ista magni est meriti. **Tercia est**
merces paup̄tatis qd̄ notat. cuz dicit.
Rogauit eum a terra reducere pusilluz
nō dixit reducere penitus. **Sancti em̄**
viri q̄d̄u sunt in hoc mundo. nō p̄nt
penitus elongari a mundo. sed op̄z q̄
corpori p̄uideant. ⁊ necessitati p̄ximo-
rum satisfaciāt. **Ad eo dicit.** **Ezechiel.**
vii. **Eleuauit me sp̄s inter celuz ⁊ ter-**
raz. **Nō dixit posuit me in terra. quia**
ibi sunt auari. nec posuit me in celo. qz
ibi sunt beati. **Sed eleuauit me inter ce-**
lum ⁊ terram. quia ibi sunt sancti. viri
in hoc mundo positi. qui ⁊ ascendunt
in celum p̄ amorē. etiam quādoq̄ des-
cendunt in terram p̄ necessarioꝝ p̄uisi-
onem. **Et hinc est q̄ cor hominis lz sic**
situatum in sinistra. tamen respirat ad

dextram. **Sic sancti viri q̄uis sint in**
mundo p̄ corporalem habitacōem em̄
suspirant in celum p̄ ardentem amorē
Sicut suspirabat p̄pheta dicens. **Sicut**
uit anima mea ad deum fontem viuū.

Sermo tercius.
D **Receptor p̄ totam noctem sa-**
borātes nihil cepim⁹ ⁊c. Pre-
dicatores dei uocant piscato-
res ⁊ uenatores. vindemiatores. Sed
p̄dicatores primitiu furunt piscato-
res. quia vno tractu reb̄s. i. p̄dicatō-
nis. aliquādo magna ⁊ multitudinē ho-
minum cōuertebant. Predicatores autē
moderni sunt uenatores. quia cū mil-
tis fatigatōibus ⁊ clamoribus vix ali-
quādo poterunt cape vnā feram. i.
conuētere vnā animā. **Dicit. xvi.**
Ecce ego mittam piscatores multos ⁊
piscabuntur eos. ⁊ post hoc mittam
eis multos uenatores ⁊ uenabunt eos.
Predicatores autem ultimi siue ip̄i an-
geli erūt vindemiatores. quia cū face-
diuini eloqui vvas maturas a puer-
dis sepabunt. ⁊ maturas reponent in
cellario dei. putidas in tocularia in-
ferni. **Apocal. xiiii.** **Disce angelus fal-**
cem suam in terram ⁊ vindemiat u-
neam terrē. **Modo dyabolus uidetur**
esse vindemiator terre. qz omnes mag-
nas vvas colligit. X̄ps autem est pau-
per collector. quia vix aliquos pau-
peres ouertit. **Mich. vii.** **De mibi qz**
factus sum sicut qui colligit in autum-
no racemos. Quis autē primitiu p̄-
dicatores ut dictum est fuerunt pesca-
tores. tñ nihilominus ⁊ moderni poss-
sunt uocari piscatores. Nam piscato-
res aliquando capiunt magna ⁊ piscati-
res primitiu. aliquādo paucos ⁊ tales

auris audiuit nec in cor hominis ascē
dit. In pñti enim vita nō satiatur
oculus in videndo. nec auris in audiē
do. nec cor in diligēdo. Sed in futuro
satiabit oculus in dei visione. / auris ī
angelica iubilatōne. / cor in dulci dei
dilectōne. Dicit autem vita beata dex
tera. / pñs sinistra. / quia pars dextera
iū homine est honorabilior. / fortior et
calidior q̄ sinistra. / Sic / vita beata ē
honorabilior. quia sicut dicit beatus
Aug⁹. Ibi est uera dignitas que nulli
dat indigno. / nulli negat digno. / In
pñti autem sepe digni despiciunt. / in
digni exaltant. / Est etiaz fortior quia
ibi est uera eternitas. / Psā. xxxiii. / Deu
li tui videbunt tabernaculū qđ nequa
q̄ trasseri poterit. / In pñti autem est
labilitas. / Jo. ii. / Fundus transiit / cō
cupiscentia eius. / Est etiam calidior. qz
ibi est immensa caritas. / Unde sancti
vocant carbonēs ardentes. / lapades
fulgentes. / Ezechiel. i. / Similitudo ani
malium / aspect⁹ eoz quasi carbona
ignis ardētium. / quasi aspectus lam
padarum. / In pñti autem quo ad bo
nos est pfecta caritas. / quo ad malos
est frigiditas. / quo ad pigros est tepi
ditas. / Apocal. iiii. / Utinam frigid⁹ eēs
aut calidus. aut siccus aut humid⁹ sūt.

Secunda causa quare pisces nō capiū
tur potest esse ex parte piscium. / et hoc
quadrupliciter. / Prima causa est quā
do scz nimis sunt astuti. / et cauēt sibi a
retib⁹ / a hamo. / Multi em̄ ex quadaz
astucia dyabolica vitant intrare p̄di
catōnis rethia. / timentes ne sua ibidem
tangant vicia. / Nam supb⁹s nō vult
audire uerba humilitatis. / nec luxurio
sus uerba castitatis. / nec auar⁹ vba libe
ralitatis. / sic dicit Job. v. / Apprehendit

sapientes in astucia eoz. / Quis em̄ nō
modo pmittant se capi tamen in mor
te capient a deo. / a dyabolo. / a p̄cō
Deus em̄ eos capiet. / et dyabolo tradet.
Diabolus ip̄os carceri infernali inclu
det. / p̄c̄m autem ip̄os inclusos sic allu
gabit / et inuoluet. / qz nunq̄ inde exient.
Mat. v. Esto consentiens aduersario
tuo. / i. diuino sermōni. / qui aduersatur
tibi peccanti. / peccare uolenti. / Ne for
te tradat te iudici. / i. xp̄o. / et sic causa q̄
te tradaris. / et iudex tradat te ministro
id est dyabolo. / et in carcerem mittat.
Amen dico tibi non exies inde donec
reddas nouissimum quadrātem. / i. do
nec exsoluas penam. / nō em̄ pro pecca
tis magnis sed etiam minimis. / Et qz
hoc facere nō poterit. / ideo nunq̄ exi
bit. / Secūda causa quādo sunt nimis
magni. / quia tunc rethia frangunt. / Sic
et magni in seculo dei p̄cepta contēnit.
Unde dicit de optimatibus Hierē. v.
Hi simul magis cōfregerunt iug⁹ tu
perunt vincula. / Tales em̄ ad penitē
tiam se capi nō pmittunt. / Unde xp̄s
in hoc mundo de omnibus sapiētib⁹
nō cepit nisi unum scz Samaelem le
gis doctorem. / Nec de omnibus nobi
libus nisi unum scz Paulum. / Nec de
fuisse nobilis ciuis romanus. / Nec de
omnibus diuitibus nisi unum scz Ca
theum. / Nec de omnibus principibus
et potentibus nisi tres scz Nicodem⁹
Centurionē et Regulum. / De infirmis
autem et simplicibus ignobilibus et
paupibus multos cepit. / Coz. v. / De
dote uocātōnem uestram fratres quia
non multi sapientes sc̄m carnem non
multi potentes. / Tercia causa est qñ
scz sunt nimis lubrici. / sicut p̄ in aguil
lis. que postq̄ capte fuerunt d̄ manib⁹

lubricant. Sic sene multi lubrici qui lu-
bricant de culpa in culpam **Tren. iiii.**
Lubricauerit uestigia uestra **re. Gre-**
gorius. **Psalm.** quod per penitentiam
no diluit. mox suo pondere ad aliud
trahit. lubricat de culpa in pena **Job**
.xxi. Ducunt in bonis dies suos **Ecce**
culpa. Et in puncto ad inferna descen-
dunt. **Ecce pena.** Lubricant de pena in
penam **Job. xxiiii.** Ad nimium calore
transunt ab aquis niui. **Quarta ca-**
est quando sunt nimis parui. quia de-
rebe. psiliunt. **Isti** sunt qui paruū cor-
bentes timent aggredi qdlibet arduū.
Sed serui dei non debent timere bona
agere. ppter aliqua aduersa q possunt
concingere. **Sicut** ostendit **Erisof.** sup
Mat. p. tria exempla. dicit em q sunt
tria genera psonarū. que ppter aduer-
sa no timent agere opa sua. scz. miles.
agricola. et negociator. **No** debet igit
timere serui dei contra vicia certare. cu
sunt milites xpi. **Thi. ii.** Labora sic
bonus miles xpi. **Hiesu.** **Nec** debent ti-
mere bona opa seminare. cum sint agri-
cole dei. quia sicut dicit **Eccl. xi.** Sui
debet timere uentum no seminat. **re. Nec**
debet timere calēta. i. gratias sibi da-
tas. ad lucrandas animas exponere.
Negociamini dum uenio.

Dominica sexta.
Verbo primus.

Nisi habundauerit iusticia ustra
plus q scribarū et phariseoz
Mat. v. Solēt magistri scolarū tres
ordines habere scolarium. quoz qdā
sunt incipientes q indigent primis. Ista
rum elementis. istos magister no docz
p se sed p alios minus eruditos. **Alii**

sunt pfecti. qui adhuc indigent in
structōibus leuibz et planis. istos si-
milr no docz p se sed per alios magis
doctos. **Tercii** sunt pfecti. qui iam ap-
ti sunt sensibz. p fundis. istos magister
p seipm docet et instruit. **Magister** ue-
rus est xpus. **Unde** dicit **Mat. xxiii.**
Unus em ē magister uester xps. **Sco-**
la eius est totus mundus. **habuit** enim
tres ordines scolarū. **Quoz** quidam
fuerunt tempore legis nature. isti om-
no erant rudes et incipientes. et p elemen-
ta et creaturas mundi instruebant. legē
tes in ipis dei potētiam. ex sui magni-
tudine. dei sapiētiaz. ex ordine. dei bo-
nitatem ex utilitate. **Rō. i.** **Inuisibilia**
dei a creatura mundi per ea que facta
sunt intellecta conspiciunt. **Alii** fuerūt
magis pfecti. qui scilz fuerunt tpe
legis scripte. quos deus docuit p ma-
gis eruditos. scilz p **Moysem** et pphē-
tas. **Alii** fuerūt pfecti scz xpiani. istos
xps docuit p seipm sublimiora māda-
ta. ideo opz q eoz iusticia magis ha-
būdat q iusticia ceteroz. **Et** ideo dix-
it. **Nisi** habundauerit iusticia uestra **re**
In hoc igit euāgelio xps nos inuitat
ad pfectam iusticiam. **Deinde** ostēdit
q sit ista iusticia. **Ultimo** que sint sig-
na. **Ad** pfectam autem iusticiam nos
inuitat dicens. **Nisi** habundauerit ius-
ticia uestra **re.** **Iusticia** em scribarū et
phariseoz erat simulatoria. et mercen-
naria. tepida et seuera. **habebant** em ius-
ticiam simulatam. quo ad deum. quo
ad pximos. et quoad seipos. **Nā** quo
ad deū simulabant se habere deuotas
orōnes. **Mat. vi.** **Cuz** oratis no eritis
sicut ypocrite. q amant in sinagogis. et
in angulis platearū stantes orare. **re**
quo ad pximum. **Simulabant** se dare

elemosinas ppter deum. cuz tamen da-
rent eas propter fauorem humanum.
Ibidem. Cum facis elemosinam noli
tuba canere ante te. **Secundo** ad se. **Simu-**
labunt se magna seruare ieiunia. **Ibidem.**
Cuz ieiunatis nō tristes sicut ypocrite
tristes. **Iusticia** autem xpianoz dz
ab ista habundare quia eoz orōes de-
bent fieri cum cordis attentōne. **unde**
ait ibidem. Tu autem cum oraueris in-
tra cubiculum tuum. i. in secretum cor-
dis tui. **Et clauso ostio** scz exteriorū
sensuum. ora patrem tuum. **Elemo-**
sine debent fieri cū recta intentōe. **Ibi-**
dem. Te autem faciente elemosinā. nes-
ciat sinistra tua qd faciat dextera tua.
Ieiunium debz fieri cum cordis et vul-
tus exbilaratōne. **Ibidem.** Tu autē cuz
ieiunas unge caput tuū. **Secundo** eo-
rum iusticia erat mercēnaria. quia ser-
uabant leges et mandata ppter tempo-
ralia assequenda. **Tria** em seruantibz
promittebant scz augmētatio substā-
cie temporalis. **Ysa. i.** Si volueritis et
audieritis me bona terre comedetis. **P-**
longatio vite corporalis. **Leuit. xviii.**
Custodite leges meas atqz iudicia que
faciens homo viuet in eis. **Et pax** tem-
poris. **Dich. iiii.** Conuertent gladios
suos in vomeres et hastas suas in ligo-
nes. **Iusticia** em xpianoz magis ha-
bundat. quia seruantibz euāgelicam p-
fectiōem promittit regnū celoꝝ. **Ma-**
ui. Penitētiā agite. **et promittit** vi-
ta eterna. **Eiusdem. xix.** Centuplum ac-
cipietis et vitam eternam possidebitis.
Promittit pax temporis et eternitatis
Jo. xiiii. Pacē relinquo vobis. pacē
meam do vobis. **Multi** tamen hodie
sunt scribe et pharisei inter xpianos. q
plus curant de temporali cōmodo qz

de celesti regno. plus de vita corpora-
li qz de celesti. plus de pace tēporis qz
eternitatis. **Tercia** eoz iusticia erat re-
pida et remissa. **Scribe** em confidebāt
in sua sciētia. **pharisei** autē in sua vi-
ta. **et ideo** nō curabāt amplius acqre-
re sanctitatis merita. **Iusticia** em xp-
ianoz debz habundare quia de sua
sciētia et transacta vita non debēt cō-
fidere. sed semp ad maiora proficere.
Ibidem. iiii. **Que** quidem retro sunt obli-
uiscens. ad ea uero que sunt priora ex-
tendens mētē. **Sed multi** sunt qui nō p-
ficiunt sed deficiunt. **hodie** em aliquid
faciunt. cras parum. **postcras** minus.
postea nihil. **Tales** sunt lunatici. **Eclē.**
xxviii. **Stultus** ut luna mutat. **Luna**
modo est plena. modo est semiplena.
modo est semiuacua. **mō** tota vacua.
Cum em tres sunt patres satisfactōis.
scz orōes ieiunia et elemosine. **Sunt** q-
dam qui orōnes multas faciunt. ieiun-
nia custodiunt. et elemosinas tribuunt.
Isti sunt luna plena. **postea** dimittit
orōnes. sic sunt luna semiplena. **postea**
dimittunt orōes et ieiunia. et sic sunt lu-
na semiuacua. **Tādē** totum dimittit.
et sic sunt luna tota vacua. **Prover. x.**
Egestatem opata est manus remissa.
manus autem fortium diuitias parat.
Manus remissa opatur egestatem in
mundo. quia priuat in ecclia omnibz
suffragis. **egestatem** in iudicio. quia nō
poterunt habere modicam stillam olei
compassionis. sicut pēz in virginibus
fatuis. **Egestatem** in inferno. quia non
poterunt habere modicā guttaz aque
refrigerantis. ut pēz in diuite epulone.
Sed sancti viri qui fuerunt fortes. cō-
tra mundum. carnem. et dyabolum. pa-
uerunt in mundo diuitias gratiarum.

In iudicio diuitias meritoꝝ. In celo
diuitias p̄mioꝝ. **Quarto** eoz iusticia
erat nimis seuera. **Ma. v.** Audistis qz
dictum est antiquis. oculus pro oculo
dentem pro dente. tunc em̄ deus habe
bat duos officiales valde seueros. scz
veritatē que culpas stricte discutebat.
iusticiaꝝ que culpas seuiere puniebat.
Iusticia autem euāgelica habz pietatē
Nam istis duobus officialibus deus
dedit duos cōsiliarios. scilicet misericordiā
veritati. i. pacē iusticie. **Si igit̄** ueritas
bz culpas ingrere misericordia sibi cō
siliū ut videat si fuerit ibi aliqua igno
rancia. ul̄ infirmitas humana. uel tēp/
ratio dyabolica. **Per ista em̄** culpe al
lenari cōsueuerunt. **Cum uero** iusticia
debz culpas punire. pax sibi cōsiliū ut
nō intendat confusioneꝝ. sed t̄m inten/
dat ut hominem recōsiliat deo. pacifi/
cet p̄ximo. i. tranquillet in corde suo.
Mat. xxix. Ego cogito cogitationes
pacis. i. nō afflic. Et sic uerificat̄ qd̄ di
citur i ps̄. **Misericordia** i. ueritas ob
uauerunt sibi. **Secundo** xps̄ osten
dit que sit p̄fecta iusticia. cum ait. **Au/
distis** quia dictum est antiquis. Iusti
cia em̄ scribarum i. phariseoz erat di
minuta quātum ad utrāqz partē iusti
cie. que est declinare a malo. i. facere bo
num. **Quia** em̄ ad p̄mam partem di
minuta erat. qz non cobibebat animū
ab odio. nec linguam a simplici mēda
cio. sed nec a purio. nec manum a uin
dicta. ut p̄z. **Exo. xxi.** in lege talionis.
Iusticia autem euāgelica ē p̄fecta. qz
cobibet animum ab ira. sicut p̄z hic. i.
a concupiscentia. **Ma. v.** Sui uiderit
mulierem ad concupiscentiā eam iam rē
Et a cogitatione mala. **Ma. ix.** Ut qd̄
cogitatis mala in cordibz uestris. **Lo**

hibet etiam linguam nō t̄m a uerbo in
iurioso. sicut p̄z hic. **Dec t̄m** a simplici
mendacio. **Ma. v.** Sit autēz sermo ue
ster est ē. nō nō. **Sed etia** a uerbo ocio
so. **Mat. xii.** De om̄i uerbo ocioso qd̄
locuti fuerint homines reddent rōnem
de eo in die iudicii. **Cobibet etiaꝝ** ma
num a uindicta. ut scz homo nō uindi
cet iniuriam p̄sonalem. **Ma. v.** Si q̄s
te percussit in dexteram maxillam rē.
Dec iniuriam realē. **Unde** sequit̄. et q
uult tecum in iudicio contendere rē.
Dec uolētē extorsionem. **Unde** seq
tur. **Et** quicunqz te angariauerit mille
passus rē. **Erat etiam** diminuta q̄ tuz
ad secundam partem iusticie. que est fa
cere bonū. quia nō tenebant̄ inimicos
diligere. nec p̄ eis orare. nec eis benefa
cere. **Iusticia autem** euāgelica omnia
ista p̄cipit. **Ma. v.** Diligite inimicos
uestros. benefacite his qui oderunt uos.
i. orate. p̄ p̄sequētibz uos. i. ca. **Tercio**
xpus manifestauit que sint signa p̄fec
te iusticie cum ait. **Vade prius** recoñci
ari fratri tuo. **Qualiter** at̄ ista recoñci
liatio sit facienda. oñdit **Crisostomus**
dicens. **Si cogitatu** offendisti. cogita/
tōne recoñcilia. **Si uerbis** offendisti. uer
bis recoñcilia. **Si opibz** offendisti. opi
bus recoñcilia. **Cogitatu** igit̄ siue cor/
de offendit qui aliquem odit. sed t̄nc
eum recoñciliat quādo odium depo
nit. i. ip̄m diligit. **Alias em̄** deus mune
ra nō recipiet. si quis odium corde re
tinet. **Mat. v.** sicut dicit **Crisost.** Nemo
inter duos inimicos. potest esse fidelis
amicus amboꝝ. **Ideo** i. deus nō uult
esse amicus aliquoz. q̄ diu inter se fue
rint inimici. **Nos autem** in quid fidez
deo nō seruamus. si inimicos eius dili
gimus. i. amicos odimus. **Si offendit**

u^{er}bo detrahendo. debz reconciliare fa-
mam restituendo. cuz p^{er}ciosior sit fama
q^u temporalis subst^{an}tia. p^{er} corpus. **S**i
tenet satisfaccere raptor res restituendo.
Si p^{er}secutor emendam offerendo. mul-
to fortius infamator famam restituē-
do. **S**i offendit factis debz reconcilia-
re factis. **A**lter autem scdm Crisosto.
Nisi quem factis lesisti factis placue-
ris. sine causa oras deum. sine causa ele-
mosinaz facis de rebus. quibus alios
spoliasti. **Q**uid em tibi p^{ro}dest si vnus
pro te orat. et alius aduersuz te deum
interpellat.

Sermo secundus.

Offeris munus tuuz ad alta-
re et ibi recordat⁹ fueris. quia
frater tuus habz aliquid ad-
uersum te etc. **C**u in oi ope nostro tria
attendere demus scz honorem dei. edi-
ficat^oem pximi. et meritum nostr^oru.
Deus est tamē tante bonitatis. q^u p^{ro}
respicit ad nostram utilitatem. et p^{ro}
mi edificat^oem. q^u ad suum honorez.
Offerre em munus ad altare ptin^z ad
honorem dei. sed qui illud offert cum
odio pximi. nec habz meritum et scan-
dalisat proximum. **D**ult igit^r deus vt
homo suum intermittat honorem. vt
sic proximo reconciliatus meritoriam
offerat oblat^oem. **C**risost^o. **V**ide mise-
ricordiam dei que respicit plus homi-
num utilitate. q^u suum honorem. **P**l^u
em diligit concordiam fidelium q^u mu-
nera sua. **D**icit ergo **S**i offeris munus
tuum etc. **N**otandum autez q^u est q^u
duplex munus. s. munus a corde. mu-
nus ab ore. munus a manu. mun⁹ ab
obsequio. **M**unus a corde est munus
amoris. q^u intm est deo acceptum. vt
sine illo nullum aliud munus deo pla-

cet. **N**ihil em ualent offerre deo uerba
nostra p gratiarum act^oem. nec cor-
pora nostra p mortificat^oem. **N**ec res
nostras p elemosinarum largit^oem. ni-
si sibi offeramus corda nostra p amo-
rem. **I**stud p^{er} Luc. xviii. **I**n phariseo
q^u videbat offerre deo uerba sua gr^{as}
referendo. dicens **D**eus gr^{as} ago tibi.
Tu
Corpus suuz macerando dicens. **T**u
no bis in sabbato. **R**es suas ministris
dei largiendo dicens. **D**ecimas de om-
nium que possideo. sed nihil sibi pro-
fuit. q^u nō offererat deo cor suū ipm
deum. et pximum diligendo. **N**ō em
deum diligere poterat qui omnes p^{ro}
mos contēnebat dicens. **N**ō sum sicut
ceteri hominum raptores. iniusti adul-
teri. uelut etiam hic publican⁹. **S**ubi-
canus aut^{em} stans pcutiebat pectus suū
etc. **A**ltare sup q^u demus offerre deo
munus amoris. est altitudo trinitatis
de qua dicit **E**xo. xx. **N**on ascendes
ad altare meum p gradus. ne reueletur
turpitude tua. **I**n trinitate em nō sunt
gradus inquiredi. ut p^{er} maior filio. p^{er}
filius minor patre. u^{el} sp^{ir}it^us sanctus mi-
nor utroq^{ue} credat. **U**nd^o **A**rrius istos
gradus facere uoluit. ideo sua turpitu-
do reuelata fuit. quia p os blasphemū
omnia sua interiora emisit. **I**stud igit^r
munus amoris demus offerre sup al-
tare sancte trinitatis. vt scz diligamus
p^{ro}rem qui p suam potētiam nos crea-
uit. **F**ilium qui p suam misericordiaz
nos redemit. **E**t sp^{ir}it^um sanctum qui per
suam gr^{am} nos in filios adoptauit.
Frater autem noster est quilibz xp^{ist}ia-
nus. que si offendimus reconciliare deo of-
ferre nō possum⁹. quia sicut dicitur. i.
Jo. iiii. **S**i quis dixerit qm diligo deū

et fratrem suum odit medax est. **Dicitur**
autem omnes christiani fratres quia omnes
ab uno patre creati uno precio redempti
uno fonte regenerati et ad eandem here
ditatem uocati. **Secundum** est munus ab
ore quod est munus orationis quod est deo
ualde odoriferum. **ps.** Dirigat orationem meam
sicut incensum. **Fumis** incensi est leuis
calidus et odoriferus. **Tunc** igitur oratio est
sicut incensum quando est leuis calida et
odorifera. **Tunc** autem est leuis quando
habet secum humilitatem que sic eam fa
cit leuem quod usque ad celum ipsam dedu
cit. **Eccl. xxxv.** Oratio humiliantis se nu
bes penetrabit. **Tunc** est calida quando
habet secum feruentem caritatem. **Eccl.**
l. Quasi ignis effulgens et thus ardens
in igne. **Thus** quidem ardet in igne quando
oratio fundit a feruenti corde. **Tunc** est
etiam odorifera quando habet secum pu
ritatem. **Apoc. v.** Habentes singuli
citharas et psalteria aureas plenas oli
uorum. **Altare** autem super quod orationes nos
tras deferimus est ipse christus quia per ipsum
omnes orationes offerimus dicentes per
dominum nostrum Iesum christum filium
tuum. **Sicut** enim a sole propter nimiam
distanciam non possumus habere lumen
vel ignem nisi mediante crystallo uel ali
quo simili. **Sic** nec a patre propter suam
nimiam excellentiam aliquam gratiam pos
sumus percipere nisi intercedente media
tore. **Dicit** autem christus altare terrenum
enim et aureum. **De** primo dicit **Exo.**
xx. Altare de terra facietis mihi. **De** se
cundo. **Reg. xvi.** Altare enei erat
coram domino. **De** tercio **Apoc. viii.**
Data sunt ei incensa multa ut adoleret
de orationibus sanctorum super altare aureum
et in christo quidem tres sunt substantie scilicet

caro mortalitati subiecta et quantum ad
hoc fuit altare terrenum anima inuictis
sima et quantum ad hoc fuit altare enei.
Et deitas preciosissima et quantum ad
hoc fuit altare aureum. **Frater** noster
est ipse christus quem si per peccatum offendimus
per ueram confessionem reconciliare debe
mus. **Dicit** autem christus dominus noster
frater noster et minister noster. **Deus** autem
dicitur per sublimitatem frater per equalita
tem minister per inferioritatem. **Christus** igitur
uocat se dominum nostrum ut ostendat
quod sit maior nobis ratione nature diuine.
Io. xii. Vos uocatis me magister et
domine et bene dicitis sum etenim. **Uo**
cat se fratrem nostrum ut ostendat quod sit
equalis nobis ratione nature humane.
Hebr. ii. Non confundit eos fratres uo
care dicens. **Uocabo** fratibus meis
nomen tuum. **Uocat** se ministrum no
strum ut ostendat quod fuit minor nobis
ratione humilitatis profunde. **Luce. xxi.**
Ego autem in medio uestrum sumi sic
qui ministrat. **Tercium** est munus a ma
nu quod consistit in largitione elemosina
rum. **Unde** dicitur de muliere forti. **Pro**
uer. xli. **Danum** suam aperuit inopi
et palmas suas extendit ad pauperes.
Frustra autem mulier fortis manu ap
ret si eam uacuum haberet. **Ideo** dicitur
intelligi quod homo misericors debet ad
pauperes habere manum aptam extensam
et plenam. **Aptam** ut det cito et faciliter
Eccl. iiii. **Cor** inopis ne affligas et ne
protrahas datum angustiati. **Exten**
sam ut det cum uniter. **Sunt** enim quidam
qui uidentur habere manum ad se et ad
suos propinquos tamen reflexam sed etiam
debent ad alios habere extensam. **Lu.**
vi. **Omni** petenti te tribue. **Plenam** ue
ro ut det abundanter. **Job. iiii.** **Si**

multum tibi fuerit habundanter tribue
Altare est cor nostrum sup quod elemo
sine nostre immolant. quando eas faci
mus cum cordis hilaritate. **ii. Coz. ix.**
Hilarem datorem diligit deus. **cu3** cor
dis compassione **Job. xxx.** Compati
ebat anima mea paup. **cu3** cordis re
cta intentone. **Da. v.** Desciat sinistra
tua quid faciat dextera tua. **De isto al
tari cordis nostri dicit Exo. xxxvii.**
Fecit altare thimiamatis de lignis set
him. **Lignum sethim est leue. increma
bile. et imputribile. quia cor nostz no
debz aliquo peccati pōdere p̄graua
ri. nec aliquo igne tribulatonis cōsumi.
nec aliquo fetore peccati corrūpi.** **Fra
tres nostri āgeli sunt. quos tunc offen
dimus. quando eorum inspiratōnibus
nō obedimus. Tunc autem eos recon
ciliamus quando eoz inspiratiōes reci
pimus. et tunc ipi nostras elemosinas
deferunt ante deum. Dicunt autem fra
tres nostri. quia eūdez habemus p̄rem
et ad eādem facti sumus imaginē. et ad
eādem uocati hereditatem. **Quartum
est munus ad obsequio quando scz to
tum corpus nostrum. et totam vitam
nostraz. in dei obsequio mancipamus
Juxta illud Lu. i. Seruiamus dño in
sanctitate. et iusticia corā ipō. omnibz
diebus nostris. Dēmus em̄ seruire dō
cum mundicia cordis. cum iusticia bo
ni opis. cum rectitudine intentōnis. et
cum longanimitate finalis intentōnis
et cōsummatōnis. **Altare est fides. quia
nisi opa nostra in fide opent̄. inutilia
reputant. Hebr. xi. Sine fide impossi
bile ē placere deo. **Frater noster ē spūs
quem tunc offendimus. quando sensua
litate sibi p̄ponimus. Tunc autē eū
reconciliamus quando sensualitatē sibi********

subiciamus. **Deus quidē in domo ani
me nostre posuit fratrem et sororez. vi
rum et uxorem. dominā et ancillaz. id ē
rationem et sensualitatez. ut scilicet ratio
sensualitatem instruat tanquā frater
sororem suam. et eam corrigat tanquā
vir uxorem suam. et eam sibi subiciat
tanquā dñā ancillam suā.**

O **S**ermo tercius vnde supra.
Omnis qui irascit̄ fratri suo re
us erit iudicio. **Scdm̄ bñm̄ Au
gustinum de ciui. dei. urz ira
et ceterae anime passionēs cadant in sa
pientem. aliter sentiunt Stoici. aliter pa
ripaterici. aliter xp̄iant. Stoici em̄ di
cunt h̄mōi passionēs nō cadere in sapi
entem. **Quis em̄ quādoq; aliqua susti
neat aduersa. tamen in ipis retinet fir
mum animū et constātem. Vnde refert
Seneca de Socrate. q̄ potōnez veneni
sibi iniuste oblatam tanquā medicamētū
immortalitatis bibit. et de aīe immor
talitate diu disputans. potōnem illaz
letus et bibēs hausit. **Paripaterici ve
ro dicunt. has passionēs in sapientē ca
dere. sed moderatas rōniq; subiectas.
Et ponit exemplum Seneca de Xeno
phonte rege. qui audita filii morte do
lens coronam de capite deposuit. **Et
audito q̄ fortiter pugnado occubuit.
depositam coronam resumpsit. dicens
se magis gaudere de filii virtute q̄ de
morte dolere. **In disciplina autē xp̄ia
na. vt in eodem li. Aug. de ciui. dei. di
cit. **Nō querit utru3 pius animus iras
catur aut tristet. sed vnde. **Da ut ideoz
dicit in li. retractatōnum. **Aliud ē iras
ci fratri. aliud culpe fratris. **Non em̄
fratri irascit̄. qui pctō fratris irascit̄.
Dicit ergo. **Omnis qui irascitur fratri
suo rē. Sicut in quolibet pctō potest********************

esse gradus culpe ita et pena. **N**ā eodē genere peccati pōt quis aliquādo peccare grauiter aliquando grauius aliquando grauissime. **S**imilis gradus etiam est in pena. et illud ostēdit dominus in peccato ire. et habet tres gradus. **P**rimus est quādo ira tū est in animo. et nota tur euz dicit. **O**mnis qui irascit fratri suo. **S**ecundus quādo manifestat in exteriori signo. quō notat cum dicitur. **S**ui autē dixerit fratri suo racha. et c. **E**st autem racha scōm Remigium hebraicum. et est interiectō indignātis. **V**el cum diceret a dolēte heu. ab irascēte bem. a cadente a a. **T**ercius quādo manifestat in cōtumelioso verbo. quō notat cum dicit. **S**ui autē dixerit fratri suo faue. **D**e isto triplici gradu sic dicit **Aug.** et **Beda.** **I**n primo est unum scz ira sola. **I**n scōdo sunt duo scz ira et vox. que irā significant. **I**n tercio sunt tria scz ira. vox et in voce vitupatōis expfio. **S**icut autem est gradus in culpa ita et in pena que expmitur nomine iudicii. **C**oncilium et gebēne. **P**er que tria pena infernalis intelligit. **S**ed nomine iudicii intelligit pena grauis. quā debet prime ire. **I**n iudicio em causa discutitur. et adhuc locus est defensionis. et nō tunc reus est in piculo graui. **D**omine concilium intelligit pena grauior. quā debetur secunde ire. **I**n concilio em cause sentētia diffinit. adhuc tamē pena differtur et locum habet dilatio. et tunc reus est in piculo grauior. **D**omine gebēne ignis intelligit que ē pena grauissima que debet tercie ire. **T**unc enim datur sententia diffinitiuā. nec locum habet defensio vel dilatio. et tunc reus est in piculo grauissimo. **I**llud autem totū intelligit de ira deliberata que odium

nuncupat. **E**st igitur primus gradus ire quando est in animo. scōm autem **Damasce.** **I**ra est accētio sanguinis circa cor. **I**sta autem accētio quadrupliciter fit. **I**n aliquibus em ignis iracundie cito accendit et cito extinguit. **I**sti secundum **Grego.** sunt similes siccis arboribus in quibus ignis cito accendit et cito extinguit. **I**sti sunt ceteris deteriores. et sunt similes teste que dum adhuc recens est facilis est ad recipiēduz. sed igne adusta difficilis ad pēdendū. **I**n aliis tarde accendit. et tarde refrigeratur. **I**sti secundum **Grego.** similes sunt lignis grossioribus. in quibus ignis tardius accendit et tardius extinguit. **I**n aliis vero ignis iracundie tardius accendit et cito refrigerat. **I**n aliis ignis iracundie cito accendit et tarde extinguit. **I**sti sunt ceteris meliores. d. quibus dicit **pphā.** **I**rascimini et nolite peccare. **P**ena huius ire prout est in animo est iudicium. **T**alē em ad iudicium citabit. **E**t qualiter illud pceptum diliges proximum tuuz si cut teipm seruauerit requiret. et inuenietur. quō dilexerit eum minusquā sua. quia bona sua sibi nō cōmunicauerit. **D**iligit minusquā suos. quia ppinquis suis tū bñ fecit. et minusquā se. quia corpus suuz salutē anime fratris pposuit. **S**ecundus gradus est quādo ira est in signo. **S**igna autem odii sunt locutionem subtrahere. faciem auertere. et hōmō. **S**ui autē vexillum tirāni occulte habet in castro. huius castroz sit iam captum. nō tamē apparet captio nisi quādo erigit. **S**ic et quādo odium latet in animo captus est homo a dyabolo. **S**ed tamen eius captō nō videt nisi quādo signa odii manifestant. **P**ena huius ire ē consiliuz. quia cōtra tales in consilio sancte tri //

nitatis sentētia dicitur / qz sicut fecit
aliis sic fiat sibi. Quia em̄ contra pxi-
mum habuit signum rancoris. ideo cō-
tra ip̄m signa ire sue ostēdit deusa to-
tus angeloꝝ exercitus ⁊ sanctoꝝ cet̄.
Signum magne ire dei erit. quia tales
de tormentis nō liberabunt. immo si
oīms sancti. p̄ eis orarent illi nō libera-
rentur. **Hiere. vii.** Noli orare p̄ popu-
lo hoc. ⁊ ne assumas p̄ eis laudem ⁊ o-
rōnem. ⁊ nō obsistas mihi. quia nō ex-
audiam te. **S**ignum magne ire angelo-
rum erit. quia ip̄os igni eterno tradēt.
Mat. xii. Dixerit filius hominis āge-
los suos. ⁊ colligent de regno eius om-
nia scandala. ⁊ mittent eos in caminuz
ignis. **S**ignum ire magne sanctoꝝ erit.
quia modicum suffragium eis nō im-
pendēt. sicut p̄ in diuite epulone. **Cer-
cus** gradus est quādo ira est in cōtu-
melioso verbo. vocando sc̄z faruū fra-
trem suuz. **V**idet̄ autem q̄ xp̄s ⁊ apo-
stolus oīra hoc fecerunt. xp̄s em̄ disci-
pulos suos stultos vocauit dicens. **Lu-
ce vlti.** O stulti ⁊ tardi cord. ⁊c. **Apo-
st. Gal. iiii.** O insensati galat. **S**ed sci-
endum q̄ sicut dicit **V**idorus in li. de
summo bono. quadripartita ē loquēdi
rō. ul̄ quia bonum bene. ul̄ malū male.
seu bonum male. seu malum bene. p̄fer-
tur. **B**onuz quippe bene loquitur. qui ea
q̄ recta sunt humilr annūciare uidetur.
Maluz male loquit̄ qui quodlibz fla-
gicium suadere conat̄. **B**onuz male lo-
quit̄ q̄ rectum aliqd̄ arrogāter p̄dica-
re sentitur. **M**aluz bene loquit̄ qui al-
quod narrando uicium detestatur. ut
ab eo homines auertant̄. **X**p̄s igitur
⁊ apostoloꝝ uocauerūt illos stultos nō
ut cōfunderēt. sed ut corrigerēt. **P**ena
que debet huic ire ē gebēna ignis. dicit̄

tur autēz gebēna. a geos qd̄ est terra ⁊
hennos qd̄ est p̄fundum. quia infern̄
est in p̄fundo. i. in centro terre. **E**t tal-
locus competit p̄ctōribus p̄pter elon-
gatōnem. obscuritatem ⁊ frigiditatem.
Nullus em̄ locus tm̄ distat a celo q̄tm̄
medium terre. **I**deo dignum est ut sic
homo elongauit se a deo p̄ p̄ctm̄. Sic
etiam elongetur a celo p̄ nouissimū lo-
cum. **N**ullus locus est obscurior q̄ me-
dium terre. ideo dignuz est ut q̄ dilere-
runt opa obscura tenebraruz. teneatur
in locis obscuris penaz. **N**ullus locuz
est frigidior q̄ medium terre. ideo dig-
num est ut p̄ctōres qui fuerunt frigidī
in dei amore. semp̄ stridant dētibz p̄
nimio frigore. **P**otest autē addi quar-
tus gradus sc̄z ire. quādo est p̄ iniurio-
so facto ul̄ uerbo. quod notatur cū di-
citur **A**udistis. quia dicit̄ ē antiquus
Nō occides. **I**stud autem homicidū
multis modis cōmittitur. **H**omo qui
dem habz tres res. sc̄z corpus. animam
⁊ famam. **C**ōmittit igitur q̄s homici-
dium q̄tm̄ ad res ip̄as. in recipiēdo
Ecc̄. xxxiiii. **P**anis egentū uita pau-
pis est. qui defraudat illum homo san-
guinis est. quātum ad corpus non tm̄
gladio necando. sed etiam necessitatis
tempore nō subueniēdo. **A**mbro. **P**as-
ce fame moriētem. si nō pauisti occidi-
sti. quātum ad animaz tripliciter. **A**ut
malum exemplum prebendo. **Rō. xiiii.**
Noli cibo tuo illuz p̄dere. p̄ quo xp̄s
mortuus est. **A**ut ueritatem uice tacen-
do. **Gre. Tot occidimz quot ad mor-
tem ire tepidi tacentesqz uidemus. Aut
p̄ctm̄ mortale cōmittēdo. Sapien. xvi.**
Occidit homo p̄ maliciaz animā. quā-
tum ad famā detrahēdo. **Ecc̄. xxviii.**
Flagelli plaga liuorem facit. **P**laga

lingue cōminuit ossa. **P**ena huius ire
est iudiciū illud. scz de quo dicit **Ma.**
xxvi. Omnis qui accipit gladium gla
dio pibit. **I**ste autem gladij faciet in
damnatis triplicem mortem iuxta illd
Ezechie. xxi. Duplicet ac triplicet gla
dius interfectoz. **P**rima mors erit qz
igne inextinguibili cremabunt. **I**sta erit
mala. **S**ecundo quia beatorz cōsortio
sepabunt. **I**sta erit peior. **T**ercia quia
dei visione priuabunt. **I**sta erit pesti
ma. **Mat. xii.** **E**xibunt angeli **I**ste
buntur. **I**stud respicit separatōnem a
cōsortio beatorz. **E**t mittent eos in
caminū ignis. illud respicit ignis inextinguibilis cruciatus eternos. **I**bi erit
fletus **I**stridor dentium. illud respicit
dumine iustonia ppetuum damnū. **I**n
sio em dei sanctos letificabit. **I**n amo
rem inflābunt. **E**t quia damnati visi
one dei carebunt. **I**deo sp in fletu erūt
et sp dentibus stridebunt.
Dominica septima post octa. **P**en
tēcostes.

Sermo primus.
Quoniam turba multa esset cū **H**ie
su nec haberent quōd manduca/
rent. **Mat. xii.** **S**icut dicit
Enos. **N**ō est credendum qz turbe sine
viatico ad dominum in solitudine ve
nerunt. sed prima et secunda die omnia
consumperunt. **E**t ideo xps tertia die
omnibus iam consumptis miraculum
fecit. **I**deo autem tam diu secum mane
bat. **I**ste ppter suos infirmos quos sa
nare affectabat. **U**nde dicit **Mat. xv**
Ubi de isto miraculo agit. **A**ccesserūt
ad eum turbe multe habentes cecos et
claudos. **S**ive ppter documenta sa
lutaria q ab eo audiebāt. **S**ive ppter
exempla sanctitatis q in ipso videbāt

Iste due cause ultime ponunt in glosa.
Mat. xv. **S**uia igit turbe iam triduo
cum eo fuerant et alimēta nō habebāt.
xps illud cōuiuium eis fecit qd qdem
Cōuiuium cōmendabile ē ex parte xpi
facientis. ex parte cōuiuarum. et ex par
te ministrātorz. **E**x parte igit xpi tria
cōmendabilia fuerunt. **P**rimo humili
tas in cōferendo cum dicit. **C**ōuocati
discipulis. **G**lo. sup **Mat. xv.** **C**on
uocat discipulos. **U**t doceat maiores
minoribz sua cōsilia cōmunicare. **P**ōt
autem circa cōsilia triplex esse respben/
sio. **O**na ex parte petentis cōsiliū qn
habz intellectum nimis supbum. **A**lia
ex parte dātis quādo nō habz sensuz
prouidum nec animum iustum. **T**ercō
ex parte rei de qua petit. quādo nō bz
decētem titulum. **D**ebz igit in illo qui
petit cōsiliū. esse mens humilisa mā
suetā. ut scz suo sensui nō nimis credat.
qd est contra multos qui credunt sibi
sufficere et cōsiliis nō indigere. **B**erū.
Omnia illi desunt qui sibi nihil decē pu
tat. **Aug.** **U**bi dixisti sufficit. tibi defeci
sti. **U**bi tibi placuisti. tibi pusti. **P**rouer
bioz. **xxvi.** **V**idisti hominem sapien
tem sibi videri. magis spem illo habe
bit insipiens. **I**n illo autē qui dat cō
siliū debz esse discretio prouida. **I**n
concussa iusticia **A**mbro. in li. de offi.
Secure salutem nostram illi viro com
mittimus. qui sic iustus et prudens. **F**a
cit em iusticia ut nullus sit fraudis me
tus. **F**acit prudentia ut nulla erroris
suspicio sit. **I**n causa de qua petit. dēt
esse utilitas et necessitas. quia nō debet
cōsiliū peti de rebus supuacuis. **E**ccē.
iii. **I**n supuacuis rebz noli scrutari ml
tipliciter. **n**ec de rebus vanis ps. **N**ō se
di cum cōsilio uanitatis. **n**ec de rebz

prauis ppetrandis qz sicut dicit **Job**
v. Consilium prauoz dissipat sed de
rebus vtilibus et necessitatibus in. Re.
i. Accipe cōsiliū a me et salua animā
tua. **Secundo** in xp̄o fuit pietas in
patiēdo cum dicit **Miseror sup tur**
bam. olim erant quatuor incōpassibi
lia et dura scz deus angelus celū et mors
Deus em̄ hominē sibi recōsiliare no
lebat. angelus hominē non diligebat.
nec animas deferebat. celum nulluz sus
cipiebat. mors omnes deuorabat et ad
tartara rapiebat. **Sed** mō recessit tota
duricia et aduēit magna misericordia.
Nam in xp̄o tanta pietas fuit. qz ho
minem sibi reconciliavit. **Rōs. v.** Cum
em̄ essemus inimici reconciliati deo su
mus p mortem filii eius. **De** ista sua
pietate effudit in angeluz et eum sic cō
passibilez fecit. qz hoiez deinceps tāqz
suuz ciuem dilexit. et in paradysum aīas
deportauit. unde sup illud **Mat. ult.**
Nolite expauescere. dicit **Grego.** Vos
autem cur expauescitis qui uestros cō
ciues videtis. **Sic** effudit in celū. qz ip̄m
intm̄ flexibile fecit. qz ad omnem iustū
suscipiēdum statim se flectit. **In** cuius
significatiōnem sup **Stephanū** se ape
ruit et eum recepit. **Sic** effudit in mor
tem. qz que prius erat terribilis et dura
facta est dulcis et mansueta. ita qz a ius
tis nō timet sed desiderat. **Phil. i.** De
fiderium habens dissoluit. et eē tuz xp̄o
Tercio in xp̄o fuit liberalitas in satu
rando cum dicit. Manducauerunt et
saturati sunt. **In** pctōribus est fames
continua. Eoz em̄ memoria est fame
lica. quia semp volūt recordari de im
mundicijs pctōrum **Rome. xi.** In mē
tem nobis veniunt cucumeres et pepo
nes porri et cepe et allia. Cucumeres et

pepones sunt dulces et suaves et signifi
cāt pctā suauia. sicut gulā et luxu. **por**
ri cepe et allia sunt acerbā et significant
pctā acerbā. sicut tristitiam iram et in
uidiam. **Item** intelligentia eoz est sal
melica. quia semper volunt inuestigare
curiosa. **Eccē. vii.** Deus dedit hominē
rectum. et ip̄e infinitis se miscuit quēsti
onibus. **Et** voluntas eoz famelica ē
quia semp volunt diligere vana. **ps. 3.**
Ut quid diligitis vanitatez. **et in** su
turo at iste tres potentie saturabuntur
Nam scdm̄ **ber. filij** saturabit intel
ligentiam plenissima cognitiōe. **Spūs**
sanctus volūtatem suauissima dilecti
one. **Pater** memoriam securissima utri
usqz retentiōe. **Secundo** istud cōmuniū
fuit cōmendabile ex parte cōmuniū.
in quibus tria fuerunt qz xp̄m ad misē
ricordiam induxerūt. **Primū** est patiē
tia in sustinēdo. cum dicit **Triduo** sus
tinuit me. **ut** triduo pseuerant mecum
ut dicit **Mat. xv.** Sui vult ergo a do
spūaliter pasci. secum triduo cōmoret
Primus dies est dolor contritiōis. **Se**
cundus pudor cōfessionis. **Tercius** la
bor satisfactiōis. **Istud** ē tridū quo
in desertum penitentie iur. ut deo gra
tum sacrificium offerat. **De** quo dicit
Exo. viii. ult. scdm̄ **Glosam.** Turba tri
duo dominuz sustinet. cum multitudine
fideliū pctā sua p penitētiā decli
nans. ad dominū se in ope in locutiōe
et cogitatiōe conuertit. **De** primo dicit
vi. Sicut exhibuistis membra uestra s
uire immundicie et iniquitati ad iniq
tatem etc. **De** scdo. i. **Regū. ii.** Recedāt
uetera de ore v̄ro etc. **De** terco. **Ephē**
ii. Renouamini spū mentis uestre. etc.
Scdm̄ qd xp̄um ad misericordiam in
duxit fuit labor in veniēdo. cum dicit

Quidam autem ex ip[s]is de longe uen-
runt. sc[ilicet] com[un]e glo[ria] Ad seruitium dei. q[ui]da[m]
ueniunt de p[ro]p[ri]e. Quidam de minus p[ro]p[ri]e.
Quidam de longe. Sui em[en]t integri/
tatem mentis ⁊ corporis seruant de p[ro]p[ri]e
ad deum festinat. qui uero co[n]iugio
uic[er] nullis tamen alijs flagicijs inqui-
nat. de minus p[ro]p[ri]e uenire cognoscitur.
Sui autem post multa flagicia co[n]uer-
titur de lo[n]ge uenire p[ro]bat. Ephe. ii. De
mens euangelisabit pacem uobis qui
longe fuistis. pacem his qui p[ro]p[ri]e. De
cunctum hoc igit[ur] de p[ro]p[ri]e uenit uirgo
braque mentis ⁊ corporis integritatem s[er]u-
auit. De minus p[ro]p[ri]e Elizabeth uirga
ta. q[ui] in suo uirgino honeste uixit. de lo[n]ge
ad galgalena. q[ui] post multa flagicia
ad deum totaliter se co[n]uertit. Terciu[m]
q[ui] xpm ad misericordiam induxit fu-
it uictus deficientia in redeundo. cum
d[icitur]. Si dimisero eos ieiunos in domu[m]
suam deficient in uia. Circa q[ui]d no-
tandum q[uo]d sunt quatuor genera homi-
nu[m] q[ui] difficulter ieiunia ferre possunt.
sc[ilicet] a magna egritudine co[n]ualescentes.
Itinerantes. pueri ⁊ senes. Tales sunt q[ui]
de nouo ad penitenciam ueniunt. ideo
cibo uerbi dei indigent. quia ip[s]i co[n]ua-
luerunt de magna infirmitate peccati.
Hebre. xi. Co[n]ualuerunt de infirmitate
ip[s]i aggressi sunt uia[m] paradisi. ii. Regu[m]
xix. Surge comede grandis em[en]t tibi re-
stat uia. Glo. sup. Mathe. xv. Perit
q[ui] sine celesti pane ad patriam tendit.
Ip[s]i tanq[ui]am pueri sunt recenter in gra[ti]a re-
nati. i. Petri. ii. Quasi mo[n]do geniti infan-
tes sine dolo. lac concupiscite. Ip[s]i q[ui]q[ue]
fuerunt in peccatis inueterati psal. In-
ueteraui inter omnes inimicos meos.
Tercio istud co[m]muniu[m] fuit co[m]medabile
ex parte ministratum. i. ex parte disci-

puloꝝ. Fuit tamen in eis q[ui]dam res
hensibile. quiddam tolerabile. ⁊ q[ui]da[m]
co[m]mendabile. Fuit resphensibile istud.
quod dixerunt. unde istos quis pote-
rit saturare panibus in solitudine. No[n]
em[en]t de hoc debuerunt dubitare. cu[m] pau-
lo ante xps quinq[ue] milia hominum de
q[ui]nq[ue] panibus saturauit. ut habetur su-
pra Jo. vi. Ip[s]e aute[m] domin[us] no[n] eos
inclamauit sed leuiter interrogauit di-
cens. Quot panes h[ab]etis Gal. vi. Vos
qui sp[irit]uales estis. instruite h[om]i[n]i in sp[iritu]
ritu leuitatis. Non dixit in sermone le-
uitatis. nec in disciplina leuitatis. sed
in sp[iritu] leuitatis. Quidam em[en]t corrigendi
sunt in sermone asperitatis. Alii in dis-
ciplina seueritatis. Omnes aut[em] in sp[iritu]
leuitatis. quia q[ui]cumq[ue] sonet in uo-
ce asperitatis. in correctio[n]e seueritas. semp[er]
debet esse in corde tranquillitas. Qua[n]do
autem quidam simplicitate ducunt. Si-
cut erant isti discipuli. tunc tales corri-
gendi sunt cum sermone leuitatis. ⁊ cu[m]
sp[iritu] leuitatis. Secundo fuit in eis quidda[m]
tollerabile. sc[ilicet] quia necessitati uite sue
panes reseruabant. Sed contrariu[m] ui-
detur quod dicit[ur]. Ma. vii. Nolite sol-
liciti esse in crastinum. Sed aliud e[st] ha-
bere sollicitudinem nimiam p[er] qua[m] cele-
stia temporalib[us] postponunt. que e[st] p[er]
hibita. Unde dicit[ur]. Luce. Primum q[ui]te
regnum dei. Aliud est habere. p[er]uide-
tiam qua laborado uite necessaria ac-
quirunt. que est concessa. psal. Labo-
res manuum tuarum. q[ui] manduca. ⁊c.
Ideo labor est exercendus. sollicitudo
tollenda. Aliud est seruare ordinatio[n]e[m]
diuinam qua deus ordinauit. ut p[ro]di-
catorib[us] uerbi dei a subditis ministr[etur]
necessaria. i. Coꝝ. ix. Deus ordina-
uit his qui euangelium annunciant. de

euangelio viuere. vñd dicit Luce. Dignus
est enim oparius mercede sua. Tercio
fuit in eis quiddam commendabile. quia
in distribuendo panes xpo reuerenter
assistebant. ppter qd instrumur. qd p/
latis debemus subici. et in animo eos
nobis humiliter pponendo. et in signo
eis assurgendo. et genua flectendo. et in
ope eis velociter obediendo. Hebre. xiiii
Obedite. Ecce obediētia opis. pposi
tis vestris. Ecce humilitas cordis. qz
debz reputare eos sibi in omnibus esse
platos. et subiaccete eis. Ecce reuerētia
cordis cum signo corporis.

Misereor sup turbam quia ecce
iam triduo sustinent me. Id
est misericordia tantum erat
in celo. vñde psal. Domine in celo mise
ricordia tua. Deinde descendens de ce
lo inclusit se in quodam angulo. i. i iu
deoz populo. ps. Notz in iudea deo.
Deinde effudit se in virginis uterum.
psal. Suscepimus deus misericordiaz
tua. Et eadem diffusa est in vniuerso
mūdo psal. Misericordia domini ple
na est terra. Et sic deus q tm videbat
esse misericors sup turbam angeloz. et
postmodum sup turbā iudeoz. Ad
est misericors sup turbam oim fidelū
ideo dicit Misereor sup turbam. De
illa autem misericordia tria dicuntur.

Primo ponit pmpctudo misericor
die. Secundo causa motiua misericor
die. Tercio effectz misericordie. Prop
ctudo diuine misericordie notatur in
hoc qd dicit. Misereor sup turbā. Pri
mo ponit pmpctudo misericordie.
quā quidem pmpctudinē tria faci
unt. scz proprietas naturalis. potētia
vniuersalis. et expientia singularis. Si
cut em naturalis propetas ignis ē ca/

lesfacere. Sic proprium est dei semp mi
sereri et parcere. Dionisius. Neqz em pro
priū igni est infrigidare. neqz boni nō
bona producere. quia igit misereri est
deo proprium. ideo punire est deo ali
enum nō voluntarium. sed etiaz tardū
et em sic alienū dicit. Psal. xxviii. Ali
enum est opus eius ab eo. hoc loquit
de ope punitōnis. Apis em habz mel
lificare. et hoc est suum officium pro
prium. habz etiam pungere. quādo s.
molestat. et hoc est sibi alienum. Sic et
domin9 quādo dat mel sue misericor/
die facit officium sibi proprium. Quā
do vero adhibz stimulum iusticie facit
officium sibi alienum. Est etiam inuo
luntariū quia inuite punit. Isa. i. Heu
consolabor sup hostibus meis. et vni
dicabor de inimicis meis. ubi dicit qd
More pū patris eos lz inimicos plā
git et pcutit. Est etiam tardum quia si
cut dicit Crisost. Illud qd homo faci
dum naturam facit cito facit. Illud āe
qd cōtra naturā facit tarde facit. Sic et
deus cito facit opus misericordie. qz ē
scdm naturam. Tardē opus iusticie.
quia est contra naturam suam. Rō. ii.
An diuitias bonitatis eius et patientie
et longanimitatis contēntis. Si igitur
opus iusticie est deo alienum inuolū
tarium et tardum. Querit Crisost. sup
Ma. quare ergo punit? et respōdit. qz
compellit. vñde ait. Deus em inuitus
et cum magno dolore compellit pō
res damnare. Non em sic dolet q ipse
ab eis offendat. sed quia violenter co
gitur aliquē pdere qui ones cupit sal
uare. Deinde querit dicens. Cum in po
testate sua deus habeat pdere et salua
re. quis eum inuituz compellit? et respō
dit tu. qui nō desideras misericordiaz

dei. Nam sicut qui desideranti miseri/
cordiaz denegat crudelis est. Sic q nō
desideranti misericordiam pstat inius/
tus est. Deinde terco qrit dicēs. Cuius
est homo q nō desiderat misericordiā
dei. Respondit. Tu qui pmanes i pec/
catis. Desiderare em misericordiā dei
est conuerti ad deum. Ille em deside/
rat misericordiā dei qui timz iram ei.
Sui autem nō timet nō desiderat mise/
ricordiam sed contemnit. Scdm qd fa/
cit deum promptum ad misericordiā
est potentia vniuersalis. qto em quis
est magnanimior tanto ad intelligen/
tiam p̄ior. hoc videmus in animali/
bus. in hominibz. Nam inter anima/
lia ea q sunt nobiliora. ad indulgēdū
sunt magis p̄na. et ecōuerso. Vnde leo
a catulo puocatus se nō vindicat. pp/
ter suam magnanimitatē. et catuli vili/
tatem. Sed si catulus mordet catulum
statim mutuis morsibus se lacerāt. qz
vilia animalia sunt. Similr videmus
q boies magnanimes sunt ad indul/
gentiam faciles. Ambrosi9. Procul a
magnanimis cupiditas vltōis. iu. Re.
xx. Reges domus israhel clemētes sūt.
Ecōuerso autem mulieres. quia sunt
viles. et fragiles. adeo sunt ad iraz. et ad
vindictam faciles. Eccl. xxv. Non est
ira sup iram mulieris. Deus igit cū sit
omnipotēs. nos viles. et inutiles n̄as
iniurias pupendit. et si eas recognosci/
mus statim remittit. et hoc ppter suaz
maiestatem. et nostram utilitatē. psal.
Excelsus dominus. et humilia respicit.
Ac si dicat. quia ipse est excelsus p po/
tentiam maiestati. Ideo humiles respi/
cit oculo pietatis. Sapiē. xi. Misere/
ris omnium. quia omnia potes. Ac si di/
cat. quia tu habes potentiam vniuer/
-

salem. ideo habes misericordiam gene/
ralem. Et in isto sensu loquit ecclesia.
Deus qui omnipotētiam tuā p̄cendo
maxime. et miserando manifestas. Ter/
cium qd facit deum p̄mptum ad mi/
sericordiam. est experientia singularis.
Dolestiam em morbi medicus trib9
modis scire potest. Aliquādo p suam
sciētiam theoreticam. et tunc est infirmo
multum misericors. Aliquādo p quan/
dam practicam. et exercitōnez longā.
et tunc ē magis misericors. Aliquādo
p xp̄ientiam quādo in pp̄ria p̄sona
infirmitates plurimas exptus est. et tūc
est maxime misericors. et ideo bonuz ē
ut ipi aliquādo infirmēt. ut infirmis
melius compatiant. Sed si esset aliqs
medicus q essz bonus theoretic9. bon9
practic9. et infirmitates essz exptus. iste
adhuc essz magis misericors. Des igit
ante incarnatōem infirmitates nostras.
corporales. et sp̄iales cognoscebat per
eternam sapiētiam. quasi p quādā the/
oricam. et ideo tanqz p̄ benignissim9
multum erat misericors. psal. Quomō
miseret p̄ filioz. misertus est domin9
timētium se. qm ipse cognouit figmen/
tum nostz. Recordatus est quoniam
pulis sumus. et homo sicut fenum. et c.
Post incarnatōem autē sciuit p quā/
dam practicam. et exercitōnem longā.
qua. xxxiii. annis circa nostras infir/
mitates sanandas. tam corporales qz
sp̄iales practicauit. et se exercitauit. et
sic fuit magis misericors. Act. x. Sui p
transiit bñfacciēdo. et sanando ones op/
pressos a diabolo. et c. Et sicut medic9
multum contristaret. q circa aliquē in/
firmum diu se exercitassz. et nihil pdes/
set. ita xp̄s. psal. Contristatus sum in
exercitacione mea. et conturbatus sum

a uoce inimici ⁊ a tri. pecca. Ac si dicat
de tribus doleo ⁊ constrictor. scz quan
do mea exercitatio nihil ualet ⁊ quan
do vox inimici .i. suggestio dyaboli
plus ualet q̄ mea inspiratio ⁊ quando
ego pctōrem tribulo .i. punio. **T**ādē
sciunt p̄ experiētiaz. quia exptus ē tēp
tatōnes. famem. dolorem ⁊ mortem. et
ideo factus ē maxime misericors. **De**
breo. iiii. **N**ō em̄ habemus pontificez
qui nō possit compati infirmitatibus
nostris. **Heb̄. v.** Didicit ex his que
passus est obedientiā. **S**ecundo poni
tur causa motiua huius misericordie.
que quidem fuit deuotio turbe que in
duobus apparet. **P**rimo in hoc q̄ de
longe ueniebant. illi de longe ad xpm
ueniunt q̄ de peccatis multis ⁊ magnis
ad deum se cōuertunt. **S**unt autem q̄
dam q̄ timore peccant p̄ infirmitatem
humanā. sicut Petrus qui timore mor
tis xpm negauit. **I**sti ueniunt de lōge
Ali p̄ ignorātiā sicut Saul. **i. Thi.**
i. Ignorans feci in incredulitate. **I**sti
ueniunt magis de longe. maxime q̄n̄ ē
affectata ignorantia. **Al**i p̄ certā ma
liciam. Sicut Dauid. qui adulteriū cō
misit. isti adhuc ueniunt magis de lon
ge. **S**ecdo apparet eoz deuotio. in hoc
q̄ triduo secū manebant. **P**rima dies
est cognitio ueri. **S**ecunda ē detestatiō
mali. **T**ercia amor boni. **S**unt autez q̄
dam qui cum xpo nolunt stare nisi p̄
diem. sicut mali xpiani qui habēt cog
nitōnem ueri. ⁊ fidem veram. sed tamē
neq̄ malum odiunt nec bonum faciūt.
Thi. i. Confitent̄ se nosse deum factis
autem negant. **Al**i autem sunt q̄ stāt se
cum tm̄ biduo. sicut desides ⁊ otiosi q̄
lz habeant cognitōnem ueri ⁊ detestati
onem mali. tamen nō habent amorē ⁊

opatōnem boni. de quibz dicit **Lu. iiii.**
Omnis arbor nō faciens fructum bo
num excidet ⁊ c. **B**oni autem stant cū
eo triduo. quia deum p̄ fidem cognof
cunt. ⁊ malum fugiūt. ⁊ bonum faciūt.
de isto triduo dicit **Gen. xli.** **T**res em̄
dies sunt post quos recordabit̄ p̄ha
rao ministeriū tuū ⁊ restituet te i gradu
p̄stimum. dabitq̄ ei calicem. **Ex** his
uerbis habet̄ q̄ isti tres dies acquirunt
nobis dei memoriaz. mansiōne eternā
⁊ deo faciunt magnam leticiāz. **T**ercō
ponit̄ efficaciam misericordie q̄ fuit sal
turatio turbe. **D**istinguit autem glo
sup **Adā. xv.** **S**uatuor tēpora scz aē
legem. sub lege. sub gra. ⁊ in gra. **I**n p̄
mo fuit satietas nulla nec in intellectu
quia deum nō cognoscebant. nec in af
fectu qz iustificari nō poterāt. **E**phē.
ii. **T**enebris obscuratum habentes in
tellectum. quo ad primū. **I**n secundo tēpo
re fuit satietas semiplena quia intellec
tus est refocillatus p̄ legē. quo ad cog
nitōnem. **S**ed affectus remansit uacū
quo ad iustificatōnem. **Rōs. iiii.** **P**er le
gem cognitio peccati quo ad p̄mum.
Nunc autem sine lege iustificatio quo
ad secundum. **I**n tercio tempore est sal
tietas plena. quia satiatus est intellec
tus cognitōne. ⁊ affectus gr̄e plenitudi
ne. **Jo. i.** **G**ratia ⁊ ueritas p̄ hiesuz cri
stum facta est. **I**n futuro erit satietas
plenissima. quia totus homo saturabi
tur. tam interior. q̄ intellectus saturabi
tur in apta dei uisione. ⁊ affectus imp
fecta dei dilectione. q̄ exterior. quia sa
turabit̄ oculus in uidendo. oculo ad
oculum faciem xpi. auris in audiendo
uocem xpi. olfactus in sentiēdo odo
rem xpi. **N**s in loquēdo ore ad os cū

ore xpi. **M**anus in amplexando vesti
gia xpi.

Sermo tercius.

Capiens dominus septem pa
nes gr̄as agens fregit ꝛc. Cuz
homo tripliciter cōsiderat. s.
quātum ad corpꝫ quātum ad animā
ꝛ quātum ad vtrumqꝫ cōiunctum. Ad
deus triplicem cibuz sibi p̄parauit. scz
corporalem quo corpus reficit. spūa
lem quo anima nutrit. ꝛ celestem quo
totus homo beatificat. **C**onuiuiū autē
corporale tm̄ xps bis in hac vita fecit
scz hic de septem panibus ꝛ supra de
quinqꝫ panibus. **C**onuiuium autem spi
rituale multoties fecit. Nam quoties
predicauit. totiens alimēta spūalia tri
buebat. **A**ug. Nō est magnum pasce
re ueteres cibo morietes v̄l mortuos.
Sed magnum est pascere animas ineter
num uicturas. **C**onuiuium autē celeste
tm̄ semel faciet qꝫ tamen nunqꝫ finez ac
cipiet. **D**e quo dicit. **L**u. xxii. **E**datis
ꝛ bibatis sup̄ mensam meam in regno
meo. **I**stud igit̄ cōuiuium corporale
significare p̄t̄ spūale ꝛ celeste. **I**n isto
autem cōuiuiō ponunt̄ tres differētie
p̄sonaz. scz xps. turbe. ꝛ discipuli. **I**n
xpo autē duo fuerunt scz magna mi
sericordia. cuz dicit. **M**isereor sup̄ tur
bam. **E**t magna potentia. quia panes
multiplicauit. **M**isericordia autē dei
dicit̄ magna quatuor modis. **M**ag
num em̄ aliqd̄ quadrupliciter dici po
test. **A**ut altitudine sicut arbor. p̄cera.
dicit̄ magna. **A**ut p̄funditate sicut pu
tus. p̄fundus dicit̄ magnus. **A**ut lati
tudine sicut platea dicit̄ lata magna.
Aut longitudine sicut via longa dicit̄
magna. **E**isdem modis misericordia di
magna vocat̄. **E**st em̄ tam alta qꝫ in

celum ascendit. ꝛ sanctos super merita
remunerari facit. **P**sal. **M**agnificata ē
usqꝫ ad celos misericordia tua. **T**ā p̄
funda qꝫ usqꝫ in infernum descendit. ꝛ
sanctos patres inde eduxit. **P**s. **M**ise
ricordia tua magna est sup̄ me. ꝛ eruisi
animaz meam ex inferno inferiori. **E**st
tam lata. qꝫ in totum mūdum se expā
dit. **P**s. **M**isericordia domini plena ē
terra. **E**st tam longa. qꝫ ab eterno ince
pit. ꝛ usqꝫ in eternum durabit. ꝛc. **P**sal.
Misericordia domini ab eterno ꝛ usqꝫ
in eternū sup̄ timentes se. **S**ecdo in xpo
fuit magna potētia. p̄ quā septem pa
nes sic multiplicauit. qꝫ quator milia
hominum inde satiavit. ꝛ nihilominꝫ
etiam septem sp̄orte superfuerunt ꝛc.
Quert̄ autē **C**risostomꝫ. cum plures
panes fuerūt hic ꝛ pauiores comedē
tes. qꝫ i priori miraculo. quid ē qꝫ pau
ciores reliquie remanserunt. **R**espon
det. **S**uomiam autē hoc fuit qꝫ spor
te sunt maiores qꝫ cophim. **A**ut ex di
uersitate memorant̄. ꝛ illius ꝛ istius mi
raculi. ꝛ p̄pter hoc tūc fecit cophinos
reliquiarum equales discipulis. **N**unc
autē sportas equales panibus. **M**ul
tiplicauit autem b̄ndicendo. frangēdo.
ꝛ gr̄as agendo. p̄ que instrumur qꝫ ci
bum benedicere debemus. **I**lla em̄ b̄n
dictio cibum sanctificat. **T**h. iiii. di
citur de cibo. **S**anctificat̄ p̄ uerbū dei
ꝛ orōem. **D**iabolus ne se immisceat fu
gat. sicut p̄ in sanctimoniali in quam
dyabolus intrauit. quia lactucaꝫ sine
benedictōne comedit. ut ait **G**rego. in
dial. ꝛ salubrem vsum p̄stat. **N**ō em̄ ē
magnum habere rem sed usum rei. **N**ū
Seneca **S**ulto nulla re opus est. nulla
em̄ re scit uti. **S**ecdo multiplicauit frā
gendo. ad innuēdiū qꝫ in n̄ris om̄ibus

Panem paupibus frangere dēmus. ut dicit **Isa. lviii.** Frange esurienti panē tuum. **Tercō** multiplicauit grās agendo. ad innuēdum. q̄ in nostris refectōnibus gratias deo agere dēm. **i. Thi. iiii.** Nihil reiciēdum q̄ cum grārum actōne percipit. **Secūdo** in isto conuiuio fuerunt turbae quibus duo fuerūt. scilicet magna saturitas et humilitas. **Humilitas** que notat in hoc. q̄ sup̄ terram sederunt. p̄ q̄d significat contemptus terrenoz. quē debent illi habere qui a domino volunt pasci. **Quidam** autē stāt infra terram. sicut auari qui habēt terram sup̄ caput suum. **Amos. ix.** Auaricia in capite omnīū plateat. **Alii** stāt sup̄ terram sicut p̄fecti. q̄ terrenis omnibus dominant. iuxta illud. **Mat. xix.** Si vis p̄fectus eē uade et uēde oīa. **Alii** nec sunt infra terraz p̄ cupiditatē. nec sup̄ terram p̄ omnimodam paupertatem. sed stant in terra p̄ terrenoz amīnistratōnē. **Tales** fuerunt parentes beate **Marię** qui res suas in tres partes diuidebant. **Unam** seruitoribus templi dabant. **Aliam** paupibus distribuēbant. **Terciam** sibi ex familie sue uisibus reseruabāt. **Secūdo** in turbis fuit magna satietas. **Unde** dicit. **Manducauerunt et saturati sunt.** **Habuerūt** em̄ tria p̄ que saturari merito debuerunt. **Primo** habuerunt stomachuz vacuū. q̄d notat p̄ hoc q̄d dicit. **Nō** hnt q̄d manducant. **Stomachus** em̄ plenus fastidit. **vacuz** appetit. **Sic** et quādo stomachus anime plenus est siliquis porcorum. fastidit dulcedinem celestium. **Prover. xxvii.** Anima saturata calcabit fauū. **Quādo** em̄ homo uacuat amore mundi. impletur amore dei. **Aug.** **Vas** es sed plenus es. funde q̄d habes

ut recipias q̄d nō habes. **funde** amorē seculi ut implearis amore dei. **Secundo** habuerunt stomachū a noxiis humoribus expurgatuz. q̄d notat p̄ hoc q̄ priusq̄ eos pasceret ipos sanauit. ut habetur. **Mat. xv. Glo.** ibidem. **Priusq̄** dominus aufert infirmitatez et postea cibatur. quia prius p̄cā sunt remouēda. et uerbis dei postea anima mouēda. **Sue** autem sunt ille infirmities dicitur ibidē. **Accesserūt** ad eū turbae multę. **bēntes** claudos. cecos. debiles. multos. et curauit eos. **Ab** istis infirmitatibus tanq̄ a malis humoribus stomachus anime est purganduz. q̄ sunt claudicatio p̄ deuia uictorum. **cecitas** ad cognoscēdum deum. **Debilitas** ad faciendū bonum. **Mutitas** ad laudandū deū. **Dicit** in **Glo.** sup̄ illud ps̄. **Bullis** coruoz inuocantibus eum. q̄ quādiu pulli coruoz sunt albi pascuntur rore celesti. quādo uero nigrescere incipiunt corui parentes eos pascunt. **Sic** etiam anima alba p̄ puritatez pascitur a deo. **Nigra** p̄ iniquitatez pascitur a diabolo. **Tercō** habuerunt palatum sapidum. **intm̄** em̄ uerba xpi eis sapiebant q̄ ab eo recedere nesciebant. **Et** iā triduo cum eo manserant. **Unde** poterant dicere cum psal. **Et** dulcia faucibus me. **elo. rē.** **ps** ergo nō pascit illos qui habent palatum inspidum. **celestia** nō sapiendo. **et** amarum diligendo terrena. **Sed** qui habent palatum sapidum diligendo celestia. **Unde** in huius significationem dicit de aquila. q̄ non pascit pullos illos q̄ respiciunt uersus terram. **sed** q̄ respiciunt uersus celum. **Et** in isto conuiuio fuerunt discipuli. **et** sollicitudo. **puidā** discipuli em̄ fue-

runt mediatores inter xpm et populū.
quia xps nō dabat panes turbe s; discipulis; discipuli turbe dabant. et sic
p; q; ibi fuerunt duo sc; dans et nō re-
cipiens sc; xps recipiens et dans sicut
discipuli. Recipiens tm̄ et nō dans sc;
turba. p; qd̄ dat̄ intelligi q; ille ordo
in ecclia militanti deb; seruari. Est em̄
ecclia spūale celum et corpus mysticum.
In celo autem est qd̄dam corpus qd̄
illuminat sed nō illuminat. sicut sol. et
significat xpm q; lumen sapiētie a nul-
lo recipit et aliis infundit. Aliud qd̄ il-
luminat et illuminat. sicut luna. q; reci-
pit lumen suum a sole. et illuminat ista
inferiora. et significat platos q; illumi-
nant a xpo. illuminat subditos. Aliud
qd̄ illuminat et nō illuminat. sicut fir-
mamentum. quod de se nō illuminat.
sed a sole luna et stellis illuminat. et sig-
nificat subditos et laicos. quoz ē a p̄-
latus lumen recipere et illuminari. Est et
ecclia corpus mysticū. In corpore at-
humano scdm̄ Auicē. est qd̄dam mē-
brū. quod influit et recipit. sicut vene-
et significat platos. Quoddaz qd̄ recipit
et nō influit. sicut caro. et designat sub-
ditos. Secundo fuit in discipulis sol-
licitudo. p̄uidā. in hoc q; fragmenta
colligunt ut paupibus darēt. Voluit
autē xps ut colligerent̄ triplici de cā.
Primo ppter̄ mysteriū. qd̄ qd̄ tangit̄
in glo. sup̄ Mat. xv. Propter̄ altiora
inque mysteria. que nō capit cōis tur-
ba apostoli sustollunt et implēt septē
sportas. i. pfectoz corda septiformi
sancti spūs gr̄a ad intelligēdum illuz/
trata. Secundo ppter̄ exemplū. in hoc
em̄ dat̄ nobis exemplū ut ea q; nobis
sup̄sunt. ut que ieiunando nobis sub-
trahimus paupibus erogemus. Aug.

De tuo ieiunio fames paupis satiet.
Idē. Si ieiunare nō potes magis pas-
cas paupem. cui; saturitate tibi venia
cōcedit Hiero. Qd̄ manducatur; eras
si nō ieiunares. da paupib; ut ieiuniū
tuum sic saturitas anime. nō marsupii
lucrum. Secō propter̄ documētū. ut
ex hoc instruamur. q; illis q; sunt pau-
pibus misericordes. bona temporalia
multiplicent. Prouer. xi. Alii diuidūt
propria et ditiores fiunt. Gre. in dial.
Terrene substantie p hoc qd̄ paupib;
distribuimur multiplicant. sicut p; ui-
Reg. xviii. In vidua cui dominus fa-
rinam et oleum multiplicauit. p qd̄ da-
tur intelligi. q; paupes magis pascūt
elemosinarios q; ecōuerso. et spūaliter
eis impetrādo. et t̄paliter bona t̄palia
multiplicando.

Dominica octaua.

Sermo primus.

Atendite a falsis pphetis. qui
ueniunt ad vos in vestimentis
ouium et. Mat. vii. Scdm̄ le-
ges humanas puniēdi sunt falsarii lit-
terarum. regalium et bullarum. falsarii
monetarum. et falsarii ponderum et mē-
surarum. Falsarii l̄rarum. regalium sunt
heretici. qui l̄ras summi regis. i. sacraz
scripturam falsificant. quā etiam filius
dei p quinq; bullas. i. per qnq; vulne-
ra roborauit. quas bullas heretici fal-
sificant dum xpm nō vere passum sed
fantastice fuisse affirmant. Falsarii mo-
netarū sunt ypocrite. Moneta em̄ re-
gis celestis sunt orōnes. ieiunia. et ele-
mosine. que ipsi falsa faciunt. quia in
his nō intendunt honorem dei sed fa-
uorem populū. Falsarii ponderū sunt
mali plati. de quibus dicit Mat. xxii.
Alligant onera graua et importabilia.

et imponunt in humeros hominum. et.
Falsarii mensuraz. sunt mali subditi. q
cum deo male mesurāt. quia dant sibi
res temporales et diabolo seipos. **He**
retici igit sunt falsarii scripturaz et bullaz
dei. ipocrite monete dei. **M**ali christiani
sive sint prelati. sive subditi ponderuz et
mensurarum dei. **A**b istis tribus falsa
rus dominus nos attendere admonet
dicens. **A**tendite a falsis prophetis. et.
Primo igit falsi prophete sunt heretici.
de quibus tria tangunt. **P**rimo eorum
fraudulencia cum dicit. **V**eniunt ad vos
in uestimentis ouium. **I**sta autem uestimenta tri
plex est. scilicet simulata locutio. simulata conuer
satio. et simulata operatio. **P**rima igit est
simulata locutio. **L**upus quidem ut di
citur in li. de animalibus. **A**liquando
fingit vocem canis ut non lupus sed ca
nis esse credat. **C**anes dei sunt predica
tores. qui habent linguam medicinalem
ps. **L**ingua. ca. tu. et. **H**eretici aliquan
do fingunt se habere uerba predicatorum
dicentes aliqua uera. ut sic trabant ad
falsa. **R**o. xvi. **P**er dulces sermones et
benedictiones seducunt corda innocen
tum. ideo **A**poca. ix. **A**ssimulant scor
pionibus. quia in facie. id est in principio
dicunt uerba blanda. sed in cauda pin
gunt quia in fine dicunt uerba uenena
ta. **A**ug. **V**estimenta ouium sunt blanda
uerba. **G**lo. **H**eretici quadam pietatis
ueste tecti uenenato animo rapaces sunt
lupi. **S**ecunda uestis est simulata con
uersatio. quia pretendunt magnam man
suetudinem. **D**icit in li. de animalibus.
quod lupus aliquando emittit uoces huma
nas. ut non lupus sed homo uideat. **S**ic
heretici pretendunt se habere conuersatio
nem humanam. id est humilem et mansuetam.
Homo enim essentialiter est animal man

suetum. rationale. et mortale. quia heretici
simulant se habere mansuetam discreti
onem. et quod habeant desiderium mori
di. ideo assimulant sepulcris dealbati
ut dicit **M**at. xxiii. **Q**uia exterius ui
dent esse depicti decore uirtutum. sed
intus sunt pleni sunt spurcia peccatorum
et uicioz. **T**ercia uestis est simulata cle
peratio. sicut sunt icunia. orationes et
mosine. sub quibus malicia suam tegit.
Legit. quod lupus subtus uenientes ad car
se abscondit. ut oues uenientes ad car
pendum rapiat et occidat. **F**olia uiren
tia sunt sanctorum uirorum opera in carita
te facta. sub quibus heretici se abscondit
dum hec eadem faciunt ut simplices de
cipiant. ii. **T**hi. iii. **H**abentes quidem abne
ciam pietatis. uirtutem autem eius abne
gantes. **I**deo assimulant ueneficis qui
dum uenena offerunt melle inuolunt.
Secundo ponit eorum se uicia cum dicit. **I**n
trinsecus autem sunt lupi rapaces. uel
secundum **G**lo. spiritualiter corrumpendo.
Uel si possunt corporaliter persequendo. ut
petz in arrio cuius consilio omnes episcopi
catholici in exilium suum missi. ut
vix tres inuenirent qui fidem defende
rent. **A**ct. xx. **S**cio quod intrabunt post di
cessum meum lupi rapaces in uos. et.
Contra tales lupos necessarii sunt ca
nes latrantes. **R**efert **P**etri manduca
tor. **Q**uod dum **P**hilippus rex macedo
obsideret athenas dixit eis. date mibi
decem oratores quos ex uobis eleget
ro. et confederatus recedam. **R**espondet
Demostenes peritissimus orator. **L**u
pi dixerunt pastoribus. **T**ota causa dis
cordie inter nos et uos sunt canes. sed
date nobis canes et erimus amici. **S**ed
cum fecissent dormientibus pastoribus.
lupi in gregem ad libitum descenderunt.

Ex quo patet quod magnum periculum est quoniam canes id est predicatorum gregem deserunt et latrare negligunt. **Isa. lvi.** Canes muti non valentes latrare. Sicut enim mansuetudo in homine est laudabilis et ira vituperabilis sic e converso in cane. **Dio.** **Quia** fuerit in omnibus factus canis iam non est canis. **Tercio** ponitur eorum noticia cum dicitur. **A** fructibus eorum cognoscetis eos. **Non** enim cognoscuntur a vestimentis simulati sed a fructibus aptis quae sunt tres. **Primus** est doctrina pestifera quia dicitur dyabolum esse creatorem omnium visibilium et multa talia dyabolica et peruersa. **Job. xii.** Ostendam vos fabricatores esse mendacium et cultores peruersorum dogmatum. **Secundus** est similitudo vitae. **Cultum** enim intendunt illis per quem possunt reputari sancti. Sicut ex terminatone faciei et plenitudine orationum. **Mat. vi.** Exterminat enim facies suas. **Eiusdem. xii.** Deuorant domos vicinarum sub obtentu plenae orationis. **Tertius** est plures impia quia omnes creditus ab eis geniti sunt usurarii peruari et multis sceleribus pleni. **Sapient. iiii.** Ex iniquis omnes filii qui nascuntur testes sunt nequiciae aduersus parentes suos. **Secundo** falsi prophetae sunt ypocrite et isti ecclesiarum periculose impugnant. **Olim** enim passa est bellum tyrannorum sed illud vicit per patientiam patitur cotidie bellum hereticorum sed illud vincit per sapientiam. **Bellum** autem ypocritarum vincere non potest quia occultum et quasi domesticum et quia intestinum. **ideo** promisit dominus attendite. **Crisostomus.** **Ubi** res certa est aspiciat ubi autem incerta est attendit. **id** est caute considerat. **Induunt** enim se vestimentis ouium sed in ieiuniis et orationibus et elemosinis incus autem sunt lupi

rapaces quia malo animo hoc faciunt. **Ubi** potest dici quod fideles sunt vestimentum christi per sal. **Mirra** et gutta et cassia a vesti. **Ab** istis enim vestimentis fluit gutta id est lacrima compunctionis. **Gutta** enim est species aromatica quae lacrimis stillat. **Fluit** cassia id est pudor confessionis. **Cassia** enim habet folia purpurea et significat pudorem confessionis. **Fluit** mirra id est labor satisfactoris ubi multiplex amaritudo notat. **Et** quia ypocrite fingunt se aliquando lacrimas fundere confessionem promere satisfactionem assumere ideo difficile cognoscunt. **Dicit** tamen **Crisostomus** super **Mat.** quod lupus tectus pelle ouina per tria cognoscitur scilicet per actum quia dentibus mordet. **Quis** vero neminem moribus ledit per ululatum quod versus celum ululat. **Quis** vero versus terram balat per cibum quia carnibus delectatur. **Quis** vero herbis pascit. **Prode** modo isti ypocrite cognoscuntur. **Primo** per actum quia bonos mordent et eis detrabunt. **Mat. v.** **Ubi** si inuicem morderis et comederis videte ne ab inuicem consumamini. **Ille** qui mordet partem subtrahit et partem relinquit. **Sic** aliqui detractor in parte laudat et in parte vituperat. **Ille** uero qui comedit cibum masticat et incorporat. **Sic** et multi contra aliorum vicia murmurant et tamen eadem faciendo sibi incorporant. **Ille** autem qui consumit nec de pelle nec de carne nec de ossibus aliquid dimittit quia plerique sunt qui condemnant vitam famam et conscientiam aliorum. **Secundo** cognoscitur per vocem. **Crisostomus.** **Sui** uocem humilitatis et vere confessionis emittit quis est qui uero contra ueritatem blasphemat ululat contra deum. **lupus** est per. **In** quitatem in excelsis locuti sunt. **Tercio**

no

cognoscunt p cibum quia boni pasci
tur herbis virentibus .i. celestibus ame
nitatibus Ezechie .xxiii. Requiescent
in herbis virentibus. Mali autem car
nalibus voluptatib9. Rōs. viii. Qui
sunt in carne que carnis sunt sapiunt.
Tercio pphete falsi sunt mali xpiani.
Vestimenta omniū qbus se induunt sunt
opa q de genere bonoz faciunt tamē
quia in mortali hoc faciunt. nihil sibi
ad salutem pficiūt. Sunt em̄ respectu
operum que fiunt in caritate. sicut hō
pictus respectu ueri. Sapiēs. Apud sa
pientem omnia sunt honesta. Apud vul
gus simulachra sunt rerum honestarū
Sunt sicut lignum putridum in nocte
lucidum respectu vere lucis. qui tamē
in die iudicii putrida apparebunt. 1.
Coz. iii. Illuminabit abscondita tene
brarum. **S**unt sicut auricalcū et plū
bū respectu veri auri. Her. Melius
est pallens aurū. q̄ fulgens auricalcuz.
Sunt sicut flores respectu fructuuz et
sicut homo de omnib9 floribus vnius
viridariū nō possz semel refici. sic de q
buscunqz talibus opibus nō possz ad
momentuz paradisi dulcedine satiari. **S**i
cut autem flores fructus pducunt. sic
talita opa ad grām disponunt. Et sic
flores vinearuz bufones fugant. et do
minum vinee recreant. sic talita opa in
quātum disponunt ad grām diabolo
displicēt. et deo. angelis multū placēt.

Dominica secunda vnde supra. S. ij.
Attendite a falsis pphetis. h̄c.
Triples iuenit pphetia. Vna
de pterito. sicut illa. In princi
pio creauit deus celum et terram. Alia
de futuro sicut illa. Ysaie. vii. Ecce vir
go concipiet et pariet filiu. Alia de p

fenti occulto sicut illa Jo. i. Ecce agn9
dei. **S**ecundum hunc modum accipi
tur triplex falsus propheta. scz diabo
lus. mundus et caro. **D**iabolus est fals9
propheta de pterito. Suadet em̄ homi
ni stare in pctō supbie. luxurie. et auari
cie. adducens in exemplum quosdam
pteritos q peccauerūt. et tamen multuz
a deo exaltati fuerunt. Sicut Paulū q
peccauit pctō supbie. et tamen factus
est apostol9. David qui peccauit pec
cato luxurie. et tamen fact9 est prophe
tarum eximius. Et Nabuz qui pec
cauit pctō auaricie. et tamē factus est
dei euāgelista elect9. Et ex his diabo
lus arguit in corde pctōris. q̄ et talia
pctā leuia sunt. et q̄ deus ea leuiter pu
nit. **S**ed ista pphetia continet tria. ter
tula. **O**num est quia predicti viri non
sunt nobis dati in exemplum ut pece
mus. Sed si peccauerim9 de dei miseri
cordia confidamus. **L**egit in histo
ria tripartita. q̄ cum Theodosius impa
tor quedam excessum comissz. et sui
excusationem q peccauerit adduxisset.
dixit ei Ambro. Qui secutus es errātes
sequere penitētem. **R**efert Aug. in epla
ad Hiero. q̄ cum qdam in puteum ce
cidisset. et alius supuenēs quō illuc ce
cidrat interrogaret. ait. Nō queso que
ras qualiter huc cecideram. sed inquire
qualiter liberare me possis. **S**ic nullus
debz interrogare qualiter ceciderit. cal.
sed qualiter resurrexerit. **S**cdm similit9
est falsum. scz q̄ pctā leuia sunt. cu9 sine
grauissima. et pōderosa. qd pz de hoc
quoniā tria sunt fortissima ac robur
tissima. s. celum terra. et de9. Celum em̄
hēt fortissimā soliditatē. Job. xxxvii
Tu forsitan cum illo fabricatus es cel
los. qui solidissimi quasi ere fusi sunt.

Terra habet perpetuam stabilitatem **Ecclesiasticus. i.**
Terra autem in eternum stat. **Deus** habet
infinitam fortitudinem per quam totum mun-
dum sustentat. **Hebreus. i.** Portans omnia
verbo virtutis sue. **Et** tamen peccatum est
ita ponderosum quod celum frangit. **Lu-
ca. x.** Videbam sathanam quasi fulgur de
celo cadentem. **quod** terram aperit sicut portus
Numeri. xvi. **U**bi sub pedibus peccato-
rum derupta est terra. **Et** deum fati-
gari facit ita quod peccatores portare neque-
runt. **Hiere. xxiii.** **V**os estis omnes praevaricatio vos
quippe dicit dominus. **T**ercium simili-
ter est falsum quod scilicet talia peccata deus le-
uiter puniat cum contrariis videamus.
Nam peccatum superbiae in angelis puniuit
infernali incarceratione. **Isa. xlii.** **I**n ce-
lum ascendam **Et** sequitur. **V**eruntamen
ad infernum detraberis. **Peccatum** auari-
cie puniuit perpetua medicatione. **Sicut**
Luca. xvi. **I**n diuite quae guttae aquae melle
dicuntur et habere non potuit. **Peccatum** lux-
urie puniuit fetenti odore. **Sicut** patet
Genes. xix. in sodomitis. **Secundum** falsus pro-
pheta est caro quae est propheta de futuro.
Suadent enim homini ut in carnalibus
deliciis conuiescat et alio tempore po-
terit penitere et in sua senectute deo ser-
uire. **sed** ista propheta continet tria fal-
sa. **Primum** quod quiescat in deliciis cum
nec in deliciis sit quies quia pungunt
animam amaritudine. **Prover. v.** **N**o-
uissima eius amara quasi absinthium.
Nec in diuitiis quia pungunt nimia sol-
licitudine. ideo **Mat. in.** **D**iuities spine
vocantur. **N**ec in honoribus quia pun-
gunt multiplici anxietate et timore. **Job**
xv. **D**onatus terroris semper in auribus
eius. **Refert** tullius de tusculanis. **Quod**
dum quidam Dionysius tyrannum in tot
diuitiis deliciis et honoribus constitutum

videret et diceret esse beatum. **Ille** eum in
thronum aureum iussit eleuari et men-
sam cum omnibus deliciis ante eum ap-
poni. gladium autem acutissimum eum se-
ta equina super caput eius apponi. **Cum**
vero ille non comederet sed in timore
maximo esset. dixit ei **Dionysius.** **T**al-
is est vita mea quam tu beatam putabas.
Secundum simile est falsum quod scilicet alio tem-
pore penitebit homo enim per se potest in
peccatum ire sed non redire. **quod** per quatuor
exempla ostendi potest. **Primum** est **An-
selmi** qui dicit quod homo in foueam vel in
puteum per se potest precipitari sed non potest
per se exire et istud exemplum conuenit auari-
tis. **Isa. xxii.** **F**ormido et fouea et la-
queus super te qui habitator es terre. **Au-**
arus enim qui inhabitat terram per amore
est in formidine ne diuitias perdat. **Est**
in fouea cupiditatis quae ipsum non faciat.
est a dyabolo illaqueatus ut nunquam alie-
na restituat. **Secundum** exemplum est **Criso-
stomi** qui dicit. **S**icut nauis fracto guberna-
culo illuc ubi tempestas voluerit ducit.
sic homo perditio auxilio gratiae dei non
facit quod vult sed quod dyabolus. **Et**
istud exemplum conuenit luxuriosis. **Pro-
uer. xii.** **O**culi tui videbunt extranea
et cor tuum loquetur perversa et eris sicut
dormiens in medio mari et quasi sopi-
tus gubernator amisso clauo. **Mare** est
profunditas concupiscendarum in qui-
bus homo dormit cum in ipsis volup-
tibus conuiescit. ubi gubernaculum
id est auxilium gratiae dei perdit et ideo
quocumque ventus tempestatis id est tempta-
tionis eum ducit illuc vadit. **Tercium**
exemplum simile est **Crisostomi** qui dicit
Antequam peccemus liberi sumus sed si semel
opibus dyaboli nos obligauerimus
iam nostra virtute non possumus liberari.

Sicut enim regem facit populus. eum iam factum deponere non potest. quia in sua potestate fuit facere. sed iam in sua parte non est expellere. Sic postquam homines thorum dyaboli in suis cordibus posuerunt. iam nullus eos potest corrigere nisi deus. In istud exemplum conuenit superbis. qui pro rege dyabolum habent. **Job. xi.** Ipse est rex super omnes filios superbie. **Quartum exemplum ponit. Au.** dicens. quod homo potest seipsum vulnerare. sed non potest seipsum curare. Et istud exemplum conuenit omnibus peccatoribus. quia quodlibet peccatum mortale vulnus est anime. sicut patet **Luce. x.** De illo qui incidit in latrones. id est demones. vulnerauerunt eum. **Tercium similitudine est falsus.** quod scilicet sufficit deo dare suam senectutem. **Est enim iuuentus sicut vinum purum.** Senectus vero sicut vinum mixtum. quia senectus multas miseras habet admixtas. Sui igitur deo suam iuuentutem dant. vinum purum sibi propinant. qui vero senectutem vinum mixtum. Peccatores autem in suis fecibus requiescunt. **Hier. xlviii.** Regem in fecibus suis. **Deus** autem habet tres calices. **Unus** est plenus vino mero. **Alius** est plenus mixto. **Tercius** plenus fece peccati. Calix in manu domini plenus est. Illis igitur qui deo dederunt suam iuuentutem. dat bibere in calice vini mero. quia dat eis puram gloriam. et nullam purgatorii penam. Illis qui deo dederunt suam senectutem. dat bibere de calice mixto. quia non dat eis puram gloriam. sed prius patiuntur purgatorii penam. Peccatoribus autem dat bibere de fece infernali. **Isa. li.** Usque ad fundum saporis calicis bibisti. et epotasti usque ad feces. **Iste** enim calix habet superficiem medullam. et fundum. quia in inferno quidam

multum. quidam plus. quidam plurimum patiuntur. **Tercius falsus propheta** est mundus. qui est propheta de presenti. **Cum** enim mundus habeat tria in se. scilicet. **Concupiscentiam carnis. concupiscentiam oculorum. et superbiam uite.** suadet homini ut ista diligat quam diu viuere. **Sed** est falsus propheta. quia cito deficit homini quantum ad ista. **Istud** significatum est **Psalmi. ii.** **State state.** et non est qui reuertatur. usque ibi. **ingredo olle.** **Alloquitur** propheta super peribos morientes. dicens. **State state** id est vos qui consueuistis tam potenter stare. non state id est flatum et spiritum continete. et de mundo nolite exire. **Et** respondit propheta. **Et** non est qui reuertatur quasi diceret. **Quis** sic alloquitur tamen non est qui ad vitam possit redire. **Deinde** alloquitur auaros morientes dicens. **Dilapitate argentum. diripite aurum.** quasi diceret. ad regionem ignotam pergitis de vestro auro et argento vobiscum portetis. et respondit. **Non** est finis diuitiarum ex omnibus uasis desiderabilibus. id est mors que est finis hominis non est deputata ad diuitias deferendas. nec ad uasa aurea uel argentea apportanda. **Quid** ergo fiet de ipso auaro. **Subdit.** **Dissipata** est scilicet eius substantia a parentibus. **scissa** est. scilicet anima a demonibus. **dilacerata** est scilicet eius caro a uermibus. **Deinde** alloquitur deluciosos dicens. **Cor** tabescens. **dissolutio** geniculorum. et defectio in cunctis rebus. hoc est vos deluciosi qui habuistis cor tam letum. habebitis illud acerbitate penarum. plenius a quibus erit tabescens et stupidus. **Et** qui habuistis genua non infamata a ieiunio sed impinguata pre nimio cibo. habebitis ea lassa et dissoluta pre nimia fame et esurie in inferno. **Et** qui habuistis

tus renes inflāmatos igne male concu/
 piscencie habetis eos consumptos igne
 gebēne. Deinde ponit quid fiet de omni
 bus tam supbis q̄ auaris q̄ deliciof
 dicens Facies eoz quasi nigredo olle
Omnes em habebunt facies nigras p̄
numia ignis adustione. Nigriores pre
numia famis attenuatioe. Nigerrimas
p̄ numia infernalis fumi obfuscatōne.
 omnes isti prophete supius nominati
 sunt falsi et stulti. Tre. ii. Prophete tui
 viderunt tibi falsa et stulta, nec aperte
 bant iniquitatem tuam, ut te ad peniten
 tiam prouocarent.

O Verbo tertio vnde supra.
Omnis arbor bona fructu bo
nos facit et homo latine gre
ce autem dicitur antropos. i. ar
bor reuersa. hēt em radices. i. capillos
supius. ad innueduz q̄ debet plantari
in celo. habet ramos id est brachia et
manus inferius. ad innuedum q̄ debz
operari in mundo. In arbore autē tria
consideramus scz radices q̄ hauriunt hu
morem. Stipitem qui habz rectitudi
nem. et ramos qui debent habere fruc
tum ubertate. Radices autem arbo
ris sunt sicut os animalis. quo humo
rem attrahunt. vnde arborem nutriūt
et fructus pducunt. Radices igit bo
minis sunt affectōnes mētis. Tunc at
que radices bonum ul̄ maluz humorez
attrahunt. put in bono ul̄ in malo lo
co fixe sunt. Sunt em qdam qui habēt
radices fixas in terra. propter amorez
terreoz. isti hauriunt humorem cor
ruptum ps. Oculos suos statuerūt de
clinare in terram. Alii in aquis delicia
rum. Isti hauriunt humorem aquati
cum. Apocal. xvii. Veni et ostendam
tibi dānacōnem meretricis magne. que

sedet sup aquas multas. Alii in aere p
amorem et ambitōnem. Isti hauriunt
amorem uentosum. Osee. xii. Effraim
pascit vētum. Alii in igne iracundie p
odum. Isti hauriunt humorem igni
tuz. Eccl. Anima calida quasi ignis ar
dens nō extinguet. donec aliquid glu
tiat et c. Alii in celo p amorem celestiu
Isti hauriunt humore dulcem et saluti
ferum. Talis erat Apostoly q̄ dicebat
Phil. iii. Nostra ouersatō in celis est
Secundo arbor habz in stipite rectitu
dinem. homo em debz eē rectus. aliter
deum diligere nō pōt. Can. i. Recti di
ligunt te. Est em rectum. cuius mediū
non exit ab extremis. Duo extrema in
homine scz natiuitas et mors. Rectiū
inter has est vita. Illa autem extrema
scz natiuitas et mors sunt extreme pau
ptatis. Job. i. Nudus egressus sum d
utero matris mee. et nudus reuertar il
luc. Illi igit qui hēt natiuitatez pau
perem et mortem paupem. et volunt ha
bere vitam locupletez nō sunt recti. qz
eoz mediū discordat a suis extremis.
Mat. xix. Facilius est camelum p fo
ramen acus transire. et Camelus ē auar
us q̄ in pncipio et in fine. i. in natiuita
te et morte depressus. i. mendicus. i me
dio autem. i. in vita est gibbosus id ē
diuitus onustus. Natiuitas ē et mors
sunt multe vilitatis et abiectōnis. quia
viliter nascit et viliter homo morit. et
hoc omnibus est cōmune. Sapient. vii
Unus est omnibus introitus ad vitā.
similr et exit. Illi igit qui habent na
tiuitatem abiectam et volūt habere vi
tam elataz. nō sunt recti. contra quos
dicit Eccl. x. Quid supbis terra et ci
nis. quasi diceret. Nonstrum est. quia
cum sis de terra formatus. in cinerem

redigendus. adhuc tamen vis esse sup
bus. **N**atinitas etiam et mors sunt cu
fletu. quia flent qui nascuntur et flent vel
saltem deflent qui moriuntur. **U**lli igitur qui
habent natiuitatem flebilem et mortem
flebilem et volunt habere vitam risibi
lem non sunt recti. **D**e quibus dicit **J**ob
xx. Tenent tympanum et citharam et gau
dent ad sonitum organi. ducunt in bo
nis dies suos. et in puncto ad inferna
descendunt. **T**ercio arbor debet habere
in ramis fructuum ubertatem. **D**istin
guit autem hic dominus triplicem diffe
rentiam arborum. **E**st enim quedam que fa
cit fructus bonos. quedam que facit fru
ctus malos. quedam que est sterilis. **A**r
bor igitur bona est homo bonus. vel vo
luntas bona. **N**on potest autem arbor bo
na fructus malos facere. nec. **N**ec econ
uerso scilicet manes talis. **S**icut ponit **A**u.
exemplum de niue que non potest calefieri
manens in x. potest tamen in aqua liqua
fieri et tunc potest calefieri. **A**rbor igitur
bona potest fieri mala. et e converso. sic
Saulus factus est **P**aulus. **E**t **J**udas
qui erat apostolorum factus fuit perditior.
et tunc ille bonum fructum. et iste malum
Fructum produxit. **E**st igitur prima arbor
que facit fructus bonos. **D**icit autem **C**ri
sostomus super **M**atth. quod sicut de ramis nascun
tur gemme. et de gemmis flores. et de flo
ribus poma. **S**ic de sensibus bone ani
me nascuntur bone cogitationes. que sunt
coram deo velut gemme. **D**e bonis co
gitationibus nascuntur bone voluntates.
que sunt coram deo odorifere sicut flores.
De bonis voluntatibus nascuntur bona
opa. que sunt sicut poma dulcia coram
deo. **E**t dicit idem **C**risostomus. quod aliqua
do de ista arbore ventus temptatoris
excudit gemmas. quando aufert bonas

cogitationes. aliquando flores quando
aufert bonas voluntates. **A**liquando po
ma quando aufert bona opa. **A**u. ab. et
ista arbor. id est homo ramos inferos. ad
innuendum quod opa misericordie non sunt
facienda in celo sed in mundo. sicut ostendit
Augustinus in li. l. **O**mel. dicens. **N**emo
in celo est qui dicat pascite vel potate. quia
non inuenies esurietem nec sitietem. nec
vesti nudos. ubi uestis immortalis est.
nec suscipe peregrinum ubi omnes in pa
tria sua sunt. nec visita infirmum. ubi est
sanctas sempiterna. nec sepeli mortuum
ubi mors moritur. **E**t sicut arbor non fru
ctificat tamen in vno ramo sed in pluribus.
Sic et homo de omnibus sensibus suis
debet deo seruire. sicut ostendit **C**risostomus
in **O**melia qua fecit de ultimo psalmo.
Culus inquit deo prestat obsequium. si cur
pia et vana declinat aspiciere. **L**ingua me
retur premissum suum quando dei laudibus
occupatur. **A**uditus placebit deo si se de
tractationibus non immiscet. **P**edes deum
laudabunt si cursum suum ab omni ma
licia reuocare festinent. **M**anus benedi
cunt si rapinis renunciant. et ad miseri
cordiam properant. **S**icut autem rami
quanto plus sunt onusti tanto magis in
clinant. **S**ic et viri sancti quanto magis hu
milibus plus replent. tanto magis hu
miliant. **A**lia arbor est que facit fructus
malos. **M**ala inquit arbor fructus ma
los facit. **A**d hoc autem quod sua malicia
conuertatur et bonos fructus faciat. qua
tuor sunt necessaria. scilicet labor. tempus
locus. et surculus. **E**st enim necessarius la
bor. **N**am sicut dicit **A**ristoteles. **A**rbores
siluestres per culturam debitas efficiuntur
dulces. **E**t ponit exemplum de amig
dalo. que per culturam ex amara efficitur
dulcis. **S**ic et homo debet cor suum excolere

et purgare / et tunc bonos fructus faciet
1. Cor. iii. Dei enim agricultura estis / et
tunc deus et ipse similiter plus purgabit
Io. xv. Eum qui fert fructum purga-
bit ut fructum plus afferat. Secundo
necessarius est locus. Dicit enim Aristoteles.
quod quedam plante in uno loco faciunt
fructus preciosos / quod transplantate fa-
ciunt bonum. Et ponit exemplum in quibusdam
plantis egypti / que ibi faciunt
fructum malum sed aliquando bonum.
Sicut aliquando potest homini muta-
tio loci / nihil tamen potest nisi sequatur
mutatio animi. sicut dicit Bernardus. De
lucifero profuit locus celi / nec Adelo-
cus paradisi / nec Loth locus montis ex-
celsi / nec filius israel locus deserti. In
interrogatus Socrates a quodam / cur mu-
tatio loco nihil sibi potest ad mu-
tationem vicio. Respondit. Non est mi-
rum si mutatio locum non mutas viciu-
rum si mutatio locum non mutas viciu-
rum si mutatio locum non mutas viciu-
quod semper circumferas te ipsum. Tercio neces-
sarium est tempus. dicit Aristoteles. quod plu-
res plante plantantur in vere / pauca in
autumno / pauca in hieme / pauca /
sive in estate. Plantatio enim spiritualis
conuenientius fit in vere iuuentutis / quam
in autumno mature etatis / vel in hieme
senectutis / vel in estate / i. in feruore ma-
le consuetudinis / ubi totus humor gratie
desiccatur. Quarto necessarius est surcu-
lus qui trunco insertus totam eius vir-
tutem ad suam trahit qualitatez / et sig-
nat uerbum dei quod animam sic immu-
tat / quod que prius ferebat fructus por-
tais infernalis / comestibiles / postmodum
fert fructus deorum angelis delectabiles
Tercio est arbor sterilis / que bonos fru-
ctus non facit / de qua dicit. Omnis ar-
bor que non facit fructus bonum non est.
autem aliquae arbores bonos fructus

non faciunt / possunt esse quatuor cause.
Prima est quando sunt nimis frondose.
quia humor qui debet transire ad fruc-
tus conuertitur ad folia. Isti sunt qui tamen
delectantur in foliis uerborum / qui signan-
tur per ficulneam cui dominus maledixit
ut habet Mat. xx. Secunda causa
est / quando sunt nimis procreare humor
enim a radice ascendens propter arboris
altitudinem et latitudinem se diffundit.
et ad ramos transiens paulatim euanes-
cit. Magni enim uiri et plati / aliquando
sunt infructuosi / quia ea que deberent
dare pauperibus expendunt in suis uan-
itatibus. Ambrosius / Quis se associat au-
ibus / piscis piscibus / pecus pecoribus.
Solus tu homo consortem excludis fe-
ras includis / pietem uestis auro / et pau-
pem nudas uestimento / panem petit pau-
per et non accipit / et equus tuus aurum
sub dentibus manducat. Tercia causa est
quando sunt nimis vetuste. dicit Aristoteles.
quod si amygdalus uetus perforat / humor
in medulla depurabitur et fertilius effici-
etur / quando enim quod est uetustus in pec-
cato / tria foramina in corde suo facere
debet / et tunc bonum fructum producet.
Primum est dolor contritionis / Secun-
dum pudor confessionis / Tercium est la-
bor satisfactionis / Quarta causa est quod
non sunt domestice sed sunt siluestres.
Quidam sicut dicit Aristoteles / arbores silues-
tres magis fructificant quam ortenses / sed
fructus ortensium sunt meliores. Sic homo
in suis operationibus plus debet accedere
ad bonitatem quam ad multiplicitatez
peccatorum. Secundum puritatem manuum mearum re-
tribuet mihi / non dicit secundum multi-
tudinem sed secundum puritatem / quod ipsa
opera quantumcumque sunt multa / non sunt
de accepta nisi sunt munda. Can. ii. qui

pascit inter lilia. i. delectat inter opera
pura.

Dominica nona.

Sermo primus.

Homo quidam erat diues q ha
bebat villicum. Lu. xvi. Si
cui dicit Interl. Spiritualiter
ho iste deus omnipotens est. Per vil
licum autē intelligi potest quilibz ho
cui dominus omnia temporalia dis
pensanda omisit iuxta illud ps. Dia
subiecisti sub pedibus eius. Sed sepe
illa dissipat v' iniuste congregado ul'
indebite retinendo. ul' illicite expenden
do. Et ideo talis apud deū nō imme
rito diffamat. Diffamatio autem ali
quando causat a psonis grauibz. et
tunc facit violētam psumptōem. Ali
quādo a psonis leuibz. tunc facit le
uem suspitōnem. Aliquando ab infā
mis. tunc potius in diffamato facit
cōmendatōnez. Infamia igit pctoris
causat ab angelis q sunt fide digni q
nobis ministrant. t omnia opa nostra
deo renunciant. t ideo dominus in mor
te cuiuslibet ul' in iudicio rōnem requi
rit. De isto igit villico quatuor ponū
tur. Primum est collatio potestatis cū
dicit homo quidam erat diues qui ha
bebat villicum. Sicut autem dicit glo
sa. Villicus est pprie custos ville. sed
hic ponit p yconomō. i. dispēsatore.
qui vniuersam substāciam domo dis
pensat. t ideo bene significat quēlibet
hominem qui tria a deo dispensando
recipit. s. res temporales. corpus pro
prum. t animam. ut de rebus reddat
sibi elemosinas. de corpore casta ieu
nia. de anima orōnes deuotas. Ista
sunt tria munera que magi obtulerunt
domino. scz aurum substācie tempo

ralis **Thobie. iii. Ex substācia tua da**
elemosinam. Thus deuote orōnis ps
Dirigat oratō mea in conspectu tuo.
Turram mortificatōnis carnis. **Gal.**
iii. Mortificate membra vestra. t c.
Secundo ponit diffamatio criminis
cum dicit. t hic diffamatus est apud
illum. pctor em dissipat res tempora
les. corpus. t animam. qui scz res tēpo
rales illicite expendit. dum eas illicite.
expendit. **D**issipat corpus. dum ipm
in voluptatibus nutrit. **D**issipat ani
mam. dum non deuotas orōes effun
dit. sed immundas cogitatōes in eam
mittit. **T**alis significatō est p filiū. p dī
gum **Lu. xv. Sui totam substāciam**
sua dissipauit. qui corpus suum vo
luptatibz dedit. qui animā immūdis
cogitatōnibus impleuit. q significat
p siliquas porcoz. quibus sacurari cu
piebat. tales em cogitatōes sunt cibo
porcoz. i. demonum. Tercio ponitur
districta requisitio rōnis cum dicitur
Redde rōnem villicatōnis tue. Regre
em dominus post mortē. v' in iudicio
qualiter homo dispensauit illa tria si
bi cōmissa. scz res. corpus. t animā. sed
tamen ante illud districtū examen interm
clabit diffinitiuā sentētia. res interm
sup illis tribus incidunt quēstiones q
p sententiam interlocutoriam dirimū
tur. Prima quēstio incidit quātum ad
res temporales inter viros religiosos
t mundano. v' tuz scz melius sit diui
tias contemere q eas retinere. t dicit
vir religiosi q melius ē eas contēnere
t adducunt pro parte sua duas leges
Qnam euāgelicā. Mat. xix. Vade t
vēde omnia que habes. t da paupbz.
t habebis thesaurū in celo. Alia apo
stolicā. t. Thi. vi. Sui volūt diuites

fieri incidunt in temptatōes ⁊ laqueos
diaboli ⁊ desideria multa ⁊ inuilia q̄
mergunt hominem in iterum. **Cōtra**
religiosos homines mundani dicit q̄
melius est diuitias retinere quia multe
eius uide fieri possunt ⁊ adducit
pro pte sua duas leges. **Unā euangeli-**
cam q̄ hic ponitur. Facite uobis ami-
cos de māmona iniquitatis. Aliam apo-
stolicam. i. Coz. ix. Sui seminant in
benedictōibus de bñdictōibus ⁊ me-
ritū uitam eternam. Iudex autem no-
dat sententiā allegatōibus hinc ⁊ inde
Mat. xix. Facilius est camelus p̄ fora-
men acus trāsire. Et intelligitur de
illis diuitibus qui totum cor suum in
diuitiis posuerunt. ideo monet p̄phe-
ta. **Diuitie si affluant nolite cor appo-**
nerē. Secunda questio incidit quātum
ad corp̄ inter uiros spūales ⁊ carna-
les utrum sc̄ sit melius castitatē serua-
re uel matrimonium contrahere. Et di-
cunt uiri spūales q̄ melius est continē-
tiam obseruare ⁊ adducunt pro parte
sua duas leges. Unā euāgelicam p̄
quā suadet ut matrimonia diuidant̄
⁊ castitas seruet. Mat. xix. Omnis q̄
reliquerit domū aut fratres aut uxo-
res p̄pter nomen meum ⁊ aliaz apo-
stolicam. i. Coz. vii. Sui m̄rimonio
ungit uirginem suam bene facit ⁊ qui
nō ungit melius facit. Contra homi-
nes carnales dicunt q̄ est meli⁹ in ma-
trimonio uiuere ⁊ adducunt pro par-
te sua duas leges. Unā diuinam per
quā deus matrimonium constituit di-
ces Gen. i. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊
aliam apostolicā. i. Ebi. v. Volo autē
uiores nubere ⁊ filios p̄creare. ⁊ Iu-
dex autem sup̄ hoc dat sententiā in/

terlocutoriam dicens **Lu. xx. Filii hu-**
ius seculi nubunt ⁊ tradunt ad nupti-
as. Illi uero qui digni habebunt secu-
lo illo in resurrectōe ex mortuis neq̄
nubent neq̄ nubent neq̄ ducunt uxo-
res. Ac si dicat illi q̄ uolūt habere suas
consolatōes uxores ducant. Illi uero
qui uolunt tñ placere deo non accipi-
ant. Tercia questio incidit iter fideles
quātum ad animam utrum sc̄ meli⁹
sit habere fidem magnā an opa mag-
na. Et dicunt quidam q̄ melius ē ha-
bere fidem magnā ⁊ adducunt p̄ par-
te sua duas leges. Unā euangelicam
Mat. xvii. Si habueritis fidem sicut
granum sinapis ⁊ aliam apostolicā.
Hebre. xi. Sine fide impossibile est pla-
cere deo. Contra alii dicunt q̄ meli⁹
est habere opa magna ⁊ adducunt p̄
se duas leges. Unā apostolicā Jac.
ii. Vis autem scire homo inanis quo-
mā fides sine opibus mortua ē. Mora-
ham pater noster nōne iustificatus est
⁊ aliam p̄phetiaz ps. Labores ma-
num tuarum quia mandu. ⁊ Iudex
autem dat sententiā interlocutoriaz
dicens Mat. vii. Nō omnis qui dicit
mibi domine dñe intrabit in regnū ce-
lorum ⁊ illi dicūt bis domine q̄ cre-
dunt corde ⁊ confitent̄ ore. Ipsi dicūt
ter scilz ope. ideo sequit̄. Sed q̄ fecerit
uolūtātē patris mei. Deinde iudex
procedet ad inquisitionem causē princi-
palis. cum dicz. Esurui ⁊ nō dedistis
mibi manducare ⁊ postmodū feret
sententiā diffinitiaz dicens. Discedi-
te a me maledicti. Et ista sententiā
dabit patribus cōuocatis Mat. xxv
Cōgregabunt̄ ante eum omnes gētes ⁊
sepabit eos. Dabit in scriptis psal. Ut
faciant in eis iudiciū cōscriptū. Dan.

.vii. Judicium sedet et libri aperti sunt.
Dabit sedendo Na. xxv. Sedebit su-
per sedem maiestatis. Dabit in die. Rō.
.ii. In die cuius iudicabit dominus occul-
ta hominum. Dabit in loco euidenti et
honesto qz in aere et in ualle iosaphat.
.i. Thef. iiii. Rapiemur in nubibus ob-
uiam xpo in aera. Joel. iiii. Congrega-
bo omnes gentes et deducam eas in ual-
le iosaphat. Quarto ponit impossibi-
litas exercendi laboris. cuius dicit. Jam
enim ultra non poteris villicare. In infer-
no enim non poterunt satisfacere deo p-
icinia. quauis enim semper ieiunabunt tamen
hoc sibi non ad meritum sed ad suppli-
cium. Hiere. xiiii. Cuius ieiunauerint non
exaudiam preces eorum. quoniam gladio
peste. et fame consumam ego eos. Secun-
do non poterunt satisfacere deo de aia
prolatione. Cum quia a deo exaudiun-
tur. Prouer. i. Tunc inuocabunt et non ex-
audiam. Cum quia in peccatum eis re-
putabitur ps. Oratio eius fiat in peccatum. Tu.
quia et si omnes sancti pro eis orarent
adhuc non exaudirent. Hiere. vii. Noli
orare pro populo hoc. quoniam non exaudiam
te. Tercio non poterunt satisfacere deo
per elemosinas de rebus. Non enim poterunt
aliquem induere. quia ipsi erunt totaliter
denudati. Ezechiel. xv. Eris nuda et
confusione plena. Non cibum uel potum
alicui portigere. quia erunt perpetua fa-
me. et siti afflicti. Psal. lxxv. Ecce serui
mei comedent et uos esurietis. nec hos
precio aliquos recipere. quia erunt a ciui-
tate dei impetuum habitati. Apoc. xxii.
Foris canes et uenefici. et. Nec infir-
mos visitare. quia iacebunt perpetuis do-
loribus cruciati. Psal. l. In doloribus
dormietis. et. Nec ad incarceratos ire.
quia erunt in perpetuis uinculis compe-

diti Sapien. xvii. Vinculis tenebrarum
et longe mortis compediti. et. Nec alii
quos sepelire. quia ipsi erant in inferno
sepulti. Luce. xvi. Mortuus est diues et
sepultus in inferno.

¶ Sermo secundus.
Quid faciam quia dominus meus
auferet a me villicationem et.
Post hanc uitam nullus po-
terit aliquid bonum opus facere. Io. ix.
Venit nox in qua nemo potest operari.
Nullus audebit deo de suis meritis re-
pondere. Job. xxxi. Quid faciam cum
surrexerit ad iudicandum dominus. et cum
quesierit quid respondebo ei. Nullus
manum dei poterit euadere ps. Quo-
modo a spiritu tuo. et. In peccatum igitur homo
debet sibi prouidere ut hic se deo respon-
dat per obedientiam. hic fugiat ad dei
misericordiam dei inclinatus. ideo qui
libet debet intra se dicere. Quid faciam
quia dominus meus auferet a me villicam.
¶ In quibus uerbis quatuor ponuntur.
Primo sui discussio cum dicit. Quid
faciam et. Eccl. xviii. Ante iudicium
interroga teipsum. Cor. xi. Si nosmet
ipsos iudicauerimus. et. In isto autem iu-
dicio quod intra nos est faciedum ratio tanquam
iudex deus animam tanquam ream ad iudicium
uocare. Cogitationes debent ipsam ac-
cusare. Conscientia testimonium prebere
timor tanquam carnifex eam torquere et
a pristina peccati conuersatione occidere.
ut sic inde sanguis exeat lacrimarum. Au-
gustinus in li. de penitentia. Ascendat homo
aduersum se tribunal mentis sue. consti-
tuat se ante faciem suam. atque ita consti-
tutio in corde suo iudicio. assit accusa-
trix cogitatio. testis conscientia. carni-
fex timor. unde quidam sanguis quasi

166

confitentis p lacrimas ofluat Secundo
ponit impotentie recognitio cum dici
tur Fodere nō valeo Dupliciter hō
potest se puidere indigens Aut labo
rando Contra qd dicit Fodere nō va
leo Aut donum siue mutuū mendicā
do Contra qd subdit mendicare eru
befco Post mortem igit̄ ul̄ in die iu
dici nullus poterit laborare Eccl. ix.
Edcunq̄ potest manus tua instanter
operare quia nec opus nec rōrē ideo
Salomon pigrū qui nō vult hic labo
rare mittit ad formicā dicēs Prover.
vi. Vade ad formicaz o piger ⁊ disce
sapiētiam que cum nō habeat ducem
nec pceptorem nec pncipem parat in
estate cibuz sibi ⁊ congregat in messe qd
comedit in hieme Legitur q̄ formica
grana pforat ne germinent Unde for
mica nō solum dicit ferēs micaz s̄ et
formans micaz grana etiā decorticat
ul̄ ppter eādē causam ul̄ ut mundi⁹
ea comedat si forte etiā fuerint bal
neata extrahit ⁊ ad solē calefacit ⁊ ex
ponit ne forte putrefiant In quatuor
igit̄ cōsistit sapiētia formice quia gra
na in estate et in messe congregat con
gregata pforat ⁊ forata decorticat de
corticata exsiccatur Primo igit̄ dēt hō
bona in estate ⁊ in messe congregare
Glosa ibidem Hec vita messi compāt
⁊ estati quia nunc inter ardōres temp
tarōnum tempus est colligēdi futuro
ru⁹ merita p̄mōz diem iudici hiemi
quia nulla relinquit facultas laboran
di p̄ vita eterna s̄ t̄m cogit quisq̄ de
borreo p̄rice actōis qd recondidit p
ferre Secundo debet ip̄a bona opa p
forare gladio verbi dei Debre. iiii. Vi
uus ē sermo dei ⁊ efficax ⁊ penetra. oī
gla. ancipi ⁊ illa pforatō impedit ger

minatōnez peccati Debre. xii. Neq̄ ra
dix amaritudinis sursū germinans
impediat psal. In corde meo abscon
di eloquia tua ut nō peccem tibi Ter
cio d̄z ab ip̄is suis opibus omnē pec
cati corticem remouere ut sic xps in eo
rum puritate pascat Can. ii. Sui pas
citur inter lilia ut sic etiā homo dei fa
miliaritate fruatur Diere. xv. Si sepaue
ris p̄ciosum a vili quasi os meuz eris
Quarto si aliqua opa sunt humida
humore vicioz exsiccanda sunt ad ex
emplar veri solis i. xpi qui fuit siccus
in natuitate Ysa. liii. Ascendit sicut v
gultuz coram eo ⁊ sicut radix de terra
siccior in vita p̄s. Aruit tāq̄
testa virtus mea Siccissim⁹ in morte
p̄s. Ossa mea sicut cremum aruerunt.
Nihil em̄ homo post hanc vitam po
terit mendicare sancti homines q̄ sunt
in p̄ria sunt ualde misericordes. s̄ san
cte mulieres naturalr debent esse mise
ricordiores Xps autem est fons mise
ricordie ⁊ tamē mendicatū fuit ad ho
stium sanctoz viroz Abrahe. s. ⁊ La
zari nec vnaz guttam aque voluerūt
porrigere Mendicatū fuit ad hostiuz
sanctarum virginū nec vnaz stillaz
olei uoluerunt impendere Mendicatū
fuit ad hostium xpi quādo dixerunt
Domine dñe aperi nobis. Et xps nō
solum aliquā elemosinam eis nō por
rexit sed nec hostium etiā eis apuit.
imo turpiter eas licēciauit dicens. Am
dico vobis nescio vos Tercio ponit
discreta p̄ussio cum dicit. Scio quid
faciam prouidit em̄ sibi debitoribus
gratiam faciendo Sic ⁊ nos paupib⁹
elemosinas largiendo Bonus em̄ ele
mosinarius puidz sibi in vita in mor
te ⁊ post mortē. In vita qz elemosina

expellit frigus culpe. cum sit ignis dei
Ecccl. iii. Sicut in sereno glacies soluē
tur pctā tua. **Generat bñdictōnem grē**
ducum sit semen dei. **ii. Coz. ix.** Sui se
minat in bñdictōnibus. de bñdictio
nibus et metet. **facit custodiā in utroq;**
cum sit sacculus et palpebra dei. **Ecccl.**
xxix. Elemosina viri quasi sacculus cu
ro. **Et grām hominis quasi pupillam**
oculi cōseruabit. **Secundo** prouidet sibi
in morte. quia elemosina animā deo af
sociat. **Ambro.** Non sunt hominis bo
na. que secum ferre nō potest. **Sola mi**
sericordia comes ē defunctorū hostes
fugat. **Vnde dicit de elemosina Ecccl.**
xxix. Sup scutum potentis et sup lan
ceam aduersus inimicū pugnabit. **Via**
demonstrat. **Prouer. xvii.** Donus ho
minis dilatat viam eius. **Tercio** prou
idet sibi post mortem. quia elemosina
animam ab inferno liberat. **Thob. ii.**
Elemosina non patit animas ire in te
nebras. **A purgatorio saluat. Prouer.**
xiii. Redemptio anime viri diuitie sue
vitam eternam donat. **Ambro.** Ars ar
tium potissima est elemosina. **Nō** enī
nobis domos fabricat luteas. s; vitā
phēnem impēdit. **Quarto** ponit pro
uidentię illius cōmendatio cum dicit.
Et laudauit dominus villicum iniqui
tatis. quia prudēter feciss; nō. **Nō** lau
dauit eum de fraude sed de prouidentia.
Et est similitudo a contrario sensu secū
dum **Aug.** **Quia** si ille laudatus est q
sibi prouidet de re illicita. multo for
tius a deo laudabit ille qui sibi prou
debit de te iusta. **Vidēdum** est autem.
qualiter filii huius seculi. i. homines mū
dani. dicantur prudētiores q̄ filii lucis
id est q̄ filii dei. **Ad qd sciēdū q̄ Au.**
in li. de quātitate anime distinguit tri

plexam sapiētiam scz nociuā. **supflua**
et necessariam. **Et hoc ostendit p simile**
in corpore humano. **Cuz** enī spūaliter
anima discendo dicitur crescere. et disci
cendo decretere. **Igitur** sicut in corpore
est triplex augmētum. **Primum** nociuū
qd humor vocat. **Alter** qd vocat su
pfluum. est cū quis senis digitis in ma
nibus et pedibus nascit. **Tercium** neces
sarium ē quo naturalis cōueniētia im
plet in mēbris. **Sic** et in anima triplex
est sapiētia. **Prima** est nociua. q̄ ed d
impediētibus ad salutem. **Et ista respō**
det incremento corporis qd est nociuū.
Ista autē est sapiētia carnalis quam
habent auari in acquirendo diuitias.
Supbi in acquirendo honores. **Luxu**
rioriosi in acquirendo delicias. **De ista**
sapiētia dicit **Rō. viii.** Sapiētia car
nis mors est. **Quātum** autem ad istam
sapiētiā uerum est q̄ filii huius seculi
sunt prudētiores filii lucis. quia filii
lucis abhominant. et fugiunt. cum nō
sit diuina sed diabolica. **Iaco. iii.** **Nō**
est ista sapiētia desursum descendens.
Sed terrena quo ad auaros. animalis
quo ad luxuriosos. diabolica quo ad
supbos. **Secunda** est sapiētia supflua.
que est de imptinentibus ad salutem.
Et ista respondet incremento corpis
qd est supfluum. **Ista** autē est sapiētia
mundana et secularis. **Sive** sit philoso
phica sive phisica. **Sive** scientia legū sive
decretalium. que p tanto dicuntur super
flue. quia sine illis potest esse salus. **De**
ista dicit **Aposto.** loquens de philoso
phicis **Ad Rō. i.** dicentes se esse sapien
tes stulti enī facti sunt. **Vnde** **Aristo.**
In morte stultus factus fuit. quia to
tam sapiētiā suā pdidit. **Vnde** cui
dam suo discipulo apparuit dicens.

Nihil amplius sciebat nisi pena quam sen-
tebat. **¶** Cum etiam ad istam sapientiam
filii huius seculi sepe sunt prudentio-
res quam filii lucis quia viri spirituales de ta-
libus scientis parum curant. **¶** Unde di-
citur. **1. Cor. ii.** Loquimur non indoctis
humane sapientie verbis. **¶** Tercia sa-
pientia est necessaria que est de expedi-
entibus ad salutem. **¶** Et ista respondit
incremento corporis quod est necessarium.
¶ Ista est sapientia diuina que consistit
in uera dei cognitione. de qua dicitur.
1. Thim. ix. In hoc gloriatur qui gloriatur
scire non se. **¶** Quotum ad istam sapi-
entiam filii lucis sunt prudentiores quam
filii huius seculi imo in rebus diuinis
filii huius seculi videntur esse stulti. **¶** Filii
autem lucis sunt valde sapientes et pro-
uidi. **1. Cor. ii.** Animalis homo non per-
cipit ea que sunt spiritus dei. **¶** Stulticia enim
est illi et non potest intelligere. **¶** Spiritus
autem diiudicat omnia et ipse a nemine
iudicatur.

¶ Sermo tertius unde supra.
¶ Facite vobis amicos de mam-
mona iniquitatis etc. **¶** Secundum dic-
tum cuiusdam philosophi qui
bet debet habere amicum et unum inimi-
cum ut amicus veritate sibi diceret et
cum ut amicus veritate sibi diceret et
inimicus vias eius obseruaret ut ami-
cus eum corrigeret et inimicus persecutio-
nem exercitaret. **¶** Dunc autem quilibet
homo habet angelum bonum ut ad bo-
num promoueat et malum ut temptatio-
nem exerceret sed quia nomen inimici
est odiosum et nullus vult habere inimi-
cos. **¶** Videamus saltem qualiter possi-
mus habere amicos. **¶** Istud dominus
nos docet dicens. **¶** Facite vobis amicos
de mammona iniquitatis etc. **¶** Obi tria ostendit
scilicet quod amicitia sit facienda qualiter et

propter quid. **¶** Primum notat cum di-
citur. **¶** Facite vobis amicos de mammona etc.
¶ Amicitia autem aliquando est bonorum
cum bonis. **¶** Aliquando bonorum cum ma-
lis vel e converso. **¶** Aliquando malorum cum
malis. **¶** Amicitia autem que est bonorum
cum bonis est amicitia vera quia non
potest esse vera amicitia nisi inter bo-
nos. **¶** Tullius hoc primum sententiam nisi in bo-
nis amicitiam esse non posse. **¶** Dicunt na-
turales quod quando aurum dicitur argento per
malleationem incorporari oportet a tribus
perueniri scilicet a vento puluere et humore.
¶ Quia si aliquid istorum se interponit perfectio
vino fieri non poterit. **¶** Si igitur aliquis vo-
lunt per amicitiam iungi oportet ut caueant
ne inter eos sit aliquis ventus superbie
vel puluis auaricie vel humor luxurie quia
inter superbos auaros et luxuriosos ve-
ra amicitia esse non potest. **¶** Non enim potest
esse alicui amicus qui sibi est inimicus.
¶ **Eccl. xii.** Sui sibi nequam est cui alius bo-
nus erit. **¶** Ad idem uersus. **¶** Sui sibi non per-
iculis tibi quomodo parcat. **¶** De ueris
autem amicis Tullius dicit. **¶** Sui uerum
amicum intuetur tanquam exemplar aliquod
sui intuetur quo circa et absentes assunt
et egentes habundant et imbecilli valent
et quod dictum est difficilius mortui uiuunt.
¶ Veri enim amici si sint absentes corpore
tamen sunt presentes mente et si unus me-
ritus est egenus in alio est habundans
et plenus et si unus ad resistendum dia-
bolo est debilis in amico est fortis et
si unus est mortuus in amico in his que
spectant ad ordinationem domus et a-
nime est uiuus. **¶** Secunda amicitia est bo-
norum cum malis et e converso. **¶** Et ista
bonis aliquando est periculosa quia ma-
lis aliquando inueniatur fructuosa. **¶** Boni
enim ex malorum familiaritate aliquando

corrumpunt in vita. inquinant in con-
scientia. et obfuscat in fama. De primo
ponit exemplum Crisostomus. super Mattheum.
Quia si vinum admiscet aceto. vinum
non corrumpit acetum. sed acetum vinum.
Acetum sunt mali. quia deum in suis opi-
bus exacerbant. psal. Exacerbauerunt
deum excelsum. Vinum sunt boni qui
deum letificant per bonam conscientiam.
et proximum edificant per bonam famam.
Iudicium. ix. Numquid deserere possum vi-
num meum. quod letificat deum et homines.
Quando igitur boni miscentur cum malis.
quibus mali aliquando meliorem. boni
tamen sepe in vita corrumpunt. i. Coz.
xvi. Corrumpit bonos mores collo-
quia mala. De secundo ponit exemplum
Crisostomus. ubi supra. quod si admisceatur cum
luto farina non coingnat lutum sed lutum
farinam. Boni sunt farina qui mola ti-
moris et amoris se conterunt et ad can-
dorem cor suorum deducunt. et deo suauem
panem faciunt. Lutum sunt mali in con-
spectu dei fetidi. pedibus demonum con-
culcandi. et in cloacam infernalem pro-
ciendi. Quando igitur boni miscentur cum
malis. quibus mali quandoque dealbentur.
tamen boni sepe in conscientia inquinantur.
i. Coz. v. Modicum fermenti totam
massam corrumpit. De tercio ponit ex-
emplum Gregorius. Quia si aurum argen-
to misceatur. argentum ad auri claritatem
exsurgit. aurum non pallescit. Aurum sunt
viri sancti. fulgidi in fama. et preciosi in
vita. Argentum sunt mali qui tactu suo
alios denigrant. Quando igitur boni mis-
centur cum malis. quibus mali videantur
lucere. tamen boni in fama videntur pal-
lescere. Sepe autem contingit quod boni cum
malis miscentur. et tamen nec boni malos
conuertunt. nec mali bonos corrumpunt.

Quod per tria exempla videri potest. Vinum
enim est cum fece. et tamen fex nec auferit
vinum suam dulcedinem. nec vinum fecit
suam acedinem. Similiter rose morantur
cum spinis. tamen nec spine auferre pos-
sunt rosis quin redoleant. nec rose spi-
nis quin pungant. Similiter aurum non
docet occultat a luto. et tamen lutum non
potest auferre auro suum fulgorem. nec
aurum luto suum fetorem. Sic sepe bo-
ni morantur cum malis. tamen mali non
possunt auferre bonis suam sanctitatem.
nec boni malis suam iniquitatem. Tercia
amicitia est malorum cum malis. et ista est
nimis periculosa. Mali enim sunt igne co-
pulentie inflammati. et ideo amplius
inflammantur. Prover. vi. Numquid poterit
quis abscondere ignem in sinu suo. ut
non comburantur vestimenta eius. Sunt
luto auaricie infecti. et ideo amplius in-
ficiuntur. De quo luto dicit Abacuc. ii.
De qui congregat non sua. usquequo
aggrauat contra se densum lutum. Sic
pice superbie inquinati. et ideo amplius mu-
picem inquinabit ab eis. Similiter autem
supbia pice quia tante est adherentia ut
ceteris viciis superatis adhuc ipsa rema-
neat. Secundo dominus ostendit qualiter
ista amicitia sit facienda cum dicit de
mona iniquitatis. et de diuitis pau-
peribus erogatis. Secundo autem Bedam
mona lingua storum diuitie voca-
tur. que dicuntur iniquitatis. secundum Augustinum.
Tribus de causis. Primo quia sepe fa-
ciunt hominem iniquum. et sunt materia
multarum iniquitatum. Unde dicitur.
omnis diues. aut est iniquus. aut heres
iniqui. Secundo dicuntur iniquitates. ex eo
quod hominem decipiunt. quia nec tenent quod
promittunt. promittunt enim securitatem

et dant timore. satietate et dant esurie.
 stabilitatem et dant subitaz deiectione.
Tercio dicunt iniquitatis quia sepe per
 rapinas et alios modos illicitos acq-
 runt. Potest etiam dici quarto quod di-
 cunt iniquitatis. i. inequalitatis quia in
 equaliter habent. Nam unus habet ad
 superabundantiam. alius ad sufficientiam.
 alius ad necessitatem extremam alius ha-
 bebunt totalem penuriam. Tercio domi-
nus ostendit propter quid ista amicitia
sit cum pauperibus facienda cum dicit.
Et cum defeceritis recipiant vos in e-
terna tab. etc. Glo. Do quos subz pau-
 peres sed qui possunt in eterna tab. vos
 recipere. ideo dicit Ecc. xi. Da bono et
 ne receperis peccatorem. benefac humili et
ne dederis impio quod tripliciter est in-
 telligendum. Primo quod non debz dare
 quod impio si credit quod pro donis iusticia
 derelinquat. Secundo quod non debz dare
 quod impio intuitu prauitatis ut faciunt
 illi qui dant histrionibus intuitu histrio-
 natus. Tercio Distinctionibus dare est de
 moribus immolare. Glo. sup predictuz
 locum. Sui autem dat indigenti peccato-
 ri non quia peccator est sed quia homo est.
 non peccatorem sed iustum nutrit quia cul-
 pam non diligit sed naturam. Tercio in-
 telligit electiue quia in dando iustus
 est impio proponendus. Prus est enim
 subueniendum seruis dei quod seruis diabo-
 li. Ista tamen eterna tabernacula nos
 hic de elemosinis edificamus. Sunt tamen
 quidam qui edificant sibi tabernaculum
 siue domum in inferno. quidam in pur-
 gatorio. quidam in celo. Nam ualde ma-
 li edificant sibi domum de triplici mate-
 ria. scilicet de lapidibus superbie. ideo cum
 ipis lapidibus a demonibus lapida-
 bunt. Ecc. xxii. In lapide luteo lapi-

datus est piger. Nullus enim ad bene o-
 perandum est pigrior quam superbus. Do lu-
 to luxurie iniquitatis. ado a demonibus
 tanquam lutum vile conculcabit. Ysa. x.
Cones illum in conculcationem ut lutum
 platearum. de spinis auaricie. ideo in spi-
 nis ipsis comburent. Ysa. xxxii. Spine
ne congregate igni comburent. Medi-
ocriter autem boni edificat sibi domum
 in purgatorio. de materia triplici. scilicet
 de ligno. feno. et stipula. ut dicit. i. Co-
rinthe. ii. Lignum plus habet de humo-
 re quam fenum. ideo tardius comburitur.
Fenum plus habet quam stipula ideo tar-
 dius consumitur. Per ista tria intelligit
 triplex amor. scilicet carnalitate ut uxoris et
 filioz. vel cupiditatis. ut diuitiaz. vel
 ambitionis ut honoz. Sui igit plus
 minus habet de humore carnalitate vel
 cupiditatis vel ambitionis. diu vel citius
 vel citissime comburet. Valde autem bo-
 ni edificant sibi domum in celo de tri-
 plici materia. scilicet de auro. argento. et de la-
 pidibus preciosis. ut dicitur. i. Coz. ii.
de amore dei et proximi et bonis opibus.
Per aurum enim quod est incorruptibile in-
 telligitur amor dei. qui non corrumpitur
 nec finitur. Fides enim hic finitur. et ei succe-
 dit apta visio. Spes hic finitur. et ei suc-
 cedit plena possessio. Caritas autem non
 finitur sed hic incipit et ibi completur. quia
 non est aliquid melius quod sibi succedere
 possit. Per argentum intelligitur amor
 proximi. Sicut enim post aurum argen-
 tum est preciosius. sic post preceptum de
 amore dei. preceptum de amore proximi
 est maius sicut dicit Ysa. xxii. Per la-
 pides preciosos intelligunt bona opera.
Nam quilibet elemosina. quilibet oratio.
 quodlibet ieiunium sunt lapides precio-
 si. Per paupes igit nos recipient in suas

domos celestes si nos eos recepimus in nostras domos terrestres. **Aug. 9.** **D**ia bona sua dominus dedit duobus hominibus diuitibus terrena, pauperibus celestia, sed deus volens utriusque saluare constituit, ut hic diuites in sua hereditate recipiant pauperes in sua hereditate eos collocet, ut in eterna hereditate, uterque pro alio collocet.

Dominica decima.

Sermo primus.

Quoniam appropinquaret hierusalem videns civitatem fleuit super illam. **Luc. xxix.** Sicut dicit **Ecc. xix.** Ex visu cognoscit vir, et ab occurso faciei cognoscit senes, amictus corporis, et risus detur, et ingressus hominis enunciant de illo. **Ex** istis quatuor in isto evangelio Christus cognitus fuisse videtur. **Primo** ex visu faciei, quate fuerit maiestatis, quia sic dicunt sancti, quodam splendor mirabilis de eius facie, precedebat, ita quod nullus in eius faciem intueri, nec sibi contradicere audebat. **Secundo** ex amictu, quante fuerit iusticie et equitatis, quia iusticia se induit, quia vendentes et ementes de templo eiecit. **Job. xxix.** Iusticia induit sum, et uestiuit me sicut uestimeto. **Tercio** ex fletu non ex risu, quate fuerit compassionis. **Quarto** ex ingressu, quante fuerit deuotionis, quando enim homo libenter gradit ad spectacula, signum est vanitatis, quando vero libenter itur ad ecclesiam, signum est deuotionis. **Christus** autem quocumque hierusalem veniebat, mox ad templum ibat. **In** patris evangelio tria de christo tangunt. **Primo** quod christus fleuit post honorem sibi exhibitum. **Supra** enim immediate legitur, quod cum appropinquaret ad descensum montis oliueti, turbe sibi

occurrerunt, et cum canticis et laudibus eum susceperunt, et cum approbuerunt hierusalem. **Fleuit** super eam. **Ex** qua re voluit ostendere quod mundana leticia cito conuertitur. **Prover. xiiii.** **R**isus dolore miscbitur. **Est** autem leticia mundana, sicut vinum purum, quod cito inebriat nisi temperetur, meditazione mortis, et recordatione alicuius aduersi preteriti, vel timore aduersi futuri. **Ecc. xi.** **I**n die enim sunt qui immemor sis malorum. **Tria** enim sunt que occidunt hominem, scilicet leticia, tristitia, et ira nisi temperentur. **Nimia** enim leticia aliquid quando subito occidit, quia cor tumulum dilatat, et calor ad exteriora transit, et a corde deficit, et ideo mors interuenit. **Unde** refert **Valerius**, quod cum cuidam mulieri mors filii absentis errore fuisset nunciata, dum illa meres sederet, subito filius aduenit, quem illa videns subito in amplexus eius ruit, et mox exanimata corruit. **Legit** de **Aristo**, quod cum remearet ad propria, nunciavit matri sue aduentum suum, dicens. **De** turberis cuius preceperis de infirmitate mea modica, statim ut euasit similans se infirmari, ut leticiam matris temperaret dolore, ne ei eueniret, sicut euenit mulieri prehabite, que ruerat in amplexus filii ad se venientis. **Tristitia** autem non occidit subito, sed paulatim, quia in tristitia primo retrahit calor naturalis ad interiora, et postea exalat ad exteriora. **Et** talis exalatio caloris, propter nutritionem in membris operatur consumptionem in illis, et ideo pro processum temporis sequitur ethica. **Prover. xvii.** **S**piritus tristis exsiccat ossa, et ira vero nunquam occidit, quia in ira non solum calescunt membra interiora, sed etiam exteriora, et sic remanet calor in sua radice.

ideo mors in homine non causatur.
Ex his dat' intelligi q' nimia leticia ⁊
tristitia animam occidunt. Propter p
mum dicit Prover. i. Prosperitas stul
torum p'det illos. Propter scdm dicit
ii. Coz. vii. Seculi tristitia mortem
opat. In hoc tamen differunt quia ci
tus morit' anima in p'speritate q' in
aduersitate. Aug. in li. l. Omel. Alti
res aduersas timet, prospas no timet,
q' aduersa tamē est res p'spera animo.
q' aduersa corpori. Prius em corrup
punt p'spera vt inueniat quā frangāt
aduersa. Quādo sanctus Dauid Saul
inimicum patiebat, aliam nō concupi
uit uxorem. Et ubi factus est securus
tumor exereuit ⁊ in adulteriu ⁊ homi
cidium cecidit. Ira nero que est p zelū
nō occidit sed vniūficat ⁊ illuz qui sic
irascit quia meritum inde acquirit. et
illum contra quē irascit quia sepe ad
vitam gratie redit Ezechiel. iii. Si tu
annūciaueris iusto vt non peccet ⁊ ille
nō peccauerit viuens viu ⁊ quia annū
ciasti ei ⁊ tu animaz tuam liberaſti. Se
cundo tangit q' xp'us fleuit sup immi
nens piculum cum dixit. Si cognouis
ſes mala tibi imminētia ⁊ tu ſc'z fleres.
Sungz autem vicibus xp'us legit fle
uisse. Primo ex ifātuli necessitate Sa
pien. vii. Primā vocem emili ſimilem
omnibz plorans. Dnō cantat ecclesia
Uagit infans inter arta ⁊ c. Et ſignat
flecum quo flere debemus quia in hac
miseria poſiti ſumus. Aug. Puer qui
naſcit' incipit a ploratu. Lacrimę tes
tes ſunt miserie. Nondū loquit' ⁊ iā p
phetiſat. Iſta autem miseria incipit a
natiuitate. continuat' in vita ⁊ p'tendi
tur uſq' ad mortē. ideo vita humana
fluuiū comparatur. Fluuiū em in princi

pio ⁊ in fine habz amaritudinē quia
a mari orit' ⁊ in mare p'gredit'. In me
dio autem habz labilitatē. Sic natiui
tas noſtra quia immunda vita ama
rior quia labilis ⁊ caduca. Dors vel
ro amariffima quia piculoſa. Secūdo
fleuit ex nimia compaſſione. ſicut p'tz
hic ⁊ ſignat flectum quo flere dedemus
ſup calamitatibus miſeroꝝ. Job. xxx
Flebaz quondam ſup eo qui afflicto
erat ⁊ c. Iſta autem compaſſio maior
fuit in xp'o q' in aliquo alio. Et rō est
q' compaſſio aliquādo cauſat' ab a
more naturali ſc'dm q' homo hominē
naturaſr diligit. ⁊ ideo naturaliter cō
patit' homo homini afflicto. imo nō
videt' eſſe homo ſed beſtia crudelis q
hominē afflicto non odolet. q' tamē
iſte amor eſt paruus. ideo paruū mo
uet. Aliquādo cauſat' ab amore accidē
tali ſc'dm quē homo diligit aliū qua
dam amicitia temporalī. ⁊ ex tali amo
re compatit' amico dolet. nō tamē qz
homo ſz quia amicus. iſte amor ma
gis mouet q' primus amor. Aliquan
do cauſat' ab amore ſpūali ſecundum
quē homo diligit alterū in deo. ⁊ ſecū
dum deum ⁊ eſt maior q' primus vel
ſecundus quia nō tm facit duo corda
eſſe vnum. Actu. iiii. Dulcedinis cre
dentium erat cor vnum ⁊ anima vna.
⁊ c. Sed vt ambo ſint vnius corporis
miſtici. ⁊ ideo ſi dolet vnum mēbrum
cōpatit' aliud. ⁊ iſte amor magis mo
uet q' primus vel ſecundus. Et quia iſte
amor in xp'o fuit maior q' in aliquo
alio. ideo in eo compaſſio maior fuit.
Sed multi ſunt qui hanc compaſſio
nem nō habent. Aug. Sunt ne in te viſ
cera compaſſionis xp'iane. qui plāgis
corp' a quo reſeſſit amia ⁊ nō plāgis

animam a qua recessit deus. **Tercio** fleuit ex immenso amore sup Lazary mortuū. **et** significat fletum quo flere debemus illos q mortui sunt in peccatis. **Hiere. ix.** **Guis** dabit capiti meo aquā et oculis meis fontem lacrimarū. **et** plorabo die ac nocte interfectos populi nostri. **Aug** sup psal. **Mulci** male gemunt gemo et ego. quia opator his qui male gemunt. amisit nūmum minimum et gemit. amisit deū et nō gemit. **Ecccl. xxii.** **Sup** mortuum plora quia deficit lux eius. **et** sup fatuum plora deficit em sensu. **Et** infra. **Luctus** mortui septē dies. **Fatui** autem et impii omnes dies vite illoz. **Ex** quibus verbis habet q tres sunt plorandi. scz mortuus. fatuus et impius. sed differenter. **Mortuus** autem est plorandus sed paruo tempore. **Fatuus** autem plorandus est toto tēpore vite sue. **Impius** autem plorandus ē in tota vita sua et etiā post vitam suā. **Quarto** fleuit xps ex viscerosa pietate sup casu iude. **Aug.** in quodam sermone **Dominus** noster delictum iude lacrimauit. **ut** em ait euāgelista **Cuz** vidisset cum turbatus est. et dixit. **Unus** ex vobis me tradet. **Quāta** misericordia dei. traditus p traditore dolet. **p** dicitur a proditore turbat. **p** qd dat intelligi. **q** debemus flere platos et clericos quādo cadunt. quia eoz casus est valde piculosus. **Sicut** em bonus sacerdos vocat angelus. **ut** dicit. **Mal. ii.** sic malus vocat dyabolus **Jo. vi.** **Nōne** duodecim vos elegi. et vnus ex vobis dyabolus est. **Crisos.** **Nihil** in tm̄ destruit ecclesiam dei. sicut clericos laycis esse deteriores. **Isa. xxiiii.** **Erit** sicut populus sic sacerdos. **Ber.** **vt** nā sic et nō peior populo sacerdos. **Quin**

to fleuit ex intimo dolore et hoc i cruce. **ut** habet **Hebre. v.** et signat fletū cōpunctōnis quē dēnt habere illi. q sunt in cruce penitentie. **psal.** **Lanabo** p singulas noctes lectum. **et** **Aug.** **Sciat** se culpabiliter durum. q deslet mortem a mic. **uel** damna rei temporalis. **et** dolorem peccati nō ostendit in lacrimis. **De** isto fletu dicit **Glo.** sup **Thobiaz.** **Orō** diu lenit lacrima cogit. **hec** unguilla pungit. **Quāuis** igit xps tot vicibus fleuerit. **risisse** tm̄ nō legit. **Bern.** **Xpm** fleuisse. **risisse** uero aut leniter. **io** casse nūq̄ legimus. **Crisos.** **Frequēter** inuenis dominū flentem nūq̄ autem ridētem. **nec** saltem leniter subridētem. **nec** hoc dico ut risum penitus absceda. **sed** ut dissolutōnem extingua. **Tercio** ostendit in euāgelio q xps post fletū assumpsit magnū zelum. **quia** de templo expulit vendentes et ementes. **Dicitur** **Jo. ii.** q expulit de templo oues et boues et nūmularios et vendentes columbas. **quia** platos debz constanter reprimere ypocritas pellem ouinaz simulates. **tirānos** cornu sue potētie bonos ventilantes. **vsurarios** et symoniacos. **dona** sanctis p̄s qui p colūbam intelligunt vendentes. **De** zelo autē et constantia plati dicit **Eze. iii.** **ut** adamantem et ut silicem dedi faciem tuam. **Hiere. ii.** **Ego** quippe dedi te in columnam ferream et in murum eneam super omnem terram. **Ex** quibus verbis habetur. **q** constantia plati debet esse in star adamantis silicis ferri. **et** **Adamas** sicut dicit glo. **Est** in honore. **Et** quāuis cum ferro ponat tamen nō extollit. **Silex** est in conculcaciōem et nō frangit. **ferrum** omnia domat. **Es** repulsū resonat. **Tunc** igit prelatū est

sicut adamas / quando impēsus honor
ipm nō extollit / tunc est sicut silex qñ
nulla aduersitas ipm frangit / Tunc ē
sicut ferrum / quando colla tirānoꝝ po
tēter pmit. tunc est sicut es quando ad
uerſitatibus pressus dei laudeꝝ depro
mit.

Sermo secundus.

Quoniam dies in te et circūdabūt
te inimici tui uallo. **7c.** Sicut
legit in li. qui dicit mitralis.
Istud euāgelium ideo in mense augus
ti decantat / quia ciuitas hierlm in illo
mense primo a nabuchodonosor / de
inde a romanis destructa fuisse inueni
tur / **Supradicta** autem uerba q̄ de ci
uitate destructōne dicunt intelligi pñt
falsiter et moraliter / **Q̄** tuz em ad litte
ram **vez** fuit q̄ romani pñces **Des**
pasiānus et Titus hierusalem obsederūt /
et circa eam fecerunt tres aggeres sup
aggeres fecerunt ualluz. i. concathena
curā de uallis / hoc est de palis / **Capiē**
tes autem ciuitatem eam destruxerunt /
Iudei autē qui in siluis et in speluncis
latitauerant reuerūt et ciuitatem reedi
ficare ceperunt / **Tunc** romani illuc mi
serunt **Eliam** adrianum. qui ciuitatem
funditus euertit / ita q̄ lapis sup lapi
dem nō remansit / iuxta locum tamē il
lum quādam ciuitateꝝ eis reedificauit.
et suo nomine eam **Eliam** nominauit.
et longo tempore sic uocata fuit / **Q̄**
autem illa ciuitas non sit mō ut priꝝ
erat pꝝ quia sepulchroz xpi erat extra
muros. **Modo** autem in medio ciui
tatis est. **Istam** autem uictoriam. ut
dicit **Aug. sup psal.** romani a deo ha
buerunt / **Ipsi** diis suis ascriberent / **Et**
dicit **Aug. ibidē.** q̄ in hoc romani fac
ti sunt instrumentum irati / non regnum

placati / facti sunt securis dei qua iudi
sunt excisi / et uirga dei qua sunt p me
ritis flagellari. **Et** subdit **Aug.** q̄ pa
ter quando filium uerberat uirgaꝝ pu
cit in ignem. et filio seruat hereditatem.
Sic romani illi perierunt et multi ex iu
deis crediderunt. et in fine mundi credi
turi sunt. **Noluit** em deus ut iudei pe
nitus consumantur. sed dispgant pp
ter tres causas. propter quas etiam ec
clesia nō psequit iudeos / quibus psequa
tur hereticos / **Primo** quia in fine mun
di omnes debent conuerti. iuxta psal.
Conuertent ad uespam / **Secundo** ut
sint nobis memoriale dominice passi
onis / quotiens em iudeos uideamus. to
tēs passiōis domini recordamur ps.
De occidas eos / ne quando obliuiscan
tur populi mei / **7c.** **Tercio** qm̄ ipsi sunt
librari nostri. **Aug. sup psal.** **De** for
te pagani dicāt nobis / uos xpiani lit
teras istas composuistis / pferimꝝ co
dices a iudeis inimicis ut cōfundamꝝ
alios inimicos. **Codiceꝝ** portat iudeꝝ
ut inde credat xpianꝝ / **Librari** nostri
facti sunt. quō serui post dominos co
dicem ferre solent. **Causa** autem huius
euerſionis ponit cum dicit. **Ex** eo q̄
nō cognouisti tempus uisitatiōis tue
Hiere. viii. **Miluus** in celo cognouit
tempus suum / **turtur** et **burundo** et **cico**
nia custodierunt tempus aduētus sui /
populus autem meus nō cognouit iu
diciꝝ domini / **Glo.** **Aues** sua nouerūt
tempora. ut sciant quando ad calida
festinantes loca / **rigorem** hiemis decli
nare debeant / et ueris principio ad so
litas redire regiones / **De** miluo autem
vnum uerbum moraliter uideamus.
Dicit autem q̄ primo anno est multū
audax et multe magnanimitat. et mag

nas capit aues. In secundo anno efficitur pusillanimis ad capiendos pullos et passeris se conuertit. In tercio timidior efficitur. ita quod muscas et vermes sibi querit. In quarto sic est timidus quod nihil viuum audet inuadere. sed ad caudera bestiarum se conuertit. In quinto fit sic miser. quod nihil tangere audet. et sic fame moritur. Sic etiam sunt multi qui primo anno conuersionis opera fortia faciunt. In secundo efficiunt tepidi. ita quod vix parua facere volunt. In tercio cogitationes volatiles et immundas recipiunt. In quarto ad immundicias peccatorum redeunt. In quinto tantam famem semper inueniunt. quod in tali fame miserari moriuntur. Secundo possunt uerba illa exponi moraliter. peccator quidem in morte circumdatur. eo angustatur. et ad terram prosternitur. et lapis super lapidem non relinquitur. Circundatur a demonibus. Venit quidem dyabolus ad christum morientem. venit ad bonos. venit ad malos. sed differenter. venit ad christum quidem sed nihil inuenit suum. Io. xiiii. Venit enim princeps huius mundi. et in me non habet quicquam. Grego. in Dmel. Et hunc mortalem hominem vidit. suum aliquid inuenire in ipso posse se credidit. sed sine ullo peccato a mundi corruptioe exiit. qui sine peccato in mundum uenit. Ad bonos etiam uenit et suum aliquid in eis inuenit. sed tamen eos rapere nequit. quia christus pro eis debitum soluit. Grego. Venit inquit princeps mundi huius. et hoc dicere non presumpsit. Petrus clauiger celestis. nec paulus ad celum raptus. nec Jobanes in sinu christi receptus. quia sine culpa in mundo esse non potuit. quia in mundum cum culpa uenit. Venit et ad reprobos. et sua multa in eis inuenit.

et eos ad tartara rapit. Grego. Maligni spiritus ab anima egrediente opera requirit mala. que suaserunt replicant ut secum ad tormentum trahant. Spaliter autem dyabolus ad morientes uenit ut de articulis fidei eos temptare possit. Non enim tunc dyabolus homini morienti immittit suggestiones diuitiarum. uel bonorum uel deliciarum. quia possit sibi moriens respondere. ad quid mihi diuitie. quia eas mecum non possum portare. ad quid delicie. quia vermes statim corpus meum debent comedere. ad quid bonores. quia statim in puluerem debeo redire. et ideo immittit suggestiones de fide que est fundamentum. ut illo destructo totum edificium destruat. ideo in ordine nostro est laudabilis consuetudo. ut cum aliquis frater in extremis laborat facto aliquo signo. fratres ubi cumque sint siue in lectis siue in mensa surgunt. et ad morientem dicendo symbola fidei currunt. Secundo peccator in morte eo angustatur a peccatis. demones enim omnia peccata ad memoriam sibi reuocantur ad desperationem trahant. Grego. Maligni spiritus animam undique angustant. quando ei non solum operis. uerum et locutionis et cogitationis iniquitates replicant. ut que prius se per multa dilatauit in scelere. ad extremum de omnibus angustetur in retributione. Peccata enim illa anima non potest negare. nec illa effugere. nec ea emendare. ideo in angusto et in arcto multum posita erit. Bern. Tunc loquuntur simul eius opera dicent. Tu nos egisti opera tua sumus. nec te deseremus. sed spiritus tecum erimus. tecum ad iudicium pergemus. ideo non est tunc hominem in extremis laborantem iudicare ad recordationem suorum peccatorum. sed potius ad spem

diuine misericordie / ad memoriam do-
minice passionis / ⁊ ad recordatōnem
suoꝝ meritoꝝ / que in vita fecit ⁊ pro
quibus de dei misericordia sperare p̄t
Tercio homo in morte ad terrā p̄ster-
nitur. quia corpus incinerat. Ecc̄. iiii.
De terra facta sunt. ⁊ in terram p̄ter re-
uertent. Doluit aut̄ dominus hominē
facere de aqua. ne ess̄ nimis deliciosus.
Nec de aere. ne ess̄ nimis sup̄bus. Nec
de igne. ne ess̄ nimis iracundus. sed de
terra que est elemētum frigidus ⁊ siccū
⁊ infimum. ut p̄ hoc daret̄ intelligi. q̄
homo debz esse frigidus ab igne iracū
di. siccus ab humore lasciuie. ⁊ infim⁹
a tumore sup̄bie. Quāuis autem deus
homini fecerit corpus terrestre animā
tamen fecit celestem. Unde sancti viri
lz in terra habitauerit corpore. in celo
tamen habitauerunt mente. Dicit igit̄
deus in iudicio auaris. terra es ⁊ in ter
ra infernali sepelieris. Dicit iracundis.
ignis es ⁊ in igne gebenne combureris.
Job. xxxi. Ignis est usq; ad cōsump
tōnem deuorās. Dicit deliciosus aqua
es ⁊ in aquis infernalibus demergeris
Exo. xv. Submersi sunt quasi plūbū
in aquis uehementibus. Dicit sup̄bis.
xxx. Eleuasti me ⁊ quasi sup̄ ventum
ponens allisisti me uatide. Bonis aut̄
qui habuerunt animū celestem. dicit. ce
lum es ⁊ ideo in celo regnabis in eternū
Mat̄. a. xxv. Possidete paratum uobis
regnum. Quarto lapis sup̄ lapidez
nō relinquet. q̄ qualiter sit intelligēdū
Grego. ostendit in Dmet̄. dicens. puer
sa mens cum puerse cogitatōni adhuc
puerfiolem adicit. quid aliud q̄ lapi
dem sup̄ lapidem ponit. Sed cum ad
ulcionem suā anima ducit. omnis illa

cogitatōnum suarum constructio dis-
sipat. iuxta qd̄ est scriptuz. In illa die
p̄ibunt omnes cogitatōnes eoz. Nec
miruz si anima sic dissipat̄ in morte. q̄
p̄ri⁹ fuerat dissipata in uita. sicut ostē
dit Orig. dicens. Verus xp̄i cultor tē
plum est dei integrum ⁊ p̄fectuz. sed si
fidem teneat ⁊ opa deserat. templum ē
ex parte cōsistens ⁊ ex parte destructuz.
Si autē in pctō p̄maneat. sic paulatim
minuit̄ donec in eo lapis sup̄ lapidez
mandatorum dei non remaneat. q̄ nō
destruat̄.

Sermo terci⁹.

Domus mea domus orōis vo-
cabit̄ ⁊ c. Consuetudo xp̄i erat.
q̄ quādo ueniebat hierusalem.
mox ad tēplum currebat. qd̄ faciebat
duplici de causa. ut dicit Crisost̄. Pri
mo. ut in hoc exemplum nobis daret.
Unde dicit. p̄prium erat boni filii ue
nientis hierlm. ut ad domum curreret
patris. tu autem imitator xp̄i factus.
cum aliquā ingressus fueris ciuitatē. p̄
mo ante omnē actum ad eccliam dēs
currere. Secundo. ut sacerdotium sana
ret. Dicit em̄. q̄ sacerdotū est sicut sto
machus in corpore. quia sicut stoma
cho languente omnia alia membra lā
guent. Sic quādo sacerdotū languet
languent omnia membra subditoruz.
ideo xp̄s originem sue passionis cura
re uolens. ad templum uenit ⁊ uendē
tes ⁊ ementes eiecit. Sacerdotes em̄ in
atrio templi boues ⁊ oues tenebant. ne
ex defectu hostie se aliquis excusaret.
Campores etiam ibi tenebant ut non
habentibus unde emerent. pecuniā mu
tuarent. Ista autem tanta auaricia sa
cerdotum fuit magna causa destructō
nis iudeoz. Unde dicit Beda. Post

numerata mala ingressus in templum.
videntes et ementes eiecit in hoc immi-
ens quod ruina populi maxime sacerdotum
culpa fuit dum enim videntes et ementes
percutit ostendit unde radix perditionis
processit. Exponens autem supradic-
tum verbum dixit. Domus mea domus
oronis est. Domus autem dei ad qua
duplex officium est facta sicut ex parti
euangelio colligitur. Primo enim facta est
deo ad habitandum. quod notat cum di-
citur Domus mea. id est mihi ad habitan-
dum electa. Apocal. xxi. Ecce taberna-
culum dei cum hominibus habitabit et
ii. Paral. vi. Elegi locum istum ut sit
nomen meum ibi in sempiternum et per
maneant oculi mei et cor meum ibi cunctis
diebus. Ex quibus verbis habet quod
deus in ecclesia ponit oculos suos no-
men suum et cor suum. Oculos suos ibi
habet quibus videt orones genuflexio-
nes lacrimas bonorum quibus etiam vi-
det vanitates ornamentorum. Ambro-
sius primam epistolam ad Thimoteum. Qui in orone
vult exaudiri amota a se pompa in-
clinare sedet ut dei misericordiam puo-
cet. Habitus namque superbus non impetrat
quod orat nec de se recta facit credi et quod
magis hominibus mulier splendescere videtur
tanto magis a deo despicitur.
Videt etiam illos et illas qui verba va-
na et detractoria in ecclesia loquuntur.
Legitur de sancto Syro episcopo ianueni-
si quod semel in ecclesia consistens in risu est
maximum provocatus asserens se vidisset
demonem loquentem in ecclesia conscri-
bentem et cum carta deficeret et ille cum
dentibus eam elongare vellet subito car-
ta fracta caput valido ictu murum im-
petuit ita ut sonitus collisionis et vul-
nus capitis sequeretur et sic ille evanuit

Videt etiam illos qui ecclesiam polluunt
per aliqua illicita vel secularia que ibi fa-
cunt. Legitur quod pompeius equos in por-
ticum templi stabulari fecit et cum usque ad
diem illam fuisset fortunatissimus nunquam
postea pugnavit quin semper ab hosti-
bus vinceretur. Secundo ibi habet nomen sum-
ma quia domus dei vocatur. Domus autem
a domo domas appellari consuevit quod
domant id est humiliant in ea habitan-
tes et ex hoc humiles et boni sunt do-
mus dei. Superbi autem debent vocari
domus luciferi. Et secundum hoc po-
terit derivari a doma quod vulgari-
ter sonat vorst que eleuat super omnes
structuram domus et optime hoc no-
men superbis competit talibus qui glo-
riantur et utuntur ea cum etiam hoc deri-
vetur a super et beo beas quia talis vult su-
per omnes esse beatus et eleuatus. Qua-
rum et usurari domus mamone debent
appellari. Luxuriosi et immundi domus
asimodi. Instabiles et querulosi domus
bezebut qui dicitur deus musca. Ter-
tio deus habet ibi cor suum. Dicit enim
Mat. vi. Ubi est thesaurus tuus ibi et
cor tuum. Thesaurus dei est corpus christi
quod in ecclesia consistit sunt sacramenta ec-
clesie ideo que ibi ministrant suspiria
et orones sanctorum que ibi funduntur
thesaurus etiam dei est christi meritum
infinitum et excellentia et superabundantia
merita sanctorum virorum de quibus
thesaurus ecclesia indulgentias facere con-
suevit. Secundo ecclesia facta est ad ora-
dum. Unde subdit. Domus oronis est
ii. Paral. vi. Quicumque orauerit in lo-
co isto exaudies de habitaculo. Tribus
autem de causis contingit ut dicit Be-
da. Quare orones nostre aliquando non
exaudiuntur. Primo quando petimus

indigna et nobis nocina sicut tempo/
ralia et terrena. Legit in fabulis poe/
tarum quod mida rex petuit ab appolline
ut quicquid tangeret aurum fieret et con/
cessum est ei. Cum igitur cibum vel potum
manibus vel labiis tangeret mox ver/
tebat in aurum. et sic fame mortuus est.
Sic etiam habundantia diuitiarum facit
auarum famelicum. et ipsum trahit ad inte/
ritum. i. Tibi. vi. Sui voluit diuites fie
ri. Et subdit Sui mergunt homines
in interitum. Secundo quoniam petimus indigni
existentes in aliquo crimine. Ysa. i.
Cum multiplicaueritis orationes non ex/
audiat manus enim vestre sanguine ple/
ne sunt. Tren. i. Opposisti nubem tibi
ne transeat oratio. Lacha. v. Misit mas/
sam plumbeam in os amphore. i. anie.
et dixit hoc est iniquitas. Ex his habe
tur. quod peccatum tanquam sanguis orationem ma/
culat. et ideo non audiat coram dei oculis
apparere. tanquam nubes eam obtenebrat
et ideo nescit per viam incedere. tanquam plu/
bium eam pregrauat. et ideo non potest
in celum ascendere. Tercio quando peti/
mus per indignis. Nier. xv. Si steterint
Moyses et Samuel coram me non est
anima mea ad populum istum. Legit in
viraspatz quod cum quidam sanctus per
alio oraret. vidit deo sibi reuelaret spi/
ritum fornicationis diuersis formis mu/
lierum coram fratre ludente et ipsum ap/
plaudente. vidit etiam angelum ipsum
increpantem quare se non iuuaret et dix/
it ei senior. Impossibile est quod tu sane/
ris nisi te adiuues orationibus viriliter
et temptacionibus dyabolicis viriliter
resistendo. et corpus ieiunio maceran/
do. quod cum ille fecisset liberatus est. Si
etiam de aliquibus constaret quod peccati
essent ad condemnationem. non plus per

ipsis quam pro demonibus esset orandum.
Aug. de ciui. dei. Si ecclesia certa esset de
aliquibus quod predestinati essent ad ignem
eternum cum diabolo. tam pro eis non
oraret quam nec pro ipso diabolo. Sed
quia de nullis certa est orat pro omnibus
dicat hominibus in hoc corpore con/
stitutis. Tercio ecclesia facta est ad deum
laudandum. unde cum pueri christum lau/
darent ut dicitur parum supra et phari/
sei hoc reprehenderet dixit christus. Dico
uobis quod si hi tacuerint lapides clama/
bunt. Iste enim laudes pueroz facte fu/
erunt in templo. ut dicitur Mat. xxi. Iste
enim laudes in septem horis canonicis
sunt fiende. In matutinis enim deus lau
datur. quia illa hora christus fuit natus. a
Iuda traditus. a iudeis captus. et illu/
sus. et ad iudicium credit esse venturus.
iuxta illud Mat. xxv. Media nocte
clamor factus est etc. In hora prima
deus laudat quia tunc celum et terram
ad nostrum seruitum creauit. ad templum
personaliter christus ire consuevit. iuxta illud
Lu. xxi. Omnis populus manibabit id
est mane festinabat. ad ipsum in templo
scilicet existentem. mulieribus etiam post re/
surrectionem in hac hora apparuit. In
hora tertia laudat. quia tunc christus ad
columnam flagellatus fuit. sententiam sue
mortis accepit. et spiritum sanctum misit. In
sexta laudat. quia tunc christus in cruce
fuitifixus. sol fuit obscuratus. et christus
volens in celum ascendere. fuit cum dis/
cipulis conuatus. In nona laudat. quia
tunc christus in cruce spiritum emisit. vulnus in
latere accepit et celos ascendit. In ves
peris laudat. quia tunc sacramentum cor/
poris et sanguinis instituit. discipuloz
pedes lauit. et in habitu pegrini resur/
ges apparuit. In completorio laudat

quia tunc xpus sanguineas guttas su-
clauit. De cruce depositus in monumē-
to clausus fuit. et post resurrectionē clau-
sis ianuis ad discipulos introiit. **Quar-**
to ecclia facta est ad docēdum. unde
subdit. **Et erat cotidie docens in tem-**
plo. Ille autem qui docet salubriter
debet docere. et debet habere vitam per-
fectam. doctrinam claram et sonoram.
caritatem succensam. et in his omnibus
finalem perseverantiam. **Haec quatuor sig-**
nata sunt. **Exo. xxviii.** **Obi dicit** quod in
parte inferiori per circuitum tunice sacer-
dotalis erant malagranata et tintinna-
bula aurea. **per malagranata** que habent
in cortice amaritudinem. et intus dulce-
dinem. significat perfecta vita doctorum.
quod debent habere asperitatem vite in cor-
pore. sed dulcedinem deuotionis in me-
re. **De quibus dicit Bern.** **Multi vident**
crucem nostram. qui non vident unctio-
nem nostram. **per tintinnabula** significa-
tur doctrina. que debet esse clara. et sono-
ra. quia sicut dicit. **1. Cor. xiiii.** **Si in**
certam vocem dederit tuba. quis pro-
bit se ad bellum. **per hoc autem** quod tintin-
nabula erant aurea significat caritas
succensa. **per aurum enim** feruor caritatis
accipit. qui tantus debet esse in predica-
tore ut non dimittat eum tacere. **Niere.**
xx. **Factus est sermo dei in corde meo**
quasi ignis estuas. claususque in ossibus
meis. et defeci ferre non sustinens. **per hoc**
autem quod tintinnabula erant in fine tuni-
ce signat finalis perseverantia. sine qua nul-
la bona sunt deo accepta. **Ber. in epla**
ad ianuen. **Tolle perseverantiam** nec ob-
sequium mercedem habet. nec beneficium
gratiam. nec laudem fortitudo.

Dominica undecima.

Bermo primus.

Duo homines ascenderunt in
templum. ut orarent. unus pha-
riseus. et alter publicanus. **Luc.**
xviii. **Sicut dicit in historia sco-**
lastica. pharisei dicunt diuisi. quia a
ceteris iudeis in quibusdam obseruatiis
diuisi erant. **Nam in fronte** et in mani-
bus membranas portabant. in quibus
decalogus scriptus erat. ad inuēdum
quod dei precepta ante oculos habere
debebant. per iugem meditationem. et in
manibus per impletionem. in simbriis et
pallio spinas alligabant. ut inceden-
tes pungerent. et sic mandatorum dei me-
mores redderent. **De horum numero** erat
ille phariseus. de quo in principio euange-
lio agit. qui cum publicano in templo
ascendit. et quis ex societate publicani
debuisset humiliari. magis tamen in-
intumuit. **Unde super illud** velut etiam
hic publicanus dicit iterlinea. **Ecce ex vi-**
cino publicano maior tumoris occa-
sio. **Superbus enim** ex malis et ex bonis
proximi semper facit damnum suum. **si**
habet iuxta se miserum. inde magis in-
flatur. **si felicem** luore torquet. **et contra**
humilis ubique lucratur. **si habet iuxta se**
miserum compatitur misero. **si felicez in-**
magis humiliatur. **Habuit autem iste pha-**
riseus bonum principium. sed malum
exitum. **Habuit quidem bonum prin-**
cipium. quia ascendit in templum ut o-
raret. **propter hoc enim** quilibet ad eccle-
siam ire debet ut ibidem oret. **non ut se**
ostendat. sicut vane faciunt mulieres.
Est autem oratio. ut dicit **Dan.** **petitio**
decentium. a deo enim debemus petere ea
que de deo dare. et nobis expediunt ac-
cipere. **Que autem sunt illa** dicit **Glo.**
super illud. **Mat. xxvi.** **Oravit tercio** cum
dem sermonem dicens. **Tribus inquit**

vicib9 orauit. ut nobis a p̄teritis pec/
catis veniam. ⁊ a p̄ntibus malis tutelā.
⁊ a futuris piculis cautelam impetra/
ret. **De primo Eccl. xxviii.** Fili in in/
firmitate tua. ne despicias teip̄m. sed o/
ra deum. ⁊ ip̄e curabit te. **De secundo.**
Mat. xxvi. Vigilate ⁊ orate ut nō in/
treis in temptatōnem. **De tercio Lu.**
xxii. Vigilate omni tempore orantes.
ut digni habeamini fugere que ventu/
ra sunt. **Decet etiam deum nobis dare**
celestia ad fructiōem. ⁊ temporalia ad
sustentatōnem. sed ista duo differēter
petenda sunt. Bona enim celestia sunt
simpliciter bona magna ⁊ eterna. quia
igit sunt simpliciter bona. petenda sūt
sine conditione. quia magna petenda
sunt cum magno desiderio ⁊ feruore.
quia eterna. petenda sunt cum pseuerā
tia ⁊ continuatiōe. Bona temporalia
nō sunt simpliciter bona. ⁊ ideo petē
da sunt cum conditiōe. sunt bona par
ua. ⁊ ideo petenda sunt cum paruo de
siderio ⁊ affectōne. Sunt transitoria.
⁊ ideo petenda sunt sine instantia ⁊ re
plicatōne. Secundo iste phariseus ha
bit malum p̄gressum. Ascendit em̄ ut
oraret. sed nihil orauit. sed seip̄m lau
dauit. publicano insultauit. et ceteros
homines condemnauit. Tria quidem
mala ceteris imponebat. scilz rapinam.
adulterium. ⁊ iniusticiam. Sed contra
ista tria mala dicebat se hēre tria bo
na. Nam extra rapinam dicebat se ha
bere decimaz solutiōnem. quia nō tan
tum aliena nō rapiebat sed etiam sua
dabat. Contra adulterium dicebat se
habere sue carnis maceratōnem. dicēs
ieiuno bis in sabbato. Contra iniusti
ciam habebat publicanuz in asp̄natō
nem. quasi diceret ad deo sum iustus. q̄

omniuz p̄ctōrum cōsortia. sicut ⁊ istis
publicani abhorreo. ⁊ tamen in veri/
tate ip̄e erat raptor. quia gloriā que ē
propria dei sibi vsurpabat. **Ysa. xlii.**
Gloriam meam alteri nō dabo. Ip̄e
erat adulter. quia deum qui est spons9
anime relinquebat. ⁊ cum mundo ami
citiam fecerat. Iaco. iiii. Adulteri ne si/
tis. quia amicitia hui9 mundi inimica
est deo. Ip̄e erat iniustus. quāuis red/
deret sibi ip̄i qd̄ debz̄a eo q̄ ieiunabat.
⁊ deo in eo q̄ decimas dabat. proxio
tamen ius suuz nō reddebat. quia ip̄m
temere iudicabat. **Lic̄ autē sic se iusti**
ficaret duplex p̄ctm̄ in eo fuit. scz iusti
cia simulata. ⁊ tumens sup̄bia. Simu
labat em̄ se habere iusticiam. q̄tum ad
illam partem. q̄ ē declinare a malo. di
cens. Nō sum sicut ceteri hoim. ⁊c̄. Et
quātum ad illam que est facere bonuz
dicēs. Ieiuno bis in sabbato. ⁊c̄. Fuit
etiam in eo tumēs sup̄bia. p̄ quam pu
blicanum despiciebat. dicens velut etiā
hic publicanus. Quis autez pharise9
ista uerba sup̄be ptulerit. tamen veruz
dixit. qz in hoc mūdo sunt multi rap
tores. iniusti. ⁊ adulteri. Pauci sunt q̄
ieiunent. ⁊ qui decimas soluant. Rap
tores quidem sunt multi. Ysa. iiii. Ra/
pina paup̄ez in domo nostra. In hu/
ius significatōnem dicit **Leuit. xi. nē**
cipitrem nō comedes iuxta genus suū.
id est raptores uō imitaberis in rapi
na. Et dicit iuxta genus suum. qz tria
sunt genera accipitrum. Quidam enim
sunt q̄ tm̄ rapiunt sibi ⁊ pullis suis. si
cut accipitres siluestres. Alii sunt. q̄ tm̄
rapiunt dominis suis. sicut sunt accipi
tres domestic. Alii sunt qui rapiunt si
bi ⁊ dominis suis. sicut accipitres gu
losi qui anteq̄ domin9 ad eos veniat.

partem prede quā cepant comedunt. et
partem domino dimittunt. **Eodē mō**
sunt quidam q rapuūt sibi et filiis suis.
sicut usurarij et auari. **Prover. i.** Semi
te ois auari animas possidētum rapi
unt. **Alii sunt qui rapuūt tantum domi**
nis suis. sicut mali officiales et balani.
Abacuc. ii. De em ei q multiplicat nō
sua. **Alii sunt qui rapuunt sibi et alius.** si
cut raptorū socii. **Proverbi. xxiii.** De
emuleris viros malos. nec desideres eē
cum eis. quia rapinas meditat mens
eorū. et fraudes labia eorū loquuntur.
Sunt etiam in hoc mundo multi iniu
sti. de quibus dicit **Sapient. ix.** q dñs
creauit omnia in pondere. numero. et
mensura. **Sunt igit iniusti qui iniuste**
numerant. quia mala aliorū credunt eē
multa. sua uero pauca et nulla. de quo
rum numero erat iste phariseus. q ma
la aliorū numerabat et sua tacebat. **Alii**
sunt qui iniuste ponderāt. qui mala ali
orum faciunt grauiā et sua leuiā. **Ma.**
vi. Quid autem vides festucā in oculo
fratris tui. et trabē in oculo tuo nō
vides. **Alii sunt q iniuste mēsurant.** q
magnam mensuram pceptorū et penitē
tiarum alius imponūt. et ipi digiti suo
minimo ea tangere nolunt. vt dicitur
Ma. xxii. **Tercio sunt in mundo mlti**
adulteri. Et dicit adulter quasi adal
ter. qui scilicet ad alterius thoz accedit.
Gen. xlix. Effusus es sicut aqua non
crescas. qz ascendisti cubile patris tui
et c. **Ibi tamen nō tm̄ fuit adulteriū.** s
etiam incestus. **Legit in li. de naturis**
animaliu. q camelus nunqz matri so
ciatur. vl iungit. Et cuz magister came
lorū matri caput coopuisset. et came
lus sup eam saltasset. casu velamen ceci
dit. et cognita matre super magistrum

insurrexit. et ipm calcibus interfecit. **Su**
lier autem adultera peccat in deum. et
pceptum transgrediēdo. peccat in viz
ei fidem nō seruando. peccat in matri
monio heredes de adulterio nasciēdo.
de his dicit **Eccē. xxiii.** Omnis mulier
relinquens virum suum peccabit. **Primo**
em in lege altissimi incredula fuit.
Secundo virum suum dereliquit. **Tercio**
ex alio viro heredes sibi statuit. **Paul**
ti etiā sunt qui bis in sabbaro. i. in sep
timana. immo nec semel ieiunāt et tamē
libenter ieiunare deberēt. **Primo quia**
ieiunium dyabolum expellit. sicut fa
mes lupum de nemore eiecit. **Mat. ix.**
Hoc genus demoniorū nō eicit nisi in
orōne et ieiunio. **Ambro.** Vide qta sit
virtus ieiunii. quia ex spūto suo hō iei
unus serpentem occidit. **Secundo vi**
cia extinguit. et ad paradisu reducit. **Au**
g. tua qz diu abstinuit uirgo fuit et in pa
diso pmanit. quādo em pceptum ab
stinētie violauit. libidinis incēna sen
sit. et de paradiso eiecta fuit. **Tercio deū**
ad misericordiam cogit. sicut p3 in mi
sericordiam. contra quos deus cōminatus
fuerat penaz. sed ipi mutauerunt vitā.
et statim dominus mutauit sententiā.
Pauci autem sunt qui decimas soluūt.
cum tamen sit pceptū. **Mat. iii.** Infer
te omnē decimatiōem in horrei menz
et. **Bernātes** autē istud pceptum ab
drupliciter remunerant. **Primo remu**
neratiōne temporali. que est habundā
tia rerū. **Secundo remuneratiōne cor**
porali. q sanitas est corporum. de his
duobus **Aug.** Si decimas dederis nō
solum habundantiā fructū recipies
sed etiam sanitatem corporis cōsequere
ris. **Tercio remuneratiōne spūali.** que ē
remissio pctōz. **Quarto remuneratiōne**

celesti que est adeptio celestium p̄mio/
rum. de his duobus dicit Aug⁹. Cui
vult sibi premium eternuz compare ac
p̄dōrum ueniā p̄mereri decimas red/
dat. Cui autē decimas nō soluunt tria
mala incurrunt. **Primum** est penuria re
rum Aug⁹. **Maiores** nostri ideo copi
as omnibus habundabant. quia deci
mas dabant. **Secundo** autem quia dis
cessit deuotio dei. accessit indictio fisci.
Nam tollit fiscus. qđ nō recipit xp̄us
Idō hec est domini iustissima consue
tudo. ut si tu illi decimam nō dederis.
ad decimā reuoceris. **Secundum** est eter
num supplicium Aug. Redde decimas.
aliter deducens ad partem decimā an
geloz. que de celo cecidit in infernum.
Tercium est. quia hoc ē graue p̄c̄m. qz
tales vident crucifigere xp̄m. **Mal. iii.**
Si affligit homo dcum. quia vos cō/
figitis me. dixistis in quo configim⁹
te in decimis et primitiis interlinea. nō
reddendo scz decimas et p̄mitias. **Ter**
tio phariseus iste habuit maluz exitū.
quia dñs dicit reprobatus. **Fecit** em̄ sicut
stultus medic⁹. qui videt in se sanasse
vulnus lasciuie dicens. **Ieiuno** bis in
sabbato. **vulnus** auaricie dicens. deci
mas do rē. **Sed** nō sanauit vulnus su
perbie. **fecit** etiam sicut stultus nauta
qui in nauis cordis sui obstruxit fora/
men luxurie et auaricie. **sed non** supbie.
fecit etiā sicut stultus preliator. qđ omnia
hostia claustrī claudit. et vnum aptum
dimittit. **Gre. in moz.** Ecce phariseus
curritatem cordis sui insidiatibus hos
tibus p̄ elationem apuit. quā frustra p̄
orōes et ieiunia clauserat. **In cassuz** mu
nica sunt cetera. cū locus vnus de quo
hostibus p̄z aditus munitus nō est.

144
Sermo secundus. unde supra.
Publicanus a longe astans no
lebat nec oculos ad celuz leua
re sed pcutiebat pectus suum
et **Consciētia** hominis est qđdaz spe
culum mentis. in quo quilibz suaz pul
chritudinem et fedtatem speculari pōt.
Sepe autem contingit qđ ip̄m speculū
consciētie deprauat timore supbie.
et tunc est speculū mendax. quia nō in
dicat homini veritatem de se. hoc p̄t̄
in isto phariseo cui⁹ consciētia sibi mē
tiebat tanqđ si essz mūdus cum essz fe/
dus. idō bñ significat p̄ Naaman. iiii
Regū. v. Cui interpretat decorus. cuz
tamen essz leprosus. **Consciētia** autē
publicani fuit speculum verum. quia
in eo videbat se eē fedum. et ideo suas
feditates mūdare cupiebat dicēs. **Dez**
ppicius esto mihi p̄c̄tōri. **Uterqz** da
tus est nobis in speculum. scz pharise⁹.
ut videamus quātum sit macula sup/
bie detestanda. **Et publicanus** ut vi
deamus quātuz sit pulchritudo humi
litatis et penitentie desideranda. **Tenet**
autē publicanus iste typum peccatiuz.
penitētium et iustoꝝ. **Peccatiuz** quidē
quia dicit qđ publicanus erat qđ a lon
gestabat. et qđ ad celum oculos nō le
uabat. **p̄c̄m** em̄ in homine tria mala
facit. qđ ip̄m infamat. a deo elōgat. et ex
cecat. **Infamat** autem dum facit ip̄m
publicanū. i. publicum canem et publi
cum p̄c̄tōrem. quia publicanus dicit̄
quasi publicus canis. **Tales** em̄ publi
ci p̄c̄tōres quo ad deū et quo ad homi
nes sunt infames. **Hiere. iii.** Frons me
reticis mulieris facta est tibi. noluisti
erubescere. **Sunt** tamē alii qđ p̄ verecū
dia humana peccare dimittūt. s; qñ la
tere possunt peccare nō desinunt. **Eccl.**

xix. Si inuenerit tempus malefaciendi male faciet. Alii sunt q̄ q̄tumcūq̄ late- rent adhuc tamen pct̄m vitarent scien- tes se a deo latere nō posse. Eccl. xxiii. Omnia videt oculus eius. Alii sunt q̄ etiam si homines scirent latere. et deum ignoscere. adhuc tamen pct̄m vitarēt. In quoz̄ p̄sona dicit Seneca. Si scire homines ignoraturos. et deos ignosci- turos adhuc tamen peccare dedigna- rer. Illi igit̄ q̄ peccant occulte sunt ma- li. Illi qui publice sunt pessimi. Illi q̄ nō peccarent etiam si homines lateret sunt boni. Illi qui nō peccarent etiam si homines lateret et deus ignosceret sūt optimi. De his duobus dicit Ambro- in li. de offi. In terre hiatum est gigas descendiss̄ atq̄ ibidem eneam equum inueniss̄ a platone inducit. qui cuz in lateribus suis fores hēret. quas ut ape- ruit hominem mortuum ibi reperit. et an- nulum de eius manu sustulit. Cui cum ad pastores regios rediss̄. et annulum in dextera posuiss̄. ipse omnes vidēs a nullo videbat. Deinde p̄ anulū oportunitatem regine stupro potitus. necē regi intulit. ceterisq̄ qui sibi nocere po- terant interfectis. libere regnū obtinuit. Postea subdit Ambro. Da hunc annu- lum sapienti. ut beneficio eius possit le- dere cum deliquerit. non minus fugiet pct̄m q̄ si nō posset latere. Nō em̄ la- tebra sapienti spes impunitatis sed in nocentia est. Secundo pct̄m a deo ho- minem elongat. psal. Longe a pct̄ori- bus salus. Et quia pct̄or longe est a deo. ideo sepe erat de ipso. Nimia em̄ elongatio secundum Basilium facit er- rare circa tria. s. circa quātitatem. et po- nit exemplum in sole. et in insulis. quia sol cum sit saltez̄ occies maior terra tñ

propter nimiaz̄ elongatiōem tam par- uis esse videt. In sole etiam maris cuz sint magne. p̄pter nimiam elongatiōem vident esse parue columnę. Secundo circa equalitatē. ponit exēpluz̄ de uelis nauiz̄ que sunt alba. sed p̄pter nimiaz̄ distantiam vident esse nigra. Tercio circa figuras. ponit exēplum in turri- bus ciuitatum. que cum sint quadrate tamen p̄pter nimiam elongatiōem vi- dent esse rotunde. Eodem modo cuz pct̄or sit nimis a deo elongatus. non cognoscit deum quātus sit. i. q̄ potēs et q̄ immēsus. quia si cognosceret eum timeret. Diere. x. Suis non timebit te o rex gentium. Timent eius potētiam āgelice potestates. Job. xxvi. Calūne celi contremiscunt. Timent eius poten- tiam etiam demones. Iaco. ii. Demo- nes credunt et nō contremiscunt. solus homo nō timet cum tamen dicat. Lu. xi. Timete eum q̄ postq̄ occiderit cor- pus habz̄ potestatem mittere in geben- nam. Secundo nō cognoscit qualis sit. id est q̄ sapiens et clarus. qz̄ si cognos- ceret. coram eo et ipso vidente peccare ē rubesceret. Eccl. xxii. Sculi dñi multo plus lucidiores sunt sole. circūspicien- tes om̄s vias hominum. et profunduz̄ abyssi. et hominū corda intuetes. Boe- tius. Magna est vobis si dissimulare nō vultis in dicta necessitas. p̄bitatis. cuz ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis. Tercio nō cognoscit qualis figure sit. i. q̄ misericors et pius. quia si eius misericordiaz̄ cognosceret. nunq̄ despiceret. Est em̄ eius misericordia qua- dra. i. quatuor angulos habens. Pri- mus ē quia pct̄orem longanimit̄er ex- spectat. Secundus quia reuertētē ita- tum recipit. Tercius est qz̄ om̄ pct̄orū

prior amplius non recordat. **Quartus** est
quod a casu custodit. **Tercio** peccatum homines
excecat ut ad deum oculos non possit le
uare. et hoc triplici ratione. **Primo** quia
habet oculos infectos humore carnal
concupiscentie. sicut enim madefactio et ni
mia pinguedo impediunt ne candela ac
cendat. sic nimie delicie impediunt ne
gratia dei ab anima recipiat. **1. Cor. ii.**
Animalis homo non percipit ea que sunt
spiritus dei. **Secundo** quia habet oculos
asperfos puluere auaricie peccati. **Oculos**
suos statuerunt declinare in terram. **Do**
ta fuit questio inter quosdam sapien
tes quod esset membrum magis insatiabile in
humano corpore. et dixerunt quidam quod
venter qui satiari non potest epulatio
nibus. **Alii** dixerunt quod corpus quod sa
tari non potest preciosis vestibus. **Alii** quod
cor quod satiari non potest variis cogi
tationibus. **Alii** quod oculi. et isti verius dix
erunt quia omnes superfluitates vestimen
torum edificiorum vasorum aureorum argen
teorum et homini sunt ut oculi pascantur
Tercio quia habet oculos inflatos tumo
re superbie. secundum philosophum in libro de a
nimali. **Oculus** preminens est debilis vi
sus. profundus vero est boni visus et for
tis. et subtilia et distantia melius videt.
Sic et humiles clarius videt diuina quam
superbi. **Prover. xi.** Vbi humilitas ibi
sapientia. **Dicit** etiam philosophus. quod
homo existens in puteo profundo stel
las videbit in die. pro quod dicitur intelligi quod
homo humilitate predictus ad diuina
suscipienda magis est idoneus. **Mat.**
xi. Confitebor tibi pater domine celi et
terre. quia abscondisti hec a sapientibus
et reuelasti ea paruulis. **Secundo** iste publicanus tenet typum
penitentium. habuit enim contritionem cor

dis. quia percutiebat pectus suum sub
quo est cor. **Est** enim cor hominis sicut
rota plaustrum. **Ecc. xxiii.** **Precedia**
fatui. sicut rota carri. et quasi axis ver
sacilis cogitatus illius. **Rota** carri su
per quelibet immunda transit semper uer
titur. et ad finem non peruenit. onus por
tat. et murmurat. **percutiat** igitur peccator pe
nitens pectus suum. de eo quod immunda
cogitauit. **Est** enim cor sicut **ber.** **Tac**
molendinum. quod omnia molit que reci
pit. **percutiat** igitur pectus de eo. quod bo
na proposita habuit. et ad finem operis
boni non perduxit. **percutiat** de eo. quod si ali
qua de genere bonorum fecit cum murmu
re et tedio fecit. **Secundo** habuit con
fessionem oris. quia peccatorem seipsum vo
cauit. **psa. xliii.** **Secundum** aliam scripturam. **Dic**
tu prior iniquitates tuas ut iustificeris.
Ecc. iiii. **Pro** anima tua non confundaris
dicere verum. **ac. ber.** **D** puerfitas
que non pudet maculari. et pudet abluui. **Cri**
sofsto. **Dic** homo quid peius est. facere
malum an dicere. **Si** ergo ante conspe
ctum dei non erubuit. malum facere.
quomodo ante conspectum hominis eru
bescis dicere. **ad iracundiam** dominum
excitare non erubuit. et ad misericor
diam eum placere dubitas. **Tercio** ha
buit satisfactionem operis. **Multo** enim
melius quam phariseus deo satisfecit siue
per ieiunia. quod ille abstinere ab a cibis iste
a peccatis. **Gre.** **In** castus quippe caro
macerat. si a prauis voluptatibus ani
mus non refrenat. **Isidorus.** **Cui** a cibis
abstinent. et mala agunt demones inu
tant. quibus esca semper abest et culpa
semper adest. siue per elemosinas. quia ille
dabat sua deo. et se dyabolo. **Iste** vo
totum se dabat deo. **Grego.** **Iste** uero
gratias agit qui escam aut vestem pau
lo

peribus largit. sed cum anime aut cor
poris iniquitate polluit. qd minus est
offert iusticie. qd maius est culpe. Qua
quippe dat deo et se dyabolo. siue per
orones siue p elemosinas. quia ille se
laudabat. iste humiliter orabat dicens
Deus ppicius esto mihi pctōri. Ter
cio iste publicanus gerit typum iusto
rum. ideo dicit. descendit hic iustifi. et
ambo qdem ad fontem misericordie
uenerunt. phariseus scz et publicanus. sz
ille sitiens rediit. iste ad satietatez hau
sit. et huius quadruplex e causa. Prima
causa est. quia ille uenit cuz vase tūm
ido elatōnis. iste uenit cum vase conca
uo humilitatis. psal. Cui emittis fon
tes in cōuallibus. ut dicit Aug9. Alta
siccant. yma replent. Secunda causa
est. quia ille uenit cū vase pleno dicēs.
Ieiuno bis in sabbato. et. Iste cuz va
se vacuo. quia nihil boni se habere esti
mabat. Phariseus em impleuit vasa
vacua. ut habet. iiii. Regū. iiii. Tercia
causa est. quia ille stetit ad fontem cuz
ore erecto. iste cum ore ad fontez incli
nato. Prouer. ii. Inclina cor tuum ad
suscipiēdum prudentiam. Quarta cā
est. quia ille stetit ad fontez cū ore clau
so. iste cum ore aperto. psal. Os meuz
aperui et attraxi spm.

Sermo terci9 vnde supra.

Omnis qui se exaltat humiliat
bitur et qui se humiliat. et. Si cō
sideremus exitum rei in lucife
ro supbiēte. et in xpo se humiliāte. In
Eua elata. et virgine tā humiliata. In
diuite purpurato. et Lazaro ulcerato.
In phariseo se extollente. et publicano
penitente. Videbim9 manifeste qd vez
sit qd hic dicit domin9. quia omnis q
se exaltat humili. et. sicut dicit Grego.

In mox. et habet in glo. Quatuor sunt
spēs tumoris. cum vlt aliquis bonum
qd habz a se habere estimat. Aut si da
tum a deo credat. p meritis datuz pu
tat. Aut cuz iactat se habere. quod nō
habz. Aut cum despectis ceteris appe
tit singulariter videri hēre. hoc qd hēt
Omnes autem iste spēs tumoris hēt
delectōnem. **P**rima em spēs humiliat
hominem usqz ad brutalem vilitatem.
sicut pz **D**anie. iiii. in nabucho. qui ait.
Nōne hec est babilon ciuitas magna.
quaz edificauit in robore fortitudinis
mee. et. Et statim subdit. Eucient te ab
hominibus. et cuz bestis et feris erit ha
bitatio tua. Fenum quasi bos come
dens. **S**ecunda spēs humiliat videlicet
ad infernalem pfunditatē. Sicut pz
in lucifero. quia ex ppriis viribus vo
luit sibi usurpare dei equalitatē. dicēs
Psa. xlii. In celum cōscendam et. Et
subdit. Verūtamē ad infernuz detra
beris in pfundum lacu. **T**ercia spēs hu
miliat usqz ad extremā paupertatem. qd
maxime in iudicio apparebit. vbi mlti
qui videbant esse meritis pleni. reperi
entur vacui. **D**e qbus dicit **A**poca. iiii.
Dicis qd diues sum et locupletat9 et nul
lius egeoz nescis. quia tu es miser et mi
serabilis et paup et cecus et nudus. **Q**uar
ta spēs humiliat usqz ad infimā suppe
ditatōnem. Iustuz est em ut q se super
alios singulariter efferebat. infra illos
humiliati subiaceat. qd patuit in pha
riseo qui sup publicanū se exultat. et iō
reprobatus et publicanus iustificatus
fuit. **D**ebemus ergo alioz facta semp
maiora estimare qz nostra. **V**ndē **Gre**.
Certum est q humiliatatis radio se illu
minat. q alioz bona subtiliter pensat
quia dū ea que ipse fecit. facta ab aliis

conspicit tunc cum ore supbie qui de
singularitate erupere nitit pmit. Idem
Sicut incertum est elationis conside
ratio deterioris. Sic et cautela respectu
melioris. Diso de spibus supbie vid
amus de ipsa humilitate de qua duo
videnda sunt. Primo que sunt illa q
ad humilitatez inducunt. Secundo q
bona ex humilitate pueniunt. Ad hu
mitatem at nos inducunt. Consideratio
nostri et consideratio dei. Unde Aug.
sic describit humilitatem. Humilitas e
ex intuitu pprie cognitōis v'l nostre
conditōis cum sui conditoris volun
taria mentis inclinatio. Ex considera
tōne at pprie conditōis ad humilitatez
se reducebat q dicebat Genes. xxviii.
Loquar ad dominum meum cum sim
pulvis et cinis. Ber. ad Eugeniū. Salu
bris fit copulatio. ut cogitans te sum
num pontificem attendas te piter vi
lissimuz cinerem nō fuisse sed esse. Un
Xeres potentissimus rex cum infinita
multitudinem sui exercitus ex alto cō
spiceret fleuisse dicit. eo q infra centū
ānos tota dicitur multitudo in cinere esset
conuertenda dicens. Regem me vocant
aut fateor me esse regem pulueris. Hie
roni. in epistola Platonis. sententia e
omniū sapiētium vitam meditātonez
esse mortis. Ad istam autem humilita
tem reducimur. Dich. vi. Humiliatio
tua in medio tui. Medium autem pre
supponit vtrūq extremum. Duo autē
extrema in hoie sunt natuitas et mors.
Medium autem inter hec est vita. hu
militari igit debemus cōsiderando no
stram natuitatez vitam et morte. Ber.
vide vnde veneris et erubescet ubi sis
et ingemisce. quo vadis et contremisce.

Interrogauit quidam quedam philo
so. dicens. Guid fui. quid suz. et qd ero.
Et respōdit. Sperma fetidū. vas ster
corum. et esca vermium. Legit q cum
Aristo. morti appropinquaret discipu
li eum rogauerunt. ut aliqd verbū sen
tentiosum p testamēto eis relinqueret.
Sui ingemiscēs ait. Humiliat9 in hūc
mundum intraui. anxius vix. et concur
batus egredior. inscius et ignarus. Vbi
ostendit suam natuitatez esse miserabi
lem cuz dixit. Humiliatus in hunc mū
dum intraui. Nam intrauit cum pctō.
cum fletu. paup et nudus. Deinde ostē
dit suam vitam esse penalez. cum dixit.
anxius vix. Est tamen quedam labo
ris anxietas laudabil' ps. Laboraui
in gemitu meo. Quedam culpabil' Hie
remie. ix. Ut inique agerent laboraue
runt. Quedaz indifferens Job. v. Nō
nascit' ad laborem. Anxietates autē q's
iste ptulit in scribendo. et docendo nō
fuerunt sibi meritorie. quia eas nō per
tulit propter deum. sed ppter fauorez
humanum. Deinde ostendit q habuit
exitum tristabilez cum dixit. conturba
tus egredior. Pctōres em conturbati
morunt. siue ppter terrena que dimit
tunt. siue propter demones quos con
spiciunt. siue propter penam eternam
quā expectant. et dixit inscius et ignar9
quia sicut dicit Eccl. ix. In inferno nō
est rō. nec scientia. nec sapiētia. Secūdo
inducimur ad humilitatem ex cōsidede
ratione xpi. qui scdm Ber. Humiliauit
se usq ad carnez usq ad morte. Phil.
ii. Humiliauit semetipm et. Dicit Au.
Ecce habes humilitatis exemplum. su
perbie medicamētum. Guid igit intu
mescis homo. o pellis morticina qd
tenderis. o sanies fetida quid inflaris.

princeps tuus humilis et tu superbus. ca-
put humile et membrum superbum. Ex
quo igitur ille qui sic erat magnus et hu-
miliatus deest homines quicumque mag-
nos humiliari. Ecclesiasticus. iii. Quot magnus
es humilia te in omnibus. Platus enim
coram deo se debet humiliare in omni-
bus ut illos quibus preest reputet meli-
ores. Psalmus. ii. In humilitate superiores
sibi inuicem arbitrantes. coram subditis
vero aliquando debet se humiliare in omni-
bus. aliquando in aliquibus. aliquando in
nullo. Sunt enim quidam pusillanimes.
qui ducunt benignitate. sed frangunt
seueritate. circa hos debet se humiliare
in omnibus. Gre. nazarenus. Alios cu-
rare lenitate debemus. alios curare hu-
militate. Alii sunt presumptuosi qui ex
plati benignitate superiores fiunt. coram
istis in nullo debet se humiliare. sed eo-
rum superbiam frangere. Gal. v. Quibus
nec ad horam cessimus subiectioni. et
Alii sunt qui in seueritate frangunt et
lenitate solvunt. coram istis debet se hu-
miliare in aliquibus faciendo se tem-
pamentum. de quo dicit Grego. Faci-
endum est quoddam temperamentum. ut nec
nimia asperitate frangat subditum. nec ni-
mia lenitate soluant. Secundo viden-
duz est que bona nobis ex humilitate
provenient. ipsa enim humilitas multum
deo placet. diabolo multum displicet.
homini multum prodest. Deo quidem
multum placet. tum quia deum bono-
rat. Ecclesiasticus. iii. Magna dei potentia so-
lus ab hominibus honoratur. tum quia
nobis eam Christus multum commendat. Ma-
ix. Discite a me quia mitis sum et humi-
lis corde. Aug. Non dixit discite a me
mundum fabricare. aut mortuos susci-
care. sed quia mitis sum et humilis corde.

Tum quia humilitas ad nos deum in-
clinat. quod patet in publicano qui non au-
debat appropinquare deo. statim sibi
dominus appropinquauit. quia non au-
debat ad deum respicere. Dixit ipsum
de se penas exigebat. Dixit sibi Christus
peccat. quia se peccatorem cognoscebat.
Dixit ipsum peccatum deus ignorauit. Non
dicit Glo. ibidem. sicut humilis non au-
det appropinquare ut dominus appro-
piqueat. non aspiciere ut aspiciatur. peccat
peccat et penas de se exigit. ut deus peccat
confiteatur. et cognoscat ut deus ignoscat.
Secundo dyabolo multum displicet.
tum quia eius caput caput conteritur. ca-
put serpentis infernalis superbia est. quod
tunc conteritur quando humilitatem si-
bi obicimus. Gen. iii. Ipsa conteret ca-
put tuum. tum quia laqueos eius euadere
possit. unde dicitur. Audium laqueis
plenum vidisset. et interrogaret quos eos
euadere possit. audiuit humilitas. tum
quia diaboli vincit. Unde dicit dia-
bolus. Machario. Si tu ieiunas ego somnum
non sumo. si vigilas ego somnum
non capio. si paupertate serues ego nihil
possideo. vnum est quod me vincit scilicet
humilitas tua. Tertio homini multum
prodest. valz enim primo ad gratiarum in-
fusionem. cum sit aqueductus dei. Ber-
ideo fluente gratie tanto tempore defue-
runt. quia nondum interuenerat aque-
ductus. et vocat aqueductum humili-
ritatem sancte. Marie. Secundo valz ad
virtutum conseruationem. cum sit balsa-
rum dei qui fundit. petit et a corrup-
tione custodit. sic humilitas animam in-
clinat et virtutes conseruat. Greg. Qui
sine humilitate virtutes congregat. qui
qui puluerem in ventum portat. Tertio

valet ad diuinoꝝ reuelatōnem cuz sic
pupilla dei. Dicit em Grego. q̄ pupil
la nigra uidet ⁊ albuginem tolerans
nō uidet. quia quādo homo se nigrus
id est humilem recognoscit diuina in
telligit ps̄. Intellectum dat paruulis
Didimus philosophus ad Alexādru.
Deus p̄sto est largiri tibi sapientiam
sed nō habes ut eam recipias. hoc di
cebat. q̄ alexāder supbus erat. Istho
lomeus philosophus. inter sapiētes sa
pientior est qui humilior est. Quarto
valet ad iudicis placatōnem cum sit re
conciliatrix dei. Ber. Apud dominuz
fratres ius habere nō possumus. quo
nam in multis offendim⁹ omnes. Sz
nec fallere euz quis potest. quia nouit
abscondita cordis. nec resistere virib⁹
quia omnipotēs est. quid ergo restat
nisi ad humilitatis remedia tota men
te cōfugere. ⁊ quicqd in aliis min⁹ ha
bemus de ea supplere.

Comunica duodecima.

¶ Bermo primus. ⁊
¶ Vens Ihesus de finibus tyri
uenit p̄ sidonem ad mare gali
lee inter medios fines decapo
lis. ⁊ adducunt ei surdum ⁊ mutum
sc̄. Mat. vii. Iste due ciuitates sc̄ ty
rus ⁊ sidon sunt inter medios fines de
capolis. Est autem decapolis. ut dic̄
Ev̄o. Regio decem urbium trās iordanē
ad orientem. Adduxerunt igit̄ ad eum
quēdam hominē surdum ⁊ mutuz. cui
cyabolus instrumenta abstulerat ma
gis necessaria ad salutem. sc̄ auditiu
ne. uerba salutis possēt audire. ⁊ loq̄
lāz ne de his que salutis sunt possz cō
siliū petere. Per istum igit̄ surdū et
mutum a domino curatum. intelligere
possumus p̄ctōrem a domino iustifi

Curatum. Circa cuius curatōnem uiden
da sunt quedam antecedētia. quedam
cōcomitantia. ⁊ quedam subsequētia.
¶ Antecedētia fuerunt tria. sc̄ adductio.
deprecatio ⁊ sepatio. ¶ Primo em ipum
ad xpm adduxerunt. P̄ctōr em cū sit
infirmus nō potest p̄ se ad deum acce
dere. ⁊ ideo opz q̄ alioꝝ meritis addu
cat. Et istud maxime spectat ad pla
tos quibus nō sufficit ad deum ueni
rensi ⁊ alios adducant. maxime cum
ipi sint pastores. uenatores. ⁊ piscato
res. ¶ Quia em sunt pastores dicit̄ eis ī
iudicio. Hiere. iiii. Ubi ē grex qui da
tus est tibi. quia sunt uenatores dicit̄
eis. Gen. xxvii. Affer mibi de uenatōe
tua ut comedaz. quia sicut piscatores
dicit̄ eis Jo. xxi. Afferre de piscibus
quos p̄dididistis nunc. ¶ Secundo eum
rogauerūt ut ipum curaret. p̄ qd̄ dat̄
intelligi. q̄ aliquando p̄ctibus sancto
rum salus alicui impetrat. Job vlti.
Seruus meus Job orabit pro uobis.
Faciem eius suscipiam nō uobis im
putet stulticia. Custos etiam vinee im
petrauit de ficulnea ne succiderēt ha
betur Lu. xiii. P̄ctōr em nō potest ex
meritis suis sibi obtinere salutem. cum
sit infirmus. immundus. ⁊ dei inimicus.
¶ quia em est infirmus. nō potest ad deū
reconciliādum accedere. quia est immū
duus nō audet coram deo apparere. qz
est dei inimicus nō potest a deo aliqd
obtinere. ¶ ideo debz ire ad sanctoꝝ vi
rorum suffragia. quia sunt fortes ad
accedendum. Psa. xl. ¶ Sui sperant in
domino mutabunt fortitudinem. sc̄.
¶ Pulchri ad comparēdum ps̄. ¶ Ambu
lans in via immaculata. hic mibi muni
strat. ¶ Dei amici ⁊ ideo digni ad impe
trandum Jo. xv. ¶ Jam nō dicam uos

seruos s; amicos. 10. Tercio xps ipm
de turba sepauit per quod dat intelli
gi. ut illi qui saluari desiderat malas
societates dimittant. 11. Egre
dini de medio babilonis popul; me
us. ut saluet vnusquisq; animã suã ab
ira furoris domi. 12. ne forte mollescat
cor vestru. 13. timentis auditum qui au
dicitur in terra. 14. Ex quib; uerbis habe
tur. quod ille qui a malis societatib;
se seperat quatuor mala uitat. 15. Primo
damnatione eternam. ideo dicit ut sal
uet vnusquisq; animã suam. 16. Bone em
societates ad bonuz se inducunt. male
uero ad malum. 17. Prouer. xii. 18. Cui cuz
sapietibus gradit sapiens erit. amic;
stulto; similis efficiet. 19. Secundo uitat
indignationem diuinã. unde sub dicitur
Ab ira furoris domini. 20. Paral. xx.
Impio pbes auxilium. 21. his qui ode
runt dominũ amicitia iungeris. 22. Ter
cio uitat ignauia. ideo subdit. 23. Ne for
te mollescat cor uestz. 24. Mali em semp
ad mollia. boni uero ad fortia se indu
cunt. 25. Prouer. xxviii. 26. Ferruz ferro acu
ticitur. 27. Quarto uitat auditonem ma
lam. illam scz de qua dicit. 28. Na. xxv.
Discedite a me maledicti in ignem eter
num. 29. ideo subdit. 30. Et timentis audi
tum q; audiet in terra ps. 31. Ab auditioe
mala nõ timebit. 32. Concomitantia sunt
quatuor. 33. Primum est quia digituz in
auriculas ei; posuit. p; manum em dei
grã intelligit. 34. psal. 35. Apis tu manuz tuã
10. 36. Et ista manus habz quinq; effect;
quasi tres iuncturas. 37. Primus effect;
est. collatio uirtutis et potentie. 38. iste e
pollex. qui ido sic dicit. quia inter cete
ros pollet uirtute. 39. habz duas iuctu
ras. quia facit animaz potetem ad fa
ciendum bonum. 40. et ad resistendum malo

41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Ad celum respicere. qz ibi habemus ami-
cum nostrum. **Prouer. xvii.** **O**mnis tpe
diligit qui amicus est. **Et dicit omni**
tempore qz etiaz in vita a pctō custo-
diendo. n̄ in morte a demonibus defen-
dendo. n̄ post mortem ad gloriam de-
ducendo. **ps.** **T**enuisti manū meaz dex-
teraz in uolūate tua deduxisti me. **7c**
Secundo ibi habemus thesaurum no-
strum. **Ma.** **O**bi est thesaurus tuus ibi
est cor tuum. **Et iste thesaurus ubi ha-**
betur. **1. Coz. iii.** **C**ōficiť ex auro dīlec-
tōnis dei. n̄ ex argento dīlectōnis. **pxi-**
mi. n̄ lapidibus p̄ciosis bonoz opezz
Tercio inde speramus auxiliū nostrū
ii. Paral. xx. **C**um ignorem⁹ quid age-
re debeamus hoc solum habemus resi-
duū. **Et oculos nostros dirigamus ad**
deū. sup illud ps. **Firmabo sup te**
oculos meos. Nō auferaz oculos a te.
qz tu semp leuas oculos tuos ad me.
Quarto ibi habemus palaciū nostrū
ii. Coz. v. **E**dificatōnem habemus a
deo domū nō manufactam. **eternam i-**
celis. ps. **C**oncupiscit ⁊ deficit anima
mea in atria domini. **Quartum** conco-
mitās est quia ingemuit qd̄ facere uo-
luit. **Primo.** ut ostenderet humane na-
ture ueritatem. **Unde dicit Beda.** **Qua-**
si homo ingemuit sed quasi de⁹ cura-
uit. **Secundo.** ut ostēderet peccati grā-
uitatem. quia tam graue est qz cum dei
gemitu est curatum. **Tercio.** ut ostēde-
ret gemendi necessitatem. **Beda.** **Non**
opus erat sibi cum gemitu aliquid pe-
tere. sed ut nobis gemendi daret exem-
plum. cum pro nostris uel pro nostro
psidium inuocamus. **Quarto** ut osten-
dere suam innatam pietatē. p̄ quā pec-
catorib⁹ opant ⁊ inuite punit. **Isa. i.**

Deu consolabor sup hostibus meis.
Sub sequentia fuerunt tria. **Primū** ē
aurum aptio. **Signum** autē qz homo
bene audit est quādo percipit sonum q
fit a superiori. i. deum percipiētem. **alias**
em̄ deus ipm̄ in suis orōnibus nō au-
dret. **Aug.** **C**itius exaudit una obedi-
entis orō. q̄ decem milia cōtemporis.
Quādo percipit sonum qui fit ab infe-
riori. i. paupem uociferātem. **Sz** sicut
dicitur **Prouer. xxi.** **C**ui obturat au-
rem suam a clamore paupis. clamabit
ipse ⁊ nō exaudiet. **Quādo** percipit so-
num qui fit ab equo. i. proximi uenia
postulāte. **Ecc. xxviii.** **R**elinque. **pxi-**
mo tuo nocenti te. ⁊ tunc deprecanti ti-
bi pctā soluent. **Secundum** est uincu-
li lingue solutō. qd̄ tunc soluit quādo
lingua uertit ad orōnem. ad pximi in-
structōnem. ad peccati cōfessionem. et
ad dei laudem. **alias** em̄ homo mutus
dicit. **Sicut** nāqz animalia dicunt⁹ mu-
ta. quia nō hēnt uerba formata. **Sic**
homo est mutus quādo nō habz uer-
ba debita. **Aug.** in libro cōfessionū.
De tacētibus de te. quia loquaces mu-
ti sunt. **Tercium** est miraculi publicatō.
quāuis em̄ xp̄s sciret qz publicaret eū.
tamen tribus de causis hoc facerent p̄-
cipiebant. **Primo.** ut unam gloriā fu-
giendam esse doceret. **Secundo.** ut pi-
griciam nostram cōfunderet. **Uñ** **Aug.**
qz propter hoc pigris uolebat ostēde-
re cum quāto feruore p̄dicare deberēt.
quib⁹ iubet ut p̄dicent quādo illi qui
prohibebant tacere nō poterant. **Ter-**
tio. ut dantis ⁊ recipientis beneficium
differentiam demonstraret. **Unde** dicit
Theophilus. qz p̄pter hoc instrumur
qz beneficia dantis non debent laudes
appetere. **Accipiētes** uero debent suos

benefactores etiam si nolint laudare et
predicare.

Sermo tercius unde supra.
Aducunt ei surdum et mutum
et cetera. Sicut dicit Theophilus.
Omnia que in christi corpore fu-
erunt sancta et diuina fuerunt siue uesti-
menta eius. siue digiti eius. siue sputum
eius. et ideo aliquando curabat per tactum
uestimentorum. aliquando per digitum. ali-
quando per sputum sicut patet hic. **H**er-
istum igitur surdum et mutum per dorum in-
telligit. **V**ide igitur qualiter est surdus.
et postea qualiter est mutus. **E**st enim sur-
dus. quia non audit deum inspirantem.
nec precipientem. nec admonentem. nec com-
minantem. **S**unt autem maxime tria peccata
que hominem surdum faciunt scilicet super-
bia. auaricia. et luxuria. **V**idemus enim
quod tribus de causis homo aliquando sur-
ditatem incurrit. aut quando in aure in-
flatura nascitur. aut quando terra repletur.
aut quando putredine corrumpitur. **I**n au-
re igitur anime superbus ponit inflaturam.
auarus terram. luxuriosus immundiciam.
Superbia enim est quedam inflatura in au-
ribus anime generata. que impedit ne in-
spiratio diuina. vel aliquid uerbum salu-
tis ad cor transire possit. et tumor me-
ntis est obstaculum veritatis. **A**ugustinus in
libro confessionum. **D**imisi inflata facies claude-
bat oculos mentis mee. **I**ta autem in-
flatura superbie detumescit in morte. sic
accidere solent in uelica uento inflata que
acu puncta detumescit. **A**ugustinus. **D**e pellis
morticina quid tenderis. o famelicus feti-
da quid inhiaris. **I**ta etiam inflatura
confringetur in die iudicii. **S**apientia. iii. **D**e-
rumpit illos inflatos sine uoce. **N**on
habent autem a demonibus in inferno
Prouerbia. xix. **P**arata sunt derisoribus

iudicia. et mallei percutietes stulto-
rum corporibus. **A**uarus autem ponit terram.
id est cupiditatem terrenorum. quibus di-
citur **N**um. xxii. **T**erra terra terra au-
di uerbum domini. id est de auribus anime
terrarum cupiditatis remoueas ut dei
uerba recipere ualeas. **E**t dicitur ter terra
quia auarus habet terram in ore. quia
libentius loquitur de auro quam de deo. **10.**
Item. **S**ui de terra est de terra loquitur. **11.**
terram in oculis. quia libentius uidet
aurum quam celum. **H**abes in auribus uel
naribus. quia libentius audit nomina
ri aurum quam sanctum euangelium. **Ecclesiasticus.**
12. **N**on saturat oculus uisum. nec auris au-
ditu implet. **L**uxuriosus ponit im-
mundiciam. ideo nihil spirituale ad cor eius pro-
ascendere. **13.** **E**orum. ii. **A**nnat homo non
procapit ea que sunt spiritus dei. nec uerba
dei sibi possunt placere. **Ecclesiasticus. xxi.** **A**u-
ditur luxuriosus et displicet ei. **T**ales
qui sic sunt surdi similes sunt aspidibus.
qui sentit se incantari tres habet astu-
cias. **1.** **O**na est. qui a de cauerna non egre-
ditur. et quous illa cauerna sit fetida. **2.**
libentius tamen uult ibi morari quam foras
egredi et incantari. **3.** **S**ecunda est. que
si foras egreditur. mox uiam aurem in ter-
ram figit ne incantator audire possit.
3. **T**ercia est. quia si incantator alta uoce
percinat. secundam aurem cum cauda obtu-
rat. **I**ncantatores dei sunt predicatorum
qui incantant serpentes infernales ut de
cordibus peccatorum exeant. **1.** **P**rima autem
astucia habet luxuriosus. qui potius uult
stare in conscientia fetida quam inde exi-
re. **N**ulla enim lacrima est sic fetida. sicut
luxuriosi conscientia. **2.** **L**egit in uita spa-
trum. quod cum quidam angelus in spiritu huma-
na cum quodam heremita pergeret obi-
uauerunt cuidam iuueni specioso. **N**atiq;

angelus nares obturauit. Deinde inue-
nerunt quoddam cadauer putridum.
iuxta qd angelus stabat ac si esset odo-
riferum. **C**unq; de his heremita mira-
retur dicit ei angelus. **I**lle iuuenis spe-
cosus totus erat immundicia luxurie
fecidus. **I**ste autem fuit quidam pegrinus
innocenter occisus cuius anima re-
dolet coram deo. **S**ecundam astuciam
habz avarus qui obturat aurem suam
in terra. i. in cupiditatibus terrenis. ita
q; nulla inspiratio diuina potest tran-
sire ad cor suum. **p**sal. **I**nfixus sum in
limo profundi. nō est substantia. **T**a-
les em q; terrenis se infigunt nullam in
bono proposito subsistentiam habere
possunt. **p**sal. **E**ripe me de luto ut nō
infigar. **P**otest quidem homo p terre-
na transire sed cor suum non debz in-
figere. ad cor etiam taliū nō potest tra-
nsire memoria dominice passiois. **J**ob
xvi. **T**erra ne operias sanguinem meū
nō. **E**t uocat avarum terram quia per
amorem terrenoz terra efficit. **T**erciaz
astuciam habz supbus qui claudit au-
rem anime sue cum cauda. i. cum longe-
vite vana fiducia. **J**ob. xv. **C**ūctis di-
cibus vite sue impius supbit. n. numerus
annoꝝ incertus est. **t**ranidis eius. **C**uz
tali cauda longa clauserat aurem suā
qui dicebat. **L**uce. xii. **A**nima mea bēs
multa bona posita in ānos plurimos.
Sed ista cauda fuit multum abbrevia-
ta. cū dicitur ē ei. **S**ulte ac nocte repe-
a. tuo nō. **C**ōsequenter vidēdum ē de
isto surdo qualiter ē sanatus. **E**st em
sanatus p immissionem digiti in auri-
culam. **P**er digitum intelligit spūssan-
ctus. iuxta illud. **L**u. xi. **S**i in digito
deiciat demonia nō. **C**uādo igit iste
digitus in cordē pētoris se ponit. **S**tati

frangit inflaturam supbie. Abicit ter-
ram auaricie. n. mundat fetorez luxurie.
qd p exempla possumus videre. **S**au-
lus habebat inflaturā supbie. quia cō-
tra xpm n xpianos tūdebat. sed mox
ut xps istum digitū in aure cordis sui
posuit eum ad terram pstravit. infla-
turam fregit. n. de lupo agnum fecit.
Tercia. **T**harbus plenus erat terra auaricie.
quia lucris terrenis inhiabat. sed mox
iste digitus oēm terrenam cupiditatez
purgauit. ita q; omnia terrena dimisit.
n. xpm in paupertate secutus fuit. **S**ag-
dalena plēa fuit fetore luxurie. s; mox
iste digitus eam purgauit. n. mundam
fecit. **S**ecūdo pētor est mutus. siue qz
deum nō laudat. siue quia deum non
orat. siue quia pximum nō edificat. si
ue quia pēta sua confiteri dissimulat.
Iste mutus sanat p immissionē saluē
in linguam eiꝝ. **P**er saluam secūdam
Glo. intelligit sapientia que a xpo ca-
pite descendit. **E**st autē salua mediū
gustus q; si corrupta fuerit decipit gu-
stus in indicando de sapore cibi. sicut
p; in febricitatibus quibus p amarū
humorem quo palatum infectū est ci-
bus dulcis amarus videt. **S**aluā igit
aliquādo est amara. n. tunc facit cibuz
amarum. **A**liquādo insipida n. tunc fa-
cit cibum insipidum. **A**liquādo est dul-
cis n. bene disposita. n. tūc indicat de sa-
poribus pur sunt. **P**er istam triplicez
saluam intelligere possumus triplicez
sapientiam. scz dyabolicam. mundanā
n. diuinam. **S**apientia dyabolica est q;
homines sūnt sapientes in malo. **D**iere.
i. iii. **S**apientes sūnt ut faciāt mala. **B**e-
ne autem facere nesciunt. **I**sta sapientia
significat p saluam amarā. talibus ei
opa pietatis videntur mala. **P**pūalia

vident amara/vicia videntur lucida.
Isa. v. De qui dicitis bonum malum
et malum bonum ponentes lucem tene
bras et tenebras lucem ponentes ama
rum in dulce et dulce in amarum talis
salua loquelā nō apit sed magis clau
dit/sive a confessiōe peccati/sive a lau
de dei/sive a pximi instructiōe/sive ab
orōne. Nec em̄ omnia facta et amara
a talibus reputant. **Secunda sapiētia**
est mundana. qua quis est sapiens in
diuitiis acquirendis/sive qua quis est
magnus philosophus/vl phisicus vel
legista. **Ista significant p saluam insi
pidam.** **Iste em̄ scientie et si nō sint dia
bolicæ tamē sunt insipide/** quia nō hā
bent amorem saporis dei sed insipidi
tatem amoris mundi. **Et em̄ aliqs sit**
sapiens mercator. vl magnus philoso
phus vl phisicus vel iudex ppter hoc
nō est maior in amore dei sed i amore
mundi. talis salua similr loquelā nō
apit quia ibi nō docet qualiter homo
debeat deum laudare. vl orare. vl pxi
mum edificare. vl pctā sua in cōfessio
ne dicere. **Legas in omnib9 libris Ari
stotel. Justiniani et Ppocrat.** ibi ista
nō inuenies. **Tercia sapientia ē diuina**
que significat p saluam dulcem et sa
pidam. **Est em̄ sapiētia a sapore dicta**
Ecc. vi. Sapientia doctrine secunduz
nomen est eius. **Ista iudicat de saporibus**
prout sunt. s. carnalia esse amara.
spūalia dulcia. **Ista muto laquelam**
apit docet em̄ deum laudare. **Ecc. xlii**
Benedicētes dominū exaltate eū q̄tū
potestis maior est em̄ omni laude. **Do
cet orare Lu. xviii.** Oportet semp ora
re et non deficere. **Docet pctā confiteri**
Jac. v. Cōfitemini alterutrū pctā ve
/ **Docet pximos errantes corrigere/de/**

solatis cōsolatōnem impendere/infir
mos suscipe/patiēciam in omnib9 ex
bibere. i. **Thessal. v.** Rogam9 vos fra
tres corripite inquietos/consolamini
pusillanimes suscipite infirmos/patiē
tes estote ad ōnes rē.

B **Sermo quart9 unde supra**
Ene omnia fecit. surdos fecit
audire et mucos loqui. An ad
uentum filii dei in carnem. bō
deum factorem omnū rerum esse non
credebat/ nec dei pcepta audire vole
bat/ nec sua pctā recognoscebat/ s3 ve
niens xps de his tribus hominē ofor
tauit/ quia modo pcepta dei audit. iō
subdit. Surdos fecit audire/ Et pctā
sua recognoscat. iō subdit. Et mucos
loqui. In verbis pmissis homo de tri
b9 beneficis deo regratiat. Primum
est de eo qd deus omnia ppter homi
nem creauit/ qd notat cum dicit. Bene
omnia fecit/ Sunt autem tria opa dei
scz opus creatōis/ redemptōis/ glo
rificatōis. Ista tria opa benefecit ps
omnia in sapientia fecit. Spus crea
tōis fecit potenter. Spus redemptio
is sapienter. Spus glorificatōis mi
sericorditer. Spus quidem creatōis
potenter fecit/ quia sola voluntate et so
lo uerbo cuncta creauit. psal. Omnia
quecunq; voluit dominus fecit. Item
ipse dixit et facta sunt rē. Aug. in li. d
ci. dei dicit. Deus omnia potest faciem
do qd vult/ et nō fatiendo qd nō vult
ppterea quedam nō potest/ quia ōni
potens est. In hoc etiam sua potentia
apparet/ quia creaturas tam magnas
creauit. Ambro. Deus namq; qui natu
ra inuisibilis est/ et a visibilibus nō pē
scari. Spus fecit qd opificem visibili
tate sui manifestaret. ut p certuz mcer/

tum posset sciri. et ille deus omnium esse
crederet. qui hoc fecit quod ab homine fi-
eri est impossibile. Accedat quecumque vis
creatura. et faciat tale celum et talem ter-
ram et dicam quia deus est. Secundum
opus scilicet redemptionis fecit sapienter.
Job. xvi. Prudentia eius percussit super
bum. id est diabolum. Erat enim diabolus
tanquam piscis qui in mari huius mundi ce-
teros deuorabat. Erat tanquam auis que in
altis per superbiam se exaltabat. Erat tanquam
mus qui merita omnia corrodebat.
Sed Christus istum pisces. auem et murem
sapienter cepit. Nam pisces cepit hamo
sue diuinitatis. Job. xi. An extrahere
poteris leuiathan hamo. Idem. Usum
mo bono. Diabolus dum in Christo car-
nez inspecte que patebat. quasi hamo
diuinitatis eius captus est que latebat.
et subdit. Est enim in Christo hamus diuini-
tas. esca caro. linea genealogie que ex
euangelio recitat et ab Abraham usque ad
Christum extendit. tenens uero hanc linea
deus pater est. Secundo istam auem qua
cepit laqueo sue potestatis. Job. xl.
Quid illud ei quasi ani. Aut liga-
bis eum scillis tuis. Idem. ubi supra
Illus est dyabolus in morte domi-
ni. quasi auis. Quia Christus sue carnis mor-
talitate abscondit diuinitatem laqueum
quo cum uelut auem imprudentem pruden-
ti arretrahit decipula. Tercio istum mu-
rem cepit muscipula sue crucis. Aug. 2.
dicat. Uenit redemptor et uictus est de-
ceptor. et quid fecit redemptor captiuam
tori nostro. stetendit muscipulam cru-
cem suam. posuit in ea escam sanguinem
debitoris. propter quod recessit a debitori
bus. Tercium opus scilicet glorificationis
fuit misericorditer. quia sicut dicit. i.

Coz. ii. Et oculus non uidit. nec auris
audiuit. et in cor hominis non ascendit
que prepaui dominus. diligentibus se.
Sacri enim uiri passi sunt a malis odia
cordium. obprobria linguarum. et facti
sunt spectaculum insipientium oculorum.
iuxta illud. i. Coz. ii. Spectaculum fa-
cti sumus mundo. Lu. vi. Beati eri-
tis cum uos oderint homines. Ecce o-
dium et reprobauerunt. (Ecce vitupium)
et eiecerunt nomen uestrum tanquam malum.
Ecce spectaculum. quia igitur passi sunt
odia cordium. recipient tantam merce-
dem quam cor non sufficiet cogitare.
quia passi sunt obprobria linguarum.
recipient tantam quam auris non suf-
ficiet audire. quia facti sunt specacu-
lum in oculis insipientium. recipient tan-
tam quam oculus non sufficiet uide-
re. Secundum beneficium consistit in p-
ceptorum dei adimplerione. quod nota-
tur cum dicitur. Surdos fecit audire.
Tunc surdus audit. quando preceptis
dei obedit. Pater autem uere surdus
est. quia quatuor magnas uoces audi-
re non potest. Prima est uox mire pie-
tatis. ista est uox sanguinis Christi. qui tri-
pliciter clamat. Primo petendo pro no-
bis misericordiam. Hebre. xii. Accessit
ad sanguinis aspersionem melius loque-
tes quam abel. Interline. Quia iste ueniam
ille uindictam petit. Secundo petendo
a nobis suam memoriam. Job. xvi.
Terra ne opias sanguinem meum. nec in-
ueniat in te locum latendi clamor meus.
i. ne opias meum sanguinem pro terrenarum
cupiditate. nec in te lateat pro obliuione.
Tercio conquerenda quod in nobis parua
habet efficaciam. psal. Que utilitas in
sanguine meo dum descendero in cor /
ruptorem. quasi diceret. parua et modica

Secunda est vox totius vniuersitatis
vox omnium creaturarum que se3 tripli-
citer clamat. Sunt em magne pulchre
et utiles. Earum magnitudo clamat dei
potentiam ut ipam timeamus. Apoc.
xiiii. Timete dominum et adorate eum
q fecit celum et terram etc. Earum pul-
chritudo clamat dei sapientiam ut ipam
laudemus. Eccl. xliii. Altitudinis fir-
mamentum pulc. eius. etc. et infra bene-
dicentes dominum exaltate illum. **V**ili-
tas eoz clamat dei bonitatem ut ipam
amemus. Aug. in li. confessionum. Celum
et terra et omnia que in eis sunt vndiqz
mibi dicunt ut amem te. **N**ec ces-
sant hic omnibus dicere ut sin inexcusa-
biles. **T**ercia vox est mire sonoritatis
scilicet vox tube initialis que tripliciter
clamat. **P**rimo ut omnes mortui in d
resurgant. i. Coz. xiiii. Canet em tuba
etc. **S**ecundo ut coram iudice compa-
reant. Hiero. Siue comedam siue bibam
siue aliqd aliud faciam semp videtur
sonare in auribus meis illa terribil tu-
ba. **R**urgite mortui venite ad iudicium.
Tercio ut de omnibus suis opibus ro-
nem reddant. ii. Coz. v. Omnes nos
manifestari o3 ante tribunal xpi. ut re-
ferat vnusquisqz propria corporis p
ut gessit siue bonum siue malum. **Q**uar-
ta vox est mire magnitudinis et horri-
bilitatis. sc3 vox tonitruu sententie iu-
dicis. qua dicit. **D**iscedite a me male-
dicti. etc. ps. Deus maiestatis in tonuit
Job. xxvi. Cu paruum scintillam ser-
monum eius dix audierim quis pote-
rit tonitruum magnitudinis eius intu-
eri. **N**illa autem vox tria continebit. iux-
ta illud Apocal. iiii. De throno pcede-
bat fulgura et voces tonitrua. **V**oces
examinatonis tonitrua sententie terri-

bilis et fulgura gehenne ignis. **M**at.
xxv. **E**surui et no dedistis mihi man-
na. **E**cce vox examinatonis. **D**iscedite a me
maledicti. **E**cce tonitruu sententie ter-
ribilis. **I**n igne eter. **E**cce fulgur ignis
gehennalis. **T**ercium beneficium consistit
in humili confessione qd notat cum di-
citur. **E**t mutos loqui. **V**n dicit supra
tetur. **S**olutum est vinculum lingue quod ho-
minem a confessione impedit. **P**rimum
est pudor peccati sed istud soluere d3
pudor iudicij ubi tres erit q pcta om-
nia reuelabunt. **P**rimus erit des. **N**ati-
ui. **R**euelabo pudenda tua in facie tua
et. **S**ecundus erit dyabolus. **A**mbro-
sup. ps. **I**ustus in principio accusator
est sui ut delictum alleuet dum illud
confitetur ut iam no habeat qd aduer-
sarius criminet. **N**o em accusatores ex-
spectat sed puenit. et vocem sibi surri-
pit et dentes sibi peccatorum suoz confes-
sione confringit. **T**ercium est ipm scelus
qd seipm manifestauit dum ad collum
appensus apparebit. **T**ren. i. **V**igilauit
iugum iniquitatum mearum in manu
domini. **S**uolente et imposita collo meo
nitendi et uere vana. **T**um quia homo
sepe subito morit. **E**ccl. v. **N**e tardes
de die **Q**uerti ad dominum et ne differas de die
in diem. **S**ubito em uenit ira illius. etc.
Tum quia peccator ex usu otenuit. **P**u-
in li. **O**mel. i. **O**mnem peccatum consuetudi-
ne vilescit et sicut homini fit quasi qui
dolorem pdit quia qd putridum est
no dolet qd no dolet no pro sano ba-
bendum sed p mortuo computandum
Tum quia homo in necessitate et obli-
uionem sepe inducit. **G**rego. **I**ustum e
ut qui noluit punire cu potuit cu vol-

luerit sero nō possit. Idē hac animad
uersione p̄cōr p̄cutit. ut moriens obli
uiscat sui qui dum uiueret oblitus est
dei. Tertium uinculum est timor gra
uis penitentie. sed cogitare debz p̄cōr
quia penitencia aut ē maior. aut equa
lis. aut minor. Si maior ualeat ad di
missionem culpe. et ad augmentum glo
rie. Si equalis ualz t̄m ad dimissionem
culpe. Si minor deus supplebit in pur
gatorio de rigore sue iusticie. Tertius ē
tamē dare penitēcias minores q̄ gra
uiores tribus de causis. ut dicit Cris.
sup. ad. Primo ne illi penitēcias reu
ciant. et scandalizati ad p̄cā redeant.
Secundo quia melius est reddere rati
onem de nimia misericordia q̄ de ni
mia iusticia. Tercio qz paterfamilias
est liberalis. nō debet esse dispensator
auarus. Quartum uinculum est despe
ratio uenie. Gene. iiii. Peior est iniq/
tas mea q̄ ut ueniam merear. Secūdu
Aug. in li. i. Omē. Quidam p̄cunt cō
fidedo in uite diuinitate. ut sunt p
craftinantes. Quidā sperando de dei
bonitate ut sunt p̄sumentes. Quidam
diffidendo pro peccati immanitate ut
sunt despantes. et.

Dominica. xiii.

Sermo primus.

B Beati oculi q̄ uident que uos
uidetis. Luc. x. Sicut dicit
Ambro. in li. de officiis. Bea
titudinem quidam posuerūt in corpo
ris uoluptate. sicut epicuri. Quidam ī
anmi uirtute. sicut stoyci. Quidam in
anmi uirtute. et exteriori quadam ho
nestate. sicut p̄p̄atetici. Quidā in dei
cognitione. et uisione. sicut xp̄iani. et istā
opinionem dominus approbat cū di
cit. Beati oculi qui uidēt. que uos ui

110.
detis. Apostoli quidē fuerunt beati. q̄
uiderunt xp̄m oculis cordis in eū cre
dendo. et oculis corporis ei⁹ faciem d̄
siderantes intucendo. Pharisei fuerunt
miseri. quia ip̄m nō uiderunt oculis p̄
fidem uerā. uiderunt tamē oculis cor
poris. sed moti ad inuidiam. iuxta il
lud Sapient. ii. Gravis est nobis etiaz
ad uidedum patriarche et p̄phete fu
erunt beati. qui uiderunt xp̄m incarnā
dum. sed a longe p̄ speculum. et in emig
mate. Moderni sunt beatiores. qz ui
derunt ip̄m incarnatum oculis cordis
p̄ fidē. illi uero qui sunt in patria sūt
beatissimi. quia uidēt eum facie ad fa
ciem. Circa istam uisionem notādum
q̄ ē uisio uie. et uisio patrie. iuxta illd
i. Coz. xii. Uidemus nunc p̄ speculū
in enigmate. tunc autem facie ad faciē.
Uisio autem uie consistit in uera fidē. et
dei cognitione. quā cognitionem in li. so
liloquioz petebat. Aug. Ubi rō eum
alloquit̄ dicens. Ora q̄ breui⁹ potes.
et respondit Aug. Deus semp idem. no
uerim te. nouerim me. Homo nō est sp̄
idem rōne. sed mō uult unum. modo
aliud. hoc autem nō est in deo. iz enim
dicat̄ penitere. Gen. vi. Penitet me ho
minem fecisse. Penitere tamen pōt di
cere mentis instabilitatē. et sic nō est in
deo. ul' exterioris operis deletōnem.
et sic est in deo. et est sensus. penitet me
fecisse hominem. et faciam qd̄ penitens
facere cōsueuit. quia delet qd̄ fecit. Hō
etiam nō semp idem. sed modo est let⁹
mō iratus. Deus autem semp est letus
et tranquillus. et quāuis quādoqz dicat̄
iratus. hoc tamen nomen ire non est in
deo. sicut dicit Aug. Hō usurpauit si
bi turbulento affectus. sed iudicantē
effectus. Homo etiaz nō semp est idē.

sed modo est pius. mō seuerus. Deus
autem semp est pius. pietas tamen ali
quādo dicit passionis affectum. et sic
non est in deo. Aliquādo miseratōnis
effectum. et sic est in deo. Anselm⁹. Cū
nobis compateris nos sentimus mise
ratōnis effectum. tu non sentis miserie
affectum. Est igit̃ deus semp idem. i.
semp stabilis. semp trāquillus. semp le
tus. semp pius. petit̃ igit̃ a deo qui ē
semp idem. ut cognoscat deum et se. i.
dei potentiaz. sapiētiam misericordiā.
et sui miseriam. Cognitio potentie ge
nerat timorem. Lu. xi. Timete eum q
postq̃ occiderit habet potestātē mit
tere in gehēnam. Cognitio sapientie in
ducit ad cordis custodiā et cōseruatō
nem. quia sicut dicit̃ Ecc̃l. xxvii. Delit
domini multo plus lucidiores sunt su
per solem. circūspicientes omnes vias
hominū. et profundum abissi. et hoīm
corda. Cognitio misericordie generat
spem. et amorem. quia em̃ deus est bo
nus. ideo ip̃m diligimus et in eum spe
ramus. Cognitio proprie miserie gene
rat humilitatem. Michae. v. Humilia
tio tua in medio tui. Ex his ergo p̃tz
q̃ p̃dicta orō continet omnia q̃ sunt
necessaria ad salutem. Timor em̃ facit
vitare malū. Prover. xv. Per timorē
domini delinat homo a malo. Custo
dia cordis facit cor purum. Prover.
xiii. Omni custodia serua cor tuum. qz
ex ip̃o vita p̃cedit. Amor sollicitat ad
bonum. Grego. Nunq̃ est amor dei o
ciosus. opatur em̃ magna si est. Si at̃
opari negligit amor. nō est. Humilitas
autem est custos omnū p̃dictorū. Id
Sui sine humilitate virtutes congre
gat. quasi qui in ventum puluereq̃ por
tat. Secunda visio est p̃rie. de quo

sunt duo videnda. Primo p̃ quid acq
ratur. Secundo in quo cōsistit. Acqui
ratur autē p̃ tria sicut dicit̃ Aug. in li
de ordine. Videbit inquit deum q̃ bñ
vuit. bene studet. et bene orat. Primo
igit̃ videbit deū qui bene vixerit. Dis
tinguit autem idem Aug. in li de ci. di
triplex genus vite. Actiuam. concepla
tiuam. et ex utraq̃ compositam. Ille
igit̃ qui habuit vitam actiuā bñ vix
it. Ille qui habuit contemplatiuā me
lius. Ille qui compositā optime. Ille
tales edificauerunt aurū et argentū. La
pides p̃ciosos. ut dicit̃. i. Coz. ii. Ar
gentum est lucidum. Aurum lucidius.
Lapis p̃ciosus lucidissimus. Sui em̃
habuit vitam actiuam edificauit argē
tum. ille videbit clare. qui habuit vitā
contēplatiuam edificauit aurū. Ille vi
debit clarius. qui habz vitā ex utraq̃
compositam edificauit lapides p̃cio
sos. iste videbit clarissime. Opz igit̃
ut munde et sancte viuat. quisq̃ deuz
uidere desiderat. Aug. Errat quisq̃
ueritatem agnoscere putat. si adhuc ne
quiter viuat. Idem in libro soliloqui
orum. Deum nemo amittit nisi deceptus.
quem nemo querit nisi amonitus.
Secū
do videbit deum qui bene studuerit.
Ille bene studet qui ea que legit memo
riter retinet. et ope complet. Iaco. i. Es
tote factores verbi. et nō auditores tm̃
quia si quis auditor est uerbi. et nō fac
tor. hic comparabit̃ viro cōsideranti
vultū natiuitatis sue in speculo. et nō
respiens in speculo. postmodum sue
faciei oblitiscit. respiens vero faciez
alterius melius recordat̃. ex eo q̃ faciez
illius directe p̃spexit. Suam autem fa
ciem nō directe i speculo vidit. scrip/

tura igitur sacra et est speculum et est fa-
 cies. Speculum est quando quis in ea
 scientiam speculatiuam tunc querit, talis
 non directe in eam respexit, et ideo deus
 cito obliuiscit. Facies est quando non
 solum scientiam speculatiuam, sed maxie
 practica; ibi querit, quia tunc in eam
 directe prospicit quando non tamen scientiaz
 sed etiam operatiuam in ea inquit, et
 ideo dei cognitiuam hic retinet per fi-
 dem, et in futuro habebit per spem. Maxi-
me autem plus est studendum in li. co-
sciente quam in li. scientie. ibi enim perfecte
se homo videt et cognoscit, sed qui ibi
non studet se non videt. Grego. in moz.
Quo quisque se minus videt tanto mi-
nus sibi displicet, et quanto maioris gratie
lumen recipit, tanto amplius reprehensi-
uilem se esse cognoscit. Augusti. in li. i.
De mel. tractans illud pphete. Arguam
te et statuam contra faciem tuam. Non
te non vides faciam ut videas te, quia
si videres te et displiceret tibi placeret
tibi, quia vero te non vides placuisti
tibi displicet tibi et tibi. Tibi cum
inducaberis tibi cum ardebis, quod tu pro-
positum posuisti, ego ante faciem tuam
ponam, videbis fetiditatem tuam ut
non corrigas sed ut erubescas. Fac er-
go quod tibi minatur deus facere, tolle te
dorso tuo et constitue te ante te et dic-
tuam iniquitatem meam ego cog. et.
Quod ergo erat post te fiat ante te, pu-
niatur a te, ne tu ipse a deo postea fias
ante te non sit quo fugias a te. Tercio
videbit deum qui bene orauit. i. cuius at-
tentione deuote. et continuatoe i. Coz.
xi. Drabo. ecce continuatio spū. Ecce
deuoto et mente. Ecce attentio. Jobā.
Dei adoratores adorabunt patrem.
hoc refert ad continuatiōem in spiritu

hoc refert ad spūalem deuotiōem. Et
 ueritate hoc refert ad attentōem. Pro-
 uer. ii. Si quesieris eam quasi pecuniaz
 et quasi thesauros effoderis illam etc.
 Pecunia querit infatigabiliter. Unde se-
 cundus philosophus interrogat, quid
 est quod homines fatigari non sinit, res-
 pondit lucrum, thesaurus querit desu-
 deranter, utriusque attente. Sic deus debet
 queri in orōne, et amari sine fatigatiōe
 cum seruore et cum attentōe. Aug. in
 libro de disciplina xpiana. Improbis
 loquor, auaris loquor. Pecuniam di-
 ligitis tamen me diligite. Certe melior suz
 incompatibiliter. Nolo a vobis ampli-
 orem amorē, quātum diligit pecuniā
 tamen me amate. Secundo videndum est,
 in quo consistit visio pñe. Stud ostē-
 dit Aug. sup Gen. ad lram dicens, quod
 beati habebunt triplicem visionem scz
 spūalem, corporalem, et intellectualem.
 Spūalis est qua videbunt angelos et
 animas beatorum. Ex qua uisione resul-
 tabit gaudium magnum. Si enim secun-
 dum Crisostomum videre demonem est mag-
 na pena et quidam gebenna. Constat quod
 videre angelos erit magna gloria. Se-
 cunda est visio corporalis, qua vide-
 bunt christi humanitatem. Ex qua visio-
 ne resultabit gaudium maius. Can. ii.
 Egredimini filie sion etc. Et videte re-
 gem Salomonem in diademate, id est
 in humana carne qua coronauit eum ma-
 ter sua. Et dicit caro diadema christi, siue
 quia fuit nobis uictorie causa, siue quod
 nullo uicio uel prauae suggestiōi unquam
 fuit aperta, siue quia fuit tamen una linea
 id est carne uirginea figurata. Ceterae ei-
 figure diuersis lineis formantur. Figura
 autem circularis tamen una linea clauditur,
 quia caro ceterorum formata est ex se /

mine utriusque parentis / caro autem christi
etiam ex sanguinibus virginis. Tercia est
intellectualis siue superintellectualis. qua
deum videbunt / ex qua resultante gau-
dium maximum. De hac visione dicit
Fulgentius / sicut per speculum vitreum
trina nobis visio administrat / quia nos
ipsum et ipsum speculum et quicquid adest vi-
demus / sic per speculum diuine claritatis
ipsum deum quantum possibile erit creature
et nos ipsos. Et cetera omnia nostra ex certa
scientia cognoscemus.

Dermo secundus unde supra.
Diliges dominum deum tuum
ex toto corde tuo etc. Cum omnis
scientia diuidatur in tres / scilicet in
philosophicam siue naturalem / ethicam siue
moralem / loyca[m] siue rationalem. Dis-
tinctione perfectio est dei et proximi vera di-
lectio. Unde Augustinus in libro de agone
christiano tractans istud uerbum / Diliges
dominum deum tuum / dicit Hoc philo-
sophica / quoniam omnes omnium naturarum
causae in deo creatore sunt. Hoc ethica /
quoniam uita bona et honesta non aliter
deformatur quam cum ea quae diligenda sunt
diliguntur / deus scilicet et proximus. Hoc loy-
ca / quoniam lumen anime rationalis non
est nisi ipse deus. Quia igitur dilectio dei
et proximi est totius legis impletio et
omnis scientie perfectio / ideo ad uitam
eternam est introductio. Et ideo cum
legispiritus dominum interrogasset quid
faciendo uitam eternam possideret / et
dominus ad legem tenendam ipsum re-
miserat ille propositum uerbum respon-
dit. Diliges dominum deum tuum / etc.
Est igitur prima dilectio qua diligimus
deum. Secunda qua diligimus proximum.
Circum dilectionem autem christi tria sunt
uidenda / scilicet causa / modus / fructus.

Causa autem diligendi deum / est ipse
deus / quia in ipso inuenitur omnis causa et
ratio diligendi. Tria enim sunt que nos in-
ducunt ad aliquem diligendum / scilicet boni-
tas / pulchritudo / et amor. De primo di-
cit Augustinus in libro de trinitate / Cum ista non
diligantur / nisi quia bona sunt / pudeat
illis inherendo non amare bonum ipsum
unde bona sunt. De secundo dicit / omnia
inquit bonum et pulchrum desiderant. De
tercio Ambrosius in libro de officiis. Quid
tam insitum nature quid tam impermissum
humanis affectibus quam ut diligas di-
ligentem. Seneca. Si vis amari ama.
Est igitur deus diligendus. Primo quia
habet summam bonitatem. Bonitates
enim que sunt in creaturis sunt accidentales
et ideo sepe eis priuantur. Sunt par-
ticulares quia nulla creatura habet omnes
bonitates. Sunt mixte quia nulla bene-
puram bonitatem / et ideo affectus non
sunt delectari non potest in creaturarum
bonitatibus. sic accidentales. sic par-
ticulares. sic mixtas. In deo autem
est bonitas essentialis / et ideo dicitur /
x. Nemo bonus nisi solus deus. Est
bonitas uniuersalis. Sapienter cum illa
runt mihi omnia bona pariter cum illa
Est bonitas pura. Augustinus de ciuitate dei. Quia
erit ibi felicitas ubi nullum erit malum
nullum latebit bonum. Secundo deus
habet summam pulchritudinem. Sapienter
vult. Candor est enim lucis eterne uirtus etc.
Ista autem pulchritudo attenditur quantum
ad tria. Primo quantum ad sapientie
splendorem / qui tantus est quod nostra sa-
pientia siue sapientie comparata ignoran-
tia est. sicut ponit exemplum Crisostomus.
Quia tanta est claritas solis quod omne lu-
cidum sibi comparatum videtur obscurum.
Secundo attenditur quantum ad eius pul-

ritatis nitorem qui tantus est. q̄ om̄is
nostra puritas sue puritati compacta.
immundicia est sicut ponit exemplum
Crisostomus in niuean qua tāta est puritas
q̄ omne aliud sibi compactuz videtur
sordidum. **Psalmus lxxiii.** **E**uasi pannus
mensurate omnes iusticie nostre. **T**er
cio attendit quātum ad eius sanctita
tem que tanta est. q̄ nostra sanctitas
is sanctitati compacta malicia ē. **Luce**
xi. **S**i vos cū scitis mali nostis bona
data dare filiis vestris. **T**ercio habuit
ad nos summū amorem qui q̄dem oēs
alios amores excedit. **P**rimo quidem
amorem qui est inter virum et uxorem.
Si quis haberet uxorem q̄ multas ha
beret maculas. et nō possent deleri nisi
fieret collurium ex sanguine viri. nullus
vir hoc aliquatenus pateret. **X**p̄s au
tem hoc modo ecclesiam dilexit. **E**p̄
v. **V**iri diligite uxores vestras sicut
x̄p̄s ecclesiam. et tradidit semetip̄m p̄ ea
ut exhiberet sibi gloriosam ecclesiam. nō
habentem maculam neq̄ rugam. **A**ug.
De x̄p̄s sponsam suam laualet seip̄m
vulnerari pmisit. **S**i sic fieret inter vi
ros et uxores nemo inueniret qua du
cat uxorem. **S**ecundo excedit amorem
qui est inter patrem et filium. **N**ullus
enī p̄t̄r ut mater ob amorem filii semp
vellet in manibus vulnerari. deferre. ut
bis visis posset eius memoriam hēre.
hoc tamen fecit x̄p̄s. **Psalmus xlix.** **D**um
quid obliuisci potest mulier infantem
suum. ut nō misereat filio vteri sui. **E**t
si oblita fuerit. ego tamen nō obliuisci
car tui. ego in manibus meis descripsi
te. **T**ercio excellit amorem qui est inter
amicum et amicum. **Jo. xiiii.** **M**aiorez
caritatez nemo habet q̄m ut animā suā
ponat. **Roma. v.** **D**ix̄ em̄ p̄ iusto

quis morit̄. **N**am pro malo forsitan
quis audeat mori. **C**ōmendat autem
deus suam caritatem in nobis. q̄m cūz
adhuc pctōres essemus. **C**ristus p̄ no
bis mortuus est. **F**acit hic differentiā
apostolus inter iustum pctōrem et bo
num. **P**ctōr est quilibz sceleratus. **I**u
stus est homo in virtutibz exercitatz.
Bonus est homo quadam simplicitate
preditus. **N**ullus aut mori uellet p̄
suo inimico. **P**ro amico autē et iusto
et virtutibz exercitato vix aliquis mo
ri uellet. **P**ro aliquo autem simplici
innocenti aliquis quadam compassio
ne cōmotus. forsitan se morti expone
ret. **N**os autē nec eramus iusti nec vir
tutibus exercitati. s̄z multis vicis ple
ni. nec eramus boni. i. innocētes. s̄z era
mus multum nocentes. etiam imp̄i et
sibi inimici. et tamen pro talibus cristi
mortuus est. **Q**uarto excellit amorem
qui est inter corpus et animam. qui tan
tus est q̄d et in viris sanctis anima no
lit a suo corpore naturaliter separari.
Unde super illud **Jo. vlti.** **E**t ducet te
quo tu nō vis. **D**icit glo. **A**ffectum in
dicat infirmitatis humane. quo nemo
velit mori qui adeo ē naturalis. ut eū
in petro nec senectus expulerit. **U**nde
et dominus **T**raseat a me calix iste. s̄z
quātacunq̄ sit molestia mortis. vincit
eam vis amoris. **C**ristus autem in can
tum nos dilexit. q̄ animā suam. p̄ no
bis a suo corpore sepauit. **Jo. x.** **A**ni
mam meam pono pro ouibus meis.
Secundo vidēdum est quis sit modus
diligendi deum. qui q̄dem triplex est.
Est em̄ diligēdus sup̄ omnia. propter
se. et sine modo. **S**up̄ omnia q̄dez ip̄m
diligere debemus. plusq̄ nostra. plusq̄
nostros. et plusq̄ nos. **D**e his tribus

dicit Luce. xiiii. Sui nō renūciauerit
omnibus que possidet. nō potest me
esse discipulus. quo ad primū. Si qs
uenit ad me nō odit patrem suū et
matrem quo ad secūdū. Adbuc autē
et animam suam quo ad terciū. Isto
triplici modo xps etiā nos dilexit. scz
plusqz regnum suū. quia ipm reliquit
et ad nostram miseriam uenit. plusquā
suos. i. angelos. quia eos dimisit et no
biscum parentelam contraxit. plusqz
seipm. quia pro nobis in mortē se tra
didit. De his tribus dicit Hier. xii.
Reliqui domum meā id est regnū meū
Dimisi hereditatem meam id est ange
los qui sunt hereditas mea. Dedi dile
ctam animam in manus inimicorum.
Secundo diligendus est deus ppter se.
Aug. i libro de doctrina xpiana. Dis
pētōr in quātum est pētōr nō est dili
gendus. et omnis homo in quātum hō
est diligendus propter deū. deus uero
propter seipm. Multi sunt qui diligūt
deum ppter beneficia que ab ipō reci
piunt. quorū dilectio mercēnaria dici
potest. Aug. 2. Ninus te domine amat
qui tecum aliquid amat. qd nō prop
ter te amat. De tali dilectōne dicit Se
neca. Nel musce sequuntur formice fru
mētum. cadauera lupi. sic pda; seqtur
turba ista nō hominem. Si em de; ali
quibus dederit mel. i. aliquid tempo
rale in quo suauiter requiescant. mox
ipm sequuntur sicut musce. Et si mel de
ficit mox auolant et recedunt. Si aliq
bus dederit frumentū id est corporale
cōmodū. mox ipm sequuntur ut formi
ce. sed si frumentū deficit uermes col
ligunt. quia se ad turpia lucra cōuer
tunt. Si aliquibus dederit cadauera
.i. honores mox ipm sequuntur ut lupi

Et assimulant honores mūdani cada
ueribus. cum quia coraz deo fecerūt. tū
quia uidentur esse honores. non sunt.
Sicut cadauer uidetur esse homo et non
est. Si autē ista cadauera deficiunt mox
uersus celum ululant. quia deum et san
ctos blasphemant. Tercio diligendus
est sine mō. Ber. Causa diligendi deū
deus est. Modus sine modo diligere.
In ceteris uirtutibus est nimietas ui
uiosa. Nam nimia credulitas habet le
uitatē. Nimia spes habet psumptōnez
Nimia misericordia fatuitatē. Nimia
iusticia crudelitatem. Nimia prudentia
curiositatem. Nimia fortitudo feroci
tatem. Nimia abstinentia debilitatem
Sed nimia caritas habet beatitudinē
et felicitatem. Unde nō tm ille beatus
dicit qui nimis diligit deum. sed etia;
qui nimis diligit mandata dei. psal.
Beatus uir qui timet dominū in man
datis eius cupit nimis. Tercio uideri
dum est quis sit fructus diligendi do
minum. q. scz est totius trinitatis inba
bitatio. Jo. xiiii. Si quis diligit me di
monem meum seruabit. et pater me; di
liget eum. et ad eum ueniet. et mansio
nem apud eum faciemus. Pater qui
dem mansione; facit in memoria inba
bitans. ipsam p sui iugem recordatio
nem. fili; intelligētia. illuminans ipsam
p ueram cognitōem. Spū sctus uo
luntatem. inflāmans ipsam ad amorē
Secundo agit de dilectione proximi
cum dicit. Et proxmū tuum sicut te me
ipsum. Et tribus modis intelligi. p
ut dicat sicut te ipsum id est ad id ad
quod te ipsum. scz ad gratiam in pñā.
et ad gloriam in futuro. Et in quo te ip
sum. i. in deo. Aug. in libro confes. De
atus q. amat te. et amicos in te et in mi

tos propter te. Solus enim nullus carum
amicum cui omnes cari sunt in illo qui
non amicitiae. Unde potest intelligi ut homo
faciat alteri quod sibi vult fieri, et non fa-
ciat quod sibi non vult fieri, ut duo precep-
ta iuris naturalis ibi intelligantur. Unum
affirmatiuum quod ibi ponit Mat. vii.
Aliud negatiuum quod ponit Thob. iiii.
Vidorius. Duo sunt erga dilectionem
proximi seruanda, scilicet ut beneficii
impensione foueatur, et nulla malicia le-
datur.

Sermo tercius vnde supra.
Homo quidam descendeat ab
hierarchical in hierico. et. Sec-
cator non est statim abiiciendus,
sed curandus. Sicut traianus optimus
augustus per tria exempla ostendebat
in polycrate. Oculi enim lippus non sunt sta-
tum eruendi, sed curandi, vngues acuti
ores non sunt euellendi, sed precidendi,
Corde in cibaria extense nimis, rigore
fortitudinis amittuntur. Lippi sunt lux-
uriosi, qui sunt immundi et excecati. Un-
gues acutiores sunt superbi, qui multos
fundunt et lacerant. Corde extense sunt
auari, qui per nimia desideria se extendunt.
tales non sunt abiiciendi, sed benigne cu-
randi. Duo exemplum habemus in no-
stro samaritano, qui hominem vulnera-
tum et expoliatum non abiicit, sed benign-
e curauit, per quem quilibet peccator intelli-
gi potest, circa quem tria notantur. Primo
dispositio ad peccatum. Secundo incom-
moda que facit peccatum. Tercio remedia
contra peccatum. Circa primum notandum,
quod illud ad peccatum disponit, quando quies
tranquillitatem mentis deserit, et ad
mutabilitatem rerum temporalium se con-
uertit, quod notat per hoc, quod ille ab hieru-
salem, que interpretatur visio pacis, recessit.

sic et in hierico, que interpretatur luna d
uenit Prosperitas enim mundana lune as-
similat quadruplici de causa. Primo
enim luna habet lucem eclipsatam, quia
sepius eclipsim patitur. Sic prosperitas
mundana homini eclipsatur in vita, et in
morte, et post mortem. Nam in vita se-
pe subtrahitur. Job. xxi. Quoties lucer-
na impiorum extinguetur, et in morte non
suffragatur. Eccli. v. Noli attendere ad
possessiones iniquas, nihil enim prode-
runt in tempore videte, et obductionis.
Et dicit mors obductio, quia tunc pal-
pebre et labia obducunt, id est contra se du-
cunt quando claudunt. Eclipsatur etiam
post mortem, quia mortuum non comi-
mitatur. psal. Cum interierit non sumet
omnia, nec descendet cum eo gloria eius.
Secundo luna habet lucem maculatam.
Sic mundana prosperitas in se multis
amaritudinibus est respersa. Boetius
in libro de consolatione, quod multis ama-
ritudinibus humane felicitatis dulce-
do respersa est. psal. i. Vinum tuum mix-
cum est aqua. Et aliorum est maculata.
Aug. Amor inferioris pulchritudinis
polluit mentes. Eccli. xii. Qui tetigerit
pixem inquinabitur ab ea. Et dicitur
amor terrenus, quia inquinat, et quia ni-
mis adheret. Augsti. Quisquis es qui es
in mundo, ad te uenit qui fecit mundum,
ut eripiat te de mundo, quod si adhuc ali-
qua delectatione te retinet mundus, sp-
iritus esse immundus. Tercio luna habet
lucem uariata, quia modo est plena modo
semiplena modo uacua, sic de munda-
na prosperitate accidit passim. Calix in ma-
nu domini vini meri, et. Ecce luna ple-
na, plenus mixto. Ecce luna semiplena.
Veritamen fex eius non est exinanita.
Ecce luna uacua. Item ps. Vidi impiu-

superexaltatum et eleuatum super cedros
libani. Ecce luna plena (transiit et ecce
non erat in tempore sed exaltatus et eleuatus si-
cut prius) Ecce luna semiplena (quesiuit
et non est inuentus locus eius) Ecce luna
uacua. Quarto luna habet lucem mutu-
atam quia non a se luceat sed a sole sic
et homo quicquid habet non a se sed a deo
habet. 1. Cor. iiii. Quid habes quod non
accepisti. De lege autem et natura mutui
est obligari ad obsequia mutuati. Con-
tra hoc faciunt ingrati. Hier. v. Non
dixerunt in corde suo. Detraimus do-
minum deum nostrum qui dat nobis
pluuiam temporaneam et serotinam. De
natura etiam mutui est uti re mutuata
ad illum usum ad quem mutuata est. De
mutuauit nobis temporalia ut eis uti-
mur ad sustentationem non ad volup-
tuosam delectationem. contra hoc faci-
unt voluptuosi. Sapient. ii. Vino pre-
cioso et vngentis nos impleamus.
De natura etiam mutui est rem mutua-
tam reddere non deteriorata. Deus dedit
hominem animam bonam. Sapient. vii.
Sortitus sum animam bonam. Sed con-
tra hoc faciunt omnes mali qui animam
occidunt. Sapient. xvi. Decidit homo pro
maliciam animam suam. Secundo videtur
quod est que sint incommoda que facit ho-
mini peccatum que quidem sunt tria quia
homo spoliatur vulneratur et semiuuus
relinquitur. Primo a diabolo spoliatur.
Dicit autem Crisostomus super ad ad. qd dicitur
diabolus fur quia furat homini
aurum sapientie argentum eloquentie
uestimenta virtutum et linteamina gra-
tiarum. Primo igitur furat aures sapien-
tie. Nihil enim est quod latro tantum odiat quam
lumen. Et studium lumen est sapientia diuina
quam fures infernales multum odunt.

Job. xiii. Sui male agit odit lucem et ideo
libenter eam extinguit. quando autem ex-
tinguere non potest territi fugiunt. Job.
xxiii. Si subito apparuerit aurora ar-
bitrantur umbram mortis. Et studium autem de-
mones furantur quando auferunt sapien-
tiam diuinam et immittunt sapientiam
terrenam. Saruch. iiii. Filii Agar qui ex-
ierunt sapientiam que de terra est. vias
autem scientie nescierunt. Secundo fu-
rantur argentum eloquentie. i. predicatio-
nis et doctrine. Furtum timent latro-
nes quando aliquis clamat. sic demones
quando aliquis predicat. Legitur Josue. vi.
Ad clamorem filiorum israel muri hie-
rico ceciderunt quia sepe ad vocem pre-
dicacionis omnia arma dyaboli cor-
ruperunt. Et studium argentum dyaboli fu-
ratur quando argentum sanctorum elo-
quiorum uertit in scoriam fabularum. Isa-
ia. Argentum tuum uersum est in scoria.
Tercio furantur uestes virtutum. Facit
igitur dyabolus sicut fur violentus et ma-
lus quia omnia preciosa tollit. vilia di-
mittit media aliquando tollit. aliquan-
do dimittit. Preciosa autem sunt an-
ime. istas tollit cum eas ad peccatum indu-
cit. Gen. xlii. Da mihi animas ces. tol-
libi vilia sunt peccata. ista dimittit quoniam tibi
vilia erunt a preciosa anima separanda.
Hier. xv. Si sepaueris preciosum a vili-
quasi os meum eris. Media sunt tem-
poralia que dyabolus aliquando tol-
lit ut inducat hominem ad horrorem et
impatientiam aliquando dimittit ut eum
peccare faciat pro impatientiam. Quar-
to furat linteamina gratiarum. Gratia
dei dicitur linteamen quia facit animam
candidam. psal. Lauabis me et super ni-
uem dealbabor. Facit eam subtilem et
consensatam. Ezechiel. xvi. Inclui te

subtilibus. **D**yabolus autem furat
ipsa lineamina. quando facit eas nigra
Trenoz. iii. Denigrate sunt sup carbo
nes facies eoz. **E**t facit eam in consciē
tia grossam. **D**at. xxiii. **E**xcolantes
culicē camelum autem glutientes. **S**ecū
do pctōr vulnerat. **S**ed notādūz q̄
vulnera pctōrum aliquando sunt re/
centia. ista sanant unctōne sc̄z spūs /
sancti inspiratōne siue penitencie leuis
impositōne. **E**ccl. xi. Breuem languo
rem p̄cidet medicus. **A**liquādo sunt in
ueterata. ista sanant adustione. i. adu
stiam carnis maceratione. **p̄s.** Ore rel
nes meoz cor meum. **A**liquādo sunt
putrida. ista sanant incisione. i. incissi/
ma tribulatiōe. **p̄sal.** Multiplicate sūt
infirmittates eoz. **7** deo x̄ps fuit in
unctus vt sanaret vulnera recentia. **p̄s**
Dixit te deus deus tuus. **7** fuit igne
passionis adustus vt sanaret vulnera
inueterata. **p̄sal.** Igne me exainasti. **7**
fuit in quinq; partibus incisus vt sa
naret vulnera putrida. **T**ercio pctōr
semitiuus relinquit. **C**um em̄ duo sint
signa vite sc̄z sensus. **7** motus. **S**uidaz
sunt totaliter viui qui sc̄z de deo recte
sentiunt p̄ fidē. **7** mouent p̄ bona opa.
Ad Rō. i. **I**ustus. **E**cce opa ex fide vi
uit. **E**cce fides vera. **A**li totaliter sunt
mortui q̄ neutrum habent. **D**e quibz
dicit in **E**p̄la **I**ude. **A**rbores aut̄ ina
les infructuose bis mortui. **A**li sunt se
mitiuui q̄ habent fidez sed nō opa. **T**i
cum i. **C**onfitent̄ se nosse deum factis
autem negant. **A**ug. de questionibus
euangelii. **S**emiuuius dicit̄ qui ex pte
qua potest cognoscere. deum viuus ē.
Ex parte vero qua peccat̄ p̄mit̄ mor
tuus est. **T**ercio vidēdum est que sunt
remedia contra pctm̄. **A**d sananda em̄

pctā tria sunt necessaria. **P**rimo vinū
mordentis timoris. **S**ed notādum
q̄ timor aliquādo causat̄ ex confide/
ratioe pene. **7** tūc est q̄dam cauteriuz.
P quod purgat̄ sanies pctōrum. **p̄sal.**
Confige timore tuo carnes me. **E**ccl. i.
Timor domini expellit pctm̄. **A**liquā
do causat̄ ex consideratōne iudiciorū
dei. **7** tunc ē q̄i seuietis fluctz maris na
uem mentis concutiens. donec pondz
peccati abiiciat. **J**ob. xxxi. **S**emp̄ q̄si
tumentes sup me fluctus timui deum.
7 pondus eius ferre nō potuit. **A**liquā
causat̄ ex consideratōne glorie. **7** tunc
est quasi quoddam electuariuz quod
animam fortificat. **P**rouer. xiii. **I**n ti
more domini fiducia fortitudinis. **S**e
cundo necessaria est olei. i. spei dulco/
rantis infusio. **S**pes instar olei animā
subleuat. ut de salute obtinēda confi
dat. **P**rouer. xxix. **S**ui sperat in domi
no subleuabit̄. **Rō.** viii. **S**pe em̄ salui
facti sumus. **I**n aduersitatibus dolo
rē mitigat. **p̄sal.** **I**n quo mihi spem de
disti. hec me cōsolata est in humilitate
mea. **I**gnem gratie cōseruat. **U**nde in
Layn. iste ignis extinctus fuit. qz oleo
spei caruit dicens **G**en. iiii. **M**aior est
iniquitas mea. q̄ ut ueniā merear. **T**er
cio necessaria est alligatura penitencie
salutaris. **D**e qua dicit̄ **E**ccl. vi. **D**in
cula illi9 alligatura salutaris. **I**sta alli
gatura si est debito mō facta sanitatē
inducit. si nimis laxa fluxum nō restrī
git. si nimis stricta lesionem facit. **S**ic
ē de penitencia imponenda. quia si cul
pe. p̄porcionata ualz ad dimissionem
culpe. **7** pene. talem penitēciam assumē
daz mouet. **A**postolus **Rōs.** vi. **S**icut
exhibuistis membra uestra seruire im
mundicie. **7** iniquitati. ad iniquitatem.

ita nunc exhibete membra uestra serui
re iusticie in sanctificatōnem. **S**i est
nimis laxa p̄ctm̄ non restringit nec re/
mittit. ideo dicit **Ezec. xvi.** Aqua non
est lota in salutem. nec sale salita. nec in
uoluta pannis. **S**i est nimis dura po
tius nocet. quia p̄ctōr ipam p̄uicit. et
ad p̄ctm̄ redit. **Crisos.** **Dis** apparere
iustus vel sanctus. circa vitaz tuā esto
austerus. circa alioꝝ autem esto benignus.
audiant te homines parua man/
dantem. et grandia videant faciētem.
Sed de multis dicit **Acta. xxiii.** **Alli**
gāt onera graua et importabilia et im
ponūt in humeros hominū. digito au
tem suo nolunt ea mouere. etc.

Dominica decimaquarta.

Sermo primus.

Dum ingrederet̄ Hierusalem quōsdā
castellum occurrerunt ei deceꝝ
viri leprosi. etc. **Lu. xvii.** Sic
dicit **Aug.** de celo venit magnus medi
cus. quia p̄ totum mūdum magnus ia/
tebat egrotus. **M**agna egritudo est le
pra corporis. sed maior est lepra men
tis que est p̄ctm̄. utraq; autem xp̄s in
ultis decem leprosis curauit. dum ip̄os
corporaliter et sp̄ialiter sanauit. **S**ig
nificat̄ autem p̄ctm̄ p̄ lepram triplici de
causa. **E**st em̄ lepra morbus fetidus et
siccibundus et contagiosus. **I**nquātum
est morbus fetidus. signat p̄ctm̄ luxu
rie. **I**nquātum est siccibundus p̄ctm̄ aua
ritie. **I**nquātum contagiosus p̄ctm̄ su
perbie. **I**nquātum igit̄ est fetidus de/
signat luxuriam. que. coraz deo et ho
minibus fetet. **Joel. i.** **C**omputruerūt
iumenta in stercore suo. **G**rego. **T**umen
ta autem in stercore suo computrescere.
est carnales homines in fetore luxu /

rie vitam finire. **T**unc autem animus lux
uriosus est fetidus. quando est quatuor
duanus. iuxta illud **Jo. xi.** **D**omine iā
fetet. quatuor duanus est em̄. **P**rima dies
est mala cogitatio et delectatio. et tunc
adhuc nō fetet. **S**ecunda est malus cō
sensus. tunc adhuc nō fetet. **T**ercia est
malus opus. et tunc animus iā sit mor
tuus. pro vnicō tamen actu nō fetet.
Quarta est mala consuetudo. et tunc ani
mus est mortuus et fetidus. quia ē q̄
triduanus et maxime quādo penitere nō
vult. **I**sta sunt quatuor scelera damas
ci. de quibus dicit **Amos. i.** **S**up̄ tribus
sceleribus damasci. et sup̄ quatuor nō
cōuertam eum. ubi dicit **Glo.** **P**rimus
est malum cogitare. **S**ecundum ē desenti
re. **T**ercium ope implere. **Q**uartum nō
penitere. **E**t subdit glo. **S**ui in tribus
prioribus peccat. si penitet cōuertit eū
deus ad vultus clementie sue. **S**i uero
nō penitet aduertit̄ ab eo vultus clemē
tie dei. **E**t quia animus carnalis fetet
in vita p̄ culpam. fetebit ideo in infer
no p̄ penā. **P**sa. ii. **E**rit. p̄ suauem odo
re fetor. **C**arnalis voluptas videt̄ esse
suauis et odorifera. sed talis odor iua
uitatis vertet̄ in fetorem inferno cau
ditatis. **F**etor autē ip̄e in inferno cau
sabit̄ a quatuor. **P**rimo a fetenti con
sortio. demones qui sunt damnatorū
foci sunt ualde fetidi. **Joel. ii.** **A**scendet
fetor eius et ascendet putredo eius. quia
supbe egit. **S**cōdo a fetenti supplicio. qz
pena fetenti scz sulphurea punitet̄. **p**sal.
Ignis sulphur spūs procellaz. etc. **I**n
huius significatōnem dominus sup̄ 30
domitas sulphur et ignem pluit ut ha
bet̄ **Gen. ix.** **T**ercio a fetenti corpore
suo. quia corpora damnatorū erūt fe
tida. **P**sa. xxxiii. **D**e cadauerib; eoz

ascendet fetor **T**ercio a fetenti loco.
 Terra infernalis tota est fetida. quia omni
 fecium et immunditiam est fetida. **S**ed
 in iudicio deus vinum de fecibus lena
 bit et in cloacam infernalem omnes fe
 ces iactabit. sicut patet in elementis et in ce
 teris rebus. sed primo de elementis videat
 mus. **T**erra enim est frigida sicca et obscu
 ra. deus autem in iudicio ab elemento
 terre sepabit quicquid est frigiditatis
 et obscuritatis et totam frigiditatem sic
 citatem et obscuritatem in cloacam pro
 iiciet infernalem et remanebit splendida
 terra sicut aurum. **J**ob. xxviii. Glebe il
 lius aurum. **A**pocal. xxi. Tpe ciuitas
 aurum mundum et elementum aque et
 maris aliquando est turbidum et gelidum.
 et tempestuosum. sed tunc deus omnia
 ista ab aqua maris diuidet et totam tur
 bulentiam tempestuositatem et conglaci
 tionem in infernum proiciet et remanebit
 mare fulgidum tanquam cristallus. **A**poc.
 iiii. In conspectu eius mare vitreum si
 mile cristallo. **I**n aere etiam generantur
 nubes. grandines. fulgura. et tonitrua.
 tunc autem deus ab aere ista sepabit et
 omnes nubes grandines fulgura et to
 nitrua in infernum iactabit et remane
 bit aer lucidus et serenus. **P**sa. lxxv. Ecce
 ego creo celos novos. tunc celum et aerem
 nouum creabit non quantum ad substantiam
 sed quantum ad persistens formam. **I**gnis
 etiam habet fumositatem ardorem et lu
 cem. tunc autem deus fumositatem et ar
 dorem mittet ad regiones damnatorum.
 totam autem lucem mittet ad regionem
 beatorum. **P**sa. lxxv. Vox domini interiden
 tis flammam ignis. flammam ignis inter
 cidet quando fumositatem et ardorem a
 luce diuidet. **N**on solum autem deus in
 cloacam proiciet feces elementorum sed et

aliarum rerum. **S**i quidem fex gaudii
 est dolor. **F**ex sapientie est fatuitas et
 obliuio. **F**ex sanitatis est egritudo. **F**ex
 vite mors. **T**unc igitur deus a gaudio se
 pabit dolorem. a sapientia fatuitatem
 et obliuionem. a sanitate egritudinem. a
 vita mortem et omnem dolorem. **F**atui
 tatem et infirmitatem et mortem in latri
 nam proiciet infernalem. **S**anctis autem
 remanebit gaudium sine dolore. **S**apie
 tia sine obliuione. **S**anctas sine egritu
 dine. et vita sine morte. **E**x his patet quod
 elementa possunt tripliciter considera
 ri. **A**ut prout sunt mixta. et sic sunt in
 mundo. quia ibi multis impuritatibus
 sunt respersa. **A**ut prout sunt pura et sic
 erunt post iudicium. quia tunc deus ea
 purgabit et omnem puritatem sepabit.
Aut prout sunt feculentia et sic erunt in
 inferno quia omnes feces elementorum
 illuc proiciet. **S**imiliter et ceterae alie res tri
 pliciter possunt considerari. **A**ut prout
 sunt mixte. et sic sunt in hac vita in qua est
 gaudium cum dolore. sapientia cum ob
 liuione. sanctas cum infirmitate. vita
 cum morte. **A**ut prout sunt pure. et sic
 sunt in beata vita ubi est gaudium sine do
 lore. sapientia sine obliuione. sanctas
 sine infirmitate. vita sine morte. **A**ut prout
 sunt feculente. et sic erunt in inferno.
 ubi est omnis dolor. obliuio. infirmi
 tatem mors. **P**sa. lxxv. Calix in manu domi
 ni vinum meri. **E**cce puritas que est in
 celo. plenus mixto. **E**cce mixtio que est
 in mundo. **V**eritatem fex eius non est exin
 amta. **E**cce feculentia que est in infer
 no. **S**ecundo lepra est morbus scitibus
 dus et quantum ad hoc designat peccatum
 auaricie. **A**uarus enim adeo sicut quod satia
 ri non potest. **P**rouer. xxx. **T**ria sunt in
 saturabilia et quartum quod nunquam dicit

sufficit infernus et os vulue et terra que
nuncq̄ satiat. Primum igit̄ insaturabi
le est infernus quia quāuis cotidie ani
mas ifinitas deuoret. satiari tamē nō
potest. tempus uero ueniet quādo di
cet sufficit. Judicio enim extremo ce
lebrato. ōnes reprobi in inferno reclu
dent. et infernus ipse replebit et manu dei
claudet. et tunc infernus dicit sufficit.
Secūdum insaturabile est carnalis con
cupiscentia que adeo famelica est q̄ sa
turari non potest. tamē tempus ueniet
in quo dicit sufficit. Quādo enim hō
valde senescit ita q̄ calor naturalis in
eo deficit. tunc concupiscentia carnal̄
dicit sufficit. quia senex uelit nolit co
gitur cōtinere naturali calore in eo de
ficiēte. Tercium insaturabile est terra
siciens que semp aquam ab sorbere de
siderat. tempus tamē ueniet quādo di
cet sufficit. Quādo em̄ est magna inun
datio pluuiaz ita q̄ aque sunt sup̄ba
bundātes et per diuersa loca discurrūt
tunc terra dicit sufficit q̄ plus absor
bere nō pōt. Ignis uero etiam est insa
turabilis et nūq̄ dicit sufficit. q̄ q̄to
plus ligna apponunt̄ tanto magis ac
cedit. et ideo recte p̄ ignē auaricia de
signat. Ecc̄l. xxiii. Anima calida quasi
ignis ardēs nō extinguet. donec aliqd
glutiat. Auarus igit̄ est insaturabilior
q̄ ista tria p̄dicta insaturabilia. Pr̄mo
est insaturabilior q̄ infernus quia in
fernus postq̄ plenus fuerit dicit suffi
cit. Auarus autem quāto magis ē ple
nus. tanto magis est cupidus. Prouer.
xvii. Infernus et p̄ditio nunq̄m repleti
tur sup̄ple in p̄nti. Similr̄ oculi hoīm
insaturabiles Ecc̄l. v. Auarus non im
plebit pecunia. Secundo auarus est i
nsaturabilior q̄m carnalis concupiscē

cia. quia in homine sene cōcupiscentia
carnalis dicit sufficit. Auaricia uero in
homine sene nō senescit sed amplius ui
uenescit. Vero. Cum omnia senescant
i hoīe. sola auaricia iuuenescit. Tullio
i libro de senectute. Auaricia senis qd
sibi uelit non intelligo. Suid em̄ absur
dus esse potest q̄m quo miuus restat
uic eo plus uiaci querere. Tercio aua
rus est insaturabilior q̄m terra siciens.
que dicit sufficit. quādo plena est q̄m
ē magna inundatio aquarū. et quādo
ipse aque sup̄bundātes p̄ diuersa lo
ca discurrunt dicit sufficit. Auarus at
si habz magnam immūdiciam diuitia
rum. nō tamē dicit sufficit. Si sue diui
tie currant in franciā p̄ diuersas nūdi
nas vsq̄ ultra mare p̄ diuersas merca
tōnes adhuc nō dicit sufficit. Ideo se
cundum Senecam. Assimilat̄ ad alia d̄
lecta mox deuorat. et rursus ad alia d̄
uoranda suspēsus anhelat. Assimilat̄
ydropico qui quāto plus bibit. tāto
plus sitit. Jo. iiii. Omnis qui biberit
ex hac aqua sitiet iterum. et. Tercia
lepra est morbus contagiosus. et quāto
ad hoc signat p̄ctm̄ sup̄bie que est cō
tagiosa. iuxta illud Ecc̄l. xii. Qui cō
municauerit sup̄bo. induet sup̄biā. sig
nat etiam oē aliud mortale p̄ctm̄ qd
de se est contagiosum. ex eo q̄ unum
trahit ad aliud. et hoc potest esse qua
druplici de causa. Prima causa ē p̄p
ter peccati ponderositatē. Unde Gre
p̄ctm̄ quod p̄ penitētiā nō diluitur.
mox suo pondere ad aliud trahit. q̄
iusto iudicio dominus cor p̄ctōris ob
hūilat ut precedētis peccati merito et
in aliud cadat. Secunda causa est p̄p
ter p̄ctōris ceccitatem. Et ponit exemplū
Crusob. de Sampsonē. cui cum capilli

in quib9 erat virtus sua amputati fu/
issent. mox philistei ipm ligauerunt et
oculos eruerunt. et ipm etiam molere fe-
cerunt. quia quado pctōr pdit robur
suarum virtutum. mox demones funi-
bus diuersorū desiderioꝝ ipm ligant.
in intellectu et affectu excecant. et de vi-
cio in vicium ipm currere procurant.
**Tercia causa ē propter demones pos-
sidentes.** Dicit em Crisostomus quod pctōres
sunt equi dyaboli. quos exagitat per
deserta facinorū. dum eos ducit de pec-
cato in pctm. **Quarta causa est propter
quādam pctōrum cōnexionē.** Quēdā
em pctā sunt scōm Grego. que vident
esse onera. **Nā auaricia trahit ad ra-
pinam. ad furtum. et ad multa menda-
cia. Gula trahit ad ebrietatem. et luxu-
riam. Hiero. Venter mero estuans ci-
to despumat in libidinez. Supbia tra-
hit ad multas ambitōnes appetēdas.**
Dermo secundus vnde supra.

Occurrerunt ei decez viri lepro-
si qui steterunt a longe etc. Si-
cut dicit philosophia Boetio.
**Si curari desideras. oz vt vulnus dete-
gas. Dicit etiam Eccl. xviii. In tpe in-
firmutatis ostende cōuersatōnem tuaz.**
**Cōuersatōnem dicit totam vitā pctō-
ris. scđm cogitatōnes. locucōnes. et
opa. Debz em ostēdere medico spūali
cogitatōnes si fuerint immunde. locu-
tōnes si fuerint nocue. opa mala q̄ fecit
et opa bona que omisit. et iō isti leprosi
sua vulnera et suas infirmitates nō ab-
conderunt sed medico spūali. i. xpō a-
peruerunt. et curari petierunt. Circa cu-
ratōnem autēz ipōꝝ tria considerātur.
scđm infirmitatis genus. curatōis mod9.
et curatōis effectus. Genus autem in-
firmitatis est lepra. que est morbus ni-**

curabilis et abominabilis et vniuersal
et ideo merito pctm signat. **Est igitur
primo morbus incurabilis. sicut enim
homo a lepra hūano auxilio vix aut
nunq̄ curat. sic nec pctōr curari potest
si diuino auxilio adiuuet. cum sit spiri-
tus p se uadens in pctm. sed p se nō re-
diens a pctō. Legit. iiii. Regum. vi. qd
templum dei fuit septēz ānis edificatū.
**Legit autēz Jo. ii. qd quadragesimā
ānis fuit reparatū. p qd dat intelli-
gi qd homo anteq̄ peccet de facili potest
fieri templum dei. sed si semel cadit dif-
ficile immo nunq̄ p se resurgit. Vnde
casus peccatoris potest compari sage-
ne piscatoris. in qua piscis per se intra-
re potest. sed per se exire non potest.**
**Comparat etiam casui elephantis. qui
postquā ceciderit p se resurgere nō potest
nisi alii elephātes supuenerint qui ipm
adiuuent. Comparat etiam fractōni
vasis vitrii ul fictilis. qd ulteris redin-
tegrari nō potest. Primum exempluz
ptinet ad luxuriosos. qui sunt i aquis
deliciaruz ubi sunt multi laquei et sage-
ne. Eccl. vii. Vidi amariorem morte
mulierez. que laqueus venatoꝝ est et sa-
gena cor ei9. Vnde cuz qdam philoso-
phus vidisset quēdam aucupem cum
muliere iocantem. ait. Tu qui aues de-
cipe niteris vide ne q̄ auicula fact9 hu-
ius visco capiaris. Scđm exemplum p-
tinet ad supbos. qd more elephātis nō
flectunt. et ideo quado cadunt non re-
surgunt nisi ab aliis sanctis meritis su-
is adiuuent. **Psā. lxxiii. Cecidim9
quasi folium vniuersi. Folium quado ca-
dit ulteris ad arborem nō resurgit.**
**Tercium exemplum ptinet ad auaros.
qui amādo terrena efficiunt terra. Au-
gustinus. Talis est vnusquisq̄ qualis******

Respexit in orōnem humilium. Idem.
Cor contritum et humiliatū deus non
despicies. Jacobi. iiii. Appropinquate
deo et appropinquabit vobis. Pētor
enī appropinquat deo p̄ humilem sui
recognitōnem et dominus sibi appro-
pinquat p̄ benignā exauditōnem. Ni
si autem deus homini appropinqua-
ret homo nullatenus deo appropinqua-
re potuisset. Aug. de verbis domini.
Quid tam longinquū quid tam remo-
tum quā deus ab hominibus immorta-
lis. a mortalibus. iustus a pētoribus.
nō loco sed dissimilitudine. Cuz ergo
deus i se habeat duo bona. scz iusticiā
et immortalitatem et nos duo mala scz
iniquitatem et mortalitatem. Si utrunqz
malum nostrum suscepisset pax nobis
fuisse et liberari nobiscum opus babe-
retur ergo esset non hoc qd nos sed p̄
pe nos nō est factus ille pētor qd tu.
sed factus est mortalis qd tu. suscipiē
do enī penam et nō suscipiendo culpā.
culpam deleuit et penam. Secundo pec-
cator curat p̄ accensum desiderium et
clamorā orōnem. qd notat cum dicit
cur. Leuauerunt voces etc. Ille ad deū
clamat qui sua desideria ad deū leuat.
ut sicut prius desiderauit terrena. sic p̄
modum desideret celestia. Aug. D si
possemus excitare homines et cum illis
pariter excitari. ut tales essemus ama-
tores vite p̄manētis. quales sunt ho-
mines vite fugientis. Cum tali deside-
rio clamabat p̄pheta dicens. Clamauit
in toto corde meo exaudi me domine
Et hñ dixit in toto corde. Guidā enī
clamant cuz toto corde. scz qui in suis
orōnibus habēt intellectum et affectū.
id est attentōnem et deuotōnem. i. Coz.
xiii. Orabo spū. orabo et mente. Alii

orant cum medio corde qui habent at-
tentōnem sed nullam deuotōnem. Osce
xii. Diuisum est cor eoz. Alii cum nul-
lo corde qui nullā habent deuotione
nec attentōnem. Isa. xv. Populus hic
labiis me honorat. cor autem eoz lon-
ge est a me. Tercio pētor curat p̄ purā
confessionem. qd notat in hoc qd xp̄s
dixit leprosis. Te ostendite vobis sacer-
dotibus. sed tamē in via mandati sūt
quia deus virtute contritōnis pētorē
mundat interius. priusqz a sacerdote ab-
soluat exterior. hoc etiaz p̄ in Laza-
ro quez dominus suscitauit priusqz a
discipulis solueret. Hoc etiaz p̄ in le-
proso quem dominus tangēdo mun-
dauit. et postea ut sacerdoti se repñeret
et sacrificium offerat p̄cepit. ut habet
Mat. viii. Tunc leprosus a domino
tangit. quādo pētor compungit. Tūc
sacerdoti se repñat quādo pētor sua
pctā cōfitendo manifestat. Tunc sacri-
ficiū offert. quādo satisfactōnem cō-
plet psal. Dixi cōfitebor etc. dixi. i. fir-
miter statui. Aug. Magna pietas dei.
ut ad solam promissionē pctā dimit-
tat. nondum p̄nunciat ore et tamē deo
audit in corde. Tercō ponit creatiōis
effectus qui fuit in corpore et anima p̄-
fecta sanatio. qd notat in illo qui re-
dit. cui dixit dominus. Fides tua te sal-
uum fecit. ubi notat qd priusqz leprosi
sanarentur clamauerunt. post sanatiōnez
etiam iste clamauit. Vnde dicit. Reuer-
sus est cum magna voce. ad inuēduz
qd ad deum clamare debemus et ut sane-
mur. et ut in sanitate cōseruemur et meri-
to. Quatuor enī de causis hō aliqñ cla-
mat. scz a facie ignis. a violentia furis.
et ab impetu aquaz. et a terrore hostiū
et in nobis est adhuc ignis occupatiōis

Job. xxxi. Ignis est usq; ad cōsump-
tōnem deuorans. Sed felix qui dicere
potest Eccl. li. In medio ignis nō suz
estuatus. Contra hunc ignem dēmus
ad deū clamare Joel. i. Ad te domine
clamabo quia ignis comedit speciosa
deserti. Debemus autem petere aquaz
lacrimaz que hunc ignē extinguit. Ec-
cle. iii. Ignem ardentē extinguit aqua
In nobis etiam sunt fures. i. oculi las-
cium. iuxta illud Tren. iii. Oculi me9
depredatus est animā meam. Ideo de-
bemus ad deum clamare. et petere ocu-
lorum custodiam. Isa. xxi. Ad me cla-
mat ex seyr custos qd de nocte. Seyr
interpretat hircus. oculi aut hirci pp-
ter libidinez tortuose aspiciunt. et ido
p seyr intelligit ille cui9 oculi sunt las-
cium. Talis debz ad deum clamare qui
est custos in nocte aduersitatū et temp-
catōnum. Sic clamabat ppheta dicēs
Auerte oculos meos ne videant uam-
tatem. In nobis etiam sunt aque mul-
tarum tribulatōnum psal. Saluaz me
fac deus etc. Et ideo debemus clamare
et dei solatiōem petere. sicut discipuli
clamauerunt dicentes. Mat. viii. Dñe
salua nos perim9. et facta est tranquili-
tas magna. In nobis est etiam conti-
nuum bellum Job. vii. Milicia est vi-
ta hominis sup terraz. ideo debemus
ad deum clamare et auxilium petere. si-
cut clamauit Moyses. cui domin9 di-
xit Exodi. xiiii. Quid clamas ad me.
et tunc dominus pharaonez cum suo
exercitu in mari submersit. quia ad cla-
morem nostrum domin9 vires diabo-
li et totius exercit9 sui frangit.

Sermo terci9 vnde supra.

Hesu pceptor miseri nri. etc.
Sicut dicit Ber. Illi me secu-
re comitto q saluare me pos-
sit nouerit. et uelit. Xps em potest sal-
uare quia est virtus dei. Uouit salua-
re quia est sapientia dei. et uult saluare.
quia pro nobis fecit se sacrificium dei.
Ista tria tangunt. i. Coz. ii. Predica-
mus xpm crucifixum. Ecce quia sacri-
ficiū dei. Et sequit de duobus aliis
Predicamus xpm dei virtutē et dei sa-
piētiā. Isti igit leprosi scientes xpm
habere potentiam et sapiētiā et uolu-
tatem saluandi et miserendi ipm inuo-
cant et dicunt. Hesu pceptor misere-
nostri. in quibus uerbis uocant eū sal-
uatorez. pceptorem et miseratōrē. Sal-
uatorez uocant eum cū dicunt Hesu
qui saluator interpretat. Ipe a trib9
nos saluauit scz pctō dyabolo et a pe-
na. sicut dicit in li. iii. sentētiāz. Pecc-
cato autem tribus mod9 nos saluat.
sicut ibidem dicit. Primo p caritatez
inflāmantem. Sicut em dicit ad Ro9.
v. Comendat deus suam caritatē i no-
bis qm cū adhuc pctōres essem9 xps
p nobis mortuus est. Exhibita igit
nobis arrā tāte dilectōis accendimur
ad diligēdum deum. qui p nobis tan-
tā fecit. et ex hoc iustificamur et a pecca-
tis mundamur. et ideo scdm Aug9. et
fuerit alius mod9 possibilis nostre re-
demptōnis. nullus tamen nostre sanā-
de miserie fuit cōuenientior. quia null9
ali9 in tm nos inflāmassz. sicut quādo
cogitam9 q dei filius frater noster eē
uoluit. et pro nobis mori dignat9 fuit
Secūdo saluamur a pctō p fidē iusti-
ficantem. sicut em dicit Ro9. iii. Deus
ipm posuit p pcciatōrē p fidē iusti-
nūe ipius. i. p fidem passionis ipius.

omnia nec descendz cum eo gloria eius
Vel dicunt poni in inferno sicut oues.
quia sicut oues in calore stant cōpres-
se et una sup aliam. In frigore autem
stant segregate sic et damnati cum erūt
in igne infernali stabunt compressi ut
vnus sup alium magis incendat. **C**uz
uero erunt in frigore erunt sepati ut q
libet p se strideat. **D**at. viii. **I**bi erit
fletus et stridor denticum. **S**ecundo le-
prosi vocant xpm pceptorem. **I**pe em
est uer9 pceptor qui decem pcepta no-
bis dedit. que si aliquādo transgredi-
mur ipm ut nostri misereat rogare de-
bemus. **U**nd et isti leprosi dicunt fuis-
se decem. sicut em decem leprosi signifi-
cant illos qui decem pcepta sunt trans-
gressi. sic decē mundati significant eos
qui p christum ad eoz obseruantiam
sunt conuersi. **I**ste decalogus pcepto-
rum est illud psalterium decacord. **D**e
quo dicit ppheta. **I**n psalterio deca-
cordo psallam tibi. qd uerbū tractās
Aug. in li. de x. cordis. distinguit tres
differentias. **Q**uidam em istud psal-
terium portant. sed in eo nō cantant. q
scz pcepta dei ex timore seruāt. porta-
re eniz psalterium sed nō cantare in eo.
onus quidem habz sed delectatōnem
nō habz. quia timor penam habz. **A**lii
portant et cantant. qui scz mādata dei
seruant. et ex amore seruāt. **L**icet em sic
labor in portando est tamen delecta-
tio in cantando. iuxta illud psal. **C**an-
tabiles mihi erāt iustificatōes tue. **A**lii
nec portant nec cantant. sed piciunt.
qui scz mandata dei nō ex amore nec
ex timore seruāt. **M**elius est autēz ut
ibidem dicit **A**ug9 psalteriū portare et
cantare qz tm portare. **R**ursus melius
portare et nō cātare qz pucere. qz me-

lius ē pcepta dei ex amore qz ex timo-
re facere. **R**ursus melius est facere ex ti-
more qz nullo mō facere. **P**otest etiaz
addi quarta regula illoz. scz qui non
portant sed cantant. **I**sti sunt qui di-
cunt et nō faciunt. **I**n psalterio quidez
decem cordaz cantant. qui pcepta dei
aliis predicant sed nō portant. quia ea
non seruāt. de talib9 dicit **Isa. xxiii**
Alligant onera graua et importabilia
et impo. ea in humeros hominuz digi-
to autē suo nolunt ea mouere. **T**ercio
vocant christuz miseratorē cum dicit
Miserere nostri. **A**d misericordiā autē
impēdēdam tria ipsum inclināt. scz
sua affectio precordialis. **N**ostra de-
uotio filialis. et nostra miseria generalis.
Amor precordialis est. quādo radica-
tur in corde. quādo manifestat in ope-
ris exhibitōne. quādo ostendit in ad-
uersitatum ppeffione. et quādo est cum
pseuerātia et continuatōe. **I**sto modo
christus in passione ad nos affectōne
habuit precordiale. **I**pe em iuxta cor-
suum fuit confossus. ad innuēdum qz
amor noster in eius corde est radica-
tus. **B**er. **I**n quo em clarus qz in vulneri-
bus tuis eluxissz. qz tu domine suauis
et mitis et multe misericordie. **I**pe fuit
in manibus pforatus. ad innuēdū qz
in bñficiis est liberalis et largus. **S**icut
em vas pforatum nihil retinet. sic xps
nihil sibi retinuit. sed omnia nobis de-
dit scz carnem in relectōnem. sanguinē
in ablutiōem. animam in redemptōem
et deitatem dat in fruitōnem. **I**pe in
pedibus fuit cōfixus. ad innuēdū qz
pondus pctōrum nostroz portauit.
Isa. lvi. Vere languores nostros ipse
tulit et dolores nostros ipse portauit.
Ipe etiam fuit in cruce totus extensus

ad inuēdum q̄ amor quo nos dilex
 it usq̄ imperpetuum se extendit Ma-
ulti. Ecce ego vobiscum sum omnib⁹
diebus vsq̄ ad cōsummatōnem seculi.
Secundo inclināt ip̄m ad miserādum
nostra deuotio filial. Diere. xxxiii. Si
filius honorabilis effraym. Si puer
delicatus. quia ex quo locutus suz de
eo adhuc recordabor ei⁹. Adcirco con-
turbata sunt viscera mea sup euz. Adi-
ferans miserabor eius. Ac si dicat dñs
in tm̄ viscera mea sup eum cōmouent̄.
Ac si ex eo mibi accresceret magn⁹ ho-
nor. ideo dixit. Si filius honorabil
Ac si ex eo mibi pueniat magna utili-
tas. ideo dicit effraym. qui interpre-
tatur fertilitas. vl̄ ac si esset paruulus
etate immaturus. ul̄ ac si esset delica-
te nutritus. ideo dicit. Si puer delica-
tus. Et reuera sancti viri sunt filii ho-
norabiles dei. quia in ipsis est imago
dei. quā in seip̄s honorāt. Ecc̄l. x. Fi-
li in mansuetudine serua animā tuam.
Ad illi honorem sc̄dm meritum eius.
Sunt etiam utiles deo nō rōne dei sed
rōne ip̄oz. Crisos̄. Sicut bñfacientes
nō deo p̄stamus sed nobis. Dominus
autem gaudet non de suo lucro sed de
nostra salute. Sic peccantes non deo
nocemus sed nobis. Deus autēz trista-
tur animo nō de sua iniuria sed de no-
stra p̄ditōe. Sunt etiam paruuli i dei
cognitōne et dilectōne. q̄ diu sunt in p̄-
senti vita. i. Coz. xiii. Cum essem puu-
lus. loquebar ut p̄ r̄c. Sunt etiāz ado-
delicate nutriti. sc̄lz pane angelico. i. se-
ip̄so psal. Panem ang. mandu. homo.
Tercio deum inclināt ad miserandum
nostra miseria general. Sunt tamen q̄
dam qui nullam habēt miseriam et nō
indigent misericordia. sc̄lz beati in qb⁹

nulla est miseria/nec quātuz ad corp⁹/
 nec quātum ad animā Apoca. xxi. Ab-
sterget deus omnez lacrimam ab ocul⁹
sanctoꝝ. r̄c. Aug. de ci. dei. Erit in sin-
gulis inseparabilis voluntas libera/ab
omni malo liberata et impleta om̄i bo-
no/ fruens indeficienter eternoꝝ iocun-
ditate gaudioꝝ/oblita culparuz/obli-
ta penarum/nec tamen ideo sue libera-
tōnis oblita ut liberatori suo nō sit in-
grata. Alii sunt qui omnē habent mise-
riam. nec ullam possunt recipe miseri-
cordiam. sc̄lz damnati. Coz em̄ cor erit
subiectum omni pene et miserie. Ysa. i.
Ad planta pedis vsq̄ ad uerticē non est
in eo sanitas. Coz em̄ anima erit ple-
na omni angustia quātum ad culpam.
p̄teritam. Sapient. v. Dicent intra se pe-
nitētiam agentes et pangustia sp̄s ge-
mentes r̄c. Erit plena om̄i dolore q̄tuz
ad penam p̄ntem. Ysa. xiii. Tortiones
et dolores tenebūt r̄c. Erit plena omni
tortōne imaginatiua et formidatiua.
Sapient. xvii. Timore percussi illius q̄
nō videbat facie. existimabant deteri-
ora esse que videbant. Erit plena om̄i
despatōne propter ueniam denegataz.
Michae. i. Despata est plaga eius. Alii
sunt que nec omnes nec nullas s̄z tamē
aliquas habent miseras/ et ideo multi
plici indigent misericordia/ illi sc̄lz qui
sunt in via q̄ multas habent miseras
quātum ad corpus. Ber. Homo nat⁹
de muliere. ideo cum reatu. replet mul-
tis miseriis. ideo cum fletu. qui quasi
flos egredit et conterit. ido cum metu.
Habz etiāz multas miseras in anima.
quia sc̄dm Ber. Rō obnubilat multi-
plici errore. Memoria cōfundit mul-
tuplici obliuōne. voluntas iactat mul-
tuplici pturbatōne.

Dominica decimaquinta.

Sermo primus.

Nemo potest duobus dominis
seruire. **Mat. vi.** Sicut dicit
Aug. Deus homines fecit ut
summum bonum intelligeret, intelligen-
do amaret, amando possideret, et pos-
sidendo frueret, ideo xps in hoc euā-
gelio intēdit nos ab amore terrenorū
ad amorem celestium inducere, et hoc q̄
tuor modis. **Primo** dissuadendo di-
uitiarum seruitutem cum dicit. **Nemo**
potest duobus dominis seruire. **Secū-**
do interdicens nimiam sollicitudinē
cum dicit. **Ideo dico vobis ne solliciti**
sitis. **Tercio** ostendendo ista p̄ simi-
litudinem cum dicit. **Nōne** anima pl̄
est q̄ esca. **Quarto** inducens suaz
intentiōem cum dicit. **Querite ergo pri-**
mu regnū dei. **Circa** primū notā-
duz q̄ nemo potest seruire duobus do-
minis cōtraria p̄cipiētibus. **Isti** duo
domini sunt deus et diabolus. v̄l deus
et mundus. v̄l deus et caro. **Primis** du-
obus nemo p̄t seruire, quia deus pre-
cipit humilitatē. **Mat. xi.** **Discite a me**
quia mitis sum et humilis corde. **Di-**
abolus supbiam. **Job. xli.** **Ipe** ē rex su-
per omnes filios supbie. **Grego.** Eui-
dentissimum signum reproborū est su-
perbia. **Humilitas** electorū. **Cum** ergo
quā quisq̄ habeat cognoscit sub quo
rege militet inuenitur. **Secūdis** duobus
nemo potest seruire, quia deus diligit
pacem, mundus turbatiōem. **Jo. xvii.**
In mundo pressuraz habebitis, in me
autem pacem. **Tercis** duobus nemo p̄t
seruire, quia deus p̄cipit puritatem. **Ca-**
ro appetit voluptatem. **Iste** sunt due
leges, de quibus dicit **Rōs. vii.** **Vide**
aliā legem in mēbris meis, repugnātes

*Duo do-
deus et diabolus
deus et mundus
deus et caro*

legi mentis mee. **Lex** carnis ē carnalia
concupiscere. **lex** mentis est mundicia;
desiderare. **Gala. v.** **Caro** concupiscit
aduersus sp̄m, et sp̄s aduersus carnez
Sequit. aut em̄ vnū odio habebit sc̄z
dyabolum, et alterum diliget sc̄z deum.
Aut vnum sustinebit sc̄z dyabolū, nō
quidem diliget. **Aug.** **Nemo** dyabo-
lum diligit, sed sua cupiditate implica-
tus subdit ei, et non eum diligit, sicut q̄
ancille aliene cōiunctus est, propter cō-
cupiscētiā, patit duram seruitutem,
et si nō diligit eum cui ancillaz diligit,
et alterum cōtemnet sc̄z deum. **Nō** qui
dem habebit odio. **Aug.** **Nullius** con-
scientiam deus odiss̄, hoc autem au-
postmodū retractauit, p̄pter illud ps̄.
Supbia eorū qui te oderunt ascendit
semp̄. **Sed** sine dubio nullus deū odit
affectu, et si effectū, nec etiam dyabolū
inquātum sc̄z est omnū gubernator. **Sicut** nec
inquātum est eorū punitor. **Sicut** nec
latro odit iudicē, inquātum est hō, s̄z
inquātum est iudex et tortor. **Postq̄**
dixit in generali, descendit ad speciale
dicēs. **Nō** potestis deo seruire et mam-
mone. **Sto.** **Phāmona** nomen ē demo-
nis qui p̄est diuitis, nō q̄ in eius diu-
one sint, sed quia ip̄s v̄t ad decipiē-
dum irretiendo laqueis diuitiaz. **Nō**
dixit **Nō** potestis habere sed nō pote-
stis seruire. **Licite** em̄z haberi possunt
quādo bene dispensant. **Suidam** em̄z
eas diligit contra deum, sicut auari
qui sunt eaz serui. **De** quibus dicit **St.**
Seruire diuitis deum negare est. **Alii**
eas diligit sed infra deum, sicut viri
imperfecti qui adhuc terrenis sunt dedi-
ti. **Isti** sunt q̄ edificant lignum fenū et
stipulam, qui sc̄z terrena plus iusto ve-
minus vel minime dilexerunt. **Alii** recti

nent eas ppter deum. ut scz paupibus
inde subueniant / sicut fuerunt patriar
che sicut fuit sanctus Jobānes patri
archa alexandrinus / qui in orōe xp̄o
dicebat. Sic sic bone hiesu. ego disp/
gendo ⁊ tu subministrādo. ⁊ videam⁹
quis vincat. **C**irca secundum notan/
dum qd xp̄s interdixit supflua curam
mundanoꝝ / dyabolus em̄ p̄mo solli
citatur hominē ut querat necessaria. **S**i
cur deus videt homini promississe **G**e
nes. iii. **I**n sudore vultus tui vesceris
pane tuo. **H**abit⁹ necessarius sollicitat
ur querat supflua / que sollicitudo dis
suadet. **Ps̄. ii. N**ihil solliciti sitis **T**ri
solto. **S**ollicitudo despiciōis est filia
Habit⁹ necessarius ⁊ supfluis sollici
tat. ut querat nociua / p̄ usuras scz ⁊ ra
pinas. **P**rouer. i. **S**emite omnis auari
anmas possidētū rapiunt. **P**incipiū
igit⁹ temptatiōis in auaricia est nimia
sollicitudo circa necessaria / progress⁹
circa supflua / sed cōsummata malicia
circa nociua. **D**omin⁹ igit⁹ studuit am
putare temptatiōis principium / qd̄ ē
nimia sollicitudo circa necessaria cum
dicit. **N**e solliciti sitis anime uestre ⁊c.
Suo ablato persequens auferet pro
gress⁹ ⁊ finis. **S**ui em̄ nō est sollicitus
circa necessaria. nec circa supflua ⁊ no
cua. **N**otādum tamen qd̄ est q̄dam
sollicitudo quā facit caritas. **D**e qua
Rō. xii. Sui p̄est in sollicitudine. **A**lia
quā facit necessitas. **T**ercia quā facit
cupiditas. **D**e hac duplici dicit **G**lo.
In sudore vultus parat⁹ panis / sed pa
nis exercendus est. sollicitudo tollēda
que mentem pturbat / dum timet ne aut
possessā dispereant. aut elaborata nō
cōtingant. **P**rima p̄cipit. **S**ecunda p̄
mittit. **T**ercia p̄hibet. **C**irca terci⁹

notandum qd̄ domin⁹ prohibz hāc su
pflua sollicitudinem p̄ multiplicem
similitudinē. **E**t primo p̄ similitudinē
creature rōnalis. de qua ponit duo ex
empla. **D**num cum dicit. **N**ōne anima
plus est q̄ esca. ⁊ corpus plusq̄ vesti
mentum? **S**ui dedit maiora. i. animaz
p̄uidebit minora id est esca ⁊ uestes.
Et domin⁹ ponit hic tria bona que
homini dedit. scz corp⁹. animam. ⁊ res
Anima autem dēt subiecti suo superiori
id ē deo sibi obediendo / ⁊ corpus suo
superiori id est anime sibi obtempando.
Et res suis superioribus scilicet deo vt
paupibus distribuant⁹ / ⁊ anime ut dis
crete diligant⁹ / ⁊ corpori ut sibi necessa
ria ministrent. **S**ed istum ordinē per
uertunt diuites. nō subiciunt deo / qz
paupibus nihil tribuūt. nec anime qz
eas inique diligūt. nec corpori. qz illd̄
fame afficiunt. **A**liud exempl⁹ qd̄ po
nit circa creaturam rōnalem est cum di
cit. **S**uis autem uestrum cogitans pōt
aducere ad staturā suam. cubitū vnuz.
Glo. **I**lli ergo regendi corporis curaz
relinquite. q̄ illud ad hanc staturam fe
cit puenire. **T**angit⁹ autem hic in glosa
magna questio. vtrum nostrum corp⁹
erit simile corpori xp̄i / quātum ad eā
dem staturam. **I**n dicendum qd̄ illa simi
litudo quātum ad tria potest confide
rari. vlt̄ quātum ad eiusdē glorie xp̄i
conformitatez. ⁊ sic est impossibile / qz
nullius gloria potest glorie xp̄i adeq̄
ri / quia gl̄a corporis xp̄i erit instar so
lis / gl̄a beate virginis erit instar lune /
⁊ gloria ceteroꝝ sanctorū erit instar
stellarū. i. **Cōz. xv. A**lia claritas lune
id est beate **M**arie. **A**lia claritas stella
rum. i. ceteroꝝ sanctorū. **N**el potest cō
siderari q̄tum ad eiusdē stature eq̄li /

tatem / et sic non erit ibi talis similitudo. Ang. de ci. dei. Si dixerimus ad domini corporis modum / minorum maiorumque corpora redigenda / sicut de multorum corporibus per plurimum / cum ipse nec capillus esse puturum / permittat. Del. sic intelligi quacumque ad eandem etatem / et sic erit ibi ista similitudo. Unde subdit Aug. 99. Restat ergo ut quisque recipiat suam mensuram / quam habuit in iuuetute. Si senex est mortuus / vel fuerat habiturus / si est ante defunctus / et ideo non est dictum ab apostolo Ephe. iiii. In mensuram stature / sed in eam mensuram etatis plenitudinis christi / quia resurgent corpora mortuorum / et iuuenili etate ad quam christum peruenisse cognouimus. Hec Aug. Secundo hoc ostendit exemplo creature sensibilibus / cum dicit. Respicite volatilia celi etc. Ex hoc ut dicit Aug. Quidam dixerunt hominem non debere laborare / sed diuine prouidentie se committere. Sed sic ille ait / si adest temporis facultas debemus victum laborando acquirere / alias si uellemus sicut volatilia volare / aut sicut natantia natare hoc esset deum temptare. Si uero imminet necessitas debemus nos diuine prouidentie committere / et tunc ille nos pascet sicut aues. Et ponit exemplum in Paulo / et in Petro. Paulus quidem mortem fugit / et tamen christus Petrum a vinculis liberauit. Paulus enim per humanum auxilium euadere poterat / et ideo si uoluisset expectare diuinum hoc fuisset temptare deum. Petrus autem carebat humano auxilio / et ideo se committit diuino. Tercio ostendit hoc exemplo creature vegetabilis / cuius dicit. Considerate lilia agri. Et infra Si autem fenum agri etc. Hiero. Quod sericum que purpura / que pictura texti-

cuz potest floribus comparari. Lilium igitur induit ueste candida. Rosa ueste purpurea. Viola ueste iacinthina. Fenum agri ueste viridi. Sicut et sol ueste lucenti / iuxta illud. Amictus lumine sicut uestimento. Sic et inter sanctos uiros quidam induunt candore puritatis / quidam rubore caritatis / quidam iacinthino celestis contemplationis / quidam virore virtutis / quidam splendore honeste conversationis. Ultimo concludit suam intentionem cum dicit. Quod rite ergo primum regnum dei / et iu. et / et hec omnia adiacent uobis. Inflicta autem regni celorum sunt illa per que ipsum regnum acquiritur. De quibus sic dicit Aug. Denale habeo dicit dominus. Quid regnum celorum. Suo emitur / paupertate / dolore / gaudio / labore / requies / ignominia / gloria / morte / uita. Doneta igitur qua emitur regnum est paupertas. Mat. v. Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum. Doneta qua emitur gaudium est dolor / et persecutio. Ibidem. Beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam / quoniam ipsorum est regnum celorum. Doneta qua emitur requies est labor penitentie. Mat. iiii. Penitentiam agite / appropinquabit enim regnum celorum. Doneta qua emitur gloria est ignominia / et humilitas profunda. Mat. xvii. Disi uersi fueritis / efficiamini sicut paruuli etc. Doneta qua emitur uita est mors propter christum assumpta. Mat. xi. Regnum celorum uim patitur / et uolenti rapiunt illud / et magnam uim et uolentiam quilibet sibi facit / quando propter regnum celorum uitam suam contemnit. Quod autem dicitur hec omnia adiacent uobis / non est intelligendum / sicut dicit Aug. 99. quod semper adiacent / cum apostolus

de se dicat. In fame et siti. in frigore et
nuditate. sed aliquando dant. aliquan
do subtrahunt. Est enim deus sicut dicit
Aug. Medicus et nouit quando sunt
apponenda et quando subtrahenda. et
cum ergo apponit. sunt ad gratiarum
actionem. cum subtrahit sunt ad pro/
bationem.

Sermo secundus vnde supra.

Nemo potest duobus dominis ser
uire etc. Secundum beatus Augustinus.

Tria sunt genera hominum scilicet
ualde boni sicut uiri perfecti. ualde mali
sicut peccatores et impii. Mediocriter bo
ni et mediocriter mali sicut sunt negli
gentes et tepidi. qui uolunt deum dili
gere et mundum. Ista tria genera hominum
dominus describit in principio euangelio.

Primo enim describit mediocriter bo
nos et mediocriter malos cum dicit **De**
mo potest duobus dominis seruire.

Isti duo domini sunt mundus et deus
qui insimul diligere non possunt. sicut sancti
uiri per multa exempla ostendunt. Aug.

sup. Jo. hoc ostendit exemplo uasis di
cens. Si habiteris in te amor mundi non
est quo intret amor dei. uas es sed ple
num es. unde quod habes ut recipias quod
non habes. funde amorem seculi ut im
plearis amore dei. De hoc eodem sic dicit

in li. i. i. d. mel. l. Est amor utilis. et
amor noxius. amor amore impedit.

amor noxius recedat et amor utilis suc
cedat. pleni sunt homines amore huius
seculi. fundant et capiant. uis ut intret

mel ubi acetum infudisti. Idem etiam
sup. Jo. hoc ostendit exemplo manus
dicens. Non potest quis amare quod eter
num est nisi subtrahat amare quod temporale

est. Amorem hominis sic putato quasi
manum anime. si aliquid tenet aliquid te

nerere non potest. ut aut possit tenere quod
dat. dimittat quod tenet. Qui enim amat
seculum. deum amare non potest. quia oc
cupatam habet manum. Dicit illi dominus
Tene quod do. Non uult dimittere quod
tenebat. non potest accipere quod offert.
Si necessitate impeditus possidere co
gitur. possideat non possideatur. tene/
at non teneat. dominus sit rei sue non ser
uus auaricie sue. Cyprianus in tracta
tu de. xii. abusionibus seculi. ostendit
hoc exemplo oculorum dicens. Quod
amor et dei pariter in uno corpore ha
bitare non possunt. quemadmodum oculi
celum et terram. piter nequaquam conspiciunt.

Crisostomus. sup. Na. hoc ostendit exemplo
per naturam celestium et terrenorum. dicens
Celestia et spiritualia leuia sunt. naturaliter
sursum tendentia. terrena ponderosa sunt
et deorsum trahentia. Si spiritualia tenue
ris sursum te ducunt. Si terrena deor
sum te deponent. de hoc etiam dicit
quidam Glossa. sup. hunc locum. Res inq
terrena uel deus. si in corde hominis do
minat. ad contraria ex utraque homo tra
hitur. Nam deus trahit ad superiora si
bi seruiet. Res uero terrena trahit ad
inferiora. Rabanus sup. Lucam ostendit
hoc exemplo uasis. dicens. Dilectio dei
non recipit sectionem. Nam quantum di
lectio in infimis expeditis. hoc tibi
necessario a deo deficiet. Sicut enim in
uase aliquo pleno liquore. in quantum
emanat foras. in quantum necessarium est in ple
nitudine derogare. Sic et anima in quan
tum emanauerit ab ipsius dilectione ad
illicita. in quantum minus necessarium est a deo.

Potest autem homo deo seruire et diui
tias habere. sed non eis seruire. quia tunc
diuitiarum seruus est. et auaricia domina
retur eide. iuxta illud Amos. ix. Aua/
retur eide.

ricia in capite omnium. **A**uaricia aliquādo occupat manum / quādo scilicet quis semp vult accipere / et nō dare. **Ecclesi. iii.** Non sit porrecta manus tua ad accipiendum / et ad dandum collecta. **Aliquādo** os / quādo scilicet de terrenis vult loqui / et tractare. **Job. iii.** Qui de terra est de terra loquitur. **Aliquādo** oculos / iuxta illud psal. Oculos suos statuerunt declināter. **Talium** auaricia curari potest / sed quando ascendit super caput / et domina efficit vix curat. **In seruis autem dei** auaricia nō occupat caput / quia eis nō dominat. **Hec** os quia de terrenis nō loquuntur. **Hec** oculos / quia in talibus nō delectantur. **Hec** manus quia liberāter paupibus largiuntur. **Sciunt** enim quod bona temporalia nō sunt propria / sed ac cōmodata. **Nō** sunt secreta sed transitoria. **Nō** sunt preciosa sed vilia. **E**lemosina autem facit ut sint propria. **Petrus** rauē. **Da** paupibus ut det tibi / quia quicquid paupibus dederis tu habebis / quod pauperi nō dederis alter habebit. **Facit** ut sint secreta. **Ambrosius.** Hereditas in tuto ponitur / que deo custode seruat. **Facit** ut sint preciosa / quia plūbū cōuertit in aurum. **Aug.** Laudas mercatorem si vendit plūbū / et acquirit aurum / et nō illū qui erogat pecuniā / et acquirit iusticiā. **Secundo** dominus describit valde bonos / hoc exemplo volatiliū et liliorū. **Per** volatilia enim sancti viri intelliguntur / ex eo quod corde in celis morantur. **Phil. iii.** Nostra cōuersatio in celis est. **Periculum** est enim istis volatilibus habitare in terra / iuxta illud psal. xxviii. Formido et fovea et laqueus super te / quia habitator es terre. **Auis** enim que habitat in terra / aut est in formidine ne capiatur / aut cadit in fovearū decipule que

sibi preparat / aut laqueis irretitur. **In** formidine sunt auari. **Job. xv.** Bonitas terroris in auribus eius. **In** foveas cadunt luxuriosi. **Prouer. xxiii.** Fovea profunda est meretrix / laqueis irretiuntur superbi / quos superbi demones in terra abscondunt. **psal.** In via hac que ambulabam / absconderunt superbi laquei mihi. **Et** subdit psal. Et erit omnis que fugerit a facie formidinis / cadet in foveam / et qui se explicuerit de fovea tenebitur laqueo. **Quia** sepe fit quod quando quis desinit ardēter amare terrena / et quando fert se ad amādū carnalia / et quando subiugauerit auariciā et concupiscētiā / inde effert in superbiā. **Intelligunt** et viri sancti per lilia. **Nam** liliū extra est candidum / intus est aureum / intus in cor tra odoriferum. **Sic** viri sancti in corpore sunt candidi per puritatē / in corde aurei per caritatem / in cōscientia et vita sunt odoriferi per sanctitatem / quia cor est odorifera deo. **vita proximo.** **Cant.** Dilectus meus candidus propter puritatem. **Rubicundus** propter caritatem. **Electus** ex milibus / propter puritatem scientie sanctitatem. **Dixit** enim de mille inuenit vnus / qui duplices habeat sanctitatem. **Tren. iiii.** Candidiores ebore antidiiores lacte. **Rubicidiores** ebore antidiiores saphiro pulchriores. **Sunt** enim candidi et nitidi in corpore / rubicundi in mente / fulgidi in cōscientia / et cōuersatiōe. **Tercio** dominus describit valde malos cum dicit. **Si** autem fenū quod hodie est / et cras in clibanum mittitur / et c. **Per** fenū reprobi intelliguntur / qui hodie fuerunt aridi in fide / et in bono opere / postmodum mittentur in clibanum / infernalem per combustionē. **Quomodo** autem corpora damnatorū possint comburi.

non consumi ostendit. Aug. de ci. dei
multiplici exemplo. Primo exemplo
verum dicēs. Nonnullum genus ver-
mum in aquarum calidarum scaturi-
mine reperit/ quoz feruorez nemo impu-
ne conrectat/ ille autem non solum ibi
sunt sine ulla lesione/ sed etiam extra non
possunt viuere. Secundo exēplo mon-
tium dicens. Quidam notissimi mon-
tes sicilie/ quātā temporis vetustate
usq; nunc flāmas estuant/ et integri pse-
uerant/ satis ydonei testes sunt non one
quod ardet consumi. Tercio exemplo car-
bonum qui ignis opatiōe sic facti sūt
incorruptibiles. ut in terram humidaz
suffossunt/ cluz essent ligna putrescerēt.
corrupti non possunt. Quarto exēplo
patronis dicēs/ qd deus dedit carni pa-
uonis ne putresceret. et narrat ibi qd se/
mel cum hec auis sibi cocta fuisset ob-
lata de pectore eius usq; ad anum ser-
uari fecit/ et nullam lesionē incurrit/ nisi
qd aliquātulum corpulentie sicioris et
contractioris fuit. Quinto exemplo
de naturis animalū curiosius indaga-
runt. Salamandra in ignibus uiuit/ de
quibus etiaz pellibus sunt corrigie p-
piciant in ignē ex ueteribz sunt noue/
ualdō dñs instruit oēs. s. ualdō bonos et
ualdō malos/ et mediocriter bonos et me-
diocriter malos qñ concludit. Suerit
ergo primū regnum dei. In hoc qd dicit
primū/ dat intelligere qd primo et p-
cipaliter spūalia sunt petenda/ postre-
mo temporalia sunt querēda/ sed istū
ordinem puerunt auari/ contra quos
dicit Aug. in li. i. Omel. usq; adeo ce-
citas mētis hominē occupauit/ ut oīa
bona ulit habere pter seipm. ullā uis

habere bonam. uxorez bonam. domū
bonam. Quid curam p singula caligā
nō uis habere malam/ et uis habere ui-
tam malam. nunqd plus nocz tibi ma-
la caliga qm mala uita. Cum em mala
caliga cōstructa nocuerit/ sedens discal-
cias te abicis. aut corrigas aut mutas/
Aduta igit uita. et Deinde subdit.
sed plane uideo unde falleris. Caliga
nocens dolorem facit/ uita nocens vo-
luptatem/ illud nocet. istud libz/ sed qd
ad tempus liber. postea peis dolz. De
autem ad tempus salubriter dolet. po-
stea infanta uoluptate et habundanti
gaudio letificat. scdm illud Sui seni-
nāt in lacrimis in gaudio metent. Per
hoc autem qd dominus subdit Et hec
omnia adūcient uobis dat intelligere
qd bona temporalia debemz amare sic
accidentia. Accidens autem est qd ad
est ul' abest pter subiecti corruptōnez.
Serui igit dei diligunt temporalia sic
accidentia/ quia si assunt nō corrupti
tur eoz animus p supbiam. Si desunt
non corruptit p impatiētiam. Talis
erat q dicebat Phil. iiii. Scio humili-
ari. scio et habundare et penuriam pati.
Auari autem diligūt diuitias et terrena
etq; substantialia/ quia si assunt corrup-
punt p supbiam. Si desunt frangunt
p impatiētiam Ecccl. v. Diuitie obserua-
te in maluz domini sui pierunt in affli-
ctōne pessima.

Sermo tercius vnde supra.

Scit em pater uester. quia his
omnibz indigetis etc. Magna
nobis de deo nostro debet ee
fiducia/ quia in ipso est magna beniuo-
lencia. ideo dicit pater uester. Et omniū
futuroz pscientia. ideo dicit. Scit em
Est in nobis magna indigētia/ ppter

quod dicitur his omnibus indigetis. **Circa**
primum notandum quod magna dei beni-
uolentia in hoc exprimitur quod pater no-
ster vocat Deum xxxii. Nonne ipse est pater
tuus qui possedit te et fecit et creauit te.
Ipsa enim nos fecit quantum ad corpus
creauit quantum ad animam et possidere
nos debet quantum ad res. **Sed a domi-**
nio corporis ipsum expellunt luxuriosi.
a dominio anime superbia a dominio re-
rum auaritia. Ista sunt tria que secundum
dicta Salomonis homines de domo
expellunt scilicet fumus mala uxor est stil-
licidium. Ista autem spiritualiter intellec-
ta deus ab homine expellunt scilicet fumus
superbie qui in altum ascendit sed cito e-
uanescit. Mala uxor carnalis concupis-
centie et stillicidium auaricie que homi-
nem sollicitudinibus inquietant. Cir-
ca secundum scilicet dei prescientiam. Quidam curio-
si duo maxime inquirere consueuerunt.
Primum quia cum prescientia dei falli non
possit si prescit aliquem damnandum o-
eum damnari et ideo nihil prodest age-
re bonum et nihil obest facere malum.
Secundum est quare deus creat uel nasci
permittit quos scit esse damnandos. Ad
ista autem tribus modis responderi potest
Primus modus est nostram insuffici-
entiam profitendo dicit enim philosophus. No-
ster intellectus habet se ad manifesta na-
ture sicut oculus noctue ad solem. In
enim enim cognitio nostra est debilis quod nul-
lus philosophus potuit unquam naturam
unius musce perfecte cognoscere. Unde
legitur quod unus philosophus multis an-
nis in solitudine stetit ut naturam apud
posset cognoscere et tamen perfecte cog-
noscere non ualuit. Si ergo intellectus
noster non sufficit cognoscere manifesta
nature creature quomodo intelligere po-

terit occulta scientie diuine. **Non narrat**
Cicilius de natura deorum quod quidam rex
quesiuit a quodam philosopho quid
esset deus. Et philosophus ad respondendum
terminum postulauit. Cui rex triuorum
terminum dedit. Quo expleto terminum
iterum petiit et triuorum dierum adhuc re-
cepit. Illo expleto adhuc maiorem ter-
minum requisit. Cui rex ut video me
deludis. Et ille non facio domine sed
deus est tam immensus quod quanto deo
plus cogito tanto plus in eo deficio.
et quid dicam non inuenio. Secundus
modus respondendi est questione que
tionibus repellendo. Et istum modum
traditum habemus a domino. Mat.
xxii. Sui autem phariseis ipsum interroga-
tibus. Interrogabo et ego uos unum
sermone. et talibus igitur curiosis pro-
questionibus questio est reddenda ut
dum non possunt respondere ad mini-
ma et manifesta desinant inuestigare pro-
funda. De his autem minimis et mani-
festis aliqua exempli gratia proponam.
que Augustinus de ciuitate dei dicit in medicissima
mo querit quod cum tria sunt lucidissima
scilicet oleum argentum et ignis et nihil ha-
beant in se nigredinis si dicit quod non
habent. Quid est quod oleum lucidum ma-
culas nigras infundit. Argentum ful-
dum lineas nigras tingit. Et ignis ful-
gidus ligna et paleas nigras facit. Be-
nia que lambent deterrima reddunt. Se-
cundo querit quod est quod palee tante sunt
caliditatis quod poma cruda maturant
et tante frigiditatis quod niues in media
estate conseruant ne fluant. Cum tamen
calidum et frigidum sint omnino contra-
ria et duo contraria in eodem subiecto
esse non possunt. Tercio querit de qua-
dam ficu egiptiaca que si ponatur in aqua

moꝝ funduz petit. ubiq; madefacta et
aqua repleta ad supficiē redit. 7 ibi cō-
sistit. Quarto querit d calce in quo ig-
nis latens continet. 7 cum naturaliter
aqua ignē extinguat. 7 oleum nutriat.
tamen si quis aquā in calcem infundat
mox ignis latēs vrere incipit. 7 si oleū
adhibeat mox illum ignem extinguit.
Quinto querit d adamante qui nullo
ferro frangit nullo igne consumit. 7 tñ
burino sanguine frangi pbibet. Dicit
autem q in ethiopia est quedam cala-
mita que ferrum nō attrahit sed repel-
lit. 7 quedam alia que in vno angulo
ferrum attrahit in alio repellit. Sexto
querit de duobus fontibus. Quorum
vnus est in egipto. in quo faces extin-
guunt accense. 7 reaccendunt extincte.
Alius est apud gantam antes. qui i no-
cte est tam calidus vt nō tangat. 7 i die
tam frigidus vt nō bibat. in flumine
enam mira 7 stupenda apparent. Dicit
enī lapillus esse modicus ad modū
lagite figuratus. 7 i medio intersticio
aeris generatus. Dicit aurum 7 argentū
in marsupio laneo 7 serineo liquefacit.
7 marsupiuꝝ 7 serineum nō ledit. 7 ml-
ta alia stupēda facit. Si igit homines
curiosi istoꝝ 7 similitum nesciunt rōnē
reddere. desināt celestia indagare. Per-
quis modus respondendi est. rōmbus
7 exemplis veritatem astruendo. Pri-
muū igit. q scz diuina p̄scientia nullā
necessitatem inferat ostendit. Boecius
rōne 7 exemplo. Rō eius est. quomam
deus p̄scit futura quedam. quedaz de
necessitate ut solem oriri. 7 quedaz ex
libera voluntate. sicut hominem curre-
re uel aliquid opari. 7 ideo sol necessa-
rio orit. quia deus sic p̄sciuit. 7 ordi-
navit. 7 homo voluntate operat. quia

deus sic instituit 7 p̄sciuit. Nulla igit q̄
sunt a causa naturaliter opante. uentu-
ra sunt de necessitate. Sue uero a cāli-
bere opante. uentura sunt libere 7 non
de necessitate. quia deus sic instituit et
p̄sciuit. Exemplum autem tale ponit.
Si alicubi aliquod triuū in quo hō
sit paratus ad ambulādum. i alius autē
homo ibi sit sup altam speculā p̄scius
futuroꝝ. qui monet eum ne p viam si-
nistram incedat. sed aut p dexterā aut
saltem p mediam vadat. 7 ille contem-
nens sinistram teneat 7 in latrones inci-
dat. nō fuit culpa speculatoris. qz hoc
p̄sciuit 7 maxime quia ammonuit sed
illū qui cōtempnit. Potesť igit dici q
via dextera est penitētia que ducit ad
celum. via sinistra est pctm. quod du-
cit ad tartarū. via media est penitētia
imp̄fectoꝝ que ducit ad purgatoriuꝝ.
Deus igit scit quā viam quilibz est fa-
cturus. 7 monet ne p sinistram incedat.
sed aut p dexteram aut saltē p mediā
vadat. Si quis igit p viā peccati eli-
gat 7 ad tartarum descendit. nō deo vi-
cienti 7 admonenti. sed sibi contemnen-
ti imputare debz. Postea querit. Qua-
re vulneratus medicinas requirit. cum
deus sciat quādo est moriturus. 7 qua-
re agricola terram serit 7 vineam colit.
ex quo deus scit quos fructus debeat
producere. sed si vulneratus medicinā
contemnit mortem incurrit. Si agrico-
la terram uel vineam non colit. steriles
habebit. quia sic dominus futurum eē
instituit 7 p̄sciuit. Ad secundum quare
scz deus creat 7 nasci pmittit quos dā-
nandos eē cognoscit. Respondit Apo-
Ro. ix. An nō habz potestatem figulꝝ
ex eadē massa facere aliud quidē vas
in honorem. aliud in contumeliā ubi

dicit Aug. Ideo nō utrumq; in bono
rē ne hoc meruisse estimēt. nō utrūq;
in concumeliam ut iudiciū misericor/
dia superaltet. ac p hoc nec damnatus
ex debito de supplicio iuste conquerat.
nec liberatus gratis superbe de merito
gloriet. **Aug.** autē in enchiridion ad
istam questionem respondit dicens. qd
deus cum sit summe bonus nō sineret
malū eē in opibus suis. nisi adeo effz
omnipotens. qd de malis possēt bona
elicere. **Quatuor** igit bona de mal' ho
minibus maxime deus elicit. **Primo**
quia ex hoc boni meliores apparent.
sicut etiā albu; iuxta nigrum magis
reliet **Aug.** ubi supra. **Illud** qd malū
dicit bene ordinatum n suo loco posi
tum. eminētius cōmendat bonū. ut ma
gis placeāt n laudabilia fiant bona
dum comparant' malis. **Secundo** qz
ex hoc dei iusticia cōmendat. **Cum** em
vniuersē vie domini sunt misericordia
n ueritas. si oēs ex misericordia salua
ret nō appareret eius iusticia. n si oēs
ex iusticia damnaret nō appareret ei
misericordia. **Velut** si iudex omnibus
malefactoribus pceret nō appareret iu
stus. n si nulli unq; parceret nō appare
ret pius. **Tercō** quia p malos boni ex
ercent. n maior eius corona preparat.
Si em mali nō fuissent. nec xps fuisset
occisus. n sic homo nō fuisset redemptus.
Nec Stephanus fuisset lapidatus.
nec aliquis sanctus p martirium fuisset
coronatus. **Grego.** **Ed** lima ferro
n fornax auro. n tribula grano. hoc fa
cit tribulatio viro iusto. **Quarto** qz d
malis sunt sepe multi sancti generati.
Sicut de Ezau malo natus est sanctus
Job. **De** Achab malo Ezechias bonus.
De Amōn malo Josias sanctus. **De** he

reticis **Petrus** martir egregius. **Ex** spi
nis em nascit rosa. sed si spina penitus
pccideret. nulla rosa nasceretur. **Seruat**
igit interdum deus spinas. ut inde ele
ctas suscipiat rosas. **Tercio** ponit no
stra indigentia. cui dicit. **Quia** his om
nibus indigetis. ex quo dat intelligi qd
nō debemus temporalia querere ad su
pfluentiam. sed ad subleuandā indigē
tia; aut in nobis aut in aliis. **Contra**
hoc faciunt gulosi qui nō respiciūt ad
necessitatem. sed ad voluptatē cum tū
dicat **Seneca.** **Palatum** tuū fames ex
citet nō saporēs. **Legit** qd dario fugiē
ti a facie alexand' n magna siti oppres
so. aqua turbida n cadaueribus in qui
nata est ei ad bibēdum oblata. quā bi
bens dixit se nunq; bibisse iocundius.
Contra hoc etiā faciunt auari. qd ali
orum indigentias nolunt supplere sed
sibi omnia retinere. cum tamen aquila
n leo p'dam soli nō comedant. sed au
bus n bestis a longe sequētibus partē
relinquant. **Legit** qd cui Alexander p
quādam siluam pgeret. n ipe cum exer
itu siti fere deficeret. n ciph' aque sibi
oblatus fuisset ipam aquam effundi
mandauit. **Noluit** em solus bibere p
qz militibus suis hoc nō poterat com
municare. **Contra** hoc etiā faciunt su
perbi. qui nullo reputant se indigere. n
tamen omnibus indigent. **Superbia** enim
omnia bona corrodit. n folia bonorū
uerboz. n flores bonarum voluntatū.
n fructus bonoz operum. iuxta illud
Eccl. vi. **Nō** te extollas in cogitōne
aīme tue velut taurus. ne forte elidatur
virtus tua p stulticiam. n folia tua co
medat n fructus tuos perdat. n relinq
ris velut lignum aridū in heremo.
Donnica decimalexta 5. 1.

Habebat Diebus in civitatem que
vocat naym. Et ecce defunc-
tus efferebat rē. Lu. vii. Iste
filius vidue defunctus erat et ad monu-
mentum portabat. et iam extra portas
delatus erat. et mater vidua eius flebat.
Per istum igitur defunctum peccator signi-
ficatur. De quo quinq; p ordinem sūt
videnda. Primo. quare peccatū p mor-
tuum intelligit. Secundo. qd est monumē-
tum in quo clauditur. Tercio. qui sunt
portatores a quib; portat. Quarto.
que ē ista porta extra quā defert. Qui-
to. que est ista vidua a qua deflectur.
Circa primū notādum qd peccatō p
mortuum intelligit. ex eo qd ad instar
mortui est frigidus. ponderosus. et feti-
dus. Frigiditas autem in eo causat a
tribus. Primo. causat a frigida sugge-
stione diaboli. De q dicit Eccē. xlii.
Frigidus ventus aquilo fluit. et con-
gelavit cristallum ab aqua. Iste ventus
aquilonaris tempestatō est illius qui dix-
it Psā. xlii. Sedebō in lateribus aq-
uilis. Ex cuius tempestatōne frigida a-
nima que erat cristallus. inquam ad
dei imaginem est creata. tota efficit ge-
lida. Secundo. causat a frigida natura
peccati. Peccatū em̄ de se frigidum ē. cū
sit venenum serpentis infernalis. vel qd
p sui frigiditate extinguit calorem cor-
dis. De frigiditate peccati dicit Hiere-
vi. Sicut frigidam facit cisterna aquā
suam. sic frigidam fecit maliciā suā.
Tercio. causat ab extinctione ignis di-
vini amoris. Amor enim dei ignis est
Lu. xii. Ignem veni mittere in terrā. rē
Istum ignem peccatus ventus aquilo
naris extinguit. et ideo animā frigidā
relinquit. Crisos. Qui nō habet istum
ignem. de quo dicit dominus. Ignem veni

mittere in terram. in hieme ē. etiam si fu-
erit in media estate. Sicut autem frigus
poros terre ostringit. nec aliquid ger-
minare pmittit. Sic tale frigus in ani-
ma generatum siue a frigida suggestio-
ne diaboli. siue a frigida natura pecca-
ti. siue ab extinctōne ignis divini. Sic
omnes bonas affectōnes constringit.
qd nullum bonum propositū. nullū bo-
num opus animā producere sinit. idō
dicit Eccē. xlii. Gelu sicut sale effūdā
sup terram. i. effundi pmittam. Tale ē
gelu hab; naturam salis quia animā
que prius fructifera erat sterilem facit
psal. Terram fructi. rē. Secundo. pec-
cator est ponderosus. Peccatū em̄ dicit
pōderosum. tum quia vnum ad aliud
trahit. Grego. Peccatū quod p peniten-
tiam nō diluit. mox suo pondere ad a-
liud trahit. Isa. xxxiii. Pilos; clama-
bit alter ad alterum. Glo. Perpetrata
malicia ppetrandā vocat. tum qd deū
laborare facit. et pmit. Psā. xlii. Serui-
re me fecisti i peccatis tuis. p̄buisisti mi-
hi laborem iniquitatibus tuis. tum qd
tubito ad infernū demergit. Job. xxi.
In puncto ad inferna descendunt. Si
omnes montes essent plumbei. et super
aliquem iustum caderent ipsi ad infer-
num nō traherent. et tamen peccatū sic est
ponderosum qd in momento illuc tra-
xit nobilissimū spm̄. Lu. x. Videbam
sathan quasi fulgur de celo cadentem.
Tercio. peccatō est fetidus. Est enim cor-
eius sicut latrina. in qua porci inferna-
les delectabiliter volutant. Unde de
mones nō petierūt mitti in columbas
que habēt simplicitatē. Nec in agnos
siue oves que habent innocentia. Nec
in turcores que diligunt castitatē. et in
porcos qui amāt immundiciā. Demo/

nes autem nō habitant in cordib9 simp-
plicium / nec innocentium / nec puritatez
amantium / sed in cordibus supboruz .
raptoruz / immūdanoz . **Job . xli .** **Sub**
umbra dormit . i . in corde raptoris et
auari / quia ipse diuitie fugiūt sicut um-
bre in secreto calami . i . in cord supbi / q
exterius videt nitidus sed intus est ua-
cuus / in locis humentibus . i . in corde
luxuriosoz qui semp natate volunt ī
aquis sordidis deliciarum **Secundo**
vidēdum est quid sit monumētum in
quo pctōr includit **Ad quod notan-**
dum q̄ sicut dicit Aug . de ci . dei . Tri-
plex est mors **Prima est mors corpo-**
ris que fit quādo ipm deserit anima /
et ista est mors nature **Alia est mors a**
nime / quādo ipam deserit deus / et ista
ē mors culpe **Tercia mors ē utriusq̄**
. s . corporis et anime / que fit quādo nec
anima viuificat corpus / nec deus viu-
ficat animam / et ista est mors gehenne
Juxta hanc triplicem mortē triplex ē
monumētum **Primum est materiale**
quo sepelit corpus mortuuz . psal . **Se-**
pulchra illoz domus eoz eternuz .
Et dicit monumētum scdm Aug9 . q̄si
monens mentem / quia p hoc quilibet
admonet ut mortalem se esse cognos-
cat . Eccl . xxxviii . **Memor estote iudi-**
cū mei . sic em erit et tuuz **Secundum est**
corporalesq̄ ipm corpus in quo ani-
ma iacē sepulta / qd̄ quidē l3 a foris vi-
deatur speciosum / intus tamen est ple-
num spurciis pctōrū . Na . xxiii . **De**
vobis scribe et pharisei ypocrite / q̄ si-
miles estis sepulchris dealbatis / que a
foris apparēt hominibus speciosa / in-
tus autez plena sunt ossibus mortuo-
rum et omni spurciis **Tercium monu-**
mentuz est infernale / in quo sepelit cor

pus et anima / que ambo sunt mortua
morte eterna **Lu . xvi .** **Mortuus ē di-**
ues et **Tercio est vidēdum q̄ sint por-**
titores / et sicut ē triplex mors / et triplex
monumētum / sic etiam isti portitores
tripliciter distinguunt **Primo portito-**
res corporis mortui ad sepulchrum
materiale / sunt quatuor elementa ex q̄
bus corpus est compositum / que tam-
diu ad inuicem pugnant donec in cor-
pore dissolutōnem inducant / ibi tamē
deus multum posuit de terra / et paruz
de ceteris elementis **Elementum em̄ aq̄**
apparet in humoribus et sanguinibus /
Elementum aeris in respiratōne flatus
Elementum ignis in calore naturali .
Elementum terre in carne nervis et ossi-
bus / et sic p3 q̄ multo plus ibi posuit
de elemento terre q̄ ceteroz / Si em̄ po-
suisset multum de igne / homo fuisset ni-
mis iracundus vlt̄ avarus / Si multum
de aere / nimis supbus fuisset / Si nimis
de aqua / nimis supbus fuisset / Si
multum ibi posuit de terra / que est ele-
mentuz infimum / ut homo nō supbiat
sed in humilitate consistat **Portitores**
anime mortue ad monumētum corpora-
le / sunt quatuor que in pctō hominuz
pseuerare faciunt **Primus est fiducia**
longioris vite / que tamen hominē sepe
decipit . Unde dicit Psal . xxxviii . **Dū**
adhuc ordiret succidit me **Secundus ē**
consideratio culpe aliene . Eccl . xxxii .
Pctōr homo deuitabit correctōem .
et scdm voluntatem suam inueniet com-
paratōnem **Tercius est fiducia de ve-**
nia quā aliquis concipit ex magna di-
misericordia Eccl . v . **De dicas misera-**
tio dei magna ē / multitudinis pctōrū
meoz miserebit **Quartus est adulatio**
peccantū blāda Psal . ii . **Popule me9**

qui beatum te dicunt ipsi te decipiunt.
Portatores corporis et anime ad sepul-
chrum infernale, scdm Ambro. Sup lu-
cam sunt quatuor spūalia elementa, q
dam illuc portant a terra, ppter appe-
tuum terrenoz sicut avari. Alii ab aq̄
propter appetitum deliciarum sicut lu-
xuriosi. Alii ab aere, ppter appetitum
ambitionum sicut supbi. Alii ab igne, p-
ram et odium sicut iracundi. Quarto
videndum est que sit porta extra quā
mortuus egreditur, que quidem est. secū-
dum Glo. aliquis de quinq; corporis
sensibus. Nam q̄ videt mulierē ad cō-
cupiscendū eam, mortuus extrahit p
portam visus. Cui aurem detractōni
buz et linguam litigis accommodat, ex-
trahit mortuus p portam auditus et
oris. Ido ad istas portas sunt custo-
die adhibende. Nam ad portam visus
ponenda est pactio mutua, debet em̄
cor et oculus ad inuicem pactum face-
re, q̄ sc̄ cor nō dirigat oculum ad ali-
qua illicita, et q̄ oculus nō renunciet cor
di aliqua vana. Unde Job. xxxi. De-
pegi sedus cum oculis meis, ne cogitez
quidem de virgine. Ad portaz auditus
ponenda est sepes spinea, i. reprehensio
dura. Ecc̄i. xxviii. Sepe aures tuas
spinis noli audire linguā neq̄. Eius-
dem. xxv. Vēnus aquilo dissipat plu-
uias, et facies tristis linguam detrahen-
tem. Hiero. ad rusticum monachū. Si
aut sagitta si mittit contra duram ma-
teriam nō nunq̄ in mittentem reuertit et
vulnerat vulneratem, sic detractor cū
tristem faciem viderit audientis, illico
contufecit, pallet vultus, herent labia
salua siccant. Istas tales spinas etiam
philosophi aliquādo opponebāt. Di-
ogenes em̄ eundam referenti quoddam

malum ab amico de ipso placum ait.
Dubium est, an amicus hoc dixerit, cer-
tum est autē mihi q̄ tu male dicis. An-
tistenes cuidaz dicenti. Ille de te malū
hoc dixit, ait, nō de me hoc dixit, s; d
illo qui hoc in se habere recognoscit.
Ad portam oris ponēdum est ostiuz
ut quādo expedit aperiat, et quādo
nō expedit clausum teneat, ponenda ē
statera, ut uerba ponderata pferant.
ponēdum est frenum, ut ab aessorē a-
nimi lingua regat. Ista doctrina tra-
ditur Ecc̄. xxviii. ori tuo facito ostia,
et uerbis tuis facito stateram, et frenos
ori tuo rectos. Quinto vidēdum est
que sit ista vidua a qua mortuus de-
flectur, scdm Glo. Ista vidua est ecclia,
q̄ spōsi sui pntia viduata, filios suos
plorat, quos ad mortem ire cōspicit.
Ma. ii. Rachel plorans filios suos.
Sic plorabat Paulus dicēs. Gal. iiii.
Filioli mei quos iterum perurio donec
formet xps in vobis. Notāduz at
q̄ tres planctus circa mortuum fieri cō-
sueuerunt. Unus fit cum adhuc mor-
tuus est in domo. Alius dum fertur ex-
tra domum. Tercius dum fertur ad tu-
mulum et sepelitur. Tunc mortuus est i
domo, quādo pētū adhuc est in anio.
Tunc defertur extra domum, quādo p-
cedit in actum. Tunc sepelitur quādo
mole terre, i. consuetudine pctorum pmi-
tm. Flēdus est igit pctor qui ē in pec-
cato male voluntatis. Flēdus est qui
precedit in actum prauis opis. Flēdus
est qui ē in pctori male cōsuetudinis.
Iste tres differentie pctorū, et isti tres
planctus figurati sunt p tres mortuos,
quos xps suscitauit, in quibus omibz
fuit planctus. Suscitauit em̄ puellam
in domo, et significat pētū in anima,

et ibi fuit plandus. Unde dicit **Ma.**
v. Didit cumultum et flentes et eulantes
multum. **Suscitavit** adolefcentem p
latum extra domum. ut habet hic. **h** sig
nificat peccatum quod processit in actum.
et hic similiter fuit fletus. quia mater fle
bat. **Suscitavit** Lazarum iam sepultum
et fetidum. et significat peccatum consuetudi
nis. et ibi fuit magnus fletus. **Nam** fle
uit **Marta.** **Fleuit** **Magdalen.** fleue
runt iudei. **fleuit** et **xps.** **Isti** tales. ma
iori fletu indigent quam primi vel secundi.
Demones enim circa peccatorem mortuum
faciunt tres non plandus sed plausus.
Faciunt enim plausum magnus. quando
peccant in domo. hoc est in animo suo
Dacorem. quando procedit in actum
maximum. quando per consuetudinem sepe
litur. **Tren. ii.** **Aperuerunt** super te os suum
inimici tui. hoc pertinet ad plausum pro
peccato cordis. **Sibilauerunt** et fremuerunt
dentibus suis. hoc pertinet ad plausum
pro peccato operis. **Et dixerunt** deuorabi
mus eum. **Eu** iste est dies quem expecta
bamus inuenimus et vidimus. hoc per
tinet ad plausum pro peccato consue
tudinis.

Sermo secundus vnde supra.

Adolefcenti tibi dico surgere et
sicut per istum defunctum sig
nificat misera peccatoris con
ditio. **Sic** per istum suscitatum intelli
gitur saluifera penitentis conuersio. **Cuius**
suscitatio et conuersio. quedam sunt
inductiuam. quedam effectiuam. quedam
ostensiuam. et quedam consecutiua. **Indu**
ctiuam autem duo sunt scilicet compassio vi
duae. et penitencia turbae. **Primum** igitur
quod christum inducit ad istum resuscitatum
fuit compassio viduae. **Unde** dicit. **Quae**
cu vidisset dominus misericordia mo

tus. **Ista** compassio viduae signat
passionem peccatricis anime. quae christus
super eam gerit. et tanquam pater benignus
consolationem infundit. **Coz. i.** **Non**
dicitur deus et pater domini nostri. **hie**
su christi per misericordiam et totius conso
lationis. **Et** vocat hic apostolus deum
triplici nomine scilicet deum. dominum. et pa
trem. **Nam** secundum triplicem temporis
veritatem affectus est hanc triplicem
denominationem. **In** statu enim legis na
ture vocatus est deus. **Unde** dicit. **In**
principio deus creauit etc. **Et** ratio est quod
tunc erat tempus instruendi homines
in vniuersi veri dei cognitione. **Deus** enim
ut **Damasenus** dicit. **Dicit** a theos quod
est deus siue cognoscens. quia seipsum
nos cognoscere facit. **In** statu legis scri
bitur vocatus est dominus. **Unde** dice
bat **Ego** dominus etc. **Et** ratio est quod tunc
tempus erat tenendi homines in timo
re. **dominus** enim est nomen timoris. **In**
statu legis euangelice. sepe vocat per
Unde in oratione dominica non dicit deus
noster. nec dominus noster. sed per noster.
Et ratio est quia modo est tempus conueni
endi filios in amore patris. **Pater** et
nomen est amoris. **Ro. viii.** **Non** enim ac
cepistis spiritum seruitutis iterum in timo
re. sed accepistis spiritum adoptionis filio
rum. **Secundum** inductiuum fuit peni
tentia turbae. **Nam** et cum ipso erat mul
titudine copiosa. et cum vidua similiter tur
ba multa. **ideo** secundum **glos.** christus induc
tus fuit coram illis facere miracula ut
illi crederent. et istius miraculi testes es
sent. **Sed** notandum quod suscitatio filie
archisynagogi facta est. **et** iuncta m^ltriciu
dine patris. **Suscitatio** vero istius et **La**
zari in penitentia m^ltriciu^lis. qui etiam diu
durauit. et longo tempore vixit et longa

penitentiam egit. Per puellam igitur sus-
citata in domo intelligit peccator oc-
cultus qui quidem deum offendit. Per
puerum extra domum suscitatum pecca-
tor manifestus qui deum offendit et pri-
mo scandalizauit. Per Lazarum qui
triduanum et fetidum peccator consuetudi-
narius intelligit qui deum offendit et pri-
mo scandalizauit et deum a se nimium
elongauit. Peccator igitur occultus debet
facere penitentiam in occulto ut placeat
deum. Peccator manifestus debet facere
penitentiam manifestam et diurnam ut
placeat deum et edificent proximum. Pec-
cator consuetudinarius debet facere peni-
tentiam manifestam et diurnam ut pla-
ceat deum et proximum edificent et paula-
tim possit appropinquare ad deum.
Secundo in ista suscitatione fuerunt que
dam effectiua que quidem fuerunt duo
scilicet tactus loculi et iussio precepti. De p-
mo dicitur accessit et tetigit loculum tunc
dominus loculum tangit quando cor
loculi emittit iste est conscientia peccatoris
in quo tanquam in lecto male conscientie rel-
quiescit. Est enim loculus iste spinosus
et tamen in ipso requiescunt auari ut di-
citur Job xxx. Esse sub sentibus deli-
cias computabam. Est lutosus et tamen in
ipso requiescunt voluptuosi ut dicitur
1. Petri ii. Sus loca in volutabro lu-
ant superbi ut dicitur Hierem. xxii. Omnes
pastores tuos pascat ventus. Ecce quanta
recitas requiescere in lecto spinoso lu-
toso et ventoso. Sed accedit dominus.
Et loculum tangit dum peccatorem ad sui
cognitionem reducit. Et tunc ille loculus
qui prius erat spinosus per punctationem
vicioz efficit floridus per amantem

virtutum. Can. i. Lectulus noster flo-
ridus qui prius erat fetidus per immu-
diciam efficit odoriferus per puritatem
internam. Can. v. Vinea florescentes odo-
rem dederunt odor vinearum homines
recreat serpentes fugat. Sic odor casti-
tatis delectat deum et homines. et fugat
serpentes infernales. Qui prius erat ve-
tosus per inquietudinem efficit quietus per
mentis tranquillitatem. Eccl. xliii. In s-
ilente eius siluit ventus cogitatione sua
id est sapientia placuit abyssum. i. cor-
peccatoris confusum. Secundum effectiuum
huius resuscitationis fuit iussio precepti
cum ait tibi dico surge. Ista autem ius-
sio est diuina inspiratio de qua dicit
Ephe. v. Surge qui dormis et exurge a
mor. et illuminabit te christus. Diuina quidem inspi-
ratio excitat dormientem id dicitur. Sur-
ge qui dormis viuificat morientem id
subdit. Et illuminabit te christus. Est enim
christus via veritas et vita. Unde dicit Jo-
hann. xvi. Est via per quam homo ad celum va-
dit. Est veritas que hominem ne erret de-
ducat. Est etiam vita per quam homo tanquam
ad terminum peruenit. Quia igitur est via
excitat dormientem ut surgat et per viam
vadat quia est veritas deducit igno-
rantem ne per devia incedat quia est vita
viuificat morientem ut ad vitam eternam
perueniat. Tercio in ipsa suscitatione fue-
runt quedam ostensiuia. i. quedam per
que ostendit quod fuit vere suscitatus. Et
illa sunt duo scilicet sessio et locutio. De p-
mo dicitur. Resedit qui erat mortuus. Non
dicitur quod stetit nec quod iacuit sed quod resedit.
In stando totum corpus laborat. In
iacendo totum quiescit. In sedendo p-
rimo laborat et partim quiescit. Illi stat-
qui circa curas temporalium nimis labo-
rant. Illi iacent qui a bonis operibus

nimis torpent. **N**enter istoz vere sunt
suscitati. **I**lli sedent qui dediti sunt et
labori actōnis et quieti contemplatio
nis. **I**lli sunt vere suscitati. **T**ales q̄ hñt
utranq; vitam scz actiuam et cōtempla
tiuam dant se deo p deuotam orōnez
proximo. p misericordē subuētionem
et sibiipsis p humilem recognitiōnem.
Et sic habent officium **M**agdalene.
Marte et Lazari. **B**er. **D**pp̄ ē vt **M**a
ria pie et subtiliter sentiat d̄ deo. **M**a
rtha misericorditer et benigne de pxio.
Lazarus misere et humilr de seip̄o. **S**e
cundo p̄tōr ostendit suscitatus. qñ il
le qui consuevit loqui uerba mundi uē
uerba peccati incipit loqui uerba dei.
Sicut em̄ tunc ostendebat se esse ciuem
babilonie. sic modo ostēdit se eē ciuez
hierusalem ciuitatis sup̄ne. **A**d lingua
gium em̄ qd̄ quis loquit̄ ostendit ciui
litatem quā proficit. **U**nde dictū fuit
Petro. **M**at. xxvii. **V**ere et tu ex illis
es. **N**am et loquela tua manifestū te fa
cit. **S**ui ergo loquit̄ uerba mundi ostē
dit q̄ sit professus ciuitatem mundi.
Jo. iii. **S**ui de terra est de terra loqui
tur. **S**ui loquit̄ uerba peccati indicat
q̄ sit professus ciuitatē inferni. **J**ac.
v. **L**ingua nostra ignis est inflāmata
a gebēna. **S**ui loquit̄ uerba dei indicat
q̄ sit professus ciuitatem paradisi. **U**n̄
dominus loquens semp uerba dei cō
querebat de iudeis dicens. **J**oh̄. viii.
Suare loquelam meā nō cognoscatis.
Quarto in ip̄a resuscitatiōe sunt que
dam consecutiuā. i. quedam q̄ ad ip̄m
miraculum sunt consecuta. que quidez
sunt duō. **P**rimū est dei laudatio. vñ
dicitur. **A**ccepit autem omnes timor et
magnificabant deum. **N**am sicut dicit
Auḡ. **N**emo domus dei est beatus qui

donanti existit ingratus. **S**ualiter autē
deus laudet̄ ostendit in li. i. **D**mel. in
p̄sona dei dicens. **S**i fueris iniquus nō
me laudas. **S**i fueris quasi iustus et de
iusticia inflatus nō me laudas. **S**i uita
cū lingua consentit me laudas. **E**t sub
dit. **M**elius est tacere et benefacere. qm̄
laudare et p̄ctm̄ cōmittere. **E**rgo fratres
toti laudate. **C**anat uox. canet uita.
cantent facta. **S**ecūndum est xpī fides et
cognitio. cum dixerūt. **p**ropheta mag
nus surrexit in nobis. **E**t uocant xpm̄
prophetam magnum. et uisitatōrē nō
strum. **F**uit autē xps̄ propheta mag
nus. quia habuit uerba magne sapien
tie. **J**o. vii. **N**ūq; sic locutus est homo
sicut homo iste. **H**abuit miracula mag
ne potentie. **A**ct. x. **S**ui p̄transiit bene
faciendorū sanando omnes oppressos
a diabolo. **H**abuit exempla magne san
ctitatis et uite. **M**at. xi. **D**iscite a me qz
mitis sum et humilis corde. **L**uc. uli
mitis sum et humilis corde. **S**ui fuit uir propheta potens in ope
quo ad miracula. et sermōe quo ad uer
ba. **C**oraz deo et omni populo quo ad
exempla. **F**uit etiam uisitator noster.
Lu. i. **V**isitauit nos oriēs ex alto. **I**n
huius figura dixit **P**sa. ad **D**auid. i.
Reguz. xvii. **F**ratres tuos uisitabis si
recte agant. **E**t cum quibus ordinati
sunt discere. **V**isitatōris em̄ officium est
inquirere de uita. ideo dicit. **S**i recte
agant. **I**nquirere de fama. ideo subdit̄
tur. **C**um quibus ordinati sunt discere. et
ista facere debz ex caritate fraternitatis. **I**o
p̄mittit̄ fratres tuos. **X**p̄us igitur ad
nos uisitandos ueniens et inquirens de
uita. inuenit in nobis mala opa. **J**o.
iii. **E**rant autem eoz mala opa. **I**nqui
rens de fama inuenit q̄ eramus demo
nibus associati. **J**ob. xiii. **F**rater eram

draconum ⁊ focus strutionum / iō qz iste uisitor opa mala dissoluit. idō dicit. i. 70. iiii. In hoc apparuit filius dei ut dissoluat opa dyaboli / ipm diabolū nobis associatum de mundo eruat. 70. xxi. Nunc iudicium est mūdi. nunc princeps huius mundi eiciet foras. Ista autem nō fecit tanq̄ tyrānus. sed tanq̄ frater uterinus psal. Narra bo nomē tuū. 7c.

Sermo terciy vnde supra.
Ethec vidua erat 7c. **M**ulier ista de morte filii sui multum dolebat ⁊ ideo lamentabiliter tuor caufabat. Dolor autem eius ex quatuor caufabat. videlz ex eo q̄ erat mater / ⁊ ex eo q̄ erat vidua m̄ / ex eo q̄ erat vnica m̄. **T**riuo igit caufabat dolor ex eo q̄ erat mater. **N**aturalr em̄ mulieres magis patiunt ⁊ magis compatiunt q̄ viri / ex eo q̄ habent animam magis mollē. **U**nde mulier quasi mollis aer dicta ē. **I**deo scdm̄ philosophū in li. de aīma libus. In omni genere animalū femie sunt molliores q̄ viri / p̄ter ursam ⁊ leopdam. **Q**uando igit inuenit aliqua mulier se uera ⁊ dura. nō potest dici femina sed urfa ⁊ leopda. **M**ulier q̄dem fuit est naturalr frigida ⁊ humida / ⁊ ideo de facili est passibil / ⁊ compassibilis. **V**ir autē naturalr est calidus ⁊ siccus / ideo nec sic de facili patit nec compatit / ideo in filii morte ⁊ aduersitate naturalr plus dolet m̄ q̄ p̄ / ex eo q̄ est magis mollis ⁊ compassibilis. **I**n filii autēz honore ⁊ sublimitate naturalr plus gaudet p̄ q̄ m̄ / quia ē magis magnanimis. **E**t istud aperte innuitur. **P**rouer. x. **F**iliy sapiens letificat patrem. **F**ilius vero stult⁹ mesticia

est matris sue. **D**e filio autem sapiente ⁊ bono habz p̄ leticiam ⁊ m̄ vanam gloriam. **D**e filio autem stulto ⁊ malo habz m̄ tristitiam / p̄ uero irā. **P**rouer. xvii. **T**ra p̄ris filiy stultus / ⁊ dolor matris que genuit euz. **S**ecūdo caufabat eius dolor ex eo q̄ erat m̄. **N**aturalr em̄ m̄ plus diligit filium q̄ p̄ / ⁊ ideo plus de morte eius tristat. **D**e amissioe em̄ eius rei quā maxime diligim⁹ maxime tristamur. **G**uare autem m̄ plus diligit filium q̄m p̄ / multe sunt caufe. **P**rima est. qz naturalr mulier plures habz defectus q̄ vir / qui quidem defectus releuant / quādo ab ipa filii generant. **U**ndē multe mulieres que a uiris odirent / propter filios quos generant diligunt / ⁊ ideo mulier sciens p̄pter filioz generatōnem se in suis defectib⁹ releuari. ⁊ a viro pl⁹ diligi uehemēter eos amat. **S**ecūda causa est quia illud pro quo plus laboramus plus diligimus. **M**ater autem plus laborat circa filios q̄m p̄ / tam in portando q̄m in pariendo / q̄m etiam in educando. **T**ercia causa est quia illam rem plus diligimus quā certitudinalr nostram esse scimus. **M**ater autē certitudinalr scit q̄ filium de se generauit / vir autēz et si credat tamen certus nō est q̄ sit de suo semine proprio generatus. **Q**uarta cā est quia illaz rem plus diligimus in q̄ maius ius habere scimus / scdm̄ autem philosophū. **M**aior portio d̄ substantia matris est in corpore filii q̄ de substantia p̄ris. **Q**uinta causa est. quia sicut dicit Aug⁹. **A**micitia trahit ex consuetudine cohabitandi / colloquēdi. et cōuersandi. **P**atres autem cum filis magis cōsueuerunt habitare / colloqui / ⁊ cōuersari. **Q**uis autem mater plus

diligat filium qm̄ p̄. tamen filius naturaliter plus amat p̄m̄ qm̄ matrem.
¶ Et una rō est quia p̄ est principium effectiuum ⁊ formale in filii generatōe carnali. **¶** Alia est quia filius debz patri in omnibus bonis succedere. **¶** Tercia ē quia partus sequit̄ v̄trem quo ad libertatem ⁊ seruitutem. **¶** Ita q̄ natus de ancilla matre ⁊ libero patre erit seruus.
¶ Natus de seruo patre ⁊ libera matre erit liber. **¶** In honoribus autem ⁊ meritis ⁊ dignitatibus partus sequit̄ p̄m̄. ut si rex contrabat cum aliqua plebeia filius qui nascit̄ dignitatē habebit regalez. **¶** filius igit̄ pl̄ diligit patrem qm̄ m̄rem. **¶** tum quia ab ip̄o recipit formatōnem. **¶** tum quia ab ip̄o expectat omnū bonoz successiōem. **¶** tū quia ab ip̄o habz dignitatem ⁊ honorem. **¶** Pater tamen ⁊ m̄ plus naturalr diligit filios. qm̄ a filius diligantur.
¶ Et rō est quia p̄ntes de natura sua p̄pria dederunt filis corpus p̄prium.
¶ Filii autem parentibus in generatōe nihil dederunt. ⁊ ideo parentes filios ut opa sua. ut carnem suam. ut m̄bra sua diligunt. **¶** Videmus em̄ q̄ humor arboris fluit a radice in ramos nō e cōuerso. ⁊ amor a patre qui est radix magis fluit in filiū tanq̄m in ramū q̄ e cōuerso. **¶** Tercio causabat̄ eis dolor ex eo q̄ erat vidua mater. **¶** vidue enim sepe decipiunt. quia sunt sine viro cōsiliatore. **¶** Unde dicit̄. **¶** Mat. xii. Deiorant domos viduarum sub obtētu p̄lixie orōis. **¶** Sepe molestant̄ quia sunt sine viro defensore. **¶** **¶** Pla. x. Erunt vidue prede eoz. ideo dicit̄. **¶** Isa. i. Defendite viduam. **¶** Sepe sunt in tristitia. qz sunt sine viro consolatore. ⁊ ideo graue est p̄ctm̄ tristitas itez contristare.

¶ Hiere. xxii. Viduam nolite contristare. **¶** Et magnum est meritum eas cōsolari. **¶** Job. xxix. Cor vidue cōsolatus sum. **¶** Iaco. i. Religio munda ⁊ immaculata apud deum ⁊ patres. hec ē. **¶** visitare p̄pillos ⁊ viduas in tribulatōe eorum. **¶** Quando igit̄ vidue filios amittunt n̄ tum dolere cōsueverunt. quia remanserant eis locoviri cōsiliantis defendent ⁊ consolantis. **¶** Aliquādo tamen expedit viduis viro ⁊ filius carere. quia magis libere possunt deo seruire. unde dicit̄ Hiero. in epistola ad Pauluz. **¶** Scit̄ melania. calescere adhuc mariti corpus. nec dum humato duos filios perdidit. que ad pedes xp̄i. puolucata ait. **¶** Expediuit tibi seruitura sum dñe qz tanto onere me liberaisti. **¶** Debent autem ip̄e vidue tria vicia fugere. scz ociositatem. loquacitatem ⁊ curiositatem. **¶** quibz dicit̄. **¶** i. **¶** Tbi. v. Similr ⁊ ociose discunt circuire domos. nō soluz ociose sed etiam uerbosē ⁊ curiose loquētē q̄ nō ozi. **¶** Primo igit̄ uō debēt eē ociose. **¶** Hiero. Semp̄ aliquid boni opis facito. ut diabolus te inueniat occupatū. **¶** Ezechie. xvi. Nec fuit iniquitas patris me sororis tue. **¶** superbia. **¶** saturitas. **¶** paenis. **¶** ocioz ⁊ habundātia. **¶** i. **¶** Tbi. v. **¶** Viua que in delitiis est viues mortua est. **¶** em̄ sic viuens in corpore. tamē ē mortua in m̄te. **¶** Dixit Agellus qz corpus hominis est sicut ferreum instrumentum. quod si exercitat. **¶** lz conterit. tamen lucidum efficit. **¶** Si vero nō exercitat. **¶** rubigine consumit. **¶** Si em̄ corpus nostrum ieiuniis ⁊ vigiliis exercemus. **¶** debilitatem incurrit. **¶** si nō corpore marcescit. **¶** Melius est autem ip̄m laborando conterere q̄ merca consume re. **¶** Secundo nō dñt esse uerbosē. **¶** q̄uis

em uerbositas reprehensibilis sit in vi
na tamen in feminis magis est rephensibilis
maxime in feminis viduis. **Nā**
scdm **Cris.** Mulieres sunt incaute mol
les fragiles. **¶** quia incaute ideo cito
deipiunt. ex eo qd ea que audiunt rōe
nō discernunt ul' discutunt. **¶** Quia vo
lunt cito flectunt. **¶** Quia autez sunt fra
giles ideo de facili supantur. **¶** Quid di
abolus nō est aggressus viruz sed mu
lierem sciens qd mulier facilius decipet.
ex eo qd sepius incautior est. **¶** citi9 flect
teret. ex eo qd est sex9 mollior. **¶** Facili9
vinceret. ex eo qd est sexus fragilior.
¶ **Tercio** nō debent esse curiose. quia nō
debent de domo in domum circuire. s3
in domo manere. aut in ecclia orare. **¶**
Thi. v. Sive uere vidua est et desolata.
speret in domino. **¶** in stet obsecratōni
bus orōnibus nocte et die. **¶** Legit de
naturis animalū qd turtur amissio cō/
parat in hieme in nido. **¶** In estate
uero trāit ad loca frigida. **¶** Sic vidua
in hieme. i. in vita pnti in qua ē frigus
peccati et carentia ignis diuini. **¶** et suffla
tio mali uenci. i. temptatiōis dyaboli.
deby morari ul' in nido domus pprie
nō discurrendo. nec uagando. memor
dine que quia discurret castitatez ami
sio. uel in nido. sue conscientie ipam. scz
mundando. ut possit dicere **Can. i.** Le
ctulus noster floridus. **¶** in nido san
cte ecclie orōnibus scz insistēdo. exem
plo Anne vidue. **¶** De qua habet **Lu. ii**
si uero sentit in carne aliquem malum
calorem transeat ad loca frigida. hoc
est assumat remedia refrigerantia. scilz
maceratiōem carnis carnalitatē exurē
tem **psal.** Ore renes meos et cor meum.
habundantiam lacrimaz occupatiōem

extinguētem et tunc dicere poterit cum
propheta transiuimus p ignē et aquā.
et eduxisti nos in refrigerium. **¶** Nihil o/
minus vadat frequenter ad rorem uer
bi dei refrigerantem. **¶** **Ecccl. xviii.** Non
ne ardorez refrigerabit ros. **¶** sic et uerbū
melius qd datum. **¶** **Quarto** causabit e9
dolor. ex eo qd erat vnicū mater. **¶** Non
em alius filiz sibi remanserat qui ipaz
aleret uel nutrirer. **¶** hoc quippe spectat
ad filios. parentes scz nutrire et fouere.
ad qd inducimur verbo siue precepto
Exo. xx. Honora patrem tuum et ma
trem. **¶** Et intellige nō tm de honore re/
uerentie. sed etiam beneficētie. **¶** sed quia
plus mouent exempla qd uerba. ideo
inducimur exemplo domini. qd de mīe
curam habuit. et in vita sibi obediēdo
Luc. ii. Erat subditus illis. **¶** Et in mor
te ipam Johāni recōmendando. **¶** et p9
mortem sibi apparendo. **¶** quia uero mē
tos plus iudicat. pmissa qd exempla p
uerba. ideo dominus nos promissioe
inducit. cum pce pro supradicto pro/
missionem addidit dicens. **¶** Ut sis lon
geus super terraz. **¶** Et intelligit nō tm
de terra moriētium. sed etiam uiuētū
¶ Sed quandoqz aliqui sunt duri. quos
plus mouēt cōminata supplicia qd uer
ba ul' exempla siue. pmissa. ideo domi
nus cōminatōnem facit dicens. **Exo.**
xxi. Qui maledixerit ptri ul' matri. mor
te moriet. **¶** Et intelligit nō tm de mor
te temporali. sed etiaz de morte eterna.
¶ Sed dato qd deficient omnia uerba. ex
empla. promissiones. et cōminatōes. ad
huc inducimur instinctu nature. **¶** et sup
hoc **Valeriz** tria ponit ea exempla. **¶** **Cuz**
em quedam mulier nobilis ob qddaz
flagitium carceri mancipata esset. ut ibi
fama deficeret. **¶** Filia sua nupta de licē

tia iudicis ipaz cotidie visitabat. pro
tamen diligenter pscrutabant ne come
stibile ei deferret. Illa vero extracta
ubere singulis diebus de lacte pprio
mrem propriam alebat. Cum uero iu
dex miraret qd tato tempore supiue
ret. reptum est qd fiebat. tunc iudex pie
tate motus matrem filie condonauit.

Simile fere p omnia refert Solin. de
quodam pre sene q grandeno taliter a
filia in carcere sustentato. **S**ecundum ex
emplum ponit dicens q quando cyco
nie senescunt filii parentes suos in nido
ponunt. et velut infantes iuxta pectus
suum collocant. fouent. et nutriunt. So
li vultures pntes suos mori pmittunt.

Tercium exemplum ponit. q cum Da
rius rex psarum fines scitarum inuasit
fecit miserunt ei scite lras. q depplatone
agro. et vinearum equanimiter tolera
rent. sed si sepulchra parentu contuge
ret tunc scitarum potetiam et vires sen
tiret. qz pro eoz defensione morti se ex
ponere sunt parati.

Dominica decimasextima.

Sermo primus.

Qum intrat Iesus in domu
cuiusdam principis phariseo
rum sabbato manducare pa
nem etc. Lu. xiiii. Xps secundum glosaz
sepe i sabbato docebat. et curabat. siue
ut plures qui ad sabbatu conueniebant
lucrifaceret. siue ut in sabbato celestis
quietis omnes infirmitates curandas
esse ostenderet. siue ut interdum a quie
te contemplationis. ppter salutem aia
rum nos subtrahendos esse doceret. id
ad manducandum sabbato cu isto pn
cipe intrauit. no propter cibum sz pp
ter animaz lucrum. **U**bi etiam idropi
cum istuz in corpore et in mente curauit.

Circa cuius curatone ex parte phari
seorum fuit magna malicia. **E**x parte
idropici fuit magna miseria. **E**x par
te xpi magna misericordia. **M**alicia
autem phariseoz in tribus fuit. **P**rio
in hoc qd eum obseruabant si videret
qd sabbato curaret. ut sic possent ei de
trahere qd sabbatum solueret. **M**agna
malicia eoz. quia eum pascebant et sibi
insidias pabant. cum eo comedebant.
et ipm mordere volebant. **T**ales sunt
multi qui alios pascent cibis corporali
bus. et tamen vescunt eorum carnibus.
Prouer. xxxiii. **N**oli esse in comestato
nibus eoz. qui carnes ad vescendum offer
ferunt. **G**lo. **C**arnes ad vescendum offer
re est in collocutione vicissim vicia. **P**xi
moz dicere. **Gal. v. 15.** si inuicem mor
detis et comeditis etc. **I**lle mordet. ille come
tem accipit et partez relinquit. ille reliquz
dit q accipit qd sibi sufficit. et reliquz
dimittit. ille consumit qui nihil relinquit.
Pharisei ergo xpm aliquando morde
bant. ipm in aliquo laudando et in ali
quo reprehendendo. iuxta illud. **Ma. ix.**
Guare cum publicanis et peccatoribus ma
ducac magister vester et bibit. **I**n hoc
qd magistz eum vocant laudant eum.
sed in hoc eum reprehendunt qd eoz pec
catoribus manducabat. **A**liquando ip
sum manducabat eius opa pueredo.
ex eo qd in sabbato ea faciebat. **Jo. ix.**
No est hic homo a deo qui sabbatu
no custodit. **A**liquando ipm consumel
bant. totam vitam suam condemnando.
Ma. xi. Ecce homo vorax et potator
vini et peccatorum et publicanoz amicus.
Sunt etiam multi qui alios in parte lau
dant. et parte vituperant. isti mordent.
Ali sunt qui omnia bona opa in alius
puerit. isti comedunt. **A**li sunt qui et

Opa iudicant et intentōnem condēnāt.
Isti consumunt. Secundo eoz malicia
in hoc erat q̄ tacebant cum em domi
nus eos interrogaret. Si licz sabbato
curare ip̄i tacuerunt. qz sicut dicit Be
da quicquid dixissent extra se dictum
fuisse. Nam si licet curare quare xpm
observant. Si nō licz quare pecora cu
rant. q̄ igit tacebant cum eos dñs in
terrogaret. ex āgustia procedebat. Tz
notandum q̄ aliquādo bonum est ta
cere. aliquādo bonuz respondere. Bo
num quidem est tacere aut propter sapi
entiam. Eccl. xx. Est tacens qui inveni
tur sapiens. et est tacens sciens tempus
apti temporis. Aliquādo tacent rōne
ignorantie. Ibidem. Est tacens nō ha
bens sensum loquendi. aliquādo rōne
patientie psal. Posui ori meo cus. duz
confi. pec. adu. me. Aliquādo vero bo
num est respondere. Prouer. xxvi. Ref
ponde stulto iuxta stulticiam suaz. ne
sibi sapiens videat. Et dicit tamē ibi.
De respondeas stulto iuxta suā
stulticiam. ne efficiaris ei similis. Nō ē
em stulto respondēdum stulte. et impa
tenter. sed discrete et sapienter. Vnd ēt
philosophi aliquādo maledicētibus
respondēbant. sed sapienter. Senocra
tes em cuidam maledicenti ait. Ut tua
lingua domina tua. sic ego aurium me
arum domiuus sum. Antisthenes etiam
cuidam dicenti. homines de te male lo
quuntur ait. superioris est hoc pati.
inferioris dicere. Scenophon cuidam
maledicētī ait. tu didicisti male dicere.
ego teste conscientia. didici maledicta d
tēnere. Tercio malicia eoz in hoc erat.
q̄ plus de animalibus q̄ de animabz
curabant. qd̄ notat cum dicitur. Cuiz
bestrum asinus aut bos in puteum ca

dit. Sic etiam sunt multi prelati. qui de
minimis habent curaz magnā. de mag
nis paruam ul' nullam. Job. Passus ē
damna rerum mortem filioz. corpis
cruciatum. et tamen nō sci. uesti. s. nisi i
mor. filioz. Nam in dāno reruz osten
dit patiētiam dicens. Dominus dedit
dñs abstulit. et c. In cruciatu corporis
ostendit non tantum patiētiam. sed et
humilitatem magnam. Vnde dicit de qd̄
testa saniem radebat sedens in sterqui
linio. In morte autem filioz ostendit
magnam tristitiam. Sed plati plus cu
rant de decimaz subtractōne et iniuri
arum irrogatōne. q̄ de subditoz pdi
tōne. Crisost. Si populus decimas nō
obtulerit murmurāt omnes. sed si po
puluz peccātem viderit. nemo murmu
rat contra eos. Omnes de honore suo
solliciti sunt. de honore autez dei nullz
ber. Cadit asinus et est qui subleuz. pe
rit anima et nō est qui recogitet. Secdo
ex parte idropici fuit magna miseria.
Idropicus secundum Beclam tres hēt
miserias. que etiam tangunt in Glosa
scz inflatōnem uentris. ardorem sitis.
et exal atōnem fetoris. Primo igit hz
inflatōnem uentris. p quā intelligitur
supbia. Sapien. iiii. Disrumpit illos i
flatos sine voce scz excusatōnis. vel de
pcatōnis. et dicit disrumpet. i. in diuer
sis partibus rumpz. Nam a superiori
rumpet eos malleus diuine sententie. q̄
dicit adat. xv. Discedite a me maledi
cti. et c. Hiero. xxiii. Nōne uerba mea
quasi malleus conterens petras. Ab in
feriori malleus voracis gebenne. Job
xxxi. Ignis est usqz ad cōsummatōnē
deuorans et c. Ab inferiori malleus re
mordentis conscientie. Psal. ultri. Ver
mis eoz nō moriet. Ab exteriori mal

lei percussiois diabolice. **Prover. x.** Parata sunt peccatoribus indicia et mallei percipientes stultorum corporibus. **Nimis** igitur est durus qui non frangitur in ostensione ratione istorum malleorum. **Aug.** De miserabilis duricia ad quam constringenda leues sunt grandes mallei. **7o** insensibilis corporis ad quem excitandum obtusi sunt tam acuti aculei. **o** letalis sopor ad quem excitandum raucum est tam terribile tonitruum. **Secundo** idropicus habet ardorem sitis per quam intelligitur auaricia. **Auarus** enim tam ardentem sitit pecuniam quam quanto plus bibit tanto plus bibere cupit. **Jo. iiii.** Omnis qui biberit ex aqua hac sitiet iterum. **Poeta.** Sic quibus intumuit uenter suffusus ab unda. **Quo** plus sunt pote plus sitiunt aquae. **Tam** ardeat sitit. **7o** aqua turbida uel furtiua id est pecunia iniuste acquisita dulcis sibi sapit. **Hier. ii.** Quid tibi vis in uia egypti ut bibas aquam turbidam. **Pro uerbi. ix.** Aquae furtiuae dulciores sunt. **Tam** ardentem sitit quam etiam sanguinem pauperum bibit. **Ecccl. xxxiii.** Pannis egentium uita pauperis est qui defraudat eum homo sanguinis est. **Tercio** idropicus patitur exalationem fetoris per quam intelligitur luxuria que fetet coram deo. **Joel. ii.** Ascendit fetor eius et ascendet putredo eius quia superbe egit. **Gen. xviii.** Clamor sodomorum et gomorreorum multiplicatus est et peccatum eorum aggrauatum est nimis. **Ille** autem clamor non est nisi peccati fetor. **Est** autem fetor tolerabilis quando tamen ex una re fetida causatur uel si ex diuersis rebus tamen leuis est fetor uel si est grauis tamen cito deficit. **Quando** uero causatur ex diuersis rebus fetidus. **Et** est fetor grauis et diuturnus tunc est intolerabilis. **7o**

tor igitur illorum causatur ex multis peccatis ideo dicitur **Clamor** eorum multiplicatus est. **Erat** grauis ideo subditur et peccatum eorum aggrauatum est. **Erat** nimis id est diuturnus ideo dicitur nimis. **Talis** fetor deum de celo descendere fecit. ideo subditur. **Descendam** et uidebo et cetera. **Tanquam** si aliquis diceret. **Recessi** de domo mea propter fetorem quem sentiebam. **7o** fetor etiam hodie in mundo est qui quidem causatur ex multis peccatis. **Psal. iiii.** **Mal** ledictum et mendacium et homicidium furtum et adulterium inuolauerunt. **Cau** satur etiam ex corporibus per luxurias putridis. **Psal. xxxiii.** De cadaveribus eorum ascendit fetor. **Est** etiam diuturnus quia usque ad mortem in inuidicis perseverant. **Joel. i.** Computruerunt inimenta in stercore suo. **Iumenta** quidem in stercore suo putrescere est carnales homines in fetore luxurie uitam finire. **Tercio** ex parte christi fuit magna misericordia quod notatur cum dicitur. **7o** peccatum enim apprehendit sanauit eum ac dimisit ubi ostenditur triplex effectus misericordie. **Primus** est quia ipsum apprehendit peccator enim est in faucibus diaboli. **secundo** tunc dominus ipsum apprehendit quando de faucibus eum trahit. **Job. xxi.** **Co** terebam molas iniqui et de dentibus illius aufereram pedem. **Et** istud diabolus fit per contritionem. **Maxilla** enim diaboli est perforata et ideo peccator quando contritus est perforatur. **Gregorius** super illud **Job. xi.** Armilla perforabit maxillas eius. **Quis** ore illius semel rapit maxillam eius euaderet si perforata non esset. **Secundus** effectus est quia ipsum apprehensum sanauit et hoc fit per confessionem in qua sanantur uulnera peccatorum. **Diere. xxx.** **Ob**ducit cicatrice

et sanabo te a vulneribus tuis. **Tercio**
effectus est quia sanatum dimisit. et hoc
fit per satisfactionem. **Da. xviii.** Miser
tus dominus serui illius dimisit eum et
debitum dimisit ei. **Nō** sufficit autem
quod quis peccata dimittat. nisi cum hoc per
conuersionem et confessionem et satisfactionem
ea deleat. sicut ostendit **Grego-**
in pastoralibus per tria exempla. **Primo**
est. quia si quis litteras vel aliquod
instrumentum falsum scribit. nō sufficit
quod ulterius nō scribat nisi etiam quod
male scripsit deleat. **Peccata** nostra omnia
scripta sunt. **Hiere. xvii.** **Peccatum** Iuda
scriptum est stilo ferreo. in ungue adamā
tino. **Nō** sufficit ergo ut quis dimittat
peccata. nisi quod et male fecit per contritionem
in lacrimis deleat. **psal.** Lauabo
per singulas noctes lectum. **et** **Secundū**
exemplum est. quia si quis alicui blasphemias
dixerit nō sufficit. quod ulterius
nō dicat. nisi de his que male dixit peniteat.
Peccator deum blasphemat. **Rō.**
ii. Nomen dei per vos blasphemat iter
gētes. **Nō** sufficit igitur ut a talibus blasphemias
desistat. nisi de his que fecit se
in confessione culpabilem recognoscat.
Prover. xvii. **Iustus** prior accusator
est sui. **Tercium** exemplum est. quod debitor
nō absoluit a debitis que contraxit
pro eo quod alia nō multiplicat nisi ea
que contraxit persoluat. quando peccamus
debitores domini sumus. **De** his autem
debitis absoluti non sumus. pro eo quod
alia nō supradimus. nisi de illis digne
deo satisfaciamus. **Ad Rō. iiii.** **Et** autem
qui operatur merces nō imputat secundū
gratiam sed secundū debitum.

Sermo secundus unde supra.

Ecce homo quidam ydropicus
erat ante illū et sicut dicit **Be-**
da. **Ydrops** est morbus ab
aquofo humore vocabulum trahens.
Grece enim ydor aqua latine vocatur. **Cui**
propriū est quāto magis habundat hu-
more inordinato. tanto amplius sicut.
Per ydropicum igitur intelligere possu-
mus sitim siue appetitum deliciarū ho-
norum. maxime autem diuitiarum. **Et**
primo videamus qualiter hec tria aua-
rum significet. **Sicut** enim dicit **Proue-**
xxv. **Tria** sunt insaturabilia. scilicet in-
fernus. et os vulue. vel secundum aliam litteram
amor mulieris. et terra sitiens. **Per** in-
fernū intelligit superbiam. cum quia pro-
pter superbiam angelorum primo fuit factus.
cum quia a superbis angelis primo fuit
possessus. cum quia primū peccatum ibi
punitur fuit scilicet superbia. et ideo infernus
est proprius locus superborum. sicut infer-
nus nō satiat animas. sic nec superbi
honoribus. **Per** amorem mulieris. in-
telligit carnalis concupiscentia que nō
satiat. **Hiero.** **Libido** transacta semp-
sui relinquit putredinē vel penitudinē.
nunquam satiat et extincta reaccendit. usu
crescit nec rationi per impetu deducitur.
Per terram sitiētem intelligit auaricia.
quia sicut illa nō satiat aqua. sic nec a-
uarus pecunia. **Eccē. v.** **Auarus** nō im-
plebitur pecunia. **In** morte autem osten-
ditur quod sitis eorum sit uana et nocua. et
mortifero potu extinguenda. **Est** enim
vana. quia omnia huius mundi in mor-
te euanescent. hoc patet in morte **Alexan-**
dri. qui cum fuisset totius mundi dominus.
cupidus et luxuriosus. et eius ossa in va-
se aureo fuissent recondita. illuc philo-
sophi et diuersis mundi partibus con-
uenerunt. **Unus** igitur volens ostendere

suum dominum inuani fuisse aut **Theri**
isti nō sufficiebat totus mundus. **ho**
die septem pedum sepultura est contē/
tus. **Alius** volens ostendere vanum eē
aurum et argentum congregare ait. **Theri**
iste faciebat thesaurum de auro. **ho**
die aurum thesaurum facit de seipo.
Alius volens ostendere vanuz esse cor
pus nutrire deliciis dixit. **Theri** iste cor
pus suum diuersis nutrebat deliciis.
hodie comedit a vermibus infinitis.
Secūdo ista sitis est nociua. Nam illi
qui sunt in magnis honoribz humiliā
tur usqz ad infimam deiectionem. **hoc**
p3 in primo āgelo. de quo dicit **Isa.**
xlii. **Detracta** est ad inferos superbia
tua. concidit cadauer tuum. **subtus** te
sternet tinea. et operimētum tuum erūt
uermes. **Suomō** cecidisti de celo luci
fer qui mane oriebaris. **Corruisti** i ter
ram qz vulnerabas gentes qui dicebas
in corde tuo. **In** celo conscendā tē. **Et**
sequit. **Verūtamen** ad infernum detra
heris. **Sic** illi qui fuerunt in magnis
diuitiis deuenerūt usqz ad ultimā pau
pratē. sicut p3 **Lu. xii.** **In** illo diuite
qui volebat destruere horrea sua. et fa
cere maiora. **illi** qui pascebant corpz
suū magnis deliciis deducēt usqz ad
extremam esuriem. sicut patz **Lu. xvi.**
In diuite epulōe qui habere nō potu
it guttam aque. **Tercio** ista sitis in in
ferno potu mortifero extinguet. **Naz**
supi et tyranni bibent sibi sanguinē hu
manum. qui scz de suis et alioz corpo
ribus sicut **Apo. xvi.** **Sanguinem** san
ctorum effuderunt. et sanguinem eis de
disti bibere ut digni sunt. **Legit** in cro
nicis. **qz** **Theodora** regina cum cepisset
Pyrum regem p̄sarum. caput eius am
putari fecit. et in v̄rem plenum sangui

nem immerisit. dicens. **Sanguinez** sitisti.
sanguinez bibe. **Sic** supbis et tyrānis di
cetur. ut sanguinem bibant quē sicerit
Auari em̄ ibi bibent aurum liquefactū
Unde refert quidam philosophus. **qz**
Deo impator uisus est in auro lique
facto se apud inferos balneare. et cum
vidisset cuneum aduocatoz dixit eis
Venite venale genus hominū. et cum
balneamini hic. quia vobis partē op
timam reseruauit. **Luxuriosi** ibi bibent
fel draconum tanqz vinum rubrum. et
venenum aspidum tanqz vinum albu.
Deut. xxxiii. **Fel** draconum vinum eo
rum. et venenum aspidum in sa. **Suod**
qdem vinum miscebunt effusione ppe
tua lacrimaz. ita qz toti ebri erāt. **Isa.**
xvi. **Inebriabo** te lacrima mea. **tuocat**
autem deus lacrimas ipoz suas. quia
eius iusticia puocat eas. **In** seruis autē
dei aqua sancti spūs istam triplicem si
tim extinguit. **Aug.** **Gui** biberit de flu
uio paradisi cuius gutta maior est oc
ceano. restat ut in eo sitis huius mūdi
penitus extincta sit. **In** **Paulo** em̄ ext
inxit omnem supbiam. quia qui pri
dicebat Saulus a Saule rege supbo.
postea dicitur est **Paulus** quasi paru
lus. qui prius erat lupus postea factus
est agnus. qui prius sanctos in carce
rem traheret. postea pro sanctis car
ceri et morti se exponebat. **In** apostol
et **Cacheo** extinxit omnē auaricia. **Nā**
apostoli reliquerunt habita et nō desi
derauerunt habenda. **Cacheus** largus
est ppria et restituit aliena. **In** **Mag**
dalena extinxit omnē luxuria. hoc patz
et in quadam vanissima muliere. **De** q
legit in vita patrū. qz cum p ciuitatez
quadam cum nimia ambitōne proce
deret. quidam sanctus ep̄s eam videns.

ad terrā prostravit se. et amarissime fle
re cepit. ex eo quod illa plus erat sollicita
placere mūdo quā ipse deo. et cum pro il
la orasset. visum est sibi quod quedam cor
nicula nigerrima ad eum uenit. quā ille
accipiens in aquas dimerfit. et mox in
colubam candidam conuersa fuit. Se
quenti igitur die illa lacrimis resoluta
ad pedes eius prostravit. et que prius pec
cando nigerrima fuit. postmodum in
lacrimis baptizata. tota facta est cādi
da. Quis qualiter per ydropisiz intelligi
tur sitis diuitiarum. deliciarum. et bono
rum. videndum est qualiter spiritualiter
ydropisiz signat avarum. Circa quod
notandum. quod inter prodigum et avarum.
et cupidum differentia est. Prodigus
est in exponendo. qui omnia sua distri
pat et consumit. iste habet manus pro
uatas qui nihil retinere scit. sed in epul
is et luxuriis omnia consumit. Jac. v. Epu
lati estis et in luxuriis enutristis corda
vestra. prius dicit epulati et postea di
xit luxuriari. quia sicut dicit Hieroni.
Dentes mero estuans cito despumat in
libidinem. et subdit. Enutristis corda
vestra. Quidam enim enutriunt corda qu
se habent in mundas cogitationes. Qui
dam ora qui habent lasciuas locutio
nes. Quidam corpora qui exercēt libi
dinosas operationes. Nō debemus igitur
nec corda. nec corpora in luxuriis
enutrire. sed potius effugere. i. Coz. vi.
Fugite fornicationem. Luxuria enim me
luis vincit fuga quā resistētia. Unde di
citur in poligrate. Julius cesar aiebat.
in bello corpora gladius. in pace volu
ptate vulnerari. Et subdit. Senferat
genium triumphator voluptatē nullo
modo tam facile superari quā fuga. eo quod
ipm qui gentes de muerat. ueneris nexi

buis inmodauit mulier impudica. Qua
rus est in retinendo. qui scilicet omnia reti
net et nihil comunicat. iste habet manus
contractas. Eccl. xi. Est qui locupleta
tur peccando. et peccando manducando. et di
cit. Nunc manducando de bonis meis
solus. immo etiam aliqui in tñ sunt a
uari. quod nec manducare audent. Ambro
sus in li. de uinea naburthe. Noui ego
diuitem qui nolebat obstinatum aperire
horreum. ne quid de condito minueret.
Panis unius diei deputabat qui famez
vix satiare possit. comperi et mea fide
si quando ouum esset appositum con
queri. si quando ouum fractum esset quod
pullus esset occisus. Cupidus est in ac
quendo. qui scilicet nimis ardentem cupit.
iste habet manus aptas. quod ab omnibus
vult accipere et omnes expoliare. cui tñ
dicitur. Eccl. iiii. Nō sit porrecta manus
tua ad accipiendum. et ad dandum col
lecta. talis patitur famem canina. ps. Fa
mem patientem ut canes. Cams enim cum
videt aliquem os corrodētem contra eum
latrat. nisi sibi illud prouiciat. et postquam
habuerit illud. dimittit eum donec ad
corrodendum ibi inuenit. Quo come
sto statim ad alia suspensus anhelat.
Sic sunt multi tyranni. qui contra subdi
tos inuadunt ut omnia sibi exponant.
et postquam exposuerunt totaliter eos ex
poliant. aut violenter. aut fraudulenter.
quibus spoliatis mox ad alios spolia
tos se ouertunt. Eccl. xii. Diues inius
te egit et fremet. pauper autem lesus tace
bat. Ecce comminatio. Deinde subditur.
Si habes conuiuet tecum et euacuabit te.
Ecce euacuatio. Et subdit. Et confundet
te in cibis tuis. donec exinaniat te bis
et. Ecce iterata expoliatio. Patet igitur.
quod avarus siue cupidus. pecunia nō sa

tiat qd p quatuor exēpla ostendi p̄t
Primum est tale si aliquis vald̄ sitiret /
et tota aqua effūderet in dolio et nihil
in stomacho / ex hoc sitis eius nō extin
gueretur sed augmentaretur / **C**upiditas a
uari est quedam sitis eius / **S**itis aque
sunt ip̄e diuitie / sed ista sitis sedari nō
potest / quia cupiditas est in anima / et
diuitie ponunt in archa / **Jo. iiii.** **D**is
qui biberit ex hac aqua sitiet iterum.
Secundum exēplum est tale. **S**i cēt ali
quis magnus ignis / quāto plus ligna
ibi ponunt / tanto magis inflāmur /
et quāto magis diminuunt / tanto ma
gis remittit / **C**upiditas auari est qdā
ignis / cuius ligna sunt ip̄e diuitie / et to
igit̄ amplius diuitie multiplicant / tan
to magis cupiditas auget / et quāto pl̄
diminuunt / tanto plus dimittit / **Eccl̄.**
xxviii. **S**ecūduz ligna siluaz sic ignis
exardescet. **Greg. in moꝝ.** **A**uaricia de
sideratis rebus nō extinguit / sed auge
tur / **N**am more ignis cum ligna q̄ cō
sumit exceptit excrescit. **T**ercium exem
plum est tale / si quis vellet implere situ
lam sapientia stultus esset / quia sapien
tia cum situla nullam habz cōueniētiā /
quia sapientia est res spūalis / et situla /
res materiales / **E**odem modo stultus
est q̄ vult implere animā pecunia / cum
nullam adinuicem cōuenientiam habe
ant / quia anima est res spūalis / et pecu
nia res materialis / **S**ed anima impleri
potest sapientia et archa pecunia / et tūc
bene cōueniunt. **ii. Coꝝ. vi.** **E**ius autē
consensu templo dei cum ydolo / **T**em
plum dei ē anima. **ii. ad Coꝝ. v.** **V**os
estis templum dei viui. **Y**dolū auari
est nūmus. **Col. iii.** **A**uaricia q̄ ē ydo
loruz seruit / **I**sta igit̄ duo scz anima
que est templum dei. et nūmz qui est

ydolum auari conuenire nō possunt.
Quartū est exēpluz tale. **S**i quis velz
implere horreuz amplissimū cum vno
grano milii stultus essz / **A**mplissimum
horreum est anime appetitus. cui totū
mundus est angustus / et velut granum
mili reputatus. **S**i em̄ totum mūdum
possideret. adhuc alium mūdum pee
ret / quo habito adhuc alium affecta /
ret / et sic quasi in infinitū appetitus se
extenderet. **S**olus igit̄ deus qui est ma
ior omni anime appetitu / ip̄m appetitū
implere potest. **Aug. in li. cōfessionum**
Fecisti nos domine ad te et ingētū est
cor nostrum. nisi req̄scat in te. **E**t oīs
repletio que deus mens nō est. egestas
mibi est. **p̄s.** **S**ui replet in bonis desō
rium tuū.

Sermo tercius
Quom vocatus fueris ad nupti
as etc. **M**agister humilitatis se
pe nos ad humilitatez reducit.
Vnde hic ostendit q̄ nullus potest ue
nire ad nuptias eterne felicitat / nisi dis
cumbat in loco nouissimo humilitatis.
Sui em̄ vult discumbere in loco celsi /
tudinis / dat locum illi qui discubuit ī
loco humiliatōnis. **N**am lucifer posu
it se in loco primo. **I**ō dedit locū xp̄o
qui posuit se in loco nouissimo. **E**ua
posuit se in loco alto. et ideo dedit lo
cum virgini que se posuit in loco inf
mo. **D**ues sedit ī loco purpureo. **d**eo
dedit locum **L**azaro sedenti in sterquil
nio. ideo dicit dominus **C**um vocatus
fueris ad nup. nō discubas in primo lo
co etc. **V**bi duo videnda sunt. **P**rimo
que sunt ip̄e nuptie. **S**ecundo que sit
via ueniendi ad istas nuptias. **C**irca
primum notādum / q̄ sunt quedā nup
tie spūales / et quedāz celestes. **S**pūales

sunt quas fecit deus in pñti cū anima
in thalamo conscientie/de quibus dici
tur Apo. xix. Venerunt nuptie agni et
uxoris eius pparauit se. In hoc q̄ di
cit uxor agni. notat felix cōiunctio. in
hoc q̄ dicit pparauit se. notat pream
bula dispositio. In hoc q̄ dicit nup/
tie notat festina epulatio. Cōiunctio
autem anime cum xpo fit p fidez ⁊ di
lectōnem. ex qua cōiunctōne uenit tri/
plex bonum. scz fidei. prolis ⁊ sacramē
ti. Bonum fidei est ne dyaboluz adul
terum suscipiat. lectus em̄ nostre osci
entia est angustus. ⁊ ideo de ⁊ dyabo
lus ibi nō possunt requiescere. ⁊ palliū
nostri amoris est breue. ⁊ ideo de ⁊ et
mundum nō pōt coopire. Psā. xxviii.
Coangustatum est stratum ita ut alter
decidat ⁊ pallium breue utriūq̄ coopi
re nō potest. sec̄ de multis dicit. Psā.
lvii. Juxta me discoopuisti te. i. o sen
sum tuum ⁊ suscepisti adulteruz. Secū
do debet ibi esse bonum prolis. ut scz
sponsa xpi p bona opa se exerceat. i.
Chi. ii. Saluabit̄ autem mulier p filio
rum generatōnem. i. bonoz operum p
ductōnem. Aug. ad pbā. Nec est uberi
or fecundiorq̄ fertilitas. nō ventre gra
uescere nō lactescere pectore. sed corde
candescere. nō vlcibus terram sed cel
lum orōnibus pturire. Tercō ibi debz
esse bonuz sacramēti ut inter sponsum
⁊ sponsam diuisio nunq̄ fiat. Sicut ei
in m̄rimonio corporali ē triplex vniō.
Una sc̄dm cōsensum animoz. ⁊ Alia se
cundum pmixtionem corpoꝝ. ⁊ Tercia
p indiuiduam cohabitātōnem ambo
ruz. sic ⁊ in isto m̄rimonio spūali. xps
nobis copulatus est p caritatem. Die
remie. xxxi. In caritate ppetua dilexi
te ⁊ p nature cōformitatez. Debre. ii.

Husq̄ em̄q̄ angelos apprehendit. sed
femen Abrahę. Et per inseparabilitatez.
ada. vlti. Ecce ego vobiscum sum om̄i
bus diebus. Secūdo debz esse pream
bula dispositio. Idō dicit. pparauit
se. ⁊ c. Ista autem pparatio in tribus
consistit. Iste em̄ sponsus vult habere spō
sam pulchram. ps. Concupiscet rex de
corem tuum. sponsam pacificaz. quia
sicut dicit. Prouer. xxi. Delins est se
dere in angulo domatis. q̄ cum mulie
re litigiosa in domo cōmuni. Iste liti
giosi sunt supbi. Prouerbi. xiii. Inter
supbos semp iurgia sunt. etiam habere
sponsam totaliter amori suo intentaz.
Sicut ⁊ ipse sibi intendit. Can. ii. Dilec
tus meus mihi ⁊ ego illi. Sponsa igit̄
ul̄ que nō est p̄bra p conscientie pu
ritatem. ul̄ nō est pacifica p humilita
tem. ul̄ nō est sibi intenta p caritatem.
ad eiꝝ nuptias nō meret̄ admitti. Idō
fatue virgines nō sunt admisse. qz nō
habuerunt olium. i. nitorem ⁊ suauita
tem conscientie. ut habet. Mat. xxv.
Illi qui nolunt sedere in loco nouissi
mo. sed in primo loco supbie. expellun
tur cum ruboꝝ ut dicit̄ hic. Illi qui nō
habent vestem nuptialem. i. dei ⁊ pxi
mi caritatem. similr de nuptiis expellū
tur. sicut pꝝ. Mat. xxii. Tercio in isto
m̄rimonio spūali est festina epulatio.
Idō dicit̄ Venerunt nuptie agni. Et
ista epulatio hz fieri p gratiaz. isto tō
cibo gratie nō pascunt̄ nisi illi qui ha
bent tria p̄dicta. qui scz sunt puritate
nitidi. corde trāquilli. ⁊ amore celestū
audi. Hinc est q̄ filii israhel nō potue
runt recupe manna nisi prius exirent d
egipto. ⁊ nisi prius transirent p mare e
gipti. ⁊ nisi prius deficeret eis farina
egipti. Sui igit̄ vult pasci manna de

vine gratie/opz q̄ sit puritate nitidus /
⁊ hoc est exire de egipto / ⁊ de tenebro
sitate peccati. **D**eus em̄ nō pascit ani /
mam tenebrosam / v̄l nigram sed purā
⁊ candidā. **U**nde sup̄ illud psal. **P**ul
coruoz inuocantib⁹ eum. **D**ixit Remi
gius / q̄ quādiu pulli coruoz habent
plumas albas / a coruis parentib⁹ tāq̄
degeneres relinquunt / ⁊ rore celesti pas
cunt. **C**um autem eoz plume nigresce
re ceperint / tunc a coruis cadaueribus
nutriunt. **E**odem modo deus animā
que habz mundiciāz conscientie pascit
rore gratie / que autem habz nigredinē
pctōrum pascit a demonibus cadaue
ribus immundiciāz. **S**ecūdo oz q̄ sit
mēte tranquillus / hoc est transire ma
re egipti. **D**are em̄ semp est in motu / ⁊
signat illos qui diuersis anxietatibus
⁊ turbatōnibus cōmouent. **P**sa. lviij.
Cor impu quasi mare feruens / quod q̄
escere nō potest. **I**n cordibus igit̄ tali
um deus p̄ gratiam habitare non pōt /
qđ signatū est. iij. Regū. xix. **E**cce dñs
transit / ⁊ spūs grandis ⁊ fortis subuer
tens montes ⁊ conterens petras añ do
minum / nō in spū dominus / n̄ post spi
ritum cōmotio / nō in cōmotōne dñs / ⁊
post cōmotōem ignis / nō in igne do
minus. **E**t post ignem sibilus aure te
nuis / ubi dominus. **N**ō est dominus in
spū subuertente / nec in cōmotōne p̄stre
pente / nec in igne exurente / sed in sibulo
demulcente. **T**ria em̄ sunt que faciunt
cor inquietum scz supbia / ⁊ ista est spi
ritus grandis ⁊ fortis / subuertēs mon
tes ⁊ conterens petras. **S**cđm est auari
cia / ⁊ ista est cōmotio / que mentem sol
licitudinibus inquietat. **T**ercium ē ira
cundia / ⁊ ista est ignis. **D**eus igit̄ nō ē
in cord supbo / nec auaro / nec iracundo

sed in corde humili / ubi ē sibilus aure
tenuis. **S**ibilus habz demulcere. **A**ura
habz refrigerare / sed aura tenuis habz
allemiare. **P**er sibilum igit̄ intelligitur
humilitas / quia sibil⁹ equos mitigat
⁊ catulos instigat. **S**ic humilitas irri
tes elatas tranquillat / ⁊ demones irri
tat. **P**er auraz significat mansuetudo
que ignem iracundie refrigerat ⁊ extin
guit. **P**er auraz tenuem significat pau
peras / q̄ animam alleuiat ab onerib⁹
sollicitudinū. **D**eus igit̄ habitat ubi ē
sibil⁹ aure tenuis / i. ubi inuenit. **T**ercō
lem mansuetudinē / ⁊ pauperem. **T**ercō
oz q̄ sit celestis amoris audis / ⁊ hoc
est abicere farinam egipti. **Q**ui enim
homo delectat̄ circa mūdā nō pōt
amare celestia. **F**arina inquātum ē fari
na est alba / sed inquātum ē farina egipti
est tenebrosa / quia delectatio mūdi
videt̄ esse pulchra / sed tamen mētez fa
rit obscuram. **L**egit̄ de naturis auum
q̄ aquila pullos quos ad terras abicit /
cere conspicit / tāq̄ degeneres abicit /
quos vero ad celuz tāq̄ proprios nu
trit / quia deus cibo gratie sue nō cibet
illos / quos vidz / amare terrena / q̄ quos
videt desiderare celestia. **B**er. **D**elicta
est diuina consolatio / ⁊ nō clat̄ admitt
tentibus alienam. **S**ecūdo sunt nuptie
celestes de quib⁹ dicit̄ Apoc. xix. **P**ea
ti qui ad cenam nuptiarum agni voca
ti sunt. **N**ille autem nuptie sunt relectio
visionis diuine / ubi erit plena satietas /
ideo dicit̄ nuptie. **I**n nuptiis em̄ osue
uerūt omnia habz dare / erit dulcis aut
ditas / ideo dicit̄ agni / qui habz carnes
delectabiles. **E**rit eterna saturitas / ideo
dicit̄ cena / quia nullum aliud cōuiuiz
illi succedet / saturitas autem parit fasti
dium / fames siue auicitas habz penā.

dubitatio ne alimenta deficient habet
timorem / ideo dominus posuit famē
sue auiditatem in satietate / ne satietas
faciat fastidium / posuit satietatez i fa-
me / ne fames habeat penam / Posuit se-
curitatem in utroq; ne dubitatio habe-
at timorem / Ecc̄l. xxiii. Qui edunt me-
ecce satietas / adhuc esurient. ecce auidi-
tas. qui audit me nō confundet. ecce se-
curitas. Secundo videnduz est que sit
via venedi ad istas nuptias / et dicen-
duz qd est humilitas / qd notat vade et
recumbe i nouissimo loco / Humilitas
em meret gratiam / qd est venire ad nu-
ptias spūales / meret et gloriam quod
est venire ad nuptias celestes / quāto eī
aliquis humilior / tanto in gratia et in
gloria erit maior / In hoc p quatuor exē-
pla ostendi potest. Primum est in pu-
pilla / quia sicut dicit Grego. Pupilla
quāto ē nigrior tanto lucidior / sic hō
quāto magis nigrescit in oīpectu sui /
tanto lucidior erit in cōspectu dei / Et
hic p gratiam et in futuro p gloriam.
Secūdu est in candelā que q̄to plus
inclinat tāto maiori luce pfundit / Sic
homo quāto magis p humilitatem in-
clinat tāto maiori lumine gratie et gl'e
replet / Terciu est in aqua / que quāto
magis descendit deorsum / tāto magis
ascendit sursum / Sic et homo q̄to ma-
gis descendit humiliando seipm / tāto
plus ascendit ad deuz / Aug. Descēdite
ut ascendatis ad deum / cecidistis enim
ascendendo contra ipm. Quartum est
in corde / Animalia em hntia cor mag-
num in quātitate sunt timida / sicut pz
in ceruo et asino / habentia cor medio-
cre sunt audacia / sicut pz in cane / habē-
tia paruum sunt audacissima / sicut pz
in leone / Quidem em qd ignis magna

domum paruz calefacit / mediocrē ma-
gis / paruum maxime / Sic et accidit de
spū et calore in magno et mediocri et p-
uo cord / Sic igit q̄to est minus in q̄-
tate tanto est fortius in virtute / Sic
et homo quāto fuit humilior tanto in
gratia et gloria erit sublimior .

Dominica decima octava .

Sermo primus .

Audientes pharisei qd ihesus
silentiuz imposuisset saduceis
cōuenerunt in vnum . 7c. Pa-
xxii. Sicut dicit in historia scol. Tres
secte erāt inter iudeos ab aliis differē-
tes / scz pharisei / saducei / et essei / Pharisei
ab aliis erant diuisi / quāto ad habi-
tū / quia in fronte et in brachijs cartas
in quibus decalogus erat scrip̄is por-
tabāt / que phylacteria dicebant / a phi-
laxe qd est seruare et thoat qd sonat le-
gem / Pharisei habebant etiam in fimbrijs pal-
liorum spinas alligatas / quibus punc-
ti duz incederēt mandatoz dei memo-
res fierēt / et quia sic ab aliis diuisi erāt
Pharisei a phares quod ē diuisio di-
cebant / Alii erāt saducei / quia ab aliis
differēbant quāto ad doctrinā / ipi
em resurrectōnez negabunt / animas cū
corpe interire credebant / quinq; libros
Moysi solūmodo recipiebant / Alii e-
rant essei / qui ab aliis differēbant in vi-
ta et modo viuēdi / quia fere monasticā
vitam ducebant / omnia vitabāt / omnia
in cōmuni habebant / de duabus autez
primis sectis mentio in isto euangelio
habet . Notādum igit qd i p̄nti euā-
gelio tres quēstiones ponunt / Prima
ē quā fecerunt saducei / Secunda ē quā
fecerunt pharisei / Tercia quā fecit xpc
Quēstio quā fecerūt saducei / et si hic to-
ta nō ponat / tamen hic tangit cū dicit

q̄ d̄iesus silentium imposuisset sadu/
ceis ip̄i em̄ saducei xp̄o volebant pro
bare p̄ mulierem ⁊ virum. resurrectōez
nō esse. quia si resurrectio fieret. tunc ta
lis mulier septem viros haberet. **Sed**
christus p̄ suam responsionem silentiū
eis imponebat. ⁊ tria determinabat.
Primo. quia in alia vita nulla erunt
coniugia. **Unde ait in resurrectōe neq̄**
nubēt neq̄ nubent. **Et rō huius reddi**
tur Luc. xx. Neq̄ em̄ ultra mori pote
runt. quia in hac vita multi moriunt̄.
ideo multi nascunt̄. **Si em̄ nullus mo**
reret. nō esset neceffe q̄ aliquis nasceret̄
Est em̄ humana generatio tāq̄ arbor.
Ecc̄. xiiii. Omnis caro sicut fenum ue
terascet. ⁊ sicut solum fructificans in
arbore viridi. alia generant̄ ⁊ alia dei
ciunt̄. sic generatio carnis ⁊ sanguinis.
alia finit̄ at alia nascit̄. **Est etiam sicut**
murus. **Unde dicit in quadam glosa**
in fine Ecc̄. In muro quādo fit. q̄daz
lapides latent isti ad exterius. p̄ducū
tur. quidam p̄minent isti ad interi⁹ re
ducunt̄. ⁊ sic tādem in muro om̄ia ade
quant̄. sic est ⁊ in mundo. **Nam latent**
homines anteq̄ nascant̄. prodeunt cū
nascunt̄. Homines orti suo tpe moriū
tur. ⁊ tādem om̄ia adequant̄. q̄z oēs
uno fine claudunt̄. **Secundo determi**
nauit q̄ homines erunt angelis similes.
⁊ etiam equales. **Unde subdit. sed sūt**
sicut angeli dei in celo. Luce. xx. **Equa**
les em̄ angelis sunt. ⁊ Homines enim
respectu āgeloz possunt dici minores.
equales ⁊ maiores. **Minores inquātū**
adhuc sunt in carne mortali. **Nam sic**
dicit Aug. **Sicut aurum corruptuz me**
lius est q̄ argentuz incorruptū. ⁊ argē
tum corruptum. melius q̄m plūbz in
corruptum. Sic ⁊ corruptus quilibet

spūs melior est q̄ incorruptum corp⁹
quādiu autem sumus in carne corrup/
tibili. angeli nobis cōpatiunt̄ ⁊ nobis
ministrant̄. post resurrectōem autem
homines angelis erunt equales in offi
cio laudandi. quia in laudando deuz
angelis diuigent̄ ps̄. **Puerunt p̄ci**
pes cōiuncti ps̄allētibz Job. xxiiii.
Ubi eras cum me laudaret̄ astra ma
rutina. i. angeli. Et iubilaret̄ omnes fi
lii dei. i. sancti. **Erunt autem homines**
angelis maiores inquātum habebunt
deum tanq̄ fratrem suum. angeli uero
tanq̄m dominū suum. Et inquātū be
atitudinez habebunt in visione huma
nitatis ⁊ in cōtemplatōe diuinitatis.
angeli uero tū in cōtemplatōe diu
nitatis. **Ad ista significanda quatuor**
legunt̄ de āgelis. quos Salomon in p̄
piciatorio fecit. Primo. q̄ erant de lig
nis oliuaz. Secundo. q̄ alas habebāt
expansas. ⁊ p̄ ista duo significabat̄ q̄ i
quātum homines sunt eis minores. et
corruptibiles sunt eis op̄assibiles. hoc
significat. q̄ erant de lignis oliuariū. et
q̄ parati sunt eis ministrare. hoc signi
ficat q̄ alas habebant expansas. Ter
cio legit̄ q̄ habebāt pedes obliquos ⁊
eleuatos. ad modum iubilātum. ad i
nuēduz q̄ sunt socii hominibz. ad lau
dādum deum. Quarto legit̄ q̄ uersis
vultibus mutuo se respiciebat̄. hoc sig
net̄ q̄ stupet ⁊ mirant̄ naturam huma
nam. cum diuina in unitate p̄sone esse
unitam. Tercio determinauit q̄ anime
post mortem corporis uiuunt. dicens.
Nō est deus mortuoz sed uiuētum.
⁊ istud etiam gētilis philosophi credi
derunt. Unde ait Aug. in li. de ci. dei.
Theobroz lecto. Platonis libro. ubi
de anime immortalitate disputauit. se

sc̄p̄itez dedit de muro / ut ex hac vita
migraret ad illam quam credebat esse
meliozem. Sicut at̄ hic dicit Glo. Pro
bando x̄ps eternitatez animaz conse
quenter p̄bat resurrectionē corporuz
que cum animabz bona vel mala gessē
runt. Secunda questio est quā fecerūt
pharisei x̄po. Nam multi cōuenerunt
sed vnus temptando quesuit / dicens.
Magister quod est mandatū magnū
in lege? Cris. Conuenerunt pharisei in
vnū ut multitudinē vincerent quem
rōne sup̄are nō poterant / a ueritate nu
dos se professi sunt / qui multitudine se
amauerunt. Dicebant em̄ apud se. vn̄
loquat̄ pro omnibus omnes loqua
mur p̄ vnū / ut si quidem vicerit. oēs
videamur vicisse. Si autem victus fu
erit v̄ solus videat̄ confusus. Idem.
Magister uocat cuius nō vult esse dis
cupulus. De magno mandato interro
gat qui nec minimum obseruat / ille dz
interrogare d̄ maiori iusticia qui iā mi
nora compleuit. Ad istam questionez
dominus respondit dicens. Diliges do
minum deum tuum sc̄dm Crisost. Nō
dicit time ul̄ cognosce. s̄ dilige. Time
re inquit ē seruoꝝ dilige filioꝝ. Sui
timet. penam euadit. mercedem iusticie
nō habz. Nō dixit. Et cognosce s̄ di
lige. Cognoscere inquit deum propriū
est nature humane. Diligere autem reli
giosi cordis ē recti. In hoc autem pre
cepto de dilectōne ostendit dominus
modum diligendi deum / et proximum.
cum dicit. Ex toto corde tuo. n̄. In
anima em̄ est memoria. intelligentia. et
uoluntas. sc̄dm igit̄ Aug. Debz diligi
deus ex toto corde. i. intellectu sine er
rore. Sed quia fides sine opibus mor
tua ē. Debz diligi ex tota anima. i. vo

luntate sine contradicōne. ut in p̄cep

tis dei voluntatem suam ponat. et ei p

opa nō contradicat. In his autem du

obus debz pseuerare. ideo subdit. Ex

tota mēte tua. i. memoria sine obliuio

ne sc̄dm Crisost. Deuz diligere ex toto

corde est. ut cor nostrum nō sit inclina

tum ad alicuius rei dilectōnem magis

q̄ dei. pro quāta em̄ parte inquit cor

tuum fuerit ad aliquaꝝ rem pro tanta

parte minus est ad deum. Diligere ex

tota anima est animum habere firmuz

in fide et ueritate. Sui ergo vult de do

cl̄bitare cepit ul̄ incantationes v̄ diui

nationes aliquid ualere crediderit. ille

nō in tota anima diligit deum. Dilige

re deum ex tota mēte est. ut omnes sen

sus vacent in obsequiū dei. v̄ subdit

Nam cuius intellectus deo ministrat

cuius sapientia deo uacat. cuius scien

tia circa deum est. cuiꝝ cogitatio ea q̄

dei sunt tractat. cuiꝝ memoria que bo

na sūt recordat. tota mente diligit deū.

Deinde ponit modum diligendi. p̄xi

mum cum ait. Et proximum tuum sic

teip̄m. Homo quadrupliciter debet se

ip̄m dilige. Primo ueraciter ut scilz

diligat se p̄pter uirtutem / quia bonus

est ul̄ ut bonus sit. eodem mō debz di

ligere proximum. Aug. de ci. dei. Sui

amat homines / aut quia sūt iusti. aut

ut iusti fiant amare debz. sic ei et seip̄m

amare debz. aut quia iustus est. aut ius

tus sit. Secundo ordinate. ut sc̄z nihil

diligat supra deum. aut contra deum.

sed diligat deum sup̄ omnia. et postea

animā suam. postea corpus suum. ulti

mo res exteriores. sic et proximum suū

debz dilige nō supra deum. aut oīra

deum. sed diligat deum sup̄ omnia. de

inde debz dilige in ip̄o bona sp̄ualia.

deinde bona corporis. deinde bona ex-
teriora. Can. iiii. Ordinauit in me cari-
tatem. Tercio efficaciter. homo em effi-
caciter se diligit. quia bona sibi procu-
rat et nocua deuicat. sic etiam debz di-
ligere. proximum. i. Jo. iiii. Non diligam9
uero nec lingua sed opere et ueritate.
Quarto pseueranter. nullo em tempo-
re homo desinit se amare. Eodem mo-
debz proximum diligere. i. tempore ps-
peritatis et aduersitatis. Prouer. xvii.
Omni tempore diligit qui amicus est
Tercia questio est qua fecit xps phari-
seis dicens. Quid uobis uidet de xpo
cuius filius est? Pharisei em credebant
xpm esse puram creaturam. Sed cum
Dauid uocet eum dominum suum. con-
stat eum esse maiorem. Ho autez eos re-
phendit qd filium Dauid eum credit.
Sed qd filium dei esse non credit. Hic
dic hic duas fuisse in xpo natiuitates.
scz temporalē secundum qua dicitur esse
filius Dauid. Et eternam scdm qua e
filius dei. xps em erat filius Dauid in
quatum de sua stirpe scdm carnez erat
natus. et erat dominus Dauid inquam
ab eterno patre fuit genitus. Uterqz ac
pater suus fuit mitis et mansuetus. De
Dauid dicit. Admemento domine Da-
uid. et omnis mansuetudinis etc. De deo
dicit in psal. Quonia tu domine sua-
uis et mitis es etc. Non est ergo mirum si
xps sic fuit mitis et mansuetus. qui pa-
tres habuit tam mansuetos. ideo uult
filios habere mansuetos dicens. Ma-
xi. Discite a me quia mitis sum et humi-
lis corde. Sed multi sunt degeneres q
non sunt mansueti. sed instar erici uald
hispidi et pungitiui. Ericus si tangit
statim interius se abscondit et exterius
pungit. et dicit habere quinqz dentes.

Sic m'ci quando reprehendunt p uerba
maledictionis pungunt. et uicia sua ab-
scondunt. Quinqz autem dentes sunt
quinqz modi excusandi secundum Ber.
Iste em qui peccauit quando reprehendi-
tur dicit non feci. si feci non male feci. aut
si male feci non multuz male. aut si mul-
tum male non mala intentione. aut si ma-
la intentione tamē aliena persuasione.

Dermo secundus.
Diliges dominum deum tuuz ex
toto corde tuo etc. Sicut dicit
Aug. in li. de disciplina xpi
na. ut nemo excusationem habeat. uo-
luit dominus cōsummare. et abbrevia-
re uerbum sup terram. qd etiam non ob-
scurum eē uoluit. ideo breue ne non u-
caret legere. ideo aptum. ne quis dicat.
non mihi licuit intelligere. thesaurus est
magnus diuinaz scripturarū. Si piger
eras pscrutando. Nisum non sis piger
unam margaritam ferre sub lingua. et
quouis securus ambula. Et aud uerbu
abbreviatuz. et ista margarita est pcep-
tum de dilectōe dei et proximi. de hac
duplici dilectōe agēdum scilicet dei et
proximi. Circa pimum autem scien-
dum. qd sex sunt que mouent ad dilige-
dum. que omnia sunt in deo scz pulchz.
bonum. honestuz. simile. utile. et delecta-
bile. Primum igit quod mouet ad di-
ligēdum e pulchz. Dionisius. Omnia
bonum et pulchz desiderant. In xpo
autem est summa pulchritudo. et ideo
summe est diligendus. Sapient. ix. Can-
dor est em lucis eterne. et speculum sine
macula. imago bonitatis illi. Tobi tria
dicunt. scz qd sit candor lucis eterne. spe-
culum puritatis. et imago diuine boni-
tatis. In xpo qdē sunt tres substantie

scz caro anima .7. deitas. Caro em eis
 fuit candida .7. lucida quia de purissi /
 mis sanguinibus virginis generata. A
 mina eius fuit ad dei imaginez creata .
 .7. omi bonitate repleta. Deitas fuit spe
culuz sine macula quia in xpo relucet
 omnia .7. pterita .7. pntia .7. futura .7. uer
 ba .7. facta .7. corda. De ista pulchritu
dine dei dicit Aug. in li. de libero arbi
trio. Tanta est pulchritudo iusticie. ta
ta iocunditatis lucis eterne. .7. si no lice
ret in eo amplius uiuere qm vnus diei
hora. propter hoc solum innumerabi
 les am huius uite pleni deliciis .7. circui
 fluentia bonoz temporalium recte me
 ritoz contemnerent. Scdm qd mouet
ad diligendum est bonitas. Sicut patz
in supiori auctoritate Diomf. In do
autem e summa bonitas .7. ideo e sum
me diligendus. Aug. de ci. dei. Cum ista
no diligant nisi quia bona sunt. pude
at illis inheredo no amare bonuz ipm.
Unde bona sunt de cuius bonitate di
cit Damaf. Bonus .7. omnibz .7. supbo
nus dominz. totus ens bonitas prop
ter sup habundates diuitias sue boni
tatis no sustinuit solum esse qd bonu
est scdm sui ppius naturaz a nulla par
ticipatam. Ista auctoritas est cum di
ligentia exponenda. Homo sanctus e
bonus. sed no omnibon. i. ex omni p
te bonus. quia multos habz defectus
Angelus est bonus .7. omnibon sed no
supbonus. quia habz sup se bonitatez
 diuinam. Homo autez .7. angeli lz sint
 boni. no tamē sunt summabonitas. qz
 no habent bonitatez essentialem sed ac
 cidetalem. quia possunt eam pdere. et
 tamen homo remanebit homo. .7. ange
 lus remanebit angelus. sicut pz in mal
 angelis. Bonitas autem sic est in deo

essentialis. quia sicut ignis non potest
 perdere suum calorem. sic nec deus sua
 bonitatem. quia igit deus sic est bonus
 .7. bonus est sui comunicatiui. ideo sua
 bonitatem creaturis participauit. qui
 busdam dans esse. alius uiuere. alius sen
 tire. alius intelligere. Tercium qd mouz
ad diligendum est honestum. Est em
honestum quod sua vi attrahit .7. sua
delectatone nos allicit. In deo autem
est summa honestas. .7. ideo summe est
diligendus. Sapient. vii. Innumerabil
honestas p manz illius. Est em in deo
summa delectatio que nos allicit ps.
Delectatiōes i dextera tua usqz in finē.
Et honestas in eo est vis que nos at
trahit. no uoluntatem cogendo sed alli
ciendo. Io. vii. Nemo pot venire ad
me. nisi pater meus qui misit me traxe
rit eum. Et sup hoc ponunt tria exem
pla. Dam secundum Aug. Quis trahit
ad ostensionem virge. ul. rami uiridis.
sic anima attrahi debz desiderio diui
ne uisionis. iuxta illud psal. Sititit a
numa mea ad deum fontem uiuum. .7. c
Puer trahit ad ostensionem nucis. sic
anima attrahi debz ad promissionem
glorie celestis. que intus habz dulcedi
nez uisionis diuine. sed extra duru cor
ticem penitentie. Ma. iiii. Penitentiam
agite. ecce cortex exterior. Appropinq
bit em regnum celoꝝ. Ecce nucleus in
terior. Pelliparius trahit emptore ad
emendum p pellium extensione no co
gendo sed alliciendo. Sic .7. deus trahit
animaz ostendēdo celum stellatiū tāqz
pellem uariam .7. depictam. psal. Extē
dens celum sicut pellem. Quartum qd
mouet ad diligendum est similitudo.
Ecccl. xii. Omne animal diligit sibi si
mile. Inter xpm .7. nos. triplex similitudo

considerat. Xp̄s em fact⁹ est nobis si-
milis rōne assumpte carnis Phil. ii.
In similitudinem hominū factus. ꝛc.
Nos debemus ei esse similes rōne imi-
tarōnis. Epheſ. v. Estote imitatores
mei sicut fili carissimi. Ipe uero ꝛ nos
sumus similes rōe imaginis. sed tamē
differentes. quia sicut Glo. dicit super
Eoz. i. Cui ē imago dei inuisibilis. Ali-
ter imago regis est in nummo aliter in
filio. Nos sumus nūmus. xps uero fi-
lius. Quintum qd mouet nos ad dili-
gendū est utile. ꝛc. Homo em sepe ami-
cum diligit propter utilitatez. quā ha-
bere se credit. Xpus igit tanqꝫ uerus
amicus est diligēdus. quia ab ip̄o uer-
itatem recipimus in uita. ꝛ in morte. ꝛ
post mortem. Nam in uita dilectores
suos dicat spūalibus diuitiis. Prouer-
bioz. viii. In uis iusticie ambulo. in
medio semitarum iudicii. ut ditem dili-
gentes me. ꝛ thezauros eoz repleam.
In morte custodit ab insidiis hostis.
ps. Custodit dominus omnes dilige-
tes se. ꝛc. Post mortem suscipit in gla-
patris. Eccl. i. Secundum datum suum
id est secundum qd decet eum dare. ꝛ ꝛ
illam. i. celestem gloriam diligentibz se.
Sextum qd mouet ad diligendum est
delectabile. Natura fr em homo rez di-
ligit in qua animus delectabiliter con-
quiescit. in deo autem est summa delec-
tatio. ideo est summe diligendus. In
p̄nti em uita delectatōnes sanctorum
quas habent in deo habent imperfectio-
nem. admixtionem. ꝛ interruptōnē. hoc
signatum est. iii. Regum. xvii. ubi dicitur
qꝫ deus pascebat. ueliam. mittēs ei
carnes mane. ꝛ uespe tamē bibebat de
torrente. Tādem illam refectionem deo
sibi subtraxit. ita qꝫ uix modicum pa-

nis. ꝛ aque potuit habere. Habent igit
spūales cōsolatōnes sanctorum imperfec-
tionem. qd notat p hoc qꝫ illa refectionē
nō fiebat in meridie. sed mane. ꝛ uespe.
In meridie quidez est perfectio lucis. ꝛ ca-
loris. ꝛ signat refectionem beatorum qui
sunt in plena luce cognitōis. ꝛ pleno ca-
lore amoris. In mane autem ꝛ uespe
est lux. ꝛ calor. sed imperfecte. ꝛ significat
refectionem sanctorum in uia. qui habēt
imperfectam cognitōnem. ꝛ imperfectum
amorem. i. Eoz. xiii. Cum uenerit qd
perfectum est euacuabit qd ex parte est
Secundo cōsolatōnes sanctorum habēt
admixtionem. quia sepe admixcent. uel
a corporis corruptōne. uel a dyaboli
temptatōne. uel a mundi persecutiōne. hoc
significat p hoc qꝫ bibebat de torrente
Isa. i. Vinum tuum mixtum est aqua.
Tercio cōsolatōnes sanctorum habent in-
terruptōnem. qz sepe ab eis subtrahun-
tur. uel ut amplius humilient. uel ut fer-
uentius desiderent. uel ut cautius conf-
uent. hoc significat p hoc qꝫ deus isrl̄
alium helye subtraxit. Dicto de dilec-
tione dei. dicitur est de dilectōe. ꝛ ꝛ
mi. Circa quod notandum. ꝫ Aug. in
li. i. Qm̄ inquirēs que sit ista dilectō
de qua dcm̄ est. Diliges proximum tuum.
sicut. ꝛc. Quatuor dilectiones distin-
guunt. Prima ē carnalis que est inter uir-
rum. ꝛ uxorem. ꝛ ista lz sic licita tamen
de se nō est meritoria. quia ꝛ in brutis
animalibz inuenit. Passeres inquit cō-
ugia habent. nidos faciunt. oua cōfo-
uent. pullos nutriunt. ꝛ ꝛ. Quis autēz de se
nō sit meritoria. potest tamen fieri. mel-
ritoria. quādo scz uir diligit uxorem.
quia bona est. uel ut bona sit. tunc emz
nō diligit uxorem ut uxorem. sed deū
diligit in uxore. ꝛ tunc reduct ad illd

preceptum. Diliges proximum tu. .7c. .i. ad
gratiam in pñci ⁊ gloriam in futuro .
Ephe. v. Viri diligite uxores vras. si
cui xps dilexit ecclesiam. Secunda e di
lectio naturalis qua pater diligit filium.
⁊ ista lz sic licita tamen de se nõ est me
ritoria. Vnde subdit Aug. Pro mag
no laudaturus sum in homine qd vi
deo in tigride / serpentes ⁊ lupi amant
filios suos. Nõ e laudand⁹ qui amat
filios / sed detestand⁹ qui non amat.
Si filios amas serpentibus compara
ris. si non amas a serpentibus vinceris.
Potest autem hec dilectio fieri merito /
ria. quando scz pater filium diligit / qz
bonus est ut bonus sit. Tunc em nõ
diligit filium ut filium / sed deum dili
git in filio. Et tunc reducit ad istud p
ceptum. Diliges proximum tu. .7c. Ad
Ephe. v. Vos patres nolite ad ira
cundiaz puocare filios vestros / sz edu
cate illos in disciplina ⁊ timore domi
ni. Tercia est dilectio socialis siue con
suetudinis que contrahit ex cõsuetudi
ne cohabitandi colloquendi ⁊ conuer
sandi que lz sic licita tamen nõ est meri
toria quia est etiã inter animalia. Vñ
subdit Aug. Duo equi manducant insi
mul. desiderant se videre ad aliam diẽ
precedit vnus festinat alter vix regit a
sessore. ⁊ tamdiu impetu suo se puo
cat donec ad amicum pueniat. Cũqz
puenerit quasi in loco suo requiescit.
Quãuis aut ista dilectõ de se nõ sit me
ritoria. potest tamẽ fieri meritoria / qñ
scz quis diligit amicum quia bonus e
ut ut bon⁹ sit. Tunc em nõ diligit ami
cum ut amicum / sed deum diligit in a
mico. ⁊ tunc talis dilectio reducit ad
preceptum de dilectõne proximi. De ta
li amico dicit Eccl. vi. Amicus fidelis

medicamentum vite ⁊ immortalitatis /
q metuunt dominum inuenient illum .
Quarta est dilectõ rõnis / qua quis di
ligit alium ppter fidem ⁊ virtutem / et
bonitatem. ⁊ ista nõ potest esse inter a
mimalia que rõne carent / quia nõ dili
gunt alia animalia ppter bonitatem ⁊
virtutem / ⁊ ista dilectio est meritoria.
de qua datum est pceptũ Diliges pxi
mu tuum sicut teipm. Tullius. Nihil
est virtute amabilius. nihil quod ma
gis alliciat ad diligendum / cum ppter
virtutem ⁊ probitatem etiã eos quos
nunqz viderimus diligamus. Idem.
Tanta est vis pbitatis. ut etiam eam
in his quos nunqz vidimus ut qd ma
ius est in hoste diligam⁹.

Item sermo tertius vnde supra.
In his duobus mandatis vni
uersa lex pedit ⁊ pphete. Dia
diuina pcepta que per decalo
gum sunt accepta in his duobus pcep
tis dependent / s. in dilectõne dei ⁊ pxi
mi. Ipa em decem precepta in duabus
tabulis. Moysi fuerunt conscripta / sz
in prima tabula fuerunt scripta tria.
Prima que ptinet ad dilectõnem dei.
In secunda tabula fuerunt scripta sep
tem reliqua que ptinent ad dilectõnez
proximi. Primum pceptum est. Non
habebis deos alienos. ⁊ istud ptinet
ad patres qui tanqz fontale principũ
totius deitatis est principaliter ado
randus. Gẽtiles em olim faciebant de
os alienos. i. quedam simulachra. in q
bus demones habitabant ⁊ responsa
clabant / sed tamen sapientes inter eos
ea deridebant ⁊ contenebant. Vñ di
cit Ambro. in li. de virginibus. Cũ in
traffet in templum iouis. amictum au
reum quo eius opiebat simulachrum

deirabi iussit. et imponi lanceum. et dixit
aurum hieme est frigidum. estate onero-
sum. deum autem suum sic irrisit. ut nec
onus ferre possit. nec frigus portare.
Item cum Estulapio vidisset barbam
auream. cuius Apollo pater eius non ha-
beret. tolli impetrauit. incongruum esse
appellans. ut filius barbam haberet. quam
pater non habebat. **Item** simulachris tenen-
tibus paternas aureas ademit. allegans
se accipere debere. quod dii darent. **Et sub-**
dit Ambrosius. Ita ludibrio habiti sunt.
ut neque iupiter vestem suam defendere
potuerit. nec barbam Estulapio. nec Apol-
pollo pubescere. adhuc cepit. nec omnes
qui dicunt dii retrahere potuerunt pa-
teras quas tenebant. **Refert etiam Au-**
gustinus in libro de vera religione. quod Socrates a
populo fuit occisus. quia noluit ydo-
la adorare. dicebat enim. quod potius ado-
raret canes qui erant opus nature. quam ydo-
la que erant opus hominum. **Multi au-**
tem hodie sunt. qui faciunt sibi deos a-
lienos. **Quam sicut dicit Augustinus.** Hoc ab
homine pro deo colitur. quod pro ceteris di-
ligitur. **Superbus ergo pro deo suo habet**
superbiam. **Luxuriosus luxuriam.** **Aua-**
rus auariciam. **Romano i.** Mutauerunt glo-
riam incorruptibilis dei. in similitudi-
nem volucrum. et quadrupedum. et serpen-
tum. **Propter volucrum superbia intelligitur.**
qui semper in altum volat. pro quadrupe-
dem luxuria. que pro corpore explet. quod un-
i elementis componitur. pro serpente aua-
ricia. que semper terrenis incubit. **Quis**
autem quilibet istorum trium habeat suum
deum spiritalem. nihilominus etiam habent
deum communem scilicet beelzebub. qui dici-
tur deus muscarum. musca enim inquatur
est volatilis significat superbiam que super
alios volat. inquatur est immunda sig-

nat luxuriam. inquitum est pungitina sig-
nat auariciam. que mentem diuersis sol-
licitudinibus pungit. ideo diuitie spone
vocantur. **Secundum preceptum est.** Non
assumes nomen dei tui inuani. et istud
pertinet ad filium qui est nomen patris. **In-**
uani autem nomen dei assumit qui
rat pro nihilo et friuolus. vel qui iurat
falsum. vel qui iurat quid iniquus. **Ca-**
lis iniuriam facit deo. et sibi. et proximo.
deo quidem. quia cum iurare aliquid
nihil sit. quam eius testimonium inuocare. **q-**
falsum iurat. supponit quod deus menda-
cium diligit. **Cum tamen dicat in psal-**
mo pedes omnes qui loquuntur mendacium.
Facit etiam iniuriam sibi. quia iudicio
dei puniendum se obligat. **Nihil enim est**
aliud dicere pro deo. ita est. nisi deus me
condemnet si non ita est. **Facit etiam iniuriam**
proximo. quia pro falsam iuramentum ip-
sum decipit et defraudat. **Refert Aug-**
ustinus in quodam sermone. quod cum quidam ne-
garet pecuniam creditori. iuramentum
ex ipso creditor exegit. **In ipsa autem no-**
te ad iudicium raptus. audiuit iudi-
cem sibi dicentem. quare prouocasti ho-
minem ad iuramentum quem sciebas falsum
iuraturum. respondit quia negauit mi-
hi pecuniam. **Et iudex.** melius erat ut
pecuniam tuam perdes quam animam eius
falsa iuramentum puneres. **prostratus igitur**
tam grauer verberatus est. ut in
dorso vigilantis plagarum vestigia ap-
parent. **Secundum est.** ut diem sabbati
sanctifices. **Istud refert ad spiritum sanctum**
in quo requies vera habet. **Contra istud**
preceptum facit. quod causa cupiditatis in
die sabbati opere seruite facit. vel aliquid
peccatum committit. vel opera misericordie di-
mittit. quia a bonis operibus non est ua-
candum. **Notandum est autem.** quod est

triplex sabbatum. Primum est sabbatum
temporis scz dies septimus quā deus
voluit obseruari in memoriam / q̄ oīa
in sex diebus creauit / et in septima a no-
uis creaturis condendis requieuit. Exo.
xx. Sex diebus fecit deus celum et terram
mare et omnia que in eis sunt / et requieuit
in die septimo. Scdm est sabbatum pec-
toris et mentis que nō habet nisi in deo
Sicut enim res nō requiescit nisi in loco
proprio / sic nec anima requiescit nisi in
deo / qui est locus anime ps̄. Esto mihi
in deum p̄tect. et in lo. et. Jo. xxvi.
Hec locutus sum vobis ut in me pacem
habeatis in mundo p̄ssuram habebit.
Tercium est sabbatum eternitatis. Psal.
lxvi. Er̄e sabbatum ex sabbato / qz d̄
requie mentis homo puenit ad regem
eternitatis. Eiusdem. lvi. Vocaberis
sabbatum delicatum / plus est dicere do-
cibum delicatum q̄ bonum / ul' sapidum
Primum igit̄ sabbatum scz quies tempo-
ris est bonum. Secundum scz quies pec-
toris est sapidum psal. Sustate et videte
quia suauis est dominus. Tercium
scz eternitatis est delicatum. Job. xxii.
Tunc sup̄ omnipotentem deliciis afflu-
es. Positis p̄ceptis prime tabule q̄ p̄ti-
nent ad dilectionem dei / secunt̄ p̄cepta
secunde tabule que p̄tinent ad dilectio-
nem pximi. Ad dilectionem pximi p̄ti-
net sibi benefacere / et ab offensis cauere.
Debemus autem p̄ncipaliter b̄nfacere
his / qui nobis magis cōiuncti sunt / scz
patri et matri. Et ideo quartum p̄cep-
tum est. Honora patrem et m̄rem. Et
intelligit̄ iste honor nō tm̄ in verbo s̄
signo / sed etiam in obsequio. Debemus
autem ip̄os honorare / quia ab ip̄is re-
cipimus esse / nutrim̄tum / et docum̄tum.
Quia uero ab ip̄is recipimus esse. Del-

bemus eis magnam reuerēciam. Ecc̄l.
vi. Honora p̄rem tuam / et gemitus ma-
tris tue ne obliuiscaris. Memoro qm̄
nisi p̄ illos natus non fuisses. Quia ab
ip̄is habuimus nutrim̄tum / debemus
eis magnam diligētiam / ut sicut nutrie-
runt nos in iuuetute / sic et nos nutria-
mus eos in senectute. Ecc̄l. iii. Fili sus-
cipe senectutez p̄ris tui. et. Quia ab eis
habemus disciplinam et docum̄tum /
debemus eis magnā obediētiam. Ephe.
vi. Filii obedite p̄ncipibus vestris in do-
mino. hoc iustum est. Quintum ē. Nō
occides. Ad dilectionem em̄ proximi p̄-
tinz ut dcm̄ est / nō tm̄ benefacere / sed et
ab offensis cauere. Offensa autem p̄t
fieri factō verbo / ul' voluntate. Facto
autem / ul' in p̄pria p̄sona / ul' in prop̄a
cōiuncta / ul' in rebus. Offensa in p̄p̄a
p̄sona p̄hibet cum dicit. Nō occides.
Quod homicidiz aliquādo fit corde
p̄ odium / ut p̄z. i. Jo. iiii. Sui odit fra-
trem suum homicida est. Aliquādo ore
p̄ malum cōsilium / ul' verbuz detracto-
rium psal. Filii hominū dentes eorum
arma et sagitte. et. Aliquādo ope et istud ē
triplex. Quidam em̄ occidunt corpus
tm̄ / et ista occisio nō est timenda / maxi-
me quādo propter iusticiam sustinet.
Mat. xx. Nolite timere eos qui occi-
dunt corpus et. Aliqui occidunt aīam
tm̄ / quādo scz eam ad p̄ctm̄ trahunt.
Unde dicit de diabolo. Jo. viii. Ille
erat homicida ab initio / ex quo scz pri-
mos parentes ad p̄ctm̄ traxit. Alii oc-
cidit̄ utrūq̄ / et hoc potest fieri in duo-
bus casibus. Unus / quādo quis p̄cu-
rat abortiuum / quia tunc puer et i cor-
pore et in anima morit̄. Alius / quādo
quis interficit seip̄m / ul' alium in p̄ctō
mortali exite. Sextū est. Nō mecha-

v.

vi.

est in ope malam concupiscentiā pficiē
te Rō. vi. Dō regnā pētīm in vō mor
tali corpore ut obediatis concupiscenti
tis eius. Est igit̄ sensus. Non concupis
ces uxorem pximi tui. i. nō cognosces
eam in corde. nec eam p uerba amato
ria sollicitabis ore. nec concupiscentiā tuā
complebis ore.

Dominica decimanona.

Sermoprimus.

Ascendit Christus in nauiculā
et transfretauit et uenit in ciuitatem
suam et ecce offerebāt ei
paliticum. et. Mat. ix. Deus omnia
elementa creauerat munda. sed ex usu
habitantium facta sunt immunda. sed
christus ea mundauit. Terra facta est immū
da ex effusione sanguinis innocentis.
sed christus hanc mundauit quādo. xxxiii
annis sup eam iuit. Aer factus est im
mundus ex fumo incensoz in immola
torum idoz. Sed christus hunc mundauit
quādo nō sub tecto sed ad aerez pati
uoluit. et quando p aera in celum ascē
dit. Ignis factus est immundus. idoz
loz hostis concrematis. Sed hunc cri
stus mundauit quādo sp̄m sanctum i
sp̄ ignis misit. Aqua facta est immū
da ex nefandis hostis ablutis. Sed cri
stus hanc mundauit quādo in iordane
baptisatus fuit. et quādo p mare ablu
auit. Sicut hodie legit̄ cum dicit̄. **A**s
scendens **Christus** in nauiculā et per hanc
nauem religio siue penitētia intelligit̄.
quā tunc **Christus** ascendit. quando ali
quis sue salutis auidus. penitētiāz as
sumit. id dicit̄. Ascendens **Christus** in nau
iculā. **Hic** penitētia duo bona facit
Dnum. quia in ciuitatem celestēz deda
at. ideo sequit̄. Et uenit i ciuitatē suā
Aliud. quia infirmum ad sanitatēz rel

ducit qd̄ significat̄ in paralytico cura/
to. **C**irca primūz quatuor sunt vidē
da. **P**rimo. quare p nauem religio in/
telligit̄. **S**ecundo. qui sint uenti. quibz
ista nauis impellit. **T**ercio. quid sit fa
ciendum. quādo tempestas temptatio
nis imminet. **Q**uarto. quid p mare sig
nificat̄. **C**irca p̄mum notādum qz re
ligio p nauē intelligit̄ propter tria vo
ta scz paupertatis. castitatis. et obediētie.
In nauī quidem nō requirit̄ cibus vel
potus delicat̄. sed necessarius. nec la
ta mensa sed arca. quia in religione nō
debēt queri delicata sed necessaria. nō
lata sed arca. et hoc refert̄ ad uotiū pau
ptatis. **E**x quo em̄ paupertatem uouī
mus. tñ necessaria et arca querere debe
mus. i. **T**hi. vlti. Habentes alimenta et
quibus tegamur his contēti sumz. **D**a.
vii. Arca est via que ducit ad uitam.
Secundo in nauī sunt om̄s gubernato
ri obediētes. i. sit aliquis ibi magnz
nō tamē dedignat̄ ad eius pedes sede
re. **S**ic et i religione dēt om̄s esse obe
diētes p̄lato. **E**t si est ibi aliquis mag
nus genere uel scientia. nō debet dedig
nari p̄lato subici. **D**ebe. xii. Obe
dite p̄positis uestris et subiaccete eis. **E**c
clesi. iii. Q̄to magnus es humilia te in
omnibus. **E**t istud p̄tinet ad uotum
obediētie. **T**ercio. nauis si est uacua.
vacillat. si nimis onusta submergit̄. si
moderate stabiliter. **S**ic et si quis car
nem suam in nullo macerat efficit̄ lasci
ua. **S**i nimis macerat efficit̄ infirma.
Si debito modo. est anime utilis et rō
ni subiecta. **H**ug. **S**ui carnem suam su
pra modum affligit̄ ciuem suum occi
dit. **S**i plus q̄ expedit alimentis reficit̄
hostem nutrit̄. **S**ic ergo est nutrienda
ut seruiat et sic domāda ut nō supbiat̄.
ADZ

et illud spectat ad votum castitatis. quod
tunc seruat quando caro macerat. **Circa**
secundum notandum quod istam nauem
quatuor venti temptatorum impellunt.
Primo quosdam religiosos exagitat va-
na gloria. et iste est ventus qui flat ab ori-
ente. habent enim vanam gloriam. Aut quod
sunt orti de magno genere. Aut quod ha-
bent lumen magne scientie. **Quosdam**
exagitat carnalis concupiscentia. et iste
est ventus qui flat ab occidente. id est a car-
ne. qui cotidie tendit ad occasum. **Quos-**
dam exagitat auaricia. et iste est ventus
qui flat a meridie. scilicet auster terrene pro-
prietatis. **Quosdam** exagitat accidia. et
iste est ventus qui flat a septentrione. scilicet
a frigido frigiditatis. id est accidie et torpo-
ris. De his quatuor ventis dicit **Daniel**
vii. Videbam in visione noctis. et ecce
quatuor venti pugnabant in mari mag-
no. **Circa** **tercium notandum** quod immi-
nente tempestate temptatorum. quatuor
facere debet. **Primo** debet onus pro-
cere. scilicet onus cupiditatis et peccatorum.
Hebrei xii. Deponentes omne pondus
et circumstantes nos peccatum. Unde dicit
Ionas i. Miserunt vasa que erant in na-
ui in mare. ut alleuaret ab eis. **Secun-**
do velum elationis debet deponere. et in
imo humilitatis debet manere. quod venti
celsa exagitant. et infima non inquietant.
Unde dicit **Crisostomus**. quod rami qui in alto
sunt sepe a ventis franguntur. qui autem
sunt in imo securi consistunt. **Tercio** an-
choram spei debet in deum figere. **He-**
breo vi. Confugimus ad tenendam pro-
positam spem. quam sicut anchoram ha-
bemus anime tutam et firmam. **Quarto**
ad deum et ad sanctos debet refugere.
Sicut legit **Nathan viii.** Cum nauicula
fluctibus operet. dixerunt discipuli christo.

Domine salua nos pimus. **Circa** **quar-**
tum sciendum est. quod per mare significat
mundus triplici de causa. **Primo** pro-
pter inquietudinem. **Psalmus lvi.** Impius qui
mare feruens. quod quiescere non potest.
Contigit enim sepe. quod in religione ubi de-
bet esse aque sylvie que vadunt cum si-
lencio. ut dicit **Psalmus viii.** Ubi inuenit
mare. quia ubi debet esse silentium. ibi in-
uenit tumultus litigantium. ubi debet
esse tranquillitas. ibi est animositas. Ita-
les non viuunt more hominum. sed fera-
rum. Fere enim adinuicem pugnant. aut
propter cibum. aut propter domicilium.
aut quando ad libidinem concitantur. sic
multi religiosi litigant. Aut propter ci-
bum. quod non delicate nutriunt. Aut pro-
pter locum. quia sepe in magnis monaste-
riis non collocantur. Aut propter libidi-
nem dominandi. quia ad magnas ab-
batias non promouentur. **Secundo** dicitur
mare propter insatiabilitatem. Nam si-
cut dicit **Ecclesiastes ix.** Omnia flumina in-
trant in mare. et mare non redudat. **Tria**
sunt flumina infernalis. que hoc mare
intrant. de quibus dicit **1. Io. ii.** Vnde
quod est in mundo. aut est concupiscentia
carnis. aut concupiscentia oculorum. aut
supbia vite. Sed ista flumina mundum
non satiant. quia nec concupiscentia ocu-
lorum diuitis. nec supbia vite bono-
ribus vanis. **Tercio** mundus dicitur ma-
re propter amaritudinem. habet enim in
se multas amaritudines. Nam diuitie
delicie et honores. hominibus munda-
nis videntur dulcia. sed in veritate sunt
amara. Sicut enim pisces non sentiunt
amaritudinem maris. quia ibi sunt nu-
trici. Sic nec homines mundani sentiunt
horum amaritudinem. quia sunt calibus

molle ē quod cedit omni duro. **D**isso-
lutum est. qđ nullo vinculo est colliga-
tum. **D**issipatur est. qđ totaliter est cō-
fractur. **S**icut p̄ in vase fracto. **T**a-
les igit̄ sunt molles. qui omni duro et
temptationi cedunt. **M**at. xiii. **F**acta
autem tribulatione et persecutōne p̄pter
uerbum otinuo scandalizantur. **T**ales
igit̄ nō sunt aliquo vinculo timoris et
amoris ligati. ideo sunt immūdi. **N**u-
meri. xix. **V**as quod nō habet opculū
nec ligaturam immundum erit. **T**ales
etiam sunt fracti. quia nullum bonū
propositur retinere possunt. **E**ccl. xxi.
Cor facti quasi vas fractum. et oēm
sapiētiam nō tenebit. **S**anat̄ autē ille
paraliticus. quando ille qui erat mollis
ad cedendum. efficit̄ durus ad resistē-
dum. **p**sal. **F**actum est cor meum tanq̄
cera liquefscens. **E**cce q̄mollis ad cedē-
dum. **A**ruit tanq̄ testa virtus mea. **E**c-
ce q̄ durus postea ad resistendum. **q**n̄
ille qui nō erat colligatus postmodū
fortiter cum deo ligat̄ vinculo amoris.
Col. iii. **S**up̄ omnia hec caritatem ha-
bentes. quod est vinculum p̄fectōnis.
et vinculo timoris. quia sicut dicit̄ **E**c-
clesi. xxvii. **N**isi in timore domini te-
nueris te instāter cito subuertet̄ domū
tua. **Q**uando ille qui erat tanquā vas
fractum. postmodū efficit̄ vas soli-
dum et p̄ciosum. **E**ccl. i. **Q**uasi vas au-
ri solidum. ornatum omni lapide pre-
cioso.

Sermo secundus vnde supra.

Offerēbāt ei paraliticum iacētē
in lecto et videns **I**hesus fidē
illoz. et. **M**iracula que fecit
x̄ps aliquibus fuerunt occasio infirmi-
tatis spūalis. sicut pharisaei dice-
bant **J**ob. ix. **N**ō est hic homo a deo

qui sabbatum nō custodit. et sicut scri-
bis illis qui dixerunt hic blasphemat
Aliquibus fuerunt causa sanitatis. et
hoc tripliciter. **V**el sanitatis corporat̄
t̄m. sicut ceco nato et mundato in prin-
cipio. **J**o. ix. **I**lle autem dixit. quia p̄-
pheta est. **G**lo. adhuc immundus est et
corde. quia nondum dei filium offit̄
Aliquibus sanitatis spūalis t̄m. sicut il-
lis q̄ ad hec miracula ouertebant. sicut
istis turbis de quibus dicit̄. **V**identes
em̄ turbe timuerunt. **A**liquibus sa-
nitatis corporalis et spūalis. sicut iste
palitico que dominus in corpore et mē-
te sanauit. **C**irca istud autem mira-
culum ponunt̄ quinqz differentie p̄o-
narum. **P**rimo p̄sone offerentiū. in qui-
bus fuit magna fidei ostentia. vñ di-
citur **O**fferēbant ei paliticoz et videns
Ihesus fidem illoz. et. **E**x quo p̄z q̄
merito fidei illoz. x̄pus hunc sanauit
Glo. quātum ualet apud deū fides p̄-
pria. apud quē sic ualuit fides aliena.
vt intus et extra sanaret hominem. **P**er
orōnes em̄ sanctorū deus sepe dat pri-
mam gratiam p̄ctōri. dūmodo quatu-
or in se habeat. que ponit **D**ionysius in
septem li. ecclesiastice ierarchie. dicens. **D**i-
co autem q̄ vtilis sunt orōnes sancto-
rum. scđm hunc modum. **S**i aliquis san-
cta desiderans dona. et ad participati-
onem ip̄oz habitum sanctum habēs
sicut p̄prie cognitor paruitatis. veniēt
ad aliquem sanctorū viroz rogat̄ ip̄z
fieri susceptorem et cohortatorem. **S**e-
quit̄ omnia que petit diuissima do-
na. **P**rimum igit̄ est desiderium rei ha-
bende. ideo dicit̄. si aliquis sancta desi-
derans dona. **D**eus em̄ nō dat dona
sua negligent̄ sed desideranti. **p**sal. **D**e-
siderium pauperū exaudiuit dominus

Sapient. vii. Preoccupat qui se concu-
piscunt. 7c. Secundum est immunitas
culpe. 7 ideo dicit sanctum habuū ha-
bens. i. mundum affectuz gerens. si em̄
in actu ul' pposito peccandi esset. sanc-
ti vni p eo obtinere nō possent. Die
remie. xv. Si steterit moyses 7 samuel
coram me. nō est anima mea ad popu-
lum istum. Pctm̄ em̄ ponit obstaculū
ne orōnes ad deum possint ascendere
Tren. iii. Opposisti nubem tibi ne trā-
seat orō. Facit elongatōnem ne deus
possit audire Ysa. lix. Nō est aggra-
uata auris eius vt nō audiat. sed iniq-
tates vestre diuiserunt inter vos 7 deū
vestrū. Ponit velamen ne possit eas vi-
dere. vñd sequit. Et pctā uestra absco-
derunt faciem eius a vobis ne exaudi-
ret. Tercium est recognitio paruitatis
proprie. Vnde dicit sicut proprie cog-
nitio paruitatis. Legit. iiii. Reguz. ii.
Q cum Heliseus pallio Helie aquas
Iordanis percussisset nō sunt diuise. qz
de suo merito confidere videbat. sed
postq̄m magister merituz implorauit.
dicens. vbi est deus Helie. Ratum diui-
se sunt aque. Quartum est postulatio
rei digne. Ideo subdit osequit omnia
que petit. 7 si petit diuinissima dona.
auerunt em̄ qui petierunt terrena 7 re-
pulsi sunt. Iaco. iiii. Petitiss 7 nō acci-
pitis eo q̄ male petatis. Alii petierunt
carnalia 7 puniti sunt. Mat. xi. Quis
dabit nobis ad pascendum carnes. et
ponit ibi punitio ipoz. Alii petierunt
sublimia. 7 reprobati sunt. sicut filiū Ce-
bedei. ut p̄ Mat. xx. Secundo ponit
psona infirmi. in quo fuit magna mise-
ria. quia erat paraliticus. Causat pali-
sis quādoqz ex frigiditate constringen-
te. quādoqz ex humore opulante. q̄nqz

ex vulnere nervos incidente. Ex his et
impeditur transitus spūm ad instrumē-
ta sensuum. 7 fit priuatio sensus 7 mo-
tus. Anima ergo auari palisiz incurrit
ex nimia frigiditate. Est em̄ sic conge-
lata. q̄ nullam sentit fraternā caritatez.
Mat. xxiii. Habundabit iniquitas 7 re-
frigescet caritas multoz. Anima luxu-
riosa paralisim incurrit. ex nimia humi-
ditate. q̄ generat ex nimitate cibi 7 po-
ty. de cibo d̄z Eze. xvi. Ne fuit iniquitas
3odomie sororis tue. saturitas panis. 7
habundantia 7c. De potu dicit Ephe.
v. Nolite inebriari uino in quo est lux-
uria. Anima supbi palisim incurrit ex
inacione 7 separatione. Supbia em̄ sepa-
rat animaz a deo. Et ideo spūs sanctus
ad cor eius trāsire nō pōt. Ecc̄. x. Ini-
ciū supbi hominis apostatare a dō.
qm̄ ab eo qui fecit illum recessit cor eius.
Tercio ponunt p̄sone scribarū in qb̄
fuit cogitatio temeraria. dicentes intra
se. hic blasphemam. Tribus autē mōis
blasphemia in deuz cōmittit. Primo
quando deo negat qd̄ sibi ouent. Se-
cundo quādo sibi attribuit. qd̄ ei non
ouent. Tercio quādo id qd̄ dei est ali-
quis sibi attribuit. Et quia scribe xp̄m
deuz esse nō credebant. ideo ip̄m blas-
phemare dicebant. q̄ remissionem pec-
cati qd̄ est solus dei sibi attribuebat.
Contra istam terciā sp̄m faciunt su-
perbi. qui sibi attribunt gloriam que ē
propria dei. Ysa. xlviii. Gloriā meaz
alteri nō dabo. Faciunt iracundi qui
sibi attribunt vindictam. que est pro-
pria dei. Rōnos. xii. Mibi vindictaz
7 ego retribuam. Faciunt quidaz teme-
rari. qui uolunt de alioz cordibus iu-
dicare. cu3 hoc sit proprium dei. Co-
rintheoz. iiii. Nolite ante temp̄ iudi-

eos in corpore et anima curabat. **S**ecūdo propter aliorum conversionem quia multi videntes christi miracula. uertebantur.

Tercio propter dei gloriam et honorem. sicut dicit **Jo. ix.** Neque hic peccauit neque parentes eius. sed ut manifestent opera dei in illo. **I**sta triplex causa ponitur hic. Nam iste paralyticus in corpore et in anima fuit curatus. turbe fide christi receperunt. et deum glorificauerunt.

Sermo tercius.

Dixit Iesus paralytico. Confide fili. remittunt tibi peccata tua. Sic dicit Beda. et habet in Glosa. Quinq; modis infirmitates contingunt. **U**t ut iustis merita pro patientiam augetur ut **Job.** **U**t ad custodiam uirtutum ne superbia temptet. ut **Paulo.** **U**t ad corrigendum peccata. sic **Maria** lepra. et sicut hinc paralytico. **U**t ad gloriam dei. ut ceco nato. **et Lazaro.** **U**t ad initium penetrare **Herodi.** quatenus hic videat quid in inferno sequat. **U**nde dicit **Hier.** **xvii.** Duplici contritione conterere eos. **H**ec igitur infirmitas. ideo paralytico accidit. ut sua purgarent peccata. **U**nde dominus sciens peccatum fuisse causam infirmitatis sue. **P**rimo causam sanat cum dicit **C**onfide fili. remittunt tibi peccata tua. **I**n verbis predictis igitur tria tagunt. scilicet. **g**rauitas morbi. **b**enignitas medici. **e**fficacia remedii. **P**rimum notat. cum dicit. dixit Iesus paralytico. **E**st enim paralyticus grauis morbus. quem tria mala commitant scilicet tremor. immobilitas. et insensibilitas. signat autem paralyticus peccatores. vel quoslibet delicis assuetos. in quibus est tremor. **T**iment enim aliquis penitentiae assumere. **p**sal. **I**lluc trepidauerunt timore ubi non erat timor.

Legit **Gen. iiii.** quod deus posuit signum in **Cayn.** et dicit in historia. scilicet quod illud signum fuit tremor capitis pro quod ostendebat. quod deus ipsum abiecerat. **V**idetur quod ille a deo sit reprobatus. qui in bene operando timet uel tremet. **L**egit de natura animalium. quod ceruus habet cor timidum sed comedit herbas medicinales. uirtute quarum cor confortat et medicinale efficit. et ossium cartilago in eis corde generat. **I**ste herbe medicinales sunt memoria dominice passionis. que fuerunt amare **Cant. i.** Fasciculus mirre dilectus meus mihi. sed nobis sunt medicinales. **Ecc. xliii.** Medicina omnium in festinatione nebulae. **C**aro enim christi fuit nebula. quia nullo unquam peccati pondere pregrauata. ab hac emanauit medicina sanguinis. et hoc in festinatione sue iuuentutis. **M**editatio igitur istarum passionum christi confortat cor ad aggrediendum ardua. **et Mach. vi.** Elephantis ostenderunt sanguinem uiae et mori ad acuedum eos ad prelium. **C**or medicinale faciunt ad sanandum vulnera. **Ber.** **M**irabilis passio tua domine Iesu. **p**rospiciata est omnibus iniquitatibus nostris. et nulli unquam infirmitati inuenit inefficax. **D**es id est robur generat in corde ad sufferendum aduersa. **G**rego. **S**i passio christi ad memoriarum reducit. nihil est quod non equo animo toleret. **S**ecundum malum est immobilitas. quia caret motu. **S**i enim paralyticus ambulare uoluerit. aut penitus subsistit. aut retrocedet. aut unum passum ad dexteram et alium ad sinistram faciet. **T**ales sunt hodie multi paralytici. **D**e quibus dicit **Aug.** de canticis nouis. **T**ria sunt genera hominum. quos deus odit scilicet remanentes. retro abeuntes. et aberrantes. qui non pro-

ficit remansit/qui a bono pposito de/
clinant retro abut/qui fidem deserunt
& via ueritatis errant. Et subdit Au.
Remaneñtes ergo excitandi sunt/retro
aberrantes reuocandi/errantes in via re
ducendi. **P**rimi ergo sunt qui subsistunt
scz tepidi & negligētes. **Ber.** In via dei
nō progredi/regredi est. **Ambro.** Aque
stantiue putrescunt/aque stantiue sunt
negligētes/qui ignauia & torpore mar
cescunt **iosue. xviii.** Usquequo mar/
cētis ignauia. **ii. Coz. vi.** Hortamur
uos ne in uacuum gratiam dei recipi/
atis. **N**lle in uacuum gratiam recipit q
in ea nō proficit. **S**ecundi sunt qui re/
tro ad pctā redeunt. **I**sti sunt similes
uxori **Loth,** que quia retro respexit i
statuam salis conuersa fuit in uia/ ut
habet **Gen. xix.** **I**nquātuz uersa est in
statuam amisit sensum & motuz/ quia
tales omnia merita pdiderunt que ac/
quisierant/ uel sensu fidei recte uel motu
opātōnis bonē. **I**nquātum uersa est i
statuam salis/ est aliis in condimentuz
ne ipi retro respiciant. **I**nquātuz remā
sit in uia dat̄ intelligi. q̄ ipi aliis uiaz
demonstrare possunt/ sed ad patriā ue
nire nō possunt. **T**ercii sunt qui errant
scz declinando ad dexteram spei/ p pre
sumptōnem/ modo ad sinistram timo
Ris p pusillanimitatem. **T**ercio ad dex
teram prosperitatis p intepantiam/ nō
ad sinistram aduersitatis per impatiē
tiaz. **Legit. i. Regū. vi.** q̄ vacce q̄ por
tabant archam domini ibant mugien
tes/ non declinantes ad dexteram neq̄
ad sinistram donec uenirēt bethsames.
Illi em̄ qui iugum dei deserunt/ debēt
de peccatis gemere/ & non debent amo
re alicuij prospici uel timore alicuij ad
uersi a uia dei declinare/ donec ueniant

bethsames. i. ad domuz dei. quia beth
sames interpretat̄ domus solis. **T**ercuz
malum est insensibilitas. quia caret sen
Tsu. Tales em̄ quatuor mala nō sentiūt.
Primo dyabolicas tēptatōnes. hāc
insensibilitatem facit d̄sensūs. quia d̄
Hiero. Nō sentit qui d̄sentit/ sed sentit
qui dissentit. **D**e talibz dicit **Prouer.**
xxii. Verberauerunt me & non dolui/
traxerunt me & nō sensi/ ideo autēz tēp
tatōni consentiunt & nō dissentiūt/ qz
attendunt ad id quod delectat. nō ad
id quod cruciat. dicit **Beda.** q̄ serpens
qui **Euam** seduxit. Faciem habebat uir
gineam/ sed caudam serpentinā/ qz dia
bolus in principio blandit̄. sed post/
modum veneno interficit. **I**deo similis
est scorpionī qui blandit̄ in facie/ sed
pungit in cauda. **S**ecundo nō sentiunt
diuinas suauitates. & hanc insensibili/
tatem facit amor mundanus. qui nō p
mittit sentire suauitatem amoris dei.
Debemus ergo cor ad munciū claude
re & ad celum apire/ si uolumz diuinas
inspiratōnes suscipere. & earum suauita/
tem sentire. **H**inc est q̄ cor hominis ē
latum superius & strictum inferiis/ quia
debemus esse stricti ad amādum terre
na. & debemus esse lati ad amādum ce
lestia. **D**ixit **Aristo.** in li. de animal. q̄
aues claudunt oculos cum palpebra i
feriori. **A**nimalia gressibilia cuz palpe
bra superiori. quia uiri spūales habent
oculos clausos ad terrena. animales ue
ro ad celestia. **T**ercio nō sentiūt suos de
fectus & impfctōnes. & hanc insensibi
litatem facit supbia. **H**ūilitas uero sen
tit & recognoscit. **ps.** Si nō humiliter
sentiebā/ & quia sentit/ ideo deus ipos
defectus pficit **psal.** **I**nfirmata est cu
vero pfecti eam. **Aug.** Si nō infirma

reus nō p̄ficeret. Idem multos impe-
dit ab infirmitate p̄sumptio firmitatē
Tales superbi sunt similes vesperilioni-
bus qui amiserunt visum propter vo-
lucum. Dumor em̄ cristallinus qui exi-
gitur ad videndum transit in substan-
tiam alarum. Eodem mō supbi qui in
altum volant defectus suos nō cōside-
rant. Quarto nō sentiunt p̄ximoz mi-
serias et afflictōnes. et istam insensibili-
ratem facit auaricia quia auarus nul-
lum habet sensum compassionis. Vñd-
icit de auaro Eccl. x. In vita sua p̄-
tecit intima sua. Projecit quidem exce-
riora. i. omnem p̄ximum extraneum.
Projecit interiora. i. omnem propin-
quum et amicum. Projecit intima id ē
patrem et matrem. animā suam et deū.
Aug. de verbis domini. Inexplēbilis
est auaricia diuitū. nec deum timet. nec
hominem veret. nec principē defert ho-
norem. nec patri parcat. nec matrem ag-
noscit. nec fratri obtemperat. nec amico
fidem seruat. Secundo ponit benigni-
tas medici cui dicit Confide fili. Debe-
mus ergo cōsiderare. quia deus peccata
nostra nobis remittet. et ad istam cōsi-
dentiam nos inducunt exempla p̄cedē-
tium qui tam grauitē ceciderunt. et tū-
miserēditer reuocati fuerūt. De qui-
bus sic dicit Greg. Omel. xxv. Immē-
sam misericordiaz cōditoris nostri fra-
tres debemus aspicere. qui nobis velut
in signo ad exemplū penitentię posuit
eos. quos p̄ penitentiā vitare p̄ lap-
sū fecit. P̄pendo etiā Petrum. con-
sidero latronem. aspicio Cacheum. in-
teor Mariam magdalenā. et nihil in
eis video. nisi aīte oculos nostros posi-
ta spei et penitentię exempla. Fortasse
em̄ in fide lapsus est aliquis. Petrus q̄

amare fleuit q̄ timidē negauit aspiciat.
Alius extra proximum suū in malicia
crudelitatis exarsit. Aspiciat latronem.
qui in ip̄o mortis articulo ad vite p̄-
miā penitendo puenit. Alius auaricie
estibus anhelans aliena diripuit. Aspi-
ciat Cacheum q̄ si quid alicui abstulit
quadruplū reddidit. Alius libidinis
igne succensus. carnis mūdiciā p̄didit.
Aspiciat Mariam magdalenā que in
se amorē carnis igne diuini amoris ex-
coxit. Tercio ponit efficaciam remedi-
cum dicit. Remittunt tibi p̄cā tua. Sed
quoniam hoc est proprium dei. nō scri-
be eum blasphemare dicebāt. Ex eo q̄
p̄cā se remittere asserbat quia ip̄m eē
deum nō credebāt. Solius em̄ dei ē re-
mittere p̄cā. Psa. xliii. Ego sum ip̄se
qui deleo iniquitates tuas p̄pter me. et
tamen dicit Jo. xx. Quoz remiseritis
p̄cā remittunt eis. Deus em̄ et sacerdos
remittunt p̄cā. Sed differentes. In pec-
cato em̄ tria sunt. s. dei offensa. defor-
mis macula. et obligatio ad penā eter-
nam. Trenoꝝ. ii. Suo mō obtegit cali-
gine. Ecce deformis macula. In furore
suo dominus filiam syon. Ecce dei of-
fensa. Projecit de celo inclitā hierusa-
lem. Ecce obligatio ad penam eternā.
Ista tria solus deus remittit. q̄d signi-
ficat Luc. xv. In filio p̄digo. de quo
ista tria dicunt. scz pater osculatus est
eum. p̄ quod significat remissio offen-
se. q̄ induit eum stola. Prima p̄ quod
significat mūdicia anime. q̄ ip̄e mor-
tuus fuerat et reuixit. p̄ q̄d significatur
dimissio pene eterne. Sacerdos autem
quātum ad alia tria. Dicitur remittere
p̄cā. Prīmū est q̄ p̄cōrem absolutū
a deo esse denunciat. Alter em̄ pro ab-
soluto nō recipitur. Secūduz est quia

pena purgatoria eum deobligat / et pe-
na penitentiali eum ligat. Tercium est
quia virtute clauum de ipsa pena par-
tem relaxat iuxta illud. ii. Coz. ii. Nā
et ego quod donavi. si quis donauit prop-
ter vos in persona christi. Ista tria notan-
tur Jo. xi. In resuscitatione lazari. ubi
dominus discipulis tria permisit scilicet. ut
lapidem tolerent. ut ipsum soluerent. et li-
berum abire permitterent. Tunc sacerdos
lapidem tollit. quando ignem graue pur-
gatorum in leuem penam penitentie con-
uertit. Tunc ipsum soluit. quando aliquam
penam sibi dimittit. Tunc libere abire per-
mittit. quando ipsum pro absoluto libe-
re recipiendum esse diffinit.

Dominica vicesima.

Sermo primus.

Simile est regnum celorum homi-
ni regi qui fecit nuptias filio
suo. Mat. xxii. quia sumus
sensibilibus assueti. Ideo dominus se-
pe per sensibilia nos manuducit ad intel-
lectualia. et per intellectualia ad diuina.
sicut per sanctos magis. quos per sensi-
bilem stellarum manuduxit ad intelligibi-
lem prophetiam. et per intellectualē pro-
phetiam ad christi visionem immediatam.
Sic etiam hic per nuptias corporales christus
nos manuducit ad intelligendum spiritu-
ales. et per spirituales ad intelligendum ce-
lestes. In ista ergo parabola plura sunt
videnda. Primo quod significat per reg-
num celorum. Secundo quod sit iste homo
rex. Tercio que sint iste nuptie. Quar-
to qui sint ista iuuuati. Quinto que sit
ista vestis nuptialis. Sexto que sit ista
ligatio pedum et manuum. Septimo que
sint iste tenebre exteriores. Circa primum
notandum quod secundum Glossam per regnum
celorum primum ecclesia siue congregatio iustorum

intelligit. Nō enim potest intelligi de ec-
clesia triumphante. cum quia praedictum
vocat. et post prandium adhuc restat
aliud conuiuium. cum quia vnus eiicit cum
inde nullus eiiciat. Et ideo conuiuium de
quo habet Lu. xiiii. De eterno intelli-
gitur. et quia cena vocat. et quia nullus
inde eiectus fuisse prohibet. Dicit autem
ecclesia celum. quia in celo est quoddam cor-
pus celeste quod illuminat et non illu-
minat sicut sol. isti sunt plati maiores.
quod non debent indigere aliena illuminati-
one. sed ipsi uerbo et exemplo debent a-
lios illuminare. De quibus dicit. Mat. v.
Vos estis lux mundi. Aliud est quod il-
luminat et illuminat. sicut luna et stelle.
Isti sunt plati minores. qui debent a su-
piori lumen accipere. et inferioribus infu-
dere. Tercium est quod illuminat et non
illuminat. sicut firmamentum. Isti sunt
boni subditi. qui debent a platis illumi-
nari. sed illuminare alios illi non tenent.
Dan. xii. Cui docti fuerint fulgebunt
sicut splendor firmamenti. hoc refertur
ad subditos illuminatos. et qui ad iu-
sticias erudiunt multos. quasi stelle im-
perpetuas eternitatis. hoc refertur ad pl-
atos minores illuminatos illuminan-
tes. Circa secundum notandum quod iste homo
rex. est deus pater. qui dicitur rex. quia re-
git in celo per gloriam. in mundo per
gratiam. in inferno per iusticiam. Dicitur
autem homo. propter conformitatem que
est inter deum et hominem. Ex qua con-
formitate accidit. quod homo aliquando
accipit personam dei. psal. Ego dixi. di-
estis. et deus personam hominis sicut per
hic. Eodem modo tanta conformitas
est inter christum caput et membra. quod ali-
quando caput accipit per personam membro-
rum. Act. ix. Saule saule quod me persequeris.

Aliquādo membra personam capitis.
 psal. Nolite tangere x̄pos meos. **Ba**
 ri modo tanta difformitas est inter dy
 abolum qui est caput maloꝝ ⁊ eiꝝ mē
 bra. qꝫ aliquādo caput accipit p̄sonā
 membroꝝ. **Ma. xii.** Inimicus homo
 hoc fecit. **Aliquando membra p̄sonaꝝ**
 sui capitis. **Jo. vi.** Unus ex vobis di
 abolus est. **Circa tertium notādum.**
 qꝫ sicut dicit **Gre.** Deus pater filio suo
 nuptias fecit. quando ip̄m nature hu/
 mane coniunxit. **Et subdit** Dup̄tialis
 thalaurus est uterus virginis psal. **Ap**
 se rancqꝫ sponsus procedens de thala/
 mo suo. **Et quoniaꝝ thalami regales**
 sunt depicti. ideo iste thalamus fuit d
 pictus colore nigro humilitatis. albo
 virginee puritatis. rubeo caritatis. pul
 chra om̄mixtio scꝫ nigri albi ⁊ rubei. qꝫ
 pulchra coniūctio humilitatis. purita
 tis ⁊ caritatis. **Cañ. i.** Nigra sum. Ecce
 color niger humilitatis. **Sꝫ formosa.**
 Ecce color albus puritatis. sicut pelles
 Salomonis. que erant rubricate. **Ecce**
 color rubeꝝ caritatis. **Circa quartū**
 notādum. qꝫ isti inuitati sunt omnes
 fideles. **Sed fidelium quidam sunt bo**
 ni qui habent fidem ⁊ opa. **Quidā ma**
 li qꝫ habent fidem sine opibus. **Vnde**
 dicit infra. Congregauerūt om̄s quos
 inuenerunt bonos ⁊ malos. **Modo eī**
 boni sunt mixti cum malis. quia sicut
 dicit **Isa.** Ecclia est in medio inter ce
 lum. ubi sunt tm̄ boni. ⁊ infernum ubi
 sunt tm̄ mali. **Grego.** Mali miscēt bo
 nis. quia nequaꝫ p̄ducit ferrū amme
 ad subtilitateꝝ acuminis. si hoc nō era
 ferit aliene linea prauitatis. **Idem.** Bo
 nis nō fuit. qui malos tolerare recusa
 uit. **Inuitati ergo sunt omnes fideles.**
 sed boꝝ quidam ueniūt. qui scꝫ habēt

fidem caritatem ⁊ opa. **Alii nō ueniūt**
 qꝫ scꝫ habent fidem tm̄ sine opibus ca/
 ritatis. **Sunt autēz quinqꝫ cause quare**
 nō ueniunt. **Quidam** p̄pter eoꝝ volū/
 tatem p̄uersam qđ notat cum dicit. et
 nolebant uenire. **Nullum em̄ aliud in**
 pedimētum habent qđ nolunt. **Tales**
 nihil vident de sua salute curare psal.
Pro nihilo habuerunt terram deside
 rabilem. **Alii nō ueniūt** p̄pter suā neg
 ligentiam. ideo subdit. **Illi autem neg**
 legerunt. **Multi em̄ sunt sic pigri.** qꝫ cū
 anima habeat duos pedes scꝫ salubre
 propositum. ⁊ opus bonum. **Aliquan**
 do pedes boni propositi ponūt i via
 iusticie. **Reliquum autē ad multos an**
 nos differunt ponere. sed sicut dicitur
Eccē. vii. Qui timet deum nihil negli
 git. **Tercii nō ueniūt** propter eoꝝ sup
 biam ⁊ vanam gloriam. **Idem subdit**
Et abierunt alius in villaz suam. **Per**
 villam em̄ terrena dominatio intelligi
 tur. **Supbus em̄ nō solum nō uenit.** sꝫ
 etiam deo contradicit. **Job. xxiii.** Ip̄si
 fuerunt rebelles lumini. **Quarti nō ue**
 niunt propter eoꝝ auariciam. ⁊ hoc ē
 qđ subdit. **Alius ad negociationē suā**
Auarus em̄ nō potest seruire deo ⁊ mi
do. **Ma. vi.** Nō potestis seruire deo ⁊
 māmone. **Quinti nō ueniunt** p̄pter eo
 rum aptam maliciā. **Et hoc est qđ sub**
 dit. **Reliqui vero tenuerunt seruos eiꝝ.**
 ⁊ contumelios affectos occiderunt. **ta**
 les sunt m̄lti p̄uersi. qui illos qui se ad
 monent ⁊ corrigunt odiunt ⁊ p̄sequun
 tur. **Amos. v.** Odio habuerunt in por
 ta corripientem. ⁊ loquentem perfecte ab
 hominaci sunt. **Circa quintū notan**
 dum qꝫ caritas dicit vestis. cum quia
 operit delicta. **Prouer. x.** Vniuersa de
 licta operit caritas. **tum quia calefacit**

desideria **Job. xxxvii.** **D**onec vestimenta tua calida sunt. cum profusa fuerit terra austro. **C**um quia ornat opera nostra sine caritate enim opera nostra deo non placent. **i. Cor. xiii.** Si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas caritatem autem non habuero nihil mihi prodest. **D**icit autem vestis nuptialis quia in matrimonium sunt propter amicitiam reformandam. vel confirmandam. vel augendam. **I**n matrimonio ergo filii dei quod fecit cum natura humana amicitia inter nos et deum est reformata. **Ephe. ii.** Ipse enim est pax nostra. et est perpetuo confirmata. **Hiere. xxxi.** In caritate perpetua dilexi te. **E**st augmentata quia filius dei qui erat dominus noster factus est frater et amicus noster. **Ber.** Hoc loco inquit non predicat magnus dominus et laudabilis nimis sed parvus utique quia natus est nobis. **E**x hoc enim natura nostra intus est exaltata quod etiam ab angelis in multa reuerentia est habitata. **U**nde angelus non sustinuit se a Johanne adorari ut habet **Apocal. xxii.** **C**um tamen ante incarnationem sustineret. **C**irca sextum notandum quod in celo sunt omnes soluti habent enim solutum intellectum quia deus videt sine enigmate. **i. Cor. xiii.** Videmus enim nunc per speculum in enigmate tunc autem facie ad faciem habuit solutum cogitatum quia omnes cogitationes convertunt in deum sine retardatione. **Sapient. vi.** Cogitatio illorum apud altissimum habet solutum affectum quia totus transit in deum cum deificatione. **D**ominus deus dicitur ignis **Hebre. xii.** Deus noster ignis consumens est. **S**acti dicunt carbones succensi ut habet **Eze. i.** Dicunt lapides igniti. **Amos. ii.** In medio

lapidum ignitorum ambulasti dicuntur ardores sempiterni **Ysa. xxxiii.** **S**uis habitabit de vobis cum ardoribus sempiternis. **I**n inferno autem omnes sunt ligati habent enim ligatam potentiam operatiuam quia nullum boni opus poterunt facere ideo dicitur **ligatis manibus** per manus eius potentia operatiua intelligitur habent ligatam potentiam affectiuam quia deum diligere non possunt ideo dicitur **ligatis pedibus**. **N**am secundum **Aug.** pedes anime sunt affectus. **H**abent ligatam potentiam intellectuam quia dominum non possunt cognoscere cum sint in terra obscuritatis et obliuionis ideo dicitur **Mitte eum in tenebras** habent ligatam potentiam temperatiuam quia nunquam ad penitentiam reparari possunt ideo dicitur **exteriores** peccator enim in hac vita est in tenebris interioribus quia adhuc est in spe venie. **I**n inferno autem erit in tenebris exterioribus quia erit extra ambitum diuine misericordie. **I**n mundo autem sunt quidam ex toto ligati sicut in peccato mortali existens qui ligati sunt vinculo culpe additi sunt penitentiae in cuius significatio dicitur **Judic. xv.** **L**igauerunt Sampsonem duobus novis funibus. **A**lii sunt ex toto soluti sicut viri perfecti qui sicut dicitur **i. Cor. ii.** **E**dificant aurum et argenteum et lapides preciosos. **T**ales enim nullum habent vinculum culpe et nulli sunt obnoxii penitentiae. **A**lii sunt ex parte soluti et ex parte ligati sunt penitentes qui soluti quidem sunt a vinculo culpe. **Eccles. iii.** **S**ic in sereno glacies ita soluentur peccata tua. **S**ed tamen ligati sunt funibus pene satisfactorie. **I**n cuius significatio dicitur **Hieremie. xxxviii.** **E**xtraxerunt Hieremiam funibus et eduxerunt eum de lacu. **D**e ista

ligatione et solutione dicitur **Mat. xvi.**
Et cum ligaueris super terram erit ligatum. Circa septimum notandum quod tenebre infernales dicuntur exteriores quia sunt extra omnem diem. **Triplex** est ordo dierum et noctium. **Primo** quo dies precedebant et noctes sequebantur et iste ordo post peccatum primi hominis curtere incepit ad innuendum quod de die gratie cecidit in noctem culpe et durauit iste ordo usque ad passionem christi. **Tunc** autem secundum Bedam mutatus est ordo quia noctes precedunt et dies sequuntur ad innuendum quod homo per christi passionem de nocte culpe redit ad diem gratie. **Et** iste ordo durabit usque ad diem iudicii. **Tunc** autem mutabitur tertius ordo quia tunc omnes dies erunt per se et noctes per se. **Deus** enim tunc separabit noctes a diebus et omnes noctes mittet in infernum et omnes dies mittet ad celum. **Noctes** ergo nunc dicuntur tenebre interiores quia sunt coniuncte cum diebus. **Tunc** autem erunt exteriores quia tunc sunt separate ab omnibus diebus.

Sermo secundus unde supra.
Simile est regnum celorum homini regi qui fecit nuptias filio suo. **In** presenti uita celebrantur nuptie carnales que fiunt inter virum et uxorem. **In** futuro celebrantur nuptie eternales que fiunt inter deum et curiam celestem. **Primo** autem nuptie scilicet carnales instituite fuerunt a deo cum dicit **Gen. i.** Crescite et multiplicamini et ab Adam cum ait **Eiusdem.** Hoc nunc os ex ossibus meis et caro de carne mea. **hec** uocabitur uirago quoniam de uiro sumpta est. **Job** rem relinquet homo patrem et matrem suam et adheret uxori sue et erunt duo in carne una. **In** quibus uerbis ostendit

Adam qualiter uir debet se habere ad uxorem et qualiter uxor ad uirum et qualiter ambo pariter. **Vir** autem debet uxori sinceram dilectionem. **Ideo** dicitur hoc nunc os ex ossibus meis etc. **De**bet enim eam diligere sicut os suum et carnem suam. **i. seipsum.** **Ephe. v.** Sicut suam uxorem diligit seipsum diligit. **Te** autem debet diligere quia est bonus uel ut sit bonus. **Tunc** enim uxorem suam sicut seipsum diligit quando eam diligit quia est bona. **ut** sit bona. **Ex** quo patet quod homo plus debet diligere bonum in uxore quam pulchritudinem quia sicut dicitur **Pro** uer. vlti. **Fallax** gratia et uana est pulchritudo. **Est** enim fallax quia decipit inuentem. **Unde** Augustinus. **Mulier** est mulcipula anime. **latro** uite. **suauissimos** blanda percussio. **perniciosa** delicata. **rosam** fetens. **malum** libens. **Secundus** philosophus. **Pulchritudo** est flos marcidus. **carnalis** felicitas. **concupiscentia** humana. **Unde** Boetius. **Si** linceis oculis homines uiderent ut eorum uisus obstacula penetraret. **None** introspectis uisceribus etiam pulcherrimum corpus turpissimum uideret. **Non** solum autem ista pulchritudo est fallax intuiti sed etiam uana habenti quia sepe est sibi causa multiplicis uanitatis. **Pro** uer. xi. **Circulus** aureus in naribus suis mulier pulchra et fatua. **Quando** mulier est fatua et turpis non est piculum quia nemo eam sollicitat. **Quando** etiam est pulchra et sapiens similiter non est piculum quia sapienter se custodit. **Sed** quando est pulchra et fatua tunc est piculum quia tanquam sus lota immundicie se immergit. **Uxor** autem debet uiro suo subiectionem et obedientiam quod notatur cum dicitur. **Sicut** de uiro suo sumpta est. **Ex** quo enim de

viro est sumpta. debz esse sibi subiecta
in his scz que nō sunt contra deum. Si
cut autem ait Aug. sup ps. Q. quando
vir et uxor adinvicem dissentiūt. tunc i
domo est turbatio multa. Quādo vō
subiicitur uir. et uxor dominat. tunc est
pax puerfa. Quādo vero vir domina
tur. et uxor subiicit. tunc est pax recta.
Potest addi quartum. quādo scilz vir
et uxor bene conueniunt. tunc est pax dō
et hominibus grata. Ista etiam osten
dit Aug. in domo anime dicens. qd ca
ro est uxor. et rō vir. Quādo ergo caro
occupat aduersy spm̄ et ecōuerso. tūc
in domo anime magna est pugna. Cū
autem caro dominat rōni. tunc ē pax
turpis et puerfa. Quādo autem rō dñā
tur carni. tunc est pax recta. Quādo ue
ro nec caro aduersus spm̄. nec spūs ad
uersus carnes pugnat. tunc est pax om̄i
modo. quia tñ erit in patria. Tambo at
scz vir et uxor pariter tria sibi debent.
Primo indiuisibilem habitatiōnez. qd
notat cuz dixit. Reliquet homo prem
suum et matrem et. ideo patrem et ma
trēm reliquūt. ut simul habitēt. Et ista
habitatio nō debz separi nisi propter
mortem corporalem. uel spūalem. aut
propter fornicatiōnem corporalem. ul
spūalem. tunc autem quis morit. spūa
liter quando religionem ingredit. tunc
spūaliter fornicat. quādo i heresim la
bitur. et ad errorem trahere conat. Be
tundo sibi debent inuolabilem fidem.
quia sicut dicit. i. Coz. vii. Mulier nō
habz potestatem sui corporis. sed vir
et ecōuerso. Nam tamen fidez melius
seruat uxor qz vir. quia sicut dicit Au.
in encheridion. Mulier quatuor habz
retrahentia. que sunt timor domini. di
ligens custodia viri. uerecundia et ofu

sio mundi. et terror legum publicaz. q̄
puniant uxorem fornicariam nō virū
fornicarium. Vir autem habz tñ vnū
retrahens. qd est timor dei. Et subdit
Aug. Tō necessaria fuit mulieri maior
custodia. quia in ea est maior infirmi
tas. Tercio debz habere in ope coniu
gali puram intētionem. ut scz iungantē
propter pcreādā prolem. qd notat
cum dicit. Et erunt duo in carne vna
scz generando. Ipa etī carnalis cōiun
ctio aliquādo nullam habz culpā. qñ
scz fit intentōe. plis procreandē. Gre.
Tunc coniuges i admixtione sine culpa
sunt. quādo pro p̄cipiendo prole mis
centur. Aliquādo habz culpam uenia
lem. quādo scz fit causa concupiscentie
explēde. que tamē ita est rōni subiecta
qz eam nō explet nisi cum uxore pro
pria. Glo. sup. i. Coz. vii. Coniugalīs
ocubitus generādi gratia nō habz cul
pam. concupiscentie vero satiādē. s̄ tñ
cum cōiuge habz culpam uenialez. qñ
fit rōni subiecta qz eam nō explet nī
si cum uxore propria. Sed tunc mor
talem quando scz cōcupiscentia sic est
immoderata. qz cum quacūqz explet
Aug. contra Julianū. Intempans in
cōiugio. quid aliud nisi quidam adul
ter uxoris est. Aliquādo habz culpam
mortalissimā. Aug. in li. de bono con
iugali. Cuz ille usqz qui prolabit. ultra
pacta nuptialia. et ultra. ppagandā ne
cessitatem uenialis fit in uxore. in mere
trice damnabilis. Ille qui est cōtra na
turam execrabilius fit in meretrice. sed
execrabilius in uxore. Secnde sunt nup
tie celestes in quibus multa fercula ap
ponent. De quibz dicit sic Aug. de ci.
dei. Quid est aliud. qd dominus p p
phetam dicit. Ero illoz deus. nisi ero

vn̄ satient. ero quecūq; ab hominibus
boneste desiderant. 7 vita 7 salus 7 vi-
ctus 7 copia 7 gloria 7 honor 7 pax 7
omnia bona. Ecce octo fercula ponit
que deus nuptiis suis dabit. Primus
ē vita que tripliciter causabit. Primo
qui sancti manducabunt 7 bibēt vitā.
De manducatōe dicit Jo. vi. Ego suz
panis viuis qui de celo descendi. si qs
māducauerit ex hoc pane viuet ineter-
num. De potu Apoca. vii. Agnus qui
in medio throni est reget eos 7 deducz
eos ad vite fontes aquaz. Secūdo qz
viuent cum vita. Deut. xxx. Illi adhe-
reas. ipe em̄ est vita tua. Prouer. viii.
Sui me inuenerit inueniet 7 vitaz. Ter-
tio quia tota mortalitas absorbebit a
vita. ii. Coz. v. Nolumus expoliari
sed supuestiri ut absorbeat qd̄ morta-
le est a vita. Secūdo ferculum est sani-
tas que causabit a tribus. Primo qz
habebunt substāciam tempatissimā.
mō em̄ corpus nostruz est distempatū.
cum sit ex quatuor elemētis 7 quatuor
qualitatibus otrariis compositū 7 iō
dissolutōni subiectum. Tunc autē ad
summā tempantiam omnia reducen-
tur. Job. xxviii. Glebe illius scz ciuita-
tis supne auruz. Glebe nostre corpora
sunt lutum. sed tunc cōuertent in aurū.
quia erunt fulgida tempata 7 p̄ciosa.
Secūdo quia habebunt aerem sanissi-
mu. Ysa. lxvi. Decubabit salus. i. aer
sanissimus omnes muros tuos. Sed
dānatis dicit Deut. xxviii. Percutiet
te dominus aere corrupto. Tercio qz
habebunt aīm iocūdisssimū. ps. Sic
letātuz omniū habitatio est in te. Ysa.
li. Leticia sempiterna sup capita eorū.
Leticia em̄ sepe in sanitate conseruat.
Prouer. xxv. Animus gaudens et a/

tem floridam facit. Tercium ferculum
est victus. i. quidaz cibus p̄ceteris ma-
gis dulcis. qui causabit ex apta dei vi-
sione. Sui quidem cibus erit copiosus.
deliciosus 7 eternus. quia copiosus da-
bit satietatem. psal. Satiabor cum ap-
paruerit gloria tua. quia deliciosus pa-
riet esuriam 7 audacitatem. Ecccl. xxiiii.
Sui edunt me adhuc esuriēt. quia eter-
nus excludet omnē timorem. Nō enim
timere poterunt ne cibus iste deficiat.
quia erunt in magna satietate. Quādo
damnati erunt in p̄petua esurie psal.
In diebus famis saturabunt. Ysa. lxxv.
Ecce serui mei comedent 7 vos esurie-
tis. Quartum ferculum est copia di-
tiarum 7 habūdantia. psal. Gloria et
diuitie in domo eius. Diuitie nostre
habent laborem in acquirendo. timo-
rem in custodiendo. dolorem in p̄den-
do. Ibi autem nullus labor. Apoca.
xiiii. Ammodo iā dicit sp̄s vt requi-
escant a laboribus suis. Nullus timor
Prouer. i. Sui me audierit absq; timo-
re quiescet. Nullus dolor. Ysa. li. Ful-
giet dolor 7 gemitus. Quintum fercu-
lum est gloria 7 pulchritudo gloriosa.
que causabit a virtutū varietate. ps.
Omnis gloria eius filie regis abintus in
fimbriis aureis. A dei refulgenti ma-
iestate. i. Adacha. vi. Refulsit sol in di-
peos aureos. i. in sanctos. qui fuerunt
dipei. i. triangulati propter fidem tri-
nitatis. 7 aurei propter p̄ciositatez ca-
ritatis. 7 enei. p̄pter firmitatem spei. 7
etiā causabit a xp̄i s̄formitate. Ysa. l.
ii. Saluatorem expectemus dominuz
nostrum. Ihesum xp̄m. qui reformabit
corp̄ humilitatē nostre. s̄figuratiū cor-
p̄ori claritatis sue. Sextum est honor
Erūt em̄ sancti assēsores dei. iudices

mūdi. ⁊ reges celi. Mat. xix. Sedebitis
sup sedes duodecim. Ecce assessores. iu-
dicantes tribus israhel. Ecce iudices. et
omnes q reliquerūt vsqz ibi ⁊ vitam e-
ternam possidebūt. Ecce reges. Septi-
mum est pax de qua dicit. Psa. xxxii
7 Sedebit populus meus in pulchritudine
pacis. in tabernaculis fiducie. ⁊ in rege
opulenta. Tunc pax est pulchra. quan-
do fit hostibus supeditatis. Tūc pax
est secura. quādo fit hostibus longe ex-
terminatis. Tunc est opulenta. quādo
fit hostibus spoliatis. Sancti em ha-
bebunt pacem pulchrā. quia habebūt
omnes hostes supeditatos. adalach.
ii. Calcabitis impios cuz fuerint cinis
sub planta pedum uestroz. Habebūt
pacem securam. quia habebunt hostes
exterminatos. in infernum precipitatos.
Psa. xxv. Precipitauit dominus mor-
tem in sempiternum. i. demones q fue-
runt nobis causa mortis. Habebūt pa-
cem opulētā. quia habebunt hostes
spoliatos. Tūc em exspoliabunt egip-
ti ⁊ dirabunt hebrei. Dathan ⁊ ul-
ti mum ferculum est omnia bona. scz bo-
na supiora. q erūt in visione dei. Exo.
xlii. Ego ostendam tibi omne bonuz
7o. xlii. Domine ostēde nobis p̄m.
⁊ sufficiat nobis. Bona inferiora que
erunt domus dei in ordinatissima dis-
positiōe. psal. Videas bona hierusalē
omnibus diebus vite tue. Item. Qz di-
lecta tabernacula tua domine virtutū.
7c. 7o. xlii. In domo patris mei mul-
te māiones sunt. Bona interiora que
erunt in animaz illustratiōe. Psa. lvi
Implebit dominus splēdoribz aiām
tuz. ⁊ bona exteriora que erunt in cor-
poris immortalitate. ⁊ hominū ⁊ ange-
loruz iocunda satietate. psal. Assitit re-

gina. i. triumphans ecclia. ⁊ dextris t.
in uestitu deaurato. i. cuz corpore glo
rificato. circūdata varietate. ⁊ hoim et
angeloz iocūda societate.

7 Sermo tercius vnde supra.
Adice quomō huc intrasti nō
habēs vestem nuptialem? ⁊c.
Per istum q nō habuit uestez
nuptialem significat uniuersitas malo
rum. que habuit fidem sine opibus ca
ritatis. De quibus dicit Titū. i. Confi
tent se nosse deum. factis autem negāt
⁊ nō videt qz iste debuerit ex hoc res
prebēdi. quia rex dixit seruis suis. Te
ad exitus viarum ⁊ quoscunqz inuene
ritis ⁊c. In talibus autē locis nō inue
niunt nisi viri p̄nosi. Sed dicēduz qz
dominus omnibz quos inuitat uestez
nuptialem offert. Aliqui autem recipi
unt sicut deuoti ⁊ humiles. Aliqui reci
pere otemunt. sicut in pctō p̄seueran
tes. Aliqui accipiunt ⁊ postea p̄uicūc
sicut ad vomitum redeutes. Iste ergo
autem recipere noluit. aut si recepit. po
stea abiicit. ⁊ ideo merito fuit resphen
sus ⁊ de nuptus eiectus. Ista autem re
prehensio ⁊ abiectio fiet in iudiciō. qm̄
xps malos xpianos arguet. qui in mi
litanti ecclia existentes fidem tm̄ habu
erunt. sed caritatem nō habuerūt. Cris.
Si aliquis cum nigra ueste inueniat in
nuptus. sordidat nuptiarum gloriam.
ita qui opera tenebrosa inter xpianos
agit. ipi xpianitati facit iniuriam. Nō
itaqz aut secundum locum eligat uestez.
aut scdm̄ vestem eligat locum. i. aut se
cundum opa eligat p̄fectōnem. aut se
cundum p̄fectōnem faciat opa. Alioqn̄
audiet amice quō huc intrasti ⁊c. In
verbis ergo p̄missis. tria d̄ isto ponū
tur. per quē uniuersitas maloz xpia /

norum figurat. **P**rimo eius verbalis dilectio cum dicitur amice. **S**ecundo eius temeraria presumptio. cum dicitur. quomodo hic intrasti. **T**ercio eius seuera punitione. cum dicitur ligatis manibus et pedibus. **C**irca primum notandum quod triplex est dilectio. scilicet verbalis. precordialis. realis. **D**e qua dicitur. i. Jo. iii. **N**on diligamus verbo neque lingua sed tantum. **E**cce verbalis. sed ope. ecce realis. et veritate. ecce precordialis. **I**lla ergo dilectio est vera que radicatur in corde. **E**x parte ergo ista fuit tantum dilectio verbalis. quia deum tantum ore confessus fuit. sed non fuit precordialis. quia ipsum ex corde non dilexit. nec realis quia misericordie opera non habuit. **X**p̄s vera dilectione nos dilexit. et verbaliter. sed nos utiliter instruendo. **P**sa. xlviii. **E**go sum dominus deus tuus. docens te utiliter. et precordialiter. animam suam pro nobis ponendo. **Jo. xv.** **M**aiorem hac dilectionem nemo habet. **E**t realiter bonis omnibus nos dicando. **I**aco. i. **O**mne datum optimum. et omne donum perfectum desursum est. **E**t est ergo sensus. **A**mice. quia tantum me dilexisti verbaliter. non precordialiter. nec realiter. quem tamen ego dilexi. et verbo docedo utiliter. et corde redimendo misericorditer. et ope dicando multipliciter. quod adhuc intrasti. i. quia temeritate christiana nitatis tibi nomen usurpasti. cum nec corde me dilexeris. nec ope mihi serueris. sed tantum verbis tenus mihi ministraveris. **N**otandum quod vera amicitia quatuor importat. **D**icit primo communicationem. quia veri amici cuncta sibi communicant. **U**nde cum diceret Socrati de quodam paupere. qui cuiusdam diuitis amicus erat ait. **C**ur ergo illo diuite. iste pauper est. amicus non est qui fortune princeps non

est. **S**icut enim membra sibi invicem subserviunt in uno corpore. sic et amici cum habeant unum cor sibi debent mutuo deservire. **M**anus enim servit oris cibum apponendo. os stomacho cibum destinando. stomachus membris cibum derivando. cor pulmone vitam et motum sibi tribuendo. pulmo cordi aerem sibi ad temperamentum caloris tribuendo. **S**ic et amicus debet esse amicus. **M**anus defendendo ab inimicis. os docendo bonis consiliis. stomachus nutriendo beneficis. cor vivificando bonis exemplis. pulmo refrigerando. contra adversa bonis verbis. **I**sta editio sed communicatio est amicitia. quam habent sancti cum deo. quia bona que ab ipso recipiunt. ei communicant pauperibus largiendo. i. **Paral. xxix.** **T**ua sunt omnia. et que de manu tua accepimus. dedimus tibi. **I**sta autem conditio amicitie non est in malis. quia bona sua. propter deum pauperibus non communicant. sed sibi avariter reservant. **E**ccl. xi. **N**unc manducabo de bonis meis solus. **S**ecundo amicitia de assimilacionem. **A**mor enim assimilatur amanti amato. **H**ugo de sancto victore. **S**cio anima mea. quod quicquid diligis. in eius similitudinem transformaris. **U**nde propter istam assimilacionem. quidam philosophus interrogatus quid esset amicus. **R**espondit alter ego. **I**sta conditio est in amicitia dei et sanctorum virorum. **I**psi enim in tantum deo pro amore assimilantur. quod dei appellantur. **P**sal. **E**go dixi dei estis. **A**ug. **U**nusquisque talis est qualis est dilectio sua. si deum diligis deus es. **S**i terram diligis terra es. **S**icut enim amor facit bonos deo similes. **S**ic diversis viciis faciunt homines esse brutales. quod ostendit **B**oetius in li. de consolatione.

latōne dicens. **E**uenit ne quē transfor-
matum vicus videas. **h**ominem existi-
mare non possis. **A**uaricia quis feruet
alienarum opū violentus ereptor. **h**ūc
lupo similem dixeris. **F**erox atq; inqui-
etus linguam linguis exercet. **c**ambꝝ cō-
parabilis. **I**nsidiator occultus surri-
puisse fraudibꝝ gaudet. **v**ulpeculis ex-
equet. **I**ra intempans fremit leonis a-
nimū gestare credat. **p**avidus ac fu-
gax nō metuēda formidat ceruis silis
habebat. **l**egnis ac stupidus torpet a-
sinuz. **v**ini. **l**euis ac inconstans studia
pmutat nihil ab aubus differt. **f**edis
immundisq; libidinibus immergit. **s**or-
dide suis voluptate detinet. **I**ra sic ut
qui pbitate deserta homo esse desierit.
cum in diuinam conditionem transire
nō possit uertat in beluinā. **T**ercio a-
micitia dicit volūtatum ideptitatem.
Nam scdm **T**ullium vera amicitia est
idem velle et idem nolle. **E**t ista condi-
tio est in amicitia dei. et sanctorꝝ viro-
rum. **N**ā et deus vult qd sancti volūt
psal. **V**olūtatem timētuz se faciet. **E**t
sancti volūt quod deus vult. psal. **D**e-
atus vir qui timet dominū in manda-
tis eius volet nimis. **I**sta autē odicio
nō est in malis. quia volūtatez dei nō
faciunt sed sibi resistunt. sed tādē resi-
stere nō valebūt. quia volūtās dei aut
in pnti sit ab homine aut i futuro fiet
a demone. **P**sa. **l**xvi. **C**onsiliuz dei sta-
bit et omnis volūtās eius fiet. **Q**uarto
amicitia dicit equalitatem. **N**am supe-
rioris ad inferiorem est habere beniuo-
lentiam. **I**nferioris ad supiores est ha-
bere reuerētiam. equalē ad equalē ha-
bere amicitiam. **V**iero. sup. **x**i. **p**phe-
tas. **A**micitia pares aut accipit aut fa-
cit. **v**bi autem inequalitas est et alteriꝝ

eminētia. alterius subiectio. **v**bi nō tam
amicitia est q̄ adulatio. **I**sta conditō
olim nō erat in amicitia dei et hominū
quia deus erat summꝝ. et homo infimꝝ
sed ne aliqd in amicitia decēt qui pus
erat dominus noster. factus est frater
noster. **E**t sic factus equalis vocat se
amicum dicens. **Jo. xv.** vos autē dixi
amicos. **S**ecūdo ponit huius teme-
raria p̄sumptio cum dicit. **Quō** huc i-
trasti nō habens vestem nuptialem. **v**el
tis nuptialis est caritas. que tribus de
causis nuptialis vocat. **P**rimo quia
x̄ps in suis nuptiis eam cōtexuit. **N**ā
in cruce nuptias fecit. **v**bi carnem pro
pane et sanguinem pro vino apposuit.
vt reficeret angelos in celo eos repān-
do. **h**omines i mundo eos redimēdo.
patres de limbo eos liberādo. **I**n istis
nuptiis vestem caritatis cōtexuit nō de
pilis animalium. nō de corticibus her-
barum. nō de interioribus vermium. s̄
de interioribus suoz viscerū. **h**oc q̄n
lateris aptione amorez cord̄ patefecit.
Ber. **C**lausus penetrans. **cl**ausus referās
factus est mihi. vt videam volūtatem
domini. **Q**uid mirideam p foramē. **cl**a-
mat claus. **cl**amat vulnus. p̄ archamū
cord̄ p foramen corporis. **S**ecūdo di-
citur uestis nuptialis. qz sine hac nullꝝ
in nuptias celestes intrare ualꝝ. **h**oc sig-
nificatum ē **V**ester. **u**i. **v**bi dicit. q̄ nō
licebat intrare aulam. **A**ssueri regis. **m**-
dutum sacco. **S**accus est timor seruilis.
cum quo nullus regnū celoꝝ intrabit.
Abuciēdus est iste ergo saccoz uestis
nuptialis texēda. **i**uxta illud **P**rouer-
b. **Q**uesiuit lanam et linum et opata
est consilio manuz suaz. **x̄ps** fuit ag-
nus. **P**sa. **xvi.** **E**mitte domine agnum
dominatorem terre. **q̄** huiꝝ agni lana

sunt eius beneficia. **F**uit etiam herba
rōne carnis. **Ysa. xl.** Omnis caro fenū.
huius herbe linum fuit candor sue inno-
centie. **Texēda** est ergo ista uestis ex la-
na et lino. quia caritatez nostram inflā-
mare debent xpī beneficia et eius inno-
cens vita. **Tercio** dicit uestis nuptial.
quia in magnis nuptiis. i. i die iudicii
sole sponse xpī hac ueste indute erunt.
Apocal. xix. Venerunt nuptie agni et
uxor eius pparauit se. et datur est ei ut
coopiat se bissino. **et.** Adultere em aie
nude erunt et turpitudinem suam ones
videbunt. **Unde** dicit **Apoc. xvi.** Bea-
tus qui custodit uestimenta sua ne nudus
ambulet. et videant homines turpitu-
dinem suam. **Tercio** ponit istius seue-
ra punitio cum dicit **Ligatis** manibus
et pedibus. et hoc q̄ damnati habebunt
ligatas manus et pedes. dat̄ intelligi q̄
nuncq̄ ab illa pena poterunt exire. **In**
hoc q̄ sunt missi in tenebras exteriores.
dat̄ intelligi q̄ nūq̄ ad dei misericor-
diam poterunt uenire. **Dicunt** em tene-
bre infernales exteriores. quia sunt ex-
tra ambitum diuine misericordie. **Ere**
ergo illa pena eterna. ppter duo. **Pri-**
mo quia nullum poterunt ibi acquire-
re merituz. **Ecccl. ix.** Quodcumq̄ potest
facere manus tua instāter opare. quia
nec opus. nec rō. nec scientia. nec sapien-
tia erunt apud inferos. **et.** Meritū scō-
rum prouenit ex fide. ex ope. ex amore.
et ex rōne. siue discretionē. propter qd̄
dicit **Rōs. xii.** Rōnabile obsequiū ues-
trum. **Ibi** autem nō erit meritum. pue-
niens ex ope. **Ido** dicit. nec opus. nec
proueniens ex fide. ideo dicit. nec sciē-
tia. nec proueniens ex amore. **Ido** dicit.
nec sapientia. i. sapida scientia. nec pro-
ueniens ex discretōne. ideo dicit. nec rō.

Nō em utent̄ rōne ul̄ discretōne s̄ fu-
rore. **Secundo** non poterūt illa pena
exire. q̄ nullum ibi poterit remitti pec-
catum. **Ysa. i.** **Vuln9** luor et plaga tu-
mens nō est circūligata nec curata me-
dicamine. nec fota oleo. **Vuln9** luxurie
circūligat̄ ligatura gratie. **Sapient. viii.**
Nō possum esse otinens nisi deus det.
Liuor auaricie curat̄ medicamēto ele-
mosine. **Lu. xi.** **Date** elemosinam et ecce
omnia munda sunt uobis. **Plaga** tu-
mens supbie fouet̄ vngento passiōis
dominice. **Aug.** **Sue** supbia sanari p̄t
si humilitate filii dei nō sanat. **In** infer-
no autē nō est dei gratia. ideo ibi nō
circūligat̄ vuln9 luxurie. nec ibi elemo-
sina. ideo ibi non curat̄ liuor auaricie.
nec ibi se extēdit meritum passiōis do-
minice. ideo ibi nō fouetur apostema
supbie.

Dominica vicesima prima.

Sermoprimum.

Erat quidam regulus cuius fi-
lius infirmabat capbar. **Jo-**
h. iiii. **Sic** dicit **Theophil9.** **Iste**
regulus iterfuit miraculo factō i nup-
tus. quādo xp̄s aquā in uinum muta-
uit qui tunc credidit. sed tamen xp̄i di-
uinitatē pfecte nō cognouit. et ad hoc
inueniendum euāgelista istud miraculum
rememorat dicens. **Went** iteruz **Nies9**
in chanagalilee ubi fecit aquā uinuz. **et**
erat qdam regulus. **Circa** curatōnez
autem filii istuz reguli notant̄ tria. **Pr̄**
mo in patre notatur magna nobilitas et cre-
dulitas. **in** filio magna infirmitas. **In**
xp̄o magna pietas. **Nobilitas** notat̄
in hoc q̄ dicit̄ regulus. quia secūndum
Eritō9. **Vel** erat de genere regali. **h** bal-
bebat aliquē pncipatum. **Ille** autē rec-
te rex dici pōt. qui regit p̄p̄m sapiēter

et reipublicam utiliter et seipsum innocenter. Debet quidem populum regere sapienter. Ecclesi. x. Iudex sapiens iudicabit populum suum et principatus sensati stabilis erit. contra dicit ibidem. Rex insipiens perdet suum populum et ciuitates inhabitabunt per sensus prudentium. Prover. xxvii. Dux indigens sapientia multos opprimit per calumiam. ideo dicit Valerius. quod Plato tunc seculum bonum fore dixit cum sapientes regnarent. vel reges sapere cepissent. et Seneca dicit quod seculum aureum dicebat cum sapientes regnarent. Secundo debet regere rempublicam utiliter. quam tunc utiliter regit quam non propriam sed communem utilitatem attendit. Legitur de Romanis. quod olim pugnant pro gloria acqrenda pro libertate assequenda et pro republica conseruanda et tunc semper vincebant sed postquam se ad auariciam extenderunt semper victi fuerunt. Unde dicit Augustinus in Epistolis. quod qui prudenter attendunt plus dolent paupertatem quam opulentiam perisse romanam. In paupertate enim mores integritas seruabatur. opulentia autem mores hominum omnino peior hoste corrumpit. Legitur in historia Romanorum. quod dum legati missi a senatoribus romanam uenissent inuenerunt fabricium principem romanorum in scamno sedentem et ligneo catino cenantem. Tunc cum pro sua libertate multa auri potera obtulissent. Ille non ad propriam sed communem utilitatem respiciens ait. Abite et aurum uestrum asportate. quia romani malunt dominari habentibus aurum quam auro et memoretur Fabricium nec auro nec hostibus uinci posse. Tercio debet regere seipsum innocenter. ut se immunis sit ab illis vicibus que in aliis reprehendit ne sibi dicatur Roms. ii. In

quo enim iudicas alterum teipsum condemas. Legitur quod dum magistratus atheniensium quendam furem ad penam trahi facerent. Ctenocrates philosophus dixit. Magni fures minores puniunt. Maxime autem debet princeps a tribus vicibus esse immunis. a quibus nec ipse princeps maximus Alexander legit immunis fuisse. et enim victor fuerit orbis terrarum. tamen ab ira et a uinolentia et cupiditate nimia vincebat. Abscidenda est ergo a principe ira. quia sicut dicitur Prover. xvii. Ira non habet misericordiam nec erumpens. et Hungarum enim iudex iratus sententiam proferre debet. Unde refert Valerius. quod cum archita tarantini contra seruum suum iratus esset ait. Di felix iam de te supplicium sumerem. si iratus non essem. Legitur in historia romanorum. quod cum Theodosius imperator ad iussa seuera nimis esset preceps quidam sapiens eum admonuit ut cum se irasci sentiret priusquam aliquam sententiam proferret. viginti quatuor litteras alphabeti intra se morose diceret. ut sic refrigeratus quod statuendum esset maturius uideri possit. Secundo abscidenda est uinolentia. Prover. xxxi. Noli regibus dare uinum o lamuel quia nullum secretum est ubi regnat ebrietas. Refert Valerius. quod cum Philippus rex temulentus esset inuictus sententiam contra uiduam tulit que ad ipsum accedens dixit se appellare a Philippo ebrio ad Philippum sobrium qui cum uinum digessisset sententiam reuocauit. Tercio abscidenda est cupiditas nimia. Prover. xxviii. Leo rugiens et uersus esurians princeps impius super populum pauperem. Refert Valerius. quod Tiberius cesar iudices punitarum raro mutabat ex eo quod noui quilibet ad

rapiendum intēti erūt. **Bonēs exemplū**
de quodam vulnerato. quē cum mlti-
tudo muscarum operuisset. et quidam
tas remouisset. ait. **Vale fecisti** qz iste
plene erant. et famelice uenēt et ampli9
me affligēt. **Novi quidē iudices maxi-**
me quādo sunt paupes. vlt auar. semp
ad rapiendum sunt auidi. **Vnde dicit**
ibidem qz cum vsules in hispaniā mit-
ti deberent. et de duobus cōsiliuz habe-
retur. **Scipio dixit. Neuter mihi placet.**
quia alter nihil habet. alteri nihil satis
est. eque maluz in m. grātibus iudicās
inopiam et auariciam. **Secūdo in pre-**
fuit fides et credulitas. Dicit tamē **Be-**
da. eius fides triplicem habet gradum.
sicut et quelibz alia virtus. scz incitium.
incrementum. et pfectōnem. **Habuit enī**
incitium. quādo ipm rogauit ut descen-
deret et filium suum sanaret. **Tunc enī**
et credidit et dubitauit. credidit quidē
qz filium sanare posset. sed nō credidit
qz possz eum sanare nisi pns essz et cor-
pore. **Deinde fides eius accepit incre-**
mentum. quādo scilz credidit sermōni
domini dicentis. **Vade filius tuus vi-**
uit. **Ultimo pfecte credidit.** quādo scz
serui sanitatem filii nūciauerunt. qz tūc
credidit et domus eius tota. **Hic autē**
duo notabilia sunt. **Unum i domino.**
quia ad filium reguli ire noluit etiā ro-
gatus. qui tamē ad seruum cēturionis
uenturum se dixit. etiāz nō rogatus ut
habet. **Ma. vii.** In quo nostram sup-
biam reprehendit. in homine nō natu-
ram qua ad imaginem dei factus est.
sed diuitias honoramus. **Seneca** **Quē**
admodum stultus est qui equū empta-
rus. ipm nō aspiciat sed stratum et fre-
nos. **Sic stultissimus qui hominem ex**
ueste estimat. **In regulo etiā notabile**

est. qz eius fides fuerit diminuta. tū
salutem filii impetrauit. **Ex quo mag-**
na fidei virtus insinuat. que etiam im-
pfecta apud deum tācuz meret. **Vnde**
Alexander. Per fidem informē filiorū
israhel inclusionem obtinuit. **Nam sic**
ait Iosephus. cuz ad montes caspios
venisset. et filii captiuitatis decē tribuū
egrediendi licētiā petissent. **Ille cog-**
nita causa inclusionis dixit. qz ampli9
eos includeret. et cum cepisset et videret
qz opus humanum ad hoc nō suffice-
ret. rogauit deum ut illud compleret. et
subito prupta montium ad seinuicem
accesserūt. et locus incōmēdabilis factus
est. **Et subdit Iosephus.** **Quid factur9**
est deus pro fidelibus. si tū pro **fidei**
fecit. **Secūdo in filio notat magna in-**
firmitas. **Dicit autēz qz infirmabatur**
capharnaū. et qz erat filius reguli. **Uz tū**
ad p̄mum notant tria. que sunt causa
spūalis infirmitatis. **Capharnaum in-**
terptatur ager pinguedinis. vlt villa et
solatōnis. **Erat etiam ciuitas magni**
honoris. **Iuxta illd Lu. x.** Tu caphar-
naum. **Et ex qbus verbis habet.** qz se-
pe cā spūalis infirmitatis. ē nimia ba-
būdātia ps. **Prodit quasi ex adipe i-**
iquitas eoz. **Nimia et solatio munda-**
na. deo dicit **Lu. vi.** **De vobis danti-**
bus. et nimia exaltatio terrena. quia
qui sunt in p̄lationibus maiores. sepe
sunt in trāsgressionibus p̄ores. **Diere.**
v. **Ibo ad optimates et loquar eis.** et
ecce magis hi simul confregerunt iugū.
ruperūt vincula. **In hoc qz erat filius**
reguli. dat̄ intelligi qz nobilitas gene-
ris sepe est causa infirmitatis spūalis.
filii nobilium sepe efferunt in supbiaz.
Dee. ix. **Gloria eoz a partu.** et ab ute-
ro. et a conceptu. i. gloriānt de eo. qz d̄

magno genere sunt concepti et nati. Sepe exercent rapinam. Unde dicitur de Leena Eze. xix. Eduxit unum de leunculis suis et leo factus est et didicit predam capere hominesque comedere. Sepe immergunt etiam se in lutum luxurie et hoc dicitur sua nobilitate degenerat. Porci enim morantur in luto sed animalia nobilita in loco mundo. Filii ergo nobilium his tribus viciis sepe laborant. scilicet superbia rapina et lascivia sed illi qui sunt in dei filios adoptati ista detestantur. Legitur in historia scolastica quod cum filia Pharaonis Moysen in filium adoptasset rex coronam in qua erat imago ydoli capiti pueri imposuit sed puer eam in terram proiecit et comminuta est. Et cum sacerdos ydolorum diceret eum occidendum fore eo quod pro ipso cultus ydolorum euacuandus esset ad suasionem sapientis cuiusdam allate sunt prunae quas puer accipiens in os posuit et os combussit et sic innocens comprobatus fuit. Filii ergo dei adoptati debent detestari superbia quod significat per hoc quod coronam proiecit et commisit. Psal. xxviii. Pedibus concalcabitur corona superbie effraim. Debent detestari auariciam quod significabat per hoc quod ydolum comminuit. Iuxta illud Col. iii. Auaricia quod est ydolorum seruitus. Debent timere dei aduertere et refrenare lasciuiam quod significat per hoc quod prunas in os posuit et os combussit psal. Ire renes meos et cor meum. Item. Confige timore tuo carnes meas. Tercio in christo notatur magna pietas cum dixit. Vade filius tuus uiuit. Non dixit curatus est ad ostendendum quod secundu naturam morbo ille erat ad mortem. Neque tamen debet intelligi de uita nature sed etiam de uita gratie quia sana

tus est in corpore et in mente. Vari enim fuisse dare sibi tamen uitam nature cum sic breuis et caduca iuxta illud Iaco. iii. Que est enim uita uestra nisi uapor ad modicum parens. Ubi tria implicantur scilicet quod est uapor et uapor parens et ad modicum parens. Est enim uita uapor quia sicut uapor a calore solis dissipatur sic uita humana a modico calore febrili extinguitur. Sapient. ii. Transiit uita nostra tanquam uestigium nubis et sicut nebula dissipatur que fugata est a radiis solis. Est etiam uapor non exiens sed apparens sicut etiam aurum somnium non est aurum sed apparens aurum sic humana uita non est uera uita sed apparens uita. Job. xx. Velut somnium auolans non inuenitur transiet sicut uisio nocturna. Est etiam uapor apparens non ad longum sed ad modicum Augustinus in li. i. De mel. Tota uita humana ab infantia usque ad decrepitem senectutem breuis est. Et subdit Si adhuc Adam uiueret et hodie moreretur quid illi uite longitudo profuisset. Nec mirum si uita est breuis quia dependet a scintilla a fumo et a flatu. Scintilla est in corde que cito extinguitur et cito homo moritur. Fumus est in naribus cuius si uia intercipitur uita finitur. Flatus est in ore qui si quando impeditur homo continuo suffocatur. De his tribus dicit Sapient. ii. Fumus et flatus est in naribus nostris et sermo scintille ad commouendum cor nostrum.

Sermo secundus
De septima reliquit enim febris /
Jo. iiii. Sicut corpus febricitans inducit languorem ignis /
Sic mens peccatis astuans iudicat languorem anime. Nam sicut febricitans

mō patit̄ tremorē modo calorem. Sic
et p̄tōr mō timz pati aduersa. v̄l assu
mere penitentie opera. mō nimis amat
bona terrena. Sicut em̄ dicit Aug. sup
illud psal. Incēsa igni et suffosā. Dia
p̄tā due res faciunt. scz cupiditas et ti
mor. In uerbis ergo premissis duo
tangunt. scz infirmitatis genz que erat
febris et curatōis tempus cum dicitur
hora septima. Circa primum notā
dum. qz sicut sunt diuerse spēs februz.
sic sunt diuerse spēs p̄tōrum. Prima
est febris cotidiana. et significat p̄t̄m
gule propter cotidianam exactōnem.
Ysa. lvi. Venite sumamus uinuz. et im
pleamur ebrietate. et erit sicut hodie sic
et cras et multo amplius. Ideo compa
tur sanguisuge. Prouer. xxx. Sanguis u
ge due sunt filie dicētes. affer. affer. qz
gulosus post unum ferculum dicit af
fer aliud. Et sicut febris cotidiana de
facili mutat̄ in aliā. sic et gula cito trā
sit in luxuriā. Hiero. Venter mero est u
ans. cito despumat in libidinem. Vel fe
bris cotidiana anime. sunt p̄tā vema
lia. que cotidie agimus. que secunduz
Aug. in libro. l. Omel. Assimilant̄ gut
tis aque et arene. et scabiei. Guttis aque.
quia feruorem caritatis remittunt. are
ne quia sepe a bonis opibus animā ste
ritem faciunt. Scabiei. quia decorem aie
diminuunt. Et dicit Aug. ibidem. Qz
multe gutte implent fluuiuz. et nauis fa
ciunt naufragiuz. Multa grana arene
faciunt onz ponderosum. Multitudo
scabiei corpus reddit corruptum. Sic
etiam uemalia quādo cōtemnunt. sepe
sua multitudine. sua ponderositate. et
sua deformitate. ad p̄t̄m mortale dis
ponunt. Secunda febris est effimera q̄
dicit̄ ab effimere pisce marino. qui eo.

dē die quo nascit̄ morit̄. et signat sub
tum motum ire. qui debz finire ante so
lis occasum. Ephes. iiii. Sol nō occi
dat sup iracūdiam uestram. Glo. Tra
nō duret. Subitus em̄ ire motus. quasi
naturalis est. quia sicut de Hiero. Qui
nulla animi p̄turbatōe mouet̄ ut sim
pliciter dicam. aut deus est. aut lapis ē.
Ideo de Grego. nazanzenus. qz duo
sunt in celo qui nō p̄nt cōmoueri. scz
deus et angelus. et tercius in terra scz cri
stianus philosophus. Et em̄ deus ali
quādo dicit̄ irasci. hoc non dicit̄. pp
ter aliquem turbulētum affectum. sed
propter vindictę effectum. Ipam em̄
vindictam nō facit cum aliqua animi
cōmotōne. sed cum mentis trāquillita
te. Sapient. xii. Cum tranquillitate oīa
iudicas. Angeli lz etiaz de p̄ditōne pec
catoz dicant̄ flere. Ysa. xxxiii. Angeli
pacis amare flebant. tamen fletus vel
conurbatio in eis cadere nō potest. lz
dicunt̄ flere. i. ad modū flentium se ha
berē. Christianus aut̄ philosophus. quous
aliquādo turbatōnem patiat̄. ex hoc
tamen eius rō nō obnubilabit̄. qz eaz
tenet sub dominio rōnis. Vnde dicit̄
idem nazanzenus. Christianus philoso
phus in terra celestis est. in corruptōne
impassibilis. in omnibus vincit̄. p̄terqz
in animi libertate. Tercia febris est er
ratica. quia nō accidit certis horis. et
signat p̄t̄m inuidie. que quādo aliqs
laudat̄ accedit. cum vitupatur recedit.
Nō em̄ habz horam determinatam. lz
quādo cūqz renouant̄ laudatōes. reno
uātur accessiones. hoc pz. i. Reg. xviii.
Ceperunt em̄ puelle cantare. Saul p̄cus
sit mille. et Dauid decem milia. Et tūc
Saul habuit vnā accessiōne magnā
inuidie dicens. mibi dederunt mille. et

Dauid decē milia. **T**ādē Jonathas
eum placauit. et sic cessauit accessio.
Suotienscumq; uero Saul audiebat d
eius probitate. totiens laborabat ista
accessio. **I**sta autē febris nō nascitur
nisi de felicitate alterius. quia sola mi/
seria caret inuidia. **U**nde dicit quidam.
Omnibus inuideas inuidet nemo tibi
Ideo significat per hely sacerdotē. de
quo dicit. i. Regū. iii. **N**ō poterat
videre lucernam domini. anteq; extin/
gueret. **L**ucerna accensa lucet. extincta
fetet. **L**ucerna accensa sunt uiri sancti
et uirtuosi. extincta peccatores fetidi. **I**n/
uidus ergo nō potest sustinere uel ui/
dere uiros uirtuosos. sed libentius ui/
det miseros et abiectos. **I**sta febris
multum affligit habētē. **U**nde dixit
quidam inuidus. **I**nuidia comburit
intus et extra. **I**do dicit Socrates. **U**ti/
nam inuidi in omnibus ciuitatib; oca/
los et aures haberent. ut de cunctoz fe/
licitatibus torquerent. **Q**uarta est fe/
bris tertiana. qua laborat illi. q; de ma/
lis que fecerunt satisfacere nolunt. hnt
contritionem. et confessionem sed nō satis/
factionem. **D**icit uero q; quidaz demo/
niacus ad quēdam uirum sanctuz ad/
ductus est. qui pcepit demoni ut exiret.
et nomen suum diceret. et ille. nos sum;
tres qui in isto hoie habitamus. **E**go
uocor claudens cor. **A**lius frater me;
claudens os. **T**ercius uocat claudens
marsupium. **O**fficium em̄ meum ē cor
peccatoris indurare ne possit contritōnē
habere. et si forte conterit laborat fra/
ter meus. ut a confessione impediatur. et
si forte conterit et ositet. **A**lius fr̄ me;
laborat ne satisfaciatur. **E**t p hūc modū
fere omnes lucramur. **T**ercius tamē fr̄
meus scz claudens marsupium plures

nobis omnibus acquirit. **Q**uinta febris
est cōtinua. **I**sta febre laborant auari
et maxime usurarij. **C**eteri peccatores iter/
polatōnem faciunt in peccatis. **U**sura/
rius uero qualib; die. qualib; nocte. et
qualibet hora. quolibet momento. et
quolib; festo peccat. **I**deo uidet eē pe/
ior q; Judas. **I**lle em̄ tū uendit cri/
stum. **I**ste autem uendit xpm. et beatā
uirginem. et sanctos et sanctas. quia ea/
rum festiuitates computat in uisuras.
et quia similis fuit Jude in culpa. ideo
similis erit ei in pena. **J**udas em̄ i aere
qui est medius inter celum et terram in/
terit. ad inuēduz q; neq; in celo debe/
bat stare cum angelis. neq; in mūdo cū
hominibus. sed in aere cum demomb;.
Sic et usurarius nō habitabit in celo.
quia deum et beatam uirginem et sanc/
tos et sanctas offendit. nec in mundo
quia homines cōturbauit. sed in infer/
no cum demombus. quos p auariciaz
adorant. **J**uxta illud Col. iii. **A**uari/
cia q; est ydoloꝝ seruitus. **I**sta febris
cōtinua scz auaricia cito occidit. quia
tollit tria que sunt causa uite. scz cibuz
somnia et quietem. **A**uarus em̄ nō au/
det comedere. **E**ccl. xiiii. **N**ō satiabit
pane. et indigens et in tristitia erit super/
mensam suā. **N**ec pōt dormire. **E**ccl. ii
Cuncti dies eius doloribus et crumma
pleni sunt. **N**ec per noctem mens eius
requiescit. **P**rouer. iiii. **N**ō em̄ dormi/
unt nisi male fecerint. et rapitur ab eis
somnia nisi supplantauerint. **N**ec pōt
quietem habere. sed die ac nocte est in
labore et fatigatōe. **M**ere. xlix. **P**re sol/
licitudine quiescere nō potuerunt. **A**uari
ergo parum uiuunt. sed frugales et libe/
rales multū. **P**rouer. xxviii. **C**ui odit
auariciam longi fiēt dies eius. **S**exta

febris est quartana . et signat supbiam
propter quatuor spes supbie / de qb9
dicit Gre. Quatuor spes tumoris sunt .
Cum ul' aliquis bonum qd' habet a se
habere se existimat / p' suis meriti da
tum sibi putat / ul' cum iactat se habe
re qd' nō habz / uel cum despectis cete
ris appetit singulariter videri hēre qd'
habz . Vel potest significare luxuriam
que p' corp9 explet / qd' ex quatuor ele
mentis componit / ul' potest significare
cōsuetudinez longam peccandi . ut pri
ma dies sit mala suggestio . secūda ma
lus consensus . tertia malum opus . q'r /
ta mala cōsuetudo . Ista triplex spes
quartane difficulter curat . Supbia em̄
difficulter curat . quia semp est in ascē
su p's . Supbia eoz qui te oderunt as
cendit semp . hinc est q' ortum habuit ī
celo . s' incm̄ creuit qd' dñdicit in terrestrē
paradisum . et iterum sic creuit q' reple
uit totū mūdum . Alia spes quartane
scz luxuria difficulter curat / qz in aīa
et in carne nimis radicat . Ipa em̄ radi
cat in anima . i . in memoria . p' turpium
imaginatōem . in intellectua . p' turpium
meditatōem . in volūate p' turpium
affectiōem . radicat et in corpore quia
ipm̄ totuz inflāmat . Job . xxxi . Ignis
est usq' ad cōsummatōnem deuorans .
et omnia eradicās genuina / ipm̄ totū
cōuulnerat . Eiusdem . xvi . Cōuulnera
uit lumbos meos . ipm̄ totum corrum
pit et fedat . Job . i . Computruerūt iumē
ta in stercore suo . Tercia spes quarta
ne scz mala cōsuetudo . difficulter cura
tur . Istud signatuz est . Jo . xi . in
Laza
ro quatrduano et fetido / ceteros qd'ez
mortuos faciliter suscitauit dominus .
Lazarum uero quatrduanū cum qua
dam difficultate suscitare voluit . s' . cū

orōne . cum clamore . cuz sui cōturbatōe .
et cum lacrimaz effusione . Septima fe
bris est ethica . que est febris radicata ī
membris . in quibus naturalis humidi
tas cōsumit / et signat tristitiam et maxi
me illam . de qua dicit . ii . Coz . vii . Se
culi tristitia mortem opat . Talis enīz
tristitia etiā exsiccat ossa . i . anime vir
tutes . Prouer . xvii . Spūs tristis exsic
cat ossa . Sunt tamen quedaz ossa que
nō tm̄ sunt exsiccanda . sed etiam incane
rāda . Amos . ii . Incēdit ossa regis idu
mee usq' ad cinerem . Indumea interpō
tatur sanguinea . et significat dyaboluz
qui sanguinem nostrū sicut / Eius ossa
sunt nostra pctā p' que ī nobis robur
absūmit / sunt ergo qui ista ossa habēt
integra . qui scz de peccatis suis nō con
terunt . Alii in grossas partes ea fran
gunt . qui scz superficialiter cōterunt . Alii
ea incinerant qui scz p'cordialiter cōte
runtur . et hanc contritōnem facit salu
bris tristiti . De qua dicit . ii . Coz . vii .
Sue em̄ scdm̄ deum tristitia est penitē
tiam in salutem stabilem opatur . Secun
do ponit tempus cum dicit hora . vii
Per horam septimā secundum . Hilarū
intelligit fides trinitatis in quatuor mū
di partibus p'dicanda . uel intelligit ti
mor qui est septimum donum spūs san
cti . ul' intelligit mors . qz in hora septi
ma sol declinat a meridie et vergit ad
occasum . uel scdm̄ Origenem intelligit
quies . quia septima dies ē requietōis .
Ista ergo quatuor scz fides . timor me
moriam mortis . et quies ad sanitatē spū
alem multum opant . Nam fides et ti
mor morbum peccati expellunt . De fi
de dicit Actu . xv . Fide purificans cor
da eoz . De timore Eccl . i . Timor dñi
expellit pctm̄ . memoria mortis p'seruat

ab infirmitate Eccl. vii. In omnibus operibus eius memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. Quies mentis conservatur in sanitate. Per quietem enim mentis homo a tumultu mundano auertitur et deo unitur et ideo in gratia conservatur. Unde angelus dixit Arsenio. Si vis saluus fieri fuge homines. tace. et quiesce.

¶ Sermo tertius unde supra.

E redidit ipse et domus eius tota. Per istam domum intelligitur militans ecclesia que modo per fidem ambulat. non per spiritum. Sicut dicitur. i. Cor. v. Fundamentum huius domus est christus. Iuxta illud. i. Cor. iii. Fundamentum aliud nemo potest ponere. propter id quod positum est. quod est Iesus christus. id est fides christi Iesu. In fundamento ergo huius domus dei apostoli posuerunt. xii. lapides preciosos. id est xii. articulos fidei. Apochal. xxi. Murus ciuitatis habens fundamenta. xii. et in ipsis nomina. xii. apostolorum. Apostoli namque post missionem spiritus sancti per mundum disspendunt. in simul conuenerunt et symbolum fidei duodecim articuloz composuerunt. Primum articuloz posuit Petrus dicens Credo in deum patrem omnipotentem creatorem celi et terre. ¶ Ex quo patet quod deus saluare nos uult quia est pater et potest quia est omnipotens. Et scit quia sapienter scit creare celum et terram. ¶ Dicit autem omnipotens tum quia omnia que uult facere potest. ¶ tum quia ad operandum nullo adminiculo indiget. tum quia eum nihil impedire potest. ¶ potencia tamen eius est ordinata. quia habet secum annexam sapientiam/misericordiam et iusticiam. ¶ Si quis enim haberet potentiam. sed sine sa-

piencia/multa faceret insipienter. ¶ si sine misericordia. multa faceret crudeliter. ¶ si sine iusticia multa faceret iniuste. ¶ Deus autem nihil potest facere insipienter/nihil crudeliter/nihil iniuste. ¶ Quamuis ergo omnia possit de potentia absoluta. ¶ de potentia ordinata non possit illud quod preiudicaret sue sapientie. ¶ sicut uere penitenti ueniam denegare. ¶ hoc enim sue sapientie et ueritati preiudicaret. ¶ quia contra ueritatem sue promissionis faceret. ¶ i. Th. ii. Negare seipsum non potest. ¶ Glo. Sui ueritas est quod faceret. et si dicta sua non impleteret. ¶ immo sicut dicit Aug. ¶ Car dius sibi uidet homini peccatori ueniam tradere. ¶ quod ipsam peccatori accipere. ¶ Nec posset illud quod preiudicaret sue misericordie. ¶ sic ab aliquo uiro sancto gratiam suam uolenter auferre. ¶ cum enim uoluntatem nostram proueniat et gratiam suam omnibus offerat. ¶ multum sue misericordie preiudicaret. ¶ si eam ab aliquo inuito auferret. ¶ Unde dicit Anselmus. ¶ Cum deus uelit quod homo habeat rectitudinem uoluntatis. ¶ si eam ab inuito auferret. ¶ iam uellet eum nolle quod uult eum uelle. ¶ Nec illud quod preiudicaret sue iusticie. ¶ sicut saluandum damnare. ¶ Unde dicit angelus qui gerebat personam dei. ¶ Loth. ¶ Gen. xix. ¶ Salua et saluare. ¶ quod non poterat facere quicquam donec ingrediaris illuc. ¶ Non enim deus iuste damnaret saluandum. ¶ qui etiam cum dolore damnat peccatum. ¶ Crisos. ¶ Deus inuitus et eum magno dolore compellit damnare peccatores. ¶ Secundum articuloz ponit Andreas dicens. ¶ Et in Iesum christum filium eius unicum dominum nostrum. ¶ Credere enim debemus. ¶ quod christus Iesus sit filius dei. ¶ tamen est patri coequalis et coeternus. ¶ Mo. x. ¶ Ego et pater unum sumus. ¶ sed contra rationem uidet

qđ dicit Eiusdem. xiiii. Pater maior
me est. Ad hoc respondit Aug. ad fel-
 cianum dicens. Maiores et minor tribus
modis dici potest etate. forma poten-
tia. etate senior puero. lōgior puo for-
ma. potentia fortior imbecilli. Et sub-
 dit Aug. Videamus vtrū aliquid ho-
rum accedat filio. Nā nec etate minor
est. quē de pncipio patre dstat extitit.
se pncipiuz. nec forma quem nō aliud
fas est pdicare qđ deum. nec potētia p-
quē omnia nouimus esse facta. Idem
sup ps. Unde qđ dominus dicit in eu-
angelio. Ego et pater vnum sumus. hoc
intelligit scđm formaz dei. et pater ma-
ior me est. hoc intelligit secundum for-
mam serui. Tercium posuit Jo. euāge-
lista dicens. Cui conceptus est de spiritu
sancto natus ex Maria virgine. Per
hoc qđ dicit. Conceptus de spū sancto
ostendit qđ sine pctō nō tm natus fuit.
sed etiaz conceptus qđ nō est inuenire
in alius in utero sanctificatis. Beata cū
virgo fuit in pctō ocepta. sed sine pec-
cato nata. Nos autem in peccatis con-
cipimur et nascimur. Xp̄s autem fuit
sine pctō conceptus et natus. Istud vi-
detur insinuari Job. iiii. ubi loquit de
culpa originali dicens. Obtenebrentur
stelle caligine eius. expectet lucem et nō
videat. nec ortū surgentis aurore. Per
stellas viri sancti p lucem xp̄s p auro-
ram beata virgo intelligit. Sancti vi-
ri culpa originali fuerunt obtenebrati.
quia in ea concepti et nati. Lucem autē
id est xp̄m nō vidit. nec in oceptu nec i-
ortu. Auroram autem. i. virginez. Ma-
riam. vidit qđem quātum ad oceptuz.
sed nō quātum ad ortum. Per qđ dici-
tur natus ex Maria virgine. dat intel-
ligi qđ ille qui apud patrem erat inuisi-

bilis nobis factus est uisibilis. Verbū
em̄ hominis tripliciter considerari pot-
est. aut put est in corde. et sic est incogno-
cibile nisi ab ip̄o corde. Aut prout per
uocem pfertur. et sic ē audibile. Aut p-
ut in carta scribitur. et sic est uisibile et tā-
gibile. Eodem mō uerbuꝝ patris. put
erat in ip̄o patre non cognoscebatur.
nisi ab ip̄o patre. Mat. xi. Nemo no-
uit filium nisi pater. Deinde istud uer-
bum indutum est uoce. i. humana car-
ne. et sic hominibꝝ se manifestauit. Ba-
ruth. iiii. Post hec in terris uisus est et
cum hominibus cōuersatus est. tūc etiaz
fuit scriptum in carta. i. in carne huma-
na. et sic nō tm potuit audiri. sed etiam
uideri et tangi. i. Jo. i. Et audiuius
qđ uidiuis oculis nostris. et manus no-
stre contractauerūt de uerbo uite. et c.
Quartū posuit Iacobus maior dicens
Passus sub pontio pylato crucifixus
mortuus et sepultus. Quis autē mor-
tuus sit. tamen ex sua potētia gloriose
resurrexit. et nos similr resurgere facit.
Ideo assimilatur fenici. leoni. et pellicano.
Fenix em̄ est auis singularis. trecētis l-
quingentis ānis uiuens. q̄ in ignem a se
paratum sponte se p̄icit. et tercia die
de eius cinere noua fenix resurgit. Sic
etiam xp̄s sponte ad mortem se tradi-
dit. et tercia die renouatꝝ surrexit. Leu-
culus etiaz mortuus nascit. sed die ter-
cia pater clamorem emittit. et ille reui-
uiscit. sic etiam die tercia pater clama-
uit dicens. Surge gloria mea. et c. et sta-
tum xp̄s surrexit. Serpens etiā pullos
pellicani occidit. sꝫ pater rostro se vul-
nerat. et illi sanguine aspersi resurgunt.
Sic etiam cr̄stus nos a serpente infer-
nali mortuos. suo sanguine resuscitauit.
Quintū posuit Thomas. Descendit

iii.

u

ad inferna. **V**oluit quidem ad inferna
descendere. **P**rimo propter triumphū.
tunc enim quis perfecte de hoste triumphat.
quando non solum in campo eum vin-
cit. sed etiam ipsum exspoliat et in domo
sua ligat. **X**p̄s dyabolus in cruce vicit.
sed in inferno eum spoliavit et ligavit.
Col. ii. **E**xspolians principatus et potes-
tates. **S**ecundo propter remediū. ut scilicet
sanctis patribus subueniret. et eos in-
duceret. **1**ach. ix. **T**u quoque in sangui-
ne testamenti tui emisisti victos tuos
de lacu. in quo non erat aqua. **T**ercio pro-
pter exemplum. ut erudiamur sepe in in-
fernum mente descendere. **P**sal. **D**escen-
dent in infernum viuētes. **V**er. **S**i des-
cenderent viuētes. non descenderent mori-
entes. **I**n hoc etiam erudimur. illis qui
sunt in purgatorio subuenire. quod fit se-
cundum **G**rego. **P**er orōnes. elemosi-
nas. missas. et ieiunia. **S**extum posuit
Matheus. dicens. **T**ercia die resurrexit
a mortuis. **A**n te tertia die resurgere
noluit propter mortis probationem. **S**i
enim statim resurrexisset non fuisset credi-
tum. quod vere mortuus fuisset. **S**ed sicut
in ore duorum vel trium testium stat omne
uerbum. sic in tribus diebus expiri pos-
sumus omne factum. **M**itra tres vero
dies noluit differre. propter apostolo-
rum consolatōem. qui remanserunt in er-
rore. timore. dolore. sed ipse resurgens
eos certificauit. confortauit. et letificauit.
In tertia autē die voluit resurgere pro-
pter significatōem. ut per hoc significet quod
lux sue mortis fugauit nostram duplicem
mortem. **E**t ideo secundum **G**reg. **O**na die
integra et duabus noctibus iacuit in se-
pulchro. **S**eptimum posuit **P**hilippus
dicens. **A**scendit ad celos sedet ad dex-
teram dei patris omnipotentis. **A**scen-

vi.

vii.

viii.

ix.

dit autem ad celos. **P**rimo ut celestem
ianuam aperiret. **H**ebre. ix. **P**er propriū
sanguinē introiit semel in sancta. **S**e-
cundo. ut nobis viam ostenderet et secū-
nos duceret. **M**atth. ii. **A**scendit pandēs
iter ante. eos. quo ad vie ostensionē. tra-
sibunt portam et egredient per eam. quo
ad ianue apertōnem. **T**ercio ut apud pa-
trem pro nobis interpellaret. **H**ebre.
ix. **I**ntrouit in ipsum celum. ut appareat
vultui dei pro nobis. **S**ecundū posuit
Jacobus minor dicens. **I**nde uenturus
est iudicare uiuos et mortuos. **S**ecundum
autem **G**rego. **S**uatuor erunt ordines
iudicandos. **A**ut enim erūt mali aut bo-
ni. **M**aloz quidam non iudicabunt et con-
denabunt. sicut infideles quoz facta
non discutient. **D**e quibus dicit **1**o. ut
Sui non credit iam iudicatus est. **A**lii in-
dicabunt et condemnabunt sicut mali
xp̄iani. quoz facta examinabuntur.
Mat. xxv. **E**surui et non dedistis mihi
manū. **B**onoz autē quidam non iu-
dicabunt et saluabunt. sicut pauperes
xp̄i. **M**at. xix. **S**edebitis sup sedes iudi-
cantes. **X**ii. tribus israel. **A**lii iudica-
bunt et saluabunt. sicut boni xp̄iani. qui
tamen aliquando lapsi fuerunt. **I**deo
rōnem reddent de omnibus factis. **E**c-
cle. xii. **C**uncta que fiunt adducet deus
ad iudicium. **D**e omnibus cogitat
quātum cūq; sunt occulta. **S**ophonie.
i. **I**n tempore illo scrutabor hierusalē
in lucernis. **D**e omnibus uerbis **M**at.
xii. **D**e omni uerbo otioso quod locu-
ti fuerint homines reddēt rōnem i die
iudicii. **S**onuz posuit **B**arholomeus
dicens. **C**redo in sp̄m sanctum. **S**icut
enim in patrem et filium. sic et in sp̄m san-
ctum credere oportet. cum ipse sit patri
et filio cōsubstantialis et ab utroq; pro-

cedat eternaliter / Precedit tamen cotidie
in nos spiritualiter / sed opz ut si eius a
morem recipere volumus / triplicem alie
num amorem contemnamus scz terrenū
proprium / et carnalem / Augustinus / Pro
cedat spūs sanctus in medium / et dicat
amatori suo vis me frui? volo. Con
temne qd qz terrenum / Contempsi / Pa
rum fecisti. Quid amplius? / Contemne
teipm / Contempsi / Cultuz fecisti / Sic
me inuenisti / sic ire / sic amare / sic p̄ire / ē
ad deum puenire / Decimū posuit / Hy
mon dicens / Sanctam eccliam catho
licam / Est autem sancta ecclia modo
in tres partes diuisa / Una ē in mundo
que adhuc est in timore / et expectatōe
Alia est in celo / que est sine timore / et ex
spectatōe / Tercia est in purgatorio / q̄
medio modo se habz / quia ē in expec
tatōe cum adhuc p̄ntem gloriam nō
habeat / Est tamen sine timore / qz hēt
liberum arbitrium in bono confirmatuz
Itud rep̄ntant tres partes / que de cor
pore cristi fiunt / Undecimū posuit
Thaddeus dicens / Sanctoz cōmunio
remissionē p̄tōrum / Crede / re emz
dēmus qz in ecclia sit cōmunicatio bo
noruz / Juxta illud / Particeps ego suz
omniū timētiū te / Et qz ibi etiam de
tur remissio p̄tōruz p̄ baptismū / et pe
nitentiam / et alia sacramenta / Dicit autē
Ambrosius in li. de apologia / Dauid di
cens / p̄t̄m aut donat / aut delet / aut te
gitur / Donat p̄ gratiam / delet per san
guinem crucis / tegit p̄ caritatem / De i.
Lu. vii. / Nō habētibus illis unde red
derent donauit utrisqz / De ii. / Apoē. i.
Laui nos a peccat̄ nostris in sangui
ne suo / De iii. / 1. Throuer. x. / Vniuersa de
lecta operuit caritas / Undecimū po
suit / Matthias dicens / Carnis resurrec

tōnem / et vitam eternaz Amen / Crede
re em debemus qz omnes resurgēt / sz ma
li ad mortem eternam / et boni ad vitā
eternam / Ideo postqz dixit / Carnis re
surrectōnem / statim ad differētiāz ma
loruz subiunxit de bonis / vitā eternā
de qua dicit / Mat. xix. / Vitam eternaz
possidebitis / hoc qz dicit vitam respi
cit illos qui sunt in inferno / qui habēt
sunt in morte / hoc qz dicit eternam res
picit illos qui sunt in mūdo / qui vitā
transitoriam / hoc qz dicit possidebitis
respicit illos qui sunt in purgatorio / qz
adhuc nō sunt ī possessione / Beati autē
habent vitam sine morte / contra illos
qui sunt in inferno / eternitatē sine fine /
Contra illos qui sunt in mūdo / et pos
sessionem sine expectatione / contra il
los qui sunt in purgatorio .

Dominica vicesima secūda .

Sermo primus .

Simile est regnum celoꝝ homi
ni regi qui posuit rōnem cum
seruis suis / Mat. xviii. / Sup̄
interrogauit Petrus / Hiesum / quotiēs
peccabit in me frater meus / et dimittā ei
vsqz septies / Cui dominus respondit
Nō dico tibi vsqz septies / sed vsqz sep
tuagesies septies / et ponit̄ ibi numerus
determinatus pro indeterminato / id ē
quotiens peccabit totiēs dimittē / Iste
tamen numerus septuagesies septies / po
tius ponitur qz aliquis alius / quia ab
Adam vsqz ad xp̄m fuerunt septuagin
taseptem generatōnes / Sicut ergo xp̄s
totius generis humani deleuit culpas /
Sic et homo omnes suas dimittere dz
offensas / ut ideo posuit in isto nume
ro / quia constat ex numero vniuersita
tis .i. septem / et numero transgressionis

id est undecim. quia septies undecim fa-
ciunt septuaginta septem. Est ergo sen-
sus Dimitte septuagesies septies. i. vni-
uersas transgressiones et iniurias tibi fa-
ctas. Et autem istud quod dominus dix-
erat Petro. melius mentibus nostris in-
figeret. ideo quod dixerat uerbo confir-
mat exemplo. ponens parabolam istam
et dicens. Simile est regnum celorum. In
hoc ergo euangelio describuntur persona
regis. persone seruorum. Per istum autem re-
gem intelligit deus qui tripliciter descri-
bitur. Primo quod sit districtus omnibus
in exigenda ratione quod notat cum dicitur.
Sui uoluit rationem ponere cum seruis
suis et infra. Cum autem non haberet unde
redderet. quia secundum Remigium. homo
pro se peccet. tamen pro se a peccato non uult sur-
gere. Iussit eum dominus eius uenudari.
et uxorem eius et filios et omnia que ha-
bebat et reddi. Per ista autem quatuor
que dominus iussit uenudari intelliguntur
quatuor que homo potest habere. habet
enim quoddam quod ipse est scilicet corpus et
animam. quoddam quod est quasi ipse. scilicet
uxorem. quiddam quod est ab ipso scilicet fi-
lios. quiddam quod est extra seipsum
scilicet res temporales. Sunt ergo que male
regunt seipsum. i. corpus et animam. Tales
uenudant. i. domino demonum man-
cipant. Homo enim merito peccati effi-
citur seruus dyaboli. Io. viii. Omnis
qui facit peccatum seruus est peccati. Alii
sunt qui uxores suas nimis voluptuo-
se diligunt. et libidinibus tanquam equus et
mulus inserviunt. Isti cum uxoribus ue-
nudant. i. cum eis domino demonum
subiugant. Alii sunt qui filios suos inor-
dinatè diligunt. exercentes rapinas et usu-
ras ut eos ditare possint. Isti cum fili-
is uendunt. i. seruituti demonum. cum eis

tradunt. Alii sunt qui bona tempora-
lia aut auare retinent. aut uane expen-
dunt. Isti uendunt cum omnibus que
habent. quia potestati demonum traduntur.
pro eo quod bona temporalia pauperibus
non communicauerunt. sed aut auare
retinuerunt. aut in uanitatibus expende-
runt. Secundo ostendit de rege quod sit
liberalis humilibus. in debiti dimissionem.
Cum dicitur. Misertus dominus ser-
ui illius. Ecce quanta liberalitas dei.
nam seruus petebat dilationem. et acce-
pit totius debiti dimissionem. Simile ha-
betur Luce. xxii. De latrone ubi dicitur.
Aug. Considerabit latro facinora sua.
et pro magno habebat ut uel in fine si-
bi peccet. dominus autem sibi dixit.
Amen dico tibi hodie mecum eris in pa-
diso. Misericordia obtulit quod miseria
distulit. Nec mirum si deus modo est ita
liberalis et misericors. quia modo est fo-
rum misericordie. Habet enim deus tri-
plex forum. Primum est in patre quod est fo-
rum solius misericordie. Non enim mise-
ricordia audit causas. iusticia facit fe-
rias. Psal. xvi. Preparabit in misericor-
dia solum eius. ideo omnes causas iu-
sticia remittit ad thronum gratie eius.
Unde dicitur Hebre. iiii. Ad eam cum
fiducia ad thronum gratie eius. De
eundem forum erit in iudicio. quod erit
pure iusticie. ubi iusticia audiet causas.
et misericordia faciet ferias. et ideo mi-
sericordia omnes causas deinceps remit-
tet ad solum iusticie. Psal. ix. Super so-
lum Dauid et super regnum eius sedebit.
ut confirmet illud et corroboret in iu-
dicio et iusticia. a modo et usque in semp-
ternum. Tertium forum est in purga-
torio. quod est forum mixtum. quia ibi erit
iusticia que pena infligit. et misericordia

que gloriaz donat psal. Misericordia
et veritas pcedent faciem tuam. Unde
quilibet q est in purgatorio dicere po
test. Misericordiam et iudicium ceta
bo tibi domine. Et illud. duo hec au
diui. quia potestas dei est et tibi domi
ne misericordia. Tercio ostendit de
rege q sit seuerus ingratis in totius de
biti dimissi repetitōe. cum dicit. iratq
dominus tradidit ipm tortoribz. i. d
monibus quousqz redderet vniuersuz
debitum. Glo. Si non dimiserimus ex
corde qd in nos delinquit. et hoc qd p
penitēciam dimissum erat a nobis exi
gitur. Ex quo videt q pctā dimissa
redeit ppter pctm odii. Sup hoc dix
erunt quidā q nō redeunt quātum ad
maculam ul reatu sed quātuz ad mag
nitudinem. Sui em post acceptam re
missionem ad pctm redit magis delin
quit. quia ingratus tanto beneficō exi
sit. et ita ingraticudo pctm recidiuant
aggrauat. Alii dicunt pctā redire qz tū
ad penā substantialem. Sicut em in celo
est vnus denarij. i. vna beatitudo sub
stantial. et stella differat a stella in cla
ritate. sic et in inferno est vna pena sub
stantialis p modum damni scz carētia
visionis dei. Et alia p modum sensu.
scz ignis et vermis. vtraqz debet pro
quolibz pctō mortali. scz secundum ma
iorem vel minoritatem pctōrū sen
tiet pctōr maiorem ul minorem ignis
vredinem et vermis corrosione. Dñe
ergo pctā redire quia recidiuāt eadē
pena ignis in genere debet que prius.
maior tamē qz prius. Alii dicunt sicut
prepositiuus. q pctā redeit in quor
casibus. scz ppter odium fraternū. pp
ter apostasiam a fide. propter otemp
tum confessionis. et propter dolorē de

penitētia habita. Unde uers9. Fratres
odit apostata sic spm̄tqz fateri. Peni
tuisse piger pristina culpa redit. Secūdo
ponunt persone seruoꝝ et hoc in tripli
ci differentia. Primo ponit seruus ille
qui debebat decem milia talenta. Secūdo
ille qui debebat centum denarios.
Tercio illi qui domino annunciauerūt
Per illum seruum q debebat decem mi
lia talenta intelligunt illi qui offendūt
in deum. p illum qui centum denarios i
telligūt illi qui offendunt in pximū.
Unde dicit Crisost. Tanta est differen
tia pctōrum qui comittunt in dūm et ho
minem. quāta est differentia inter decem
milia talentoꝝ et centum denarioꝝ. ma
gis autem et multo plus. ipe em corp9
nobis fecit. animam inspirauit. filium
misi. celum aperuit. nos in filios suos
adoptauit. Nunqd ergo si vnaquaqz
die moremur pro illo retribuamus
ei aliquid dignum. De qua qz. Aug. Nō
possum dē aliquid diligere inimicum.
Quicumqz es attendis. qd tibi fecerit
homo. et nō attendis quid tu feceris
deo. Quare nō dimittis bonum parū.
ut tibi deus dignet dimittere multum.
Serui autem qui domino nunciauerūt
signant angelos. scdm Glo. Sui pctō
res deo accusabunt. et nō solum boni
angeli sed etiam mali ipos accusabūt.
immo etiam ipa pctā et omnia elemen
ta. Isti quatuor accusatores stabūt in
iudicio. extra pctōres. Primi erūt āge
li Job. xx. Reuelabunt celi. et angeli in
quitatem eius. Quorūdam em iniqui
tatem reuelabunt. illoꝝ scz qui fuerunt
ualde mali. scz qui vitam suam in iniq
tatibus finiuerunt. Alioꝝ occultabunt.
illoꝝ scz qui fuerunt ualde boni. q pec
eaca sua penitendo deleuerūt. Alioꝝ
Dz

ex parte reuelabunt. et ex parte occulta
bunt. illoꝝ sc̄z qui fuerunt mediocriter
boni. qui secum aliqua cremabilia por
tauerunt. Hoꝝ eñ p̄c̄t̄a angeli deo re
uelabunt ut de ip̄is purgent̄. et demoni
bus occultabunt ne ab ip̄is excusent̄.
Secundi accusatores erunt demones.
De quoz̄ accusatōne dicit Aug⁹. **D**ic
turus est in iudicio aduersarius. **E**q̄
sime iudex iudica istum meum esse ob
culpam. qui noluit tuus esse per gr̄am.
tuus est p̄ naturam meus est p̄ miser̄iā.
tuus p̄ passionem meus p̄ suasionem.
Tibi inobediens mihi obediens. **A** te
accepit immortalitatis stolaz. a me ac
cepit hanc p̄anosam qua inductus ē tu
nicam. **T**uam uestem dimisit cum mea
huc uenit. **E**quissime iudex iudica istū
meum eē et mecum damnādum esse. **I**n
quibus uerbis ponunt̄ quinq; allega
tōnes. quibus uult dyabolus ostende
re p̄c̄tōrem secuz̄ esse damnādum. **P**ri
ma est talis. **T**u obtulisti sibi tuaz̄ gra
tiam. ego meam culpam. **T**uam gratiā
contempsit. meam culpaz̄ recipiet. ergo
debz̄ esse meus. **S**ecunda est talis. **T**u
creasti eum p̄ naturam. ideo deberet eē
tuus. sed fecit se meum p̄ suam magnā
miseriam. ideo debz̄ esse meus. **T**ercia
est talis. tu sustinuisti propter euz̄ gra
uiem passionem. ideo deberet esse tuus.
ego uero obtuli sibi meam suasionem.
sed ip̄e tuam passionē contempsit. sed
meam suasionem recepit. ideo debet eē
meus. **Q**uarta est talis. duo sunt sc̄lz̄
obediētia et inobediētia. quicūq; aut̄
est tibi obediens est tuus. qui uero est
tibi inobediens est meus. **S**ed iste fuit
tibi inobediens sed mihi obediens. er
go debz̄ esse meus. **Q**uinta est talis. tuū
est facere homini uestem fulgidam pur

tum. meum est facere sibi uestem for
didam uicioꝝ. quicūq; autem habet
uestem uirtutum est tuus. qui uero hz̄
uestem uicioꝝ est meus. **S**ed iste tuā
uestem abiicit. et meam secuz̄ portauit.
ergo debz̄ esse meus. **T**ercii accusatores
erunt p̄pria p̄c̄t̄a. **S**apient. iiii. **T**radu
cent illos ex aduerso iniquitates ip̄oz̄.
Istud ostendit **J**aco. v. ubi dicit. **A**gi
te nunc diuites plorate. ululantes in mi
seriis uestris. que adueniēt uobis. diui
tie uestre putrefacte sunt. et uestimēta
uestra a tineis comesta sunt. aurū et ar
gentum uestrum eruginauit et erugo eo
rum in testimonium uobis erit. et infra
Ecce merces oparioꝝ que defraudata
est a uobis clamat. et clamor eoz̄ in au
res domini sabaoth introuit. **U**bi of
fendit **J**acobus. q̄ p̄tra malos diuites
tria clamabant in iudicio. sc̄z erugo. ci
nea. et merces defraudata. **S**ūt eñ qui
diuitias suas auare retinent. et recōdūt.
Contra hos clamabit erugo. **A**lii sunt
qui eas uane expēdunt. et multa mutal
toria uestium emunt. contra hos cla
mat tineā. **A**lii sunt qui bona pauperū
rapiunt. et eos expoliant. et mercedibus
laboz̄ suoz̄ eos defraudant. p̄tra hos
clamabit merces iniuste detenta. **Q**uar
ti accusatores erunt oīa elementa. **I**stō
ostendit **H**ugo de sancto victore. **C**ō
tra p̄c̄tōrem in iudicio celum dicit. **E**go
lucem sibi ministraui ad solacium. **A**er
dicit. ego omne genus auium sibi dedi
ad obsequium. **A**qua dicit. ego diuer
sa genera pisciū sibi dedi ad esum. **T**er
ra dicit. ego panem et uinum sibi dedi
ad nutrimentum. **P**ostq̄ uero omnia
elementa recitauerunt. omnia bñficia cō
uertent̄ p̄c̄tōribz̄ ad supplicia. sic dicit
Hugo ostendit dicens. **N**az̄ ignis dicit

in me comburat. Aqua dicit in me de-
mergat. Aer dicit in me uentilet. Terra
dicit a me absorbeat. Infernus dicit a
me degluciat. Sapient. v. Armabit om-
nem creaturam ad ultionem contra in-
feros sequi.

Sermo secundus unde supra:

Oblatus est ei vnus qui debe-
bat decē milia talenta. Scdm
btm Ber. Obligati sumus deo
ad quatuor debita maxima p̄soluēda.
Unde dicit. Si cognouisses q̄ multa
q̄ m̄ factis debes videres q̄ nihil ē qd
facis. Primo debes xpo totam vitaz
tuam quia ip̄e pro tua posuit suam.

Secundo exigunt p̄terita p̄ctā tua fu-
turam vitam tuam ut facias fructus
dignos penitētie. et recogites ōnes an-
nos tuos i amaritudine aīe tue. Quid
si tertium debitorem ostēdam qui uen-
dicit eam totaz sibi. puta q̄ desideras
gloriam quā oculus nō vidit. nō
ne ad hanc emēdam te totuz. et q̄cunqz
poteris dare oportebit. et cū omnia cō-
pleueris dices. nō sunt condigne passi-
ones huius temporis ad futuram glo-
riam. que reuelabit in nobis. Quarto
creditori debes quod es. a quo totuz
habes qui te fecit. et b̄n̄facit. et cūcta mi-
nistrat. Ita ergo tam maxima debita
sunt decez milia talenta. de quibz xps
in iudicio a nobis rōnem requiret. q̄li-
ter scz totam vitam nostram dederimz
ei qui nos creauit. et qui nos redemit.
et qui tot et tanta p̄ctā nobis dimisit.

et qui tantam gloriam nobis p̄misit
Ad istam autem rōem exigēdam qua-
drupliciter procedet. Primo em ōnes
ad suum iudicium citabit. et hoc tripli-
ci citatōne scz monitoria. p̄ceptoria. et
pemptoria. Citatōnem monitoriā mit-

tet p̄ prophetam Jobel. iiii. Cōsurgāt
et ascendant om̄s gētes in uallem iosa-
phat. quia ibi sedbo ut iudicē omnes
gentes in circuitu. Citatōnem p̄cepto-
riam mittet p̄ alium p̄phetam q̄ dicit.
Exurge domine deus meus in p̄cepto
qd̄ mandsti. et in synagoga populoz cir-
cūdabit te. Et p̄pter hanc in altum re-
gredere dominz iudicat populos. Ci-
tatōnem pemptoriam mittet p̄ angelū
Apo. x. Angelus quē vidi stantem sup
mare leuauit manum suam sup celos. et
iurauit p̄ viuētem in secula seculoruz.
qd̄ tunc amplius nō erit. sed in diebus
vocis septimi angeli cum cepit tuba ca-
nere cōsummabit misterū dei. De hac
triplici rōne dicit. i. Thes. iiii. Ip̄e dñs
in iussu. ecce citatio p̄ceptoria. Et in
voce archangeli. Ecce citatio monito-
ria. Et in tuba dei descendet de celo et
mortui qui in xpo sunt resurgent p̄m̄i.
ecce citatio pemptoria. Secundo ip̄os
citatos examinabit. et maxime de qua-
tuor. Primo de bonis cōmissis. Qua-
tuor em̄ et bona nobis comisit. scz cor-
pus. et animaz. res temporales. Et tem-
pus. de quibus dicit. Eccl. xvii. Deo cre-
auit hominem. hoc refert ad corpus. et
secūdam imaginem suam fecit illū. hoc
refert ad animā. Numez dieruz. et tem-
pus dedit illi. hoc refert ad tempus. et
potestatem eoz que sunt sup terram.
hoc refert ad omnia temporalia quibz
ip̄e homo est p̄latus. Dedit ergo dñs
homini corpus. ut cōseruet illud in iū-
dicia. et sanctificatōe. i. Thes. iiii. Sciāt
vnusquisqz veltz suum vas possidere
in sanctificatōnem et honorem. Dedit
aniam ut faciat sibi magnum bono-
rem. Si em̄ honoramus imaginem dei
pictam. multo fortius dēimz honorare

imaginem eius in anima nostra creatā /
Ecc. x. Fili in mansuetudine serua ani-
mam tuam et da illi honorē scdm meri-
tum suum. **Dedit etiam deus homini**
temporalia ut paupibus ea dispense-
t. **Crisost.** Deus dispensatores nos diu-
tiarum suarū esse voluit. nō dominos.
et ideo cui voluerit dat eas. a quo vo-
luerit tollit. **Illud proprie nostz ē qd**
in nostra potestate est. habere si volu-
mus. **Dedit etiam homini tempus ut**
id conseruet. **Ecc. iii.** Fili conserua tē-
pus. **Ber.** Nihil p̄ciosius tempore sed
heu hodie nihil vilius reputat. **Tran-**
seunt dies salutis et nemo recogitat. et
Idēz. Nemo vestz fratres p̄ui estuz
tempus qd in uerbis cōsumit ociosis.
volat uerbum irreuocabile. volat tem-
pus irremeabile nec aduertit insipiens
quid amittat. **Libet cōfabulari aiunt**
donec hora p̄tereat. **Q** donec hora pre-
tereat. donec tēpus transeat. donec ho-
ra p̄tereat. quā ad agēdam penitētiā.
ad obtinēdam veniam. ad acq̄rendā
grām. ad p̄merendam gloriam. misera-
tio conditoris indulget. et. **Si em̄ dia-**
bolus unam horam tēporis possz ha-
bere. cuz illa et gebēnam euaderet et glo-
riam obtineret. **De his ergo quatuor**
nobis cōmissis nos rationem reddere
oportebit. **Sed de corpore malam rō-**
nem reddent **luxuriosi.** qui illud in deli-
cis nutrierunt. **Iaco. v.** Epulati estis
et in luxuriis enutristis corda uestra.
De anima malam rōem reddent supbi
qui animam inhonorauerūt. dū ip̄am
omnibus meritis p̄ supbiam exspolia-
uerūt. **Ecc. vi.** No te extollas in cogi-
tatōne anime tue velut thaurus. ne for-
te elidat virtus tua p̄ stulticiam. et fo-
lia tua cōcedat et fructus tuos p̄dat. et

De rebus malam rōem reddent auari.
qui paupibus nihil dare voluerūt. vñ
dicit eis in iudicio. **Ma. xxv.** Esuriri
et nō dedistis mihi manducare. sitiui et
nō de. et. **De tempore em̄ malam rati-**
onem reddent **ociosi.** qui ip̄m tempus
negligenter expenderūt. **Unde Bernar-**
dus. Omne tempus nobis impensum
requiret a nobis qualiter sit expensuz.
sicut capillus nō p̄bit de capite. sic nec
momētum de tempore. **Secundo rōne**
regret de bonis a nobis **omissis.** **Itē**
p̄. **Mat. xxv.** Vbi dominus seruum
qui obmisit lucrari in talento accepto
redarguit. et i tenebras mitti iussit. **Ber-**
talētum intelligit donum intelligentie
qd quidam abscondit in terram. **Vñ**
dicit ibidem. **Abiens fodit in terrā et**
abscondit pecuniaz domini sui. **Quid**
em̄ ponit in sudario. **Unde dicit Lu-**
xix. Ecce mna tua quā habui repositā
in sudario. **Alii ponunt ad mensam si-**
cut boni serui. **Unde dicit ibidem.** Et
quare nō dedisti pecuniā meā ad men-
sam et. **Pecunia autem abscondita in**
terram rubiginem contrahit. **reposita i**
sudario nō crescit. **posita ad mensam**
fructum facit. **Alii in terra abscondit**
qui donuz intelligentie in cupiditatibz
terrenoz ponunt. **ex hoc sepe contrahit**
rubiginem p̄cōrum. **Alii ponunt in su-**
dario. qui dāt se torpori et ocio. tales
nullum fructuz faciunt bonoz operū
Alii ponunt ad mensam qui dona intel-
ligentie ponunt ad sacram scripturaz.
tales sibi acquirunt magnum cumulu-
meritoz. **De qua mensa dicit psal.** Pa-
rasti in conspectu meo mensaz. et. **Ter-**
cio requiret rōem de malis a nobis **cō-**
missis. **Iudex terrenus rōem nō requi-**
rit de minimis nec de alienis. nec d̄ oc-

cultis. **Iudex** em̄ eternus tante erit seue-
ritatis. q̄ rōnem requirit de minimis.
sicut de uerbis ociosis. **Ma. xii.** De oī
uerbo ocioso quod locuti fuerint ho-
mines reddent rōnē in die iudicii. **Rō-**
nem reqret de malis alienis. ⁊ maxime
de platis. **Eze. iii.** Sanguinem eius de
manu tua requiram. **Rōnem** requiret d̄
cogitatōnibus occultis. **Sapient. vi.**
Cogitatōes nostras scrutabitur. **Job**
xxxi. Nōne ip̄e cōsiderat uias meas.
Glo. sicut deus vniuscuiusq̄ uias con-
siderat. sic gressus dinumerat. ut nec mi-
nucissime cogitatōnes. nec uerba tenuis-
sima que apud nos usu ualuerunt. ei⁹
iudicio indiscussa remaneant. **Quarto**
rōnem requirit de malis nobis dimis-
sis. sicut p̄z hic in seruo. cui domin⁹ di-
miserat decem milia talenta. qui noluit
conseruo dimittere cētum denarios. **p̄**
decem milia talenta signant̄ decez pre-
cepta. que q̄dem qui transgredit̄ debet
deo decem milia talenta. i. penam pro
transgressione decem preceptorū.
Per centum denarios intelligunt̄ que
libet minores offense que i proximos
cōmittunt̄. **Hiero.** Dicamus sub exem-
plo. si quis nost̄z cōmiserit adulteriū.
homicidium. sacrilegiuz maiora crimi-
na. decem milia talenta roganti dimit-
tunt̄. si ⁊ ip̄e minora dimitat peccanti-
bus. **Tercio** ip̄os examinatos cōuincet.
⁊ hoc p̄ autentica instrumenta. i. p̄ sc̄a
euangelia. **Rōs. ii.** In die qua domin⁹
iudicabit occulta hominū. **sc̄.** Sūt em̄
quedaz opa que t̄m sunt hominis. sic
est opus peccati. **psal.** Nō loquet̄ os
meum opa hominum. **Quedaz** q̄ sunt
t̄m opus dei. sicut est opus creatōnis.
Job. ix. Extendit celos solus. **Quedā**
que sunt opus dei ⁊ hominis. sicut est

opus iustificatōnis. i. **Cor. iii.** Dei em̄
sumus adiutores. **Jo. xv.** Sine me ni-
hil potestis facere. **Opus** ergo creatio-
nis deus nō iudicabit nec condēnabit.
sed reformabit in melius. sicut celum ⁊
terram ⁊ omnia elementa. **Similr** op⁹
dei ⁊ hominis nō cōdēnabit sed remu-
nerabit. **Opus** autem solius hominis
sc̄z p̄ctm̄ iudicabit ⁊ cōdēnabit. **psal.**
In opibus manuum suarum cōphē-
sus est p̄ctōr. **Quarto** extra ip̄os cōiū-
ctos sentētiā diffinitiuā. p̄feret. di-
cens. **Ma. xxv.** Discedite a me maledi-
cti. ⁊c. **Nulla** autem sententia nullo auxi-
lio poterit subleuari. quatuor em̄ auxi-
lius consuevit sententia subleuari. **Primo**
p̄ appellatōnem. secundo p̄ suppli-
catōnem. **Cum** em̄ sententia fert̄ a p̄nci-
pe tunc nō lz appellare. sed lz supplica-
re. **Tercio** p̄ querelam falsi ut dicat̄ q̄
sententia lata sit p̄ falsos testes iudice
circūuento. **Quarto** p̄ in integroz resti-
tutōnem. **Est** autem in integrum resti-
tuere. sc̄z reducere in eum statuz in quo
erat ante lesionem. **Nulla** autem sentētia
nō poterit releuari primo p̄ appellatō-
nem. **Appellatio** em̄ ibi locum nō habe-
bit. quia crimen cuiuslibet notorium
erit. **Et hoc tripliciter.** **Primo** p̄ con-
fessionem propriam. **Conscientia** em̄
cuiuslibet cōfitebit̄ suum scelus. **Aug⁹.**
Cuiusq̄ iudicium futuroz times. p̄ntez
consciētiam corrige. **Sermo** em̄ cause
tue testimonium cōscientie tue. **Secūdo**
erit notoriū p̄ facti euidētiam. **Hiero.**
Aderit dies illa. in qua facta n̄ra quasi
in quadaz tabula picta demonstrabū-
tur. **Tercio** erit notorium p̄ p̄sumptio-
nem uolentaz. in eo em̄ q̄ ponent̄ a si-
nistris. p̄sumet̄ q̄ sunt damnandi. **Sic**
⁊ de iustis in eo q̄ ponentur a dextris.

psuadet. q̄ sint saluandi. **S**ecundo illa
sententia nō poterit releuari per suppli-
catōnem. **S**i em̄ omnes potentes celestis
curie. Sicut beata virgo. apostoli
et martires et omnes sapientes. sicut con-
fessores et doctores p̄ces ad supplican-
dum componerēt deus nō exaudiret.
Job. li. **N**ō parcam eis verbis potētibus
ad deprecandum opositis. immo
si omnes sancti. p̄ eis supplicarēt. et ip̄i
ieiunando se affligerēt. et sacrificia do-
offerrent deus eos nō exaudiret. **H**iere.
xiii. **N**oli orare pro populo isto in bo-
num. cum ieiunauerint nō exaudiam p̄-
ces eoz. **E**t si obtulerint holocausto/
mata et victimas nō suscipiam ea. qm̄
gladio et fame et peste cōsumam eos.
Tercio nō poterit releuari p̄ querelam
falsi. vt dicant. q̄ illa sententia sit lata
p̄ falsa instrumenta. ul̄ falsos testes in-
dice circūuento. quia ille iudex nō po-
terit decipi nec circūueniri. cum sit veri-
tas et sapientia dei. **J**ob. xxi. **S**eruato-
rem anime tue nihil fallit. **E**iisdem. xii.
Ipe nouit decipiētem. et eum q̄ decipit.
Contra ip̄ius ergo sapiētiam nihil ua-
lebūt loquacitates aduocatoz. nec so-
phismata philosophoz. nec facundie
oratoz. nec argucie versutoz. **D**e his
Hiero. **S**uāri elingues et muti feliciores
loquacibus erunt. quāti pastores phi-
losophis. quāti rustici oratoribz. q̄ ti-
ebetes argucius p̄ferēdi sunt tyrerōis.
Quarto nō poterit illa sentētia releua-
ri p̄ integram restitutōnem. ut sc̄z ad p̄-
stinum statum restituant. **D**e bre. vi.
Impossibile em̄ est eos qui semel illu-
minati sunt. et prolapsi sunt sc̄z per
finalemp̄iaz rursz renouari ad pe-
nitentiam. **P**sal. **R**eges eos in virga fer-
rea. et tanq̄ vas figuli confringes eos.

Ip̄i em̄ nō erant vas eneum sed terreū
quia amando terrena facti sunt terra.
Ideo dicit tanq̄ vas figuli. et nō fran-
gent ab aliquo angelo. sed a ualidissi-
mo pugile deo. **I**deo dicit cōfringes
eos nec frangent cum virga lignea. id
est cum flexibili misericordia. sed cum
virga ferrea. i. cum inflexibili iusticia.
Ideo p̄mittit. reges eos in virga ferrea
et p̄pterea taz ualide frangent. et nūq̄
reintegrabunt. **H**iere. xx. **S**ic conteraz
populum istuz. sicut conterit vas figuli
q̄ nō potest ultra restaurari.

Sermo tercius.
Terue nequā omne debitum di-
misi tibi. et sc̄d̄m Aug. **H**abe-
re odiuz in corde ē habere gla-
dium. scorpionem et ignē. **D**e p̄mo sic
dicit in sermone. **S**ui alii nocere desi-
derat. similis est illi qui gladio se trāfuer-
berat. ut tunicam alterius cedat. **D**e se-
cundo sic dicit in sermōe. **R**efrenate irā
que uos stimulat ad uindictam. **T**ra-
em̄ scorpio est. si te interius flāmis ex-
citauerit. si ergo te vis uindicare de in-
mico tuo. ad ip̄am iram tuam te cōuer-
te. quia ip̄a est inimica tua que occidit
animā tuam. **D**e tercio sic dicit sup̄ ps̄.
Sic puta maliciam esse quō ignem. si
incendere uis aliquid. illud quod ap-
ponis igni prius ardet. nisi em̄ ardeat.
nō incendit. **V**erbi gr̄a. **C**um faculam
apponis igni. prius ardet ut aliud pos-
sit incēdere. **T**ra ergo malicia procedit
ex te. quid uastat ateq̄ te. malicia tua
ut alteri nō noceat fieri pot̄. vt tibi nō
noceat fieri nō potest. **S**uia ergo ille q̄
odium retinet seip̄m occidit. et sic dicit
tur **E**ccl. xiiii. **S**ui sibi neq̄ est. cui alii.

Sui uero liberaliter dimittunt magis
sibi profunt. q̄ illis quibus dimittunt.
Crisost. Si oderis inimicum tuum. am-
plius tibi nocuisti scdm animam. q̄ illi
secundum corpus. Et illi forsitan nihil
noces odiens eum. teipm autē sine du-
bio ledis. **S**i ergo pepercis inimico. ti-
bi amplius pepcisti. Et si ei benefeceris.
tibi amplius prestitisti q̄m illi. **T**ercio
dimittit facilliter sine extorsione. **I**do-
dicit. quoniam rogasti me. **Q**uidam re-
mittere nolunt nisi aut rogati. aut co-
acti. aut nimis exterriti. **D**eus autē fa-
cilliter remittit. **D**az remisit Dauid ad-
ulterum et homicidium. cum tribus sil-
labis. quādo dixit peccaui. **R**emisit pe-
tro pctm negatōis. cum paucis lacri-
mis. **R**emisit publicano pctā sua cum
quinque uerbis cum dixit. **D**eus propi-
cius esto mihi pctōri. **Q**uia ergo deus
remittit sic totaliter sic facilliter. nō val-
de ingratus est qui proximo nō remit-
tit. **I**ngratitudo em̄ graue uicium est. et
quinque mala facit. **O**num est quia pec-
cata prius remissa reuocat. **A**ugust. de
uerbis domini. **D**e tibi deus. **D**imitte
et dimitte tibi. sed ego prius dimisi.
dimitte tu uel postea. **D**am si nō dimi-
seris reuocabo te. et quicquid dimiserā
replicabo tibi. **S**ecundum est qd̄ omnia
merita dissipat. **B**er. **I**ngratitudo in-
mica est anime. exinanitio meritoꝝ. uir-
tutumq; dissipatio. beneficioꝝ. et pdicio.
Tercium est quia fontem diuine gratie
exsiccāt. **I**dem **I**ngratitudo est uenit̄
uens. siccans sibi fontem pietatis. **R**o-
rem misericordie et fluētā gratie. **G**uar-
tum ē quia uiam gratie obstruit. ne sc̄z
ad animā intrare possit. **I**dem **I**ngra-
titudo uias obstruit gratie. et ubi illa
fuerit gratia accessum nō inuenit. **I**dē

Accipiendis indignus est qui fuerit de
acceptis ingratus. **Q**uintum quia pon-
tem misericordie frangit. **A**ug sup ps.
Deus ultionum. **D**e festines alium pu-
nire. si ipse te lesit. sic nolles puniri alio
rogante quē lesisti. **N**oli misericordie
pontem sub uertere quē transistis. si ille
peccat in te. ne pecces tu deterius blas-
phemas deum. **Q**uia uero seruus neq̄z
habuit duas predictas nequicias. **I**o
habuit duas penas sc̄z penam damni
et penam sensus. et utraq; est eterna. **P**e-
na damni notat̄ cuz dicit̄ et iratus do-
minus. **D**amnati em̄ nunq; uidebunt
deum placidum sed iratum. et utrunq;
est magna pena. **D**am uidere deum ira-
tum maxima pena. **A**pocal. vi. **D**icēt
montibus et petris caclite sup nos a ab-
scondite nos a facie sedentis sup thro-
num. et a facie agni. **N**ō uidere etiam
deum placidum est maxima pena. **C**ri-
sost. sup **M**at. **M**ulti gebenam hor-
rent. ego autē casum illius glorie mul-
to maiorem penam gebena esse existi-
mo. **U**eruetiam. **S**i mille ponat aliq; **g**e-
bēnas. nihil tale dicet quale excidi a
gloria illa. odio a xpo haberi. et audi-
re nō noui uos. **E**t em̄ melius est susti-
nere decem multa fulgura. q̄m facie illā
mansuetam uidere a nobis auersam. et
tranquillum oculum nō ferentem uide-
re nos. **I**dem **S**ensu notat̄ cum dicit̄.
Tradidit eum tortorib; i. demonib;
in carcere infernali. **H**ab; em̄ deus car-
cerem. palacium. stabulum et hospitale.
In carcere sunt omnes mali. in palacō
omnes boni. in stabulo boni et mali.
In hospitali mediocriter boni et medi-
ocriter mali. **C**arcer est infernus. **T**unc
autem homo habet carcerem penalem.
quādo manibus et pedibus uinculat̄.

Ingrati. 4. m. ff.

tunc habz penaliorez qñ continuis te
nebris inuoluit. **Tunc penaliſſimū** qñ
continuis fletibus ⁊ dentium ſtridoribz
angustat. **Talis est carcer infernal.** iux
ta illud. **Mat. xxii.** **Ligatis manibus**
⁊ pedibus mittite eum in tenebras ex
teriores. **ibi erit fletus ⁊ ſtridor dentiū**
Palacium est paradifus. quale autem
palaciū homo edificat ſibi hic. tale ibi
inueniet. **Edificat em de auro dilectio**
nis dei ⁊ de argento dilectōnis pximi
⁊ de lapidibus ꝑcioſis bonoz operū.
Iuxta illud. i. Coz. iii. **Si quis autēz**
ſupedificat ſup fundamētuz hoc auri
argentum. lapides ꝑcioſos ⁊ ſtabulū
est iſte mundus. in quo homo poſit⁹
fuit poſtqꝫ peccauit. quia teſte prophe
ta comparus est iumentis inſipientibz
⁊ ſimilis factus est illis. **Ber. Puto iu**
menta dicerent ſi loqui faſ eſſet. Ecce
Adam factus est quaſi vnus ex nobis.
Ad hoc ſignificādūz dominus naſcēs
in mundo. poni voluit in ſtabulo. **Et**
autem tot pulchra ⁊ delectabilia inueni
untur in ſtablo. qualia ſunt illa q̄ ſunt
in palacio. **Et tamen reſpectu illorum**
iſta fetida. ve autem illi. qui diligit ſe /
torē ſtabuli. ⁊ nō curat uenire ad odo
rem palaci. hoſpitale dei eſt purgato
rium. in quo ſanant infirmi. quoz qui
dam habuerunt multum de humore. i.
de mundano amore. Iſti tardius cre
mabunt ut lignum. Alii minus iſti ci
tius cremabunt ut fenum. Alii minime
⁊ iſti citiſſime cremabunt ut ſtipula. i.
Coz. iii. **Si quis ſupedificauerit lignū**
fenum. ſtipulam. vnusquiſqꝫ opus ma
niſteſtabit. Vtraqꝫ autem ſcꝫ damni et
ſenſus eſt eterna. Hoc notat cum dicit
Quoaduſqꝫ reddat debitū vniuerſum
Remigius. Nota qꝫ quoaduſqꝫ ponit

pro infinito ⁊ eſt ſenſus. **Nuncꝫ ſoluet**
ſed ſemp penam luet. Sed nō videt qꝫ
ſue iuſticie competat hominez pro cul
pa tranſitoria punire pena eterna. Ad
hoc dicēdum qꝫ hoc diuine iuſticie cō
petit quadruplici rōne. Primo ppter
inſinitatem offenſi. Eſt em cōis animi
cōceptio. quia iniurioſus tanto dign⁹
eſt maiori pena. quāto ille maior ē cui
infert iniuria. Vnde dicit qꝫ pena tae
atur ſcđm dignitatem eius in quem fit
offenſio. Cum igit maieſtas dei ſit infi
nita. ille qui eum offendit dign⁹ ē pe
na inſinita. Nō autēz poſſit eſſe inſini
ta quātum ad intentōnem. qꝫ nulla pu
ra creatura capax eſt quātitatis inſini
te. ⁊ ideo debz eſſe inſinita quātum ad
duratiōem. Secundo propter eternita
tem pabuli. In ꝑctō qdem ſunt v. ſcꝫ
cōſenſus. delectatio. macula. volūtas
praua. obligatio. ad penam eternam.
Duo autem prima. ſ. conſenſus ⁊ delec
tatio aliquādo tranſeunt in momento.
alia autem tria poſt mortē remanent.
quorum duo ſcilicꝫ macula ⁊ volūtas
praua ſunt pabulum ignis infernalis.
Nō em poſteſt deleri niſi ꝫ gratia. Ad
mortem autēz homo nō eſt ſuſceptibi
lis gratie. Sicut igit ignis materialis
eſt etern⁹ ſi ligna eent eterna. ſic ignis
infernalis eſt etern⁹. quia ei⁹ pabuluz
ſcꝫ macula ⁊ volūtas ſunt eterna. ⁊ iō
remanet tertium ſcꝫ reatuſ. Tercio pp
ter eternitatem mali propoſiti. Volun
tas em peccandi in eis nō habuit finez.
igit nec pena habebit finem. Grego. in
oml. Aunt quidem qꝫ ſine fine nō dēt
culpa puniri cum fine. quibus cit⁹ reſ
pondem⁹ qꝫ recte dicerent ſi iudex eter
nus nō corda hominū ſed facta ꝑſa /
ret. In qui em ideo cuz ſine delinquit

quia cum sine vixerit / voluerit quidē
sine fine viuere. ut potuissent sine fine ī
iniquitatibus pmanere. **A**d iudicis igitur
iusticiam ut nunq̄ careat supplicō
quoz mens in vita hac nunq̄ voluit
carere pctō / ut nō det iniquo termin9
dilatōnis qui quādiu vixit noluit ha
bere terminuz criminis. **Q**uarto prop
ter imitacōnem fori. **V**idemus enī q̄
vnum ⁊ idem furtuz in diuersis foris
diuersimode punit. **N**am alicubi pro
eodem furto quis mutilat / alicubi sus
pendit. **D**eus autez habz duplex forz
vnum in pñti quod ē misericordie ubi
culpa punit pena transitoria / aliud in
futuro quod iusticie est ubi culpe puni
untur pena eterna. **U**nde dicit Crisost.
q̄ quātuz distat deus ab homine / tan
tum distat dei iudicium extremū a iu
dicio hominis. **N**ō recipit tūc natura
iudicis misericordiam / sicut nec tempo
re nec misericordie iudicium.

Dominica vicesimatercia.

Sermo primus.

Aduentes pharisei cōsiliuz inie
runt ut caperent Iesum. ⁊c.
Ad. xxii. **E**o tēpore quo ce
sar Augustus vniuersuz mūdum descri
bi fecit / censum capitalem ab ōnibus
solui iussit. **L**. u. **I**udea quoqz tribu
taria facta est. **M**agnum tamē scisma
erat in populo super hoc / quibusdam
dicentibus q̄ pro securitate ⁊ gete ha
benda. quia romani pro omnibus mi
litabant deberēt soluere tributa. **P**ha
riseis econtrario asserentibus. q̄ popu
lus dei qui decimas ⁊ p̄micias ⁊ alia ī
lege p̄cepta deo soluebat / nō tenebat
homini terreno tributa persoluere. **I**n
tū autem valuit persuasio phariseoz.

q̄ tributum romanis est negatum. **A**p
ter qd̄ impator Titum ⁊ Vespasianū
in iudeaz misit / ⁊ eam puerterunt. **S**uā
uis phariseoz malicia sepe fuerit a cri
sto confusa nō tamen refrenata / quia
affectata malicia aliquādo rōe uerita
tis confundit / sed nō emendat. **I**n istud
ostendit Crisost. exemplo aque ⁊ ignis
dicens / quēadmodum si quis claudere
voluerit aque currentis meatuz / aliud
de sibi semitam p̄rumpit / sic istoꝝ ma
lignitas ex vna parte cōfusa / aliud si
bi aditum adinuenit. **E**t sic ignis q̄to
amplius ligna suscepit tāto maior ex
crescit / sic anim9 malus q̄to magis ve
ritatem audierit / eo amplius in maliciā
excitat. **V**olētes ergo pharisei Iesuz
cape in sermone nō uerunt p̄sonaliter
/ sed miserunt discipulos suos duplici
de causa. ut dicit Crisost. **D**icitunt inq̄
discipulos suos q̄ adhuc minus cog
nitos / ideo ut aut incogniti facile deui
perent / aut dephensi minus erubescerēt.
Et subdit Crisost. **D**iscipuli autem illi
magistris suis erant etate minores / ma
licia autem pares. **N**am pulli ierpētuz
statura breuiores sunt / veneno autem
equales. **E**t catuli lupoz ⁊ si uenacōnē
tenere nō possunt. iam tamē in sangui
ne gaudent ⁊ morsibus ludunt. **M**ise
runt etiam cum suis discipulis ⁊ ipsos
herodianos. **D**icebant autem herodia
ni. milites quidam herodis ascolomte
qui adhuc superstites erāt / vel milites
Herodis tetrarche qui tunc ad hierusa
lem ad diem festum venerat. **M**el scdm
Hierō. **P**harisei illos iudeos deriden
do herodianos vocabant / qui tributa
romanis soluebant. **I**n deo ergo hero
dianos miserunt / ut per illos illum ca
pent quē timore turbe cape non audeat.

bant. Dicit ergo abeuntes pharisei. rē.
In isto autem euāgelio tria ponuntur
ex parte phariseoz / 7 tria ex parte cri-
sti. Naz ex parte phariseoz / 7 discipu-
lorum. Primo fuit inuidia in consilia-
do. quod notat cum dicit. Abeuntes
pharisei cōsiliū inierunt rē. Isti autē
ōsiliatores fuerunt pharisei 7 herodia-
ni. Pharisei autem erant xp̄o inuidi.
Ma. xxvii. Sciebant em̄ q̄ p̄ inuidiaz
tradidissent euz. Herodiani erant aua-
ri / quia exactiones multas in populo
faciebant. Vtriq̄ autem erāt xp̄o inimi-
ci. Inuidus autēz incēdit denigrare fa-
nam. Auarus rape temporalez substā-
tiam. inimicus opprimere p̄sonam. Bō-
tra xp̄m ergo ōsiliū inierūt pharisei
inuidi. ut eius famam denigrarent. Si
em̄ respondiss̄ q̄ tributum cesari esset
soluēdum / ipsum apud populum infā-
massent. Inierunt autem ōsiliū herō-
diam auar / ut si respondiss̄ q̄ deberet
tributum dari / tunc maiorem occasio-
nem habuissent maiores exactōnes fa-
ciendi. Inierunt etiam tam isti q̄ illi q̄
erant inimici / ut si respondiss̄ q̄ nō l̄z
dari eum capent 7 occiderent / quia sic
de Crisost. Multi p̄pter istos sermo-
nes a romanis occisi fuerunt. Ecce q̄le
ōsiliū 7 quales ōsiliari s̄z pharisei
inuidi / q̄ xp̄m volebant infamare. De
herodiā auari q̄ volebāt p̄p̄z spoliare / 7
vtriq̄ inimici qui cape xp̄m volebāt.
Sed dicit Job. v. q̄ deus ōsiliuz pra-
uorum dissipat. Crisosto. sup̄ hunc lo-
cum. Omnis colonus cuius terraz pos-
siddz illius auxilio opus habz. Colon9
dei. auxilium diaboli nō requirit. Co-
lonus diaboli. auxilium dei 7 si q̄rat
nō inuenit. vidisti ne aliquādo eū tem-
ad furtuz deum. orare ut prospetur in

furto / aut qui vadit ad fornicandum
nunquid nō sibi signum crucis impo-
nit in fronte / ut nō comp̄ndat? q̄ tñ
ideo nō adiuuat / sed tanto citius capi-
tur / quia nescit iusticia dei patrociniū
dare criminibus. Secundo fuit in eis
fraudulētia in laudando cum dicunt /
Magister scimus quia verax es. Cris-
osto. Magistz eum vocant ut quasi
honoratus misterii sui cordis simpli-
citer eis apiat. hec est em̄ ypocritaz p̄-
ma potentia simulata laudatio. Quis
autem adulando sic eum laudauerunt.
verum tamen dixerūt. Potest enim q̄s
eē magister falsitatis quatuor modis.
Primo mēdacium dicēdo. Ad Rō. i.
Comutauerūt veritatem dei in menda-
cium. Secūdo veritatem tacēdo. Aug.
Vtrq̄ reus est apud deuz qui verita-
tem occultat / 7 q̄ mēdacuz dicit. Ille q̄z
p̄desse nō vult iste quia desiderat no-
cere. Tercio veritatem p̄uertendo sicut
faciunt mali iudices / qui amore. inu-
re vel timore. veritatem p̄uertunt. Pro-
uerbi. xvii. Accipite p̄sonam impu in
iudicio nō est bonum / ut declinet a ve-
ritate iudici. Quarto veritatem nō de-
fendendo / que defendenda est vsq̄ ad
mortem. Eccl. iii. Vsq̄ ad mortem cer-
ta pro iusticia. Xps autem fuit magis-
ter veritatis. Primo quia puram veri-
tatem in ore suo habuit. i. deo bene di-
cunt. Scimus quia verax es. Nō enim
aliquod mēdacium dicere potuit. He.
vi. Impossibile est deum mentiri. Sel-
cundo veritatem nō tacuit / ideo dicit
Viam dei in veritate doces. Io. viii.
Si ergo veritatē dico vobis quare nō
creditis mihi. Tercio veritatem iusticie
nec amore. nec timore nec munere pmu-
tabit in iudicio / ideo dicunt / nō ē tibi

cura de aliquo **Job. xxii.** Nunquid ti
mens arguet te. et ueniet tecum in iudicio
Prover. vi. Non recipiet pro redempti
one munera plurima. **Quarto** ueritate
defendet. ideo dicunt. **Non** accipis pro
nam hominum. **Defendit** enim ipsam usque
ad iniuriam irrogationem. quia uerbis
iniuriosis fuit laceffit. usque ad exspo
liationem quia uestibus denudatus. usque
ad uerberum propeffionem. quia ad co
lunam fuit flagellatus. usque ad mortem.
quia morte turpissima fuit condemna
tus. **Tercio** fuit in ipsis uersucia in inter
rogando. quando dixerunt. **Licet** cesus
cesari dare an non. **Cogitauerunt** enim. aut
respondet pro nobis. aut pro cesare.
aut omnino tacebit. **Si** respondeat pro
nobis. scilicet quod non debemus soluere. tunc in
currat cesaris indignationem. **Si** respo
ndet pro cesare. quod debemus soluere. tunc
incurrat populi furorē. **Si** omnino ta
cebit. tunc ipsum reprehendemus quod uerita
tem timet dicere. **propter** timorem bu
manum. **In** christo uero tria notant. **Primo**
quod consilia eorum pro cognouit. unde di
citur. **Cognita** autem diuersitas nequicia
eorum dixit. **Ideo** eos hypocritas ap
pellant. quia simulato sermone nequi
tiam suam abscondebant. **Sunt** autem
quidam. qui abscondunt se sub simulato
amore. fingentes se amare celestia cum
diligant terrena. **ps.** Posuerunt in celu
os suum. **Alii** sub simulato timore fin
gentes se timere deum cum potius time
ant mundum. cum tamen dicat. **Mat.**
x. Noli timere eos qui occidunt. **Alii** sunt
sub simulato sermone habentes mel in
ore. sed uenenum in corde. **Pollici**
sunt sermones eius super oleum. **Alii** sub
simulata diuersatione fingentes se habe
re diuersationem ouinam. cum habeant

mentem lupinam. **Mat. vii.** Veniunt
ad uos in uestimentis ouium. **intrinse**
cus autem sunt lupi rapaces. **Omnes** ca
lium cogitationes et intentiones diuina
sapientia pro cognoscit. unde propheta.
Si ascendero in celum. id est finxero me
amare celestia. tu illic es. id est cor meum
uides. **Si** descendero in infernum. id est
si finxero me timere iudicium tuum. ades
id est intentionem meam uides. **Si** super
fero penas meas diluculo. id est si finxe
ro me habere celestes sermones. uerita
tem aliquam pretendentes. **illuc** manus tua
deducet me. **falsitatem** meam ostendet.
Rursus si habitauero in extremis ma
ris. **Mat.** Mare est mundus. in cuius mel
dio uersant homines mundani. **Sanc**
ti autem uiri habitant in extremis ma
ris. quia in mundo uersant ad necessi
tatem. non ad superfluitatem. **Si** igitur finxe
ro me habere diuersationem celestem. **de**
tera tua tenebit me. et falsitatem meam tunc
in iudicio demonstrabit. **Secundo**
quia christus eorum laudes respuit. et ideo eos
reprehendit dicens. **Quid** me temptatis
hypocrite. **Non** eis respondit ad eorum uer
ba blanda. sed ad eorum corda praua.
Crisostomus. Pharisei blandiebant ut prode
rent. sed diuersitas offendebat ut saluaret.
quia utilior est deus iratus quam homo pro
picuus. **In** hoc autem quod christus laudes
respuit. dat intelligere. quod nullus debet uel
le laudari respiciendo ad uitam suam
preteritam. presentem. et futuram. **Nam** si res
picit ad uitam preteritam inueniet se mel
ta commisisse. de quibus coram deo debet
erubescere. **Rom. vi.** Quae ergo fructus
habuistis tunc in illis in quibus nunc
erubescitis. **Si** respicit ad presentem inue
nit se esse in loco exilii. de quo multum
debet dolere. iuxta illud ps. **heu** mihi

quia incolatus ꝛc. prolongatus ē. **S**i respicit ad futuram. inueniet sup se multa iudicia de quibꝫ debz timere. psal. **I**udicis enim tuis timui. **Q**uō ergo quis in hac vita debz uelle laudari. q babz causam tanti ruboris. doloris. et timoris. **B**eatu aut secure laudari possunt. quia nec de pꝛterito habent unde possunt erubescere. cum sint in plena felicitate. nec de pꝛnti unde debeant dolere cum sint in omnimoda iocunditate. nec de futuro unde debeant timere cuz sint in eterna securitate. **T**ercio xꝑs eorum interrogatōm sine alicuius pꝛiudicio respondit dicens. **R**edдите ergo q sunt cesaris cesari. **E**x hoc em saluat iura imperii ꝛ iura dei. ꝛ tamen multa erant que xꝑm ad oꝛtrariuz inducebāt. **S**i em attendissꝫ q cesar erat alienigena ꝛ indei domesticus. nō dixisset ut ali quid cesari soluerent. **R**ursus si attendisset qꝫ p talem solutōnē paupes gra uabant. similr nō dixissꝫ ut soluerent. **I**terum si attendissꝫ qꝫ ex solutione tallum tributoꝝ. populus poterat retrahere a solutōnibus decimaz ꝛ obligatōnum dei. nō dixisset etiam ut soluerent. **S**ed si attendissꝫ ad potētiam cesaris ꝛ tirānorū. nō dixisset qꝫ deo decimas soluerent. cum ipi gentiles ꝛ tirāni etiā in deum israhel. nō crederēt. sed noluit xꝑs alicui pꝛiudicium facere. nec propter amorem pꝛuatuꝫ. nec in fauorē pauperum. nec etiam sub pꝛtextu cultus dei. nec propter timorem alicuius tiranni. dans nobis exemplum ut ꝛ nos eadeꝫ similr faciamus.

Sermo secundꝫ unde supra.
Hebentes pharisei oꝛsiliū inierunt ut caperent **H**iesum. ꝛc.
Scribe ꝛ pharisei sepe conati

sunt cape **H**iesum in aliquo suo opere. sed nō potuerūt. quia sua opa omnia erant sanctissima. **D**einde conati sunt eum cape in aliquo uerbo sue doctrine. sed non potuerunt. quia doctrina sua erat uerissima. **I**deo mō oꝛsiliū fecerūt ut capent eum in aliquo sermone ignoranter prolato. unde rephēdere eū possent. sed nō potuerūt. quia ipse ē uirtꝫ dei ꝛ sapientia dei. **S**erpens em. **M**oy si serpetes magoꝝ deuorauit. ut dicit **E**xo. vii. **S**ic sapiētia dei vincit astutiam mundi. **I**n pꝛnti em euangelio circa qꝫtuor edocemur. **P**rimo ut lingua custodiamus. pro eo qd dicit qꝫ uoluerunt **H**iesum cape in sermone. **S**i emꝫ uoluerunt illum cape in sermone q est dei sapientia. timēdum ē ne nos in lingua offendamꝫ. quia sicut dicit **J**ac. ii. **S**i quis in uerbo nō offendit hic perfectus est uir. **S**ui ergo nescit discrete loq. saltez stu deat sapiēter tacere. **J**ob xiii. **U**tinaz taceretis ut pateremini cē sapientes. **S**ene. **T**acurnitas homini stulto pro sapientia est. **C**auēdum ē ergo cuiuslibꝫ a multiloquio quadruplici de causa. **P**rimo quia ē occasio culpe. **P**rouer. x. **I**n multiloquio nō deerit pꝛctm. **S**ocrates philosophꝫ. cuz inter multos taceret interrogatus. **C**ur hoc faceret. **R**espondit. quia locutum me esse aliquādo penituit. tacuisse autem nunqꝫ. **S**ecundo quia est signum stulticie. **E**ccl. x. **S**ultus uerba multiplicat. **S**olon philosophꝫ. cum aliis loquentibus taceret. **I**nterrogatus utrum taceret propter inopiam uerboꝝ. aut qꝫ stultus essꝫ. **R**espondit. nullus stultus tacere potest. **T**ercio est causa displicētie. **E**ccl. xx. **E**st tacens qui inuenit sapiens. **E**t est odibilis. qui pꝛax est ad

loquendum. **T**henocrates cuidam ver-
boso ait. Si nostris auribus te audires
taceres. **Q**uarta uero causa est contra or-
dinationem ipsius nature. **N**atura enim
immo auctor nature. ordinavit ut homo
unum os et duas aures haberet. ad innu-
endum quod debet multa audire. **J**aco. i.
Sit omnis homo velox ad audiendum.
tardus autem ad loquendum. **T**henocra-
tes cuidam multa loquenti ait. **O**s unum
et aures duas ad audiendum a natura re-
cepimus. **Q**uasi diceret. **P**auca demum
dicere. multa audire. **S**ecundo docemur
ut adultores vitemus. in hoc quod Christus
adultores suos tam dure reprehendit
et eos non laudatores sed temptatores
vocabat dicens. **Q**uid temptat me hypo-
crite? **S**icut enim dicit **A**ugustinus super psalmum. **D**uo
sunt genera persecutorum. scilicet lingua adula-
tium et manus persecutorum seu vitupan-
tium. **E**t plus persequitur lingua adulto-
rum quam manus persecutorum. **D**ebent igitur
adultores ratione quadruplici vitari.
Primo quia sunt aucupes animas ca-
pientes. **P**rouer. xxix. **H**omo qui sicut
blandusque sermonibus amico loquitur
retibe expandit gressibus eius. **S**ed de-
bemus esse cauti ut fallacias tales prope-
damus. **P**rouer. i. **F**rustra iacit retibe
ante oculos peritatorum. **U**nde quidam
philosophus nepos **P**latonis cuidam
adulanti dixit. **D**esine furari. nihil pro-
ficias cum te intelligam. **S**ecundo sunt sicut
sirene dulces animas in peccatis dormi-
re facientes. **P**sa. xiii. **S**irene in delu-
bris voluptatis. **S**irene sunt pisces ma-
ris habentes speciem mulieris. que ita dul-
citer cantant quod nautas obdormire fa-
ciunt et sic naufragium patiuntur. **S**api-
entes nautae aures claudunt et sic euadunt.
Sirene iste adultores sunt qui peccato-

res in peccatis dormire faciunt. **P**sa.
ii. **P**opule meus qui te bene dicunt. ipsi
te decipiunt. **S**ed debent claudere sibi
aures spinis reprehensionibus duris.
Eccl. xviii. **S**epi aures tuas spinis id
est duris reprehensionibus. noli audire
linguam nequam. **H**iero. **V**os ad prima
festinantes. surda domus aure syrena
rum cantus mortiferos peransit. **S**el-
cundo sunt sicut scorpiones et apes. **S**cor-
pio enim facie blandit. sed cauda pungit.
Apis mel portat in ore. sed pugnat a pos-
teriori parte. **T**ales sunt qui homines
in facie laudant et in absentia vituperant.
ideo tales scorpiones et serpentes sunt
expellendi. **H**ieronimus in epistola ad
matrem et filiam. **C**uis unquam iuxta vi-
peram somnum capit. **S**ed si non percu-
tat. certe sollicitat. **S**ecurius est perire
non posse. quam iuxta piculum non peris-
se. **S**eneca. **H**abere suum venenum blanda
adulatio. **S**uarto sunt fricatores. **F**ri-
cant enim sermonibus blandis. que non
possunt vincere minus. **S**icut ponit ex-
plum **C**risostomus in tauro. quem si non po-
terit quis viribus mitigare. fricat mani-
bus eius ceruicem et sic cum apprehen-
dit. **S**ed non debet aliquis sustinere ut
quis enim fricat. uel oleo impinguet adu-
lationis. **P**s. **C**orripiet me iustus in mi-
sericordia et increabit me. oleum autem
peccatoris non impinguet caput meum.
Sicut autem dicit **P**rouer. xvii. **M**el-
liora sunt vulnera diligetis. quam fraudu-
lenta oscula odientis. **S**ercio instrum-
tur ut dei imaginem per subscriptionem
in nobis custodiamus. pro eo quod dicit. **C**uius
est imago hec et subscriptio. **D**ec tria
et subscriptio. **D**oneta bona qua emi-
tur regnum celeste sunt elemosine. oratio.

nes ⁊ ieiunia. ⁊c. **Moneta** qua emitur
supplicium infernale. sunt opa tenebra
rū. **De** hac duplici moneta dicit Gal.
vii. **Qui** seminat in carne. ⁊ carne metz
corruptōem. qui seminat in spū de spi
ritu metet vitam eternā. **Ista** duplex
moneta cuz anima semp ibit. **Apo. xii.**
Opa illoz sequunt illos. **I**mago autē
triplex est. **Una** interior a deo impōsa.
scđm q̄ anima facta est ad trinitatis
imaginem. scđm tres potentias scz
memoriam. intelligētiam. ⁊ volūtatē.
vt scz memoria sit camera patris in q̄
inhabitet p̄ otinūam recordatiōem. **in**
telligētia camera filii in qua inhabitet
p̄ vere fidei cognitiōem. **voluntas** ca
mera spū sancti in qua inhabitet p̄ sin
cerum amorem. ⁊ ideo ista imago i ho
mine est honoranda. **Eccl. x.** **In** man
suetudine serua animā tuā. ⁊ da illi ho
norem scđm meritum suum. **Secunda**
imago ē interior inducta psal. **Facies**
p̄ctorum sumitis. **Boetius** de cōsola.
Qui virtute deserta homo esse desinit.
cum cōditōnem diuinā transire non
possit. **vertet** in beluam. **Supbus** enī
homo faciem habz leoīnam. **Luxurio**
sus faciem porcīnam. **Gulosus** vrsinā.
Auarus serpētīnam. quia semp terram
comedit. **Raptor** faciem lupinā. **De**
tractor faciem caninā. **Tercia** ē ima
go exterior sed transformata. **sicut** p̄z
in mulieribus vanis. q̄ p̄ varios colo
res facies suas transformant. **Dicit** er
go deus. **Cuius** est hec imago? **Respō**
debit tua domine. **Et** domīn9 ad eam
⁊ dicit. **quia** mea nō est. **Ego** feci ti
bi pellem brunā ⁊ tu habes albam.
⁊ feci tibi albam ⁊ tu habes rubicūdā.
⁊ feci grossiorem ⁊ tu habes subtilem. **fe**
ci tibi caput planū ⁊ tu habes cornū

cū. **feci** tibi capillos nigros. ⁊ tu hēs
flavos. **feci** tibi supplicia depōsa ⁊ tu
habes eleuata. ⁊ ideo dicit illi ⁊ sibi si
milibus. **illud** quod dictum fuit quicq̄
virgibus facis. **Mat. xv.** **Amē** am
dico vobis. nescio vos. **Hiero.** **Eua** si
ducia tollis vultus ad sidera. quos cō
ditor nō cognoscit. **Supscriptio** ē illa.
De qua dicit Daniel. v. **Dane** thetel
phares. i. numeravit. **appēdit** ⁊ diuisit.
Debz quilibz p̄ctā sua nūerare. **ut** sciat
quos sunt pōderare. **ut** sciat q̄ graua
sunt. ⁊ diuidere. i. p̄ ofessionē a se remo
uere. **In** malis autē diabolus hāc scri
pturā falsificat. **appōnendo** nō ad quā
libet dictōnem. **dicens** nō appēdas. nō
numeres. nō diuidas. **Quarto** doce
mur ut mundo. ⁊ deo que sua sunt red
damus. **p̄** eo q̄ dicit. **Reddite** q̄ sunt
cesaris cesari. ⁊c. **Debemus** enī mundo
reddere suos honores. **eos** despiciēdo.
⁊ suas delicias eas abhorrendo. ⁊ suas
diuitias eas otemnendo. **De** his tribz
dicit Hebre. xi. **Fide** Moyses grādis
effect9 negauit se esse filium filie. **Isha**
raonis quo ad cōtemptū bonoz. **ma**
gis eligens affligi cum p̄p̄o dei. ⁊ hoc
quo ad otemptum deliciaz. **maiores**
diuitias estimans thesauro egiptiorū
improperium xpi quo ad cōtemptum
diuitiarum. **Deo** autē debemus redde
re scđm **Hiero.** decimas. ⁊ oblationes.
Solutio autem decimoz iure fiet. **eo** q̄
naturalis rō dicit ut necessaria minis
tremus eis. qui nobis spū alia submini
strāt. **Mat. ii.** **In**ferre omnes decimas
in horreum meum. **ut** sit cibus i domo
mea. **Et** dato q̄ ibi sit cibus adhuc tū
debz inferri propter paupes. **quibz** te
nēt de tali p̄uidere. **Partim** est ab ec
clesie institutiōne. q̄ ordinauit q̄ sicut i

veteri lege sic et in noua decime p̄soluā
tur. Et quia decimaz solutio partiz ē
a iure naturali et partim a dei auctori
tate et partim ab ecclie institutiōe. iō
dicit Aug⁹. Decime ex debito requirū
tur et qui eas dare noluerit alienas in
uadit. Secundo debent deo dari p̄mi
tie. i. de p̄cipuis fructib⁹ terre. Iste tñ
p̄mitie solui debent sc̄dm̄ cōsuetudinez
patrie et indigētiam ministroꝝ ecclie.
Tercio dari debent deo oblatiōes. Et
quāuis oblationes sunt voluntarie tñ
in duobus casibus. necessario sunt sol
uende. Primo p̄pter necessitatē qñ sc̄z
ministri ecclie nō haberent unde sustē
tarent. Secūdo propter approbatam
cōsuetudinem. s. quando p̄biteris con
sueuerunt certis festiuitatibus oblatiō
nes fieri. si illas uellent subtrahere pos
sent cogi ad laudabiles cōsuetudines
obseruandas.

Sermo terci⁹.
Reddate ergo q̄ sunt cesaris ce/
sari. et q̄ sunt dei deo. Ap̄l's de
Rōs. xii. Reddate omnib⁹ de
bitum. cui tributum tributū. cui uecti
gal uectigal. cui timorem timorem. cui
honorem honorem. Ista sunt que hic
dicit xp̄s. Reddate que sunt cesaris ce/
sari et que sunt dei deo. Cesari debem⁹
reddere tributum et uectigal. deo autē
timorem et honorez. Principi ergo ter
reno debemus tributum reddere. maxi
me quādo uidemus ip̄m rempublicaz
strēnue gubernare. Est em̄ ad instar ca
pitisa ceteri ad instar membroꝝ. Vñ
dicit plutarchus philosophus. instru
ens p̄ epistolam traianū. Princeps ca
pitus obtinet locum. vñ tñ subiectus
deo. Cordis locum senatus tenz. a quo
bonoz et maloz initia. oculoꝝ aurū

et lingue officia sibi uendicant iudices
et p̄sides puinciaz. Officiales uero et
militēs manib⁹ coaptant. qui uero sp̄
assistent principib⁹. lateribus assimilant.
pedibus autem solo adherētibus agri
cole aptant. Quia ergo princeps locuz
capitis tenz. ideo totum corpus. i. uni
uersum populum sibi subiectum utili
ter regere debz. De autem bene et utili
ter regat quinqz habere debz. Primo
em̄ debz populo se cōmunem et amabi
lem exhibere. Eccl. xxxii. Rectorem te
posuerunt. noli extolli. esto in illis. qua
si vnus ex illis. Unde dicit in poliera
te. q̄ Julius cesar nunq̄ dixit militib⁹
suis ite. sed uenite. Dicebat em̄ q̄ parti
tus cum duce labor. uideť militib⁹
nor. et dux qui nō laborat ut militib⁹
carus sit. milites nescit amare. Unde ēē
dicit Seneca. Non est opus regi altas
sedz construere. nec muris et turribus se
sepere. Inexpugnabile em̄ munimētum
est amor ciuium. Secundo rempublicā
debz zelare. quia cōmunia p̄p̄ris dēt
anteponere. Unde dicit Seneca. In lau
dem Augusti cesaris. Ex quo cesar or
bi terrarum se dedicauit. se sibi eripuit.
et siderum more que curso suos semp
explicant. nunq̄ licebat sibi subsistere.
nec quicq̄ suum facere. omnū domos
illius uigilia defendit. omnū ouium il
lius labor. omnū delicias illius indu
stria. onnum uacatiōem illius occupa
tio. Inc̄m etiam rempublicam debz ze
lare. q̄ pro ea saluanda morti se debz
exponere. Unde refert Valerius. q̄ cū
Eodrus rex athemensium ab hostib⁹
urgeret. accepit ab appolline responsū.
q̄ exercitus suus uictoriam obtineret.
si ab hostibus suis se occidi p̄mitteret.
q̄d responsum cum etiā hostib⁹ inno/

tuisset p̄ceperunt. ne quis Codruz tan/
geret. Tunc ille mutato habitu ad hos/
tes p̄cessit. ⁊ quēdam ibi militem per/
cussit. qui percussus mox in eum irruit ⁊
occidit. Cognito uero corpore Codri/
continuo hostes oraculi memores ter/
riti fugerunt. Intm̄ etiam rempublicaz
debz zelare. q̄ nec filius patri debz par
cere si uidet eum ōtra rempublicaz ali
quid agere. Unde Tulliz in li. de offi.
inquit. si pater patriaz uult prodere
utruz filius debz silere. ⁊ respondit q̄
filius p̄mo debz rogare patrem ut de
sistat. si nō uult preces audire. debz mi
nas addere. q̄ ipm̄ pro populo publi
cabit. Si nec preces nec minas uult reci
pere. debz salutem patrie saluti patris
anteponere. Tercō leges quas cōdidit
debet seruare. Unde refert Valeriz q̄
cum Talentus p̄nceps legem statuisset
q̄ quicūq; thoru; alteriz uiolaret am
bos oculos p̄deret. ⁊ cum filius eius i
adulterio de p̄b̄sus fuisset. pater ⁊ legē
seruare uolebat. ⁊ nihilominz filio cō
dolebat. sed inuenit remediū p̄ qd̄ ⁊ le
gem cōseruauit. ⁊ filio uisum reliquit.
Nam sibi unum. ⁊ filio alium oculum
erui fecit. Quarto circa hostes debz vi
toriosus existere. Dicit autem in Po
licrate. q̄ tria fecerunt romanos eē vi
ctores. scz fides. sapientia ⁊ exercitatio.
Seruabant em̄ fidem omnibus illiba
tam. Unde cum quidam ab hāmbale
captus romā uenire fuisset p̄missus. ⁊
iurasset se rediturum si precium habere
nō posset. ⁊ ulterius redire nollet. sena
tus eum comprehendere fecit. ⁊ ad carce
rem hāmbalis destinari. Debant eniz
romani magna maturitate ⁊ sapientia.
Unde romulus cētum de populo seni
ores elegit. quos etiam senatores ap̄l

pellauit. quoz scz consilio respu. rege
batur. Nam ut dicit in li. eligendoz.
Iuuenes nemo eligit duces. eo q̄ ōstet
esse prudētes. Habebant ⁊ romani ex
ercitum p̄liandi. ⁊ ideo plurimum do
cti erant. Nam dicit Eccl. xxxiiii. Vir
i multis exptis cogitabit multa. ⁊ qui
multa didicit enarrabit intellecta. qui
nō ē exptus recognoscit pauca. Judic
ix. Dereliquit dominus gentes ut eru
diret in eis israhelē. ut postea docerēt
filios eoz certare cuz hostibus. ⁊ habe
rent ōsuetudinem p̄liandi. Quintuz iu
stum ⁊ honestum semp̄ utili debet pre
ponere. ⁊ sup̄ hoc plura exempla poni
possunt. Unum est qd̄ narrat Valeriz
⁊ Ambro. in libro de offi. q̄ cum mace
dones ōtra atheniēses classē magnā
direxissent. uenit qd̄dam de exercitu ad
eos dices. q̄ si clanculo classē adiret
totam incendere possent. sed illi nulla
tenus acquiescere uolebant. dicentes.
Huius victoria ⁊ si utiliter. tamen nō
esset honeste acquisita. Ambro. Malu
erunt minz posse honeste. q̄ plz turpi
ter. Aliud exemplum narrat Aug. in li.
de ci. dei. q̄ cum marcus regulus capti
uus a carthaginensibz detineret. et ro
mani multos a carthaginensibus iuue
nes detinerēt. missus est dictus regulz
romam pro cōmutatōne fienda. iurās
q̄ rediret si cōmutatio fieri nō posset.
Gui cum romam uenisset. supradictā
cōmutatōem dissuadens fieri. eo q̄ ip̄e
senex eēt ⁊ parum uiuere possz. Illi at
iuuenes. multa p̄lia mouere possent.
Et cum rogaret ut saltem ip̄e remanei
ret. nullatenus acceuit. Rediens autez
crudeli morte interit. Tercium exēplū
legitur in historis romanoz. ⁊ reuoluit
Ambro. in libro de offi. q̄ cuz medicz

Virri regis ad Fabricium ducē roma
norum venisset asserens q̄ Virro me
dicinam intoxicatam daret / et sic rege
mortuo ipse victoriaz obtineret / iussit
euz Fabricius ligari / et ad dominū suū
mitti / Et subdit Ambrosius / Reuera p̄
clarum ut qui virtutis certamen susce
pat / nollet fraude vincere / Tunc Virro
dixisse fert / Iste est Fabricius qui dif
ficilius a legalitate qm sol a suo cursu
verti possit / et sic cum eo ad libituz cō
posuit / Viso quid debem⁹ reddere ter
reno principi / videamus nunc qd de
bemus reddere principi deo / Sup hoc
sunt tres opiniones / Quidam em dix
runt q̄ sufficit deo dare obsequiū p̄so
nale qd consistit in genu flectōne / Alii
dixerunt q̄ nō sufficit deo dare obseq
um personale et reale nisi dem⁹ sibi ob
sequium spūale ut scz nos v̄l aliquem
nostz ad cultuz dei p̄petuo deputem⁹ /
Unde quidam bonus homo venit ad
Adicheam p̄phetam / et sup his omni
bus oppositōibus interrogavit ipm
ut habet Adichee. vi / Et p̄mo interro
gat si sufficit deo dare multas genufle
ctōnes dicēs / Quid digne offerā deo
Curabo genua dō excelsō / Et p̄p̄he
ta nihil respōdit / Deinde interrogat si
sufficit deo multas elemosinas facere
dicens / Quid offerā deo holocau
sta pinguium et vitulos āniculos / Nū
quid placari potest dominus in mili
bus arietum / aut in multis milib⁹ bur
corum etc / p̄p̄beta nihil respondit / De
inde interrogat si sufficit ad p̄petuum
dei cultum filium suum primogenituz
in religionem ponere dicens / Quid
dabo p̄mogenitum meum pro scelere
meo / fructuz ventris mei pro p̄cō aīe
mee / Et tunc p̄p̄beta ad ista tria re/

trograde respondit sibi dicens / Indi
cabo tibi o homo quid sit bonū et qd
dominus requirat a te utiqz facere iu
dicium / diligere misericordiam et solli
citum ambulare cum deo tuo / Dicit er
go utiqz facere iudicium ac si dicat p̄
pheta / Interrogasti si tibi sufficit ad
salutem filium tuum in religionem po
nere et ego dico tibi q̄ nō nisi iudiciuz
facias de teip̄o ut sicut caro tua delcā
ta est in peccatis sic iudicet et affligat
in penitentie lamētus / Nō em essz equū
q̄ tu p̄cā faceres et filius tuus penam
portaret / Et ideo oꝝ ut carnem tuam
iudices si nō vis a domino iudicari i
Coꝝ. xi / Si nosmetip̄os iudicarem⁹
nō utiqz a domino iudicarem⁹ / Den
de respōdet ad aliam questionē dicēs
diligere misericordiam ac si dicat / In
terrogasti si tibi sufficit multas elemo
sinas facere et ego dico q̄ nō nisi eam
p̄ius tibi facias anime tue misericor
diam unpendas nihil valebit / Ecc̄l. iij
Miserere anime tue placens deo / Ein
dem. xi / Benefacit anime sue vir miseri
cors / Nō em essz dueniens ut alteri sit
p̄ius et sibi impius / quia sicut dicitur i
psal / Sui diligit iniquitatem odit ani
mam suam / Deinde respondet ad aliā
questionem d. et sollicituz ambulare cū
deo ac si dicat / Interrogasti / Si tibi
sufficit multas genuflectiones facere /
Ego dico tibi q̄ non nisi p̄ bona opa
studeas sollicitus esse / Ille autem cum
deo sollicite ambulat qui in sua iuven
eute deo servire incipit / n̄ q̄ bona ope
ra feruēter facit / vel qui de contingenti
bus nihil obmittit u / Thi. ii / Sollicite
cura teip̄m p̄babile exhibere deo opa
rium incōfusibilem recte tractat ante ver
bum ueritatis / Sūt qui pigre et in senec

tute seipſos curant. i. seipſos emēdant.
ideo dicit. sollicite cura teipm. ⁊c. Alii
sunt qui oſuſibiliter. i. negligenter ope
rantur. Ideo ſubdit oparium incōfu
ſibile. Alii ſunt qui recta qdem faciūt
⁊ dicunt. ſed nō recte. quia circūſtācias
multas obmittunt. iō dē recte tractan
tem uerbū ueritatis.

Dominica viceſimaquarta.

Sermo primus.

Iſquēte hieſu ad turbas. Ec
ce pnceps vnus acceſſit ⁊ ado
rauit eū dicens. Domine filia
mea modo defuncta eſt. ⁊c. Mat. ix.
Seruis dei ualet corpus ſuum in qua
duplici ſtatu. ſc̄z quādo eſt ſanum. uel
infirmum. uel mortuum. uel reſuſcitātū.
Ualet eī ſanum. quia anima mediāte
corpe merita multa acqrit. que ſine cor
pore acqrire nō ualet. ſicut ieiunare. pe
grinatōem facere. martirium ſuſtinere.
Ualz eīam infirmum. quādo ſc̄z ipſas
infirmiſſimas patienter portat. Iuxta
illud. i. Coz. xii. Libēter gloriabor d
infirmiſſimis meis. ⁊c. Ualz mortuū.
q̄ anima deſiderat ſibi vni. ⁊ in ipo
remunerari. Vnde clamāt anime Apo.
vi. Uſquequo dominus ſanct⁹ ⁊ uer⁹.
nō vindicas ſanguinem noſtr⁹ de his
qui habitant in terra. Ualz reſuſcitātū.
quia tunc homo beatificabit. ⁊ in aīa
in cōtemplatōne deitatis. in corpore ī
uīſione humanitatis. Jo. xi. Ingedi
etur ⁊ egrediet. ⁊ pascua inueniet. Iſta
patēt in mulierib⁹ ſc̄z in Emorroꝝ ſā.
⁊ in filia archiſinagogi. Naꝝ p̄ma cor
pus infirm⁹ habuit. quia illa infirmi
tas corporis fuit ſibi occaſio ſanctatis
mentis. Ualuit corpus ſanatum. quia
illa ſanctas in corpore fuit ad conſer
uandū ſanctatem in mente. Secūda. ſ.

filia archiſinagogi habuit corp⁹ mor
tuum. Ualuit ſibi corpus mortuū. q̄
illa mors corporalis fuit ſibi cauſa vi
te ſpūalis. Ualuit ⁊ reſuſcitatum. quia
illa reſuſcitatio fuit anime iuſtificatio.
Per has autem duas. vnā ſc̄z graui
ter infirmam. ⁊ aliam mortuam p̄ctōr
ſignificat. De p̄ma eī tria dicunt. ſc̄z
q̄ graui infirmitate erat circūdata. q̄
miraculoſe fuit ſanata. et q̄ ſanatori
nō fuit ingrata. Infirmiſſimas quidē gra
uis eart. quia dno deciz ānis fluxū ſan
guinis patiebat. Et ſicut dicit. Mar.
v. Omnia bona ſua in medicos eroga
uerat. nec quicq̄ profecerat. ſed magis
deterius habebat. P̄ctōr eī ſanguinē
fluit. q̄ de p̄ctō in p̄ctm cadit. Dꝛee.
xii. Sanguis ſanguinem tetigit. Tunc
ſanguis ſanguinē tangit. quādo quis
de p̄ctō ī p̄ctm cadit. ⁊ fluit. Peccator
eī fluit de mala cogitatioe in delectā
tōnem malam. de delectatōne in oſen
ſum. de oſenſu in opus. de ope in con
ſuetudinem neceſſitatem. de neceſſitate
in deſpatōnem. ⁊ tunc tanq̄ infirmus
nullum vitat p̄ctm. Prouer. xvii. Im
p̄ius cum in pfundum p̄ctōrum uene
rit. oſtemnit. Criſoſ. Sicut infirm⁹ do
nec mediocrem habz paſſionem ⁊ ſpe
rat poſſe curari. ſeruat ſe a nociuis. ſi
autem intellexerit paſſionem eē inſana
bilem iam nō parit ſibi. Sic ⁊ hō do
nec mediocriter peccat ⁊ ſperat ſalutē.
obſeruat ſe a malo. Si autem grauiter
peccando cepit deſpare. nil iam dubi
tat facere. neſciens miſer. q̄ ſicut ī bono
gradu ſunt gloriarum. ſic in malo gra
du ſunt penaz. Medici autē fallaces
qui animā deterius habere faciūt. ſunt
honores. delicia. ⁊ diuitie. Nam hono
res p̄mittūt exaltatōnem. ⁊ dāt ſubitā.

delectōem ul' in vita. Unde dicit Job xxx. Eleuasti me. ⁊ quasi sup ventū ponens elisisti me ualde. ul' in morte saltē. Eiusdē. xx. Si ascenderit vsq; ad celū supbia eius. ⁊ caput ei⁹ nubes tetigerit. quasi sterquilinium fetens p̄det. Diuitie p̄mittunt facietatē ⁊ dant esuriem. sicut p̄z in diuite epulone qui ad tātaz deuenit paup̄tatem. q̄ modicum aque habere nō potuit. Delicie promittunt delectatōnem ⁊ dant amaritudinem. Istud ostendit Salo. verbo. exemplo. ⁊ facto. Verbo. Prouer. v. Fau⁹ distillans labia meretricis. nouissima autem illius amara quasi absinthium. Exemplo sui⁹p̄ius. dicit. Eccl. ii. Et omnia que desiderauerūt oculi mei nō denegaui eis. nec p̄hibui cor meum quin ōni voluptate frueret. Cūq; ueritē me ad uniuersa opa que fecerant manus mee. uidi in ōnibus uanitatē. ⁊ dicit hoc idēz facto. Cum em̄ multis uacasset delicis. tāde⁹ seip̄m exspoliante ut dicunt iudei. ⁊ vsq; ad sanguine⁹ se verberari fecit. Secūdo ista mulier miraculose fuit sanata p̄ tria. Primo per uisum xp̄i. unde dicit. At. Diesus conuersus uidit eam. Ista uisio fuit respectus diuine misericordie quo deus peccatorem respicit. quo etiam respexit Petrum peccatē. ut dicit. Luce. xx. Quo etiam mulierem istam respexit et sanauit. Uidemus em̄ q̄ sol poros terre penetrat ⁊ aurum ⁊ lapides p̄ciosos in eius uisceribus generat. Multo igit̄ fortius oculi misericordie dei sup solē lucidiores. profunda p̄tōrum corda penetrant. Ecclē. uicesimo q̄rto. Oculi domini sup solē lucidiores. multo pl⁹ hominū corda intuētes. absconditas partes cordis penetrando generant au

rum gratie ⁊ lapidem p̄ciosum miseri cordie. Sapient. iiii. Gratia dei ⁊ misericordia est in sanctos eius. ⁊ respect⁹ in electos eius. Tantus em̄ fulgor de xp̄i facie p̄cedebat. q̄ ad se p̄tōres attrahebat. Unde dicit Hiero. Certe fulgor maiestatis ⁊ diuinitatis eius oculos ⁊ in humana facie relucebat. ex quo peccatores ad se trahere poterat aspectu. Secundo fit sanata p̄ uerbum xp̄i quā dixit. fides tua saluam te fecit. ps. Dabit uoci sue uocem uirtutis. ⁊ p̄fect⁹ q̄ de⁹ xp̄i fuit apoteca omniū carismatū. ⁊ ideo uerba que inde procedebāt erāt medicinalia ⁊ sanatiua. Sapient. xvi. Neq; herba neq; maligna sanant illos. sed sermo tuus domine qui sanat oīa. Est em̄ xp̄s lignum uite ut dicit. Apocal. xxii. cui⁹ folia. i. uerba sunt ad sanitatem generatiua. Tercō sanata fuit p̄ tactum xp̄i. quādo tergit fimbriam uelamenti eius. Lu. vi. Omnis turba uolebat eūz tangere. quia uirtus de illo exibat ⁊ sanabat ōnes. Si em̄ magnes tactu suo attrahit ferrū. multo fortius quādo xp̄s p̄ fidem ⁊ deuotōnez tangit. trahit ad se ferreas mētes. Hieronymus. Si in magnete lapide uirtus eē dicit. ut anulos ⁊ festucas sibi copulet. quāto magis dominus omniū creaturariū ad se trahere poterat quos uolebat. Tercō hec mulier sanator nō fuit ingrata. dicit em̄ Eusebius in historia ecclēastica. q̄ mulier emorroyssa. p̄ quā a flūuio sanguinis fuit sanata. iussit fieri statuā in curia sua ad imaginē xp̄i cum fimbriis uelamētū. prout uiderat xp̄m habere. ⁊ ip̄am imaginem deuotissime adorabat. Fecit etiaz imaginē xp̄i. nem sui⁹p̄ius statē ante imaginē xp̄i.

genibus flexis et manibus cancellatis.
Et dicit ibidem q̄ sub statua quedam
herbe crescebant que cum prius nulli
cēt virtutis. post q̄ fimbriam xpi ac
tingebant tante virtutis erant q̄ ones
infirmitates curabāt. Et autem Hiero.
in historia triptita q̄ Julianus apos
tata imaginem xpi remouit et suaz ibi
collocauit que tamen postea ictu ful
minis cōminuta fuit. Per puellā etiaz
mortuam significat p̄tōr de qua simi
liter tria dicunt. Primo q̄ mortua plo
rabat. Unde dicit Luc. viii. Flebant
autem omnes et plangebāt illam. Eodē
mō p̄tōr ab omnibz plangi deberet.
Primo em̄ plangit a deo. Azich. vii.
De mihi qui factus sum sicut qui colligit
racemos in autumno vindemie do
let em̄ xps q̄ dyabolus colligit mag
nos. ipe vix potest habere paruos.
Psā i. Deu consolabor sup hostibus
meis et vindicabor de inimicis meis.
Ho. Fore pu patris eos lz inimicos
plangit. i. p̄cutit. Secundo plorat ab
angelo. Sicut enim angeli gaudent de
p̄tōrum ouersione sic dolent de eorū
suātoe. Psā xxxii. Ecce videntes cla
mauit foris angeli pacis amare flebāt
Tercō plorāndus est a seip̄o. Hiere. vi.
Luctū vngemū fac tibi planctū ama
rum. Azich. i. Faciam planctum uelut
draconum et luctum quasi strucionū.
Draco plangit quādo elephas caput
suum oterit. strucio ululat quādo oua
sua pdit. Debz p̄tōr flere et quia dya
bolus caput suum. i. xpm in eo extinxit
et quia oia merita sua pdidit. Quar
to flendus est a quolibz xpiano. Ecc.
vi. Luctus mortui septem dies fatui
autem et impu omnibus diebus vite ipo
rum. Aug. Sūt ne in te xpiane viscera

miserordie qui plāgis corpus a quo
recessit anima et nō plangis animam a
qua recessit deus. Secundo ista puella
fuit resuscitata cristi manu eam tangē
do et eleuando. Damus autem dei. v.
digitos habz. Primus est potentia dei
ille est pollex. Secundus sapientia dei
iste est index. Tercius gratia dei. iste ē
medius. quia p̄ gratiam mediātem pec
cator iustificat. Quartus caritas dei
iste est medicus. Caritas autē dei max
ime apparet in cristi passione. que ē me
dicina omnium p̄tōrum. Quintus est
miserordia dei. iste est auricularis. q̄
maxime p̄ misericordiam p̄tā purgā
tur. P̄tōr autem est infirmus ideo in
diget p̄nitentia dei que ipsum faciat
fortē ad resurgēdum et opandū. Nihil
uiu. Omnia possum in eo qui me ofor
tat. Est cecus. ideo indigz sapiētia dei
que sibi viam demonstrat. psal. Dedu
xit eos in viā rectam ut irent in ciuita
tem habitationis. Est dei inimicus. ō
indiget gratia dei que ipsum recōsiliat
et saluet. Ephes. ii. Cuius gratia vos
estis saluati. Est vulneratus ideo indi
get caritate et medicina dei que fuit in
cristi passione. Ecc. xxvii. Altissimus
de terra. i. de carne sua creauit medici
nam. Est immundus ideo indiget mi
sericordia dei que immundicias p̄tō
rum purget. Prouer. xvi. Per miseri
cordiam et fidez purgant p̄tā. Tercō
ista puella post resuscitatōem fuit nu
trita. Unde dicit Azar. Iussit illi dari
manducare. Postq̄ em̄ p̄tōr est resus
citatus indigz pane uerbi dei qui ipm
fortificat. psal. Damis cor hominis cō
firmet. indiget verbo gratie dei q̄ ipm
fortificatum delectet. Ecc. xxiiii. Spi
ritus me9 sup mel dulcis. indigz vino

amoris qui ipsum confortat et delectatum letificet. psal. Vinum letificat cor hominis. **I**n isto vino hic aspergitur sed in futuro ipsum in suo fonte bibemus. **A**ug. **I**n regione illa intelligibilium beata vita in suo fonte bibit. inde huic humane vite aliquid aspergitur ut temptationibus huius seculi temperanter foriter iuste prudenterque vivat.

Sermo secundus unde supra.

Quoniam fide filia fides tua te salvam fecit secundum beatum Ambrosium in libro de sapientissimo Salomone. **M**ulier ista fuit Maria. **A**it enim sic Christus largus sanguinis fluxum siccauit in Maria. **D**emones expulit de Maria. corpus rediit spiritus calore constrinxit in lazarum. **I**sti ergo mulieri Christus tria verba dixit. **U**num quod fuit magne familiaritatis cum dixit filia. **S**ecundum quod fuit magne securitatis cum dixit confide. **T**ercium quod fuit magne leticie et iocunditatis cum ait fides tua te salvam fecit. **I**sta tria verba similiter dicit Christus cuilibet anime fidelis. **P**rimum est verbum magne familiaritatis eam nominando filiam. **E**st enim fidelis anima filia dei triplici iure. **P**rimo propter generationem. **D**eus enim ipsam generavit generatione naturali. **Q**uando ad similitudinem suam eam fecit. **S**ed istam generationem primus homo decurpavit. **E**t ideo totam naturam humanam immundam fecit. **S**i enim massa est viciata et panes et sicut vinum putreficitur. **S**ic anima munda creata et corpori immundo infusa viciatur. **E**pheesus ii. **E**ramus natura filii ire. **I**deo deus ipsam animam generavit generatione sacramentali que fit in baptismo. **J**ob. iii. **D**isi quis renatus fuerit denuo non potest vi-

dere regnum dei. **I**n ista generatione spiritus est loco patris. **A**qua loco matris. **V**erbum dei loco divini seminis. **S**ed ab ista generatione multi degenerant et baptismalem innocentiam fecerunt. **I**deo deus ipsam generavit generatione spirituali que fit per penitentiam. **E**t sicut deus non abiecit a sua filiatione illos qui servaverunt baptismalem innocentiam. **S**ic nec illos qui redeunt ad penitentiam. **S**ed tamen istos quos illos generat tamen quarta generatione scilicet generatione celesti. **D**e qua dicitur Gen. xv. **G**eneratione quarta revertentur huc. **B**eata. **N**on novum debet videri si natus dicatur qui ex hac vita migraverit. **S**icut enim consuevit nasci dicitur cum quod de utero matris procedens in hac vita ingreditur. **E**t potest natus appellari qui solutis vinculis carnis ad lucem sublimat eternam. **S**ecundo anima dicitur filia dei propter imitationem. **N**on debemus tamen imitari in potentia quia ineffabilis est. **P**sal. **C**uius loquetur potentias domini. **N**ec in sapientia quia incomprehensibilis est. **P**sal. **M**irabilis facta est scientia tua ex me. **S**ed in misericordia quia in hac imitabilis est. **L**u. vi. **E**stote misericordes sicut et pater vester misericors est. **I**n futuro autem e converso sancti imitabunt deum in potentia. **P**sal. **I**ntroibo in potentias domini. **I**n sapientia. **P**s. **E**xistimabam ut cognoscerem hoc labor est ante me donec intrem in sanctuarium dei. **N**on autem oportebit quod ipsum imitentur in misericordia. **N**ec quod ad bonos quia in eis nulla erit miseria. **N**ec quantum ad malos quia gaudebunt de dei iusticia. **T**ercio dicitur filia dei propter hereditatis successionem. **R**om. viii. **S**i filii et heredes hereditas transit ad heredes cum suo onere. **C**elestis enim

hereditas habet annexum onus humi-
litatis obedientie et aduersitatis. cum
isto onere eam habuit xps. Phil. ii. Hu-
miliauit semetipm. quo ad pmum. fa-
ctus obediens usq; ad mortem. quo ad
secundum. mortem autem crucis quo ad
tercium. Cum isto onere et nos eam ha-
bere debemus ut scilicet simus humiles
Mat. xviii. Nisi uerli fueritis et effici-
amini sicut paruuli. non intrabitis in reg-
num celoꝝ. Simus mandatis dei obe-
dientes. Eiusdem. xix. Si vis ad vitam
ingredi serua mandata. Simus in ad-
uersitatibus patientes. Mat. v. Beati
qui persecutionem patiuntur propter iusticiam.
qm iporum est regnum celoꝝ. Scdm
verbum fuit magne securitatis. cuius de-
Confide. valde em de nostra salute se-
curi esse possumus. ex quo ad cofide-
dum sic animati sumus. Fecit autem
xps de nostra salute nos securos per
tria. Primo p se omnipotentem. Gen.
xxi. Per memetipm iurauit dicit domi-
nus. quia benedicens bndicam tibi. bnd-
ictione scz gratie in presenti et glorie in
futuro. Secundo iurauit p uiuentem.
Numeri. xiiii. Diuo ego dicit dominus.
implebit gloria domini uniuersa ter-
ra. i. terra uiuentium. quia gloria domi-
ni tunc implebit. quando numerus sal-
uatoꝝ erit completus. Tercio iurauit
p se ueritatem. Mat. xix. Amen amen di-
co uobis. qd uos qui reliquistis omnia
et secuti estis me etc. Non autem quare deo
isto triplici mo iurauit potest assigna-
ri. Homo em tribus de causis iuramen-
tum non seruat. aut ppter impotentiam.
quando non potest attendere qd iurauit.
aut propter mortem subitam. quando
scz morte puentus non potest seruare qd
iurauit. aut propter fraudulentiam qm

scz intendit decipere eum cui iurauit. De-
us autem iuramentum suum non violat
nec ppter impotentiam. quia scz omni-
potens est. ideo iurat p se omnipoten-
tem. nec ppter mortem interpositam. qz
ipse est uita. ideo iurat p se uiuentem. nec
propter aliquam fraudulentiam. qz ipse
est ueritas. ideo iurat p se ueritatem. Ve-
ritas est neminem decipere posse. Secundo
fecit nos securos p instrumentum. quod
scripserunt quatuor euangeliste scilicet p q-
tuor euangelia. Tunc autem instrumē-
tum est autenticum. quando habuit sa-
pientem dictatorem. testes ueraces. si
delem notarium. Dictator horum instru-
mentorum fuit spissanctus. Ide. i. Spissco
inspirante. locuti sunt sancti dei. Fuit
dictator filius dei. qui euangelia di-
ctant. fuerunt testes. xii. apostoli. Act.
.i. Eritis mihi testes in hierusalē. No-
tarii fuerunt quatuor euangeliste. quo-
rum lingua spissanctus tanq; calamo
usus est. xps. Lingua mea sicut calamo
scribe. uelociter scribentis. Notarius fi-
delis fuit marcus qui omnia audiuit a
Petro. fuit lucas qui omnia audiuit a
Paulo in padisuz raptis. fuit matheus
qui omnia audiuit a xpo. fuit iohanes
qui sapietiaz hausit de pectore domi-
nico. Tercio fecit nos securos p pignus.
Dedit em tria pignora. Primo corpora
sanctoꝝ suoz. que apud nos sepulta
sunt. Eccl. xlii. Corpora sanctorum in
pace sepulta sunt. et uiuent nomina eo-
rum in eternum. Vult em deus ut ipsa
corpa in pignore teneamus. ne sine no-
bis resurgat. Debre. ix. Hi omnes testi-
monio fidei probati inuenti sunt. Non
acceperunt repromissionem. deo aliquid
pro nobis melius. puidente. ne sine no-
bis osument. Secundo dedit nobis

corpus proprium. **Ma. vlti.** Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usq; ad consummationem seculi. et postmodum nobiscum non erit sub forma panis sed in apta gloria maiestatis. **Tercio** dedit nobis spiritum sanctum. **Ephes. i.** Signati estis spiritu promissionis sancto qui est pignus hereditatis vestre. **Secundum** verbum fuit magne iocunditatis cum suam salutem promisit dicens. **Fides tua saluam te facit.** **Secundo** ista mulier fuit sanata quando omnes virtutes que erant contra salutem secum assumpsit. scilicet verecundiam. fidem. timorem. dilectionem. et humilitatem. **Verecundia** eius apparet in hoc quod non ante faciem sed retro accessit. **Fides** in hoc quod dicebat. **Si tetigero tantum fimbriam uestimenti eius salua ero.** **Timor** in eo quod retro stabat de cuius timore dicit. **Par. v.** Mulier autem timens et tremens. **Dilectio** et **fides** in hoc quod tetigit fides cum dilectione deum tangit. **Humilitas** eius patet in eo quod non reputauit se dignam tangere pedes nec in plenitudine uestimenti sed tantum fimbriam. **Iste** quinq; virtutes sunt valde necessarie. **Culibus** per ordinem ad salutem. **Ma. v.** verecundia habet cor peccatoris ad penitentiam disponere. **Quando** enim statum sue miserie considerat incipit de seipso erubescere et de peccato suo dolere. **Sicut** enim mala verecundia impedit confessionem sic bona inducit dolorem. **Ecc. iiii.** Est confusio adducens peccatum et est confusio adducens gloriam et gratiam. **Talis** confusio facit hominem conuerti a culpa per terita. **psal.** Dixit dominus ex basan conuertam. **Basan** enim interpretatur confusio. **liberat** a peccati culpa. **Mich. iiii.** Veniens usq; ad babilonem ibi liberaberis. id est redemit te dominus de manu ini-

micoz tuoz. **Babilon** enim interpretatur confusio. **Conseruat** a culpa futura. **Philosofus** quidam dixit. **Erubuit** salua res est. **Non** tamen autem commendabilis verecundia in corde sed etiam in facie maxime in adolescente. **Ambro.** in lib. de officiis. **Sicut** in senibus grauitas et in iuuenibus hilaritas sic in adolescentibus verecundia commendat. **Et** multi sunt sic infructi quod nec de peccato preterito volunt confiteri nec preteritum dimittere nec de futuro cauere. **Contra** quos dicit. **Hiere. iiii.** Frons mulieris meretricis facta est tibi noluit erubescere. **Secundo** aduenit fides que cor sic dispositum habet purgare. **Act. xv.** Fide purificans corda eorum. **Fides** enim expellit omnem inordinatum amorem bonorum deliciarum et diuitiarum. **Hebre. xi.** Fide **Moyse** grandis effectus negauit se esse filium filie pharaonis. **Ecce** per fidem contemptus bonorum magis eligens se affligi cum populo dei. **Et** contemptus deliciarum maiores diuitias existimat thesauro egiptiorum imperium christi. **Ecce** contemptus diuitiarum. **Tercio** aduenit timor quod cor sic dispositum et sic purificatum habet munire ne ulterius alique immundicie ingrediatur. **Est** enim tanquam speculator qui a longe insidias considerat et vitat. **Ecc. xxv.** Timor domini super omnia se supponit. **Est** tanquam ianitor qui contra peccatum hostium clausum tenet. **Prover. xv.** Per timorem domini declinat omnis homo a malo immo si intravit statum expellit. **Ecc. i.** Timor domini expellit peccatum. **Nam** qui sine timore est non poterit iustificari. **Est** autem magnum periculum quando iste ianitor dormit. **iuxta illud Ecc. xxvii.** Si non in timore

domini teneris te instanter. cito sub /
 uertet domus tua. **H**ste timor etiam ci /
 ues custodit. ne diuisio intret. **Aug** de /
 ci. dei. **Scipio** nolebat cartaginez emu /
 lam romani impii dirui. et decerneti ut /
 dirueret contra dixit cathoni. **Timēs** /
 infirmis animis hostem securitatem. et /
 idoneum tutorem videns esse terrorez. /
Quarto accedit dilectio. q̄ cor dispo /
 sicum. purificatum et munitum hēt gra /
 tificari. sine hac em̄ ea q̄ facerem⁹ deo /
 grata non essent. ut habet. i. **Coz. xi.** /
Dec ea que faceremus. quātum ad deū /
 sicut deum laudare. unde dicit. **Si** lin /
 guis hominū loquar et angeloz. i. si lau /
 dauiero deum sicut laudāt angeli et be /
 ati. caritatem autem nō habeam. fact⁹ /
 sum uelut es sonans et cymbalum tinni /
 ens. **Hec** ea que faceremus quo ad pxi /
 mum. sicut elemosinas dare. **Unde** sub /
 dit. **Et** si distribuero in cibos paupe /
 rum om̄s facultates meas. caritatez au /
 tem nō habuero nihil mihi. pdest. **Hec** /
 ea que facerem⁹ quo ad nos. sicut cor /
 pus mortificare et morti exponere. **Un** /
 subdit. **Et** si tradidero corpus meum. /
 ita ut ardeat. **Quinto** accedit humi /
 litas. que habet omnia supradicta cus /
 todire. quia sicut **Greg.** Qui ceteras vir /
 tutes sine humilitate cōgregat. quasi q̄ /
 puluerem ante vētum portat. **Est** em̄ /
 humilitas sicut cinis. fundamentum et /
 radix. **Sicut** em̄ cinis custodit ignem. /
 sic humilitas gratiam spūalem. **Ecc̄. x.** /
Quid supbis terra et cinis. **Et** sicut fun /
 damētum quāto magis profundatur /
 tanto magis edificum stabilitur. **Et** si /
 cut arbor quāto magis radices pfun /
 dius fixerit. tanto firmior exurgit. **Sic** /
 et humilitas quāto fuerit pfundior. tā /
 to anima in gr̄a dei erit solidior. **Aug.**

Cogitas magnam fabricam cōstruere /
 celsitudinis. de fundamento cogita hu /
 militatis. **Arborez** attende figit radicē /
 in humili. verticem tendit ad celum. si /
 sine radice auras petat ruinā est nō in /
 crementum et.

Sermo terci⁹ .
Filia mea modo defuncta est. /
 Quid significant tres mortui. /
 quos xps suscitauit. **Aug** in /
 libro de sermo. domini in monte. **Pecc** /
 cati tres sunt differentie scz in corde. in /
 factoz in osuetudine. **Et** subdit **Una** /
 est quasi in domo. sicut puella quādo /
 in corde consentit libidini. **Alia** iam p /
 lata extra domu; procedit. sicut vidue fi /
 lius. quādo in factum. pcedit consen /
 sus. **Tercia** quādo osuetudine mala /
 et terrena pmitur animus. quia tunc in /
 sepulchro est. iam fetens sicut **Lazar⁹.** /
Quia igit est puella signat pmam dif /
 ferentiaz peccati. prout est in anima. **o** /
 debz quilibet rogare et dicere. **Domine** /
 filia mea. i. anima mea mō defuncta ē /
 et. **Sed** videt differentia inter **Marc.** /
Marcum et **Lucam.** **Marcus** dicit. q̄ /
 filia mortua erat. **Marcus** q̄ p̄ puel /
 le dixit. filia mea iac̄ in extremis. **Lu.** /
Luci. dicit q̄ hec moriebat. **Quādo** ve /
 ro ueniebat ad xpm. supponebat q̄ eēt /
 mortua. et ideo utrūq̄ potuit dicere. **et** /
 q̄ dimiserat eam in extremis. q̄ crede /
 bat q̄ essz mortua. **Aug.** de concordia eu /
 angelistaruz dicit q̄ p̄ puelle uolebat /
 q̄ dominus ad eam ueniret. quā dimi /
 serat in extremis. ut si nō dum essz mor /
 tua eaz sanaret. si uero essz mortua qd̄ /
 quidam credebat eā resuscitaret. **Marc.** /
Marcus igit posuit uerba mentis. **Marc.** /
Marcus uerba eoz. **Per** istam igit filiaz de /
 functam. significat anima per peccatū

mortua. De qua ponunt duo scilicet sta-
tus puaricatiōis et status iustificatiōis
Status puaricatiōis notat cum dici-
tur. filia mea modo defuncta est. Assi-
milat autem peccator mortuo triplici de
causa. Primo propter fetorem. Sicut
enim mortuus fetet corporaliter. sic pec-
cator spūaliter. Sunt autem quatuor.
p que cadauer mortuum magis fetz. s.
locus. calor. ventus. et tempus. Locus.
quādo scilicet cadauer est in loco alto. tūc
fetor magis diffundit. et signat super-
biam quā coram deo et angelis fetet. Psal.
xxxiii. De cadaueribus eorum ascendet
fetor. Tercium est ventus. qui fetorem
ad longinquas partes defert. et signat
detractiōnem. que semper in ore habet fe-
torem. Psal. Sepulchrum patens est gut-
tur eorum. Et tunc fetorem ad instar uē-
ti defert. quādo aliorum defectus refert.
Quartum est temporis diuturnitas. quā-
quāto magis fuerit cadauer diuturnū.
tāto magis fetidum. et signat peccatū
cōsuetudinis. Jobel. i. Computruerūt
iumenta in stercore suo. Secundo pec-
cator assimilat mortuo. propter obli-
uionem. ps. Obluioni datus sum tāquā
mortuus a corde. Quia igitur peccator ob-
litus fuit dei in mundo. ideo deus ob-
liuiscet eius in inferno. Ozee. iii. Quia
oblitus es legis dei tui. obliuiscar tui
et ego. Idem infernus dicit terra obli-
uionis. Est enim quedam terra ubi se cog-
nitio apta. scilicet terra uiuētium. Alia est
ubi est cognitio obscura. scilicet terra pere-
grinantium. Juxta illud Coz. xii. Vi-
demus nunc per speculum in enigmate.
tunc facie ad faciem. Est enim terra ubi est
obliuio perpetua. scilicet moriētium. Da des
eorum obliuiscit. quātum ad effectū mi-
sericordie. Job. xxiii. Obluiscat deū

misericordiam. et ipsi obliuiscuntur deum
quātum ad spem uenie. Michae. i. Def-
pata est plaga eius. Unusquisque obli-
uiscit sibi ipsius. propter immensitatem pe-
ne. Unde Aristo. cuidam discipulo suo
apparuit dicens. quod totam sciētiam suā
oblitus est. et nihil aliud sciebat nisi pe-
nam suā. Tercio peccator assimilat mor-
tuo. propter uermium corosiōnem. ha-
bet enim tria genera uermium. Primo est
remorsus conscientie. que etiam in infer-
no nō morietur. Via vlti. Vermis eorum
nō morietur. Ambro. Cuius pena grauior
quā interius uulnus conscientie. Nonne
hoc magis fugiendum est quā mors. quā
dispendium quā exilium. Alii uermes
sunt ipsa uicia et peccata. De quibus dicit
Psal. xxxiiii. Tibi cubauit lamia. et in-
uenit sibi requiem. hoc quātum ad lux-
uriam. Lamia sicut dicit Glo. habet pedes
caninos. et cetera feminea. Luxuriosus
enim et in peccata currit. et sepe ad vomitum
redit. et maxime quando catulos suos
id est temptatiōnes suas diuersis deli-
cuis nutrit. Tren. iiii. Et lamie nuda-
uerunt mamas. lactauerunt catulos suos.
Sequitur ibi habuit foueam ericius. hoc
quātum ad auariciam. Ericus est ani-
mal spinosum. et significat auarū. pro-
pter anxietates spinosas. Dicit autem Isti-
dorus. quod ericius super uitem ascendit. et
diuis ad terram excutit. et postmodum
descendens super eas se inuoluit. que spi-
nis undique infingunt. et sic escam catulis
suis portat. Spine auarorum sunt astu-
cie eorum. quibus pauperes pungunt. pro-
pter quod etiam bona ipsorum rapiunt. et filius suis
tribuunt. Sequitur. Illic congregati sunt
milui alter ad alterum. hoc quātum ad
supbos. Milui enim insidiat ambus
domesticis. et maxime pullis paruulis.

Sic superbus persequitur meliores se et pau-
perum bona rapit et ut possit aliquem me-
liorem apparere eiusdem malicie socios se-
cum adiungit. deo dicit Alter ad alte-
rum. Alii vermes sunt quedam peccata que
nullam habent delectationem sed ani-
mam cruciant sicut iracundia tristitia
et inuidia. Nam iracundia vitam dimi-
nit. Ecclesiasticus xxx. Celus et iracundia minu-
unt dies. Tristitia ossa consumit. Pro-
uerbi. xvii. Spiritus tristis exsiccat ossa.
Inuidia ossa putrefacit. Prouerbioz
xxii. Putredo ossium inuidia. Secundo
ponitur status iustificationis qui signifi-
catur in ipsius puelle resurrectione. Ad
resurrectionem autem spiritualem quedam
coopantur quedam disponuntur et quedam
ostendunt. Coopantur quidem sanctorum
orationes quod significatur per hoc quod dicitur
quod pater qui dicebat. Jayrus. ut dicitur
Matthaei. v. pro ipsa rogauit. Jayrus in-
terpreta illuminans et signat cecum san-
ctorum qui a deo illuminati sunt et ali-
os illuminant. psalmus. Illuminas tu mi-
rabiliter a montibus eternis. Si enim
sancti per peccatoribus orabant dum essent in
miseria multo magis modo dum sunt
in gloria cum eorum caritas non sit dimi-
nuta sed augmentata. Ber. Drant pro
nobis sancti patres quia illa beata pa-
trici caritatem eorum non minuit sed aug-
mentauit. Sancti etiam dum erant in hac
uita de sua adhuc salute erant sollici-
ti et tamen adhuc per peccatoribus orabant.
Nunc autem de sua salute sunt securi et
ideo de nostra totaliter possunt esse sol-
liciti. Iuxta illud. ii. Petri. i. Dabo autem
operam et frequenter habere vos pro obi-
tum meum. et. Sunt etiam sancti iux-
ta speculum eternitatis in quo clare vi-
dent miseriam nostre penalitatis et ideo

moventur ad effectum pietatis. Ber. Si
sancti dum adhuc uiuerent miseri sunt
peccatoribus quia pro eis orauerunt sic ta-
to amplius quanto ueritas nostras agnos-
cant miserias pro nobis intercedunt.
Secundo videndum est que sunt illa que
disponunt ad spiritualem resurrectionem
que quidem sunt tria. Primum est ui-
litate sue originis recognoscere quod no-
tatur per hoc quod Christus ad illam resuscita-
tionem assumpsit patrem et matrem il-
los scilicet de quibus dicit Job. xvii. Pu-
tridini dixi pater meus et mater mea. Ta-
lis enim consideratio humilitatem inducit
Nich. vi. Humilitas tua in medio tui
Ac si dicat. Deo sola habes causam hu-
militatis ex his que sunt super te ubi ha-
bes iudicia dei. psalmus. Iudicia tua abis-
sus multa. Deo solum ex his que sunt
infra te ubi habes tormenta inferni. Ecclesiasticus
vi. Humilia valde spiritum tuum quoniam uin-
dicta carnis impii ignis et vermes. Deo
solum ex his que sunt iuxta te ubi habes
picula mundi. Job. v. Mundus totus in
maligno positus est. Sed ex his que sunt
iuxta te et in medio tui. Sapientia. v. Cor-
pus quod corrumpit aggrauat animam.
Secundum dispositum est gaudium ex-
cludere quod notatur per hoc quod Christus iussit
excludere carnem lugubrem et tubicines can-
tantes. Carnem lugubrem est gaudium mu-
di. Amos. viii. Couertam festiuitatem
uestram in lamentum et gaudium uestrum
in luctum. Presens enim uita est exilium et
stadium ut sic de uigilia ueniat ad fes-
tum eterne sollemnitatis. De exilio ad pa-
triam celestis hereditatis. de stadio ad
ocium eterne quietis. Sed mali faciunt
festum de uigilia de exilio patriam. De
stadio ocium. Et in futuro semper erunt
in uigilia quia semper erunt tristes et

ieiunantes. semp in exilio. quia a celesti patria semper erunt exules. semper in studio. quia de pena in penam. semper erunt currentes in tormentis laborantes ps. Laborabunt in eternu. et uiuet adhuc in finem. Sed beati semper erunt in leticia et quiete eterna. **Tercium** dispositiuum est. turbarum tumultum vitare. qd signat p hoc qd xps turbam eicit. **Seneca** Socrati et Ciceroni dixit qd honestatem discuteret dissimilis. **Dez** Quociens cu hominibus habitauim nor homine redi. **Interrogatus** qdaz philosophus quid esset homini inimicissimus. respondet alter homo. **In** uita spatiz dicit quidam senex. **Quando** Moyses intrabat i nube loquebatur cum deo. quando exibat loquebat cuz populo. **Sic** monachus quando e in claustru loquit cu deo. quando exit ad turbas loquit sepe cum diabolo. **Tercio** uideudum est. que sunt illa que ostendunt resuscitacionem esse veram. **Que** qdem sunt tria. **Primum** est uelox resuscitatio. **fantastice** em et magice resuscitati non surgunt uelociter. sed mo mouent pedes. modo manus mo caput. **Illi** uero qui ueraciter suscitant continuo surgunt. ideo dicit de ista puella. **Lu. vii.** Surrexit et uiuit. et de Lazaro. **Jo. xi.** Statim pdit qui erat mortuus. **Pctm** habz caput scz malaz suggestionem et ofensum. **Habet** manu scz malum opus. **habz** pedes scz mala consuetudinem. quando quis de pcto i peccatum currit. **Prover. i.** Pedes eoz ad maluz currunt. **Sunt** igit qdam q peccatum dimitunt quatum ad ofuetudinem. quia no ita sepe peccant. **illi** suscitant in pedibz. **Deinde** dimitunt opz isti suscitant in manibz. **eadem** dimitunt

ofensum. **isti** suscitant in capite. **Sed** qui ueraciter suscitant. statim dimitunt pctm quatum ad ofuetudine. quatum ad opus. quatum ad ofensum. et suggestionem. **Secundum** signu e fortis ambulatio. **fantastice** em suscitati no possunt ire nisi p aliquos passus. **Dicit** em Petrus alfontius. qd no pnt ire nisi tm quatum pcedit umbra corpis sui. **Veraciter** em suscitati uadunt libere sicut prius. **ut** aut ostendat qd ista puella fuit ueraciter suscitata. dicitur Mat. v. **Confestim** surrexit puella et ambulauit. **de lazaro** dicit dominus. **Soluite** euz. et sinite abire. **Sunt** aliqui qui aliquos passus tm faciunt. **Faciunt** em unum passum cum faciunt aliqua opa de genere bonoz. **Faciunt** alium. dum habent aliqua bona pposita cordium. **Faciunt** alium dum pctam dimitunt. quatum ad extrinsecum. sed illi qui uere suscitant no faciunt passus. sed dietas. **Una** dieta e contritio cordis. **alia** confessio oris. **tercia** satisfactio operis. **Exo. iii.** **Uimus** uiam truz die rum in deserto. **ut** immolemz deo nro. **Tercium** signum est manducatio. quia sicut dicit Mat. **Iussit** deus puelle dari manducare. **Magi** em in nigromantia quosdaz caracteres sub ancil mortuoz ponunt. et faciunt eos aliquantulu ambulare. et aliqua uerba dicere. sed no possunt facere ut manducent. **Cibz** qm manducat pmo masticat. **deind** ad stomachum dirigit. **Digestz** ad membra deriuat et sic incorporat. **Ille** ergo est uere suscitatus. q mandata dei masticat p meditacionem. **Et** ea in stomacho memorie recondit p recordacionem. et sibi incorporat per opacionem.

Dominica vicesima quinta.
Sermo primus.

Quoniam subleuassit oculos Hieronimus et vidisset quod multitudo maxima venit ad eum Jo. vi. Sic dicit Augustinus super Iobem. Liras pulchras et bene formatas aliter laudat ille qui nescit liras, aliter ille qui nouit. Nam ipse laudat figurarum pulchritudinem. Alius sensus profunditatem. Sicut enim aliter laudat pictura, aliter scriptura. Nam tota laus picture est in decore exteriori. Laus autem scripture maxime est in sensu interiori. Eodem modo miracula christi aliud preterdunt exterius, aliud continent interius. Nam exterius preterdunt admirationem, unde paruuli edificentur. Interius continent misteria, unde perfecti exerceantur. Habent enim ipsa miracula ut ibidem dicit Augustinus, linguas suas. Namque christus est dei verbum, ideo etiam factum uerbi nobis est uerbum, mystice ergo loquendo christus in hoc euangelio quadruplicem gerit personam. Primo gerit personam patris miserentis in hoc quod oculos subleuauit et turbas respexit, respectus enim ille signat respectum paterne misericordie, quem respectum propheta petebat dicens, Respice in me et miserebere mei. Idem. Quomodo misereberis pater filiorum, misericors est dominus timoribus suis. Et subdit triplicem causam, quare sic misereberis, una sumit a parte principii, quod de uili et fragili materia facti sumus. ideo dicit. Quonia ipse cognouit figmentum nostrum. Secunda ponit a parte finis, quia scilicet in cinerem redigendi sumus. Et ideo subdit. Recordatus est quoniam puluis sumus. Tercia sumit a parte medi, quia scilicet instabilem vitam ha-

bemus. Ideo subdit homo sicut fenugruum. Nam ad instar feni et floris homo modo uirescit in iuuentute, modo arefcit in senectute, modo floret in sanitate, modo arefcit in infirmitate, modo putrescit in morte. Secundo gerit personam amici familiariter colloquentis, in hoc quod tanta familiariter cum philippo locutus fuit, dicens. Unde ememus panes etc. Iob. xv. Nam non dicam uos seruos sed, amicos, quia omnia que audiui a patre meo non feci uobis, Sed autem sequitur hoc autem dicebat temptans eum. Innuat quod nullus secreta sua amico committere debet, nisi ipse eum temptet, id est, probet. Ecccl. xi. Non omnem hominem inducas in domum, id est, in cor tuum, multi enim in fide sunt dolosi. Eiusdem. vi. Si possides amicum in temptatione posside illum, et non facile credas ei et tempus. Ante probationem enim non debet de facili seipsum sibi credere, sed postquam ipsum temptauit, id est, probauit et si delem inuenit, debet secrete sibi seipsum committere. Unde legitur de Alexandro, quod cum philippus medicus et probatus amicus medicinam sibi dare deberet, super uenerunt lre ab emulo misse, continentes philippum in medicina uenenam admiscuisse, quos cum Alexander legisset, medicinam prius hausit, et postea lras legendas philippo dedit, ob magnam enim fiduciam quam de ipso habebat, malum de illo suspicari non poterat. Sed etiam dicitur temptans eum, uidetur esse contrarium ei quod dicitur. Iaco. xvii. Deus enim neminem temptat. Sed dicendum quod aliter temptat dyabolus, aliter homo, aliter deus. Dyabolus enim temptat ut decipiat, id est, petri vlti. Aduersarius uester dyabolus tanquam leo rugiens, circuit querens quem deuoret. etc. Homo temptat

ut probet. et agnoscat Eccles. xiii. Ex
multa loquela temptabit te. Deus tēp/
tat. ut temptatum et a seipso et ab aliis
cognosci faciat. Iuxta illud Gen. xxii.
Temptavit deus abra. 7c. Et sequit.
Hunc cognoui. i. cognoscere feci. q. ti/
meas deum. Sed videt. q. de turba pas-
cenda xp̄s nō debuit requirere Ibi /
lippum. sed Judaz. qui loculos porta-
bat. Sed dicendum. q. Philippus orun-
duus erat de patria illa. i. galilea. et ido-
notus fuerat turbis. et propter hoc de
turbis pascentis magis erat sollicitus.
ut cum dicat. Mat. xiiii. Vespe autem
facto accesserunt ad eum discipuli di-
centes. Desertus est locus et iam p̄terit
hora. dimitte turbas. ut eūtes in castel-
la emant tibi escas. Credendum est. q.
Philippus inter eos erat q. xp̄m magis
sollicitabant. et ideo xp̄s Philippum re-
quisivit. dicens. Unde ememus panes 7c.
Cercō xp̄us gerit p̄sonam domini po-
tenter opantis. in hoc q. quinq. panes
sibi multiplicavit. et quinq. milia hoim
inde satiavit exceptis mulieribus et par-
vulis. ut dicit. Mat. xiiii. Hoc em̄ fuit
potentie infinite. Voluit quidem deus
ut dicit Aug. sup. Jo. noticiam sui da-
re humano generi. Sed quia nō pote-
rat ab omnibus videri oculis corpora-
libus. voluit se manifestare ostēsis mi-
raculis. Ideo in prima creatiōe miracu-
la multa fecit. inter que vnum fecit qd̄
terram segetes producere fecit. Sed qz
ista miracula ex assiduitate valuerunt.
igit xp̄s adueniens multa alia miracu-
la fecit. p̄pter usitatū cursū ordinē qz
nature. nō quia sint maiora. s. qz sunt
magis insolita. et subdit Aug. Maius
em̄ miraculuz est gubernatio toti9 mū-
di. qz saturatio quinq. miliaz hominū

de quinq. panibus. et tamen hoc nemo
mirat. Istud mirant homines. nō qz
maius est. sed quia rarum est. Idē. vñ
em̄ multiplicat de paucis granis seget-
es et cetera blada. inde multiplicavit i
manibus suis quinq. panes. Potest af-
em̄ erat in manibus xp̄i. panes autem
ille quinq. quasi semina erant. nō qd̄
terre mandata. sed ab ipso qui terram
fecit multiplicata. Quāvis autē cristo-
tam facile fuisset panes de nouo creare
sicut iam factos multiplicare. volebat
tamen iam factos multiplicare. ut con-
funderet hereticos quos sciebat eē dic-
turos. Omnia visibilia a dyabolo eē
creata. Cum em̄ dicat. Jo. iii. In hoc
apparuit filius dei ut dissoluat opera
dyaboli. s. si illi panes a dyabolo fu-
issent facti. xp̄s eos nō multiplicasset.
sed potius destruxisset. et alios de nouo
creasset. Isti panes possunt intelligi
quinq. spūaliter. qui scz mentem refici-
unt. quoz panum quidaz cōficiuntur
ex farina tota amara. quidam ex fari-
na tota dulci. quidam ex farina parti-
dulci. et partum amara. Primus est pa-
nis compassionis. iste officat. et efficit d̄
farina amara. i. ex miseris proximoz
de quo dicit Thobie. ii. Manducauit
panes in luctu et tremore. memorans il-
lum sermonē quem dixit dominus per
amos. p̄phetam. Dies festi uestri conuer-
tentur in luctum. Secundus est panis
afflictōnis. qui officat ex farina amari-
ori. i. ex cōsideratiōe passionis xp̄i. de
quo dicit Deu. xvi. Septez diebus co-
medes absq. fer. afflic. pa. Ille panem
afflictōis comedit. qui cōsiderādo dñi
nostri Iesu christi passionem corde et
corpore se affligit. corde cōdolēdo. cor-
pore mortificando. sed debz comedere

sine fermento malicie et nequitie. **C**um fer-
 mento nequitie comedunt quod dicitur chri-
 stum non vere fuisse passum. **C**um ferme-
 to malicie comedunt mali christiani qui
 fidem habent sed opera non habent. **D**icit
 igitur comedere sine fermento. id est fide vera
 et operatione bona. **E**t dicit quod comede-
 bat septem diebus quia septem effusi
 sunt sanguinis domini nostri Iesu
 christi. debemus esse intenti. Quarum due
 fuerunt in duabus manibus. alie due
 in duobus pedibus. **S**umma est in to-
 to corpore quando fuit flagellatus. **S**ex-
 ta in capite quando spinis fuit corona-
 tus. **S**eptima in latere quando fuit lan-
 ceatus. **T**ercius est panis tremoris qui
 dicitur ex farina amarissima. id est ex con-
 sideratione penarum infernalium. **A**ultus
 enim debet timere et turbari qui conside-
 rat penam inferni. **J**ob. xxi. **C**um recor-
 datus fuero pertimesco et conturbabitur carne
 meam tremor. **P**salmus. **T**imor et tremor ue-
 nerunt super me et exte-
 rerunt me tenebre.
Nec mirum quia ibi comedit panis ama-
 rissimus et venenosus. **J**ob. xx. **P**anis
 eius vertet in utero illius in fel aspiciet
 intrinsecus. **Q**uartus est panis deuotionis
 qui dicitur ex farina tota dulci. id est ex con-
 sideratione celestium gaudiorum. de quo dicitur
 in psalmo. **F**uerunt mihi lacrimae in panes
 dicitur ac non. **N**ihil enim sanctis uiris in
 hac uita dulcius quam lacrimis deuotionis
 pasci. **P**salmus. **I**nebria-
 bo te lacrima mea etc. **S**icut enim christus dolore non sen-
 tit. danna pependit uerba et tunc sic
 sancti uiri talibus lacrimis inebriati. pen-
 dent dolores corporum. danna rerum.
 iniurias uerborum. **S**umma uero est panis
 compunctionis qui dicitur ex farina ama-
 ra et dulci. id est ex recordatione peccatorum non
 solum. **I**lla enim compunctio habet amaritu-

dinem propter offensas et habet dulcedinem
 propter spem et ueniam. **U**nde dicitur in psalmo
Cibabis nos pane lacrimarum. ecce ama-
 ritudo et potum dabis nobis in lacri-
 mis in mensura. ecce consolatio. **I**lli autem
 qui non habent spem ueniam ipsi debent flere si-
 ne mensura. sed illi qui sperant ueniam dant
 inflendo habere mensuram. **P**ro. xiiii. **C**or-
 quod non nouit amaritudinem anime sue. ecce
 amaritudinem pro culpa. in gaudio eius
 non miscbitur extraneus. ecce gaudium pro
 uenia. **Q**uarto dominus noster Iesus
 christus gerit personam magistri et dicitur
Colligite quod superauerunt etc. **V**oluit autem
 dominus noster Iesus christus ut dicitur **F**rag-
 menta colligi non propter ostentationem. sed
 ut cordibus discipulorum qui erant in mun-
 do predicaturi. miraculum artius infigere-
 tur. **E**t ut miraculum non fantasticum sed ue-
 ruz credere tibi. **E**t ut turba discipulo-
 rum et pauperum multis diebus de ipsis
 fragmentis sustentarent. **N**otandum est
 autem quod quedam reliquie peccatorum sicut cogi-
 tatio mala et delectatio que aliquando re-
 manent post peccatum. iste sunt dispensede
 unde dicitur **P**salmus. **P**erdam babilonis
 nomen. germen. et reliquias. **N**onia babilo-
 lomca sunt uerba lasciuia. germina sunt
 opera. reliquie sunt cogitationes male. ista
 omnia sunt dispenseda. **S**ecundo sunt quedam
 reliquie bonarum cogitationum. iste sunt
 obseruande de quibus dicitur in psalmo. **C**ogi-
 tatio bonis confitebitur tibi. id est laudabit te
 et reliquie cogitationis diem festum agent
 tibi. **R**eliquie cogitationis sunt bona uer-
 ba. quia ex habundantia cordis os loquitur.
Sunt etiam bona opera. quia illud quod
 cor concipit. manus operatur. **N**ec igitur tria
 deum laudant et magni festum sibi faciunt.
 sed bona cogitatio. locutio. et operatio.
Ber. **P**uto quod pro singulis fideles qui con-

uertunt ad deum in fide. proficiunt. festi-
uitas oritur domino. Tercio sunt reliquie ci-
bozz et diuitiaz que sunt pauperibus ero-
gande Lu. xi. Et dicitur superest date elemosinam
et ecce omnia munda sunt vobis. Et dicitur
de auaro Job. xxi. Non ramanstis de ci-
bis eius propterea nihil remanebit de
bonis eius psal. Saturati sunt filii et di-
mi. re. su. par. su. hoc est deus saturauit
eos filiis et multis diuitis et in morte ni-
hil dimiserunt egenis. sed reliquias suas
id est diuitias quas hic reliquerunt et te-
cum portare non possunt dimiserunt p-
uulis suis. i. filijs et nepotibus suis.

Sermo secundus.

Quoniam subleuasset oculos Hiero-
nimo. Scriptura sacra hinc dupli-
cem intellectum scilicet litteralem et mis-
ticum. et ideo assimilatur fauo mellis. spi-
ce grani et ignito lapidi. De duobus pri-
mis dicit Augustinus de verbo domini. Et non
possumus de diuinis operibus que legun-
tur intellectum alicuius spiritualis signationis
exculpere quasi de obstrusis fauoruz
cellis mella producuntur. In christi discipu-
los imitates. spicas manibus offerimus
ut ad latetia grana. i. spiritus alia uerba p-
ueniamus. De tercio dicit Gregorius in moralibus.
Cum verbum sacri eloqui lapidi simile
dixerim. in quo ignis latet qui manu fri-
gidus tenet sed percussus ferro ignem e-
mittit. Sic uerba sacri eloqui. que per nar-
rationem littere frigida tenent. si quis intente
intellectu pulsauerit de eis sensibus ignem
producat. ut in eius uerbis eius ardeat qui
prius litteram frigidam tenebat. Educamus
ergo de presenti euangelio mel quo dulco-
remur. granum quo nutriamur et ignem
quo accendamus. In hoc quidem euan-
gelio multa genera hominum informan-
tur. Primo contemplatiui. ut scilicet oculos

cordis ad deum erigant / quod notatur in
hoc quod Hieronimus oculos subleuauit. ho-
minis est subleuare ad deum oculum in-
tellectus per meditationem et affectum per
deuotionem. Ecclesiasticus. ii. Sapientis oculi in-
capite eius. Illi enim qui sunt celestia sapi-
entes. debent habere in christo capite oculum
intellectus et affectus. Refert Augustinus
quod Democritus philosophus oculos sibi e-
ruic. huius causa triplex ab alijs philoso-
phis assignatur. Prima quod uisus ipsius
a meditationibus interioribus impeditur
bat. Secunda quia mulieres sine concu-
piscencia videre non poterat. Tercia quod
malos florere nimis impatienter uide-
bat. et sic a sua philosophia eum impe-
diebat uisio rerum sensibilium et uisio rerum
delectabilium et uisio rerum sublimium. Et
idem modo impeditur quis. ne oculos sub-
leuet ad deum. Primo. quando nimis
occupatur circa sensibilia et circa terre-
nas diuitias. quia tunc oculus sedat pul-
uere auaricie. psal. Oculos suos statu-
runt declinare in terra. Secundo quoniam oc-
cupatur circa delectabilia. i. circa carnal-
les delicias. quod tunc oculus excecatur igne
occupacione. psal. Supercecidit ignis et
non uiderunt solem. Tercio. quando occu-
patur circa sublimia. i. circa ambitiones
mundanas. quod tunc obscuratur fumo su-
perbie. Apocalypsis. ix. Ascendit fumus putei
abissi et obscuratus est sol et aer. et de fu-
mo putei exierunt locuste. Hic fumus
infernalis est superbia que primo ascendit
in celum et ibi obscurauit solem. i. angelum
Deinde descendit in aerem. i. in paradysum
terrestrem et ibi obscurauit primos par-
etes. Aer enim sicut dicitur in Genesi. partem ad cele-
stem partem ad naturam terrenam pertinet.
Sic paradysus terrestris medius est inter
celum et terrestrem regionem. Deinde ipse

simus superbie descendit de paradiso
terrestri, et uenit in mundum, et ibi genera-
uit locustas, et longas bastas, et superbos
qui non solum de prope, sed etiam de longe
ferunt. **Secundo informant actum, ut**
opibus misericordie insistant in hoc, sicut
quod dominus turbas pauit dans nobis
exemplum ut opibus misericordie insista-
mus. Et hoc sit laboriosum, est tamen mul-
tum fructuosum. Distinguit enim Gre-
in mox, super illud Job. vii. Habui me-
ses uacuos, et noctes laboriosas enume-
raui mihi, quod sunt quedam uacua, et labo-
riosa, quedam uacua, sed non laboriosa,
quedam laboriosa, sed non uacua. Pati
enim aduersa pro mundo, est laboriosum,
sed tamen uacuum, quia nulla retributio
est dignum. Sapientia. v. Lassati sumus in
uia perditionis, et iniquitatis, et ambulauimus
uias difficiles. Resolui autem delicias
est quidem uacuum, sed non laboriosum. Ibi
dem. Quid nobis proruit superbia, aut
quid diuitiarum iactantia oculis nobis,
transierunt omnia tanquam umbra. Pati
vero propter christum, uel pietatis opera exer-
cere, est quidem laboriosum, sed non uacu-
um, immo ualde fructuosum. Sapientia. iii.
Bonorum laborum gloriosus est fructus.
Tercio informant placuit in corrigendo
debitam formam, teneant in hoc, sicut
quod christus dedit turbis panes ordea-
leos, et pisces, et ipsos diuisit in panibus
ordeaceis aspidas, in piscibus dulcedo-
in diuisione discretio denotatur, et per hoc
dat intelligi, quod placuit quos dominus corri-
gere cum seueritate, quosdam ammonere cum
amoris lenitate, omnes autem cum discretione.
Ecclesiasticus. xii. Verba sapientum quasi stimuli,
quasi clauum in altum defixi. Stimulus superfi-
cialiter pungit, clauus defixus in altum, et
in profundum fortiter penetrat, uterque

adhibendus est sapienter, id est promittit uer-
ba sapientum. **Prelati enim quibusdam debent**
adhibere superficiales correctiones sicut
mansuetis, quibusdam profundas obiurgati-
ones sicut superbis, omnibus tamen cum discre-
tionem, quia in omni sacrificio sal discretio
offert. Quarto informant subditi ut
sensualitatem restringant, quod notatur in hoc
quod discubuerunt super femur. Per femur enim
caro intelligitur. Psal. xl. Omnis caro fe-
num. Est enim sensualitas ceca, id est ducit
aiam per uiam periculosam. Ecclesiasticus. xviii.
Si prestes anime tue occupacionem eius,
faciet te uenire in gaudium inimicis tuis.
Est enim inimica ad Gal. v. Caro occu-
piscit aduersus spiritum. Est indomita, et las-
ciua, nisi a deo castigetur. Hierem. xxxi. Ca-
stigaui me, et eruditus sum, quasi uiculus
uel iuuenculus indomitus, quia igitur est ceca, dicitur
ipsam per uiam rectam ducere, quia est aie in-
imica, dicitur ipsam potenter ferire, quia est lasci-
ua debet ipsam in seruitutem redigere. ad
Cor. ix. Ego autem sic curro, non quasi in incer-
tum. Ecce quia sensualitatem suam per uiam re-
ctam ducebat, sic pugno non quasi aerem uer-
berans. Ecce quia ipsam potenter ferie-
bat. Sed castigo corpus meum, et cetera. Ecce quia
ipsam in seruitutem tenebat. Quinto in-
formant predicatores, ut uerba que populo
predicant, non a seipsis, sed a deo se habere
cognoscant, quod notatur per hoc, quod dicitur
Acta. xiiii. quod christus dedit discipulis pa-
nes, et discipuli turbis. Idcirco quod est
vulneratus, semiuiuus, et spoliatus, ut ha-
betur Lu. x. de illo qui incidit in latrones.
Predicatores enim debent aiā vulneratā
sanare medicinis orationum, quia enim oratio sa-
nat dicitur Iaco. v. Infirmat quis in uo-
bis, inducat presbiterus ecclesie, ut oretur su-
per eum, et oratio fidei saluabit infirmum. et cetera.
Debet animam semiuiuam nutrire pane doc-

trine. Ma. iiii. Nō in solo pane uiuit
hō rē. Dē rē aīam spoliatā induere uesti
mētis uirtutū. De qbus dē ad Rō. xii.
Abiciam9 opa tenebraz. 7 induamur
arma lucis rē. Et tū q p̄dicatores vul
neratos sanant. uel semiuiuos nutriūt.
uē spoliatos induūt. nō a se sed a xpo
būt. vñ qlbz p̄dicator dē dicere. Psa.
iii. Nō sum medic9. quo ad p̄mū. nec
in domo mea ē panis. quo ad secūduz.
neqz uestimētum quo ad terciū. Sexto
informantē auditores ut qñ aliqua au
diunt q cape nō p̄nt. nō ea negligant.
s; in cophino meōrie recondant. Hoc
notat in hoc q xps dixit. Colligite q
supa. frag. ne pe. Sepe em̄ difficultas
in sacra scriptura accidit trib9 de cāis.
Quā dē Hieron. Ignosce obscuritati q
tribus modis nascit. aut rez difficul
tate. aut magistri impicia. aut discēnt
nimia tarditate. Quā igit quis nō pōt
aliquid cape. siue illud in se ē nimis dif
ficile. siue ille q docz nescit bñ exponē
re. siue ille qui audit ē ad intelligēduz
dur9 nō tñ illud negligat. s; in memo
ria recondat. 7 suo tempore pitiores cō
sulat. sicut faciebant discipuli qui qñ a
christo occultas parabolaz audiebāt.
ab ipso postea regrebant. vñ dixit eis
Petr9 ad a. xv. Ediscere nobis para
bolam istā. Septimo informantē bñfa
ctores ut bñficia sua maxie impēdant
illis q sunt in maiori indigētia 7 neces
sitate. qd notat p hoc q xps turbā sa
tiavit q usqz ad uespam ieiunauerat. et
cibos aliūde hēre nō poterat. Nā secū
dum Ambro. in li. de offi. Bñficiuz d
bemus dare pauperi indigēti. pot9 qz
diuiti. trib9 de cāis. Primo ppter ma
ius meritū. Lu. xiiii. Cuz facis diuitiū
noli uocare diuites. ne forte 7 ipi te re/

inuitent 7 fiat tibi retributio. 7 Secū
do ppter mai9 debitū. Paupes se ob
ligatos reputant illis q bñ eis faciunt
Diuites autē reputant p̄stare grām il
lis. a qbus bñficia recipiūt. Tercō p
ter mai9 preconū. Paupes em̄ laudāt
illos qui bñ eis fecerunt. Diuites uero
nō laudāt. s; nec grās agunt. immo ue
recundant. ofiteri beneficium recepisse
Octauo informantē receptores ut scilz
sius benefactorib9 grās agant. qd no
tat per hoc q dicit. Illi autē homines
cū uidissent q fecerat signū dicebāt qz
hic est uere p̄pheta qui uenturus ē in
munduz. qd est oīra illos qui bñficia
nō recognoscūt. nec grās agūt. sed sta
tim obliuiscunt. Beneficiū em̄ aut pōt
eē singulare aut cōe. aut datum a pau
pere. Beneficiū singulare obliuiscit hō
de facili. Simōides p̄būs interrogat9
qd inter boīes facile cōsenesceret. r̄ndit
bñficiū. Seneca. Memoria beneficioz
labit. iniuriar9 uero tenax ē. Beneficiū
uero cōe obliuiscit hō facilius. qz scz
dici cōsueuit. Qui seruit cōmuni seruit
nullū. Beneficiū at a paupere impēdit9
obliuiscit hō facillime. Vñ dicit Eccl.
ix. De illo paupere qui ciuitatē obsē
sam per suam sapientiaz liberauit. qd
null9 deinceps recordat9 est boīs ill9
pauperis.

Sermo terci9 unde supra.
Quā aut impleri sunt. Per istam
refectōnem xpi q oēs impleti
sunt. intelligit celestis refectio
ubi erit plena satietas. atqz repletio.
Tria at sunt loca. s. mund9. infernus et
celum. In mūdo non est satietas aliq.
In inferno ē fames perpetua. In celo
est satietas plena. In mūdo quidez ē
cibus materialis et spūalis. 7 tñ neuter

istoz satiat. Cibum aut materialē et cor
poralem deus diuersimode homini pre
pauit scdm diuersum statum ipsius. In
pmo em statu sez ante pctm. deus dedit
homini i cibū fructū arborū. et iste cibū
cōpetebat innocētis. Dedit aut tunc sibi
tria genera fructū. Unū quo nutrire
tur. Aliū quo i vita cōseruaret. Tertiū
quo pbaret. De isto triplici fructū di
cit Genes. ii. Produxit dñs deus de hu
mo omē lignū pulchrū visu et ad vscē
dum suauē quo ad pmum. lignū etiā
vite in medio paradisi. quo ad secundū.
lignū quoq; scientie boni ac mali. quo
ad terciū. Secdo homini in cibū dedit
olera herbaz. et hoc post pctm. Quia
em pmus hō dei pceptū cōtempnit. et ci
bum vscūz māducant. id de paradiso
in hūc mūdum tanq; in exiliū deus cum
misit. ut de pctō suo penitētiaz ageret.
et id dedit sibi in cibū olera herbaz q
ē cibus penitētū. Unde dicit dñs post
pctm Genes. iii. Maledcā terra in ope
tuo. spinas et tribulos germinabit tibi.
et comedes herbas terre. et isto cibo hō
vlus ē usq; ad diluuiū. Tercō deus d
edit hōi in cibū esum carnū et pisciū. et
hoc p; diluuiū. Tūc em natura huma
na ē debilitata. olera herbaz nō habu
erūt p; diluuiū tantā virtutē. nec terra
tantā fertilitatē. Et id deus humane in
firmitati cōdescendēs. esum carnū et pi
scum sibi cōcessit. Unde dixit p; dilu
uium. Noe et filius eius Genes. ix. Ter
ror v; et tremor sit sup cuncta animan
tia terre. et sup oēs volucres et pisces ma
ris. quia olera virentia vobis dedi omnia
is ad māducandū. In magnis tñ aia
libus sicut in leomb; hō pdidit domi
num suum. ut cognoscat. ppter pctm.
diminutā eē suā dignitatē. In minimis

etiam sicut in muscis et pulicibus pdidit.
ut cognoscat suā miseriam et vilitatē.
In mediis aut sicut in pecoribus et in iu
mentis retinuit. ppter humanā necessi
tatem. Ista autē cōcessio. de esu carnū
et pisciū p; diluuiū adhuc durat. In
nullo aut istoz statū hō satietatez in
uenit. Naz nec ante pctm inuenit satie
tatem in fructibus arborū. nec p; pctm
in oleribus herbaz. nec p; diluuiū. vel
mō i esu carnū ul' pisciū. Sed si hō ho
die bñ comedit et bibit. cras melius vult
comedre et bibere. Isa. lvi. Venite suma
mus vinū et impleamur ebrietate. et erit
sicut hodie sic et cras. et multo amplius
Quarto dabit deus homini in paradi
so cibum dissimilem ab istis. nō fructū
arboris materialis. s; fructū vteri vir
ginalis. ps. Cum dederit dilectis suis
somnu. ecce hereditas domini filii mer
ces fructus ventris. Nō olera siue her
bas terre. sed virentia pascua uite. Jo.
xii. Ingrediet et egrediet et pascua inue
niet. nō carnes animalū ul' pisciū. sed
delicias angeloz. psal. Panē angelorū
manducauit hō. Secundo mundus h;
cibum spūalem. i. appetitū diuitiaz et
honorū. et cibus iste etiā nō satiat. quō
possit q; satiari. de aura. vmbra et fe
lore. Vmbra qdem nō pōt satiare. sed
infrigidare. Ventus hūc ē aura. nō pōt
satiare sed inflare. Fecor nō pōt satia
re. sed inficere. Vmbra signat diuitias.
ex eo q cito transeunt. Sapiē. v. Trā
sierūt omnia sicut vmbra. et idō cor aua
ri infrigidat. Eccl. xlii. Gelu sicut salē
sup terram effundet. i. effundi pmitter
et dicit salē. quia tale gelu facit cor aua
ri esse sterile ab omi ope bono. Ventū
signat honores. Job. xxx. Eleuasti me.
et q; sup uentū pones elisisti me ualde.

Talis ventus cor supbi inflat. Ad col
losens. ii. Inflatos sensu carnis sue. Ita
les inflatos dirumpit malleus diuine
sententie. Mat. xxv. Discedite a me ma
ledicti in ignem eternum. Sapient. iiii.
Dirupet illos inflatos sine voce. Non
emittent vocem alicuius excusatio
nis vel appellatiois. Fetor signat immu
dicias carnales. iuxta illud. Psal. xxxiiii.
De cadaueribus eorum ascendet fetor. Jo
bel. iiii. Computruerunt iumenta in ster
core suo. Iste fetor non reficit sed totam
vitam inficit et corrumpit. Eze. xxxii.
Rigabo. i. rigari permittam terram fetore
sanguinis tui. Secundus locus est in
fernus ubi erit fames per penam causata.
i. quia nimia fame eorum caro erit consumpta.
Trenoz. iiii. Adhesit cutis eorum os
sibus aruit et facta est quasi lignum. Tan
ta quia pellis eorum erit adusta. Treno. iiii.
Pellis nostra quasi dibanus adusta est.
a facie tempestatum famis. et. Tanta
quia fames intra costas eorum erit inclusa.
et ideo erit perpetua quia de costas eorum
nunquam exire poterit. Job. xviii. Attenu
etur fames robur eius et inedia. i. fame
innudat costas eius. Tanta quia linguas
proprias manducabunt. Apocal. xvi.
Manducauerunt linguas suas. Tanta
quia sua et aliorum brachia manducabunt.
Psal. xl. Unusquisque carnem brachii sui
vorabit. Manasses effraym. effraym
manassem. Tanta quia per nimiam fame dy
abolum et deum blasphemabunt. Psal.
vii. Cum esurierit irascetur et maledicet
regi suo et deo suo. Tercius locus est ce
luz ubi satietas plena est. Tunc totus
homo in v. sensibus satiabitur in uisione christi.
Misus autem delectatur in colore viridi
est medius color ostendens ex albo et nigro.
Color albus est deitas lucida color ni

ger est caro de terra formata. Iste du
plex color. i. deitas clara et nigra huius
nitas in christo est coniunctus et totus ame
nus et viridis est effectus. Unde vocat
se viridem. d. Luce. xxii. Si in viridi
ligno hoc faciunt in arido quod fiet. Jo
quibus sanctus dicere potest illud. Iob.
xv. Valde mirabilis est dominus et facies tua
plena est gratiarum actione. id dicit Petri. i.
In quibus desiderant angelus prospicere. Et
factus delectabitur in redolentia christi. In
ipso enim est balsamum diuine nature et
momum diuine anime et mirra carnis
mortificate. Eccl. xxviii. Sicut cinamo
mum et balsamum aro. odo de. quasi mir
ra electa de. sua. odo. Ex his speciebus
aromaticis sancti tamen odorem sentient.
quia clamabunt et dicent illud. Can. i. Tra
he me post te cur. et gustus delectabi
tur in gustando dulcedinem christi. Unde ca
tat ecclesia et sumit ex Jobe. iiii. In illa
die stillabunt montes dulcedinem et col
les fluent lac et mel. Per lac intelligitur
caro christi mundissima. per mel anima christi
dulcissima. per dulcedinem deitas christi
suauissima. Montes igitur et colles. id est
magnum et minores sancti. et gustus habe
bunt dulcedinem a carne christi mundissima.
et ab anima christi suauissima. Factus de
lectabitur in tangendo christum. Sicut de
lectat homo in tangendo amicum. plus in
amplectendo amicum. multo plus in of
culando amicum. Tunc ergo sancti christum
tangunt et tenebunt fortiter. Can. iii. Te
nui illum nec dimittam. Tunc amplexa
bunt hilariter. Prouer. iiii. Arripe illam
id est sapientiam. que est christus et exaltabit
te et glorificaberis. et. Et tunc oscula
bunt dulciter. Can. vii. Suis mihi det
te fratrem meum sugentem ubera matris
mee. ut inueniam te foris et deosculer et

iam me nemo despiciat. **X**p̄us ante in carnationem erat in sinu patris. sed foras venit quando naturam humanam assumpsit. et tunc homo deum osculatus fuit. quando scilicet in natura diuina humanam naturam in unitatem persone sibi uniuert. et illud tale osculum petebat genus humanum. dicens. **Can. i.** **O**sculetur me osculo oris sui. et sic eum nemo despexit. nec deus sed multum dilexit. **N**ec angelus sed in reuerentia habuit. **N**ec dyabolus sed deinceps multum eum timuit. **A**uditus satiabit in audiendo uocem xpi. que tam dulcis est ut quilibet sanctus clamet. et dicat **Can. ii.** **S**onet uox tua in auribus meis. uox enim tua dulcis. **de** autem **Aug.** quod sonus tripliciter fit. **A**ut pulsus. sicut in cithara et psalterio. **A**ut flatus. sicut in organo. **A**ut cantus. sicut in uoce. **I**ste triplex sonus in celesti patria resonabit. **S**onus enim qui fit cum pulsu. sicut in cithara et psalterio. signat dulcissimam xpi allocutionem. **I**pe quidem est cithara et psalterium. **J**uxta illud ps. **E**xurge gloria mea. psalterium et cithara. **p**salterium quidem sonat a superiori. cithara ab inferiori. **I**lla ergo uox xpi est suauissima que procedit a psalterio diuine nature que est natura superior. et a cithara nature humane que est inferior. **S**onus qui fit cum flatu. sicut in organo. signat sanctorum laudem. qui fuerunt organum spiritus sancti. quia spiritus sanctus per ipsos sicut per organum est locutus. **ii. Petri. i.** **S**piritus sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. **X**pi ergo spiritu sancto afflatus in laudem et gratiarum actionem prouincit. **J**uxta illud **Ps. li.** **G**audium et leticia inuenietur in ea. et gratiarum actio et uox laudis. **S**onus qui fit cum cantu. sicut in uoce

significat angelicam iubilationem. **D**e qua dicit **Job. xxxviii.** **U**bi eras cum me laudarent astra matutina. et iubilarent omnes filii dei. **I**ste ergo triplex sonus in celesti patria audietur. **U**nus qui causatur a uoce xpi dulcissima. **A**lius causatur a iubilacione angelica. **T**ertius qui causatur a gratiarum actione et laude humana. **I**stud enim erit officium omnium sanctorum et angelorum. **o**tinue scilicet laudare deum. **Aug.** in li. de ci. dei. **I**bi uocabimur et uidebimus. uidebimus et amabimus. amabimus et laudabimus. **E**cce quid erit in fine fine fine. **N**am quis alius est nisi finis. nisi peruenire ad regnum cuius nullus est finis. **I**n isto ergo fine nostrum opus finiamus. **R**ogantes eum ut sicut est finis nostrorum laborum. sic dignetur esse finis nostrorum desideriorum. **I**uxta illud quod idem doctor in eodem li. testatur. **I**pse inquit erit finis desideriorum nostrorum. qui sine fine uidebitur sine fastidio amabitur. sine fatigatione laudabitur. hoc munus hic affectus. hic actus. perfectio erit omnibus communis. sicut ipsa uita erit communis. **A**d illum beatum finem perducatur nos ille qui est principium et finis. qui sine fine uiuit et regnat per infinita secula seculorum. **A**men.

Finis sermonum de tempore magistri Jacobi de voragine. **I**mpressi per me **J**ohannem westfalie.

Liber monitionum sancti pauli in trecentis et nonaginta

Compendio de los Reynos de España de su

[Faint, illegible text in the left column, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible text at the bottom of the left column.]

[Faint, illegible text in the right column, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

